CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Broj: 4011/16 – 06 – 1733
Podgorica, 27. 10. 2016. godine

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine

Podgorica, oktobar 2016. godine

SADRŽAJ

	Uvod	5
I	**Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu**	**13**
	MIŠLJENJE I PREPORUKE	15
	I DIO - Opšti dio	20
1.	Pravni osnov za vršenje revizije	20
2.	Cilj, predmet, vrsta i obuhvat revizije	20
3.	Metode revizije	21
4.	Sistem evidencije	21
	II DIO - Utvrđeno činjenično stanje	22
1.	Finansijski izvještaji i računska tačnost	22
2.	Gotovinski depoziti	32
3.	Poreski završni račun	40
4.	Primici budžeta	40
5.	Izdaci budžeta	46
6.	Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi	53
7.	Izvještaj o kapitalnim projektima - Kapitalni budžet	57
8.	Izvještaj o javnom dugu na 31.12.2015. godine	61
9.	Izvještaj o datim garancijama u 2015. godini	66
10.	Imovina	71
11.	Javne nabavke	72
12.	Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola	74
II	**Sprovođenje preporuka iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu**	**75**
III	**Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini**	**81**
IV	**Izvodi iz konačnih izvještaja o izvršenim pojedinačnim revizijama za period oktobar 2015 - oktobar 2016. godine**	**93**
1.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za javne nabavke za 2015. godinu	95
2.	Izvod iz Izvještaja o reviziji uspjeha – "Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa"	103
3.	Izvod iz Izvještaja o kontrolnoj reviziji „Registra ugovora o koncesijama" i „Priihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava"	125
4.	Izvod iz Izvještaja o kontrolnoj reviziji „Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje šuma"	131
5.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2015. godinu	139
6.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu	149
7.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva nauke za 2015. godinu	159
8.	Izvod iz Izvještaja o reviziji uspjeha – „Efikasnost naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika"	169
9.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2015. godinu	185
10.	Izvod iz Izvještaja o kontrolnoj reviziji – „Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga"	205

11.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje za 2014. godinu	225
12.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu	233
13.	Izvodi iz pojedinačnih izvještaja o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija za 2014. godinu, koje nisu ušle u prethodni Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije	245
	13.1. Albanska alternativa	248
	13.2. Nova demokratska snaga (FORCA)	252
	13.3. Crnogorska demokratska unija	256
	13.4. Demokratska partija	261
	13.5. Demokratski savez u Crnoj Gori	266
	13.6. Demokratska unija Albanaca	270
	13.7. Udruženje građana "Novska lista"	274
	13.8. NVO "Izbor" Herceg Novi	276
14.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu	279
15.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva pravde za 2015. godinu	297
16.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Državnog tužilaštva za 2015. godinu	307
17.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista Crne Gore za 2015. godinu	319
18.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokratke partije Crne Gore za 2015. godinu	325
19.	Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske narodne partije Crne Gore za 2015. godinu	331
20.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu	339
21.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivne Crne Gore za 2015. godinu	345
22.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2015. godinu	351
23.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne partije Crne Gore za 2015. godinu	357
24.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2015. godinu	363
25.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove srpske demokratije za 2015. godinu	369
26.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu	377
27.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije za 2015. godinu	383
28.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu	391
29.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske srpske stranke za 2015. godinu	397
30.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Završnog računa budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu	405
31.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu	421
32.	Izvod iz Izvještaja o kontrolnoj reviziji Prijestonice Cetinje	431
V	**Ostale aktivnosti Državne revizorske institucije**	459

Uvod

Državna revizorska institucija, kao ustavno definisani vrhovan organ državne revizije u Crnoj Gori, podnosi Skupštini Crne Gore Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine u skladu s obavezom utvrđenom Ustavom Crne Gore i Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore.

Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine sadrži informacije o izvršenju Godišnjeg plana revizija za 2016. godinu, datim mišljenjima i preporukama, utvrđenim nalazima revizije, realizaciji ciljeva i rezultata aktivnosti koje je Državna revizorska institucija ostvarila u izvještajnom periodu.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u skladu sa članom 26 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, je izradila izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti, koji predstavlja sastavni dio ovog izvještaja.

Državna revizorska institucija Crne Gore je nastavila s realizacijom aktivnosti definisanim pregovaračkim poglavljem XXXII „Finansijska kontrola“, koje imaju za cilj podizanje kvaliteta procesa revizije i njenog usaglašavanja s važećim međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i praksom zemalja članica Evropske unije.

Posebna pažnja je posvećena daljem razvoju revizije uspjeha kroz sprovođenje većeg broja revizija u odnosu na prethodni izvještajni period. U cilju unapređenja revizije uspjeha i osvajanja novih metodologija, Državna revizorska institucija Crne Gore će sprovesti dvije paralelne revizije uspjeha - „Energetska efikasnost u institucijama javnog sektora“ s Uredom za reviziju Republike Hrvatske i „Efikasnosti javnih nabavki“ sa sedam država regiona, Nacionalnom kancelarijom za reviziju Švedske i Evropskim revizorskim sudom. U tom smislu, paralelne revizije uspjeha će ojačati razmjenu znanja, iskustava, praksi i metodologija rada vrhovnih revizorskih institucija. U cilju jačanja transparentnosti, odgovornosti i povjerenja šire javnosti u rad Državne revizorske institucije Crne Gore, Ured za reviziju Republike Hrvatske je, na zahtjev Institucije, sproveo finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Državne revizorske institucije Crne Gore za 2015. godinu.

Državna revizorska institucije Crne Gore, u izvještajnom periodu, je sprovodila aktivnosti u skladu sa svojim ovlašćenjima i sarađivala sa Skupštinom, Vladom Crne Gore i drugim organima, nevladinim sektorom, kao i vrhovnim revizorskim institucijama na međunarodnom i regionalnom nivou i međunarodnim organizacijama.

Kroz nezavisan i transparentan rad, Državna revizorska institucija Crne Gore će nastaviti da ostvaruje svoju misiju i doprinosi većoj pravilnosti, efektivnosti i efikasnosti upravljanja javnim finansijama i državnom imovinom.

PREDSJEDNIK SENATA
dr Milan Dabović

Senat Državne revizorske institucije, na osnovu člana 144 Ustava Crne Gore („Službeni list CG“, br. 01/07, 38/13), člana 38, a u vezi sa čl. 18 i 19 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji („Službeni list RCG“, br. 28/04,27/06,78/06 i „Službeni list CG“, br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14), na sjednici održanoj. 27 oktobra 2016. godine, donio je

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

O IZVRŠENIM REVIZIJAMA I AKTIVNOSTIMA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE CRNE GORE ZA PERIOD OKTOBAR 2015 – OKTOBAR 2016. GODINE

Ustavom Crne Gore Državna revizorska institucija (u daljem tekstu: DRI) definisana je kao samostalni i vrhovni organ državne revizije, koji vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetom i svim finansijskim poslovima subjekata čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije, predstavlja objedinjenu i sažetu cjelinu svih realizovanih aktivnosti u okviru djelatnosti Institucije u izvještajnom periodu oktobar 2015 – oktobar 2016. godine, prvenstveno aktivnosti na realizaciji plana revizije.

U prvom dijelu izvještaja, pod nazivom “Izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2015. godinu”, prezentiran je Izvještaj o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

Revizijom Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2015. godinu obuhvaćena je provjera računske tačnosti, provjera primitaka i izdataka, kapitalnog budžeta i transakcija finansiranja. Dato je ukupno 11 preporuka koje imaju za cilj unapređenje poslovanja budžetskih korisnika i učvršćivanja fiskalne discipline.

Tabela: Statistika revizije Završnog računa budžeta Crne Gore za 2015. godinu sa uporednim podacima revizije Završnog računa budžeta Crne Gore za 2014. godinu

godina	mišljenje	broj preporuka
Završni račun budžeta Crne Gore za 2015. godinu	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijski izvještaj, uslovno na reviziju pravilnosti	11
Završni račun budžeta Crne Gore za 2014. godinu	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	7

U drugom dijelu izvještaja prezentiran je “Izvještaj DRI o realizaciji zaključaka Skupštine Crne Gore povodom usvajanja Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2014. godinu.”

U trećem dijelu izvještaja prezentiran je „Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti za 2015. godinu“.

U četvrtom dijelu izvještaja, pod nazivom “Izvodi iz izvještaja o izvršenim pojedinačnim revizijama za period oktobar 2015 - oktobar 2016. godine”, dati su izvodi iz **32 revizije** u kojima su prezentirani najbitniji nalazi, preporuke i mjere za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju subjekata revizije, obuhvaćenih izvještajnim periodom. U izvršenim pojedinačnim revizijama **dato je ukupno 354**

preporuka i **66 mišljenja (30 pozitivnih, 28 uslovnih i 8 negativnih)**. Pored navedenog, u izvještajnom periodu oktobar 2015 – oktobar 2016. godine, data su i **dva mišljenja nakon izvršenih revizija uspjeha.**

Pregled finansijskih revizija i revizija pravilnosti

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
Završni račun budžeta Crne Gore za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	11
Uprava za javne nabavke za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	9
Agencija za nacionalnu bezbjednost za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na reviziju pravilnosti	4
Agencija za zaštitu životne sredine za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Uslovno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	5
Ministarstvo nauke za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	7
Ministarstvo održivog razvoja i turizma za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	38
Fond za obeštećenje za 2014. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	6
Fond za zdravstveno osiguranje za 2014. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	26
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Negativno mišljenje na finansijsku reviziju, negativno mišljenje na reviziju pravilnosti	30
Ministarstvo pravde za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	9
Državno tužilaštvo za 2015. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	14
Opština Žabljak za 2014. godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Uslovno mišljenje na finansijsku reviziju, negativno mišljenje na reviziju pravilnosti	41
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva za 2015.godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	20

Pregled revizija uspjeha

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa	Revizija uspjeha	Upravljanje izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa koji se isplaćuju iz budžeta Crne Gore nije bilo ekonomično.	12
Efikasnost naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika	Revizija uspjeha	Mjere i aktivnosti koje su sproveli Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Uprava za imovinu nijesu, u dovoljnoj mjeri, obezbijedile da primjena Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika da očekivane efekte	25

Pregled kontrolnih revizija

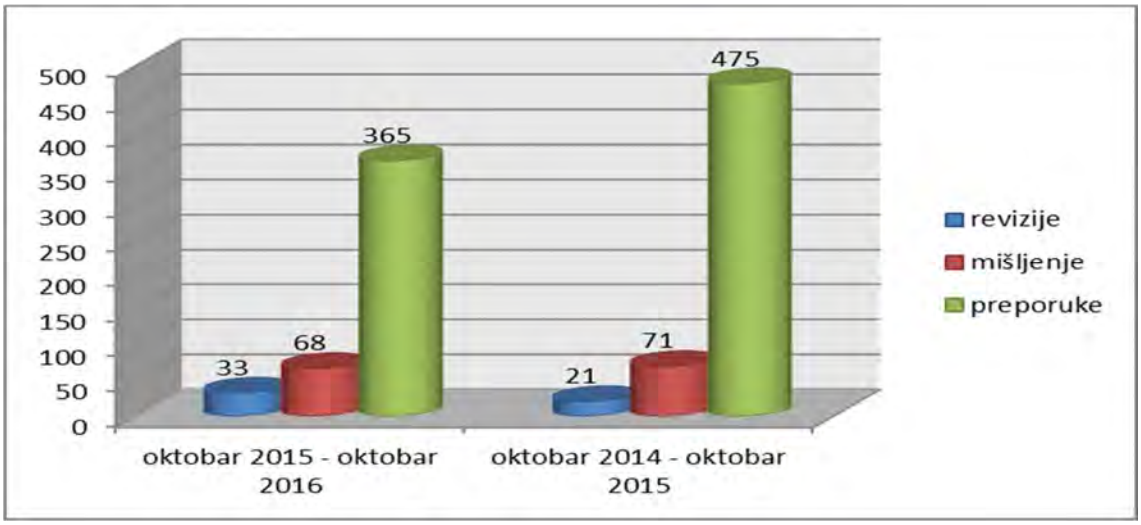
Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Broj preporuka	Konstatacija
Registar ugovora o koncesijama i Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava	Kontrolna revizija	15	11 preporuka su realizovane, 1 djelimično realizovana i 3 nijesu realizovane.
Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje šuma	Kontrolna revizija	8	1 preporuka je realizovana, 4 djelimično realizovane i 3 nijesu realizovane.
Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga	Kontrolna revizija	8	5 preporuke su realizovane, 2 djelimično realizovane i 1 nije realizovana.
Prijestonica Cetinje	Kontrolna revizija	38	25 preporuka je realizovano, 8 djelimično realizovane i 5 nijesu realizovane.

U periodu oktobar 2015 – oktobar 2016. godine DRI je izvršila revizije godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija za 2014. godinu, koje nijesu ušle u prethodni izvještaj Državne revizorske institucije, kojim je obuhvaćeno **8 partija. Dato je 48 preporuka i 16 mišljenja (4 pozitivnih, 8 uslovnih, 4 negativna).**

Pregled revizija političkih partija

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
Demokratska partija socijalista Crne Gore	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na reviziju pravilnosti	1
Socijaldemokratka partija Crne Gore	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na reviziju pravilnosti	1
Demokratska narodna partija Crne Gore	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	5
Pokret za Pljevlja	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje na reviziju pravilnosti	2
Pozitivna Crne Gore	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na reviziju pravilnosti	3
Pokret za promjene CG	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	8
Liberalna partija Crne Gore	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Negativno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	6
DEMOS	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	3
Nova srpska demokratija	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	12
Hrvatska građanska inicijativa	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	5
Demokratska partija	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Uslovno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	7
Nova demokratska snaga FORCA	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na reviziju pravilnosti	3
Demokratska srpska stranka	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	4

Grafički prikaz izvršenih revizija, datih mišljenja i preporuka u periodu oktobar 2015 - oktobar 2016. godine sa uporednim podacima za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine

Do kraja 2016. godine biće izvršene i revizije:

- Glavni grad Podgorica – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Klinički centar Crne Gore – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Agencija za nadzor osiguranja – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Socijalistička narodna partija Crne Gore – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Bošnjačka stranka – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Demokratski savez u Crnoj Gori – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Demokratska unija Albanaca – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Crnogorska demokratska unija - Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Demokratska Crna Gora Demokrate – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- NVO „Izbor – Herceg Novi“ – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Albanska alternativa – Finansijska revizija i revizija pravilnosti;
- Demokratska stranka jedinstva – Finansijska revizija i revizija pravilnosti.

U novembru mjesecu 2016. godine biće okončane i objavljene revizije uspjeha:

- Efikasnost unutrašnje revizije u javnom sektoru – Revizija uspjeha;
- Efekti aktivnosti Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi – Revizija uspjeha.

U toku su 2 paralelne revizije uspjeha:

- Energetska efikasnost u institucijama javnog sektora s Uredom za reviziju Republike Hrvatske;
- Efikasnost planiranja javnih nabavki medicinske opreme sa sedam država regiona i Nacionalnom kancelarijom za reviziju Švedske i Evropskim revizorskim sudom.

Svi izvještaji o obavljenim revizijama su integralno objavljeni na sajtu Državne revizorske institucije Crne Gore **www.dri.co.me.**

U petom dijelu izvještaja pod nazivom "Ostale aktivnosti Državne revizorske institucije" prezentirana je saradnja sa Skupštinom, Vladom Crne Gore, državnim organima i civilnim sektorom, aktivnosti na realizaciji obaveza Državne revizorske institucije iz pregovaračkog procesa, kao i druge aktivnosti realizovane u periodu oktobar 2015 – oktobar 2016. godine.

Kao članica Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI[3]) i Međunarodne organizacije koja okuplja vrhovne revizorske institucije Evrope (EUROSAI[4]), DRI je nastavila sa saradnjom na međunarodnom i regionalnom nivou, a sve u cilju jačanja razvoja eksterne revizije u Crnoj Gori.

Državna revizorska institucija Crne Gore je dužna da u skladu s INTOSAI načelima transparentnosti i odgovornosti, doprinese i svojim ličnim primjerom većem povjerenju javnosti u svoju stručnost i nezavisnost. U tom smislu, na zahtjev Državne revizorske institucije Crne Gore, Državni ured za reviziju Republike Hrvatske obavio je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja DRI Crne Gore za 2015. godinu. Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju Republike Hrvatske, a u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, finansijski izvještaji Državne revizorske institucije za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima, sastavljeni su i prezentovani na fer i objektivan način i s tim u vezi, izraženo je pozitivno mišljenje na reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja DRI za 2015. godinu.

[3] DRI je članica INTOSAI-ja od 2007. godine
[4] DRI je članica EUROSAI-ja od 2008. godine

I DIO

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija
Predmet revizije:	Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu
Trajanje revizije:	140 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 9 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40111-011-81 od 21.01.2016. godine izvršila je **finansijsku reviziju** Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, koja obuhvata zakonski dio i obrazloženje, Izvještaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2015. godinu, Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu, iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu, iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2015. godine, sistem evidencije i **reviziju pravilnosti** aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

U skladu s članom 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ministar finansija je odgovoran za izvršenje budžeta države, kao i za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Shodno članu 40 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac. Odgovornost uključuje osmišljavanje, realizaciju, osiguranje unutrašnjih kontrola relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u kojima nema materijalno pogrešnog prikazivanja, bilo zbog prevare ili greške. Vlada Crne Gore i odgovorna lica u potrošačkim jedinicama su odgovorna da sve aktivnosti, finansijske transakcije i informacije koje su unešene u finansijskim izvještajima budu u skladu s propisima koji ih regulišu.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu i mišljenje da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s važećim propisima koji ih regulišu. Revizija je sprovedena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i vršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizija je uključila sprovođenje postupaka kojim su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, uključujući i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalih bilo zbog prevare ili greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti unutrašnjih kontrola. Revizijom je uključena i procjena primijenjenih računovodstvenih politika, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su, revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja, Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma – predsjednik Senata i Nikola Kovačević, član Kolegijuma – član Senata na sjednici održanoj 06.09.2016. godine, usvojio je:

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2015. GODINU

A) FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, koja se završava 31. decembra 2015. godine, utvrđeno je da je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu pripremljen u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Prihodi i rashodi prikazani su realno i objektivno u svim materijalno značajnim stavkama i ne sadrže materijalno značajne greške kod iskazivanja rezultata, te u skladu s tim izražavamo **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE.**

Skreće se pažnja da je:

a) Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazan **deficit na gotovinskoj osnovi** u iznosu od 291.247.264,32 € i povećanje depozita u iznosu od 7.643.234,49 €, što ukupno iznosi 298.890.498,81 €. Finansiranje deficita i gotovinskih depozita obezbjeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 291.047.354,46 € i prodajom imovine u iznosu 7.843.144,35 €. Nakon izvršene revizije utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta treba uvećati za 974.079,58€, depozite za 41.329,80 € i prilive od prodaje državne imovine za 1.015.409,38 €, tako da gotovinski deficit iznosi 292.221.343,90 €, neto promjena gotovine 7.684.564,29 €, prilivi od prodaje imovine 8.858.553,73 € i stanje gotovine na dan 31.12.2015. godine 19.885.043,61 €.

b) Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu **korigovani gotovinski deficit**, iskazan je u iznosu 276.113.318,20 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveza kod Zavoda za zapošljavanje za iznos 1.021.777,33 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 16.155.723,45 €, a korigovani gotovinski deficit budžeta iznosi 276.065.620,45 €.

B) REVIZIJOM PRAVILNOSTI Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice, korisnici budžetskih sredstava, nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladili poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu s tim izražavamo **USLOVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA:

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

1. **Izvještaj o neizmirenim obavezama –** Revizijom Izvještaja o neizmirenim obavezama je utvrđeno je:
   - pogrešno prikazivanje neizmirenih obaveza u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama u iznosu od 1.021.777,33€;
   - da obaveze koje proističu iz zakonskih propisa i zaključenih ugovora, iskazane kao neizmirene obaveze, nijesu planirane Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 934.374,04€;
   - da neizmirene obaveze, koje se odnose na ugovaranje obaveza iznad nivoa sredstava planiranih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, iznose 391.286,41€.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši korekciju podataka iskazanih u Izvještaju o neizmirenim obavezama za iznos od 1.021.777,33 €.

Potrebno je da potrošačke jedinice u godišnjem zakonu o budžetu prioritetno obezbijede sredstva za izmirenje zakonom ustanovljenih obaveza i obaveza proisteklih iz zaključenih višegodišnjih ugovora.

Potrebno je da se potrošačke jedinice, prilikom ugovaranja obaveza, pridržavaju člana 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i obaveze ugovaraju do iznosa odobrenih godišnjim zakonom o budžetu države.

2. **Prekoračenje budžetske potrošnje –** Revizijom je utvrđeno da je u 2015. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 280.811.803,21 €. Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 261.583.626,42 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja, dok su nedozvoljena prekoračenja u iznosu od 19.228.176,79 € i odnose se na ostvarene izdatke koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2015. godinu.

Potrebno je da se sredstva od otplate kredita, datih od strane Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, namijenjena kupovini hartija od vrijednosti Investiciono razvojnog fonda planiraju godišnjim zakonom o budžetu države.

3. **Preusmjeravanje sredstava –** Izvršeno je preusmjeravanje sredstava po zaključcima Vlade Crne Gore između potrošačkih jedinica u iznosu od 42.029.069,48 €. Od navedenog iznosa sa Tekuće budžetske rezerve (čiji ukupni izdaci iznose 16.643.694,03 €) preusmjeren je iznos od 5.437.700,64 € na više potrošačkih jedinica, pri čemu je preusmjereno 3.773.331,24 € iznad limita definisanog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da se Vlada – Ministarstvo finansija, prilikom preusmjeravanja odobrenih sredstava između potrošačkih jedinica, pridržava limita predviđenog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

4. **Obuhvat javne potrošnje –** Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu je utvrđeno da su javne ustanove, direktni korisnici budžeta, koristile sopstvene prihode, prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, u skladu s članom 7 stav 1 Zakona o budžetu za 2015. godinu, do nivoa ostvarenih prihoda i da isti nijesu uključeni u sistem javne potrošnje, odnosno da nijesu iskazani u članu 3 Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu. Prihodi javnih ustanova koji nijesu uključeni u sistem javne potrošnje iznose 1.904.441,81 €, a izdaci iznose 1.863.111,63 €.

   Stanje sredstava javnih ustanova na dan 01.01.2015. godine prikazano u iznosu od 1.161.346,61 € i stanje sredstava na računima na 31.12.2015. godine u iznosu od 1.202.676,79 € nijesu obuhvaćeni gotovinskim saldom u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu. **Iskazuje se rezerva na stanje gotovine javnih ustanova iskazane na dan 31.12.2015. godine u Izvještajima o novčanim tokovima, Obrazac IV, iz razloga što su pojedine javne ustanove iskazale stanje gotovine na kraju godine koje uključuje sredstva koja su, po zahtjevima za plaćanje od strane potrošačkih jedinica, prenešena na račune javnih ustanova.**

Preporučuje se Ministarstvu finansija da prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti i izdatke, koji se finansiraju iz navedenih prihoda, a koje ostvari javna ustanova – direktni korisnik budžeta, iskaže u Glavnoj knjizi trezora.

PORESKI ZAVRŠNI RAČUN

5. **Poreski završni račun -** Poreski organ je sastavio Završni poreski račun za 2015. godinu, za period od 01.01.2015. godine do 31.12.2015. godine, koji je dostavljen Ministarstvu finansija aktom broj 03/1-7719/1-16 od 06.05.2015. godine, što nije u skladu s članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu, kojim je utvrđeno da je Poreski organ dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Revizijom je utvrđeno da način vođenja knjigovodstvene evidencije o javnim prihodima, način zaključivanja knjigovodstvenih evidencija i otvaranja početnih stanja nije usklađen sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu. Poreski završni račun ne obezbjeđuje pouzdanu informaciju o iznosu poreskog duga i iznosu pretplaćenih sredstava na 01.01.2015. godine i na 31.12.2015. godine.

U skladu sa utvrđenim nalazom revizije, Državna revizorska institucija, kao i u prethodnim godinama, preporučuje Ministarstvu finansija - Poreskoj upravi da obezbijedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu s Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.

6. **Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima -** Kontrolom rješenja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima utvrđeno je da sva odlaganja duga (4 rješenja u iznosu od 186.968,37 €) nijesu odobravana uz uslov da je poreski obveznik obezbjedio bankarsku garanciju ili drugi instrument obezbjeđenja u visini neplaćenih obaveza, što nije u skladu s članom 2 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

Preporučuje se Ministarstvu finansija – Poreskoj upravi da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

IZDACI BUDŽETA

7. Revizijom izdataka evidentiranih na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda je utvrđeno da plaćeni izdaci ne predstavljaju neizmirene obaveze već vanredne izdatke koji nijesu planirani godišnjim zakonom o budžetu.

Preporučuje se da se na grupi računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koji nijesu planirani budžetom potrošačkih jedinica, kao i da se račun ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.

IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

8. Revizijom je utvrđeno nedozvoljeno prekoračenje sredstava iz rezervi u iznosu od 7.898.805,20 €, što nije u skladu s članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, kojim je propisano da se sredstva mogu koristiti u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice.

Preporučuje se da se sredstva rezervi koriste u skladu s Pravilnikom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

IMOVINA

9. Revizijom upravljanja državnom imovinom uočene su nepravilnosti, od kojih su neke utvrđene revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu i 2014. godinu. **U skladu s tim, Državna revizorska institucija preporučuje svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akata.**

JAVNE NABAVKE

10. Revizijom sistema javnih nabavki i usklađenosti sprovedenih postupaka javnih nabavki sa Zakonom o javnim nabavkama utvrđene su nepravilnosti koje se ponavljaju i u prethodnim godinama. **Državna revizorska institucija preporučuje da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.**

SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

11.U skladu s članom 27 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru potrebno je da, potrošačke jedinice koje to nijesu uradile, izvrše kadrovsko popunjavanje mjesta rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i da u skladu s Uredbom o zvanjima unutrašnjih revizora u javnom sektoru izmijene akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, tako što će u okviru Odjeljenja za unutrašnju reviziju biti sistematizovano radno mjesto „Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju". Državna revizorska institucija smatra da treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

I DIO - OPŠTI DIO

1. Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 9 („Sl. list RCG“ br.28/04, 78/6 i „Sl. List CG“ br. 17/7, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2016. godinu (broj 4011-06-1998 od 22. decembra 2015. godine);
- Odluci o vršenju revizije broj 40111-011-81 od 21.01.2016. godine.

Revizija je vršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br.07/15);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI) i
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije.

2. Cilj, predmet, vrsta i obuhvat revizije

Cilj revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu je utvrđen za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti i to:

- **Cilj finansijske revizije** je izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja.
- **Cilj revizije pravilnosti** je izražavanje mišljenja o pravilnosti primjene zakonskih i drugih propisa koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori.

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji dopisom broj 06-2840/1 (DRI broj 011-40111/81/) od 15.06.2016. godine. U skladu s članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[1] revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora; pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose; izvještaj o uzetim pozajmicama; izvještaj o izdacima budžetskih rezervi; izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine; izvještaj o kapitalnim projektima; izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama; izvještaj o otpisanim poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 zakona, izvještaj o primicima i izdacima javnih ustanova koje nijesu uključene u Konsolidovani račun državnog trezora i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu s članom 14 stav 2 zakona.

Vrsta revizije – Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, odnosno za period od 01.01. do 31.12.2015. godine. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

[1] „Sl. list CG“ br. 20/14 i 56/14

Obuhvat revizije - Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu je obuhvaćen sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja iz oblasti budžetske potrošnje u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete državnih fondova i budžete opština[2] i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[3]. Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani u Ministarstvu finansija – Državnom trezoru, obuhvaćeni su pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama.

3. Metode revizije

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima ISSAI, na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne greške i da li su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije usklađene sa zakonskim, podzakonskim aktima i drugim propisima. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika, kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe, utvrđena je materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu, odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

4. Sistem evidencije

Sistem evidencije u Budžetu Crne Gore je organizovan na gotovinskoj i modifikovanoj gotovinskoj osnovi i zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i evidencijama potrošačkih jedinica koje čine osnovu za izradu Završnog računa budžeta Crne Gore. Finansijski izvještaji se, u skladu s Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, pripremaju do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II – funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava budžetske rezerve.

Ministarstvo finansija nije obezbijedilo evidenciju u Glavnoj knjizi trezora u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Prema nalazima revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, kao i u ranijim godinama, Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige državnog trezora, koja je, u skladu s članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja i prometa na kontima propisanih klasa, pa je revizor u procesu revizije koristio pomoćne evidencije dostavljene od strane Ministarstva finansija, koje je konfirmisao sa dokumentacijom iz eksternih izvora. Ministarstvo finansija je dostavilo Izvode otvorenih stavki od poslovnih banaka, koji su obostrano potpisani i ovjereni, ali je utvrđena neusaglašenost podataka o stanju novčanih sredstava na 31.12.2015. godine iskazanih u IOS-ima banaka sa dostavljenim podacima u Pregledu – spisku državnih bankovnih računa i partija otvorenih u zemlji i inostranstvu. Kontrola neizmirenih obaveza je vršena na osnovu izvještaja o neizmirenim obavezama, sačinjenih i dostavljenih Državnoj revizorskoj instituciji od strane potrošačkih jedinica.

[2] „Sl. list CG“ br. 35/05, 37/05, 81/05 i 02/13
[3] „Sl. list CG“ br. 23/14

II DIO – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu obuhvaćena je struktura javne potrošnje kroz njeno izvršenje, struktura finansiranja, kao i razlozi nastanka gotovinskog deficita. U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 291.247.264,32 €, korigovani deficit u iznosu od 276.113.318,20 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 1: Korigovani deficit za 2015. godinu

Opis			*Zakon o budžetu CG za 2015. godinu*	*Predlog zakona o završnom računu budžeta CG za 2015. godinu*		*Nalaz revizije*		
				Raspoloživa sredstva	*Ostvareno*	*Ispravka (+)*	*Ispravka (-)*	*Stanje*
1.		**Gotovinski prilivi**	**1.329.179.261,65**	**1.329.179.261,68**	**1.326.708.437,08**	**1.988.304,41**	**-984.912,98**	**1.327.711.828,51**
		Tekući prihodi	**1.317.513.393,96**	**1.317.513.393,99**	**1.312.180.585,31**	**1.924.349,41**	**-984.912,98**	**1.313.120.021,74**
	1.1	Porezi	832.672.619,57	832.672.619,59	805.537.586,36	0,00		**805.537.586,36**
	1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu	417.492.172,76	417.492.172,76	437.288.820,67	0,00		**437.288.820,67**
	1.3	Takse	16.902.886,66	16.902.886,66	13.154.413,69	0,00		**13.154.413,69**
	1.4	Naknade	13.478.728,64	13.478.728,64	29.630.001,30	0,00		**29.630.001,30**
	1.5	Ostali prihodi	36.966.986,33	36.966.986,34	26.569.763,29	1.924.349,41	-984.912,98	**27.509.199,72**
	1.6	Primici od otplate kredita	**5.073.747,88**	**5.073.747,88**	7.929.787,87	0,00		**7.929.787,87**
	1.7	Donacije i transferi	**6.592.119,81**	**6.592.119,81**	6.598.063,90	63.955,00		**6.662.018,90**
2.		**Gotovinska plaćanja**	**1.598.779.896,12**	**1.598.779.896,11**	**1.617.955.701,40**	**2.855.237,35**	**-877.766,34**	**1.619.933.172,41**
	2.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	379.363.596,73	385.047.204,05	382.177.081,82	0,00		382.177.081,82
	2.2	Ostala lična primanja	11.950.430,02	15.842.220,07	14.740.493,81	263.297,00		15.003.790,81
	2.3	Rashodi za materijal	29.426.582,08	27.457.601,48	25.584.905,47	144.269,14	-644.763,84	25.084.410,77
	2.4	Rashodi za usluge	52.503.098,52	55.769.867,96	58.461.656,09	1.016.996,75	-126.992,35	59.351.660,49
	2.5	Rashodi za tekuće održavanje	20.826.221,33	20.966.646,49	20.121.139,95	116.051,51		20.237.191,46
	2.6	Kamate	75.765.883,97	62.935.837,91	81.802.749,75	58.171,05		81.860.920,80
	2.7	Renta	8.327.960,49	8.436.284,14	7.918.742,32	11.357,93	-44.502,02	7.885.598,23
	2.8	Subvencije	21.251.600,00	20.601.365,65	19.618.046,83		-12.000,00	19.606.046,83
	2.9	Ostali izdaci	34.215.903,72	36.087.095,64	30.746.760,07	526.543,93	-3.135,68	31.270.168,32
	2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	504.845.525,00	490.549.453,48	487.041.860,10	0,00		487.041.860,10
	2.11	Transferiinstitucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	128.294.696,62	135.753.126,91	136.226.214,47	267.412,98	-46.372,45	136.447.255,00
	2.12	Kapitalni izdaci	282.892.154,21	285.754.965,24	256.488.589,42	448.856,60		256.937.446,02
	2.13	Pozajmice i krediti	2.250.000,00	3.000.000,00	2.975.830,12	0,00		2.975.830,12
	2.14	Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
	2.15	Otplata oabveza iz prethodnog perioda	33.811.080,00	33.861.080,00	77.407.937,15	2.280,46		77.410.217,61
	2.16	Rezerve	13.055.163,43	16.717.147,09	16.643.694,03	0,00		16.643.694,03
3		**Gotovinski deficit (1-2)**	**-269.600.634,47**	**-269.600.634,43**	**-291.247.264,32**	**-866.932,94**	**-107.146,64**	**-292.221.343,90**
4		**Primarni deficit**	**-193.834.750,50**	**-206.664.796,52**	**-209.444.514,57**	**-808.761,89**	**-107.146,64**	**-210.360.423,10**
5		**Izvori finansiranja gotovinskog deficita**	**269.600.634,47**	**269.600.634,41**	**291.247.264,32**	**866.932,94**	**107.146,64**	**292.221.343,90**
6		**Neto pozajmljivanje**	**269.600.634,47**	**269.600.634,42**	**291.047.354,46**	**0,00**	**0,00**	**291.047.354,46**
	6.1	Pozajmice i krediti iz domaćih i inostranih izvora	634.081.638,84	634.081.638,84	832.790.323,22	0,00	0,00	832.790.323,22
	6.2	Otplata duga	364.481.004,37	364.481.004,42	541.742.968,76	0,00	0,00	541.742.968,76
7		**Prodaja imovine**	**0,00**	**0,00**	**7.843.144,35**	**1.099.271,98**	**-83.862,60**	**8.858.553,73**
8		**Neto promjena gotovina**	**0,00**	**-0,01**	**7.643.234,49**	**232.339,04**	**-191.009,24**	**7.684.564,29**
9		**Neto povećenje smanjenej obaveza (9.2 - 9.1)**	33.811.080,00	33.811.080,00	**-15.133.946,12**	**0,00**	**-1.021.777,33**	**-16.155.723,45**
	9.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2015. godine (tekuća)	33.811.080,00	33.811.080,00	77.120.302,88		-1.021.777,33	76.098.525,55
	9.2	Stanje obaveza na dan31.12. 2014. godine (prethodna)		0,00	92.254.249,00	0,00	0,00	92.254.249,00
10		**Korigovani izdaci (2. + 9)**	**1.632.590.976,12**	**1.632.590.976,11**	**1.602.821.755,28**	**2.855.237,35**	**-1.899.543,67**	**1.603.777.448,96**
11		**Gotovinski prilivi (1.)**	**1.329.179.261,65**	**1.329.179.261,68**	**1.326.708.437,08**	**1.988.304,41**	**-984.912,98**	**1.327.711.828,51**
12		**Modifikovani gotovinski deficit (11 - 10)**	**-303.411.714,47**	**-303.411.714,43**	**-276.113.318,20**	**-866.932,94**	**914.630,69**	**-276.065.620,45**
13		**Izvori finansiranja deficita**	**303.411.714,47**	**303.411.714,43**	**276.113.318,20**	**866.932,94**	**-914.630,69**	**276.065.620,45**
	13.1	**Neto pozajmljivanje**	**269.600.634,47**	**269.600.634,42**	**291.047.354,46**	**0,00**	**0,00**	**291.047.354,46**
	13.2	**Prodaja imovine**	**0,00**	**0,00**	**7.843.144,35**	**1.099.271,98**	**-83.862,60**	**8.858.553,73**
	13.3	**Donacije**						
	13.4	**Obaveze prema dobavljačima**	**33.811.080,00**	**33.811.080,00**	**-15.133.946,12**	**0,00**	**-1.021.777,33**	**-16.155.723,45**
14		**Neto promjena gotovine**	**0,00**	**-0,01**	**7.643.234,49**	**232.339,04**	**-191.009,24**	**7.684.564,29**

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu izvršene su korekcije primitaka i izdataka, koje nijesu materijalno značajne, a odnose se na javne prihode, javne izdatke, izvore finansiranja i korekciju neizmirenih obaveza.

- **Korekcije javnih prihoda** u neto iznosu od **1.003.391,43 €** odnose se na:

- **Uvećanje javnih prihoda u iznosu od 1.988.304,41 €** i to: sopstvenih prihoda - prihoda od obavljanja sopstvene djelatnosti u iznosu od 1.832.158,48 €, donacija 63.955,00 €, ostalih prihoda 8.328,33 € i tekućih prihoda u iznosu od 83.862,60 €.
- **Umanjenje javnih prihoda u iznosu od 984.912,98 €,** koji su evidentirani kao ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati kao primitke od prodaje državne imovine.

- **Korekcije javnih izdataka** u neto iznosu od **1.977.471,01 €,** odnose se na:
  - **Uvećanje izdataka u iznosu od 2.855.237,35 € i to:** izdataka finansiranih iz sopstvenih prihoda javnih ustanova u iznosu od 1.863.111,63 €, izdataka koji nijesu evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 114.359,00 € i izdataka koji se odnose na nenamjensku potrošnju sredstava u iznosu od 877.766,34 €.
  - **Umanjenje izdataka u iznosu od 877.766,34 €,** koji se odnose na nenamjensku potrošnju sredstava.
- **Korekcije izvora finansiranja javne potrošnje** u neto iznosu od **974.079,58 €** odnose se na:
  - **Uvećanje izvora finansiranja javne potrošnje po osnovu primitaka od prodaje državne imovine u iznosu od 1.099.271,98 €** i to po osnovu: neevidentiranih priliva u iznosu 114.359,00 € i priliva od prodaje državne imovine koji su evidentirani kao ostali prihodi u iznosu od 984.912,98 €.
  - **Umanjenje izvora finansiranja javne potrošnje po osnovu primitaka od prodaje državne imovine** u iznosu od 83.862.60 € i za isti iznos uvećani su tekući prihodi budžeta - ostali prihodi.
- **Korekcije neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju** u neto iznosu od **1.021.777,33 €,** odnose se na:
  - **Umanjenje stanja neizmirenih obaveza** u iznosu od 1.021.777,33 €.

1.1. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova

Prikupljanje javnih prihoda - Državna revizorska institucija je izvršila provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore, putem provjere gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda. Uplata javnih prihoda u Crnoj Gori je uređena Naredbom o načinu uplate javnih prihoda i u skladu s njom otvoreni su uplatni računi za prenos sredstva na Centralni račun državnog trezora od strane prihodnih jedinica. Uplatni računi, namijenjeni uplati i transferu javnih prihoda na Centralni račun, su sljedeći: Uprava carina broj 90700000008050150 (identifikacioni broj 805), Poreska uprava broj 90700000008200112 (identifikacioni broj 820), Ministarstvo unutrašnjih poslova broj 907000000008250164 (identifikacioni broj 825) i Uprava policije broj 907000000008400126 (identifikacioni broj 840). U narednoj tabeli dat je pregled priliva sredstava na obračunske račune i prenos sredstava na Centralni račun državnog trezora.

Tabela 2: Naplata javnih prihoda prihodnih jedinica

OPIS	OBRAČUNSKI RAČUNI				Prenos na Centralni račun državnog trezora	Razlika
	stanje 01.01.2015	prilv	odliv	stanje 31.12.2015		
Uprava carina Crne Gore	0,00	527.298.807,62	527.298.807,62		523.542.512,96	3.756.294,66
Poreska uprava Crne Gore	24.086,88	910.741.806,71	910.765.893,59		893.305.122,83	17.460.770,76
Ministarstvo unutrašnjih poslova		7.620.923,54	7.620.923,54		7.615.868,64	5.054,90
Uprava policije		4.712.308,15	4.712.308,15		4.697.711,54	14.596,61
Ukupno	24.086,88	1.450.373.846,02	1.450.397.932,90	0,00	1.429.161.215,97	21.236.716,93

Prema podacima Centralne banke Crne Gore ukupni prilivi u 2015. godini, na obračunskim računima prihodnih jedinica, iznose 1.450.373.846,02 € (odnosno 1.450.397.932,90 € uključujući stanje gotovine na dan 01.01.2015. godine), a odliv sredstava 1.450.397.932,90 €. Na Centralni račun državnog trezora sa obračunskih računa prenijeta su sredstva u iznosu od 1.429.161.215,97 €, odnosno u manjem iznosu za 21.236.716,93 €. Razlika između prenešenih sredstava sa obračunskih računa na Centralni račun državnog trezora u iznosu od 21.236.716,93 € odnosi se na:

- **Upravu carina** u iznosu od 3.756.294,66 €, na ime povraćaja pogrešnih uplata, povraćaja više uplaćenih sredstava i preusmjeravanja sredstava između potrošačkih jedinica naplatioca prihoda, po rješenjima Ministarstva finansija – Uprave carina. U navedenom periodu izvršeno je:
  - 228 povraćaja po zahtjevima stranaka za više uplaćena sredstava - sa računa Uprave carina 805-955-02 isplaćen je iznos od 384.652,06 €,
  - 687 povraćaja akciznih sredstava - sa računa Uprave carina 805-523-37 isplaćen je iznos od 3.272.371,08 €, i
  - 13 preusmjeravanja sredstava Poreskoj upravi u iznosu od 99.271,52 €, za izmirenje poreskih obaveza.

- **Poresku upravu** u iznosu 17.460.770,76 €, na ime povraćaja pogrešnih uplata, povraćaja više uplaćenih sredstava poreskim obveznicima po osnovu i to: PDV-a, akciza na mineralna ulja i njihove derivate, doprinose na dohodak fizičkih lica, poreza na promet nepokretnosti i ostale poreske obaveze.

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova** u iznosu od 5.054,90 € na ime povraćaja pogrešnih uplata ili više uplaćenih sredstava po zahtjevima stranaka, a na osnovu rješenja Ministarstva unutrašnjih poslova, nakon izvršene provjere osnovanosti zahtjeva.

- **Upravu policije** u iznosu 14.596,61 € na ime povraćaja pogrešnih uplata ili više uplaćenih sredstava po zahtjevima stranaka, a na osnovu rješenja Ministarstva unutrašnjih poslova, nakon izvršene provjere osnovanosti zahtjeva.

Priliv sredstava na Centralnom računu državnog trezora u 2015. godini iznosi 1.473.839.252,48 € i odnosi se na priliv od prihodnih jedinica u iznosu 1.429.161.215,97 €, priliv u iznosu od 44.676.513,54 € prikupljen preko računa malih prihodnih institucija (računi 832 – ministarstava, drugih organa i pravosuđa koji predstavljaju transakcione račune koji se vode u okviru Centralnog računa državnog trezora) i ostali prilivi u iznosu od 1.522,97 €. U narednoj tabeli dat je pregled priliva i odliva sredstava sa Centralnog računa državnog trezora:

Tabela 3: Prikupljanje i raspored sredstava sa Centralnog računa državnog trezora

CENTRALNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA			
Uprava carina Crne Gore	523.542.512,96	1.319.382.370,27	Glavni račun državnog trezora
Poreska uprava Crne Gore	893.305.122,83	39.735.010,54	Opštine
Ministarstvo unutrašnjih poslova	7.615.868,64	283.026,53	Veterinarska komora i veterinarske ambulante
Uprava policije	4.697.711,54	27.504.069,41	Egalizacioni fond
I Prilivi od prihodnih jedinica	1.429.161.215,97	4.198.283,21	JU Morsko dobro
Računi ministarstava i drugih organa uprave	44.676.513,54	334.526,72	Zajednica opština
Ostali prilivi	1.522,97	82.401.965,80	Povraćaj i pogrešne uplate
II Ukupni prilivi	1.473.839.252,48	1.473.839.252,48	Ukupni odlivi

Ukupan priliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u iznosu od 1.473.839.252,48 € usmjeren je na: Glavni račun državnog trezora u iznosu od 1.319.382.370,27 €, opštinama u iznosu od 39.735.010,54 €, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama 283.026,53 €, Egalizacionom fondu 27.504.069,41 €, JU Morsko dobro 4.198.283,21 €, Zajednici opština u iznosu od 334.526,72 € i iznos od 82.401.965,80 € na ime povraćaja sredstava i pogrešnih uplata.

Glavni račun državnog trezora – Pregled stanja i prometa sredstava na račun broj 907000000830001-19 – Glavni račun državnog trezora, preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta na teret sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu dat je u narednoj tabeli:

Tabela 4: Priliv i odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA			
Početno stanje gotovine	**6.732.995,52**	**1.582.690.137,51**	**Odlivi sa računa u 2015. godini**
Prilivi sa Centralnog računa	**1.319.382.370,27**	**3.911.766,31**	**Krajnje stanje gotovine**
Ostali prilivi	**260.486.538,03**		
Ukupno	**1.586.601.903,82**	**1.586.601.903,82**	**Ukupno**

Priliv sredstava na Glavni račun državnog trezora sa Centralnog računa državnog trezora iznosi 1.319.382.370,27 € i to putem Prihodnog modula u iznosu od 1.319.144.999,51 € i direktnom uplatom (na dan 31.12.2015. godine) iznos od 237.370,76 €. Ostali prilivi sredstava na Glavni račun državnog trezora iznose 260.486.538,03 €, a odnose se na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora i to:

- iznos 1.757.548,39 €, evidentiran kao priliv na eko kodu 71;
- iznos 5.768.135,97 €, evidentiran kao priliv na eko kodu 73;
- iznos 6.238.195,46 €, evidentiran kao priliv na eko kodu 74;
- iznos 49.415.935,97 €, evidentiran kao priliv na eko kodu 75;
- iznos 195.150.349,83 €, odnosi se na prenos sa računa Centralne banke broj 907000000009200182, po nalogu Ministarstva finansija i evidentiran na klasi „1“;
- iznos od 1.150.000,00 uplaćen na Glavni račun državnog trezora sa računa Egalizacionog fonda na ime povraćaja kratkoročnih pozajmica.
- iznos 1.006.372,51 € obrazložen od strane Ministarstva finansija, da se priliv u iznosu od 966.505,91 € odnosi na povraćena sredstva koja su evidentirana kao izdatak.

Sredstva prenešena opštinama – u skladu sa zakonskim rješenjima u iznosu od 39.735.010,54 € prenešena su opštinama, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 5: Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora opštinama

Izvještaj o dodijeljenim prihodima sa Centralnog računa državnog trezora za period od 01.01-31.12.2015. godine		
302	Podgorica	10.832.778,61
310	Cetinje	746.061,06
329	Danilovgrad	762.708,44
400	Nikšić	2.208.146,53
418	Šavnik	45.817,64
426	Plužine	621.094,27
507	Pljevlja	2.539.667,68
515	Žabljak	277.284,58
604	Berane	816.750,72
612	Plav	172.285,33
620	Rožaje	984.905,44
639	Andrijevica	234.321,60
647	Petnjica	77.569,63
701	Bijelo Polje	1.223.859,38
710	Mojkovac	294.182,58
728	Kolašin	548.322,79
809	Bar	3.409.475,45
817	Budva	5.079.861,37
825	Ulcinj	1.280.893,98
906	Herceg Novi	2.923.861,06
914	Tivat	2.119.603,90
922	Kotor	2.535.558,50
	Ukupno	**39.735.010,54**

Sredstva Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti – Raspored sredstava, sa Centralnog računa državnog trezora, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama je izvršen u iznosu od 283.026,53 € u skladu sa Odlukom o iznosu naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede u unutrašnjem prometu[4].

Egalizacioni fond[5] – Prema podacima Centralne banke, stanje sredstava na 01.01.2015. godine na računu Egalizacionog fonda broj 907-83301-89 iznosi 139.066,58 €. Priliv sredstava u 2015. godini 28.874.379,59 €, odliv sredstava 28.537.334,32 €, tako da stanje na 31.12.2015. godine iznosi 476.111,79 €. Sredstva na računu Egalizacionog fonda u iznosu od 28.874.379,58 € obezbijeđena su: sa Centralnog računa državnog trezora, kao redovna raspodjela prikupljenih javnih prihoda, u iznosu 27.504.069,41 €; sa Glavnog računa državnog trezora, na ime povraćaja uzetih kratkoročnih pozajmica, u iznosu od 1.150.000,00 € i sa drugih računa u iznosu od 220.310,17 €. Odliv sredstava u iznosu od 28.537.334,32 € usmjeren je na Glavni račun državnog trezora, na ime povraćaja kratkoročnih pozajmica u iznosu od 1.150.000,00 €, iznos od 27.197.539,13 € na račune opština i banaka (po ugovorima o cesijama i asignacijama), a u skladu s Planom akontativne raspodjele sredstava Egalizacionog fonda opštinama i u skladu s rješenjem o konačnoj raspodjeli sredstava Egalizacionog fonda. Sredstva u iznosu od 29.640,00 € su uplaćena na račune fizičkih lica, na ime naknada za rad u komisiji, a na ime povraćaja pogrešnih uplata isplaćen je iznos od 160.155,24 €.

JU Morsko dobro – Sa Centralnog računa državnog trezora izvršen je prenos sredstava u iznosu od 4.198.283,21 €.

Zajednici opština - Sa Centralnog računa državnog trezora izvršen je prenos sredstava u iznosu od 334.526,72 €.

Povraćaj i preusmjeravanje sredstava – Odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na ime povraćaja više uplaćenih sredstava, povraćaja pogrešnih uplata i preusmjeravanja sredstava na druge potrošačke jedinice koje vrše prikupljanje prihoda, u iznosu od 82.401.965,80 € odnosi se na:

- Iznos 169.576,69 € na ime povraćaja uplata i preusmjeravanja sredstava, uplaćenih na račune „832“ malih prihodnih institucija (računi ministarstava, drugih organa uprave i pravosuđa), a na osnovu rješenja Ministarstva finansija.
- Iznos od 81.232.389,11 € odnosi se na odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora po osnovu povraćaja PDV-e kredita u iznosu od 53.893.169,06 € i preusmjeravanja sredstava potrošačkim jedinicama koje prikupljaju prihode u iznosu od 27.339.220,05 €, a na osnovu rješenja Ministarstva finansija.
- Iznos od 1.000.000,00 € na korekciju greške kod preusmjeravanja sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Uprave carina, kojim se vrši preusmjeravanje PDV kredita za izmirenje obaveza po osnovu PDV-a pri uvozu.

1.2. Glavna knjiga državnog trezora

Glavna knjiga državnog trezora - Promet sredstava iskazan na dugovnoj strani Glavne knjige trezora iznosi 2.179.542.383,92 €, od čega se na depozite iz prethodne godine odnosi 12.200.479,27 €. Prenijeta sredstva sa Centralnog računa državnog trezora kroz prihodni modul iznose 1.319.144.999,51 €, primici evidentirani kao direktne uplate na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 62.986.518,31 € (od čega je iznos 237.370,76 € prenijet sa Centralnog računa državnog trezora na 31.12.2015. godine) i na primitke evidentirane rješenjima Ministarstva finansija u iznosu od 785.210.386,82 € (gdje je storniran iznos od 271.447,28 €, koji se odnosi na primitke od prodaje imovine).

[4] „Sl. list CG“ br.06/11

[5] Prema Zakonu o finansiranju lokalne samouprave preko Egalizacionog fonda se vrši finansijsko izravnanje, odnosno ujednačavanje finansiranja opština. Sredstva se obezbjeđuju iz prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica, na promet nepokretnosti, na upotrebu motornih vozila i od koncesionih naknada.

Isplate evidentirane u Glavnoj knjizi trezora iznose 2.159.698.670,16 € a gotovina na kraju perioda u iznosu od 19.843.713,75 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 6: Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora

GLAVNA KNJIGA DRŽAVNOG TREZORA			
Prenešeno saldo	**12.200.479,27**	382.177.081,82	Bruto zaarde i doprinosi na teret poslodavca
Prenos sa Centarinog računa državnog trezora (prihodni modul	**1.319.144.999,51**	14.740.493,81	Ostala lična primanja
Tekući prihodi	1.309.776.638,71	25.584.905,47	Rashodi za materijal
Primici od prodaje imovine	8.114.591,63	58.461.656,09	Rashodi za usluge
Primici od otplate kredita	1.253.741,52	20.121.139,95	Rashodi za tekuće održavanje
primici od pozajmica i kredita	27,65	81.802.749,75	Kamate
Direktne uplate	**62.986.518,31**	7.918.742,32	Renta
Tekući prihodi	1.564.251,01	19.618.046,83	Subvencije
Primici od otplate kredita	5.768.135,97	30.746.760,07	Ostali izdaci
Donacije i transferi	6.238.195,46	60.836.104,65	Prava iz oblasti socijalne zaštite
Pozajmice i krediti	49.415.935,87	16.655.316,65	Sredstva za tehnološke viškove
Primici evidentirani rješenjima Ministartsva finansija	**785.210.386,82**	387.038.896,73	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja
Tekući prihodi	839.695,58	14.450.000,00	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite
Primici od prodaje imovine	-271.447,28	8.061.542,07	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja
Primici od otplate kredita	907.910,38	135.771.284,10	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru
Donacije i transferi	359.868,44	454.930,37	Ostali transferi
Pozajmice i krediti	783.374.359,70	256.488.589,42	Kapitalni izdaci
		2.975.830,12	Pozajmice i krediti
		541.742.968,76	Otplata duga
		-	Otplata garancija
		77.407.937,15	Otplata oabveza iz prethodnog perioda
		16.643.694,03	Tekuća budžetska rezerva
UKUPNO PRILIV	**2.167.341.904,64**	**2.159.698.670,16**	**UKUPNO ODLIVI**
UKUPNO PRILIV + početno stanje	**2.179.542.383,91**	**19.843.713,75**	**Saldo na 31.12.2015. godine**

Ukupno iskazani prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora odgovaraju primicima i izdacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

1.3. Izvori finansiranja deficita

Izvori finansiranja deficita iskazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Izvori finansiranja gotovinskog deficita iskazan je kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine i na taj način je došlo do povećanja depozita, dok je finansiranje korigovanog gotovinskog deficita uvećano za neto promjenu neizmirenih obaveza prema dobavljačima. Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i korigovanoj osnovi prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 7: Struktura finansiranja gotovinskog i korigovanog deficita u 2015. godini

OPIS	IZNOSI		
	Predlog zakona o završnom računu Budžeta za 2015. godinu	Korekcije	Utvrđeno revizijom
Gotovinski deficit budžeta	-291.247.264,32	-974.079,58	-292.221.343,90
Povećanje depozita	-7.643.234,49	-41.329,80	-7.684.564,29
UKUPNO	**-298.890.498,81**	**-1.015.409,38**	**-299.905.908,19**
Domaći izvori finansiranja	-46.461.448,98		-46.461.448,98
Inostrani izvori finansiranja	337.508.803,44		337.508.803,44
Prodaja imovine	7.843.144,35	1.015.409,38	8.858.553,73
UKUPNO	**298.890.498,81**	**1.015.409,38**	**299.905.908,19**
Korigovani gotovinski deficit budžeta	-276.113.318,20	47.697,75	-276.065.620,45
Povećanje depozita	-7.643.234,49	-41.329,80	-7.684.564,29
UKUPNO	**-283.756.552,69**	**6.367,95**	**-283.750.184,74**
Domaći izvori finansiranja	-46.461.448,98		-46.461.448,98
Inostrani izvori finansiranja	337.508.803,44		337.508.803,44
Prodaja imovine	7.843.144,35	1.015.409,38	8.858.553,73
Neto promjena neizmirenih obaveza	-15.133.946,12	-1.021.777,33	-16.155.723,45
UKUPNO	**283.756.552,69**	**-6.367,95**	**283.750.184,74**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 291.247.264,32 € i povećanje depozita u iznosu od 7.643.234,49 €, što ukupno iznosi 298.890.498,81 €. Finansiranje deficita i gotovinskih depozita obezbjeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 291.047.354,46 € i prodajom imovine u iznosu 7.843.144,35 €.

Nakon izvršene revizije utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta treba uvećati za 974.079,58 €, depozite za 41.329,80 € i prilive od prodaje imovine za 1.015.409,38 €. Ovom korekcijom iznos gotovinskog deficita iskazuje se u iznosu od 292.221.343,90 €, neto promjena gotovine u iznosu od 7.684.564,29 € i prilivi od prodaje imovine u iznosu od 8.858.553,73 €.

Korigovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iznosi 276.113.318,20 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveze kod Zavoda za zapošljavanje za iznos od 1.021.777,33 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 16.155.723,45 €, a korigovani deficit iznosi 276.065.620,45 €.

1.4. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Početno stanje neizmirenih obaveza umanjeno za otplatu neizmirenih obaveza i uvećano za povećanje neizmirenih obaveza, daje iznos od 77.120.303,00 €. Ukoliko se koriguju izdaci iskazani na gotovinskoj osnovi dobija se iznos korigovanog deficita, kako je prezentirano Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

Tabela 8: **Neto promjene neizmirenih obaveza**

r.b.	OPIS	Stanje obaveza na dan 31.12.2011	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2012	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2013	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2014	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2015
1	2	3	4=5-3	5	6=7-5	7	8=9-7	9	10=11-9	11
1	Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)	13.356.757,00	3.765.974,00	17.122.731,00	-1.193.119,68	15.929.611,32	-1.538.705,32	14.390.905,00	-2.819.992,00	11.570.913,00
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	487.009,00	1.423.859,00	1.910.868,00	-338.627,81	1.572.240,19	-1.559.513,19	12.727,00	20.934,00	33.661,00
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	486.652,00	514.112,00	1.000.764,00	356.832,31	1.357.596,31	-256.897,31	1.100.699,00	575.374,00	1.676.073,00
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	12.383.096,00	1.828.003,00	14.211.099,00	-1.211.324,18	12.999.774,82	277.705,18	13.277.480,00	-3.416.301,00	9.861.179,00
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	41.426.322,00	6.679.359,00	48.105.681,00	7.600.397,99	55.706.078,99	1.818.447,01	57.524.526,00	-1.862.838,00	55.661.688,00
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima	5.664.403,00	1.623.578,00	7.287.981,00	7.127.819,67	14.415.800,67	5.092.112,33	19.507.913,00	-10.605.592,00	8.902.321,00
4	Obaveze za kapitalne izdatke	400.079,00	249.678,00	649.757,00	-285.495,15	364.261,85	-37.965,85	326.296,00	156.012,00	482.308,00
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima	563.979,00	-5.259,00	558.720,00	-555.719,00	3.001,00	27.623,00	30.624,00	-23.473,00	7.151,00
6	Obaveze po osnovu otplate dugova	477.856,00	-477.856,00		1.670.043,00	1.670.043,00	-1.196.058,00	473.985,00	21.937,00	495.922,00
7	Obaveze iz rezervi		0,00		0,00		0,00		0,00	
8	Stanje obaveza na kraju godine (1+2+3+4+5+6+7)	61.889.396,00	11.835.474,00	73.724.870,00	14.363.926,83	88.088.796,83	4.165.453,17	92.254.249,00	-15.133.946,00	77.120.303,00

Članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđeno je da su potrošačke jedinice dužne da sredstva koriste u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države, dok je članom 5 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu utvrđeno da potrošačka jedinica može ugovarati obaveze do iznosa sredstava koja su, planom potrošnje, odobrena od strane Ministarstva finansija. U skladu sa tačkom 20 Uputstva o radu Državnog trezora, potrošačke organizacije su u obavezi da sačine godišnji pregled neizvršenih obaveza, da bi utvrdile obaveze koje će se isplatiti u sljedećoj fiskalnoj godini. Tačkom 20 Uputstva o radu Državnog trezora utvrđeno je da se neizmirenim obavezama smatraju obaveze za izdatke koji su planirani godišnjim Zakonom o budžetu, a nijesu plaćene u roku dospijeća i da se otplata neizmirenih obaveza može vršiti za one obaveze koje su prethodno evidentirane kao neizmirene obaveze. Konsolidovani izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2015. godine, dostavljen od Ministarstva finansija, iznosi 77.120.302,05 €. Kontrolom kod jedanaest potrošačkih jedinica, na odabranom uzorku, utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na:

a) **Pogrešno prikazivanje neizmirenih obaveza u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama i to:**
   - **Zavod za zapošljavanje** u Izvještaju o neizmirenim obavezama prikazao je neizmirene obaveze u iznosu od 1.021.777,33 €, koje se odnose na organizaciju seminara u 2016. godini u iznosu od 13.016,00 € i na usluge za realizaciju ugovorenih projekata u iznosu od 1.008.761,33 €, a za koje nije nastala dužničko povjerilačka obaveza u 2015. godini.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši korekciju podataka iskazanih u Izvještaju o neizmirenim obavezama.

b) Obaveze koje proističu iz zakonskih propisa i zaključenih ugovora, koje nijesu planirane Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, a iskazane su kao neizmirene obaveze na 31.12.2015. godine u iznosu od 934.374,04 € i to:

- **Centar za stručno obrazovanje** nije planirao sredstva za finansiranje zarada predavačima i za materijalne troškove organizatorima osnovnog obrazovanja za odrasle, utvrđene Zakonom o obrazovanju odraslih[6]. U cilju realizacije Programa osnovnog obrazovanja odraslih, na kraju 2015. godine, iskazane su neizmirene dospjele obaveze po ovom osnovu u iznosu od 70.443,00€.
- **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo prosvjete i sporta,** nije planiralo sredstva za finansiranje treće naučnoistraživačke godine za koju su se pomenuta ministarstva obavezala ugovorima o finansiranju naučnoistraživačkih projekata i rješenjima o prihvatanju istih, što je dovelo da Ministarstvo nauke prikaže dospjele, a neizmirene obaveze po ovom osnovu u iznosu od 363.972,65 €.
- **Ministarstvo zdravlja** nije adekvatno planiralo sredstva za izdatke za ostale naknade (4127) članovima radnih tijela koje je formirala Vlada i izdatke za konsultanske usluge (4127) na ime kofinansiranja ugovorenih naučnoistraživačkih projekata, te su na kraju 2015. godine iskazane dospjele neizmirene obaveze u iznosu od 202.689,92 €.
- **Zavod za zapošljavanje** nije adekvatno planirao sredstva za finansiranje izdataka za ostale transfere (4318) i za novčane pomoći učesnicima mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, a na kraju 2015. godine prikazao je 35.126,66 € dospjelih a neizmirenih obaveza.
- **Ministarstvo poljoprivrede** nije planiralo obaveze u iznosu od 464.831,73 € na ime doprinosa poljoprivrednim osiguranicima, u skladu sa Uredbom o olakšicama za plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje poljoprivrednika (broj 03-7352 od 10.07.2008. godine).

Potrebno je da potrošačke jedinice godišnjim zakonom o budžetu planiraju sredstva za izmirenje zakonom ustanovljenih obaveza i obaveza proisteklih iz zaključenih višegodišnjih ugovora, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu Državnog trezora.

c) Neizmirene obaveze koje se odnose na ugovaranje obaveza iznad nivoa sredstava definisanih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 391.286,41 € i to:

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova** je ugovorilo obaveze u neto iznosu od 304.593,90 € iznad nivoa odobrenih sredstava, koje se odnose na nabavku administrativnog materijala (4131) u iznosu od 29.416,91 €, nabavku goriva (4135) u iznosu od 245.934,04 €, zakup opreme (4172) u iznosu od 11.439,68 € i na usluge za izradu i održavanje softvera (4191) u iznosu od 17.803,27 €.
- **Uprava za inspekcijske poslove** je ugovorila obaveze u neto iznosu od 14.960,32 € iznad nivoa odobrenih sredstava, koje se odnose na nabavku goriva (4135) u iznosu od 1.016,84 € i na usluge za tekuće održavanje opreme (4153) u iznosu od 13.943,48 €.
- **Ministarstvo zdravlja** je ugovorilo obaveze u neto iznosu od 2.024,72 € za ostale usluge (4149) iznad nivoa odobrenih sredstava.
- **Sudstvo** je ugovorilo obaveze u iznosu od 18.602,17 € iznad nivoa odobrenih sredstava, koje se odnose na nabavku materijala za posebne namjene u iznosu od 6.819,38 €, za reprezentaciju (4142) u iznosu od 4.004,21 € i za usluge tekućeg održavanje opreme (4153) u iznosu od 7.778,58€.

[6] „Sl. list CG“ br. 20/11

- **Ministarstvo prosvjete** je ugovorilo obaveze u iznosu od 49.747,63 € iznad nivoa odobrenih sredstava, a na ime nabavke goriva (4135).
- **Zavod za zapošljavanje Crne Gore** je ugovorilo obaveze u iznosu od 1.357,67 € iznad nivoa odobrenih sredstava, na ime usluga kopiranja i unosa i obrade podataka (4149).

Potrebno je da se potrošačke jedinice, prilikom ugovaranja obaveza, pridržavaju Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i iznosa odobrenih godišnjim zakonom o budžetu.

1.5. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2015. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 280.811.803,21 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 9: Budžetska prekoračenja

OPIS	IZNOS
UKUPAN IZNOS PREKORAČENJA	**280.811.803,21**
Dozvoljena prekoračenja	**261.583.626,42**
Dozvoljena prekoračenja - kamate	19.338.120,79
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga	177.261.964,39
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni ugovori	26.068.936,23
Dozvoljena prekoračenja - izdaci finansirani prodajom državne imovine	2.914.605,01
Otplata neizmirenih obaveza	36.000.000,00
Nedozvoljena prekoračenja	19.228.176,79
Nedozvoljena prekoračenja - otplata obaveza iz prethodnog perioda	18.088.327,65
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	1.139.849,14

Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 261.583.626,42 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja po osnovu: isplate kamata, otplate glavnice duga, izdataka finansiranih kroz realizaciju međunarodnih ugovora o kreditima, izdataka finansiranih prodajom državne imovine i izdataka iskazanih kao otplata neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda. Dozvoljena budžetska prekoračenja su u skladu sa članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Zakonom o budžetu za 2015. godinu.

Nedozvoljena prekoračenja u iznosu od 19.228.176,79 € odnose se na ostvarene izdatke koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2015. godinu. Izdaci po osnovu sudskih odluka u iznosu od 18.088.327,65 €, u koje nijesu uključeni izdaci za sudska rješenja Ministarstva finansija, izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale sudske troškove. Međutim, Ministarstvo finansija, u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu za 2015. godinu, nije tokom godine vršilo preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja.

Sredstva u iznosu od 1.139.849,14 € odnose se na izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti od Investiciono razvojnog fonda Crne Gore. Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-1166/14 od 18.06.2015. godine, obavijestila je Investiciono razvojni fond o raspoloživim sredstvima od naplate kredita iz ranijeg perioda koja, u skladu sa Zakonom o investiciono razvojnom fondu, treba investirati u kapital Fonda. Revizijom je utvrđeno da Zakonom o budžetu za 2015. godinu nijesu planirana sredstva za ove namjene.

Plaćanja po osnovu sudskih odluka trebalo je uskladiti sa članom 11 Zakona o budžetu za 2015. godinu na način da se sa planiranih sredstava Ministarstva finansija, pozicija 463 - otplata obaveza iz prethodnih godina, vrši preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove, do iznosa njihovog ostvarenja.

Potrebno je da se sredstva od otplate kredita datih od strane Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, namijenjena kupovini hartija od vrijednosti Investiciono razvojnog fonda, planiraju godišnjim zakonom o budžetu.

1.6. Preusmjeravanje sredstava

Preusmjeravanje sredstava – Izvršeno je preusmjeravanje sredstava po zaključcima Vlade Crne Gore između potrošačkih jedinica u iznosu od 42.029.069,48 €. Od navedenog iznosa sa Tekuće budžetske rezerve (čiji ukupni izdaci iznose 16.643.694,03 €) na više potrošačkih jedinica u iznosu od 5.437.700,64 €, pri čemu je preusmjereno 3.773.331,24 € iznad limita definisanog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da se Vlada – Ministarstvo finansija, prilikom preusmjeravanja odobrenih sredstava između potrošačkih jedinica, pridržava limita predviđenog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preusmjeravanje sredstava u potrošačkoj jedinici po programima i pojedinim izdacima - Ministarstvo finansija, na zahtjev potrošačkih jedinica, vršilo je preusmjeravanje odobrenih sredstava po programima i pojedinim izdacima u iznosu od 30.550.078,37 €. Na kontrolisanom uzorku utvrđene su manje nepravilnosti koje nijesu materijalno značajne.

1.7. Obuhvat javne potrošnje

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu dat je "IZVJEŠTAJ O PRIMICIMA I IZDACIMA JAVNIH USTANOVA U 2015. GODINI KOJI NIJESU UKLJUČENI U KONSOLIDOVANI RAČUN TREZORA". Državna revizorska institucija, na osnovu kontrole prihoda od obavljanja sopstvene djelatnosti kod pet javnih ustanova i podataka iz Izvještaja o novčanim tokovima IV, sačinila je pregled primitaka i izdataka javnih ustanova, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 10: Pregled primitaka i izdataka javnih ustanova koji nijesu uključeni u Konsolidovani račun trezora

	OPIS	Gotovinski prilivi					Gotovinska plaćanja
		Sopstveni prihodi	Namjenski prihodi	Donacije	Ostali prilivi	Ukupni prilivi	
40705	JU Ispitni Centar	36.235,50				36.235,50	42.918,45
40707	Policijska akademija	318.302,52				318.302,52	277.250,48
40708	Fakultet za crnogorski jezik i književnost	3.578,50				3.578,50	2.701,49
40803	Crnogorsko narodno pozorište	149.883,33		17.300,00		167.183,33	167.056,52
40804	Kraljevsko pozorište Zetski Dom	50.352,25				50.352,25	46.402,47
40805	Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"	43.482,94				43.482,94	60.681,17
40808	Prirodnjački muzej Crne Gore	40.280,54				40.280,54	50.464,82
40809	JU Crnogorska kinoteka	8.929,14				8.929,14	8.927,14
40810	JU Muzički Centar Crne Gore	41.046,34		26.200,00		67.246,34	67.135,33
40811	Biblioteka za slijepe Crne Gore	12,33				12,33	-
40813	JU Narodni muzej Crne Gore	387.305,40		20.455,00	8.328,33	416.088,73	442.831,82
40814	Pomorski muzej Crne Gore	81.322,51				81.322,51	81.841,94
40816	JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore	8.192,33				8.192,33	7.256,74
40818	JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore	7.724,92				7.724,92	38.387,25
41509	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	647.715,14	768.736,72			1.416.451,86	1.338.179,17
50401	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	7.794,79				7.794,79	83,19
51901	JU Regionalni centar za obuku ronilaca					-	-
	Ukupno	**1.832.158,48**	**768.736,72**	**63.955,00**	**8.328,33**	**2.673.178,53**	2.631.848,35

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu je utvrđeno da su navedene potrošačke jedinice koristile sopstvene prihode, prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, u skladu s članom 7 stav 1 Zakona o budžetu za 2015. godinu, do nivoa ostvarenih prihoda i da isti nijesu uključeni u sistem javne potrošnje, odnosno da nijesu iskazani u članu 3 Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

Na osnovu podataka prikazanih u tabeli utvrđeno je da su navedene javne ustanove ostvarile gotovinske prilive u iznosu od 2.673.178,53 € (sopstveni prihodi u iznosu od 1.832.158,48 €, namjenski prihodi koji su evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 768.736,72 €, donacije u iznosu od 63.955,00 € i ostali prilivi u iznosu od 8.328,33 €) i gotovinska plaćanja u iznosu od 2.631.848,35 € (izdaci finansirani iz namjenskih prihoda u iznosu od 768.736,72€ evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora).

Stanje sredstava javnih ustanova na dan 01.01.2015. godine prikazano u iznosu od 1.161.346,61 € i stanje sredstava na računima na 31.12.2015. godine u iznosu od 1.202.676,79 € nijesu obuhvaćeni gotovinskim saldom u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu. **Iskazuje se rezerva na stanje gotovine javnih ustanova iskazane na dan 31.12.2015. godine u Izvještajima o novčanim tokovima, Obrazac IV, iz razloga što su pojedine javne ustanove iskazale stanje gotovine na kraju godine koje uključuje sredstva koja su, po zahtjevima za plaćanje od strane potrošačkih jedinica, prenešena na račune javnih ustanova.**

Prihodi javnih ustanova koji nijesu uključeni u sistem javne potrošnje iznose 1.904.441,81 € i odnose se na:

- sopstvene prihode, odnosno na prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, u iznosu od 1.832.158,48 €;
- prihode od donacija u iznosu 63.955,00 € i
- ostale prihode u iznosu od 8.328,33 €.

Izdaci javnih ustanova koji nijesu uključeni u sistem javne potrošnje iznose 1.863.111,63 € i prikazani su u narednoj tabeli po ekonomskoj klasifikaciji.

Tabela 11: Pregled izdataka javnih ustanova koji nijesu uključeni u Konsolidovani račun trezora

OPIS	Ostala lična primanja	Rashodi za materijal	Rashodi za usluge	Rashodi za tekuće održavanje	Kamate	Renta	Ostali izdaci	Transferi	Kapitalni izdaci	Otplata dugova	Ukupno
	412	413	414	415	416	417	419	43	441	46	
40705 JU Ispitni Centar	3.692,78	597,60	4.340,20	445,15	31.194,22			2.300,00	348,50		42.918,45
40707 Policijska akademija	40.032,22	74.356,72	16.311,89	22.248,47			111.369,13		12.952,05		277.250,48
40708 Fakultet za crnogorski jezik i književnost	1.083,55		1.617,94								2.701,49
40803 Crnogorsko narodno pozorište	39.974,95	134,59	73.948,40	28.802,03		62,64	23.864,66				166.787,27
40804 Kraljevsko pozorište Zetski Dom			46.056,00			220,00	126,47				46.402,47
40805 Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe I	13.578,77	9.627,64	20.018,96				17.455,80				60.681,17
40808 Prirodnjački muzej Crne Gore		1.880,33	15.588,02	2.208,13			4.597,58	26.190,76			50.464,82
40809 JU Crnogorska kinoteka	2.502,00						6.425,14				8.927,14
40810 JU Muzički Centar Crne Gore	13.973,79		22.957,16	6.563,89					23.640,49		67.135,33
40811 Biblioteka za slijepe CG											-
40813 JU Narodni muzej Crne Gore	17.259,03	30.327,60	161.519,19	11.009,97	25.444,69			42.069,47	153.121,41	2.080,46	442.831,82
40814 Pomorski muzej CG	29.465,67	3.142,00	27.402,51	3.312,53	1.532,14		11.747,13	2.490,00	2.549,96	200,00	81.841,94
40816 JU Centar savremene umjetnosti CG	7.148,97		107,77								7.256,74
40818 JU Centar za konzervaciju i arheologiju CG	27.878,46	51,35	4.257,46				200,00	6.000,00			38.387,25
41509 Nacionalna turistička organizacija Crne G	65.206,81	2.527,26	446.887,39	2.097,52		1.501,13	30.005,02		21.217,32		569.442,45
50401 Crnogorska akademija nauka i umjetnosti			83,19								83,19
51901 JU Regionalni centar za obuku ronilaca											-
Ukupno	261.797,00	122.645,07	841.096,08	76.687,69	58.171,05	1.783,77	205.790,93	79.050,23	213.809,73	2.280,46	1.863.112,01

2. GOTOVINSKI DEPOZITI

Državna revizorska institucija je konfirmisala gotovinske depozite na računima koji su otvoreni kod Centralne banke Crne Gore i kod poslovnih banaka kod kojih postoje otvoreni računi/partije. Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu konfirmisana je na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija (Direktorata državnog trezora i Direkcije za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom) i dostavljenih Izvoda otvorenih stavki (u daljem tekstu IOS) od Centralne banke i od poslovnih banaka.

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu na 176 strani iskazano je stanje depozita na dan 31.12.2015. godine u iznosu od 19,84 mil. € i 38.477 unci zlata po tržišnoj cijeni od 37,40 mil. eura, što ukupno iznosi 57,25 mil. eura.

U narednoj tabeli dat je pregled stanja sredstava na 31.12.2015. godine iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu i stanja sredstava koja se nalaze na računima banaka i to:

Tabela 12: Stanje depozita na dan 31.12.2015. godine

Redni broj	Banka	Predlog zakona o završnom računu budžeta na 31.12.2015. godine				Stanje sredstava na 31.12.2015. godine prema podacima banaka (IOS) PIB - MF	Stanje sredstava na 31.12.2015. godine potrošačkih jedinica i državnih fondova prema podacima MF	UKUPNO Novčana sredstva na računima	Sredstva koja nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu budžeta za 2015. godinu
		Stanje depozita na računima na 31.12.2015. godine	Stanje depozita na računima državnih fondova na 31.12.2015	Neutrošena sredstva budžetskih korisnika na 31.12.2015	UKUPNO				
1	Centralna banka Crne Gore	14.698.742,68			14.698.742,68	24.747.967,65	-	24.747.967,65	10.049.224,97
2	Crnogorska komercijalna banka	214.681,14	208.771,08		423.452,22	18.740.407,30	657.586,84	19.397.994,14	18.974.541,92
3	NLB Montenegro banka	-	10.150,79		10.150,79	7.150.128,19	711.523,59	7.861.651,78	7.851.500,99
4	Prva banka Crne Gore	69.983,93			69.983,93	8.238.568,46	626.231,62	8.864.800,08	8.794.816,15
5	Erste banka	3.000.000,00			3.000.000,00	8.555.571,65	61,99	8.555.633,64	5.555.633,64
6	Podgorička banka	7.421,70			7.421,70	315.194,61	1.683.231,98	1.998.426,59	1.991.004,89
7	Komercijalna banka Ad Budva	-			-	459.213,37	-	459.213,37	459.213,37
8	Hipo Alpe Adria banka	-			-	1.822.122,44	-	1.822.122,44	1.822.122,44
9	Hipotekarna banka	-			-	7.165,21	221.628,70	228.793,91	228.793,91
10	Atlas banka	114.264,39			114.264,39	237.105,81	67.300,55	304.406,36	190.141,97
11	Invest banka Montenegro				-		600,70	600,70	600,70
12	Neutrošena sredstav potrošačkih jedinica			1.519.698,10	1.519.698,10				
	Direkcija za mala i srednja preduzeća						907.910,38	907.910,38	
	Ukupno	18.105.093,84	218.921,87	1.519.698,10	19.843.713,81	70.273.444,69	4.876.076,35	75.149.521,04	55.305.807,23

Revizijom je utvrđeno da se sredstva depozita, iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 19.843.713,81 € nalaze na računima otvorenim u Centralnoj banci Crne Gore u iznosu od 14.698.742,68 € i na računima otvorenim kod poslovnih banaka u iznosu od 5.144.971,13 €.

Stanje sredstava na računima/partijama potrošačkih jedinica i državnih fondova, prema Pregledu - spisku državnih bankovnih računa i partija otvorenih u zemlji i inostranstvu dostavljenom od strane Ministarstva finansija, iznosi 4.876.076,35 €, 849,63 US, 401,00 CHF, 37,00 DDK i 460,00 GBP. U navedeni iznos uključena su sredstva Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od 907.910,38 €, koja se odnose na otplatu datih kredita.

Sredstva depozita, iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 19.843.713,81 € odnose se na:

I. **Sredstva na računima Ministarstva finansija** - Stanje sredstava na dan 31.12.2015. godine na računima Ministarstva finansija iznose 18.105.093,84 € i to kod sljedećih banaka:

   a. **Centralne banke Crne Gore u** iznosu od 14.698.742,68 €, a odnose se na:
      - Glavni račun državnog trezora broj 907-83201-98 u iznosu od 3.911.766,31 €;
      - Depozit po viđenju EUROBOND obveznica u iznosu od 10.726.330,66 €, koji se odnosi na depozit Ministarstva finansija ostvaren emisijom Eurobond obveznica u iznosu od 10.657.910,99 € i na sredstva od primljenih avansa od rezidenata u iznosu od 64.858,88 €. Sredstva u iznosu od 3.560,79 € nijesu iskazana na IOS-u banke, a koja su identifikovana u 2016. godini kao depozit Eurobond obveznica. Sredstva u iznosu 68.419,67 € evidentirana su u Glavnoj knjizi trezora kao povećanje depozita rješenjem broj 06-404/1 od 01.02.2016. godine.

- Sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 60.645,71 €, koja se odnose na avansna plaćanja i izvršene isplate po osnovu stare devizne štednje, nalaze se na računu banke. Rezultat usaglašavanja stanja sredstava sa bankom je evidentiranje povećanja depozita, Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-283/1 od 26.01.2016. godine, u iznosu 16.220,35€.

b. Crnogorske komercijalne banke u iznosu 214.681,14 €, a odnose se na:

- Kolateral za 14 kreditnih linija u iznosu od 67.904,03 €, po Ugovoru o obezbjeđivanju kreditnih linija za podršku Programa "Legalizacija postojećih i otvaranje novih radnih mjesta" broj 1174. Vlada Crne Gore je stavila na raspolaganje iznos sredstava od 1.000.000,00 €, kao depozit za subvencioniranje kamate po odobrenim kreditima.
- Sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 146.833,64 € su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora, rješenjem Ministarstva finansija broj 06-284/1 od 26.01.2016. godine kao povećanje depozita. **Početno stanje ovih računa nije iskazano kao depozit na 31.12.2014. godine.**

c. Prve banke u iznosu 69.983,93 €, a odnosi se na sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 69.983,93 €, koja su Rješenjem broj 06-604 od 09.02.2016. godine evidentirana kao povećanje depozita. **Navedena sredstva nijesu iskazana na IOS-u banke i nijesu bila predmet usaglašavanja sa bankom**.

d. Erste banke u iznosu 3.000.000,00 €. Sredstva se odnose na namjenski oročeni depozit Vlade Crne Gore po Ugovoru o oročenom depozitu broj 540-559059/8500001102, zaključen između Erste banke AD Podgorica i Ministarstva finansija dana 18.03.2015. godine, a na ime obezbjeđenja kredita odobrenih od Erste banke Austrije.

e. Podgoričke banke (Societe Generale Montenegro) u iznosu od 7.421,70 €, a odnose se na sredstva za isplatu devizne štednje. Početno stanje na ovom računu iznosilo je 12.224,81 €, isplate u 2015. godini 4.803,11 €, za koji iznos je Rješenjem broj 06-307 od 27.01.2016. godine evidentirano smanjenje depozita, tako da je stanje na 31.12.2015. godine iznosilo 7.421,70 €.

f. Atlas banke u iznosu od 114.264,39 €, a odnosi se na sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 114.264,39 €, kao rezultat odobrenog avansa i izvršenih isplata po osnovu stare devizne štednje, za koji iznos je Rješenjem broj 06-560/1 od 08.02.2016. godine evidentirano povećanje depozita.

II. Sredstva na računima državnih fondova - Stanje sredstava na dan 31.12.2015. godine, koja se vode na računima državnih fondova iznose 218.921,87 € i to kod sljedećih banaka:

a. Crnogorske komercijalne banke u iznosu od 208.771,08 €, a odnose se na:

- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja/kolateral u iznosu od 121.542,98 €, po Ugovoru o namjenskom depozitu broj 01-3492/2 od 11.08.2006. godine (deponovana su sredstva u iznosu od 115.000,00 €), kao namjenski kredit za odobrene kredite radnicima. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-356/1 od 29.01.2016. godine evidentirano je smanjenje depozita na teret budžetske pozicije 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda, zbog neurednog servisiranja obaveza po kreditu od strane zaposlenih. Rješenjem broj 06-355/1 od 29.01.2016. godine iznos od 1.206,91 € evidentiran je kao povećanje depozita po osnovu naplaćene kamate.
- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos 17.038,71 € - Po ugovoru o namjenskom depozitu broj 3678 od 20.11.2009. godine deponovana su sredstva u iznosu od 20.000,00 €, kao namjenski depozit za ugovore o kreditu broj 705-88-2555, 705-88-2556 i 705-88-2557.

- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos od 46.504,72 € - Po Ugovoru o oročenom depozitu broj 03-1710 od 04.08.2004. godine i Aneksu broj 3679 od 20.11.2009. godine, deponovana su sredstva kao namjenski depozit za obezbjeđenje kredita po ugovorima broj 705-88-2554 i 705-88-2558, na iznos od 40.000,00 €. Rješenjem Ministarstva finansija, broj 06-357/1 od 29.01.2016. godine, evidentiran je odliv sredstava, na poziciju 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda, zbog neurednog servisiranja obaveza po kreditima od strane zaposlenih. Rješenjem broj 06-354/1 od 29.01.2016. godine evidentirano je povećanje depozita i priliv sredstava na poziciju 7151 – Priliv od kamata.
- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos od 30.000,00 € - Po Ugovoru o oročenom depozitu broj 03 od 03.01.2007. godine i Aneksu broj 3 od 14.04.2008. godine, kojim se iznos od 30.000,00 € deponuje kao namjenski depozit za obezbjeđenje kredita po Ugovoru 705-88-2280 od 14.04.2008. godine.

b. NLB Montenegrobanke u iznosu od 10.150,79 €, a odnosi se na:

- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja/kolateral u iznosu od 10.150,79 €, po Ugovoru o namjenskom depozitu broj 01-2029 od 01.07.2009. godine, koji je sačinjen na osnovu člana 1 Ugovora o oročavanju sredstava DP 2008/671 i Aneksa I i II, na osnovu kojeg su deponovana sredstva u iznosu od 10.000,00 €, kao namjenski depozit za odobrene kredite radnicima.

III. Neutrošena sredstva budžetskih korisnika - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2015. godine iznosi 1.519.698,10 € i odnosi se na:

- Depozite Ambasada u iznosu od 231.376,66 €, koja su rješenjima evidentirana kao priliv u Glavnoj knjizi trezora, a odnose se na prihod od naplate konzularnih taksi i kamata.
- Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija u iznosu sredstava od 76.438,70 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2016. godine, po Obrazcu 8 - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.
- Ministarstvo kulture u iznosu od 639,97 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2016. godine.
- Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od 907.910,38 €, koja se odnose na otplatu datih kredita i nalaze se na računima kod poslovnih banaka. Ministarstvo finansija je, Rješenjem broj 06-435/11 od 03.02.2016. godine, evidentiralo povećanje depozita i priliv na poziciju 7311 - Primici od otplate kredita.
- Centar za konzervaciju i arheologiju u iznosu od 7.919,39 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2016. godine, a prema dopisu Centra za konzervaciju i arheologiju broj 03-69 od 21.01.2016. godine, ostala su neutrošena na grupi računa 4131, 4144, 4147, 4152 i 4415.
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 5.206,53 €, koja se odnose se na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2016. godine, po Obrazcu 8 - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-940/1 od 22.02.2016. godine evidentirano je povećanje depozita.
- Muzički centar Crne Gore u iznosu od 60,40 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2016. godine, po Obrazcu 8 - Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-939/1 od 22.02.2016. godine evidentirano je povećanje depozita.

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma u iznosu od 290.146,07 €, koje je Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-886/1 od 18.01.2016. godine evidentiralo povećanje depozita. Sredstva se nalaze na računu broj 535-14793-29 - Račun za sprovođenje javnih konkursa Ministarstva održivog razvoja i turizma koji je otvoren kod Prve Banke.

Revizijom gotovinskih depozita utvrđeno je da Ministarstvo finansija u Glavnoj knjizi trezora nije obezbjedilo potpunu evidenciju stanja i prometa na kontima klase „1".

IV. Revizijom je obuhvaćena kontrola pojedinih računa kod Centralne banke i kod poslovnih banaka i to:

a. Račun naplate dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa broj 907-83401-80 - otvoren kod Centralne banke Crne Gore na osnovu Uredbe o naplati dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa i drugih javnih prihoda[7], kojim upravlja Ministarstvo finansija. Navedenom Uredbom utvrđeni su uslovi i način plaćanja dospjelih, a nenaplaćenih obaveza po osnovu poreza, doprinosa za obavezno socijalno osiguranje i drugih javnih prihoda, osim poreza na dodatu vrijednost (PDV), nastalih do 31.12.2003. godine.

Prema podacima Centralne banke stanje na računu na 01.01.2015. godine iznosilo je 222.210,97€. U 2015. godini priliv sredstava (sa Obračunskog računa Poreske uprave 90700000008200112) iznosio je 2.838,14 €, a odliv sredstava na uplatne račune Poreske uprave 225.049,11 €, tako da nije bilo sredstava na 31.12.2015. godine. Ministarstvo finansija je rješenjima iz 2015. godine izvršilo raspored sredstava na uplatne račune Poreske uprave, odnosno Rješenjem broj 06-5648/1 od 30.12.2015. godine izvršen je raspored sredstava u procentualnom iznosu na račune fondova u iznosu od 195.258,63 €.

b. Sredstva solidarnosti za otklanjanje posljedica od elementarnih nepogoda broj 550-5520-13– otvoren kod Podgoričke banke. Pregledom dokumentacije utvrđeno je da se račun koristi za isplatu sredstava krajnjim korisnicima po osnovu odluka Komisije za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, koja je obrazovana Odlukom Vlade Crne Gore broj 06-2675/3 23.01.2013. godine[8], a ovlašćeno lice je sekretar Komisije.

Stanje na računu na 01.01.2015. godine je iznosilo 48.545,64 €. U 2015. godini priliv sredstava u iznosu od 185.340,00 €, prenešen je sa Glavnog računa državnog trezora na osnovu zahtjeva za plaćanje po osnovu pet Odluka Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda iz 2015. godine (broj: 07-001-580 od 18.02.2015. godine, 07-001-990 od 16.03.2015. godine, 07-001-1876 od 12.05.2015. godine i 07-001-4156 od 02.11.2015. godine). Odliv sredstava sa računa u 2015. godini odnosi se na plaćanja krajnjim korisnicima sredstava u iznosu od 163.838,00 €, tako da stanje sredstava na računu 31.12.2015. godine iznosi 70.093,13 €.

Odliv sredstava u iznosu 163.838,00 € vršen je na način što su sredstva u iznosu od 96.668,00 € isplaćena krajnjem korisniku po osnovu odluka Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda iz 2015. godine, odnosno nijesu u cjelosti isplaćena sredstava po navedenim odlukama po kojima su povučena sredstva sa Glavnog računa državnog trezora. Sredstva u iznosu od 38.250,00 € isplaćena su krajnjim korisnicima po osnovu četiri Odluke Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda (07-001-1083 od 23.03.2015. godine, 07-001-1908 od 14.05.2015. godine, 07-001-2941 od 24.07.2015. godine i 07-001-4058 od 27.10.2015. godine), za koja nije podnošen zahtjev za plaćanje. Sredstva u iznosu od 28.920,00 € isplaćena su po osnovu neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda.

[7] „Sl. list RCG" br. 24/04
[8] „Sl. list RCG" br. 5/13

Pregledom dokumentacije utvrđeno je da je korišćenje sredstava, odnosno plaćanja sa ovog računa vršeno na osnovu četiri odluke Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda za koja nije podnošen zahtjev za budžetsku potrošnju, što nije u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu, niti su plaćanja odobrena u skladu sa procedurama propisanim Uputstvom o radu Državnog trezora.

c. **Računi otvoreni za potrebe Uprave carina** – Prema podacima poslovnih banaka Uprava carina, organ u sastavu Ministarstva finansija, ima otvoreno 13 računa/partija kod banaka. Uprava carina koristi pet računa, dok se sedam računa vodi u bankama kao računi Uprave carina i preko istih nijesu vršene transakcije za potrebe Uprave carina u 2015. godini.

   Poslovne transakcije preko pet računa, vršene po nalogu i za račun Uprave carina, odnose se na polaganje gotovinskog depozita do okončanja carinskih postupaka, naplatu carinskog duga (porez na kafu), naplatu prihoda od prodaje carinske robe na javnim licitacijama, isplatu izdataka vezanih za sprovođenje javnih licitacija. Naplaćena sredstva nijesu u cjelosti iskazana kao prihod budžeta (djelimično vršen prenos na naplatne račune Uprave carina propisane Naredbom o naplati javnih prihoda), a isplaćeni izdaci nijesu iskazani kao izdatak u budžetu.

   Sredstva na državnim bankovnim računima, u svim slučajevima, ne koriste se u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu, odnosno u skladu sa propisima koji uređuju oblast za čiju se svrhu koriste državni računi.

d. **Promet sredstava od donacija na državnim računima Centralne banke i poslovnih banaka -** U procesu revizije utvrđeno je da na 31.12.2015. godine ima otvoreno 295 državnih računa kod Centralne banke Crne Gore i kod osam poslovnih banaka preko kojih se, pored Glavnog računa državnog trezora, vrše finansijske transakcije vezane za sredstva donacija. Na osnovu Pregleda - spisak državnih bankovnih računa, dostavljen od Ministarstva finansija (akt broj 01-09-1372/2), utvrđeno je stanje sredstava od donacija na računima i to:

Tabela 13: Stanje sredstava od donacija na računima Centralne banke i poslovnih banaka

	EUR	USD	NOK	CHF
Stanje na 01.01.2015. godine	18.565.576,71	458.066,91		
Prilivi u 2015. godini	5.228.152,65	729.018,36	120.000,00	2.500,00
Odlivi u 2015. godini	8.006.132,43	1.050.562,40	120.000,00	
Stanje na 31.12.2015. godine	**15.787.596,93**	**136.522,87**	-	**2.500,00**

Iskazano stanje sredstava na 01.01.2015. godine iznosi 18.565.576,71 € **i razlikuje se od iskazanog stanja sredstava na 31.12.2014. godine.** Naime, u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, konstatovano stanje iznosilo je 17.986.945,69 €, sa kojim se usaglasilo Ministarstvo finansija. Takođe, na osnovu IOS obrazaca, dostavljenih od Centralne banke i od poslovnih banaka, utvrđeno je da postoji neusaglašenost podataka o stanju novčanih sredstava na dan 31.12.2015. godine iskazanih u IOS-ima (koji su obostrano ovjereni i potpisani) sa podacima u Pregledu - spisak državnih bankovnih računa, dostavljen od strane Ministarstva finansija. Ukupan promet **na strani priliva** na ovim računima u 2015. godini iznosio je 5.228.152,65 €, 729.018,36 USD, 120.000,00 NOK i 2.500,00 CHF. Prilivi na računima odnose se na prilive od donatora, prilive po osnovu konverzije u valutu euro sa računa i partija u drugim valutama, kao i kretanja sredstava u okviru partija po raznim osnovama (pozajmice, prenos sredstava sa računa na račun, vršen po zahtjevu potrošačkih jedinica, a po odobrenju Ministarstva finansija i greške u realizaciji datih naloga za prenos). Ukupan promet **na strani odliva** na ovim računima u 2015. godini iznosio je 8.006.132,43 €, 1.050.562,40 USD i 120.000,00 NOK. Odlivi sa deviznih računa odnose se na konverziju valuta (1.050.562,40 USD i 120.000,00 NOK). Odlivi po osnovu prenosa sredstava sa državnih bankovnih računa odnose se na:

- Prenos sredstava na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 6.238.195,46 €, koji je evidentiran kao priliv u Glavnoj knjizi trezora;
- Odliv sredstava u iznosu od 5.185,97 € na ime bankarskih provizija u unutrašnjem platnom prometu koji je naplatila banka, a koji je evidentiran u Glavnoj knjizi trezora i na strani priliva i na strani odliva;
- Prenos sredstava opštinama u iznosu od 1.074.174,65 € i to za realizaciju projekta izgradnje glavnog gradskog kolektora u Opštini Pljevlja i za realizaciju projekta izgradnje sistema za upravljanje otpadnim vodama i projekta izgradnje vodosnadbijevanja u Prijestonici Cetinje;
- Povraćaj sredstava donatoru u iznosu od 532.600,92 €;
- Odliv sredstava u iznosu od 11.756,58 €, za koji je u ranijim periodima izvršen prenos sredstava na Glavni račun državnog trezora;
- Odliv sredstava u iznosu od 3.415,06 € na ime bankarskih provizija u unutrašnjem platnom prometu koji je naplatila banka, a koji nije evidentiran u Glavnoj knjizi trezora;
- Odliv sredstava u iznosu od 140.803,79 €, koji se odnosi na prenos novca po osnovu pozajmica po zahtjevu potrošačkih jedinica odobren po nalogu Ministarstva finansija, greške u realizaciji naloga datih bankama).

e. **Promet sredstava od kredita i pozajmica na državnim računima Centralne banke i poslovnih banaka -** U procesu revizije utvrđeno je da na 31.12.2015. godine ima otvoreno 19 državnih računa kod dvije poslovne banke preko kojih se, pored Glavnog računa državnog trezora, vrše finansijske transakcije vezane za kredite i pozajmice. Na osnovu podataka dobijenih od Ministarstva finansija utvrđeno je stanje i promet sredstava po osnovu uzetih kredita i pozajmica na računima i to:

Tabela 14: Stanje sredstava kredita i pozajmica na računima Centralne banke i poslovnih banaka

	EUR	US
Stanje na 01.01.2015. godine	14.015.408,36	51.094,52
Prilivi u 2015. godini	18.504.077,51	218,53
Odlivi u 2015. godini	16.944.098,31	51.313,05
Stanje na 31.12.2015. godine	**15.575.387,56**	**0,00**

Stanje sredstava na 01.01.2015. godine iznosi 14.015.408,36 €, dok je stanje sredstava na 31.12.2014. godine, iskazano u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu i potvrđeno od strane Ministarstva finansija, iznosilo 14.011.868,92€.

Ukupan promet na strani priliva na ovim računima u 2015. godini iznosio je 18.504.077,51 € i 218,53 USD. Prilivi na računima su po osnovu povlačenja sredstava od kreditora i od povraćaja datih kredita na račun 2345011-47-02010658.

Ukupan promet na strani odliva u 2015. godini iznosi 16.944.098,31 € i 51.313,05 USD. Iznos od 51.313,05 USD je vraćen kreditoru Svjetskoj banci, po Rješenju Ministarstva finansija 06-418/1od 04.02.2015. godine, uključujući i bankarsku proviziju.

Odlivi po osnovu prenosa sredstava sa državnih bankovnih računa odnose se na:

- Iznos od 286,84 € vraćen kreditoru Svjetskoj banci po Rješenju Ministarstva finansija 06-418/1 od 04.02.2015. godine;
- Iznos od 369.799,73 € vraćen kreditoru Svjetskoj banci (The World Bank);
- Iznos od 66.783,11 € prenijet na račun Deponija d.o.o Podgorica, po Ugovoru o prosleđivanju sredstava kredita broj 06-8675 od 06.09.2013. godine;

- Iznos od 381.613,70 € na ime plaćene glavnice i kamate vezane za realizaciju Međunarodnog sporazuma između Vlade Republike Poljske i Savjeta Ministara Vlade Srbije i Crne Gore o pružanju kredita za vezanu pomoć, u okviru kojeg su pravna lica iz Crne Gore zaključila ugovore sa proizvođačima iz Poljske, kao i ugovore o kreditu sa Crnogorskom komercijalnom bankom, izuzev Željeznice Crne Gore za koju je Vlada CG preuzela obavezu vraćanja. U dopisu se navodi da je Banka Gospodarstva Krajowego dostavila zahtjev za plaćanje kamate i glavnice i na dio sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede koji dospijevaju na dan 15.12.2015. godine. Crnogorska komercijalna banka je obračunala pripadajući dio kamate u skladu sa Sporazumom o komisionom poslu zaključenim sa Ministarstvom poljoprivrede 20.10.2006. godine. Navedene transakcije nijesu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora.
- Iznos od 3.085.246,85 €, po nalozima Ministarstva finansija prenijet opštinama i drugim pravnim licima u cilju realizacije projekta „Montenegro Water and sanation C“. Navedene finansijske transakcije nijesu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora.
- Iznos od 7.125,41 € odnosi se na bankarske provizije u unutrašnjem platnom prometu, naplaćene od strane banke, a koje nijesu evidentirane u Glavnoj knjizi trezora;
- Iznos sredstava od 13.018.492,50 € prenešen je na Glavni račun državnog trezora i evidentiran na klasi 7 u Glavnoj knjizi trezora.

f. Stanje sredstava na računima kod poslovnih banaka po Projektu „1000+stanova“ - U skladu sa članom 3 Ugovora o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+stanova“ zaključenim između poslovnih banaka i Vlade Crne Gore u 2011. godini, sredstva iz kredita CEB-a će se deponovati kod banaka na rok od 20 godina uz grejs period od 5 godina, tokom kojeg će se Vladi Crne Gore, kao deponentu, isplaćivati kamata. Banka će otplatu sredstava (uključujući glavnicu i kamatu) po isteku grejs perioda, vršiti u 15 jednakih rata. Ukupno potraživanje Vlade Crne Gore po osnovu ugovora o saradnji na sprovođenju navedenog Projekta, prema IOS-u banaka koji nijesu u cjelosti usaglašeni, na 31.12.2015. godine iznosi 9.079.159,75 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 15: Stanje potraživanja po Projektu „1000+stanova“ na dan 31.12.2015. godine

Stanje sredstava po IOS obrazcu na 31.12.2015. godine	Iznos
Crnogorska komercijalna banka	1.330.548,45
Erste banka	2.231.302,50
Hypo Alpe Adria banka	1.783.369,35
Komercijalna banka AD Budva	456.170,95
NLB Montenegro banka	3.277.768,50
Ukupno	**9.079.159,75**

Na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija i dostavljenih Izvoda otvorenih stavki (IOS) od Centralne banke i od poslovnih banaka, utvrđeno je da se na državnim računima na dan 31.12.2015. godine nalaze sredstva iz donacija i IPA sredstva u iznosu 15.787.596,93 €, sredstva iz kredita i pozajmica u iznosu od 15.575.383,54 € i deponovana sredstva po Projektu „1000 + stanova“ u iznosu od 9.079.159,75 €.

Preporučuje se da se po svim računima kod poslovnih banaka u Predlogu zakonu o završnom računu Budžeta Crne Gore iskaže stanje povučenih, a neutrošenih sredstava na kraju godine, kao poseban iznos koji ima unaprijed utvrđenu namjenu.

3. PORESKI ZAVRŠNI RAČUN

Poreski organ je sastavio Završni poreski račun za 2015. godinu, za period od 01.01.2015. godine do 31.12.2015. godine, koji je dostavljen Ministarstvu finansija aktom broj 03/1-7719/1-16 od 06.05.2015. godine, što nije u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu kojim je utvrđeno da je Poreski organ dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Revizijom je utvrđeno da način vođenja knjigovodstvene evidencije o javnim prihodima, način zaključivanja knjigovodstvenih evidencija i otvaranja početnih stanja nije usklađen s Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu. Poreski završni račun ne obezbjeđuje pouzdanu informaciju o iznosu poreskog duga i iznosu pretplaćenih sredstava na 01.01.2015. godine i na 31.12.2015. godine.

U skladu sa utvrđenim nalazom revizije, Državna revizorska institucija, kao i u prethodnim godinama, preporučuje Ministarstvu finansija - Poreskoj upravi da obezbijedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu s Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.

Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima - Uredbom o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja[9], propisani su uslovi i rokovi pod kojim se poreskom dužniku može odobriti odlaganje dospjelog poreskog i neporeskog duga. U skladu sa članom 3 Uredbe, odlaganje poreske obaveze vrši Ministarstvo finansija na zahtjev poreskog dužnika. U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu dat je Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima, za period 01.01. do 31.12.2015. godine, prema kojem je odloženo plaćanje u ratama za 65 pravnih i fizičkih lica u ukupnom iznosu od 14.317.807,70 €.

Kontrola Izvještaja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima vršena je pregledom rješenja Ministarstva finansija u Upravi carina i u Poreskoj upravi te je utvrđeno da je Ministarstvo finansija odobrilo odlaganje naplate obaveza u iznosu od 14.384.153,15 € i to

- Poreskoj upravi (po osnovu 62 rješenja) u iznosu od 13.858.000,63 €
- Upravi carina (po osnovu 4 rješenja) u iznosu od 526.152,52 €.

U izvještaju o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima za period 01.01. do 31.12.2015. godine nije uključeno Rješenje broj 04-12745/1/1 od 06.10.2015. godine, kojim je odobreno plaćanje obaveza po osnovu doprinosa na lična primanja „AST“ DOO u iznosu od 66.345,45 €.

Kontrolom rješenja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima utvrđeno je da sva odlaganja duga (4 rješenja u iznosu od 186.968,37 €) nijesu odobravana uz uslov da je poreski obveznik obezbijedio bankarsku garanciju ili drugi instrument obezbjeđenja u visini neplaćenih obaveza, što nije u skladu sa članom 2 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

4. PRIMICI BUDŽETA

Primici budžeta ostvareni u 2013. i 2014. godini i primici iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, u skladu sa članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dati su u narednoj tabeli:

[9] „Sl. list CG“ br. 67/09, 23/10, 26/10 i 53/13

Tabela 16: Primici budžeta

Ekonomska klasifikacija		Završni račun Budžeta za 2013. godinu	Završni račun Budžeta za 2014. godinu	Završni račun Budžeta za 2015. godinu	Index ostvareno 2014/2013	Index ostvareno 2015/2014
71	Tekući prihodi	1.228.279.417,81	1.339.592.834,24	1.312.180.585,31	109,06	97,95
72	Primici od prodaje imovine	11.948.846,35	6.691.829,70	7.843.144,35	56,00	117,20
73	Primici od otplate kredita	8.633.294,21	8.522.051,19	7.929.787,87	98,71	93,05
74	Donacije i transferi	6.614.007,71	5.554.927,72	6.598.063,90	83,99	118,78
75	Pozajmice i krediti	333.867.350,25	535.749.125,50	832.790.323,22	160,47	155,44
	Ukupno	**1.589.342.916,33**	**1.896.110.768,35**	**2.167.341.904,65**	**119,30**	**114,30**

Primici budžeta u 2015. godini ostvareni su u većem iznosu za 14,30% u odnosu na ostvarene primitke u 2014. godini. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih primitaka evidentiranih u Glavnoj knjizi trezora, u skladu sa načinom prikupljanja, i to:

Tabela 17: Naplaćeni prihodi

Ekonomska klasifikacija		Izvršenje budžeta	Način naplate prihoda		
			Prihodni modul	Direktne uplate na Glavni račun trezora	Evidentirano rješenjima Ministarstva finansija
71	Tekući prihodi	1.312.180.585,31	1.309.776.638,71	1.564.251,01	839.695,58
72	Primici od prodaje imovine	7.843.144,35	7.843.144,35	-	-
73	Primici od otplate kredita	7.929.787,87	1.253.741,52	5.768.135,97	907.910,38
74	Donacije i transferi	6.598.063,90		6.238.195,46	359.868,44
75	Pozajmice i krediti	832.790.323,22		49.415.935,87	783.374.359,70
	Ukupno	**2.167.341.904,65**	**1.318.873.524,58**	**62.986.518,31**	**785.481.834,10**

Naplaćeni prihodi u iznosu od 2.167.341.904,65 € pokazuju da struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara sredstvima evidentiranim u Glavnoj knjizi trezora što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 18: Struktura naplaćenih prihoda po prihodnim jedinicama

Ek.kl.	Opis	Prdlog završnog računa za 2015. godinu	Poreska uprava	Uprava carina	Ministarstva i ostale institucije	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Uprava policije	Ukupno prihodne jedinice
7	Primici		816.677.424,40	448.186.960,32	891.754.105,51	6.025.702,87	4.697.711,54	2.167.341.904,64
71+73	Izvorni prihodi		816.677.424,40	448.186.960,32	44.522.574,04	6.025.702,87	4.697.711,54	1.320.110.373,17
71	Tekući prihodi	1.312.180.585,31	816.677.424,40	448.186.960,32	36.592.786,17	6.025.702,87	4.697.711,54	1.312.180.585,30
711	Porezi	805.537.586,36	357.540.843,87	447.996.742,49				805.537.586,36
712	Doprinosi	437.288.820,67	437.288.820,67					437.288.820,67
713	Takse	13.154.413,69	723.310,10	44.709,56	9.023.517,84	3.197.204,99	165.671,20	13.154.413,69
714	Naknade	29.630.001,30	20.473.424,00		9.156.577,30			29.630.001,30
715	Ostali prihodi	26.569.763,29	651.025,76	145.508,27	18.412.691,03	2.828.497,88	4.532.040,34	26.569.763,28
72	Primici od prodaje imovine	7.843.144,35			7.843.144,35			7.843.144,35
73	Primici od otplate kredita	7.929.787,87			7.929.787,87			7.929.787,87
74	Donacije i transferi	6.598.063,90			6.598.063,90			6.598.063,90
75	Pozajmice i krediti	832.790.323,22			832.790.323,22			832.790.323,22
	Ukupno	2.167.341.904,65	816.677.424,40	448.186.960,32	891.754.105,51	6.025.702,87	4.697.711,54	2.167.341.904,64

4.1. Tekući prihodi

Prema podacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu tekući prihodi ostvareni su u iznosu 1.312.180.585,31 €. Struktura tekućih prihoda u skladu s načinom prikupljanja prihoda je sljedeća: Tekući prihodi u iznosu od 1.309.776.638,71 € odnose se na prihode prikupljene i raspoređene kroz Prihodni modul, u skladu s Naredbom o načinu uplate javnih prihoda; sredstva u iznosu od 1.564.251,01 € su direktne uplate na Glavni račun državnog trezora, dok je iznos od 839.695,58 € evidentiran u Glavnoj knjizi trezora na osnovu rješenja Ministarstva finansija.

Revizijom su obuhvaćeni ostali prihodi koji su evidentirani na grupi računa 715, a koji su Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirani u iznosu od 36.966.986,34 €, dok su u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta za 2015. godinu iskazani u iznosu od 26.569.763,29 €. Navedeni prihodi evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora na način i to:

- Prenosom sredstava kroz Prihodni modul u iznosu od 24.818.545,23 € i odnose se na naplatu ostalih prihoda od strane potrošačkih jedinica koje vrše naplatu prihoda;
- Uplatama sredstava na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 1.382.000,81 €, pri čemu se identifikacija uplata vrši na osnovu sadržaja bančine poruke MT103. U Glavnoj knjizi trezora na ovaj način evidentirana su:
  - sredstva u iznosu 327.355,99 €, koja se odnose na prihode od zakupa, kamata na depozite i na prihode od neto dobiti pravnih lica;
  - sredstva u iznosu od 1.061.647,52 €, koja se odnose na uplate izvršene na Glavni račun državnog trezora, pri čemu, prema izjavi odgovornih lica, nije moguće izvršiti identifikaciju prihoda u cilju adekvatne evidencije.
- Evidencijom prihoda na osnovu rješenja Ministarstva finansija u iznosu od 362.215,24 €, a odnose se na:
  - prihode od kamata na depozite, prihode od pozitivnih kamata na konzularnim računima i na pozitivne kamate i prenose iz depozita u iznosu od 72.069,17 €;
  - prihode ostvarene raspisivanjem urbanističko-arhitektonskih konkursa u iznosu od 290.146,07€.

4.2. Primici od prodaje imovine

Zakonom o budžetu za 2015. godinu nijesu planirani primici od prodaje imovine, dok su u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazani u iznosu od 7.843.144,35 €. Prilivi sredstava sa prihodnih računa, namijenjeni za prikupljanje prihoda, uplaćeni su na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 9.108.512,15 € i evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora na računima kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 19: Primici od prodaje državne imovine

Potrošačka jedinica	Ostali tekući prihodi	Primici od prodaje imovine	Ukupno	Neevidentirano u Glavnoj knjizi trezora
	715	721		
Ministarstvo odbrane		4.335.556,37	4.335.556,37	7.087,43
Ministarstvo finansija		395.616,72	395.616,72	
Savjet za privatizaciju	762.013,00	2.601.615,76	3.363.628,76	114.359,00
Fond za obeštećenje	231.557,38	508.355,47	739.912,85	
Ministarstvo unutrašnjih poslova		2.000,00	2.000,00	
Ukupno	**993.570,38**	**7.843.144,32**	**8.836.714,70**	**121.446,43**

Razlika između uplaćenih sredstava na Glavni račun državnog trezora i priliva evidentiranih u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 271.797,28 € odnosi se na sredstva koja su stornirana rješenjem Ministarstva finansija, iz razloga što je navedeni iznos evidentiran kao priliv u 2014. godini.

Uvidom u račune kod poslovnih banaka utvrđeno je da primici od prodaje državne imovine u iznosu od 121.446,43 € nijesu evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, a odnose se na:

- sredstva Ministarstva odbrane, uplaćena 17.03.2015. godine, na ime avansa iz komisionog ugovora, u iznosu od 7.087,43 € (7.482,20$), koja se nalaze na deviznom računu Ministarstva finansija;
- sredstva u iznosu od 114.359,00 € koja su plaćena advokatskoj kancelariji na ime konsultanskih usluga, nijesu evidentirana kao priliv od prodate državne imovine niti kao izdatak za izvršene usluge.

Priliv sredstava na računu Ministarstva finansija – Direktorat za imovinsko pravne poslove u iznosu od 15.000,00 €, naplaćen od kupaca na ime naknada za rad komisija za prodaju državne imovine i odliv sredstava u iznosu od 17.872,80 € na ime isplaćenih bruto naknada za rad komisije za prodaju državne imovine, vršen je na osnovu rješenja Ministarstva finansija u skladu sa Smjernicama o radu komisija za prodaju i davanje u zakup državne imovine, pri čemu prilivi i izdaci nijesu evidentirani u Glavnoj knjizi trezora. Revizijom je utvrđeno da sredstva nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, te je potrebno izvršiti reklasifikaciju sredstava kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 20: Reklasifikacija sredstava od prodaje državne imovine

sa računa		na račun		Iznos
715	Ostali prihodi	**721**	Primici od prodaje državne imovine	762.013,00 222.899,98
721	Primici od prodaje državne imovine	**715**	Ostali prihodi	65.250,60 18.612,00

Od ukupno evidentiranih prihoda na grupi računa 715 - Ostali prihodi potrebno je izvršiti reklasifikaciju na način što će se iznos od 984.912,98 € evidentirati na grupi računa 721- Primici od prodaje državne imovine, jer se od navedenog iznosa: 731.328,00 € odnosi na primitke od prodaje kapitala (privatizacija privrednih društava Poliex Berane i Montenegro Defence Industry), a iznos od 30.685,00 € se odnosi na ime ustupljenog prihoda od 1% Savjetu za privatizaciju od ostvarene cijene u postupcima privatizacije i iznos od 222.899,98 € koji se odnosi na prihod od privatizacije.

Od ukupno evidentiranih priliva na grupi računa 721 - Primici od prodaje državne imovine potrebno je izvršiti reklasifikaciju na način što će se iznos od 83.862,60 € evidentirati na grupi računa 715 -Ostali prihodi, iz razloga što se isti ne odnosi na priliv Ministarstva odbrane od prodaje državne imovine, već se iznos od 65.250,60 € odnosi na zakup nepokretnosti, naknadu utroška vode i korišćenje kanalizacije, izdavanje vojne opreme i drugo, a iznos od 18.612,00 € se odnosi na priliv Ministarstva finansija po osnovu zakupa lokaliteta Hotela „Park“.

Ministarstvo odbrane je ostvarilo primitke u 2015. godini po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme u iznosu od 4.270.305,80 €. Od navedenog iznosa naplaćenih primitaka iznos od 3.140.487,37 € odnosi se na prilive po osnovu zaključenih ugovora o prodaji naoružanja i vojne opreme u prethodnim godinama i na iznos od 1.129.818,43 € po osnovu zaključenih ugovora u 2015. godini.

Ministarstvo odbrane je u 2015. godini sprovelo jedan postupak prodaje viška naoružanja i zaključilo dva komisiona ugovora u ukupnom iznosu od 1.916.933,28 € (ugovori su zaključeni u dolarima 2.168.280,00 $, pri čemu komisionaru pripada 5% komisione naknade na iznos ugovora i ista se naplaćuje prije uplate ugovorene sume). Ukupan iznos plaćene komisione naknade u iznosu od 247.196,38 $ odnosi se na komisione ugovore realizovane u 2015. godini (provizija koju je komisionar naplatio prije prenosa ugovorenog iznosa novca).

Kontrolom sprovedenog postupka prodaje viška naoružanja utvrđeno je sljedeće: Vlada je donijela Zaključak kojim se daje odobrenje da se izvrši prodaja viška naoružanja; Ministarstvo odbrane formiralo je komisiju radi sprovođenja postupka prodaje (prikupljanje i vrednovanje pristiglih ponuda); Ministarstvo odbrane slalo je obavještenje o prodaji viška naoružanja i vojne opreme firmama koje su registrovane za trgovinu naoružanjem i vojnom opremom, po osnovu liste preduzeća pribavljene od strane Ministarstva ekonomije; formirana komisija zapisnički je konstatovala dostavljene ponude i donijela Odluku o izboru ponuđača koji su ponudili najviše cijene.

Savjet za privatizaciju - Na grupi računa 721 – Primici od prodaje državne imovine evidentirano je 2.601.615,76 € primitaka od privatizacije koje je sproveo Savjet za privatizaciju, u skladu s Odlukom o

planu privatizacije Vlade Crne Gore[10]. U 2015. godini okončana je privatizacija četiri privredna društva i to:

- **"Poliex" AD, Berane** (predmet tendera je 50,7532% akcijskog kapitala, od kojeg je 26,65% u svojini Vlade Crne Gore, 19,75% u svojini Države Crne Gore i 4,35% u svojini Fonda za obeštećenje);
- **"Montenegro Defence Industry" doo, Podgorica** (predmet tendera je prodaja 100% udjela privrednog društva sa ograničenom odgovornošću koji je u svojini Vlade Crne Gore);
- **Hotel "Park" sa pripadajućim zemljištem, Bijela** (predmet tendera je prodaja hotela "Park", sa pripadajućim zemljištem i opremom, uključujući i rekonstrukciju i/ili rušenje i izgradnju novog hotela u skladu s uslovima iz Detaljnog urbanističkog plana "Blaca –Jošica", prodaja u funkciji ugostiteljstva i turizma, poznatog kao "Kuća porodice Đurković" sa pripadajućim objektima i zemljištem, davanje u zakup lokaliteta koji predstavlja park);
- **Lokalitet "Gornji Ibar", Rožaje** (predmet tendera je prodaja i davanje u zakup dijela lokaliteta fabrike "Gornji Ibar" Rožaje).

Za sve privatizacije, Savjet za privatizaciju je na svom internet portalu kao i u dnevnim novinama objavljivao javne pozive za učešće na javnom tenderu za privatizaciju predmetnih privrednih društava, sačinjavani su izvještaji tenderskih komisija sa predlogom ugovora koje je Vlada Crne Gore usvajala zaključcima i svi prezentirani ugovori sadrže klauzule za nepoštovanje ugovornih obaveza. Savjet za privatizaciju je zahtjevao uplatu depozita u iznosu od 200.000,00 € ili garancije na ponudu.
Ostvarena prodajna cijena, po četiri sprovedena postupka privatizacije, je iznosila 3.468.500,00 €, dok je ukupna cijena davanja nepokretnosti u zakup iznosila 25.588,80 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 21: Pregled primitaka od prodaje državne imovine Savjeta za privatizaciju

Predmet privatizacije	Ugovorena prodajna cijena	Ugovorena cijena zakupa	Evidentirano u Glavnoj knjizi trezora		Nije evidentirano u Glavnoj knjizi trezora
			721	715	
"Polex"AD Berane	138.500,00		8.657,40	93.785,00	36.057,00
"Montenegro Defence Industry" doo, Podgorica	680.000,00			645.728,00	34.272,00
Hotel "Park" sa pripadajućim zemljištem, Bijela	2.250.000,00	18.612,00	2.202.082,00	22.500,00	44.030,00
Lokalitet "Gornji Ibar", Rožaje	400.000,00	6.976,80	399.533,76		7.443,04
Ukupno	**3.468.500,00**	**25.588,80**	**2.610.273,16**	**762.013,00**	**121.802,04**

Navedeni prilivi su evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 3.372.286,16 €, a iznos od 121.802,04 € nije evidentiran u Glavnoj knjizi trezora. Sredstvima u iznosu od 121.802,04 € plaćene su konsultansko - advokatske usluge u iznosu od 114.359,00 €, a sredstvima u iznosu od 7.443,04 €, koja se odnose na priliv od zakupa i valorizacije lokaliteta „Gornji Ibar" Rožaje, plaćeni su troškovi po osnovu bankarske provizije.

Ministarstvo finansija - Na prihodnom računu 832-52006-58 - Prihodi od prodate imovine po osnovu prodaje državne imovine, sprovedenih od strane Ministarstva finansija, uplaćeno je 667.313,91 € i odnosi se na sljedeće:

- Prenos u iznosu od 271.447,28 € sa tekućeg računa Ministarstva finansija 550-5590-94, a koji se odnosi na primitke od prodaje imovine u 2014. godini, koji nijesu prenešeni sa tog tekućeg računa na prihodni račun 832-52006-58 do kraja 2014. godine (prenijeto na prihodni račun u 2015. godini), te su isti evidentirani Rješenjem broj 06-1610/1 od 31.03.2015. godine kao primici iz 2014. godine.

[10] "Sl. list CG", br. 09/15

- Uplatu 250,00 € za naknadu troškova članovima komisije zadužene za prodaju katastarske parcele broj 4080/11 i br.4080/27 ukupne površine 58m2, LN broj 2895 KO Donja Gorica – Podgorica, koja je preusmjerena na tekući račun Ministarstva finansija 550-5590-94.
- Uplatu primitaka od prodaje pokretne državne imovine, koje je sprovelo Ministarstvo finansija – Uprava za imovinu u ukupnom iznosu od 18.489,00 €;
- Prenos depozita (dio od ukupne procijenjene vrijednosti nepokretnosti koji je zainteresovani ponuđač bio obavezan da uplati u cilju prijave na javno nadmetanje) sa tekućeg računa Ministarstva finansija 550-5590-94, po osnovu sprovedenih postupaka od strane Ministarstva finansija – Direktorat za imovinsko-pravne odnose, prodaje nepokretne državne imovine u 2015. godini, u ukupnom iznosu od 13.056,15 €.
- Uplate preostalog iznosa (kupoprodajne cijene umanjene za iznos uplaćenog depozita) od strane kupaca nepokretnosti u državnom vlasništvu, a koje su bile predmet prodaja u 2015. godini, u ukupnom iznosu od 362.076,78 €.
- Prenos u iznosu od 1.914,79 € sa tekućeg računa Ministarstva finansija 550-5590-94 na prihodni račun 832-52006-58, a koji je evidentiran na grupi računa 721- Primici od prodaje državne imovine.
- Ostale uplate u iznosu od 80,00 € evidentiranih na grupi računa 721 – Primici od prodaje imovine.

Od iznosa 667.313,91 €, koji je uplaćen na podračun Centralnog računa državnog trezora, po osnovu prodaje državne imovine ili od strane samog Ministarstva finansija (prenos depozita i sredstava koja su se nalazila na tekućem računu Ministarstva finansija), na grupi računa 721 – Primici od prodaje državne imovine evidentirano je 395.616,72 €. Ministarstvo finansija – Uprava za imovinu u 2015. godini vršila je prodaju pokretne imovine (prevozna sredstva) i ostvarila primitke u iznosu od 1.255,00 €, dok je prodajom privremeno ili trajno oduzete imovine ostvareno priliva u iznosu od 17.273,00 €. Ministarstvo finansija - Uprava za imovinu je sprovelo 2 postupka prodaje vozila javnom licitacijom, nakon čega je pristupilo postupku neposredne pogodbe za neprodata vozila, a ostala pokretna imovina (oduzeta od prethodnih vlasnika) prodata je javnom licitacijom, osim za posebnu i lako kvarljivu robu, kao i pokretnu imovinu koja je prodata neposrednom pogodbom.

Ministarstvo finansija – Direktorat za imovinsko pravne poslove je u 2015. godini okončalo 18 postupaka prodaje nepokretnosti u državnom vlasništvu, od kojih se 11 postupaka prodaje odnosi na postupak prodaje nepokretnosti javnim nadmetanjem, a 7 postupaka se odnosi na prodaju nepokretnosti putem neposredne pogodbe. Neposredne pogodbe su vršene u cilju dokompletiranja urbanističkih parcela podnosilaca zahtjeva za kupovinu nepokretnosti. Postupci javne prodaje su pokrenuti odlukama o prodaji državne imovine direktora Uprave za imovinu, na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, koje su oglašavane na internet portalu Uprave za imovinu i u dnevnim novinama. Za sve postupke formirane su komisije koje su sprovodile postupke i sačinjavale izvještaje o javnom otvaranju ponuda po pozivima za prikupljanje ponuda za predmetne prodaje. Vršena je procjena vrijednosti nepokretnosti od strane Uprave za nekretnine, a prodaje nepokretnosti su vršene po ili iznad procinjene vrijednosti.

Fond za obeštećenje – Primici evidentirani u Glavnoj knjizi trezora iznose 739.912,96 €, od kojih je preko prihodnog računa 832-214-40 prikupljen iznos od 508.355,47 € i direktnom uplatom na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 231.557,38 €, koji su evidentirani na grupi računa 7155 - Ostali prihodi, a koji su uplaćeni nakon zaključenja prenosa sa prihodnih računa.

Prilivi se odnose na uplaćena sredstva od 10% ostvarenih prihoda od prodate državne imovine, u skladu sa članom 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenja[11].

[11] "Sl. list CG",21/04, 49/07, 60/07, 12/07,73/10

4.3. Primici od otplate kredita

Zakonom o budžetu za 2015. godinu primici od otplate kredita planirani su u iznosu od 5.073.747,88€, a iskazani su u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 7.929.787,87 € i to: primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti u iznosu od 7.839.576,31 € i primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 90.211,56 €.

Primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti (grupa računa 7311) – u iznosu 7.839.576,31€ odnose se na:

- Primitke od otplate datih kredita za samozapošljavanje u iznosu od 1.163.529,96 €, koji su evidentirani u Glavnoj knjizi trezora kroz Prihodni modul.
- Priliv sredstava u iznosu od 5.768.135,97 €, koji je uplaćen na Glavni račun državnog trezora (pri čemu se identifikacija uplata vrši na osnovu sadržaja bančine poruke MT 103), a odnosi se na uplate izvršene od strane: SO Tivat, Montenegro Bonusa, Crnogorskog elektroprenosnog sistema, Deponije DOO, Elektroprivrede Crne Gore, Komunalnog preduzeće Tivat, Čistoće DOO i SO Nikšić.
- Priliv sredstava u iznosu od 907.910,38 €, koji je evidentiran Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-435/1 od 03.02.2016. godine, a odnosi se na otplatu kredita datih od Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Primici od otplate kredita datih drugim institucijama (grupa računa 7313) u iznosu od 90.211,56 €. Prenos sredstava izvršen sa uplatnog računa 832-52008-52 kroz Prihodni modul, a odnosi se na prihod od kamata za Projekat „1000 + stanova“ od strane poslovnih banaka.

5. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iznose 2.159.698.670,16 €. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2015. godini po strukturi izdataka i to:

Tabela 22: Pregled ostvarenih izdataka u 2015. godini

Opis	Zakon o budžetu za 2015. gdoinu	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Tekući budžet za 2015. godinu	Predlog zakona o završnom računu Budžeta
Tekući izdaci	633.631.276,86	33.404.081,56	33.891.235,04	633.144.123,38	641.171.576,11
Transferi za socijalnu zaštitu	504.845.525,00	10.397.607,67	24.693.679,17	490.549.453,50	487.041.860,10
Transferi ins. poj. nevla. sektoru	128.294.696,62	9.189.616,87	1.731.186,58	135.753.126,91	136.226.214,47
Kapitalni izdaci	282.892.154,21	9.688.157,45	6.825.346,42	285.754.965,24	256.488.589,42
Pozajmice i krediti	2.250.000,00	750.000,00		3.000.000,00	2.975.830,12
Otplata dugova	398.292.084,37	50.000,00		398.342.084,37	619.150.905,91
Rezerve	13.055.163,43	9.099.684,30	5.437.700,64	16.717.147,09	16.643.694,03
Ukupno	**1.963.260.900,49**	**72.579.147,85**	**72.579.147,85**	**1.963.260.900,49**	**2.159.698.670,16**

U strukturi izvršenih rashoda učešće izdataka je sljedeće: tekući izdaci sa 29,69%; transferi za socijalnu zaštitu sa 22,55%; transferi institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru 6,31%; kapitalni izdaci 11,88%; pozajmice i krediti 0,14%; otplata dugova sa 28,67% i rezerve 0,77%. Budžetski izdaci u 2015. godini izvršeni su u iznosu od 2.159.698.670,16 € i veći su u odnosu na raspoloživa sredstva iskazana tekućim budžetom za 10,01%, a u odnosu na ostvarene izdatke u 2014. godini za 14,22%.

5.1. Tekući izdaci

Zakonom o budžetu za 2015. godinu sredstva za tekuće izdatke planirana su u iznosu od 633.631.276,86 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan uvećan za 33.404.081,56 € i umanjen za 33.891.235,04 €, tako da raspoloživa sredstva iskazana planom tekućeg budžeta iznose 633.144.123,38€. Ostvareni tekući izdaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iznose 641.171.576,11 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 23: Tekući izdaci

Opis		Zakon o budžetu za 2015. godinu	preusmjerenja +	preusmjerenja -	Tekući budžet	Predlog završnog računa Budžeta
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	379.363.596,73	13.836.084,96	8.152.477,64	385.047.204,05	382.177.081,82
412	Ostala lična primanja	11.950.430,02	4.603.799,70	712.009,65	15.842.220,07	14.740.493,81
413	Rashodi za materijal	29.426.582,08	1.392.481,13	3.361.461,74	27.457.601,47	25.584.905,47
414	Rashodi za usluge	52.503.098,52	7.412.179,73	4.145.410,29	55.769.867,96	58.461.656,09
415	Rashodi za tekuće održavanje	20.826.221,33	499.174,40	358.749,24	20.966.646,49	20.121.139,95
416	Kamate	75.765.883,97	198,33	12.830.244,39	62.935.837,91	81.802.749,75
417	Renta	8.327.960,49	888.548,45	780.224,80	8.436.284,14	7.918.742,32
418	Subvencije	21.251.600,00	428.306,81	1.078.541,16	20.601.365,65	19.618.046,83
419	Ostali izdaci	34.215.903,72	4.343.308,05	2.472.116,13	36.087.095,64	30.746.760,07
Ukupno tekući izdaci		**633.631.276,86**	**33.404.081,56**	**33.891.235,04**	**633.144.123,38**	**641.171.576,11**

Kada su u pitanju tekući izdaci uočene su manje nepravilnosti koje se odnose na plaćanja po profakturama, odnosno avansna plaćanja, što nije u skladu s Uputstvom o radu Državnog trezora. Takođe, utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na nenamjensku potrošnju sredstava, odnosno na plaćanja koja nijesu u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i u skladu s Uputstvom o radu Državnog trezora. Državna revizorska institucija je izvršila korekciju **tekućih izdataka** koji se odnose na nenamjensku potrošnju sredstava u iznosu od 877.766,34 €.

5.1.1. Kamate

Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirana sredstva za isplatu kamata iznose 75.765.883,97€, preusmjeravanjem sredstava plan je uvećan za 198,33 € i umanjen za 12.830.244,39 €, tako da raspoloživa sredstva tekućim budžetom iznose 62.935.837,91€. Izdaci za kamatu ostvareni su u iznosu od 81.802.749,75 € što je više 29,98% od iznosa raspoloživih sredstava tekućim budžetom, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 24: Izdaci za kamate

Opis	Izdaci za kamate rezidentima	Izdaci za kamate nerezidentima	Ukupno
1) Utvrđeno zakonom o budžetu za 2015. godinu	6.789.384,85	68.976.499,12	75.765.883,97
2) Uvećano putem preusmjeravanja	198,33	-	198,33
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	39.787,34	12.790.457,05	12.830.244,39
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	6.749.795,84	56.186.042,07	62.935.837,91
5) Izvršeno	6.278.586,89	75.524.162,86	81.802.749,75
6) Izvršeno/planirano	93,02	134,42	129,98

Otplata kamata rezidentima – Izdaci za kamate rezidentima izvršeni su u iznosu od 6.278.586,89 €, što je za 6,98% manje u odnosu na raspoloživa sredstva tekućim budžetom. Izdaci za kamatu evidentirani su kod Ministarstva finansija u iznosu od 6.064.661,38 €, Ministarstva odbrane, Ministarstva ekonomije i Ministarstva održivog razvoja i turizma u iznosu od 103.100,97 €, dok je Fond za zdravstveno osiguranje i Zavod za zapošljavanje iskazao izdatke za kamate u iznosu od 110.824,54 €.

Izdaci Ministarstva finansija po osnovu plaćenih kamata odnose se na:

- izdatke za kamate po kreditima kod komercijalnih banaka u iznosu od 3.640.064,93 €;
- izdatke za kamate po Državnim zapisima u iznosu od 394.908,20 €, po rezultatima sedam održanih aukcija 182 - dnevnih državnih zapisa;
- izdatke za kamate po obveznicama Fonda rada u iznosu od 367.839,55 €, u skladu s Odlukom o emisiji obveznica Crne Gore za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih za čijim je radom prestala potreba;

- izdaci za kamate po Državnim obveznicama GB1/2014 u iznosu od 1.761.848,70 €, u skladu s Odlukom o emisiji Državnih hartija od vrijednosti u iznosu emisije od 43.150.000,00 €, koje su izdate u cilju finansiranja budžetskih potreba.

Otplata kamata nerezidentima - Izdaci za otplatu kamata nerezidentima iznose 75.524.162,86 €, od čega je na otplatu kamate 68.637.589,81 € i na ostale troškove 6.886.573,05 €, što je za 34,42% više u odnosu na raspoloživa sredstva tekućim budžetom. Pregled izdataka za kamate dat je sa pregledom izdataka za otplatu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima.

5.1.2. Subvencije

Izdaci za subvencije, ostvareni su u iznosu od 19.618.046,83 €, a izvršeni su kod potrošačkih jedinica kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 25: Izdaci za subvencije

	Opis	Zakon o budžetu za 2015. godinu	Tekući budžet	Predlog zakona o završnom računu Budžeta za 2015. godinu
40901	Ministarstvo ekonomije	5.925.000,00	5.447.085,73	5.314.852,56
41001	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	3.800.000,00	3.800.000,00	3.800.000,00
41101	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	10.570.000,00	10.250.999,94	9.399.914,29
41501	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	500.000,00	500.000,00	500.000,00
60101	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	456.600,00	603.279,98	603.279,98
	Ukupno	21.251.600,00	20.601.365,65	19.618.046,83

Revizijom izdataka za subvencije obuhvaćene su potrošačke jedinice i to:

Ministarstvo ekonomije je ostvarilo izdatke za subvencije u iznosu od 5.314.852,56 €. Navedeni izdaci se odnose na subvencionisanje računa za utrošenu električnu energiju najugroženijim kategorijama stanovništva. Vlada je Zaključkom broj 08-1834 od 28.08.2015. godine usvojila Informaciju o programu subvencionisanja računa za utrošenu električnu energiju najugroženijim kategorijama stanovništva za period od jula 2013. godine do maja 2014. godine i zadužila Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija da u saradnji sa Elektroprivredom Crne Gore razmotri mogućnost daljeg subvencionisanja računa za utrošenu električnu energiju za socijalno najugroženije kategorije stanovništva.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je ostvarilo izdatke za subvencije u iznosu od 9.399.914,29 €. Na uzorku od 56,63% utvrđeno je da su sredstva korišćena za:

- podršku ratarskoj proizvodnji u iznosu od 442.794,74 €;
- premije u stočarstvu i podršku razvoju stočarstva u iznosu od 1.836.939,50 €;
- premije za mlijeko u iznosu od 1.018.994,02 €,
- podršku ratarskoj proizvodnji u iznosu od 500.327,70 €;
- podršku podizanju i modernizaciji voćarskih zasada u iznosu od 165.887,59 €;
- nabavku sadnica i sjemena u iznosu od 213.425,54 €;
- podršku razvoja vinogradarstva i vinarstva u iznosu od 141.435,00 € i
- ostale subvencije u iznosu od 707.608,74 €.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je izvršilo avansnu uplatu Opštini Bijelo Polje po Rješenju broj 452-48/15-1 od 23.12.2015. godine, u iznosu od 240.000,00 € na ime tova prijavljenog za prvu polovinu 2016. godine za 2.127 grla. Sa grupe računa subvencije plaćeni su izdaci u iznosu od 12.000,00 € i to iznos od 6.000,00 € po računu broj 010/2015 od 23.12.2015. godine, na ime izrade mobilne aplikacije i iznos od 6.000,00 € za izradu sajta e-pijaca po računu broj 011/2015 od 23.12.2015. godine, što nije u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Republike, budžeta vanbudžetskih fondova i budžeta opština.

5.2. Transferi za socijalnu zaštitu

Izdaci za transfere za socijalnu zaštitu u 2015. godini iznose 487.041.860,10 €, od čega za prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja je utrošeno 387.038.896,73 €. Prema Izvještaju o novčanim tokovima III, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja prikazao je namjenske prihode u iznosu od 266.771.692,18 € i opšte prihode 125.553.429,17 €, kako je dato u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu. U narednoj tabeli dati su ostvareni izdaci po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja za 2014. i 2015. godinu i to:

Tabela 26: Pregled izdataka po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

Opis	2014	2015
	Ostvareni izdaci	Ostvareni izdaci
Starosna penzija	218.172.024,74	222.428.711,02
Invalidska penzija	68.774.818,87	67.308.144,72
Porodične penzije	76.276.318,92	76.132.211,80
Naknade	9.548.578,79	9.434.280,43
Dodaci	2.458.062,68	2.268.163,00
Ostala prava	9.161.038,85	9.467.385,68
Ukupno	**384.390.842,85**	**387.038.896,65**

U iznos ostvarenih izdataka za 2015. godinu od 387.038.896,65 € uključeni su izdaci po osnovu troškova poštanskih usluga u iznosu od 1.328.786,42 €.

5.3. Otplata dugova

Otplata dugova obuhvata izdatke za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima i nerezidentima, otplatu garancija u zemlji i inostranstvu i otplatu obaveza iz prethodnog perioda. Zakonom o budžetu za 2015. godinu izdaci za otplatu dugova planirani su u iznosu od 398.292.084,42 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan uvećan za 50.000,00 €, tako da raspoloživa sredstva iskazana tekućim budžetom iznose 398.342.084,42 €. Izdaci za otplatu dugova iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iznose 619.150.905,91 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 27: Izdaci za otplatu dugova

Opis	Ukupno
1) Utvrđeno zakonom o budžetu za 2015. godinu	398.292.084,42
2) Uvećano putem preusmjeravanja	50.000,00
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	-
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	398.342.084,42
5) Izvršeno	619.150.905,91
6) Izvršeno/planirano	155,43

Otplata duga (461) – Zakonom o budžetu za 2015. godinu na ime izdataka za otplatu duga planirana su sredstva u iznosu od 364.481.004,42 €, a ostvareni izdaci iznose 541.742.968,76 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 28: Izdaci za otplatu duga

Opis	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima 4611	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima 4612	Ukupno 461
1) Utvrđeno zakonom o budžetu za 2015. godinu	46.710.121,92	317.770.882,50	364.481.004,42
2) Uvećano putem preusmjeravanja	-	-	-
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	-	-	-
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	46.710.121,92	317.770.882,50	364.481.004,42
5) Izvršeno	221.709.652,12	320.033.316,64	541.742.968,76
6) Izvršeno/planirano	474,65	100,71	

Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima (4611) - Zakonom o budžetu za 2015. godinu na ime izdataka za otplatu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima planirana su sredstva u iznosu od 46.710.121,92 €, a iskazani izdaci u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iznose 221.709.652,12 €. Struktura izdataka evidentiranih kod Ministarstva finansija po osnovu izdataka za otplatu kamate i glavnice hartija od vrijednosti i kredita rezidentima data je u narednoj tabeli:

Tabela 29: Otplata i kamata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima

Redni broj	Opis	Kamata	Glavnica
1	**Izdaci za kamate po kreditima kod komercijalnih banaka**	**3.640.064,93**	**34.794.281,05**
	Izdaci za kamate po kreditu za zgradu Uprave policije	7.187,31	427.555,75
	Izdaci za kamatu po kreditu za restauraciju spomenika kulture na Cetinju	17.957,46	707.796,79
	Izdaci za kamatu po preuzetim kreditima	481.942,85	2.326.401,30
	Izdaci za kamatu po dugoročnim kreditima	3.058.032,29	30.959.337,99
	Izdaci za kamatu po Ugovoru o finansijskom lizingu	74.945,02	373.189,22
2	**Izdaci za kamatu i glavnicu po Državnim zapisima**	**394.908,20**	**175.248.200,00**
3	**Izdaci za kamatu i glavnicu po obveznicama Fonda rada**	**267.839,55**	**1.195.369,40**
4	**Izdaci za kamatu i glavnicu po Državnim obveznicama**	**1.761.848,70**	**10.471.801,67**
	Ukupno	**6.064.661,38**	**221.709.652,12**

Izdaci za otplatu glavnice rezidentima u iznosu od 221.709.652,12 € odnose se na:

- izdatke za otplatu kredita komercijalnim bankama u iznosu od 34.794.281,05 €;
- izdaci za otplatu duga po Državnim zapisima iznose 175.248.200,00 €. U 2015. godini emitovani su državni zapisi u vrijednosti od 175.248.200,00 €. Izdaci su nastali po osnovu otplate glavnice za 10, 11 i 12 aukciju iz 2014. godine u iznosu od 15.514.300,00 € i prvu aukciju iz 2015. godine u iznosu od 21.103.900,00 €. Odliv sredstava po osnovu otplate glavnice u iznosu od 138.630.000,00 € odnosi se na refinansiranje državnih zapisa po osnovu dospjeća 8 i 9 aukcije iz 2014. godine i 2, 3, 4 i 7 aukcije iz 2015. godine.
- izdaci za otplatu glavnice u iznosu od 1.195.369,40 €, po obveznicama Fonda rada, oznake OBFR, u skladu s Odlukom o emisiji obveznica Crne Gore za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih za čijim radom je prestala potreba.
- Izdaci u iznosu od 10.471.801,67 €, nastali su po osnovu otplate glavnice po državnim obveznicama GB1/2014 u iznosu od 10.258.540,87 € i državnim obveznicama DP-15 u iznosu od 213.261,00 €.

U narednoj tabeli dat je pregled kamate i otplate po kreditima kod komercijalnih banaka i to:

Tabela 30: Izdaci za glavnicu i kamatu po kreditima kod komercijalnih banaka

Redni broj	Banka	Namjena	Broj ugovora	Datum potpisivanja	Ugovoreni iznos	Odliv za glavnicu	Odliv za kamatu	Ukupno odliv u 2015. godini
1	Erste banka	Zgrada Uprave policije	LD10050700082-5100096215	25.02.2010	6.000.000,00	427.555,75	7.187,31	434.743,06
2		Restitucija spomenika kulture	LD10103700110-51015996708	14.04.2010	5.000.000,00	707.796,79	17.957,46	725.754,25
3		Preuzeti dug	LD10040700086-51014335785	23.02.2010	3.800.000,00	291.053,74	4.894,76	295.948,50
4		Preuzeti dug	LD10196700016-5102207905	15.07.2010	7.000.000,00	807.385,59	325.846,52	1.133.232,11
5		Preuzeti dug	LD10117/00002-5100594407	30.04.2010	7.000.000,00	664.645,05	9.267,54	673.912,59
6		Ugovor o dugoročnom kreditu	5100260506	16.09.2013	16.000.000,00	7.056.390,67	613.662,31	7.670.052,98
7		Preuzeti dug	LD11286/00096-5101437725	13.12.2011	3.500.000,00	563.316,92	141.934,03	705.250,95
8		Ugovor o dugoročnom kreditu	5100281743	20.12.2013	15.000.000,00	4.781.736,64	709.347,90	5.491.084,54
	Ukupno Erste banka				**63.300.000,00**	**15.299.881,15**	**1.830.097,83**	17.129.978,98
9	Societe Generale banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	00421-3300002.4	27.12.2012	10.000.000,00	2.000.000,00	360.645,29	2.360.645,29
10		Ugovor o lizingu	00-421-0900004.8	19.02.2013	1.896.136,00	373.189,22	74.945,02	448.134,24
11		Ugovor o dugoročnom kreditu	00-4216400001.4	09.12.2013	5.000.000,00	1.666.666,68	227.211,59	1.893.878,27
	Ukupno Societe Generale banka				**16.896.136,00**	**4.039.855,90**	**662.801,90**	4.702.657,80
12	Crnogorska komercijalna banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	01-10026	07.08.2013	42.500.000,00	15.454.544,00	1.147.165,20	16.601.709,20
	Ukupno Crnogorska komercijalna banka				**42.500.000,00**	**15.454.544,00**	**1.147.165,20**	**16.601.709,20**
	Ukupno				**122.696.136,00**	**34.794.281,05**	**3.640.064,93**	**38.434.345,98**

Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima (4612)- Izdaci za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima iznose 320.033.316,64 €. U narednoj tabeli dat je pregled izdataka na ime otplate glavnice duga i kamate po uzetim kreditima i hartijama od vrijednosti u inostranstvu i to:

Tabela 31: Otplata glavnice i kamate po kreditima i hartijama od vrijednosti nerezidentima

Kreditor	Glavnica	Kamata	Commitment fee	Provizija	Naknada za angažovanje	Ostalo	Ukupno
CEB		116.059,73					116.059,73
CITIBANK		15.050.000,00				3.901.580,33	18.951.580,33
CREDIT SUISSE	38.000.000,00	11.317.244,33		44.998,64			49.362.242,97
ČEŠKA EKSPORTNA BANKA	5.122.369,80	210.013,73					5.332.383,53
DEUTSCHE BANK AG	184.360.000,00	25.798.535,00					210.158.535,00
EBRD	3.337.006,20	176.802,27	23.365,95				3.537.174,42
EIB	5.756.054,26	2.400.095,44					8.156.149,70
ERSTE BANKA	7.218.987,29	1.254.330,93					8.473.318,22
EUROFIMA	3.329.844,92	653.792,16		98.125,45		479,33	4.082.241,86
EVROPSKA ZAJEDNICA	1.040.677,72	168.558,56					1.209.236,28
EXIM BANKA KINA		527.488,50	354.481,96	2.088.515,98			2.970.486,44
EXIM MADARSKA	1.262.413,54	62.509,89					1.324.923,43
IBRD	15.588.003,50	2.935.593,58					18.523.597,08
ICO	452.885,54	47.056,06					499.941,60
IDA	5.265.819,90	495.145,97			6.834,85	20.521,30	5.788.322,02
KFW	7.179.334,00	720.761,62	63.594,71		284.074,55		8.247.764,88
MORGAN STANLEY	35.200.000,00	3.511.454,67					38.711.454,67
NATIXIS	845.883,40	63.404,93					909.288,33
PARISKI KLUB	3.524.306,00	2.744.309,75					6.268.615,75
POLJSKA BANKA	347.275,20	30.579,20					377.854,40
SAVJET EVROPE	2.284,41						2.284,41
STELEMARKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG	2.200.170,96	353.853,49					2.554.024,45
UKUPNO	**320.033.316,64**	**68.637.589,81**	**441.442,62**	**2.231.640,07**	**290.909,40**	**3.922.580,96**	**395.557.479,50**

Otplata ino duga po osnovu emitovanih obveznica u iznosu od 219.560.000,00 € odnosi se na:

- otplatu duga Deutsche Bank AG u iznosu od 184.360.000,00 € po osnovu emisije Eurobond obveznica (u iznosu 200,00 mil. eura) i kredita za budžetsku potrošnju (u iznosu od 60,00 mil. eura).
- Otplatu duga Morgan Stanley u iznosu od 35.200.000,00 € po Ugovoru broj 06-10021 od 06.12.2013. godine po osnovu emisije euroobveznica (u iznosu od 80,00 mil. eura).
- Sredstva u iznosu od 2.284,41 € plaćena su Banci za razvoj Savjeta Evrope na ime finansijske obaveze - kontribucije za učlanjenje i ne odnosi se na otplatu ino duga.

Otplata obaveza iz prethodnog perioda - Zakonom o budžetu za 2015. godinu izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 33.811.080,00 €, preusmjeravanjem sredstava plan je uvećan za 50.000,00 €, tako da raspoloživa sredstva iskazana planom tekućeg budžeta iznose 33.861.080,00 €. Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda ostvareni su u iznosu od 77.407.937,15 € ili za 128,60% više od planom predviđenih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 32: Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda

1) Zakon o budžetu za 2015. godinu	33.811.080,00
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	50.000,00
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	0,00
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	33.861.080,00
5) Izvršeno	77.407.937,15
6) Izvršeno/planirano x 100	228,60

Ostvareni izdaci u iznosu od 77.407.937,15 €, odnose se na obaveze po osnovu sudskih odluka u iznosu od 21.051.277,16 € i na ostale obaveze u iznosu od 56.356.659,99 €, od čega se na Ministarstvo finansija odnosi 17.671.990,05 €, Ministarstvo odbrane 434.827,01 €, Fond za zdravstveno osiguranje u iznosu 36.000.000,00 € i na Fond za obeštećenje 2.249.842,93 €.

Izdaci po osnovu sudskih odluka u iznosu od 19.824.205,74 € izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale te troškove. Ministarstvo finansija, u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu za 2015. godinu, nije tokom godine vršilo preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja.

Ministarstvo finansija, na teret računa otplata obaveza iz prethodnog perioda, vršilo je plaćanja u iznosu od 17.671.990,07 € i to za:

- Otplatu duga po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 13.502.715,33 €, u skladu sa zakonima i Uredbom o konverziji devizne štednje građana u obveznice[12].
- Otplatu preuzetog duga od „Montenegro Airlines“ a.d. Podgorica prema BNDES-u (Banko Nacional De Desenvolvimento Economico E Social Rio Se Janeiro Brazil) u iznosu od 3.214.089,18 €, a na ime finansiranja nabavke aviona Embraer 195. U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-42 od 02.04.2015. godine zaključen je Ugovor o preuzimanju i konverziji duga u akcijski kapital između Ministarstva finansija i „Montenegro Airlines“ a.d. Podgorica, a u skladu sa članom 10 Zakona o budžetu za 2015. godinu.
- Otplatu obaveza UNDP kancelariji u Podgorici u iznosu od 382.113,94 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-216 od 26.02.2015. godine.
- Otplatu preuzetog duga za utrošenu električnu energiju od lokalnog vodovoda Glavnog grada Podgorica u iznosu od 60.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-3219 od 29.12.2015. godine.
- Otplatu duga po osnovu obeštećenja vojnim penzionerima u iznosu od 4.086,66 €, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju [13] i Zaključkom Vlade Crne Gore broj 06-1355/3 od 03.07.2012. godine.
- Izdatak u iznosu od 8.091,78 € evidentiran je Rješenjima Ministarstva finansija broj 356 i 357 od 29.01.2016. godine, a na ime naplate od strane Crnogorske komercijalne banke po osnovu dospjele otplate kredita radnika Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.
- Izdatak u iznosu od 47.138,91 €, na osnovu konačnih odluka Evropskog suda za ljudska prava, po zahtjevima Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom, za nastale međunarodno pravne obaveze. Plaćanja vršena po:
  - Rješenju broj 01-06-107 od 20.01.2015. godine u iznosu od 27.400,00 €, na ime naknade štete podnosioca predstavke po osnovu sudskog poravnanja, uključujući troškove sudskog postupka;
  - Rješenju broj 01-12140/1 od 08.10.2015. godine u iznosu od 3.612,00 €, Rješenju broj 01-13340/1 od 14.09.2015. godine u iznosu od 1.020,00 €, Rješenju broj 01-12121/1 od 08.10.2015. godine u iznosu od 13.380,00 € i Rješenju broj 01-15395/1 od 30.11.2015. godine u iznosu od 1.726,31 € za podnosioce predstavke.

Navedeni izdatak u iznosu od 3.214.089,18 €, nastao kao konverzija duga u akcijski kapital, odnosno na ime kupovine hartija od vrijednosti od „Montenegro Airlines“ a.d. Podgorica, trebalo je evidentirati na grupi računa 4418 - Kapitalni izdaci (Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti) u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

[12] „Sl. list CG“ br.42/04 i 40/08
[13] „Sl. list CG“ br79/08, 14/10,78/10 i 34/11

Revizijom izdataka evidentiranih na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda utvrđeno je da plaćeni izdaci ne predstavljaju neizmirene obaveze već vanredne izdatke koji nijesu planirani godišnjim zakonom o budžetu.

Fond za zdravstveno osiguranje - Na teret računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu za 2015. godinu, kojim je utvrđeno da se Vlada Crne Gore može zadužiti za potrebe izmirenja obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje i javnih zdravstvenih ustanova, evidentiran je izdatak u iznosu od 36.000.000,00 €. Neizmirene obaveze su plaćene na osnovu Specifikacije neizmirenih obaveza na dan 31.12.2014. godine, dostavljene od strane Ministarstva zdravlja, po Zaključku Vlade Crne broj 08-1070 od 08.05.2015. godine.

Fond za obeštećenje je na teret računa otplata obaveza iz prethodnog perioda vršio plaćanja u iznosu od 2.249.842,93 € i to za isplatu rate obeštećenja bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava u skladu s odlukama Fonda za obeštećenje.

Fond za obeštećenje sredstva namijenjena bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava treba da planira i izvršava na teret izdataka 431 – Transferi institucijama pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.

6. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

Članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je da se sredstva tekuće i stalne budžetske rezerve koriste za neplanirane i nedovoljno planirane izdatke tokom fiskalne godine. Pravilnikom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve propisani su kriterijumi za korišćenje sredstava tekuće i stalne rezerve[14]. Sredstva tekuće budžetske rezerve koriste se za: obezbjeđenje nedostajućih sredstava za finansiranje redovne djelatnosti potrošačkih jedinica, pomoć pravnim licima za finansiranje djelatnosti, pomoć fizičkim licima za liječenje, školovanje i za poboljšanje materijalne situacije i za ostale namjene u skladu sa Zakonom. Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirana su sredstva za potrebe budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 13.055.163,43 €. Preusmjeravanjem sredstava budžet rezervi je uvećan za 9.099.684,30 € i umanjen za 5.437.700,64 €, tako da raspoloživa sredstva za potrošnju iznose 16.717.147,09 €. Realizovana sredstva za tekuću budžetsku rezervu iznose 16.643.694,03 € ili 99,56% od raspoloživih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 33: Pregled izdataka tekuće budžetske rezerve

1) Zakon o budžetu za 2015. godinu	13.055.163,43
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	9.099.684,30
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	5.437.700,64
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	16.717.147,09
5) Izvršeno	16.643.694,03
6) Izvršeno/planirano x100	99,56

Potrošnja sredstava tekuće budžetske rezerve odobravana je odlukama Vlade i odlukama Užeg kabineta Vlade u iznosu od 14.405.799,03 € i odlukama Komisije za raspodjelu sredstava tekuće budžetske rezerve u iznosu od 2.237.895,00 €. Sredstva odobrena odlukama Vlade i Užeg kabineta Vlade, evidentirana su kao izdatak tekuće budžetske rezerve u iznosu od 14.405.799,03 €, a odnose se na:

- Finansiranje neplaniranih i nedovoljno planiranih sredstava za vršenje redovne djelatnosti potrošačkih jedinica, u skladu sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, u iznosu od 12.389.577,31 €;

[14] „Sl. list CG“ br.23/09

- Pomoć pravnim licima za finansiranje djelatnosti u iznosu od 222.170,54 €;
- Pomoć fizičkim licima za liječenje u iznosu od 659.217,50 €;
- Pomoć za poboljšanje materijalne situacije u iznosu od 680.093,68 €;
- Pomoć za školovanje u iznosu od 60.850,00 €;
- Ostale vidove pomoći u iznosu od 208.550,00 € i
- Isplatu sredstava na ime naknade štete od elementarnih nepogoda u iznosu od 185.340,00 €, a na osnovu izvještaja Komisije za procjenu štete od elementarnih nepogoda. Sredstva su prenešena na račun Ministarstva finansija broj 550-5520-13 kod Societe Generale banke -sredstva solidarnosti, po Odlukama Komisije i to: Odluka broj 07-001-580 od 18.02.2015. godine u iznosu od 24.610,00 €, Odluka broj 07-001-990 od 16.03.2015. godine u iznosu od 47.5000,00€, Odluka broj 07-001-1876 od 12.05.2015. godine u iznosu od 31.570,00 €, Odluka broj 07-001-4156 od 02.11.2015. godine u iznosu od 24.290,00 € i Odluka broj 07-001-2983 od 29.07.2015. godine u iznosu od 57.370,00 €.

Sredstva odobrena odlukama **Komisije za raspodjelu** dijela sredstava tekuće budžetske rezerve u iznosu od 2.237.895,00 € odnose se na:

- Pomoć pravnim licima za finansiranje djelatnosti u iznosu od 108.650,00 €;
- Pomoć fizičkim licima za liječenje u iznosu od 21.150,00 €;
- Pomoć za poboljšanje materijalne situacije u iznosu od 2.078.635,00 €;
- Pomoć za školovanje u iznosu od 18.160,00 € i
- Ostale vidove pomoći u iznosu od 11.300,00 €.

Pregled potrošačkih jedinica koje su koristile sredstva budžetske rezerve u iznosu od 12.388.577,31 € dat je u narednoj tabeli:

Tabela 34: Pregled budžetske rezerve

Potrošačka jedinica	Zakon o budžetu za 2015. godinu	Predlog zakon o završnom računu Budžeta	Dozvoljeno prekoračenje	Prekoračeno
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	25.461.884,15	4.937.480,20	1.273.094,21	3.664.385,99
Ministarstvo ekonomije	8.954.428,97	2.909.388,10	447.721,45	2.461.666,65
Ministarstvo zdravlja	998.526,13	1.534.460,00	49.926,31	1.484.533,69
Ministarstvo vanjskih poslova	13.671.052,32	633.954,33	683.552,62	
Generalni sekretarijat Vlade	3.913.004,24	447.444,40	195.650,21	251.794,19
Ministarstvo unutrašnjih poslova	70.623.708,57	372.939,60	3.531.185,43	
Ministarstvo odbrane	36.438.847,95	366.990,56	1.821.942,40	
Ministarstvo finansija	120.230.133,28	341.884,97	6.011.506,66	
Ministarstvo poljoprvrede i ruralnog razvoja	22.682.100,18	209.461,48	1.134.105,01	
Ministarstvo održivog razvoja	6.179.232,96	205.000,00	308.961,65	
Ministarstvo kulture	6.147.913,48	179.494,00	307.395,67	
Skupština Crne Gore	7.060.889,50	82.195,47	353.044,48	
Ministarstvo za ljudska prava	871.506,49	80.000,00	43.575,32	36.424,68
Predsjednik Crne Gore	700.495,67	30.612,00	35.024,78	
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	70.507.821,87	30.000,00	3.525.391,09	
Sudstvo	20.793.248,06	22.272,20	1.039.662,40	
Ukupno	**415.234.793,82**	**12.383.577,31**	**20.761.739,69**	**7.898.805,20**

Prema navedenim podacima, prekoračena je dozvoljena potrošnja sredstava iz rezervi u iznosu od 7.898.805,20 € i to: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u iznosu od 3.664.385,99 €, Ministarstvo ekonomije u iznosu od 2.461.666,65 €, Ministarstvo zdravlja u iznosu od 1.4894.533,69 €, Generalni sekretarijat Vlade u iznosu od 251.794,19 € i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u iznosu od 36.424,68 €, što nije u skladu sa članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, kojim je propisano da se sredstva mogu koristiti u visini do 5% sredstava planiranih zakonom o budžetu te potrošačke jedinice.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 4.937.480,20 € za:

- Izmirenje kreditnih obaveza Željezničke infrastrukture i Željezničkog prevoza u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-160 od 15.09.2015. godine i Ugovorom o preuzimanju i konverziji duga u akcijski kapital zaključen između Vlade Crne Gore – Ministarstva finansija, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Željezničke infrastrukture i Željezničkog prevoza na iznos od 1.726.692,43 €. Željezničkoj infrastukturi prenijeta su sredstva za izmirenje kreditnih obaveza prema CZCH Export banci u iznosu od 287.774,10 € i kreditnih obaveza prema IBRD-u u iznosu od 837.886,33 €. Željezničkom prevozu Crne Gore prenijeta su sredstva u iznosu od 601.032,00 € za izmirenje kreditnih obaveza prema EBRD-u.
- Izmirenje kreditnih obaveza Crnogorske plovidbe AD Kotor, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-1505 od 02.07.2015. godine u iznosu 1.090.891,40 €, za otplatu dijela prve rate kredita Exim banci, koji je namijenjen za izgradnju dva broda za potrebe Crnogorske plovidbe.
- Rješavanje viška zaposlenih u Jadranskom brodogradilištu AD Bijela i na ime zaostalih poreza i doprinosa, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1387 od 18.06.2015. godine isplaćena su sredstva u iznosu od 2.085.593,77 €.
- Prefinansiranje MEDESS4MS projekta u iznosu od 34.302,60 €, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-261 od 26.02 2015. godine.

Ministarstvo ekonomije koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 2.909.388,20 € za:

- Izmirenje dijela obaveza po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-107 od 20.08.2015. godine po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za radnike Rudnika Boksita d.o.o Nikšić u iznosu od 1.269.064,89 €.
- Izmirenje obaveza po Zaključku Vlade Crne Gore 08-81 od 04.06.2015. godine po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za radnike koji ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na penziju i to: „Montavar metalac“ d.o.o Nikšić u iznosu od 489.775,92 €, Fabrika Elektroda „Piva“ AD Plužine u iznosu od 976.659,83 € i Kombinat aluminijuma Podgorica u iznosu od 173.887,46 €.

Ministarstvo zdravlja koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 1.534.460,00 € za:

- Rješavanje dijela tekućih problema u Kliničkom centru Crne Gore u iznosu od 10.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-85 od 28.05.2015. godine.
- Dokapitalizaciju Hemomonta d.o.o Podgorica za potrebe realizacije Projekta SNUP, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-704 od 09.04.2015. godine. Uplaćen je dio sredstava u iznosu od 1.506.960,00 €.
- Rješavanje dijela tekućih problema u JZU Dom zdravlja Rožaje u iznosu od 10.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-158 od 02.07.2015. godine.
- Rješavanje stambenog pitanja, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-125 od 23.07.2015. godine, u iznosu od 7.500,00 €.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 633.954,33 € za:

- Izmirenje obaveza po Ugovoru o pružanju usluga sa organizacijom Orion Strategies Lic – SAD broj 28116 od 27.02.2015. godine, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-11 od 19.02.2015. godine, za isplatu prve i druge rate u iznosu od 69.735,55 €.
- Pomoć Atlanskom savezu Crne Gore za organizaciju 2BS Foruma u iznosu 50.000,00 €.
- Finansiranje Sporazuma o zajedničkom finansiranju između programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Vlade Crne Gore potpisan 04.03.2015. godine u iznosu od 300.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1075 od 28.05.2015. godine.
- Plaćanje faktura za izvršene usluge na ime posjete NATO zvaničnika u iznosu od 74.729,10 €, po Zaključku Užeg kabineta Vlade Crne Gore broj 01-001-190 od 17.10.2015. godine.

Generalni sekretarijat Vlade koristio je sredstva rezervi u iznosu od 447.444,40 € za:

- Izmirenje troškova za učešće Crne Gore na EXPO-Milano 2015. godine u iznosu od 280.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-416 od 25.06.2015. godine.
- Obilježavanje „70-godišnjice pobjede nad fašizmom“ u iznosu od 47.942,76 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-363 od 05.05.2015. godine.
- Koordinacioni odbor za obilježavanje „70-godišnjice pobjede nad fašizmom“ u iznosu od 92.401,60 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-363 od 04.06.2015. godine.
- Potrebe organizacije Trećeg međunarodnog ministarskog foruma (IDAHO forum) u iznosu od 27.100,04 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-882 od 08.05.2015. godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 372.939,60 € za implementaciju Zakona o biračkom spisku i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika u iznosu od 372.939,60 €, po zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-1698 od 26.06.2014. godine, broj 08-2089/3 od 18.09. 2014. godine i broj 08-2508 od 23.10.2015. godine. Sredstva su uplaćena na osnovu dostavljenih faktura firmi „S&T“ Crna Gora u iznosu od 235.038,10 € i firmi „COREIT“ d.o.o Podgorica u iznosu od 37.301,50 €.

Ministarstvo odbrane koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 366.990,56 € za finansiranje podrške snagama bezbjednosti Avganistana u iznosu od 366.990,56 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1588 od 02.07.2015. godine.

Ministarstvo finansija koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 341.884,97 € za:

- Potrebe Savjeta za članstvo u NATO, finansiranje redovnih aktivnosti i kampanje, snimanje i emitovanje spotova u iznosu 35.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2952 od 10.12.2015. godine.
- Isplatu sredstava u bruto iznosu članovima Radnog tima za koordinaciju aktivnosti na uvođenju Strategije implementacije ESA 2010 metodologije u statistici javnih finansija Crne Gore u iznosu od 3.029,32 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2996 od 18.12.2015. godine.
- Isplatu naknada članovima Radnog tima za pripremu programa ekonomskih reformi za Crnu Goru 2016-2018 u iznosu od 26.240,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2443 od 22.10.2015. godine.
- Isplatu naknada članovima Radne grupe za pripremu Pravca razvoja Crne Gore 2015-2018 u iznosu od 21.468,33 €, po zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-1592 od 09.07.2015. godine i broj 08-1592 od 03.09.2015. godine.
- Isplatu naknada članovima i koordinatorima Radnog tima za pripremu Nacionalnog programa ekonomskih reformi 2015-2017 u iznosu od 31.370,10 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 008-609 od 02.04.2015. godine.
- Izmirenje obaveza iz ugovora zaključenih sa institucijama nadležnim za realizaciju projekta „Uključivanje građana u borbi protiv sive ekonomije“ u iznosu od 196.464,07 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-103 od 19.02.2015. godine. Sredstva u iznosu od 28.312,00 € uplaćena su UNDP radi finansiranja nastavka realizacije projekta u 2015. godini.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 209.461,48 € za rješavanje zahtjeva za povezivanje radnog staža za 17 radnika Duvanskog kombinata AD Podgorica u stečaju, koji su stekli pravo na penziju u iznosu od 209.461,48 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2599 od 17.12.2015. godine.

Ministarstvo održivog razvoja koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 205.000,00 € za:

- Izmirenja obaveza za eksproprijaciju zemljišta u cilju realizacije projekta Unapređenje vodosnabdijevanja i izgradnju sistema za tretman otpadnih voda u Opštini Berane u iznosu od 125.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1282 od 18.06.2015. godine.

- Pozajmicu Privrednom sudu za troškove stečajnog postupka u cilju rješavanja problema Solane „Bajo Sekulić“ i sanaciju dijela infrastrukture na Solani u iznosu od 80.000,00 €, koja će biti vraćena Budžetu Crne Gore, nakon prodaje stečajnog dužnika, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1139 od 01.06.2015. godine.

Ministarstvo kulture koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 179.494,00 € za sufinansiranje projekta iz oblasti kulture i za finansijsku pomoć za projekte i programe od značaja za kulturu u iznosu od 179.494,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2517 od 05.11.2015. godine.

Skupština Crne Gore koristila je sredstva rezervi u iznosu od 82.195,47 € za: plaćanje obaveza po fakturama, uz opomenu pred utuženjem, firmi „Aero team“ doo Podgorica u iznosu od 50.200,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-3176 od 29.12.2015. godine; obezbjeđenje sredstava za rad i uslova za početak rada Agencije za spriječavanje korupcije u iznosu od 31.996,36 €, po Zaključku Vlade Crne Gore 08-909 od 28.09.2015. godine.

Ministarstvo za ljudska prava koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 80.000,00 € za: isplatu sredstava romskom obrazovnom forumu (REF-u), u skladu sa Strategijom poboljšanja položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori „2012-2016“ u iznosu od 80.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-1766 od 03-09.2015. godine.

Predsjednik Crne Gore, kao potrošačka jedinica je koristila sredstva rezervi u iznosu od 30.612,00 € za izradu odlikovanja prvog, drugog i trećeg stepena, po Zaključku Vlade Crne gore broj 08-2328 od 15.10.2015. godine.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja koristilo je sredstva rezervi u iznosu od 30.000,00 € za isplatu Sindikalnoj organizaciji „Montevar metalac“ Nikšić, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-149 od 08.10.2015. godine.

Sudstvo je zbog nedostajućih sredstava zatražilo od Ministarstva finansija da iz sredstava rezervi uplati iznos od 22.272,20 € na račun depozita Privrednog suda, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-217 od 18.12.2015. godine.

7. IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET

Kapitalni budžet, prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, planiran je u iznosu od 284.697.077,00 €. Preusmjeravanjem sredstava budžet je uvećan i umanjen za isti iznos od 6.044.584,57 €, tako da raspoloživa sredstva za potrošnju iznose 284.697.077,00 €. Realizovana sredstva za Kapitalni budžet iznose 238.422.907,70 € ili 83,75% od raspoloživih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 35: Kapitalni budžet

Opis	Direkcija za saobraćaj	Direkcija javnih radova	Ukupno
1) Utvrđeno zakonom o budžetu za 2015. godinu	242.500.000,00	42.197.077,00	284.697.077,00
2) Uvećano putem preusmjeravanja	2.123.000,00	3.921.584,57	6.044.584,57
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	5.122.999,96	921.584,61	6.044.584,57
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	239.500.000,04	45.197.076,96	284.697.077,00
5) Izvršeno	202.745.099,46	35.677.808,24	238.422.907,70
6) Izvršeno/planirano	84,65%	78,94%	83,75%

7.1. Direkcija za saobraćaj – Kapitalni budžet

Direkcija za saobraćaj, Kapitalnim budžetom za 2015. godinu, planirala je sredstva u iznosu od 242.500.000,00 €, za projekte koji su započeti u prethodnoj ili prethodnim godinama, kao i za projekte čija je tenderska procedura otpočela u 2014. godini, a ugovori zaključeni u 2015. godini, i koji su realizovani u 2015. godini ili se nastavljaju u narednim godinama.

Ostvareni izdaci Kapitalnog budžeta Direkcije za saobraćaj iznose 202.745.099,46 € ili 84,65% od planiranih sredstava tekućim budžetom. Planirana sredstva u iznosu od 36.754.900,63 ili 15,35% nijesu realizovana iz razloga kašnjenja sa izradom tehničke dokumentacije, kao i zbog dugog trajanja tenderske procedure.

Kapitalni budžet Direkcija za saobraćaj finansirala je iz opštih prihoda u iznosu od 60.269.030,50 € i iz sredstava kredita od 142.476.068,91 €.

Tabela 36: Kapitalni budžet Direkcije za saobraćaj

R.br.	Šifra	Naziv projekta	Izvori finansiranja		Predlog zakona o završnom računu Budžeta za 2015. godinu
			budžet	kredit	
1	761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori	8.147.656,92		8.147.656,92
2	762	Rekonstrukcija i sanacija kritičnih tačaka	0,00		0,00
3	763	Otplata duga za put Risan - Žabljak	6.662.605,05		6.662.605,05
4	764	Auto put Bar-Boljari, dionica od Smokovca do Mateševa	37.026.329,85	137.628.150,54	174.654.480,39
5	765	Putni prelazi	73.456,70		73.456,70
6	766	Program rekonstrukcije raskrsnica	958.501,15		958.501,15
7	767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima	722.226,62		722.226,62
8	771	Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore	84.929,69	309.208,87	394.138,56
9	772	Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva	3.851.422,81		3.851.422,81
10	773	Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizija	1.822.411,92		1.822.411,92
11	775	Izgradnja trećih traka	549.701,27	2.592.454,05	3.142.155,32
12	776	Program eliminacije posljedica poplava na magistralnim i regionalnim putevima	369.788,52	1.946.255,45	2.316.043,97
UKUPNO:			**60.269.030,50**	**142.476.068,91**	**202.745.099,41**

Uvidom u dokumentaciju projekata predviđenih Kapitalnim budžetom za 2015. godinu, ugovore, privremene i okončane situacije, analitičke kartice izvođača radova i ostalu prateću dokumentaciju, utvrđeno je:

- Da su plaćani izdaci sa Programa 773 - Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija i revizija u iznosu 397.276,48 €, na ime rekonstrukcije rasvjete u tunelu Budoš, na magistralnom putu Podgorica - Nikšić, shodno zaključenom Ugovoru o građenju broj 01-328/1 od 20.01.2015. godine i ispostavljenim situacijama. Izdatak u iznosu od 39.727,65 €, po okončanoj situaciji, plaćen je sa grupe računa 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, a trebalo je plaćanje izvršiti sa grupe računa 4411 - Izdaci za infrastrukturu opšteg značaja.

- Da su plaćani troškovi jednog projekta iz sredstava drugog projekta i to:
  - Izdaci sa Programa 761 - Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori, shodno Zaključku Vlade broj 08-2948 od 10.12.2015. godine, sa pozicije 441-izdaci za infrastrukturu opšteg značaja, izvršena je isplata po osnovu eksproprijacije zemljišta za potrebe rekonstrukcije dijela magistralnog puta M-2 spajanje dva bulevara od Budve do Bečića s rekonstrukcijom raskrsnice Budva-Cetinje-Bečići u iznosu od 1.597.452,62 €. Navedeni radovi planirani su Projektom 771 – Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži, gdje su na grupi računa 4199 - Ostalo, imali slobodnih sredstva, pa je navedene troškove trebalo izvršiti sa programa i grupe računa na koji se troškovi odnose.
  - Na ime izrade tehničke dokumentacije za rekonstrukciju puta Berane-Kolašin, dionica Lubnice-Jezerina zaključen je ugovor na iznos 283.220,00 €. Kapitalnim budžetom za 2015. godinu, za realizaciju navedenog projekta planirana su sredstva u iznosu od 1.300.000,00 €, dok je ugovorena i isplaćena vrijednost po ovom osnovu iznosila 283.220,00 €. Iznos od 179.250,00 € plaćen je sa ovog projekta (761), dok je iznos od 103.970,00 € plaćen sa projekta 773 – Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, koje je trebalo izvršiti sa programa na koji se troškovi odnose.

Potrebno je da se plaćanje izdataka vrši sa projekata i grupe računa u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu i u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

7.2. Direkcija javnih radova – Kapitalni budžet

Direkcija javnih radova u 2015. godini planirala je sredstva u iznosu od 42.197.077,00 €. Preusmjeravanjem sredstava budžet je uvećan za iznos od 3.921.584,57 € i umanjen za iznos od 921.584,61 €, tako da raspoloživa sredstva za potrošnju iznose 45.197.076,96 €. Realizovana sredstva za kapitalni budžet iznose 35.677.808,24 € ili 78,94% od raspoloživih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 37: Kapitalni budžet Direkcije javnih radova

R.br.	Šifra	Naziv projekta	Izvori finansiranja				Predlog zakona o završnom računu Budžeta za 2015. godinu
			budžet	kredit	donacije	IPA	
1	804	Izgradnja i rekonstrukcija adm. za rad državnih organa	6.969.026,31	210.879,21	144.152,24		7.324.057,76
2	805	Izgradnja, rekon. objekata kulture	722.932,15				722.932,15
3	806	Izgradnja i rekon. sportskih objekata	1.586.901,55				1.586.901,55
4	810	Izgradnja lokalne infrastrukture	9.136.109,35				9.136.109,35
5	812	Projekti očuvanja životne sredine	2.509.099,22				2.509.099,22
6	818	Izgradnja i rekon.objekata zdravstva	1.752.137,65				1.752.137,65
7	819	Izgradnja i rekon.objekata so. staranja	1.356.115,09				1.356.115,09
8	821	Izgradnja i rekon. objek. obrazovanja	4.830.738,23	484.588,97			5.315.327,20
9	824	Hitna pomoć i prevencija poplava	736.997,67	977.586,55			1.714.584,22
10	826	Unapređenje turističke ponude	2.675.316,60				2.675.316,60
11	829	Projekti koji se finansiraju iz IPA	237.784,33			1.347.443,12	1.585.227,45
UKUPNO:			**32.513.158,15**	**1.673.054,73**	**144.152,24**	**1.347.443,12**	**35.677.808,24**

Kapitalni budžet u iznosu od 35.677.808,24 € Direkcija za javne radove finansirala je iz opštih prihoda u iznosu od 32.513.158,15 €, sredstava kredita u iznosu od 1.673.054,73 €, sredstava donacija u iznosu od 144.152,24 € i iz IPA sredstava u iznosu od 1.347.443,12 €.

1. **Donacija Vlade Republike Italije za Projekat Eko efikasne zgrade MORT -** Ugovorom između bivšeg Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Crne Gore i Ministarstva zaštite životne sredine kopna i mora Italije uspostavljen je poseban crnogorsko–italijanski finansijski instrument za zaštitu životne sredine (EMIF– Environment Montenegrin–Italian Facility), u okviru kojeg se realizuje projekat izgradnje Eko-zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma. Energetski efikasna zgrada je namijenjena za smještaj Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa Studijskom jedinicom za ekologiju za potrebe Univerziteta Crne Gore. Potpisnici su saglasni da zajedno finansiraju pomenuti projekat (u razmjeri 56,19% Italija, 43,81% Crna Gora). U 2015. godini plaćeno je 287.864,65 € i to iz sredstava donacije iznos od 144.152,24 € i iz sredstava budžeta iznos od 143.712,41 €.

   Sporazumom o donatorskim sredstvima potpisanim između MORT i CMSR-a Slovenije definisano je sufinansiranje Republike Slovenije, posredstvom CMSR-a, izgradnje Sportske hale na Žabljaku i Reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice na Žabljaku. U 2015. godini realizovano je 822.350,97 € od donatorskih sredstava i 770.000,02 € iz budžeta, na ime realizacije projekta Reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice na Žabljaku.
2. **Bespovratna sredstva iz pretpristupnih IPA programa** - Za projekte izgradnje PPOV i kanalizacione mreže, sanaciju nesanitarnih odlagališta otpada i projekte željezničke infrastrukture, kao i za tehničku pomoć u cilju jačanja administrativnih kapaciteta organa u sastavu Operativne strukture realizovan je u iznosu od 1.347.443,12 €.

3. **Projekti finansirani iz kreditnih sredstava i to:**
   - **Kredit Evropske investicione banke (EIB)** za Projekat „Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, kanalizaciona mreža i vodosnadbijevanje“;

- **Kredit Evropske razvojne banke (CEB)** za projekte: Dječiji vrtić na Starom aerodromu u Podgorici; Dječiji vrtić u Zagoriču u Podgorici; Dječiji vrtić u Bloku VI u Podgorici; Dječiji vrtić u Tuzima; Dječiji vrtić u Baru; Dječiji vrtić u Ulcinju; Dječiji vrtić u Pljevljima i Rekonstrukcija vrtića na Žabljaku.
- **Kredit Svjetske banke** za Projekat katastra (LAMP).

Revizijom je utvrđeno da su izvršene korekcije u dijelu realizacije kapitalnog budžeta po zaključcima Vlade Crne Gore i to:

- **Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-399 od 06.03. 2015. godine,** kojim je usvojena informacija o razlozima hitne adaptacije Internog i Infektivnog odjeljenja Opšte bolnice Bijelo Polje. Zadužena je Direkcija javnih radova da iz sredstava kapitalnog budžeta za 2015. godinu, s Programa 41501818 „Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravlja", pozicija 4413 – Izdaci za građevinske objekte, prenese sredstva u iznosu od 85.000,00 € Opštoj bolnici u Bijelom Polju, po ispostavljenim situacijama, koje su potpisane od strane stručnog nadzora i predstavnika Opšte bolnice Bijelo Polje za izvođenje radova na rekonstrukciji Internog i Infektivnog odjeljenja Opšte bolnice Bijelo Polje. U Obrazloženju Predloga zakona o budžetu za 2015. godinu planirana su sredstva u iznosu od 20.000,00 €, za izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju Internog odeljenja Opšte bolnice Bijelo Polje.
- **Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2710 od 19. novembra 2015. godine** kojim je usvojena Informacija o realizaciji Projekta izgradnje saobraćajnice od Solila do kružne raskrsnice za Pržno–MR1, Opština Tivat. Vlada je prihvatila Protokol o realizaciji Projekta izgradnje saobraćajnice od Solila do kružne raskrsnice za Pržno – MR1 između Direkcije javnih radova i Opštine Tivat. Vlada je odobrila preusmjeravanje sredstava u iznosu od 3.000.000,00 € sa potrošačke jedinice Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Direkcija za saobraćaj na potrošačku jedinicu Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Direkcija javnih radova.
- **Zaključku Vlade CG br. 08-2038 od 10. decembra 2015. godine** kojim je usvojena Informacija o saradnji s kompanijom „Paradores de Turismo, S.A". Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da sredstva u iznosu od 24.600,00 € obezbijedi sa Programa 826 – Unapređenje turističke ponude, s pozicije 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije.
- **Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2951 od 10. decembra 2015. godine** kojim je usvojena Informacija o obezbjeđenju sredstava za sanaciju stanja životne sredine u Opštini Pljevlja. Vlada je, shodno Zaključku broj 08-1818, od 30. jula 2015. godine, zadužila Direkciju javnih radova da, iz sredstava Kapitalnog budžeta, s Projekta 812 – Projekti očuvanja životne sredine, sa izdatka 4412 – Izdaci za lokalnu infrastrukturu, Opštini Pljevlja uplati sredstva u iznosu od 500.000,00 €. U Obrazloženju Predloga zakona o budžetu za 2015. godinu za Projekat 812 – Projekti očuvanja životne sredine nijesu planirana navedena sredstva.
- **Zaključku Vlade CG br. 08-2957 od 10. decembra 2015. godine** Vlada je usvojila Informaciju o obezbjeđenju sredstava radi rješavanja hitnih mjera upravljanja na području ulcinjske Solane. Vlada je, shodno Zaključku broj 08-1819, od 30. jula 2015. godine, zadužila Direkciju javnih radova da iz sredstava Kapitalnog budžeta, s Projekta 826 – Unapređenje turističke ponude, sa izdatka 4413 - Izdaci za građevinske objekte, prenese sredstva Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore u iznosu od 70.000,00 €. U Obrazloženju Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu na Projektu 826 – Unapređenje turističke ponude nijesu planirana navedena sredstva.
- **Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-3046 od 22. decembra 2015. godine** kojim je Vlada usvojila Informaciju o obezbjeđenju sredstava za unapređenje turističke ponude u Opštini Rožaje. Zadužuje se Direkcija javnih radova da, iz Kapitalnog budžeta za 2015. godinu, u okviru Programa Unapređenje turističke ponude (organizacioni kod 826), s pozicije 4413 – Izdaci za građevinske objekte, preusmjeri sredstva, u iznosu od 300.000,00 €, na poseban račun Opštine Rožaje za potrebe unapređenja turističke ponude. U Obrazloženju Predloga zakona o budžetu za 2015. godinu na Projektu 826 – Unapređenje turističke ponude nijesu planirana navedena sredstva.

Potrebno je da se Kapitalni budžet izvršava u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim je utvrđeno da nijedan izdatak sa Konsolidovanog računa trezora ne smije se isplatiti ako nije odobren godišnjim zakonom o budžetu. Revizijom je utvrđeno da su raspoloživa sredstva korišćena za finansiranje novih kapitalnih projekta koji nijesu obuhvaćeni kapitalnim budžetom u godišnjem zakonu o budžetu. Uvođenje novih projekata ne predstavlja dobru budžetsku praksu, mada se realizovani novi projekti iz budžeta za 2015. godinu mogu se ocijeniti cjelishodnim.

8. IZVJEŠTAJ O JAVNOM DUGU NA 31.12.2015. GODINE

U skladu sa članom 59 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, državnim dugom upravlja i evidenciju o postojećem dugu države, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama vodi Ministarstvo finansija. Nadležni organ u opštini vodi evidenciju o postojećem dugu opštine, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama i o tome dostavlja Ministarstvu finansija izvještaj kvartalno u roku od 30 dana od isteka kvartala. Ministarstvo finansija objedinjava evidenciju o javnom dugu.

Prema članu 71 (tačka 15-17) Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Državni trezor upravlja dugom nastalim po osnovu hartija od vrijednosti koje je emitovala država, upravlja dugom nastalim po osnovu datih garancija i uzetih zajmova, upravlja domaćim i spoljnim dugom.

U Glavnoj knjizi trezora nema evidencije obaveza u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, prema kojem se za evidenciju obaveza po uzetim kreditima koriste računi klase „2“ tako da pokazuju stanje neizmirenih obaveza.

Spoljni dug - Ukupno iskazano stanje spoljnjeg duga na 31.12.2015. godine iznosi 1.956.353.676,55 € kako je prikazano u narednoj tabeli i to:

Tabela 38: Spoljni dug

Redni broj	Kreditor	Stanje duga 31.12.2015. godine
1	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	220.926.762,98
2	Pariski klub	98.531.919,80
3	Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	59.969.212,36
4	Evropska investiciona banka (EIB)	105.370.588,60
5	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	12.791.572,10
6	Razvojna banka Savjeta Evrope (CEB)	12.829.159,75
7	Evropska komisija	3.900.000,00
8	Njemačka banka za razvoj (KFW)	33.585.139,31
9	Mađarski kredit	8.017.977,10
10	Poljski kredit	7.632.830,10
11	Francuski kredit-NATIXIS	6.410.267,40
12	Euroforma	15.720.362,50
13	Češka Exim banka	9.480.195,80
14	Steiermarkische Bank und Sparkassen AG	12.100.940,10
15	Erste banka	12.000.000,00
16	CreditSuisse Banka	166.000.000,00
17	Kineska Exim banka	172.797.269,74
18	Institutodel creditio oficial (ICO) - Špasnski kredit	4.302.412,30
19	Erste banka Fond zdravstva	6.191.066,61
20	EUROBOND	957.796.000,00
21	Deutsche Banka	30.000.000,00
	UKUPNO	**1.956.353.676,55**

Domaći dug - Stanje domaćeg duga na 31.12.2015. godine prikazano je u narednoj tabeli:

Tabela 39: Domaći dug

R.br.	OPIS	IZNOS
1	Komercijalne banke	36.578.787,99
2	Devizna štednja	43.137.292,37
3	Restitucija	93.124.691,93
4	Zaostale penzije	1.946.259,00
5	Državni zapisi	77.714.300,00
6	Obveznice Fonda rada	2.645.500,66
7	Državne obveznice	27.976.848,31
8	Pravna lica	37.343.416,52
UKUPNO		**320.467.096,78**

- **Krediti kod komercijalnih banaka -** Iskazano stanje duga po osnovu kredita uzetih od komercijalnih banaka iznosi 36.578.787,99 €, kako je iskazano u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu. Na osnovu pregleda dokumentacije i IOS-a banaka dostavljenih od Ministarstva finansija (dopis 01-06-1372/1 od 09.02.2016. godine) u narednoj tabeli dat je pregled kredita i to:

Tabela 40: Krediti kod komercijalnih banaka

Redni broj	Banka	Namjena	Broj ugovora	Datum ugovora	Ugovoreni iznos	Uslovi	Rok otplate	Stanje duga na 31.12.2015. godine
1	Erste banka	Preuzeti dug Regionalnog vodovoda	LD 1019600016-5102207905	15.07.2010	7.000.000,00	6,5+6MEURIBOR na ostatak glavnice	mjesečno od 15.07.2010-15.07.2020	4.469.917,63
2	Erste banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	5100260506	16.09.2013	16.000.000,00	5,95%+6MEURIBOR	kvartalno od 16.09.2013.do 16.09.2018	5.578.974,63
3	Erste banka	Preuzeti dug Prevoz	LD 11286000096-5101437721	13.12.2011	3.500.000,00	6,25+6MEURIBOR na ostatak glavnice	mjesečno od 13.12.2011-13.12.2018	1.916.442,18
4	Erste banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	5100281743	20.12.2013	15.000.000,00	6MEURIBOR+5,75% godišnje	kvartalno od 24.12.2013-24.09.2017	9.068.915,66
	Ukupno Erste banka				**41.500.000,00**			**21.034.250,10**
5	Societe Generale banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	00-421-33000024	27.12.2012	10.000.000,00	3M EURIBOR +6% godišnje	godišnje od 27.12.2012-27.12.2017	4.000.000,00
6	Societe Generale banka	Ugovor o lizingu	00-421-09000048	19.02.2013	1.896.136,00	7% na godišnjem nivou	mjesečno od 19.02.2013-10.02.2018	900.595,24
7	Societe Generale banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	00-421-64000014	09.01.2013	5.000.000,00	6M EURIBOR +5,75 % godišnje	kvartalno 09.12.2013-09.09.2017	2.916.666,65
	Ukupno Societe Generale banka				**16.896.136,00**			**7.817.261,89**
8	Crnogorska komercijalna banka	Ugovor o dugoročnom kreditu	110026	07.08.2013	42.500.000,00	3M EURIBOR +6,5%margina	kvartalno od 08.08.2013-30.06.2016	7.727.276,00
Ukupno Crnogorska komercijalna banka					**42.500.000,00**			**7.727.276,00**
	UKUPNO							**36.578.787,99**

Erste Banka: Ukupno stanje duga kod ove banke na dan 31.12.2015. godine, na osnovu IOS-a banke, koji je usaglašen sa Ministarstvom finansija iznosi 21.034.250,10 € i to:

- Ugovor o kreditu LD 10196/00016-5102207905 od 15.07.2010. godine, zaključen između Erste banke i JP Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje na iznos od 7.000.000,00 €. Osnovnom ugovoru sačinjen je Aneks broj 01/13 od 12.09.2013. godine. Član 1 Aneksa "Ugovorne strane su se sporazumjele da se izvrši izmjena člana 2 stav 1 tačka 2 Ugovora o kreditu broj LD/10040/00086 od 23.02.2010. godine, pa se isti mijenja i glasi: kamatna stopa je promjenljiva i sastoji se od fiksnog dijela koji iznosi 6,5% i varijabilnog dijela u visini šestomjesečnog EURIBOR-a (6,5%+6M EURIBOR) na ostatak glavnice". Počevši od 01.01.2014. godine, sva naredna usklađivanja visine varijabilnog dijela kamatne stope, vršiće se na dva datuma u toku roka otplate kredita i to: 01.01 i 01.07. Ugovor o preuzimanju i konverziji duga u akcijski kapital broj 06-2128/1 od 29.06.2011. godine, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje. Ugovorom su preuzete obaveze JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje prema Erste banci a.d. Podgorica u iznosu od 7.000.000,00€, sa svim troškovima koji proizilaze iz Ugovora o kreditu. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 4.469.917,63€.
- Ugovor o dugoročnom kreditu broj 5100260506 od 16.09.2013. godine zaključen između Erste banke i Vlade Crne Gore – Ministarstvo finansija na iznos od 16.000.000,00 €, s namjenom za budžetske potrebe. Rok otplate je 36 mjeseci s grejs periodom od 9 mjeseci. Kamatna stopa je

promjenjiva i sastoji se od fiksnog dijela koji iznosi 5,95% plus 6M Euribor i obračunava se na ostatak glavnice. Kamata se plaća tromjesečno i u grejs periodu. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 5.578.974,63 €.

- Ugovor broj LD 11286/00096-5101437725 od 13.12.2011. godine zaključen između Erste banke i Željezničkog prevoza Crne Gore na 3.500,000,00 €. Dug po osnovu navedenog ugovora je preuzela Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu, kojim je predviđeno da će Vlada Crne Gore preuzeti dugove u ukupnom iznosu do 9.600.000,00 € i Odlukom o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2013. godinu („Sl. List CG", br.14/13), kojom je definisano preuzimanje duga od Željezničkog prevoza Crne Gore a.d. Podgorica u iznosu od 3,5 miliona €. U skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-1930/2 od 01.08.2013. godine zaključen je Ugovor o preuzimanju i konverziji duga u akcijski kapital, broj 06-8657 od 05.09.2013. godine, između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Željezničkog prevoza Crne Gore a.d. Podgorica, kojim su preuzete obaveze Željezničkog prevoza Crne Gore prema Erste banci a.d. Podgorica u iznosu od 3.500.000,00 €, sa svim troškovima koji proizilaze iz Ugovora o kreditu. Po Ugovoru broj 06-8657, potpisan je Protokol o preuzimanju duga po kreditu LD 11286/00096 broj 06-8657/2 od 13.09.2013. godine, između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Erste banke a.d. Podgorica. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 1.916.442,18 €.
- Ugovor o dugoročnom kreditu broj 5100281743 od 20.12.2013. godine, zaključen između Erste banke Vlade Crne Gore – Ministarstvo finansija na iznos 15.000.000,00 €, s namjenom za budžetske potrebe. Rok otplate je 45 mjeseci s grejs periodom od 9 mjeseci. Kamatna stopa je promjenjiva i sastoji se od fiksnog dijela koji iznosi 5,75% plus 6M Euribor i obračunava se na ostatak glavnice. Kamata se plaća tromjesečno i u grejs periodu. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 9.068.915,66,18€.

Societe Generale banka - Ukupno stanje duga kod ove banke na dan 31.12.2015. godine, na osnovu IOS-a banke, koji je potpisan i usaglašen sa Ministarstvom finansija, iznosi 7.817.261.89 € i to:

- **Ugovor o dugoročnom kreditu broj 00-421-3300002.4 zaključen 27.12.2012. godine** između Podgoričke banke i Vlade Crne Gore – Ministarstva finansija na iznos 10.000.000 €. Namjena kredita za finansiranje budžeta i plaćanje dugova, s rokom otplate od 27.12.2013. godine do 27.12.2017. godine. Kamatna stopa je na tromjesečnom periodu i Euribor plus 6% na godišnjem nivou. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 4.000.000,00 €.
- **Ugovor o finansijskom lizingu UZZ broj 121/2013. godine od 19.02.2013. godine (partija 00-421-0900004.8) z**aključen između "Societe Generale Banka Montenegro" A.D. Podgorica (davalac lizinga) i Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija (primalac lizinga) u iznosu od 1.896.136,00 €. Zaključkom Vlade, broj 06-66/5-12 od 17.01.2013. godine, odobren je Ugovor o finansijskom lizingu između "Societe Generale Banka Montenegro" A.D. Podgorica i Vlade Crne Gore -Ministarstva finansija na period od 5 godina, a predmet Ugovora su nepokretnosti (Prepis lista nepokretnosti 601 K.O. Podgorica, broj 101-956-11-3477/2013 i Izvod lista nepokretnosti 648 K.O.Podgorica II, od 18.02.2013. godine). Stanje duga po ovom kreditu iznosi 900.595.24,00 €.
- **Ugovor o dugoročnom kreditu broj 00-421-6400001.4 od 09.12.2013. godine** zaključen između Podgoričke banke i Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija na iznos od 5.000.000,00 €. Ugovorena kamata 6M euribor + 5.75% godišnje. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 2.916.666,65 €.

Crnogorska komercijalna banka - Ukupno stanje duga kod ove banke na dan 31.12.2015. godine, na osnovu IOS-a banke, koji je potpisan i ovjeren ali nije usaglašen sa Ministarstvom finansija, iznosi 7.272.276,00 € i to:

- Ugovor o dugoročnom kreditu broj 01-10026 od 07.08.2013. godine zaključen između CKB i Ministarstva finansija na iznos od 42.500.000,00 €. Namjena kredita je plaćanje OTP banci na ime izdate garancije za KAP 20. novembra 2009. godine. Stanje duga po ovom kreditu iznosi 7.272.276,00 €.

- **Devizna štednja –** Stanje obaveza po osnovu stare devizne štednje iznosi 43.137.292,37 €. Na osnovu dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija (dopisom broj 01-06-1372/1 od 09.02.2016. godine), utvrđeno je da se iskazano stanje odnosi na obaveze za isplatu devizne štednje građana, deviznih sredstava građana položenih kod banaka i deviznih sredstava građana oročenih kod banaka. Ministarstvo finansija je dostavilo podatke o stanju duga po vrsti obveznica i to: OB u iznosu od 32.780.494,75 €, DO u iznosu od 8.681.308,00 € i DF/JGSK u iznosu od 1.675.489,62 €. Na osnovu raspoložive dokumentacije nije bilo moguće izvršiti provjeru stanja duga po osnovu stare devizne štednje u cilju potvrde iskazanog stanja u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

- **Domaći dug po osnovu restitucije –** Ukupno iskazano stanje domaćeg duga po osnovu restitucije iznosi 93.142.479,41 €. U procesu revizije utvrđeno je da Ministarstvo finansija stanje duga po osnovu restitucije iskazuje na osnovu Izvještaja Fonda za obeštećenje. Pregledom prikupljene dokumentacije - Izvjestaja Fonda za obeštećenje i dokumentacije dostavljene od strane Ministarstva finansija (akt broj 01-06-1372/1 od 9.02.2016) utvrđeno je da je u 2015. godini izvršeno umanjenje obaveza po osnovu restitucije u iznosu od 3.315.819,45 € (2.232.055,45 po osnovu isplate obaveza gotovinom i 1.083.764,00 € i po osnovu isplate obaveza obveznicama restitucije oznake FO02) i da iskazani iznos domaćeg duga po osnovu restitucije iznosi 93.142.479,41 €. U procesu revizije a na osnovu:

  - Finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje (Obrazac 3) utvrđeno je da je u 2015. godini izvršeno plaćanje po osnovu obaveza restitucije, gotovinom iznos od 2.249.842,93 €.
  - Izvoda iz CDA utvrđeno je da je u 2015. godini izvršeno plaćanje po osnovu obaveza restitucije, obveznicama restitucije FO02 u iznosu od 1.083.764,00 €.

Prema nalazima revizije ukupno umanjenje obaveza po osnovu restitucije u 2015. godini iznosi 3.333.606,93 € i da iskazano stanje domaćeg duga po osnovu restitucije treba da iznosi 93.124.691,93€.

- **Zaostale penzije -** U Izvještaju o javnom dugu iskazano stanje duga po osnovu zaostalih penzija iznosi 1,79 mil. eura. U procesu revizije utvrđeno je da osnovu za iskazivanje stanja duga za zaostale penzije su Izvještaji koji se sačinjavaju u Direkciji za upravljanje dugom. Na osnovu dokumentacije dostavljene od strane Ministarstva finansija (akt broj 01-06-1372/1 od 9.02.2016. godine) utvđeno je da se iskazano stanje odnosi na obaveze vezane za obeštećenje korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, obveznicama (oznaka PO), koje su dospjele na naplatu 2011. godine, a koje nijesu bile isplaćene na dan 31.12.2015. godine. Na osnovu raspoložive dokumentacije, potvrđeno je stanje duga u iznosu 1.946.259,00 €. Iznos razlike od 1,94 mil. eura – 1,79 mil. eura u iznosu 0,15 mil. eura predstavlja iznos sredstava na računima CKB na dan 31.12.2015. godine.

- **Državni zapisi** - U Izvještaju o Državnom dugu – Javnom dugu iskazano stanje duga na ime Državnih zapisa iznosi 77,71 mil. eura. U procesu revizije izvršena konfirmacija ovog iskazanog stanja u cjelosti sa izvodom Centralne depozitarne agencije (CDA) na dan 31.12.2015. godine. Prema navedenom, ukupan broj aktivnih državnih zapisa (D220, D221 i D222) je 777.143, a njihova ukupna nominalna vrijednost iznosi 77.714.300,00 €.

- **Državne obveznice Fonda rada -** U Izvještaju o Državnom dugu – Javnom dugu iskazano stanje duga na ime duga "Domaće obveznice" iznosi 2,64 mil. eura, a odnosi se na obaveze u skladu s Odlukom o emisiji obveznica Crne Gore za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih za čijim je radom prestala potreba ("Sl. list CG", br. 44/12 od 09.08.2012. godine). Ovom odlukom emituju se obveznice, radi izmirenja obaveza za isplatu neisplaćenih potraživanja po osnovu rada zaposlenih kojima je do stupanja na snagu Zakona o radu ("Sl. list CG", br. 49/08 i 59/11), odnosno do 23. avgusta 2008. godine, prestao radni odnos kod poslodavca usljed stečaja i zaposlenih za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena po pravosnažnim rješenjima Fonda rada. Osnovni elementi obveznica su: Emitent obveznica Crna Gora; Datum emitovanja obveznica je 27.07.2012. godine; Iznos emisije je 5.999.490,00 €; Vrsta obveznice- Amortizujuća obveznica sa godišnjim isplatama dijela glavnice i kamate na preostali dio glavnice; Serija: FR; Nominalna vrijednost jedne obveznice je 1.926,00 €; Obveznice imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi od 7% godišnje; Obveznice se emituju u ukupnoj količini od 3115, sa rokom dospijeća 25. jula 2017. godine.

  U procesu revizije, izvršena je provjera iskazanog stanja obaveze po osnovu emisije obveznica Crne Gore, Serije FR na dan 31.12.2015. godine. Prema Izvodu iz CDA, na dan 31.12.2015. godine za Emitenta – Ministarstvo finansija, simbol trgovine - OBFR, evidentirano ukupno 7 vlasnika ove HOV u ukupnoj količini 3115. Prema Amortizacionom planu za ovu hartiju od vrijednosti, na 31.12.2015. godine, utvrđeno je da ukupna obaveza po osnovu emisije ove serije obveznica iznosi 2.926.417,90 €, pri čemu obaveze za kamatu iznose 280.917,24 €, a obaveze za glavnicu iznose 2.645.500,66 €.

- **Domaće obveznice** - U Izvještaju o Državnom dugu – Javnom dugu iskazano stanje duga na ime duga "Domaće obveznice" iznosi 27,95 mil eura (27.976.848,31 €) i odnosi se na obaveze za glavnicu u skladu s Odlukom o emisiji državnih hartija od vrijednosti ("Sl list CG" br. 10/14 od 26.02.2014 godine). Ovom odlukom emitovane su državne obveznice, u cilju obezbjeđivanja sredstava za finansiranje deficita, servisiranje duga i stvaranja fiskalne rezerve Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. Osnovni elementi obveznice su: Emitent obveznice - Crna Gora; Datum emitovanja obveznica je 27.02.2014. godine; Iznos emisije je 100.000.000,00 €; Emisija se smatra uspješnom ukoliko se realizuje 30% od iznosa emisije; Vrsta obveznice - Amortizujuća obveznica sa jednakim polugodišnjim anuitetima; Serija: GB1-2014; Nominalna vrijednost jedne obveznice je 10.000,00 €; Obveznice imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi od 5,0% godišnje; Obveznice se emituju u ukupnoj količini od 10.000 s polugodišnjim rokom dospijeća anuiteta, počev od 03.09.2014. godine; Isplata vlasnicima obveznica izvršiće se prema amortizacionom planu zaključno sa 03.03.2018. godine. Prema Rješenju Komisije za hartije od vrijednosti, o utvrđivanju uspješnosti emisije državnih obveznica broj 02/1-1/4-14 od 13.03.2014. godine, emitent Vlada Crna Gore – Ministarstvo finansija je prodalo u propisanom roku emisiju državnih obveznica u ukupnoj vrijednosti od 43.150.000,00 €.

  U procesu revizije, izvršena je provjera iskazanog stanja obaveze po osnovu državnih obveznica serije GB1-2014 na dan 31.12.2015. godine. Prema Izvodu iz Centralne depozitarne agencije (CDA)

na dan 31.12.2015. godine za emitenta – Ministarstvo finansija, simbol trgovine GB14, evidentirano ukupno 14 vlasnika ove HOV u ukupnoj količini 4315. Na osnovu podataka iz Amortizacionog plana obaveze na dan 31.12.2015. godine iznose 30.050.971,76 €, od čega obaveze za kamatu iznose 2.104.123,45 €, a obaveze za glavnicu 27.976.848,31 €.

- **Pravna lica i privredna društva** - U Izvještaju o Državnom dugu – Javnom dugu iskazano stanje duga na ime duga pravnih lica i privrednih društava iznosi 37,34 mil. eura. Na osnovu obrade dokumenta "Formular za utvrđivanje portfolia dugova" dostavljenih od strane Ministarstva finansija, drugih organa uprave i fondova, koji sadrže informacije o dugu (domaći dug, ino dug i izdate garancije), utvrđeno je da se iskazani iznos duga odnosi na pravna lica i privredna društava kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 41: Dug pravnih lica i privrednih društava

Pregled duga pravnih lica i privrednih društava - Formular za utvrđivanje portfolija dugova	Domaći dug	Ino dug	Ukupno
Ministarstvo kulture	**1.781.063,16**		**1.781.063,16**
Radio televizija Crne Gore	1.781.063,16		**1.781.063,16**
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja		**312.410,43**	**312.410,43**
Ministarstvo prosvjete	**72.945,00**		**72.945,00**
JPU Zagorka Ivanović Cetinje	43.189,00		
JU OŠ Ivan Vušović Vidrovan Nikšić	8.000,00		
JU OŠ Radojica Perović Podgorica	12.000,00		
JU SMŠ Braća Selić Kolašin	5.520,00		
JU SSŠ Bijelo Polje	1.303,00		
JU OŠ Luka Simonović Nikšić	2.933,00		
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva		**35.072.863,65**	**35.072.863,65**
Željeznička infrastruktura Crne Gore		24.345.335,13	**24.345.335,13**
ŽPCG		10.727.528,52	**10.727.528,52**
Ministarstvo za informaciono društvo Crne Gore	**81.687,06**		**81.687,06**
Pošta Crne Gore AD	81.687,06		**81.687,06**
Fond za zdravstveno osiguranje	**22.447,22**		**22.447,22**
Dom zdravlja Danilovgrad	2.584,29		
Dom zdravlja Tivat	12.651,10		
Dom zdravlja Herceg Novi	3.983,19		
Opšta bolnica Pljevlja	3.228,64		
Ukupno	**1.958.142,44**	**35.385.274,08**	**37.343.416,52**

Pravna lica i privredna društva iskazala su stanje duga u iznosu od 37.343.416,52 €, koje je konfirmisano sa podacima poslovnih banaka, i to domaći dug u iznosu od 1.958.142,44 € i ino dug u iznosu od 35.385.274,08 € kako je prikazano u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

9. IZVJEŠTAJ O DATIM GARANCIJAMA U 2015. GODINI

Članom 10 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu i Odlukom o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2015. godinu[15] planirano je izdavanje garancija u 2015. godini uz obavezu obezbjeđivanja kolaterala Državi Crnoj Gori. Vlada Crne Gore je u toku 2015. godine izdala garancije po zaključenim kreditnim aranžmanima sa ino kreditorima u iznosu od 40,00 mil. eura i domaćim kreditorima u iznosu od 48,17 mil. eura, odnosno u ukupnom iznosu od od 88,17 mil.eura.

Garancija izdata ino kreditoru - Garancija za kreditni aranžman zaključen između Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) i Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES) za Projekat izgradnje „Kabal Tivat-Pljevlja" u iznosu od 40.000.000,00 €. Instrument obezbjeđenja date garancije je Ugovor

[15] „SL lis CG", br.6/15 i 54/15

o hipoteci UZZ broj 708/2015 od 30.12.2015. godine i Ugovor o zalozi pokretnih stvari UZZ br.709/2015.

Garancije izdate domaćim kreditorima u ukupnom iznosu od 48,17 mil. eura i to:

- **Garancija za zaključeni kreditni aranžman između Societe Generale banke Montenegro AD i Stambene zadruge radnika prosvjete „Solidarno" Podgorica 5.280.000,00 € -** Garancija br. 06-3157/1 od 20.07.2015. godine izdata na 80% odobrenog iznosa kredita po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015.godine, koji je zaključen između Societe Generale banke Montenegro AD i Stambene zadruge radnika prosvjete „Solidarno" Podgorica na iznos od 6.600,000.00 €, za finansiranje izgradnje stambenog objekta za prosvjetne radnike u Budvi. Garancija je izdata na 80% odobrenog kredita u iznosu od 5.280.000,00€ u korist Societe Generale banke Montenegro AD, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-1358 od 25.06.2015. godine. Kao instrument obezbjeđenja date garancije uspostavljena je hipoteka prvog reda na listu nepokretnosti broj 2523 KO Budva (UZZ broj 703/2015 od 05.08.2015. godine).

- **Garancije za zaključene kreditne aranžmane između poslovnih banaka i jedinica lokalne samouprave** - U skladu sa Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu[16] i Odlukom o dopuni Odluke o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2015. godinu[17] utvrđeno je da je Vlada Crne Gore izdala garancije za zaključene kreditne aranžmane između domaćih kreditora i jedinica lokalne samouprave za realizaciju sanacionih planova u ukupnom iznosu od 42,89 mil eura.

Ministarstvo finansija je zaključilo Ugovore o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu kreditnog zaduženja uz državnu garanciju, s opštinama koje su iskazale potrebu za kreditnim zaduženjem po osnovu realizacije sanacionog plana. Ugovorima su uređena međusobna prava i obaveze ugovornih strana u vezi s realizacijom odobrenog kreditnog zaduženja i njegovim obezbjeđenjem kroz izdavanje državne garancije.

U skladu sa članom 4 Ugovora o regulisnju međusobnih odnosa po osnovu kreditnog zaduženja uz državnu garanciju, jedinice lokalne samouprave su izdale mjenice i mjenična ovlašćenja, kao i ovlašćenja kojima se ovlašćuje Ministarstvo finansija da može raspolagati sredstvima Egalizacionog fonda i prihodima predviđenim članom 25 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave koje su se kreditno zadužile uz državnu garanciju.

Vlada Crne Gore je, donešenim zaključcima, prihvatila izdavanje državne garancije na kreditno zaduženje jedinica lokalne samouprave i garancije za Ugovore o kreditu između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija, jedinica lokalne samouprave i banke, davaoca kredita, po predlozima Ministarstva finansija.

Garancije su date bankama za kreditne aranžmane i to:

a) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Prijestonice Cetinje i Erste banke AD Podgorica u iznosu od 7.000.000,00 € -** Garancija broj 06-4670/1 od 09.11.2015. godine, u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-2532 od 29.10.2015. godine, izdata je u korist Erste banke AD Podgorica po Ugovoru o kreditu broj 5100411255 od 20.10.2015. godine na iznos od 7.000.000,00 €. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije sanacionog

[16] „Sl. list CG", br.47/15
[17] „Sl. list CG", br.54/15

plana Prijestonice Cetinje broj 06-4464/1 od 26.10.2015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je 19.10.2015. godine između Ministarstva finansija i Prijestonice Cetinje. Sredstvo obezbjeđenja je Rješenje Uprave za nekretnine - Područna jedinica Cetinje broj 954-119-UPI-967/2015 od 06.11.2015. godine o upisu zabilježbe založno pravo hipoteke u korist hipotekarnog povjerioca Vlade Crne Gore. Na osnovu člana 4 Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Prijestonice Cetinje za kreditno zaduženje uz državnu garanciju, Prijestonica Cetinje je izdala mjenicu i mjenično ovlašćenje broj 01-031/15-1192 od 09.11.2015. godine. Dato je i ovlašćenje broj 01-031/15-1192 od 09.11.2015. godine, kojim se ovlašćuje Ministarstvo finansija da može raspolagati sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje br.01-031/15-1192 od 09.11.2015. godine da može raspolagati ustupljenim prihodima predviđenim članom 25 Zakona o finansiranju lokalne samouprave koji pripadaju Prijestonici Cetinje.

b) Garancija za kreditne aranžmane zaključene između Opštine Bijelo Polje i komercijalnih banaka u iznosu 8.940.000,00 € - Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Bijelo Polje broj 06-4469 od 26.10.2015. godine, uz kreditno zaduženje i uz državnu garanciju, zaključen između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Bijelo Polje, definisano je da se Opština Bijelo Polje može zadužiti u iznosu od 13.973.000,00 €, shodno odredbama člana 64 stav 2 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore. Zaključkom broj 08-2538 od 29.10.2015. godine, Vlada je prihvatila izdavanje državne garancije na kreditno zaduženje Opštine Bijelo Polje u ukupnom iznosu od 8.940.000,00 € i garancije za ugovore o kreditima zaključenim sa:

- **Komercijalnom bankom AD Budva u iznosu od 1.600.000,00 € -** Garancija br. 06-4683/1 izdata je 10.11.2015. godine po Ugovoru o kreditu broj 00-411-0100781 od 19.10.2015. godine, na iznos od 1.600.000,00 € u korist Komercijalne banke ad Budva. Kao sredstvo obezbjeđenja data je mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-7631/1 od 10.11.2015. godine, ovlašćenje broj 01-7635 od 09.11.2015. godine kojim se ovlašćuje Ministarstvo finansija da može raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje br. 01-7653/1 od 09.11.2015. godine o ustupanju prihoda koja pripadaju Opštini Bijelo Polje.
- **Hypo Alpe Adria bankom AD Podgorica u iznosu od 3.440.000,00 € -** Garancija broj 064682/1 izdata je 10.11.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj AA15306C3W5F od 02.11.2015. godine, na iznos od 3.440.000,00 € u korist Hypo Alpe Adria banke ad Podgorica. Kao sredstvo obezbjeđenja data je mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-7632/1 od 10.11.2015. godine, ovlašćenje broj 01-7634 od 09.11.2015. godine o raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-76543/1 od 09.11.2015. godine o ustupanju prihoda koja pripadaju Opštini Bijelo Polje.
- **Societe Generale bankom AD u iznosu od 3.900.000,00 € -** Garancija broj 06-4673/1 izdata je 10.11.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0102865.2 od 10.11.2015. godine, na iznos od 3.900.000,00 € u korist Societe Generale banke ad Podgorica. Kao sredstvo obezbjeđenja data je mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-7630/1 od 10.11.2015. godine, ovlašćenje broj 01-7633 od 09.11.2015. godine o raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-7633/1 od 09.11.2015. godine o ustupanju prihoda koja pripadaju Opštini Bijelo Polje.

- **Crnogorskom komercijalnom bankom AD Podgorica u iznosu od 2.500.000,00 € -** Garancija broj 06-540/1 izdata je 21.12.2015. godine po Ugovoru o kreditu broj 950-88-2141 od 15.12.2015. godine na iznos od 2.500.000,00 € u korist Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica. Kao sredstvo obezbjeđenja data je mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-9353/1 od 21.12.2015. godine o raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-9353/2 od 21.12.2015. godine o ustupanju prihoda koji pripadaju Opštini Bijelo Polje.
- **NLB Montenegro bankom AD Podgorica u iznosu od 2.500.000,00 € -** Garancija br.06-5544/1 izdata je 25.12.2015. godine po Ugovoru o kreditu broj KR2015/29039 od 21.12.2015. godine na iznos od 2.500.000,00 € u korist NLB Montenegro banke ad Podgorica. Kao sredstvo obezbjeđenja data je mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-9378/1 od 21.12.2015. godine, ovlašćenje broj 01-9373/2 od 21.12.2015. godine o raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-9373/3 od 21.12.2015. godine o ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Bijelo Polje.

Instrumenti obezbjeđenja za date garancije, su Rješenje Uprave za nekretnine - Područna jedinica Bijelo Polje, broj 954-105-1142/1-2015 od 06.11.2015. godine i Rješenje broj 954-105-317/1-2016 od 25.03.2016. godine i sredstva obezbjeđenja definisana članom 3 i članom 4 Ugovora o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Bijelo Polje broj 06-4469 od 26.10.2015. godine.

c) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Kolašin i Erste banke ad Podgorica u iznosu od 5.700.000,00 € -** Garancija broj 06-4684/1 izdata 10.11.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 5100412670 od 26.10.2015. godine zaključenim između Opštine Kolašin i Erste banke AD Podgorica na iznos od 5.700.000,00 € u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-2543 od 29.10.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije sanacionog plana Opštine Kolašin broj 06-4473 od 26.10.2015. godine uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Kolašin. Sredstvo obezbjeđenja je Rješenje Uprave za nekretnine -Područna jedinica Kolašin, broj 464/498-2/15 od 11.11.2015. godine, o upisu zabilježbe - hipoteke. Opština Kolašin je kao obezbjeđenje dala mjenicu i mjenično ovlašćenje broj 02 -2982 od 10.11.2015. godine, ovlašćenje broj 02-2981 od 10.11.2015. godine o raspolaganju sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 02-2980 od 10.11.2015. godine o ustupanju prihoda koja pripadaju Opštini Kolašin.

d) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Mojkovac i Societe Generale Montenegro banke u iznosu od 650.000,00 € -** Garancija broj 06-4672/1 izdata 10.11.2015. godine po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0400080.5 od 10.11.2015. godine, na iznos od 650.000,00 € u korist Societe Generale Montenegro banke ad Podgorica po Zaključku Vlade broj 08-2563 od 05.11.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Mojkovac broj 06-4493 od 27.10.2015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Mojkovac 10.11.2015. godine. Sredstva obezbjeđenja su Rješenje o upisu zabilježbe - hipoteke broj 116-954-185/15 od 11.11.2015. godine, mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-1570 od 11.11.2015. godine, ovlašćenje broj 01-1568 od 11.11.2015. godine

za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-1569 od 11.11.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Mojkovac.

e) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Berane i Societe Generale Banke ad Podgorica u iznosu od 5.200.000,00 € -** Garancija broj 06-4781/1 je izdata 16.11.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0102872.5 od 16.11.2015. godine u korist Societe Generale Montenegro banke AD, na iznos od 5.200.000,00 €, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2667 od 17.11.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Berane uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, broj 06-4645 od 06.11.2015. godine, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Berane. Sredstvo obezbjeđenja date garancije je Rješenje o upisu hipoteke broj 954-894/1 od 18.11.2015. godine, izdato od Uprave za nekretnine – Područna jedinica Berane, mjenica i mjenično ovlašćenje broj 01-031-3374 od 17.11.2015. godine, ovlašćenje broj 01-031-3373 od 17.11.2015. godine za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-031-3373/1 od 17.11.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Berane.

f) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Šavnik i Societe Generale Montenegro banke ad Podgorica u iznosu od 150.000,00 € -** Garancija broj 06-508371 izdata 01.12.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00-421-31000896 od 01.12.2015. godine, na iznos od 150.000,00 €, u korist Societe Generale Montenegro banke AD Podgorica, po Zaključku Vlade broj 08-2673 od 17.11.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Šavnik, broj 06-4661/1 od 09.11.2015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Šavnik. Sredstvo obezbjeđenja je Rješenje Uprave za nekretnine - Područna jedinica Šavnik o upisu zabilježbe hipoteke, br.954-118-UPI-179/15 od 03.12.2015. godine, mjenica i mjenično ovlašćenje broj 031-02-3676/1 od 02.12.2015. godine, ovlašćenje broj 031-02-3682 od 02.12.2015. godine za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 031-02-3683 od 02.12.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Šavnik.

g) **Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Rožaje i Societe Generale banke u iznosu od 3.500.000,00 €-** Garancija broj 06-5297/ izdata 15.12.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0102928.4 od 15.12.2015. godine, na iznos od 3.5000.000,00 €, u korist Societe Generale Montenegro banke AD, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2927 od 10.12.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije sanacionog plana Opštine Rožaje broj 06-5157/1 od 07.12.2015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Rožaje, dana 04.12.2015. godine. Sredstvo obezbjeđenja za datu garanciju je Rješenje Uprave za nekretnine Podgorica – Područna jedinica Rožaje o upisu zabilježbe -hipoteke, broj 01-463-264/15 od 18.11.2015. godine, mjenica i mjenično ovlašćenje, ovlašćenje broj 5079 od 18.12.2015. godine za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda, i ovlašćenje broj 5080 od 18.12.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Rožaje.

h) Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Danilovgrad i Societe Generale Montenegro banke u iznosu od 2.500.000,00 € - Garancija broj 06-5422/1 izdata 21.12.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00421-0102943.8 od 21.12.2015. godine, na iznos od 2.500.000,00€, u korist Societe Generale Montenegro banke AD. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Danilovgrad, broj 06-5145/1 od 07.12.015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Danilovgrad. Sredstvo obezbjeđenja date garancije je Rješenje o upisu hipoteke broj 120-954-up-1208/15 od 24.12.2015. godine, mjenica i mjenično ovlašćenje br.03-031-1691/1 od 21.12.2015. godine, ovlašćenje broj 03-031-1690/1 od 21.12.2015. godine za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 03-031-1692/1 od 21.12.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Danilovgrad.

i) Garancija za kreditni aranžman zaključen između Opštine Ulcinj i Erste banke ad Podgorica u iznosu od 4.250.000,00 € - Garancija broj 06-5613/1 izdata 29.12.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 5100424527 od 30.12.2015. godine, na iznos od 4.250.000,00 €, zaključen između Opštine Ulcinj i Erste banke ad Podgorica, po Zaključku Vlade Crne Gore broj 08-2931 od 10.12.2015. godine. Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa po osnovu realizacije Sanacionog plana Opštine Ulcinj broj 06-5158/1 od 26.10.2015. godine, uz kreditno zaduženje uz državnu garanciju, zaključen je između Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Opštine Ulcinj. Sredstvo obezbjeđenja za datu garanciju je Rješenje Uprave za nekretnine - Područna jedinica Ulcinj o upisu zabilježbe hipoteke, broj 060-1859 od 30.12.2015. godine, mjenice i mjenično ovlašćenje broj 01-2374/15/2 od 28.12.2015. godine, ovlašćenje broj 01-2374/15-2 od 28.12.2015. godine za raspolaganje sredstvima Egalizacionog fonda i ovlašćenje broj 01-2374/15-2 od 28.12.2015. godine za raspolaganje ustupljenim prihodima koji pripadaju Opštini Ulcinj.

10. IMOVINA

Zakonom o državnoj imovini[18] i podzakonskim aktima uređuje se korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima i drugim dobrima koja pripadaju Crnoj Gori i lokalnoj samoupravi. Kontrolom upravljanja državnom imovinom, izvršenom kod potrošačkih jedinica budžeta koje su obuhvaćene revizijom, utvrđeno je da:

a) Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Zavod za školstvo, Uprava za inspekcijske poslove, Ministarstvo kulture, Uprava za kadrove – Podaci o imovini su dostavljeni Upravi za imovinu nakon isteka zakonom utvrđenog roka.

Državni organi, u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini, su dužni dostavljati podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini nadležnom organu uprave do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

b) Ministarstvo finansija – Podaci o popisu imovine za 2015. godinu nijesu dostavljeni Upravi za imovinu.

[18] Sl. list CG" br. 47/11

Podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima, u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini, trebaju biti dostavljeni Upravi za imovinu do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

c) Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – U Rješenju o formiranju Komisije za popis imovine broj 404-2/16-1 od 20.01.2016. godine nije određen rok u kome se popis treba obaviti niti je određen rok za dostavljanje izvještaja o popisu.

Aktom o obrazovanju Komisije potrebno je odrediti rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavljanje izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama u skladu sa članom 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

d) Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo ekonomije, Zavod za statistiku, Zavod za školstvo, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za kadrove, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju – Dio evidentiranih službenih automobila nije imao sadašnju vrijednost u 2015. godini. Procjena njihove vrijednosti nije vršena.

Ukoliko službeni automobili nemaju vrijednost, treba vršiti procjenu njihove vrijednosti saglasno članu 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

e) Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo finansija, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za kadrove i Državni arhiv – Popis osnovnih sredstava nije vršen na obrazcu PL. U popisnim listama nedostaju sljedeći podaci: stanje u knjigovodstvenoj evidenciji, količinske i vrijednosne razlike knjigovodstvenog stanja i stanja po popisu.

Komisija za popis imovine je obavezna da vrši popis osnovnih sredstava na obrazcu PL, kako je propisano Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

f) Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju – Komisija za popis pokretnih i nepokretnih stvari je u Izvještaju o izvršenom popisu broj 01-510 od 24.02.2016. godine popisala i stan u Podgorici površine 44m2 (Ugovor o kupoprodaji broj 01-924 od 30.05.1995. godine). Pomenuti objekat nije knjigovodstveno evidentiran, odnosno ne postoje podaci o nabavnoj, otpisanoj i sadašnjoj vrijednosti.

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju dužan je da izvrši procjenu vrijednosti i knjigovodstveno evidentira stambeni objekat u skladu sa Zakonom o imovini.

Revizijom upravljanja državnom imovinom uočene su nepravilnosti, od kojih su neke utvrđene revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu i 2014. godinu. U skladu s tim, Državna revizorska institucija preporučuje svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akta.

11. JAVNE NABAVKE

Revizijom javnih nabavki vršena je kontrola usklađenosti sprovedenih postupaka u procesu javnih nabavki u odnosu na Zakon o javnim nabavkama[19]. Predmet revizije javnih nabavki su sprovedeni postupci javnih nabavki, plan javnih nabavki i izvještaji o dodijeljenim javnim nabavkama u 2015. godini.

[19] "Sl. list CG" br. 42/11, 57/14 i 28/15

Nalaz revizije i utvrđeno činjenično stanje

a) Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Zavod za statistiku, Uprava za inspekcijske poslove, Ministarstvo kulture, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, Državni arhiv – Ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma je veća u odnosu na zakonom utvrđeni limit.

Nabavke neposrednim sporazumom treba da budu realizovane u iznosima kako je propisano članom 30 Zakona o javnim nabavkama.

b) Ministarstvo prosvjete je neposrednim sporazumom izvršilo nabavku računarske opreme u vrijednosti 18.772,82 €. Ministarstvo finansija je neposrednim sporazumom izvršilo nabavku kancelarijske opreme u vrijednosti od 32.685,96 €. Ministarstvo rada i socijalnog staranja neposrednim sporazumom izvršilo je nabavke kompjuterske opreme i održavanja u vrijednosti od 25.696,77 €, usluge putničkih agencija u iznosu od 22.684,23 € i usluge prevođenja u iznosu od 21.730,16 €. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je neposrednim sporazumom izvršilo nabavku oznaka za životinje u vrijednosti od 10.000,00 € i kompjuterske opreme u iznosu od 5.300,00 €.

Naručilac je dužan da pravilno izvrši procjenu vrijednosti javne nabavke i sprovede odgovarajući postupak javne nabavke prema utvrđenim vrijednosnim razredima u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Nabavka putem neposrednog sporazuma se sprovodi za javne nabavke čija je procijenjena vrijadnost do 5.000,00 €.

c) Uprava za inspekcijske poslove – Sprovedene su dvije nabavke putem šoping metode za isti predmet javne nabavke po zahtjevima i to:

- Zahtjev za dostavljanje ponuda šoping metodom broj 0801-04/2015-15/2 od 24.02.2015. godine. Predmet javne nabavke je CPV 50100000-06 – usluge popravke, održavanja i sa njima povezane usluge za vozila i srodnu opremu i CPV 50112200-5 – usluge održavanja automobila.
- Poziv za javno nadmetanje u postupku javne nabavke šoping metodom broj 0801-04/2015-116/5 od 26.11.2015. godine. Predmet javne nabavke je CPV 50100000-6 usluge popravki, održavanja i sa njima povezane usluge za vozila i srodnu opremu i CPV 50112200-5 usluge održavanja automobila.

Državni arhiv - Sprovedene su dvije nabavke putem šoping metode za isti predmet javne nabavke po zahtjevima i to:

- Zahtjev za dostavljanje ponuda šoping metodom broj 09-122 od 09.02.2015. godine. Predmet javne nabavke je CPV7980000-5 – štamparske usluge.
- Poziv za javno nadmetanje u postupku javne nabavke šoping metodom broj 09-496 od 24.06.2015. godine. Predmet javne nabake je CPV 79810000-5 usluge štampanja.

Postupak javne nabavke šoping metodom, u skladu sa članom 29 i članom 42 Zakona o javnim nabavkama, može se sprovesti najviše jednom godišnje za jedan predmet javne nabavke. Predmet javne nabavke može da bude određen po partijama prema tehnologiji, količini, vrsti, mjestu i vremenu isporuke.

d) Direkcija za saobraćaj je u Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki za 2015. godinu, u Obrascu C za podnošenje podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma, prikazala nabavke koje se ne odnose na godinu za koju se izvještaj sačinjava, već su iste sprovedene u prethodnoj godini.

Prilikom sačinjavanja Izvještaja o sprovedenim postupcima javnih nabavki potrebno je prikazati nabavke koje su realizovane u godini za koju se izvještaj sastavlja.

Revizijom sistema javnih nabavki i usklađenosti sprovedenih postupaka javnih nabavki sa Zakonom o javnim nabavkama utvrđene su nepravilnosti koje se ponavljaju i u prethodnim godinama. Državna revizorska institucija preporučuje da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbjede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.

12. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Revizijom sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, kod potrošačkih jedinica koje su bile predmet revizije, utvrđeno je da Ministarstvo prosvjete nije kadrovski popunilo, a da Uprava za inspekcijke poslove i Ministarstvo kulture nije sistematizovalo radno mjesto „Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju“.

U skladu sa članom 27 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru potrebno je kadrovsko popunjavanje mjesta rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju, a u skladu s Uredbom o zvanjima unutrašnjih revizora u javnom sektoru potrebno je izmijeniti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta tako što će u okviru Odjeljenja za unutrašnju reviziju biti sistematizovano radno mjesto „Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju“.

Ministarstvo finansija je sačinilo Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju finansijskog upravljanja i kontrolama (Obrazac GI-FMC) za 2015. godinu u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i usvojilo knjigu procedura sa utvrđenim procedurama i odgovornostima za poslovne procese, ali nije utvrdilo interne procedure za poslove koji se obavljaju u Direktoratu državnog trezora.

Državna revizorska institucija smatra da treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

II DIO

SPROVOĐENJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2014. GODINU

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine, dana 28. decembra 2015. godine usvojila je Zaključak broj 33/15-3/5 oo-72/15-44/3 ("Sl. list CG" br.78/15 od 31.12.2015. godine), kojim podržava preporuke Državne revizorske institucije, iskazane u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

Državna revizorska institucija je, **na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu** i Informacije o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju I kvartala 2016. godine, usvojenog Zaključkom Vlade Crne Gore dana 28.07.2016. godine (akt broj 01-06-13454/1 od 29.08.2016. godine) utvrdila sljedeće:

Budžetska prekoračenja, preusmjerenja i obuhvat javne potrošnje

1. **Preporučuje se Ministarstvu finansija da u budućem periodu, prilikom planiranja godišnjeg budžeta, u potpunosti uskladi opšti i posebni dio budžeta. Preporuka je realizovana.**

Preporučuje se Ministarstvu finansija da dosljedno sprovodi utvrđena pravila propisana godišnjim zakonima o budžetu.

Ministarstvo finansija, u skladu sa članom 11 Zakona o budžetu za 2015. godinu, nije tokom godine vršilo preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja, što je dovelo do nedozvoljenog prekoračenja budžetske potrošnje. **Preporuka nije realizovana.**

2. **Preporučuje se da Vlada Crne Gore prilikom planiranja budžeta kroz godišnje zakone o budžetu planira iznose prihoda ostvarene obavljanjem sopstvene djelatnosti potrošačkih jedinica i da se realizovani prihodi koriste u skladu s ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu.**

Zakon o budžetu Crne Gore za 2015. godinu **ne obavezuje potrošačke jedinice** da godišnjim zakonom o budžetu planiraju iznose prihoda ostvarene od obavljanja sopstvene djelatnosti, kao ni obavezu da realizovane prihode koriste u skladu s ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu. Naime, članom 6 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu utvrđeno je „Prihode koje ostvari potrošačka jedinica sopstvenom djelatnoošću, a na osnovu zakonskih ovlašćenja, služiće isključivo za finansiranje izdataka te potrošačke jedinice".

Gotovinski depoziti države

3. **Potrebno je da Ministarstvo finansija obezbjedi odgovarajuću evidenciju stanja i prometa računa koji su u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora na klasi 1 Glavne knjige trezora, u skladu sa članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

Ministarstvo finansija nije uskladilo vođenje Glavne knjige s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Prema rezultatima revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, kao i u ranijim godima, Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige državnog trezora nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja i prometa na kontima klase 1. **Preporuka nije realizovana.**

4. **Poreska uprava treba da obezbjedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu, u dijelu iskazanih stanja na računima klase "1" računi novčanih sredstava, klase "3" računi obveznika javnih prihoda (uključujući i račune depozita) i klase "7" računi javnih prihoda, sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.**

Poreska uprava, kao i u prethodnim godinama, nije obezbijedila knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu s Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu. **Preporuka nije realizovana.**

5. **Preporučuje se Ministarstvu finansija da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.**

Kontrolom rješenja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima utvrđeno je da sva odlaganja duga (4 rješenja u iznosu od 186.968,37 €) nijesu odobravana uz uslov da je poreski obveznik obezbjedio bankarsku garanciju ili drugi instrument obezbjeđenja u visini neplaćenih obaveza, što nije u skladu sa članom 2 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja. **Preporuka nije realizovana.**

Izdaci budžeta

6. **Preporučuje se da se na grupi računa 463 - Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koje nijesu planirane budžetom potrošačkih jedinica, kao i da se račun ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Preporuka nije realizovana.**

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

7. **Pored evidentnih unapređenja ovog sistema treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije. Preporuka je djelimično izvršena.**

Kapitalni budžet

8. **Preporučuje se potrošačkim jedinicama, koje realizuju kapitalni budžet, da izvršenje budžeta usklade s planiranim projektima, ili da prilikom promjene namjene korišćenja sredstava o tome obavijeste Ministarstvo finansija i Vladu Crne Gore, radi dobijanja odgovarajuće saglasnosti u skladu sa članom 46 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

Kada je u pitanju Kapitalni budžet utvrđeno je da je preporuka data u Izvještaju o reviziji završnog računa Budžeta Crne Gore za 2014. godinu djelimično realizovana i to u dijelu usklađivanja izvršenja budžeta sa planiranim projektima. **Preporuka je djelimično izvršena.**

Imovina

9. **Preporučuje se svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akata.**

Kada je u pitanju realizacija preporuke vezane za državnu imovinu, revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu utvrđene su nepravilnosti date u tekstu Izvještaja. **Preporuka je djelimično izvršena.**

Javne nabavke

10. **Preporučuje se da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava. Preporuka je djelimično izvršena.**

Kada je u pitanju realizacija preporuke vezane za javne nabavke, revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu utvrđene su nepravilnosti date u tekstu Izvještaja. Na osnovu utvrđenih nalaza, Državna revizorska institucija i dalje preporučuje da potrošačke jedinice obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama**.**

III DIO

IZVJEŠTAJ O OCJENI PRIMJENE KRITERIJUMA FISKALNE ODGOVORNOSTI U 2015. GODINI

Državna revizorska institucija je na 192. sjednici Senata održanoj 18.10.2016. godine usvojila **Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornost u 2015. godini**, koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2015. – oktobar 2016. godine.

Pravni osnov za vršenje ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini sadržan je u članu 26 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti urađen je na osnovu podataka objavljenih od strane, Vlade Crne Gore, Ministarstva finansija, MONSTAT-a i nalaza do kojih se došlo u postupku revizija Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. i 2015. godinu.
Podatke produkovane od strane MONSTAT-a, koji se odnose na bruto domaći proizvod (kao i stope rasta BDP)[1] po tržišnim i stalnim cijenama, kao i podatke o procijenjenom bruto domaćem proizvodu navedenom u obrazloženju Predloga zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu i Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period od 2014-2017. godine, Državna revizorska institucija je preuzela u iskazanim iznosima.

Državna revizorska institucija je izvršila ocjenu indikatora u skladu s čl. 19-23 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period od 2014-2017. godine. Smjernicama je postavljen gornji limit potrošnje koji je obavezujući za 2015. godinu, a indikativan za naredne dvije godine.

Državna revizorska institucija je uradila Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini na osnovu metodologije usaglašene sa SIGMA-om i u skladu s primjedbama i sugestijama eksperata SIGMA-e na Preliminarni izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini.

Ocjena indikatora

Smjernice fiskalne politike[2] prvi put su donijete aprila 2014. godine za period 2014-2017. godine pri čemu nijesu obuhvaćeni limiti potrošnje za 2014. godinu pa je Državna revizorska institucija izvršila ocijenu dinamičkih indikatora koji se odnose na limite potrošnje na način da je kao osnovu za navedenu godinu uzela podatke iz godišnjeg Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu. Isto tako, Državna revizorska institucija je posmatrala dinamičke indikatore stavljajući u odnos Zakon o budžetu za 2015. godinu i izvršenja istog, kao i izvršenja budžeta u konkretnoj godini i izvršenja budžeta u prethodnoj godini.

Državna revizorska institucija je koristila podatak o gotovinskom deficitu centralnog nivoa umjesto deficita opšteg nivoa države, odnosno, suficit/deficit lokalne samouprave nije uključen u iznos, zato što nije objavljen zvaničan podatak o deficitu lokalne samouprave.[3]
Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti predviđeno je da se ocjena kriterijuma fiskalne odgovornost prati putem statičkih i dinamičkih indikatora i to:

- **Statički indikatori:**
  - Treba da bude ostvaren primarni budžetski gotovinski suficit;
  - Nivo tekućih izdataka i transfera treba da bude niži od tekućih prihoda i donacija;
  - Gotovinski deficit države neće biti veći od 3% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama;
  - Javni dug[4] neće biti veći od 60% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama;
  - Plan za narednu godinu mora biti u sklopu definisanih limita potrošnje navedenih u smjernicama fiskalne politike tekuće godine.

[1] Preuzeto 30.09.2016 sa: http://www.monstat.org/userfiles/file/GDP/bdp2015/Saopstenje_BDP_2015.pdf
[2] Definisane članom 18 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.
[3] Državna revizorska institucija nije bila u mogućnosti da potvrdi realno stanje deficita/suficita lokalne samouprave, jer isti predstavlja preliminarni podatak.
[4] Javni dug je obrađen Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosi i obuhvata dug opšteg nivoa države, to jeste centralnog nivoa (državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države) i lokalnog nivoa (organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružajuusluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine).

- **Dinamički indikatori:**
  - Stopa rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova mora biti manja od planirane stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda(ex-ante i ex-post, odnosno prilikom donošenja i prilikom izvršenja budžeta);
  - Stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet i budžetsku rezervu ne može biti veća od stope rasta nominalnog bruto domaćeg proizvoda (ex-ante i ex-post, odnosno prilikom donošenja i prilikom izvršenja budžeta);

Podaci relevantni za ocjenu indikatora kao i iskazani indikatori prezentirani su u narednoj tabeli sa sljedećim parametrima:

- Ispunjen indikator, parametar „DA“
- Indikator nije ispunjen, parametar „NE“

r.b.	OPIS[5]	Plan 2015	Izvršenje 2015	Izvršenje 2014	Izvršenje 2015
1.	Gotovinski deficit (-)/suficit(+)[6]	-269,60	-292,22	-102,97	-292,22
2.	Kamate	75,77	81,86	75,52	81,86
3.	**Primarni gotovinski deficit (1+2)**	-193,83	-210,36	-27,46	-210,36
I	**Primarni gotovinski suficit**	**NE**	**NE**	**NE**	**NE**
4.	Bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama	3.547,00	3.625,00	3.458,00	3.625,00
5.	Učešće gotovinskog deficita u BDP-u potržišnim cijenama	7,60%	8,06%	2,98%	8,06%
6.	Dozvoljeno učešće gotovinskog deficita u BDP-u	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
II	**Gotovinski deficit < 3% BDP-a**	**NE**	**NE**	**DA**	**NE**
7.	Javni dug[7]	2.335,71[8]	2.418,82	2.071,71	2.418,82
8.	Učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijenama	65,85%	66,73%	59,91%	66,73%
9.	Dozvoljeno učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijanama	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%
III	**Učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijenama < 60%**	**NE**	**NE**	**DA**	**NE**
10.	**Tekući prihodi budžeta i donacije**	**1.324,11**	**1.319,78**	**1.348,66**	**1.319,78**
10.1	Porez na dohodak građana	107,93	104,77	104,41	104,77
10.2	Porez na dobit preduzeća	46,64	42,15	45,02	42,15
10.3	Porez na imovinu	1,56	1,49	1,48	1,49
10.4	Porez na dodatu vrijednost i akcize	647,95	627,13	654,06	627,13
10.5	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	22,88	22,89	22,27	22,89
10.6	Ostali porezi	5,72	7,12	5,97	7,12
10.7	Doprinosi	417,49	437,29	444,30	437,29
10.8	Takse	16,90	13,15	15,04	13,15
10.9	Naknade	13,48	29,63	17,34	29,63
10.10	Donacije	6,59	6,66	5,55	6,66
10.11	Ostali prihodi	36,97	27,51	33,21	27,51
11.	**Tekući izdaci i transferi**	**1.279,83**	**1.282,61**	**1.243,00**	**1.282,61**
IV	**Tekući izdaci i transferi < tekućih prihoda budžeta**	**DA**	**DA**	**DA**	**DA**
12.	**Tekući bužet i budžet državnih fondova**	**1.301,03**	**1.364,87**	**1.370,73**	**1.364,87**
12.1	Kamate	75,77	81,86	75,52	81,86
12.2	Donacije	0,00	6,66	5,55	6,66
12.3	Ko-finansiranje donacija	0,00	0,00	0,00	0,00
12.4	Matrijalne štete-elementarne nepogode	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	**Tekući budžet i budžet državnih fondova umanjeni za izuzeća**	**1.218,67**	**1.276,34**	**1.289,66**	**1.276,34**
14.	Stopa rasta tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova umanjeni za izuzeća		4,17%		-1,08%
15.	Realni BDP	3.511,88	3.575,00	3.422,00	3.575,00
16.	Stopa rasta (odstupanje od planiranog) realnog BDP-a		1,80%		3,38%
V	**Stopa rasta tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova umanjeni za izuzeća < stope rasta realnog BDP-a-ex post**		**NE**		**DA**
17.	Kapitalni budžet	284,70	238,42	75,89	238,42
18.	Budžetske rezerve	13,06	16,64	13,53	16,64
19.	**Ukupno (17+18)**	**297,75**	**255,07**	**89,43**	**255,07**
20.	Stopa rasta kapitalnog budžeta i rezervi		-14,34%		185,23%
21.	Stopa rasta BDP-a po tržišnim cijenama		2,23%		4,83%
VI	**Stopa rasta kapit. budžeta i rezervi < stope rasta nomnalnog BDP-a- ex post**		**DA**		**NE**

Državna revizorska institucija je izvršila ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini, i pored toga što je Budžetom Budžeta Crne Gore za 2015. godinu predviđeno odstupanje kod sljedećih kriterijuma fiskalne odgovornosti: ostvarenje primarnog budžetskog gotovinskog suficita, učešće gotovinskog deficita u iznosu manjem od 3% nominalnog BDP-a, učešće javnog duga manjeg od 60% nominalnog BDP-a, planiranja u okviru definisanih limita potrošnje.

[5] Napomena: Podaci o prihodima i rashodima, kao i vrstama budžeta, koji su korišćeni za izradu indikatora se nalaze u tabelama 1 i 2 na kraju ovog Izvještaja.

[6] Podaci o planu i izvršenju gotovinskog deficita se mogu pronaći u izvještajima o reviziji završnog računa Budžeta Crne Gore za 2014 i 2015. godinu na stranici: www.dri.co.me

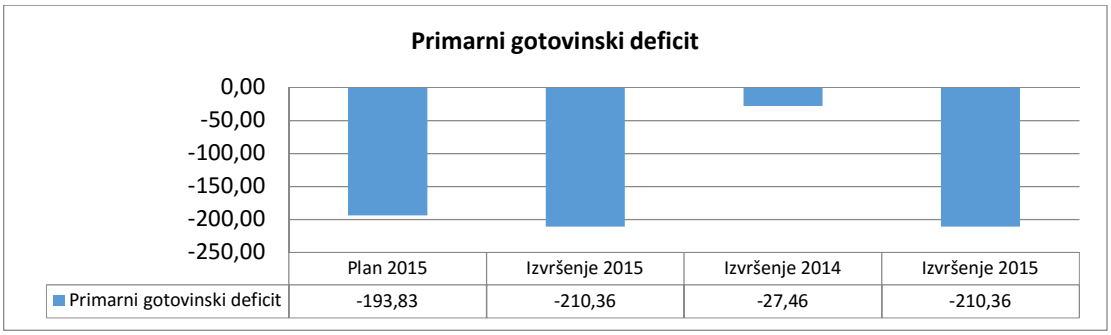
[7] Podaci o stanju javnog duga se mogu pronaći u izvještajima o reviziji završnog računa Budžeta Crne Gore za 2014. i 2015. godinu na stranici: www.dri.co.me

[8] Prezentirani podatak o planu javnog duga izračunat je na način što se na revidirani podatak o javnom dugu na kraju 2014. godine dodalo planirano neto zaduženje u 2015. godini opšteg nivoa države prezentirano u Obrazloženju predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, strana 27 Tabela – Javna potrošnja sa autoputem (pozicija-Pozajmice i krediti domaćih i inostranih izvora umanjena za pozicije-Otplata duga rezidentima i nerezidentima).

1. Primarni budžetski gotovinski suficit

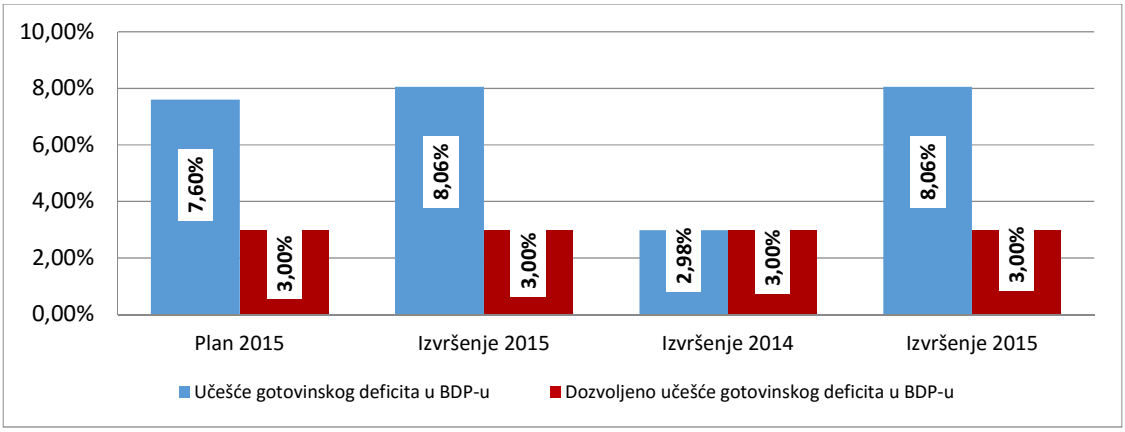
Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu nije planiran primarni gotovinski suficit centralnog nivoa države, već primarni gotovinski deficit u iznosu od 193,83 mil. eura, što ukazuje da Zakonom o budžetu za 2015. godinu nije ispunjen kriterijum fiskalne odgovornosti iz člana 19 stav 1 tačka 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Izvšenje Budžeta Crne Gore u 2015. godini pokazuje da je ostvaren primarni gotovinskog deficit centralnog nivoa u iznosu od 210,36 mil. eura, što je u odnosu na planirani primarni gotovinski deficit centralnog nivoa, koji je iznosio 193,83 mil. eura, veće za 16,53 mil. eura, ili za 8,52%. Posmatrajući ostvareni primarni gotovinski deficit centralnog nivoa u 2015. godini (210,36 mil. eura) u odnosu na ostvareni primarni gotovinski deficit centralnog nivoa u 2014. godini (27,46 mil. eura) utvrđeno je povećanje primarnog gotovinskog deficita centralnog nivoa u iznosu od 182,90 mil. eura ili 7,6 puta. Rast primarnog gotovinskog deficita centralnog nivoa u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu se u najvećem dijelu može objasniti rastom izdataka kapitalnog budžeta za 214,16%, odnosno rastom u nominalnom iznosu od 162,52 mil. eura.

2. Gotovinski deficit manji od 3% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu planirano učešće gotovinskog deficita[9] u nomilnom BDP-u je 7,60%, dok je ostvareno učešće od 8,06%, pri čemu ni u procesu planiranja, kao ni u procesu izvršenja budžeta u 2015. godini nije ispoštovan član 20 stav 1 tačka 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ako se uporedi ostvareno učešće gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u u 2015. godini sa ostvarenim učešćem gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u u 2014. godini, konstatuje se da je došlo do pogoršanja ovog kriterijuma[10]. Učešće gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u u 2015. godini iznosi 8,06%, dok je učešće gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u u 2014. godini iznosilo 2,98%, odnosno došlo je do povećanja učešća 2,7 puta.

[9] Državna revizorska institucija je koristila podatak o gotovinskom deficitu centralnog nivoa umjesto deficita opšteg nivoa, odnosno, suficit/deficit lokalne samouprave nije uključen u iznos.
[10] Jedan od razloga pogoršanja ovog indikatora veće ostvarenje tekućih izdataka i transfera u odnosu na plan uz istovremeno manje ostvarenje tekućih prihoda i donacija.

3. Javni dug manji od 60% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama

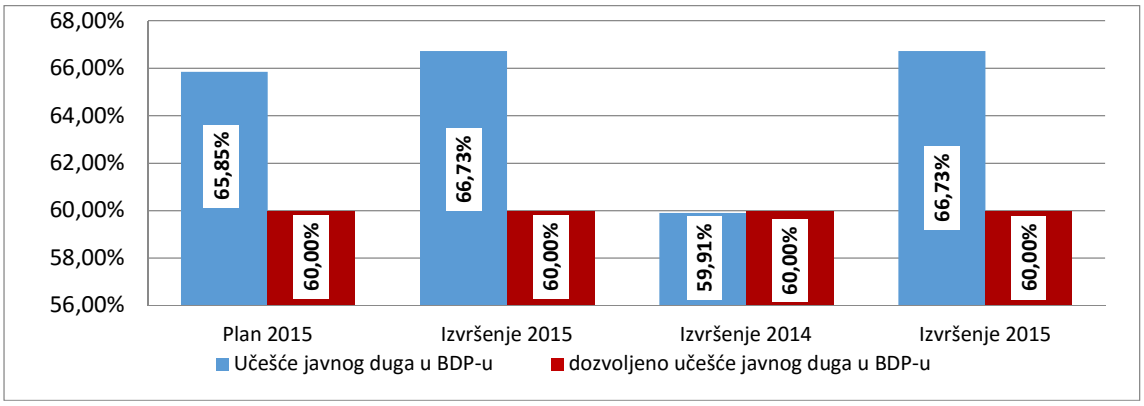
Javni dug na kraju 2015. godine iznosi 2.418,83 mil. eura i odnosi se:

- Državni dug u iznosu od 2.276,65 mil. eura koji uključuje:
  - Spoljni dug u iznosu 1.956,36 mil. eura;
  - Unutrašnji dug u iznosu od 320,29 mil. eura;
- Dug lokalne samouprave u iznosu od 142,18 mil. eura.

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu planirano je neto povećanje javnog duga u odnosu na 2014. godinu za iznos 263,99 mil. eura ili za 12,74%. U 2015. godini ostvareno je povećanje javnog duga za iznos od 347,1 mil. eura, ili 16,75%, pri čemu su utvrđeni sljedeći trendovi:

- Spoljni dug je u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu povećan za iznos 394,67 mil. eura ili za 25,27%, dok je Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirano povećanje u iznosu od 316,31 mil. eura.
- Unutrašnji dug, ostvaren u 2015. godini, je zabilježio pad u odnosu na isti u 2014. godini u iznosu od 60,93 mil.eura.
- Dug lokalne samouprave - U Izvještaju o javnom dugu na 31.12.2015. godine, pod tačkom 3 "Dug lokalne samouprave" iskazan je Konsolidovani dug opština u iznosu od 177,51 mil. eura i to domaći dug u iznosu od 62,61 mil. eura i ino dug u iznosu od 114,90 mil. eura. Iznos od 35,33 mil. eura odnosi se na ino dug opština po ugovorima koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino kreditorima i iskazan je kao državni dug (Spolnji dug države). Iznos od 142,18 mil. eura iskazan je kao stanje duga Lokalne samouprave.

Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirano učešće javnog duga u BDP-u je 65,85%, dok je u 2015. godini ostvareno učešće u iznosu od 66,73%. Ostvareno učešće javnog duga u BDP-u u 2015-oj godini je povećano za 6,82 procentnih poena u odnosu na ostvareno učešće u 2014. godini. Kriterijum utvrđen članom 20 stav 1 tačka 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, da Javni dug mora biti manji od 60% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama, nije ispunjen.

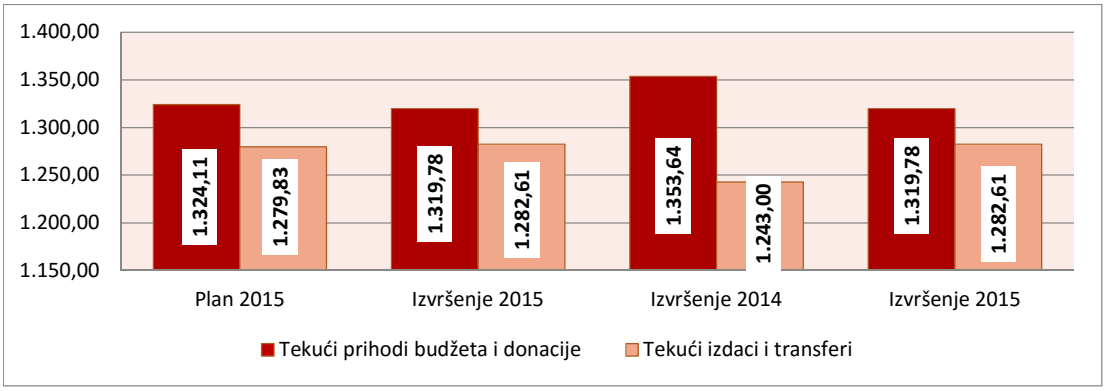

4. Nivo tekućih izdataka i transfera treba da bude niži od tekućih prihoda i donacija

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu planirano je da tekući prihodi i donacije budu veći od tekućih izdataka i transfera za 44,28 mil. eura i na taj način je u procesu planiranja ispunjen uslov iz člana 19 stav 1 tačka 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Tekući prihodi i donacije u 2015. godini ostvareni su u iznosu od 1.319,78 mil. eura ili 99,67% u odnosu na sredstava planirana Zakonom o budžetu za 2015. godinu. Tekući izdaci i transferi u 2015. godini ostvareni su u iznosu od 1.282,61 mil. eura i veći su od sredstva planiranih Zakonom o budžetu za 2015. godinu za 3,18%. Pored toga što su ostvareni tekući izdaci i transferi veći od planiranih sredstava, nivo tekućih izdataka i transfera su niži od tekućih prihoda i donacija za 37,17 mi. eura, te je ovaj indikator realizovan u posmatranoj godini.

Poređenje ostvarenih tekućih prihoda i donacija u 2015. godini sa ostvarenim tekućim prihodima i donacijama u 2014. godini, pokazuje da je došlo do slabijeg ostvarenja tekućih prihoda i donacija za 2,14%. Slabije ostvarenje prihoda je uslovilo u prvom redu slabije ostvarenje poreza na dobit pravnih lica, kod kojeg je zabilježen pad za 6,37% i poreza na dodatu vrijednost za 8,13%.

5. Poštovanje limita potrošnje prilikom donošenja Zakona o budžetu za 2015.godinu

Analizom podataka iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu i Smjernica makroekonomske i fiskalne politike za period od 2014-2017. godine sagledana je primjena indikatora iz članova 22-24 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Naziv	Iznos Limita navedenih u Smjernicama za period od 2014-2017	Iznos plana[11] za 2015 u milionima	Da li su ispoštovani definisani limiti tokom planiranja budžeta za 2015	Razlika plana za 2015 i limita za 2015	% Procenat kretanja plana u odnosu na definisani limit
Tekući budžet	**565,28**	**621,49**	**NE**	**56,21**	**9,94%**
Budžet državnih fondova	**609,53**	**603,74**	DA	**-5,79**	**-0,95%**
Kapitalni budžet	**105,00**	**284,69**	**NE**	**179,69**	**171,13%**
Budžetska rezerva	**7,89**	**13,06**	**NE**	**5,17**	**65,46%**
Ukupno	**1.287,70**	**1.522,98**	**NE**	**241,07**	**18,27%**

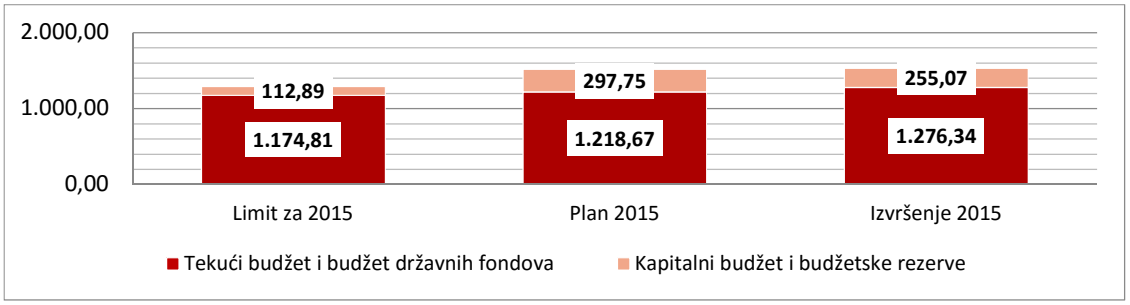
Limit potrošnje, kao zbir limita potrošnje tekućeg budžeta, budžeta državnih fondova, kapitalnog budžeta i budžetske rezerve, naveden u Smjernicama je prekoračen za neto iznos 241,07 mil. eura, odnosno za 18,27% što pokazuje da nije ispunjena odredba člana 22 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ako bi se posmatrao sadržaj budžeta procentualno najveće prekoračenje limita je planirano kod kapitalnog budžeta, iz razloga što Smjernicama nijesu obuhvaćeni limiti izdataka za autoput Bar – Boljari, (koji su planirani Zakonom o budžetu za 2015. godinu u iznosu od 174,65 mil. eura), odnosno limit za kapitalni budžet je prekoračen za 179,69 mil. eura. Limit za budžetsku rezervu je prekoračen za iznos 5,17 mil. eura, ili za 65,46%, dok je za tekući budžet planiran veći iznos za 56,21 mil. eura, ili 9,94% više nego što je projektovano Smjernicama.

Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2014-2017. godine, Vlada Crne Gore je u u dijelu koji se odnosi na limite potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova definisala i limite potrošnje za 38 budžetskih korisnika prvog nivoa. Upoređujući planirane iznose sredstava za budžetske korisnike prvog nivoa definisane Zakonom o budžetu za 2015.godinu i limita zaključuje se da 26 potrošačkih jedinica nije planiralo budžete u okviru definisanih limita, dok je 12 potrošačkih jedinica ispoštovalo definisane limite potrošnje. Limitima potrošnje nije obuhvaćen budžetski korisnik Javno preduzeće Radio i Televizija Crne Gore kod kojeg su Zakonom o budžetu CG za 2015.godinu planirana sredstva u iznosu od 12,70 mil. eura. Posmatrajući limite potrošnje koji se odnose na budžetske

[11] Plan je umanjen za izuzeća koja se odnose na otplatu duga i kamata, donacije iz fondova Evropske unije i ostale donacije (pri čemu su iz Plana navedenog u Glavnoj knjizi trezora umanjene indetifikovane donacije), troškove ko finansiranja-donacija, izdatke finansiranja materijalne štete nastale usljed elementarnih nepogoda i drugih vanrednih i nepredvidivih okolnosti.

fondove kao budžetske korisnike evidentno je da od pet budžetskih fondova dva nijesu planirala sredstva u okviru definisanih limita, dok su tri ispoštovala zadate limite.

Limiti bruto zarada i ostalih ličnih primanja tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova su definisani u nivou od 405,36 mil, dok su izdaci za bruto plate i ostala lična primanja određeni Zakonom o budžetu Crne Gore za 2015. godinu u iznosu od 391,31 mil, odnosno nije došlo do prekoračenja limita u ovom dijelu.

6. Dinamički indikatori - Smjenice za period 2014-2017 i Zakon o budžetu za 2014

Dinamički indikatori izvedeni iz Smjernica pokazuju da je projektovano smanjenje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova za 2,12%, dok je projektovan realni rast BDP-a u iznosu od 3,5%[12], istovremeno rast kapitalnog budžeta projektovan je u iznosu od 3,12%, a kod budžeta rezervi projektovano je smanjenje u iznosu od 10,85%, uz istovremeni projektovani nominalni rast BDP-a 5,6% čime su ispunjeni kriterijumi iz člana 22 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

7. Dinamički indikatori – plan i izvršenje

Posmatrajući plan i ostvarenje 2015. godine uviđa se ostvarenje planiranog realnog BDP-a od 101,80%, dok je stopa ostvarenja tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova (ostvareno u odnosu na planirano) iznosila 104,73%. Ostvarenje planiranog u 2015. godini koje se odnosi na kapitalni budžet iznosi 83,74%, dok je ostvarenje budžetske rezerve u 2015. godini iznosilo 127,41%, uz istovremeno ostvarenje nominalnog rasta BDP-a u odnosu na planirani u iznosu 102,20%. Posmatrajući odnos izvršenja 2015-2014. godine, uočljivo je smanjenje izvršenja tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova za 1,08%, uz istovremeno povećanje realnog BDP-a za 3,38%, dok je sa druge strane izvršenje kapitalnog budžeta povećano za 214,17%, a budžetske rezerve za 22,98%, pri nominalnom rastu BDP-a u iznosu od 4,83%.

8. Primjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

Ministarstvo finansija bilo je dužno da u skladu sa članom 25 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti pripremi i objavi Izvještaj o preliminarnim nivoima budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita, javnog duga i neto zaduženja u roku od 90 dana, od isteka fiskalne godine.

Ministarstvo finansija je 28.03.2016. godine, objavilo Analizu javnih finansija u 2015. godini[13], u kojoj su prezentirani preliminarni podaci o gotovinskom deficitu i neto zaduženju.

Ministarstvo finansija je 01.07.2016. godine, 3 mjeseca nakon roka definisanog članom 25 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti prezentiralo Izvještaj o javnom dugu Crne Gore na 31. decembar 2015. godine[14].
Nijesu sprovedene aktivnosti koje se odnose na otklanjanje rizika od nestabilnosti javnih finansija usled rasta javnog duga iznad 60% BDP-a, kako je definisano članom 21 Zakona o budžetu i fiskalnoj

[12] Podaci o projekcijama realnog i nominalnog BDP-a su preuzete iz Smjernica makroekonomske i fiskalne politike 2014-2017 kako bi se dobio što precizniji podatak.
[13] Preuzeto sa stranice: http://www.mif.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=233221&rType=2
[14] Preuzeto sa: http://www.mif.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=243796&rType=2

odgovornosti. Došlo je do pogoršanja fiskalne situacije zbog povećanja učešća gotovinskog deficita (sa 2,98% u 2014. godini na 8,06% u 2015. godini) i javnog duga u nominalnom BDP-u (sa 59,91% u 2014. godini na 66,73% u 2015. godini), te da bi se očuvala fiskalna disciplina u Crnoj Gori, neophodno je zaustaviti ovaj trend i dosljedno primjenjivati Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

9. Zaključak

Analiza realizacije fiskalnih pravila u sažetoj formi može se prikazati kroz sumirane rezultate koji su prikazani u sledećoj tabeli:

Opis	Statički indikatori		Dinamički indikatori	
	Broj indikatora	Realizovano	Broj indikatora	Realizovano
Izvršenje $_{2015}$ /Plan $_{2015}$	9	2	4	3
Izvršenje $_{2015}$ /Izvršenje $_{2014}$	8	4	2	1

Zakonom o budžetu za 2015. godinu je ispunjen statički indikator koji se odnosi na kriterijum da tekući prihodi budu veći od tekućih izdataka, dok indikatori koji se odnose na ostvarenje primarnog budžetskog suficita, učešća gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u i učešća javnog duga u nominalnom BDP-u nijesu ispunjeni. Izvršenjem Zakona o budžetu u 2015. godini ispunjen je indikator koji se odnosi na ostvarenje tekućih prihoda iznad tekućih izdataka. Poređenjem Smjernica makroekonomske i fiskalne politike za period 2014 – 2017 godine i Zakona o budžetu za 2015. godinu utvrđeno je da prilikom planiranja Budžeta za 2015. godinu nijesu poštovani limiti potrošnje koji su obavezujući, a koji se odnose na limite tekućeg i kapitalnog budžeta, kao i budžetske rezerve.

Posmatrajući statičke indikatore kod izvršenja Budžeta u 2015. godini u odnosu na izvršenje Budžeta u 2014. godini, uviđa se da je došlo do pogoršanja ispunjenja indikatora, kod učešća primarnog gotovinskog deficita i javnog duga u nominalnom BDP-u, koji su 2014. godine pokazivali ostvarenje u okviru dozvoljenog nivoa.

Dinamički indikatori koji se odnose na rast limita potrošnje u odnosu na prethodnu godinu pokazuju da su isti definisani u okviru projektovanog rasta nominalnog, odnosno realnog BDP-a. Ako bi se posmatralo ostvarenje Zakona o budžetu za 2015. godinu i planiranog realnog BDP-a, zaključuje se da su tekući budžet i budžet državnih fondova ostvareni u većem iznosu nego što je ostvaren planirani realni BDP. Poređenje ostvarenja Zakona o budžetu za 2015. godinu i ostvarenja planiranog nominalnog BDP-a pokazuje ostvarenje kapitalnog budžeta u manjem iznosu nego što je ostvaren planirani nominalni BDP, dok je ostvarenje budžetske rezerve premašilo ostvarenje planiranog nominalnog BDP-a u tekućoj godini. Upoređujući kretanje dinamičkih indikatora kroz odnos Izvršenja 2015 – 2014. godina i kretanja nominalnog i realnog BDP-a, zaključuje se da je došlo do smanjenja potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državih fondova uz istovremeni rast realnog BDP-a, takođe rast kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova premašuje rast nominalnog BDP-a u posmatranom periodu.

PRILOG: TABELA I IZVORI PODATAKA

Ekonomska klasifikacija	Opis	Izvršenje 2013 - Korigovano	Izvršenje 2014 - Korigovano	Plan 2015	Izvršenje 2015 - Korigovano
7	**PRIMICI**	1.589,34	1.899,89	1.963,26	2.169,36
71	**Tekući prihodi**	1.228,28	1.343,10	1.317,51	1.313,12
711	**Porezi**	755,70	833,20	832,67	805,54
7111	Porez na dohodak fizičkih lica	95,62	104,41	107,93	104,77
7112	Porez na dobit pravnih lica	40,64	45,02	46,64	42,15
7113	Porez na imovinu	1,44	1,48	1,56	1,49
7114	Porez na dodatu vrijednost	429,20	497,59	480,25	457,12
7115	Akcize	161,45	156,47	167,71	170,01
7116	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	22,27	22,27	22,88	22,89
7118	Ostali porezi	5,09	5,97	5,72	7,12
712	**Doprinosi**	398,49	444,30	417,49	437,29
7121	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	241,95	270,12	246,41	264,10
7122	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	134,70	151,03	145,46	150,31
7123	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	10,77	12,16	12,72	12,11
7124	Ostali doprinosi	11,07	10,99	12,91	10,77
713	**Takse**	27,18	15,04	16,90	13,15
7131	Administrativne takse	7,99	7,91	8,09	8,33
7132	Sudske takse	4,56	3,78	5,17	1,86
7133	Boravišne takse	0,77	0,64	0,68	0,87
7136	Ostale takse	13,86	2,70	2,96	2,08
714	**Naknade**	13,23	17,34	13,48	29,63
7141	Naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa	0,65	0,69	0,71	0,59
7142	Naknada za korišćenje prirodnih dobara	2,00	2,19	2,04	2,02
7143	Ekološke naknade	0,31	0,17	0,43	0,10
7144	Naknade za priređivanje igara na sreću	3,32	4,97	3,74	6,22
7148	Naknade za puteve	3,66	3,15	3,42	15,36
7149	Ostale naknade	3,30	6,18	3,13	5,34
715	**Ostali prihodi**	33,68	33,21	36,97	27,51
7151	Prihodi od kapitala	6,15	2,75	6,66	0,90
7152	Novčane kazne i oduzete imovinske koristi	12,32	14,15	12,67	12,63
7153	Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnost	2,18	5,84	2,26	3,99
7155	Ostali prihodi	13,03	10,48	15,37	9,99
72	**Primici od prodaje imovine**	11,95	6,96	0,00	8,86
721	**Primici od prodaje nefinansijske imovine**	11,95	6,96	0,00	7,76
7211	Primici od prodaje nefinansijske imovine	11,95	6,96	0,00	7,76
722	**Primici od prodaje finansijske imovine**	0,00	0,00	0,00	1,10
7222	Primici od prodaje finansijske imovine	0,00	0,00	0,00	1,10
73	**Primici od otplate kredita**	8,63	8,52	5,07	7,93
731	**Primici od otplate kredita**	8,63	8,52	5,07	7,93
7311	Primici od otplate kredita	8,63	8,52	5,07	7,93
74	**Donacije i transferi**	6,61	5,55	6,59	6,66
741	**Donacije i transferi**	6,61	5,55	6,59	6,66
7411	Tekuće donacije	6,61	5,55	6,59	6,66
75	**Pozajmice i kredit**	333,87	535,75	634,08	832,79
751	**Pozajmice i krediti**	333,87	535,75	634,08	832,79
7511	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	145,35	244,94	0,00	175,25
7512	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	188,52	290,81	634,08	657,54
Ukupno		**1.589,34**	**1.899,89**	**1.963,26**	**2.169,36**

Tabela 2:

Zakon o završnom računu za 2014. godinu - Korigovani	Tekući budžet	Budžet državnih fondova	Kapitalni budžet	Transakcije finansiranja	Budžetska rezerva	Ukupno
Tekući izdaci	536,99	93,75	7,43	0,00	13,53	**651,69**
Transferi za socijalnu zaštitu	68,79	423,36	0,00	0,00	0,00	**492,15**
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	35,30	63,86	0,00	0,00	0,00	**99,16**
Kapitalni izdaci	67,51	0,57	68,47	0,00	0,00	**136,55**
Date pozajmice i krediti	2,28	0,20	0,00	0,00	0,00	**2,48**
Otplata glavnice duga	0,00	0,00	0,00	434,06	0,00	**434,06**
Garancije	15,26	0,00	0,00	0,00	0,00	**15,26**
Otplata obaveza iz prethodnih godina	59,01	3,85	0,00	0,00	0,00	**62,86**
Ukupno	**785,13**	**585,59**	**75,89**	**434,06**	**13,53**	**1.894,21**

Zakon o budžetu za 2015. godinu	Tekući budžet	Budžet državnih fondova	Kapitalni budžet	Transakcije finansiranja	Budžetska rezerva	Ukupno
Tekući izdaci	524,70	93,27	15,65	0,00	13,06	**646,69**
Transferi za socijalnu zaštitu	65,67	439,17	0,00	0,00	0,00	**504,85**
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	60,14	68,15	0,00	0,00	0,00	**128,29**
Kapitalni izdaci	12,99	0,86	269,04	0,00	0,00	**282,89**
Date pozajmice i krediti	2,05	0,20	0,00	0,00	0,00	**2,25**
Otplata glavnice duga	0,00	0,00	0,00	364,48	0,00	**364,48**
Garancije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,00**
Otplata obaveza iz prethodnih godina	31,56	2,25	0,00	0,00	0,00	**33,81**
Ukupno	**697,12**	**603,91**	**284,70**	**364,48**	**13,06**	**1.963,26**

Predlog zakona o završnom računu za 2015. godinu - Korigovani	Tekući budžet	Budžet državnih fondova	Kapitalni budžet	Transakcije finansiranja	Budžetska rezerva	Ukupno
Tekući izdaci	536,24	95,81	10,42	0,00	16,64	**659,12**
Transferi za socijalnu zaštitu	65,92	421,12	0,00	0,00	0,00	**487,04**
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	65,82	70,63	0,00	0,00	0,00	**136,45**
Kapitalni izdaci	27,92	1,01	228,00	0,00	0,00	**256,94**
Date pozajmice i krediti	2,78	0,20	0,00	0,00	0,00	**2,98**
Otplata glavnice duga	0,00	0,00	0,00	541,74	0,00	**541,74**
Garancije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,00**
Otplata obaveza iz prethodnih godina	38,15	39,26	0,00	0,00	0,00	**77,41**
Ukupno	**736,84**	**628,03**	**238,42**	**541,74**	**16,64**	**2.161,68**

IV DIO

IZVODI IZ KONAČNIH IZVJEŠTAJA O IZVRŠENIM POJEDINAČNIM REVIZIJAMA U PERIODU OKTOBAR 2015 - OKTOBAR 2016. GODINE

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA UPRAVE ZA JAVNE NABAVKE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Uprava za javne nabavke
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Uprave za javne nabavke za 2015. godinu
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr. Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Uprave za javne nabavke za 2015. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br.28/04, 78/6 i „Sl. List CG“ 17/7, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2016. godinu (broj 4011-06-1998 od 22. decembra 2015. godine);
- Odluci o vršenju revizije Uprave za javne nabavke za 2015. godinu (broj 401110-012-80 od 21.01.2016. godine).

Revizija je vršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br.07/15);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI) i
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije.

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Uprava za javne nabavke, kao samostalni organ uprave, vrši poslove u skladu sa Uredbom o načinu rada državne uprave.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2013. godine važio je do donošenja novog Pravilnika, koji je utvrđen od strane Vlade Crne Gore Zaključkom broj 08-2445 od 5. novembra 2015. godine. Saglasnost na Predlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a u skladu sa članom 15 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, data je od strane Ministarstva finansija (akt broj 03-11599/1 od 26. septembra 2015. godine) i Uprave za kadrove (Mišljenje broj 02/2 011/15-15838/2 od 14. oktobra 2015. godine).

3. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE

Cilj revizije - Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

1. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima, sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja; ili
2. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima, prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima, usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Uprave za javne nabavke za 2015. godinu, koji obuhvata Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve, kao i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

Vrsta revizije – Državna revizorska institucija je obavila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti za period od 01.01 do 31.12. 2015. godine.

Obuhvat revizije – Revizijom je obuhvaćena kontrola gotovinskih tokova, zakonitost trošenja sredstava, tačnost iskazanih podataka i stepen njihovog objelodanjivanja, funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola, blagajničko poslovanje, imovina i javne nabavke. Obuhvat, odnosno obim provjere, određen je u zavisnosti od utvrđenog stepena materijalnosti (značajnosti) i utvrđenog rizika revizije.

4. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima ISSAI, na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da li finansijski izvještaji subjekta revizije sadrže materijalno značajne greške i da li je poslovanje subjekta revizije usklađeno sa zakonskim i podzakonskim aktima i drugim propisima. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe, utvrđena je materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu (0,98% od ukupnih izdataka ili iskazana u apsolutnom iznosu od 2.787,07 €), odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

5. SISTEM EVIDENCIJE

Sistem računovodstvene evidencije Uprave za javne nabavke zasniva se na gotovinskoj osnovi i povezan je sa informacionim sistemom SAP (softver Državnog trezora u kome se evidentira trezorsko poslovanje).

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj: 401110-012-80 od 21.01.2016. godine, izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Uprave za javne nabavke za 2015. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI). Ovi standardi zahtjevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne materijalne greške.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma - predsjednik Senata i Nikola Kovačević, član Kolegijuma - član Senata na sjednici održanoj 13.06.2016. godine usvojio je:

Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za javne nabavke za 2015. godinu

FINANSIJSKOM REVIZIJOM utvrđeno je da je Finansijski izvještaj za 2015. godinu, u svim materijalno značajnim aspektima, sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, te nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE.**

Skreće se pažnja na:

1. Kontrolom izdataka utvrđeno je:

- Gotovinom iz blagajne plaćena je faktura broj 14 od 25.06.2015. godine u iznosu od 480,00 €, ispostavljena od Izdavačkog preduzeća „Prosveta“, sa računa 4141–Izdaci za službena putovanja. Za navedeni izdatak trebalo je teretiti račun 4133-Materijal za posebne namjene.

- Gotovinom iz blagajne plaćen je izdatak u iznosu od 631,45 €, po osnovu više ispostavljenih faktura koje se odnose na troškove reprezentacije, sa računa 4141–Izdaci za službena putovanja. Za navedeni izdatak trebalo je teretiti račun 4142–Izdaci za reprezentaciju.

- Uprava za javne nabavke, po odlukama (broj 01-3777 i 01-3777/1 od 30.04.2015. godine), sa pozicije 4191–Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, vršila je isplate naknada u iznosu od 500,00 € za dva zaposlena lica, angažovana za održavanje obuka službenicima za javne nabavke i za praćenje i pripremu aktivnosti u Komitetu za vladine nabavke pri STO. Navedene naknade trebalo je platiti sa računa 412–Ostala lična primanja.

- Uprava za javne nabavke isplatila je nakande zaposlenim zbog povećanog obima posla u iznosu od 3.000,00 €, sa računa 4199–Ostalo, bez obračunatih poreza i doprinosa, a iste je trebalo evidentirati kao lična primanja na račun 412-Ostala lična primanja.

  - **Preporučuje se Upravi za javne nabavke da plaćanje i evidentiranje izdataka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i da se pridržava granica potrošnje u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

REVIZIJOM PRAVILNOSTI utvrđeno je da Uprava za javne nabavke nije u svim materijalno značajnim aspektima, svoje aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, uskladila sa zakonima i drugim propisima koji su identifikovani kao kreterijumi, te u skladu s tim nadležni kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE**.

Osnov za izražavanje uslovnog mišljenja:

2. Uprava za javne nabavke nema računovodstvenu evidenciju obaveza na računima klase 2. Na ovaj način nijesu stvoreni uslovi za primjenu Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, kojim je predviđeno da se u Izvještaju o neizmirenim obavezama unose podaci koji su evidentirani na kontima klase 2 – Obaveze (kategorija 21, 22, 23, 24, 25, 26 i 27).

  - **Uprava za javne nabavke treba da obezbjedi evidenciju obaveza na računima klase 2 i da Izvještaj o neizmirenim obavezama sačini u skladu sa Uputstvom za popunjavanje Izvještaja o neizmirenim obavezama.**

3. Uprava za javne nabavke je u 2015. godini isplatila varijabilni dio zarade zaposlenim za osam mjeseci (februar, mart, april, maj, jul, oktobar, novembar i decembar), ali je za četiri mjeseca isplaćeno više u iznosu od 1.484,52 € nego što je utvrđeno odlukama o isplati varijabilnog dijela zarade broj: 01-1428, 01-24519, 01-3480 i 01-4183 i rješenjima o varijabilnom dijelu zarade, potpisanim od strane Ministarstva finansija, što ukazuje na neadekvatno uspostavljen sistem unutrašnjih kontrola.

  - **Kontrolu izdataka treba vršiti u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, poglavlje II Kontrola izdataka, tačka 25 pod d, kojom je propisano da službenik za ovjeravanje ovjerava zahtjev za plaćanje ako utvrdi da su svi iznosi i obračuni tačni.**

4. Uprava za javne nabavke nije, u zakonom predviđenom roku, dostavljala izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima Poreskoj upravi (IOPPD obrazce). Uvidom u dostavljene IOPPD obrazce utvrđeno je da nijesu iskazane isplate po osnovu naknada u komisijama i radnim tijelima, što nije u skladu sa Zakonom o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa i Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog

obrazca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

- **Preporučuje se Upravi za javne nabavke da IOPPD obrazac dostavlja do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec i da iskaže obračun poreza i doprinosa za sva lična primanja u prethodnom mjesecu u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.**

5. Uprava za javne nabavke je isplatila naknade sa računa 412-Ostala lična primanja na koje nije obračunala porez i doprinose i to:

a) Naknade članovima Radne grupe za izradu nacrta podzakonske regulative u iznosu od 1.270,00 €, po Odluci Uprave za javne nabavke broj 01-8331 od 18.12.2015. godine i Rješenju Ministarstva finansija broj 01-1413/1 od 09.02.2015. godine, a u skladu sa članovima 163, 166 i 167 Zakona o radu.
b) Novčane nagrade u iznosu od 1.250,00 €, po osnovu posebnog doprinosa u ostvarivanju programskih zadataka, po Rješenju broj 01-5428/1 od 08.07.2015. godine i Odluci Uprave za javne nabavke broj 01-5428 od 08.07.2015. godine, a u skladu sa članovima 3, 4 i 6 Uredbe o vrsti priznanja i postupka njihovog dodjeljivanja državnom službeniku i namješteniku.

- **Preporučuje se Upravi za javne nabavke da na isplaćene nakande vrši obračun poreza i doprinosa u skladu sa članom 14 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je utvrđeno da primanja po osnovu naknada imaju tretman ličnih primanja.**

6. Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu **–** Uprava za javne nabavke je zaključila Ugovor broj 01-1712 od 26.02.2015. godine sa licem koje ima zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme. Osnov za zaključivanje ugovora je povećani obim posla, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima i Zakonom o radu.

Uprava za javne nabavke je zaključila ugovore (broj 01-6819 od 02.10.2015, godine, broj 01-5448 od 08.07.2015. godine, broj 01-7475 od 03.11. 2015.godine i broj 01-6209 od 01.09. 2015. godine) za poslove koji su predviđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima. Ugovori su sačinjeni sa pozivom na Zakon o radu (članovi 163, 166 i 167), koji tretiraju ugovore o privremenim i povremenim poslovima.

- **Revizijom je utvrđeno da je Uprava za javne nabavke u 2015. godini, ugovorima angažovala lica za obavljanje poslova iz nadležnosti Uprave, koji su u opisu sistematizovanih radnih mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i sa Zakonom o radu.**

7. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola **–** Uprava za javne nabavke je u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru usvojila Knjigu procedura (FMS) broj 01-6413 od 14.09.2015. godine, koja sadrži interna akta, koja uređuju finansijsko upravljenje i kontrole. Urađen je godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola (obrazac GI-FMS).

Revizijom je utvrđeno da kontrolne aktivnosti nijesu primijenjene u svim procesima, nijesu razdvojene dužnosti, odnosno subjekat revizije nije u potpunosti sproveo sve aktivnosti na uspostavljanju adekvatnog sistema unutrašnjih kontola.

- **Subjekat revizije je u obavezi da sprovede sve aktivnosti i radnje u cilju uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.**

8. Evidencija državne imovine - Revizijom evidencije državne imovine utvrđeno je:

Popis državne imovine nije vršen na obrascu PL. U popisnim listama nijesu unešeni svi neophodni podaci kao inventarski brojevi, mjesto gdje se stvar nalazi, jedinica mjere, stanja utvrđena knjigovodstvenom evidencijom, kao ni eventulne razlike u količini i vrijednosti utvrđene po popisu i knjigovodstvenom stanju. Takođe, utvrđeno je da popis imovine nije obuhvatio sve pokretne stvari, odnosno u popisnim listama nije evidentirano vozilo Opel Vektra 1,9.

Komisija za popis imovine je u popisne liste unijela otpisanu vrijednost. Međutim, utvrđeno je da obračun amortizacije nije vršen na Obrazcu OA, da nije potpisan i verifikovan od strane rukovodioca računovodstva i starješine organa. Takođe, obračun amortizacije nije obuhvatio svu pokretnu i nepokretnu imovinu koja podliježe godišnjem obračunu, tako da jedno službeno vozilo, projektor i druge stvari iskazane su u istoj vrijednosti na početku i na kraju obračunskog perioda.

- **Komisija za popis imovine obavezna je da vrši popis na Obrascu PL i da u popisne liste unese sve podatke u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, kao i svu pokretnu i nepokretnu imovinu. Obračun amortizacije materijalne i nematerijalne vrijednosti treba da se vrši u skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika.**

9. Revizijom sistema i usklađenosti sprovedenih postupaka javnih nabavki utvrđeno je da:

- Nije sačinjen zapisnik o pregovaranju prilikom sprovođenja pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva na javno nadmetanje za nabavku usluga popravki i održavanja motornog vozila po Pozivu broj 01-1553 od 20.02.2015. godine.

- Podaci u Obrascu C (neposredni sporazum), u koloni IV (predmet javne nabavke) nijesu unešeni prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki (CPV), saglasno Pravilniku o evidenciji postupaka javnih nabavki.

- **Uprava za javne nabavke je u obavezi da osigura punu primjenu Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava, kako bi proces nabavki bio transparentan i ekonomičan.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI USPJEHA
„IZDACI IZ BUDŽETA CRNE GORE ZA SUDSKE SPOROVE PO OSNOVU RADNIH ODNOSA”

Vrsta revizije:	Revizija uspjeha
Subjekat revizije:	Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa, Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministzarstvo pravde, Ministarstvo finansija, Centar za posredovanje i Agencija za mirno rješavanje radnih sporova.
Predmet revizije:	Aktivnosti koje sprovode Zaštitnik-imovinsko pravnih interesa i tuženi organi u cilju ekonomičnog upravljanja izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa.
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

1. OPŠTI DIO

Na osnovu čl. 144 Ustava Crne Gore („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13), Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10,40/11 i 31/14), Godišnjeg plana revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998) i Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola Kovačević** (član Senata - član Kolegijuma) od 30.07.2015. godine (broj: 40113-023-1184) izvršena je revizija uspjeha „Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa“.

Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15), Uputstvom o metodologiji vršenja revizije uspjeha i osnovnim principima Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI-nivo III).

1.1. Osnov za reviziju

Država Crna Gora i njene institucije pojavljuju se kao tužena strana u parničnim postupcima pred nadležnim sudovima i shodno tome Državna revizorska institucija (DRI) je u više svojih nalaza ukazala na rast izdataka po ovom osnovu.

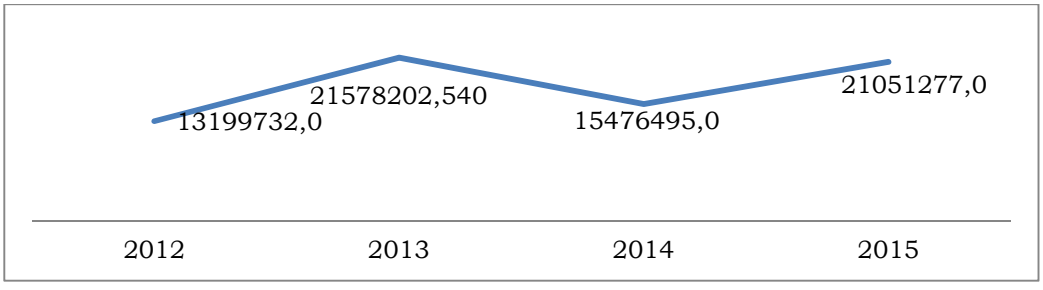
- DRI je 2009. godine u Izvještaju o reviziji završnog računa ukazala na **konstantan rast iznosa sredstava po osnovu sudskih presuda** protiv države koje se isplaćuju prinudnim putem. DRI je preporučila da se subjektima koji prouzrokuju predmetne troškove umanji budžeti za iznos nastalih sudskih troškova. Na ovaj način bi se reducirali troškovi prinudnog izvršenja, povećala odgovornost korisnika budžeta i omogućilo kvalitetnije praćenje ovih troškova po mjestu i vrsti nastanka. Preporučeno je vršenje pojačanog **nadzora** nad izvršenjem ove pozicije, provjeravanje strukture i uzroka nastanka ovih izdataka.[1]

Prema podacima Ministarstva finansija iz budžeta Crne Gore je u periodu 2012-2015. godine, za ovu vrstu izdataka isplaćeno **71.305.707€.**

Broj predmeta koji se vode od strane Zaštitnika imovinsko-pravih interesa i pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova ima **tendenciju rasta.**[2]

Evidencije Ministarstva finansija **ne omogućavaju analitički uvid** u troškove spora, dok se evidentiranje predmeta kod Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa vrši ručno prema upisnicima i otežava analitički pristup raspoloživim podacima. Postojeći sistem evidencija može biti ograničavajuća okolnost prilikom sprovođenja mjera i aktivnosti koje bi trebalo da imaju uticaj na pojačan nadzor i smanjenje budžetskih izdataka po osnovu sudskih sporova.

Grafik 1. **Kretanje izdataka za sudske sporove koji su isplaćeni na teret budžeta Crne Gore u periodu 2012-2015**[3]

[1] Izvještaj o reviziji Završnog računa budžeta Crne Gore za 2009. godinu, strana 7.
[2] Izvještaji o radu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova.
[3] Iznos izdataka za sudske sporove za 2012. 2013 i 2014. godinu dostavljen je od strane Ministarstva finansija, dok je iznos izdatka za 2015. godinu utvrđen uvidom u podatake glavne knjige tezora - računu 4630- Otplata obaveza iz prethodnog perioda, naziv dobavljača- Sudska rješenja.

1.2. Cilj revizije

Cilj revizije je bio da utvrdi da li su u oblasti radnih sporova nadležne institucije preduzimale odgovarajuće mjere kako bi spriječile nastanak izdataka za sudske sporove i/ili uticale na njihovo smanjenje. Takođe, cilj revizije je bio da se na bazi izdataka za sudske sporove iz radnih odnosa sagleda cjelokupan sistem nadzora i kontrole nad ovim izdacima i daju preporuke za njegovo poboljšanje. Da bi se ostvario cilj revizije bilo je neophodno odgovoriti na revizorska pitanja, i to:
Glavno revizorsko pitanje: **Da li su nadležni organi preduzimali odgovarajuće mjere i aktivnosti kako bi spriječili/smanjili izdatke za sudske sporove po osnovu radnih odnosa?**
Odnosno, revizorska potpitanja:

1. Da li su tuženi organ i Zaštitnik imovinsko pravnih interesa preduzeli neophodne aktivnosti kako bi sudski spor riješili mirnim putem?
2. Da li su Zaštitnik imovinsko pravnih interesa, tuženi organ i Ministarstvo finansija preduzeli odgovarajuće aktivnosti za blagovremeno izvršenje pravosnažne sudske odluke?
3. Da li su tuženi organi vršili odgovarajuće analize okončanih sudskih sporova?

1.3. Obim i ograničenja

Predmet revizije bili su sudski sporovi po osnovu radnog odnosa u kojima je tužena strana bio državni organ i analiza izdataka koji su isti prouzrokovali. Zatim, preduzete mjere i aktivnosti od strane tuženog organa, Zaštitnika i Ministarstva finansija koje bi mogle da imaju uticaj na smanjenje izdataka za sudske sporove.
Posebno su u fokusu revizije bile mogućnosti za rješavanje radnog spora mirnim putem (prije nastanka sudskog spora u kontaktu budžetskog korisnika i zaposlenog ili preko Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, odnosno Centra za posredovanje) i mogućnosti za blagovremeno postupanje po pravosnažnim odlukama.
Revizija je vršena na principu uzorka, pri čemu su u uzorak uzeti individualni i kolektivni sudski sporovi nastali po osnovu radnog odnosa, koji su kod Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa arhivirani u 2014. godini.
Uzorkom su obuhvaćeni predmeti koji su se vodili protiv **četiri potrošačke jedinice** – Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane, Ministarstva pravde i Mininistarstva finansija, imajući u vidu njihovo učešće ukupno ostvarenim godišnjim izdacima za sudske sporove i ukupnom broju predmeta po osnovu radnog odnosa koji su se vodili pred Zaštitnikom imovinsko pravnih interesa u 2014. godini. Za sve predmete koji su uzeti uzorkom izdatak je kod Ministarstva finansija evidentiran u 2014. godini.
U postuku revizije potraživana je dokumentacija od Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, Centra za posredovanje i Sudskog savjeta.[4]

1.4. Kriterijumi revizije

Za ocjenu mjera koje su organi preduzimali za rješavanje radnog spora mirnim putem - prije nastanka sudskog spora u kontaktu budžetskog korisnika i zaposlenog, kao i preko Agencije za mirno rješavanje radnih sporova ili Centra za posredovanje - korišćen je odnos broja predmeta za koje je postojala incijativa za rješavanje spora mirnim putem u odnosu broj analiziranih predmeta. Kao kriterijum za ocjenu mogućnosti potrošačkih jedinica da blagovremeno postupaju po pravosnažnim odlukama nadležnih sudova i rješenjima Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, korišćeni su godišnji zakoni o budžetu, predlozi za obezbjeđivanje budžetskih sredstava koje potrošačke jedinice godišnje dostavljaju Ministarstvu finansija i pisana korespodencija, koja se odnosi na blagovremeno obezbjeđivanje sredstava budžeta.

[4] Za potrebe vršenja revizije izvršen je uvid u evidencije Sudskog savjeta koji se odnosi na sporove u kojim je tužena strana bila država Crna Gora - Pravosudni informacioni sistem (PRIS).

Predmetnom revizijom su bile obuhvaćene analize izdataka koje su sprovodile potrošačke jedinice i realizovane aktivnosti na bazi sprovedenih analiza, a koje bi trebalo da imaju za cilj smanjenje ukupnog broja sporova i sporova koji se vode po istom osnovu. Iste su ocijenjene brojem preduzetih aktivnosti i fazom realizacije.

1.5. Izvori informacija i metode prikupljanja podataka

Primaran izvor informacija u postupku revizije predstavljala je dokumentacija kojom raspolaže Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa. Predmeti koji su preuzeti od Zaštitnika obuhvataju postupak spora od momenta podnošenja tužbe, od strane oštećenog do konačne presude osnovnog, odnosno višeg suda ukoliko se pred istim vodio postupak. Zatim, godišnji izvještaji o radu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa, pravna akta i odgovarajuća pisana korespodencija.
Primaran izvor informacija predstavljala je i dokumentacija Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva odbrane, Ministarstva pravde i Ministarstva finansija koja se odnosila na izvršenje i isplatu izdataka iz budžetskih sredstava, godišnje planiranje budžeta i preduzimanje mjera i aktivnosti u cilju smanjenja izdataka po ovom osnovu.
Analizirani su godišnji izvještaji o radu i dokumentacija Agencije za mirno rješavanje sporova i Centra za posredovanje.
Dodatan izvor informacija u postupku revizije predstavljale su domaće publikacije i bilteni, praksa zemalja regiona, dokumenti preporuke Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), Radne grupe za medijaciju (CEJEP-GT-MED), Međunarodnog instituta za medijaciju (IMI), konvencije i preporuke Međunarodne organizacije rada (Konvencija o radnim odnosima - javna služba br. 151; Konvencija o kolektivnom pregovaranju br. 154; Preporuka o dobrovoljnom mirenju i arbitraži br. 92; Preporuka o razmatranju žalbi br. 130; Preporuka o radnoj administraciji br. 158) itd.
Metode prikupljanja podataka koje su korišćene u postupku vršenja revizije su: ocjena na bazi uzorka, pregled dokumentacije i intervju.

1.6. Institucionalni okvir

Zakonski zastupnik Crne Gore, njenih organa i javnih službi čiji je osnivač država, a koji nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima je Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore,[5] koji je uspostavljen na osnovu Zakona o državnoj imovini. Osim zastupanja nadležnost Zaštitnika je davanje pravnih mišljenja u vezi sa zaključenjem ugovora, odnosno ostalim imovinsko-pravnim pitanjima i preduzimanje pravnih radnji u vezi sa raspolaganjem državne imovine u slučaju kada se utvrdi da za to postoje opravdani razlozi.[6]
Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore je, u periodu 2012- 2014. godine zastupao državne organe u 15.214 predmeta.[7] Ukupni troškovi za navedene predmete (glavni dug, troškovi izvršenja i parnični troškovi) iznosili su 34.420.091 €.[8] Broj predmeta i troškovi izvršenja uvećavaju se u periodu 2012-2014. godine. Najviše je bilo parničnih postupaka, pri čemu dolazi do rasta broja novoformiranih predmeta i broja predmeta koji se prenose iz godine u godinu. Najveći rast broja arhiviranih predmeta odnosi se na sporove po osnovu radnih odnosa.
Zaštitnik u skladu sa zakonom može, prije pokretanja postupka, preduzeti potrebne radnje radi sporazumnog rješenja spornog odnosa[9], odnosno preduzeti mjere i aktivnosti za rješavanje radnog spora mirnim putem pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova. Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, osnovana je Odlukom Vlade Crne Gore[10], a shodno odredbama Zakona o mirnom

[5] Član 53 Zakona o državnoj imovini („Službeni list CG", br.21/09 i 40/11).
[6] Izvještaj o radu zaštitnika za 2012. godinu strana 7.
[7] Prema godišnjim izvještajima o radu u 2012. godini 4.656 predmeta, u 2013. godini 5.246 predmeta, u 2014. godini 5.312 predmeta.
[8] Prema godišnjim izvještajima o radu ukupni troškovi spora (glavni dug, troškovi izvršenja i parnični troškovi) u 2012. godini iznosili su 9.598.294€, u 2013. godini 13.973.356€ i u 2014. godini 10.848.441€.
[9] Član 55 Zakona o državnoj imovini („Službeni list CG", br. 21/09 i 40/11).
[10] Službeni list CG, br.69/08.

rješavanju radnih sporova[11] i počela je sa radom 2010. godine. Agencija je, između ostalog, nadležna za postupak mirnog rješavanja radnih sporova –individualnih[12] i kolektivnih[13].
Zakonom je predviđeno da ako je sudski postupak u toku, strane u sporu se mogu sporazumjeti da pokrenu postupak mirenja pred arbitrom, u bilo kojoj fazi postupka. U slučaju da strane u sporu ne riješe spor pred Agencijom mogu se obratiti nadležnom sudu za zaštitu prava, u skladu sa zakonom.
Na osnovu Zakona o posredovanju[14] i Odlukom Vlade Crne Gore[15] formiran je Centar za posredovanje radi vršenja stručnih i administrativnih poslova u vezi sa posredovanjem, dok postupak posredovanja u sporu vrši licencirani posrednik iz registra posrednika koji se vodi kod Ministarstva pravde. Prema registu za poslove posredovanja u građanskim stvarima, koji uključuju i sporove iz radnih odnosa, ovlašćeno je 80 licenciranih posrednika. Postupak posredovanja se pokreće na osnovu sporazuma stranaka, ili ako je pokrenut sudski postupak, na osnovu preporuke suda.

1.7. Zaštita prava državnih službenika i namještenika

O pravima i obavezama državnog službenika, odnosno namještenika u vezi sa radom i po osnovu rada[16] odlučuje starješina državnog organa[17]. Starješina organa može poslove odlučivanja o pravima i obavezma državnih službenika, odnosno namještenika u vezi sa radom i po osnovu rada prenijeti na rukovodeće lice. Bez obzira na prenijeta ovlašćenja starješina organa uvijek ima pravo da odlučuje. Ovlašćenje može biti dato samo jednom licu obavezno u pisanoj formi, vremenski i sadržinski ograničeno.
Državni službenik, odnosno namještenik ima pravo na četiri oblika zaštite njegovih prava i obaveza, i to: upravnu, sudsku, sindikalnu i arbitražnu zaštitu. Upravna zaštita se ostvaruje kroz pravo na žalbu na odluke, odnosno kada starješina državnog organa odlučuje o pravima i obavezama državnog službenika, odnosno namještenika i putem inspekcijskog nadzora. Sudsku zaštitu ostvaruje kroz pravo na vođenje upravnog spora protiv konačnih odluka o pravima i obavezama državnih službenika. Sindikalna zaštita se ostvaruje kroz mogućnost da u postupku ostvarivanja prava iz rada i po osnovu rada državni službenik, odnosno namještenik ima pravo na zaštitu od strane sindikata. Arbitraža posreduje i pruža pomoć u rješavanju radnog spora.

1.8. Tok postupka

Službenik, odnosno namještenik, ukoliko se smatra oštećenim, organu u kome je zaposlen može uputiti žalbu. Žalba je siguran pokazatelj postojanja spora za rukovodstvo institucije. Institucije bi u takvim slučajevima trebalo da sprovedu analizu svojih postupanja i ukoliko su utvrđeni propusti institucije, trebalo bi pokušati mirnim putem riješiti spor. Parnični postupak pokreće se tužbom.[18]
Zakon o parničnom postupku u članu 279 propisuje da nakon prijema tužbe sa prilozima, tuženi je dužan, najkasnije u roku od 30 dana, da dostavi sudu pisani odgovor na tužbu. Prilikom dostavljanja tužbe tuženom sud će poučiti tuženog o obavezi iz stava 1 ovog člana, o tome šta treba da sadrži odgovor na tužbu i obavijestiti ga o posljedicama nedostavljanja odgovora na tužbu u određenom roku. U odgovoru na tužbu[19] tuženi će istaći moguće procesne prigovore i izjasniti se da li priznaje ili osporava postavljeni tužbeni zahtjev i navesti druge podatke koje mora imati svaki drugi podnesak (član 103). Ako tuženi osporava tužbeni zahtjev, odgovor na tužbu mora sadržati i činjenice na kojima tuženi zasniva svoje navode i dokaze kojima se utvrđuju te činjenice. Ako tuženi u roku iz člana 279 stav 1

[11] Službeni list CG, br. 16/07...42/15.
[12] Individualnim radnim sporom, smatra se spor koji je nastao u ostvarivanju prava zaposlenog iz rada i po osnovu rada utvrđenih zakonom, kolektivnim ugovorom, aktom poslodavca i ugovorom o radu- član 4 Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG", br. 16/07...42/15).
[13] Kolektivnim radnim sporom smatra se spor koji je nastao: u postupku zaključivanja, kao i izmjena i dopuna kolektivnih ugovora; u slučaju kada poslodavac na sve zaposlene ne primjenjuje pojedine odredbe kolektivnog ugovora; u slučaju kada poslodavac na sve zaposlene ne primjenjuje pojedine odredbe svojih akata; povodom ostvarivanja prava na sindikalno organizovanje, djelovanje i utvrđivanje prava na reprezentativnost sindikata; u ostvarivanju prava na štrajk i povodom drugih sporova između sindikata i poslodavca u vezi sa ostvarivanjem prava iz rada i po osnovi rada - član 2 Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG", br. 16/07...42/15).
[14] Službeni list RCG, br.30/05 i Službeni list CG, br. 29/12.
[15] Službeni list Crne Gore, br. 51/12.
[16] Radni spor: spor zbog povrede prava i obaveza iz radnog odnosa između zaposlenog i poslodavca.
[17] Zakon o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 050/11 od 21.10.2011, 066/12 od 31.12.2012, 034/14 od 08.08.2014, 053/14 od 19.12.2014).
[18] Član 186 Zakona o parničnom postupku („Službeni list RCG, br. 22/04..76/06 i Službeni list CG, br. 47/15 i 48/15).

[19] Član 280 Zakona o parničnom postupku („Službeni list RCG, br. 22/04..76/06 i Službeni list CG, br. 47/15 i 48/15).

ovog zakona ne odgovori na tužbu, sud donosi presudu kojom usvaja tužbeni zahtjev (presuda zbog propuštanja), ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) ako je tuženom uredno dostavljena tužba na odgovor;
2) ako se ne radi o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (član 4 stav 3);
3) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizilazi iz činjenica koje su navedene u tužbi;
4) ako činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtjev nijesu u suprotnosti sa dokazima koje je dostavio sam tužilac ili s činjenicama koje su opšte poznate.

Donošenje presude zbog propuštanja odložiće se ako je potrebno da se o okolnostima iz stava 1 ovog člana prethodno pribave obavještenja.

Tokom parničnog postupka Zaštitnik tužbu dostavlja odgovornoj instituciji radi izjašnjenja na tužbene navode i radi pribavljanja dokaza za obranu. Zadužena pravna jedinica odgovorne institucije kontaktira odgovorne službe radi pripremanja izjašnjenja i pribavljanja dokazne dokumentacije za odbranu u sudskoj parnici.

Rukovodstvo institucije mora biti upoznato sa sudskim postupkom preko službene korespondencije sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa ali i na osnovu konsultacija sa organizacionim jedinicama gdje je spor nastao i odgovornim pravnicima svog organa koji sarađuju sa Zaštitnikom. Na osnovu sprovedenih analiza i prikupljenih dokaza, Zaštitnik i tužena institucija vode računa o mogućem ishodu sudskog postupka, i shodno tome predlažu mirno rješavanja spora kroz postupak medijacije ili zaključivanjem sudske nagodbe.

Pravna služba državnog organa zatim vrši analizu pokrenutog ili izgubljenog sudskog spora i nakon toga sačinjava izvještaj sa prijedlogom korektivnih mjera. Ukoliko su utvrđeni propusti, institucije bi trebale u najkraćem roku preduzimati odgovarajuće korektivne mjere koje će spriječiti buduća ponavljanja istih grešaka. Kada su utvrđeni propusti i pogrešne prakse rada, korektivne mjere su usmjerene na izmjene propisa koje uređuju prakse rada. Kada su utvrđeni propusti odgovornih osoba preduzimaju se odgovarajuće mjere poput upozorenja, obuka, reorganizacije i disciplinski postupak. Nakon što je postupak suđenja okončan i sudska presuda donesena, Zaštitnik u dogovoru sa tuženom institucijom donosi odluku o ulaganju redovnih i vanrednih pravnih lijekova (žalba na prvostepenu presudu, revizija na drugostepenu sudsku presudu). Žalba na prvostepenu presudu odgađa izvršenje presude, a revizija na drugostepenu presudu ne odgađa njeno izvršenje.

1.9. Zakonodavni okvir

Zakonom o radu[20] regulisana su prava i obaveze zaposlenih po osnovu rada, kao i način i postupak njihovog ostvarivanja. Ovaj Zakon primjenjuje se i na zaposlene u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i javnim službama, ako zakonom nije drukčije određeno. Zakonom o državnim službenicima i namještenicima[21] uređuju se prava, obaveze, odgovornost i druga pitanja koja se odnose na status državnih službenika i namještenika.

Osim Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu prava zaposlenog iz i po osnovu radnog odnosa određen je dodatno nizom zakona i podzakonskih akata i to: Zakonom o zaradama državnih službenika i namještenika[22], Zakonom o zabrani zlostavljanja na radu[23]; Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu;[24] Zakonom o zabrani diskriminacije [25]Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima[26]; Uredbom o bližim uslovima, načinu ostvarivanja i visini zarade i drugih primanja lica u službi u Vojsci Crne Gore[27] itd.

Svaka aktivnost pravosudnog sistema prouzrokuje materijalne izdatke za koje treba obezbijediti odgovarajuća novčana sredstva. Stoga izgubljeni sudski sporovi za budžete tuženih potrošačkih

[20] Zakon o radu ("Sl. list CG", br. 49/08; 26/09; 88/09; 26/10; 59/11; 66/12 i 31/14).
[21] Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore", br. 39/11; 50/11; 66/12 i 34/14).
[22] Službeni list CG, br.14/12.
[23] Službeni list CG, br.30/12.
[24] Službeni list CG, br.34/14.
[25] Službeni list CG, br. 46/10...18/14.
[26] Službeni list CG, br.26/12.
[27] Službeni list CG, br. 28/15.

jedinica, osim glavnog duga, prouzrokuju dodatne ili troškove postupka koji obuhvataju parnične troškove[28] i troškove izvršnog postupka[29].
Shodno, advokatskoj tarifi[30] određuje se nagrada i naknada troškova za rad advokata. Nagrada i naknada troškova advokatu pripadaju za radnje obavljene po punomoćju, odluci suda ili nadležnog organa, usmenom ili pisanom nalogu stranke[31]. Nepostupanje tuženih organa i Ministarstva finansija po dostavljenim sudskim odlukama dovodi do rasta izdataka za sudske sporove za iznos pripadajućih kamata i troškove angažovanja javnih izvršitelja, koji sprovode izvršni postupak (prinudna naplata potraživanja). Javnim izvršiteljima, shodno Zakonu o javnim izvršteljima[32], za svoj rad pripada nagrada i naknada troškova prema važećoj Tarifi[33].

2. ZAKLJUČCI

Nakon sprovedenog postupka revizije, i utvrđenog činjeničnog stanja, utvrđene su oblasti koje bi trebalo dodatno unaprijediti kako bi se ostvario efikasan sistem upravljanja i kontrole nad izdacima za sudske sporove. Unapređenje je neophodno u oblasti:

- Vođenja knjigovodstvenih evidencija i iskazivanja izdataka od strane Ministarstva finansija;
- Planiranja izdataka za sudske sporove;
- Obaveze izvršenja pravosnažnih odluka suda;
- Saradnje institucija u postupku rješavanja sporova pred sudovima i drugim nadležnim institucijama;
- Alternativnog rješavanja radnih sporova.

2.1. Knjigovodstvene evidencije Ministarstva finansija

Izdaci za sudske sporove se u skadu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština evidentiraju i iskazuju u okviru kategorije 46-Otplata dugova, grupa 463, sintetika 463-0 Otplata obaveza iz prethodnog perioda. Izdaci se na istom sintetičkom kontu iskazuju u kvartalnim i godišnjim izvještajima.

Osim izdataka za sudske sporove na navedenom kontu zbirno se evidentiraju i izkazuju druge obaveze potrošačkih jedinica iz prethodnog perioda. U 2014. godini osim izdataka za sudske sporove evidentirane su isplate prema domaćim kreditorima, otplata obaveza po osnovu emisije državnih zapisa, otplate državnih domaćih obveznica, obveznica prema Investicio-razvojnom fondu, obaveze prema ino-kreditorima i instutucijama (IBRD- Međunarodna banka za obnovu i razvoj; IFC- Međunarodna finansijska korporacija; PC- Pariski klub kreditora EIB – Evropska investiciona banka KfW – Njemačka banka za obnovu; EBRD – Evopska banka za obnovu i razvoj itd.), sredstva isplaćena po osnovu garancija u zemlji, otplata duga po osnovu stare devizne štednje, otplata zaostalog duga državnih organa u vidu poreza, doprinosa i prireza prema zaposlenima, obaveze prema vojnim penzionerima i naknade po presudama Evropskog suda za ljudska prava itd.[34]

- Ovakav način evidentiranja i iskazivanja izdataka, zbirno sa ostalim obavezama, ne daje jasan uvid u stvarno nastale izdatke za sudske sporove u kojima je tužena država Crna Gora. Takođe, postojeći sistem evidencija Ministarstva finansija ne pruža analitički uvid u troškove nastale po osnovu glavnog duga, kamate i troškova postupka i onemogućava nadzor nad izvršenjem ove pozicije i provjeravanje strukture izdataka.

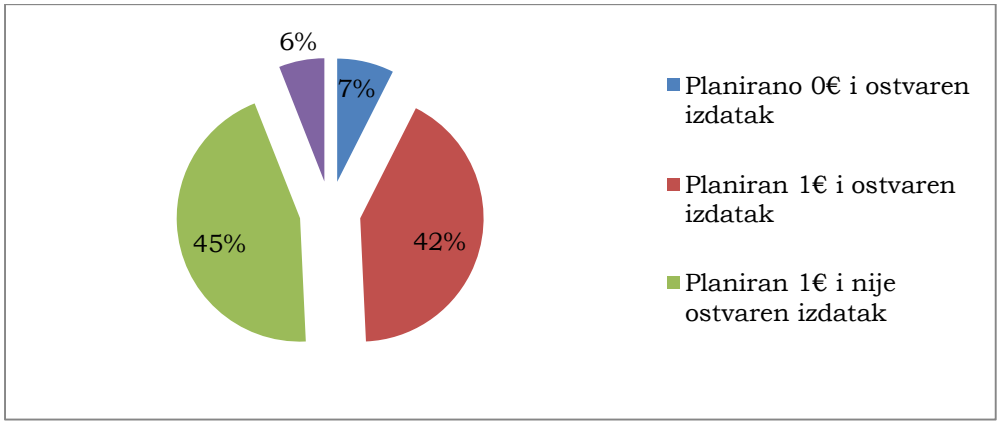
[28] Parinični troškovi obuhvataju izdatke koji su nastali u toku ili povodom postupka i oni obuhvataju nagradu za rad advokata i drugih lica kojima se priznaje pravo na nagradu. Troškovi obuhvataju: troškove sudskog vještaka, svjedoka, tumača, stručnih lica, izlazak suda na lice mjesta, troškove plaćenih sudskih taksi. Troškove unaprijed predujmljuje stranka koja predloži izvođenje dokaza, a u konačnom ih snosi stranka koja izgubi parnicu. Troškovi se odmjeravaju zavisno od postignutog uspjeha u sporu i regulisani su odredbama Zakona o parničnom postupku („Službeni list RCG“, br. 22/04...76/06 i „Službeni list CG“, br. 47/15 i 48/15), član 149-165.
[29] Troškovi izvršnog postupka obuhvataju troškove nastale u postupku određivanja i sprovođenja izvršenja i snosi ih izvršni dužnik. Oni obuhvataju nagradu za rad advokata (sastav predloga za izvršenje), troškove nastale vještačenjem u postupku izvršenja i troškove za rad javnih izvršitelja (nagrada za pripremanje predmeta, donošenje rješenja, zaključka, dostava pismena i nagrada za uspješno sprovedeno izvršenje).
[30] "Sl.list RCG", br. 12/05, "Sl.list Crne Gore", br. 45/08, 11/15.
[31] Član 1 stav 3 Advokatske tarife ("Sl.list RCG", br. 12/05, "Sl. list CG", br. 45/08, 11/15).
[32] "Sl.list Crne Gore", br. 61/11.
[33] Uredba o tarifi javnih izvršitelja ("Sl.list Crne Gore", br. 2/13 i 14/14).
[34] Predlog zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2014. godinu; Ministarstvo finansija Crne Gore; strana 244.

Naime, revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija -Državni trezor sredstva za isplatu po osnovu izgubljenih sudskih sporova evidentira na stavci 4630- Otplata obaveza iz prethodnih godina, na osnovu kopije izvršne isprave, koje mu dostavlja od Centralna banka Crne Gore. Iz navedenih isprava se ne može identifikovati predmet spora na koji potraživanje odnosi, ali se može identifikovati iznos glavnog duga, troškovi kamate, troškovi postupka i troškovi prinudnog izvršenja.
Analitičko iskazivanje izdataka za sudske sporove (glavni dug, troškovi kamate, troškovi postupka i troškovi prinudnog izvršenja) bi bilo u skladu sa članom 3 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština[35] koji predviđa da „ekonomska klasifikacija sadrži: klasu, kategoriju, grupu, sintetiku, analitiku i subanalitiku. Subanalitika nije ograničena pravilnikom i može se povećavati u skladu sa potrebama budžeta, budžeta vanbudžetskih fondova i budžeta opština. Planiranje je obavezujuće po klasi, kategoriji, grupi i sintetici, dok se izvršavanje budžeta iskazuje do nivoa analitike i subanalitike.“
Ministarstvo finansija za iznos nastalog izdatka knjigovodstveno zadužuje potrošačku jedinicu koja ga je uzrokovala, čime obezbjeđuje evidenciju prema nosiocu troška.

2.2. Planiranje izdataka za sudske sporove

Revizijom je utvrđeno da je u 2014. godini izdatak za poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina nastao za 76 potrošačkih jedinica od kojih su za četiri potrošačke jedinice (Sudstvo, Ministarstvo odbrane, Fond za obeštećenje i Ministarstvo finansija) od strane Ministarstva finansija planirana sredstva za tu namjenu. Za 33 potrošačke jedinice izdatak je nastao iako sredstva nijesu bila opredijeljena budžetom (za 28 potrošačkih jedinica je planiran 1 €, a za 5 potrošačkih jedinica 0€).[36]

Grafik 4: **Planirani i ostvareni izdaci na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina u 2014. godini**

[35] Službeni list Republike Crne Gore", br. 035/05 od 10.06.2005, 037/05 od 22.06.2005, 081/05 od 29.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 002/13 od 04.01.2013.
[36] Zakon o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

Tabela 4: **Planirani i ostvareni izdaci na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina u 2014. g. u €.**

Napomena: u tabeli su prikazani plan i ukupno izvršenje na poziciji 4630 u okviru koje su planirani i izvršeni izdaci za sudske sporove

4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	Plan	Izvršenje
1	Predsjednik Crne Gore	0	213,00
2	Skupština Crne Gore	1	0
3	Državna izborna komisija	0	1.680,00
4	Ustavni sud Crne Gore	1	0
5	Sudstvo	77.077,00	2.898.727,80
6	Tužilaštva	2	92.605,88
7	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	4	11.363,15
8	Sekretarijat za zakonodavstvo	1	0,00
9	Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki	0	4.456,74
10	Ministarstvo pravde	3	1.852.681,30
11	Prekršajni organi	2	30.619,46
12	Ministarstvo unutrašnjih poslova	1	4.626.306,66
13	Uprava za kadrove	0	6.743,37
14	Ministarstvo odbrane	1.315.000,00	1.387.287,53
15	Direkcija za zaštitu tajnih podataka	1	0,00
16	Ministarstvo finansija	29.661.006,00	48.431.821,01
17	Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	1	0,00
18	Uprava za javne nabavke	1	0,00
19	Zavod za statistiku	1	810,00
20	Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	1	0,00
21	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	1	1.545,52
22	Ministarstvo prosvjete	0	336.863,25
23	Zavod za školstvo	1	0,00
24	Ispitni centar	1	0,00
25	Ministarstvo kulture	1	16.283,15
26	Državni arhiv	1	17.349,11
27	Crnogorsko narodno pozorište	1	0,00
28	Kraljevsko pozorište "Zetski dom"	1	0,00
29	Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"	1	0,00
30	Prirodnjački muzej Crne Gore	1	0,00
31	Crnogorska kinoteka	1	0,00
32	Muzički centar Crne Gore	1	0,00
33	Biblioteka za slijepe Crne Gore	1	0,00
34	JU Narodni muzej Crne Gore	1	0,00
35	Pomorski muzej Crne Gore	1	0,00
36	Centar savremene umjetnosti Crne Gore	1	0,00
37	Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore	1	0,00
38	Ministarstvo ekonomije	2	317,99
39	Zavod za metrologiju	1	0,00
40	Zavod za intelektualnu svojinu	1	0,00
41	Agencija za zaštitu konkurencije	1	409,25
42	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	5	583.205,85
43	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	6	340.489,01
44	Ministarstvo zdravlja	1	356.909,14

45	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	1	22.363,10
46	Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	1	0,00
47	Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore	1	0,00
48	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	2	240.444,00
49	Agencija za zaštitu životne sredine	1	27.531,01
50	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	1	0,00
51	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	1	50.031,34
52	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	1	23.557,72
53	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	1	390,00
54	Ministarstvo nauke	1	0,00
55	Komisija za sprječavanje sukoba interesa	1	625,00
56	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	1	0,00
57	Državna revizorska institucija	1	0,00
58	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	1	0,00
59	Agencija za nacionalnu bezbjednost	2	177,34
60	Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	1	2.645,00
61	Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	0,99	15,00
62	Revizorsko tijelo	1	0,00
63	Uprava za inspekcijske poslove	1	1.532,00
64	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	1	491.706,36
65	Fond za zdravstveno osiguranje	1	218.306,87
66	Zavod za zapošljavanje	0,99	968.839,69
67	Fond za obeštecenje	2.197.440,00	2.174.447,07
	UKUPNO:	**33.250.599,98**	**65.221.299,67**

Zakonom o budžetu za 2014.[37] predviđeno je da se sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja planiraju kod Ministarstva finansija na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina, i da se tokom godine vrši preusmjeravanje u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove, do iznosa njihovog ostvarenja. Isto zakonsko rješenje za ovu vrstu izdataka predviđeno je Zakonom o budžetu za 2015. godinu[38]. Zakonom o budžetu za 2016. godinu nije predviđen način planiranja i preusmjeravanja sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja, kao predhodnih godina, već su sredstva za projektovanu sudsku naplatu planirana u iznosu do 18,0 miliona eura na poziciji 4630 kod Ministarstva finansija, u okviru programa 1711-Upravljanje budžetom.
Revizijom je utvrđeno da se povećava procenat potrošačkih jedinica kod kojih je planirano 0€ na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina, a ostvaren izdatak i to sa 7% u 2014. godini na 10% u 2015. godini. U 2015. godini izdatak na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina nastao je kod 63 potrošačke jedinice pri čemu je za: 6 potrošačkih jedinica (10%) planirano 0€ i ostvaren izdatak; 26 potrošačkih jedinica (41%) planiran j1€ i ostvaren izdatak, 28 potrošačkih jedinica (44%) planiran 1€ i nije ostvaren izdatak i 3 potrošačke jedinice (5%) sredstva opredijeljena budžetom i ostvaren izdatak.

Ministarstvo finansija u Izjašnjenju (broj 06-01-3901/1 od 30.03.2016.g.) **na preliminarni Izvještaj DRI** navodi:

„Sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja planirana su na razdjelu Ministarstva finansija sa obavezom preusmjeravanja na istu poziciju korisnika budžeta koji je uzrokovao ove troškove do nivoa realizacije. Međutim, na poziciji 4630 Ministarstva finansija planirane su, pored izdataka za sudska rješenja i druge vrste izdataka (isplata obaveza po osnovu poreza i doprinosa na plate zaposlenih u državnoj administraciji, isplata stare devizne štednje, isplata obaveza po osnovu preuzetih dugova...). Ukupan plan sredstava za budžetsku stavku 4630 u 2014. godini iznosio je 33,25 miliona €,

[37] Član 12 Zakona.
[38] Član 11, stav 8 Zakona.

od čega je za isplatu troškova po osnovu sudskih rešenja predviđeno 15 miliona €, kako je već naprijed navedeno, na poziciji Ministarstva finansija.
U rešenju o izvršenju naveden je iznos osnovnog duga sa klauzulom o pripadajućoj kamati, čiji obračun vrši Centralna banka Crne Gore. Na dnevnom izvodu iz rada Glavnog računa državnog trezora nisu navedeni pojedinačno iznosi kamate i glavnice, već je dug izražen jedinstvenom cifrom. U vezi sa tim navodimo da Državni trezor, koji vrši knjiženje izvršnih rešenja, nije u mogućnosti da vrši knjiženje izvršnih rešenja, nije u mogućnosti da izvrši knjiženje posebno glavnice, kamate i drugih troškova, jer se ne raspolaže navedenim podacima. U dijelu planiranja, Ministarstvo finansija se rukovodi empirijskim podacima, iz prostog razloga što korisnici budžeta, prilikom izrade Predloga zakona o godišnjem budžetu, ne prijavljuju ove obavez te ne postoji druga mogućnost njihovog planiranja“

Tabela 5: **Planirani i ostvareni izdaci na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz predhodnih godina u2015. g. i planirani izdaci u 2016. g. u €**
Napomena: u tabeli su prikazani plan i ukupnoizvršenje na poziciji 4630 u okviru koje su planirani i izvršeni izdaci za sudske sporove

4630 Otplata obaveza iz prethodnih godina

		2015		2016
		Plan	**Izvršenje**	**Plan**
1	Skupština Crne Gore	1,00	1.791,00	1,00
2	Ustavni sud Crne Gore	1,00	0,00	1,00
3	Sudstvo	2,00	4.727.085,61	3,00
4	Tužilaštva	0,00	265.810,38	1,00
5	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu			1,00
6	**Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore**	**4,00**	**36.124,58**	**250.003,00**
7	Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte	1,00	0,00	1,00
8	Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki	0,00	4.594,12	
9	Ministarstvo pravde	4,00	1.419.943,32	3,00
10	Prekršajni organi	2,00	27.577,80	
11	Ministarstvo unutrašnjih poslova	1,00	4.687.019,64	1,00
12	Uprava za kadrove	1,00	26.648,19	
13	Ministarstvo odbrane	800.000,00	2.277.499,79	800.000,00
14	Direkcija za zaštitu tajnih podataka	1,00	0,00	1,00
15	**Ministarstvo finansija**	**30.811.005,00**	**20.351.205,12**	**36.024.699,37**
16	Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	1,00	0,00	
17	Uprava za javne nabavke	1,00	0,00	
18	Zavod za statistiku	1,00	0,00	
19	Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	1,00	633,24	1,00
20	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	1,00	1.170,61	
21	Ministarstvo prosvjete	0,00	134.655,12	
22	Zavod za školstvo			1,00
23	Ministarstvo kulture	0,00	42.088,95	
24	Državni arhiv	1,00	1.007,93	
25	Crnogorsko narodno pozorište	1,00	0,00	2,00
26	Kraljevsko pozorište "Zetski dom"	1,00	0,00	1,00
27	Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"	1,00	0,00	

28	Prirodnjački muzej Crne Gore	1,00	0,00	
29	Crnogorska kinoteka	1,00	0,00	
30	Muzički centar Crne Gore	1,00	0,00	
31	Biblioteka za slijepe Crne Gore	1,00	0,00	
32	JU Narodni muzej Crne Gore	1,00	0,00	
33	Pomorski muzej Crne Gore	1,00	0,00	
34	Centar savremene umjetnosti Crne Gore	1,00	0,00	1,00
35	Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore	1,00	0,00	1,00
36	Ministarstvo ekonomije	2,00	472.161,47	2,00
37	Zavod za metrologiju	1,00	0,00	1,00
38	Zavod za intelektualnu svojinu	1,00	0,00	1,00
39	Agencija za zaštitu konkurencije	1,00	1.917,00	1,00
40	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	2,00	986.180,21	3,00
41	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	6,00	857.386,90	4,00
42	Ministarstvo zdravlja	1,00	45.048,19	1,00
43	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	1,00	1.178,07	1,00
44	Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	1,00	0,00	1,00
45	Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore	1,00	0,00	1,00
46	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	2,00	1.948.523,43	
47	Agencija za zaštitu životne sredine	1,00	910,07	1,00
48	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	1,00	0,00	
49	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	1,00	7.736,79	
50	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	5,00	163.360,26	4,00
51	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu			1,00
52	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	1,00	2.626,19	
53	Komisija za sprječavanje sukoba interesa	0,00	3.126,11	
54	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	1,00	0,00	1,00
55	Državna revizorska institucija	1,00	0,00	1,00
56	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	1,00	0,00	1,00
57	Agencija za nacionalnu bezbjednost	2,00	0,00	2,00
58	Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	1,00	1.791,35	1,00
59	Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	1,00	0,00	1,00
60	Revizorsko tijelo	1,00	0,00	1,00
61	Uprava za inspekcijske poslove	1,00	10.261,07	1,00
62	Agencija za sprečavanje korupcije			1,00
63	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	0,00	232.828,26	
64	Fond za zdravstveno osiguranje	1,00	36.070.053,34	1,00
65	Zavod za zapošljavanje	1,00	703.079,78	
66	Fond za obeštecenje	2.250.000,00	2.249.842,93	2.300.000,00
67	Fond rada	1,00	325,00	
	UKUPNO:	**33.861.080,00**	**77.763.191,82**	**39.374.755,37**

Postojeći sistem planiranja izdataka podrazumijeva centralizovano planiranje od strane Ministarstva finansija za sve potrošačke jedinice. Potrošačke jedinice, protiv kojih se vode sudskih sporovi i koje o pokretanju postupka obavještava Zaštitnik imovinsko pravnih-interesa dostavljanjem pravnog akta, u zahtjevu za dodjelu budžetskih sredstava kao poseban izdatak ne planiraju izdatke za sudske sporove. Ministarstvo finansija ne vrši planiranje izdataka u skladu sa stvarnim potrebama potrošačkih jedinica, na osnovu podatka o broju i vrijednosti sudskih sporova koji se pred sudom i drugim nadležnim institucijama vode protiv tuženih organa, već se prema izjašnjenju Ministarstva finansija planiranje vrši „u visini realizovanih rješenja iz prethodnog perioda.[39]“

[39] Dopis Ministarstva finansija broj:06-01-16454/2 od 14.01.2016. godine.

U periodu 2012-2014. godine raste odnos ostvarenih izdataka u odnosu na planirane, na poziciji 4630- Otplata obaveza iz prethodnih godina što je predstavljno tabelom 4. Prema obrazloženju Ministarstva finansija razlika od 31.970.699,70€ u 2014. godini, kada je ostvarena najveća razlika između ostvarenih i planiranih izdataka, obezbijeđena je iz sredstava budžeta.[40]

Tabela 6: **Planirani i ostvareni izdaci na poziciji 4630 - Otplata obaveza iz prethodnih godina**

Izdatak/Godina	2012	2013	2014	2015	2016
Planirani izdatak	44.812.291,48	32.709.623,22	33.250.599,97	33.811.080,00	39.374.755,37
Ostvareni izdatak	35.738.087,52	60.543.190,10	65.221.299,67	-	-
Procenat ostvarenja izdatka	**80%**	**185%**	**196%**	-	-

Kod potrošačkih jedinica kojima je Ministarstvo finasija planom opredijelilo budžetska sredstva na poziciji 4630- Otplata obaveza iz prethodnih godina utvrđeno je odstupanje ostvarenih u odnosu na planirane izdatke, što je predstavljeno tabelom 5. Najveće odstupanje utvrđeno je kod Sudstva i Ministarstva finansija.

Tabela 6: **Pregled izdataka potrošačkih jedinica kojima su planom opredijeljena sredstva na poziciji 4630- Otplata obaveza iz prethodnih godina u 2014. godini**

	Sudstvo	Ministarstvo odbrane	Fond za obeštećenje	Ministarstvo finansija
Planirani izdatak	77.077,00	1.315.000,00	2.197.440,00	29.661.000,00
Ostvareni izdatak	2.898.727,80	1.387.287,53	2.174.447,07	47.997.820,83
Procenat izvršenja	**3.761%**	**105%**	**99%**	**162%**

Postojeći sistem planiranja izdataka, u visini realizovanih rješenja iz prethodnog perioda, ne omogućava realnu projekciju izdataka koji mogu nastati po ovom osnovu, ima uticaj na budžetsku ravnotežu i zahtijeva dodatno obezbjeđivanje sredstava za ovu namjenu. Efikasniji pristup u planiranju izdataka za sudske sporove podrazumijevao bi planiranje na bazi stvarnih potreba potrošačkih jedinica, na osnovu podataka o broju i vrijednosti sporova koji se vode protiv državnih organa. Naročito, imajući u vidu činjenicu da državne organe o pokretanju spora pred sudom ili drugim nadležnim organom obavještava Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa prilikom pokretanja postupka.

2.3. Obaveza izvršenja pravosnažne sudske odluke

Izvšni postupak se pokreće sa ciljem ostvarenja subjektivnog prava povjerioca (potraživanja) primjenom posredne ili neposredne prinude prema dužniku koji nije postupao u skladu sa pravosnažnom odlukom suda ili drugim aktom. Dakle, da bi se moglo govoriti o sprovođenju postupka izvršenja sudske odluke, moraju biti ispunjena dva osnovna kriterijuma:

- mora postojati pravosnažna sudska odluka (ona koja se ne može pobijati redovnim pravnim lijekovima),
- da je protekao određeni vremenski period predviđen za dobrovoljno ispunjenje obaveze, odnosno realizaciju subjektivnog prava povjerioca po osnovu pravosnažne sudske odluke.

Postupak izvršenja sudske odluke predstavlja posljednju fazu u postupku za ostvarenje subjektivnih građanskih prava.

Shodno čl. 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, izvršenje sudskih odluka u građanskim stvarima je sastavni dio prava na pravično suđenje, odnosno njegove komponente koja se odnosi na suđenje u razumnom roku. Ovaj stav je sadržan u relevantnim presudama Evropskog suda

[40] Predlog zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2014. godinu, Ministarstvo finansija Crne Gore; strana 211.

za ljudska prava, kao i u Preporuci Savjeta Evrope R(2003)171, koja predviđa da neefikasan sistem izvršenja sudskih odluka u građanskim stvarima može imati negativan uticaj na kredibilitet pravosudnog sistema i povjerenje građana u institucije pravosudnog sistema. Pozivajući se na Rezoluciju br. 3 o opštim principima i mehanizmima za postizanje efikasnosti u sistemu izvršenja sudskih odluka 2001. godine, Preporuka Savjeta Evrope R(2003)17 stoji na stanovištu da efikasno i djelotvorno izvršenje sudskih odluka je od kapitalnog značaja za sve zemlje članice Savjeta Evrope u pogledu stvaranja, razvijanja i jačanja njihovih pravosudnih sistema.

Pored ove Preporuke, koja se dominantno odnosi na građanske predmete, od strane Savjeta Evrope usvojena je i Preporuka R(2003)16 koja se odnosi na izvršenje sudskih i administrativnih odluka u upravnim stvarima.

Stoga je neophodno da u skladu sa članom 12 Zakona o budžetu[41] Ministarstvo finansija izvrši preusmjeravanje u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove, kako bi nastala obaveza bila izmirena u zakonom predviđenom roku.

- Predmetnom revizijom državni revizor je utvrdio da suprotno članu 12 Zakona o budžetu za 2014. godinu Ministarstvo finansija nije vršilo preusmjeravanja u korist pozicije 4630- Otplata obaveza iz prethodnih godina, čime nije bila stvorena mogućnost za postupanje po pravosnažnim odlukama suda, rješenjima Agencije za mirno rješavanje radnih sporova i drugim aktima nadležnih instutucija.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa, kao zakonski zastupnik tuženog organa, dužan je da istom po okončanju sudskog postupka dostavi pravosnažnu odluku suda na postupanje u zakonom predviđenom roku. Međutim, od strane državnih organa, u periodu 2012-2014. godine, isplate po osnovu tužbi protiv tuženih organa nijesu isplaćivane prema rokovima određenim u pravosnažnim odlukama sudova i drugim aktima nadležnih institucija, čime su izdaci za sporove dodatno uvećavani za troškove izvršnog postupka.

- Predmetnom revizijom državni revizor je utvrdio da su svi izdaci za sudske sporove (sporovi po osnovu radnih odnosa i druge vrste sporova) koji su isplaćeni iz sredstava budžeta naplaćeni prinudnim putem na osnovu izvršne isprave. U 2012. godini ukupan iznos izdataka za sudske sporove u iznosio je 13.199.732 €, u 2013. godini 21.578.203€ i u 15.476.495 € u 2014. godini.

Postupanje po pravosnažnim odlukama nadležnih sudova, rješenjima Agencije za mirno rješavanje radnih sporova i drugim aktima koja u izvršnom postupku mogu predstavljati vjerodostojnu izvršnu ispravu, osim što predstavlja zakonsku obavezu organa ima uticaj na smanjenje ukupnih izdatka za sporove i racionalno korišćenje raspoloživih budžetskih sredstava. Ovo je posebno važno imajući u vidu činjenicu da je nastanak izdatka prema navedenim ispravama izvjestan za potrošačku jedinicu.

2.4. Institucionalna organizacija i saradnja organa

Revizijom je utvrđen visok rizik u oblasti saradnje između Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa i ministarstva, odnosno drugih organa i javnih službi koje u skladu sa zakonom Zaštitnik zastupa pred sudovima i drugim državnim organima. U većini državnih organa koji su bili obuhvaćena postupkom revizije, sistematizovane su organizacione jedinice i radna mjesta u čijoj nadležnosti se nalaze poslovi koji obuhvataju komunikaciju sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa (dostavljanje informacija na njegov zahtjev, dokumenata, izjašnjenja, mišljenja), Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i drugim organima pred kojima se vode postupci.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova u okviru Službe za pravne, kadrovske i finasijske poslove nalazi se Biro za kadrovske i pravne poslove u kome su sistematizovana radna mjesta zadužena za dostavljanje informacija, dokumenta, izjašnjenja, mišljenja i drugih podataka, koji se odnose na postupke pred sudovima, Agencijom za mirno rješavanje

[41] Odredba je predviđena Zakonom o budžetu za 2014. godinu i Zakonom o budžetu za 2015. godinu.

radnih sporova u kojima Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa zastupa Ministarstvo. Ukupano je sistematizovanih 7 radnih mjesta koja su zadužena za saradnju sa Zaštitnikom, u postupcima koji se vode pred sudom i Agencjom za mirno rješavanje radnih sporova, uključujući i načelnika Biro za kadrovske i pravne poslove.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu odbrane u okviru Direktorata za ljudske resurse nalazi se Odsjek za pravne i stambene poslove koji se između ostalog bavi i dostavljanjem dokumentacije Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Ukupno je sistematizovano 7 radnih mjesta u okviru Odsjeka.

Poslove vezane za sudske sporove i sporove pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova kod Zavoda za izvršavanje krivičnih sankcija obavljaju 2 lica koja su aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistemtizaciji radnih mjesta Ministarstva pravde nalaze u Službi za pravne, kadrovske i kancelarijske poslove. Ipak u postupku revizije utvrđena je nedovoljna saradnja državnih organa, Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova koja je imala uticaj na tok, ishod i troškove postupka, koji su vođeni pred nadležnim organima od strane Zaštitnika.

Za obavljanje poslova stručne službe Zaštitnika imovinsko pravnih interesa obrazovane su tri organizacione jedinice Kancelarija u Podgorici, Kancelarija u Bijelom Polju i Kancelarija u Kotoru i Pravilnikom[42] utvrđen njihov djelokrug. Osim Zaštitnika i deset zamjenika Zaštitnika sistematizovano je 28 službeničkih i namještеničkih radnih mjesta.
Agencija za mirno rješavanje radnih sporova utvrdila je dvije organizacione jedinice i to: Odjeljenje za poslove mirnog rješavanja radnih sporova i Službu za opšte i finansijske poslove. Za izvršenje poslova iz djelokruga rada Agencije utvrđena su službenička radna mjesta za 19 izvršilaca.[43] Na dan 31.12.2015. godine Agencija je imala imala 12 zaposlenih izvršilaca.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Centra za posredovanje utvrđeni su poslovi u okviru tri organizacione jedinice: Centrale – Podgorica, područne jedinice Bijelo Polje i područne jedinice Kotor i sistematizovano pet službeničkih mjesta. Na dan 31.12.2015. godini u Centru je zapošljeno 5 lica kao što je i predviđeno Pravilnikom, troje lica u Centrali i po jedno u područnim jedinicama u Kotoru i Bijelom Polju.

Primjeri nedovoljne saradnje institucija:

Predmet broj: PZ 679/12,

Tuženi: Ministarstvo pravde-Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija

Predmet spora: naknada materijalne štete po osnovu rada

Shodno Zakonu o državnoj imovini[44], i iskazanom iznosu potraživanja naknade štete u vrijednosti od 72.420,78 eura, Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore obratio se zahtjevom Ministarstvu finansija[45], radi razmatranja mogućnosti zaključenja poravnanja u predmetnoj stvari, budući da je Zaštitnik imovinsko pravnih interesa shodno navedenoj zakonskoj odredbi u obavezi pridržavati se stava Vlade Crne Gore. Takođe, Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore u vezi navedenog obratio se i Ministarstvu pravde[46] kao resornom ministarstvu ZIKS-a. U konkretnom slučaju Ministarstvo finansija kao ni Ministarstvo pravde nije zauzelo stav, niti dostavilo izjašnjenje Zaštitniku imovinsko pravnih interesa povodom obraćanja, nakon čega je Zaštitnik imovinsko pravnih interesa uputio urgencije Ministarstvu finansija i Ministarstvu pravde[47], na postupanje i preduzimanje mjera iz njihovih nadležnosti. Međutim ni nakon upućivanja urgencija od strane Zaštitnika, nadležna ministarstva se nijesu oglašavala, tako da se u predmetnom sporu nije postigno dogovor zaključenja poravnanja u predmetnoj pravnoj stvari.

[42] Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa, Zu.br.189/13 od 18.06.2013. godine.
[43] Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, maj 2013. godine.
[44] Sl.list CG br.21/09 i 40/11.
[45] Pz. Br. 1331/14, od 11. 09. 2015. godine.
[46] Pz. Br. 1331/14, od 11. 09. 2015. godine.
[47] Pz. Br. 1331/14, od 07. 10. 2015. godine

Predmet broj: PZ 1811/12,

Tuženi: Ministarstvo finansija –Uprave za nekretnine

Predmet spora: naknada materijalne štete po osnovu rada „letački dodatak“

Nakon što je Osnovni sud dostavio tužbu[48] Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa, Zaštitnik nije uputio tužbu tuženom organu radi upoznavanja, izjašnjenja na tužbene navode i dostavljanje raspoložive dokumentacije. Međutim u roku odgovorio na tužbu[49] uz primjedbu da nije dostavljen nijedan vjerodostojan materijalno-pravni dokaz u prilogu osnovanosti tužbenog zahtjeva. Iako je Zaštitnik poziv za pripremno ročište[50] (koje je zakazano za 21.02.2013.g.) primio dana 10. 01. 2013.g. on tek na dan održavanja pripremnog ročišta šalje tužbu tuženom organu[51] radi upoznavanja i izjašnjenja, a na zakazano ročište ne izlazi.

Efikasna saradnja između Zaštitnika i ministarstva podrazumijeva blagovremenu komunikaciju i dovoljno informacija sa pravnog stanovišta, odnosno kvalitet pravnog savjeta (izjašnjenja na nalaze vještaka, proslijeđivanje potrebnih dokaza, pravno tumačenje, sparivanje sa postojećim predmetima, analiza sudske prakse i pravnih stavova Vrhovnog suda).

- Predmetnom revizijom državni revizor je utvrdio da ne postoji redovna komunikacija, blagovremeno i potpuno prosleđivanje potrebne dokumentacije, konsultacije o postupanju u vezi sa zajedničkim pitanjima i kvalitetno savjetovanje sa Zaštitnikom.

U analiziranim slučajevima Zaštitnik je blagovremeno upoznavao državne organe sa tužbenim zahtjevom (osim u jednom slučaju, ali je blagovremeno odgovorio na tužbu, a na zakazano ročište nije izašao) i tokom postupka je blagovremeno tražio izjašnjenje na tužbu i izjašnjenje na izvještaj o vještačenju. Revizijom je evidentirana je i urgencija (dva puta) Zaštitnika zbog kašnjenja izjašnjenja na izvještaj o vještačenju i dokazne dokumentacije. Odnosno, utvrđeno je da državni organi uglavnom neblagovremeno pripremaju izjašnjenja i dokaznu dokumentaciju.

2.5. Alternativno rješavanje radnih sporova

Alternativno rješavanje sporova obuhvata različite postupke rješavanja sporova koji se odvijaju van suda, odnosno alternativa je redovnom sudskom postupku, koji je u našim uslovima još uvijek najčešći način rješavanja spornih odnosa. Postupci alternativnog rješavanja sporova najčešće se odvijaju uz pomoć treće neutralne strane, koja u zavisnosti od vrste postupka, može imati različite uloge i različit nivo uticaja na rješenje spora. Najpoznatiji i najčešće korišteni modeli su medijacija i arbitraža.

U zemljama sa dužom tradicijom u alternativnom rješavanju sporova, ovaj termin se postepeno prestaje koristiti, jer su takvi postupci ušli u redovnu primjenu, a stranke ih sve češće koriste kao predsudski postupak, te se o njima govori kao o redovnim i adekvatnim postupcima rješavanja sporova. Ove zemlje su uspjele razviti novu kulturu rješavanja sporova, u kojoj je strankama od izuzetnog značaja, brz i efikasan pristup pravdi.[52]

Medijacija je postupak alternativnog načina rešavanja sporova[53], u kome strane žele da sporni odnos reše mirnim putem uz pomoć jednog ili više posrednika – medijatora koji kroz dogovaranje i pregovaranje pomažu strankama da postignu zajedničko rešenje i dođu do sporazuma koji će rešiti njihove sporne odnose i biti prihvatljiv za obe strane. Postupak medijacije obuhvata niz aktivnosti

[48] P 4082/12, od 08.11.2012.g.
[49] Pz.br. 1811/12, od 6.12. 2012.g.
[50] Pz-1811/12, od 10.01.2013.g.
[51] PZ br.1811/12, od 21.02. 2013.g.
[52] Alternativno rješavanje sporova – medijacija i arbitraža; Aleksandar Živanović, izvršni direktor Udruženja medijatora BiH i Obren Bužanin, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske; Sarajevo 2009; strana 31.
[53] Postoji više metoda alternativnog rješavanja sporova: arbitraža; mirenje; rana neutralna ocjena; rana stručna procjena; mini suđenje; privatni sudija; nedjelja za poravnanje; medijacija – arbitraža; zaštitnik ljudskih prava; medijacija – posredovanje.

kojima se, u određenim situacijama, može dati prednost u odnosu na vođenje spora pred nadležnim sudom.[54]

Razlike između sudskog postupka i postupka medijacije – posredovanja[55]

Sudski postupak	Medijacija -posredovanje
Sudski postupak je formalan, a forma zakonom predviđena	Postupak medijacije je neformalan i pravila postupka određuju same strane
Sud izvodi dokaze kroz dokazni postupak	Medijator olakšava stranama da same dođu do rješenja
Sudski postupak nekada traje dugo	Medijacija se završava po Zakonu o posredovanju u roku od 60 dana, odnosno po Porodičnom zakonu najduže 90 dana
Presuda često dovodi do potpunog razilaženja strana i prekida komunikacije	Medijacija najčešće uspostavlja pokidanje međuljdske odnose i čuva ih u budućnosti
U sudskom postupku se najčešće rješava jedan spor	Moguće je riješiti više sporova odjednom
Iziskuje velike troškove postupka	**Olakšanje za budžet**

Institucionalni i pravni okvir Crne Gore omogućavaju državnim organima koji su stranke u postupku rješavanje sporova mirnim putem uz pomoć treće neutralne strane. Takav način vođenja postupaka, u određenim situacijama, ima niz prednosti u odnosu na do sada tradicionalan način vođenja postupaka pred nadležnim sudovima.

Kada je spor izvjestan i kada rukovodstvo državnog organa ima informaciju o postojanju spora, najefikasniji i najjeftiniji način rješavanja spora je rješavanja spora mirnim putem. Analizom odabranih sudskih predmeta utvrđeno je da je samo u jednom[56] od 8 analiziranih predmeta, koji su dio brojnih sudskih sporova koji se javljaju po istom osnovu (tužbe za isplatu razlike plata i naknada) predložena mogućnost mirnog rješavanja spora.

Zakonom o parničnom postupku[57] propisano je da stranke mogu zaključiti poravnanje o predmetu spora u toku cijelog postupka (sudsko poravnanje). Poravnanje može da se odnosi na cio tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio. Pred sudom se ne može zaključiti poravnanje u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati. Kad sud donese rješenje kojim ne dozvoljava poravnanje stranaka, zastaće sa postupkom dok ovo rješenje ne postane pravosnažno.

Sudsko poravnanje se zaključuje, po pravilu, pred sudom prvog stepena. Sudsko poravnanje može se zaključiti i pred drugostepenim sudom kad se pred drugostepenim sudom održava glavna rasprava. Drugostepeni sud će rješenjem utvrditi da je prvostepena presuda bez pravnog dejstva, ako su stranke zaključile sudsko poravnanje u toku postupka po žalbi[58]. Ako sud ocijeni da bi se spor mogao uspješno riješiti putem posredovanja, zastaće sa postupkom i uputiće stranke na postupak posredovanja[59].

[54] **Do sada je Savjet Evrope na području medijacije donio 4 preporuke, kao neobavezujuće izvore**:1) **Preporuku Rec (98)1**. od 21.01.1998. o porodičnoj medijaciji kojoj se predlaže državama članicama da podstiču porodičnu medijaciju i jačaju postojeći sistem.Preporukom se utvrđuju osnovna načela medijacije i preporučuje državama da kontrolišu mehanizme za izbor i edukaciju porodičnih medijatora; 2) **Preporuku Rec (99)19**. od 15.09.1999. o primjeni medijacije u krivičnim predmetima kojim se preporučuje medijacija, kao i aktivno uključivanje oštećenog i okrivljenog u krivičnom postupku u svim fazama toga postupka. Upozorava se na pravo oštećenog da mu se počinilac štete izvine. I ova preporuka upozorava na određene standarde i etička pravila, na nadzor nad izborom i edukacijom medijatora; 3) **Preporuku Rec (2001)9**. od 5.09.2001. o mogućnostima ARS između upravnih vlasti i pojedinaca kojom se preporučuje državama da podstiču postupke ARS u upravnim sporovima, kada je to moguće. Dozvoljava se mogućnost da se ARS propiše kao procesna pretpostavka. 4) **Preporuku Rec (2002)10**. od 18.09. 2002. o medijaciji u civilnim sporovima kojom se preporučuje državama članicama da omoguće ARS u civilnim sporovima kada je to moguće (a pri tome se smatraju kao civilni sporovi i privredni sporovi, potrošački sporovi i radni sporovi). I ova preporuka nalaže državi da obezbijedi standarde izbora, odgovornosti, edukacije medijatora, kao i obavezu da informiše građane o mogućnosti ARS i o troškovima- Priručnik za obuku medijatora – posrednika; strana 14.

[55] Priručnik za obuku medijatora – posrednika; Zoran Pažin, Dragana Đuranović, Marina Lutovac, Ranka Božović, Nikola Martinović; Centar za posredovanje Crne Gore; Podgorica 2009. Godine; Strana 9.

[56] Predmet broj 679/12, tuženo Ministarstvo pravde-Zavod za izvršenje krivičnih sankcija.

[57] Član 22 i član 4 Zakona o parničnom postupku ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 022/04...076/06, Službeni list Crne Gore", br. 073/10...048/15).

[58] Član 324 Zakona o parničnom postupku ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 022/04...076/06, Službeni list Crne Gore", br. 073/10...048/15).

[59] Član 329 Zakona o parničnom postupku ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 022/04...076/06, Službeni list Crne Gore", br. 073/10...048/15).

3. MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda sadržanih u izjašnjenjenjima subjekata revizije, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj insituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr. Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g**. **Nikola Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 31.03.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji uspjeha
Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa

MIŠLJENJE

Državna revizorska institucija je u postupku **revizije uspjeha** „Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa“, na osnovu analize sudskih sporova po osnovu radnih odnosa i sistema upravljanja izdacima za sudske sporove, utvrdila da mjere i aktivnosti koje sprovode tuženi organi, Zaštitnik imovinsko pravnih odnosa i Ministarstvo finansija ne spriječavaju nastanak izdataka za sudske sporove i/ili utiču na njihovo smanjenje.

- Postojeći centralizovani sistem planiranja izdataka za sudske sporove, na osnovu realizovanih rješenja iz prethodnog perioda, **ne omogućava realnu projekciju izdataka** koji mogu nastati po ovom osnovu i zahtijeva dodatno obezbjeđivanje sredstava za ovu namjenu. Evidencija izdataka za sudske sporove koju vodi Ministarstvo finansija ne pruža analitički uvid u strukturu izdataka nastalih po osnovu glavnog duga, kamate i troškova postupka.

- Izdaci za sudske sporove koji su isplaćeni iz budžeta Crne Gore u periodu 2012-2014. godina, u ukupnom iznosu od 50.254.430 €, naplaćeni su od strane Centralne banke, sa glavnog računa Državnog trezora prinudnim putem na osnovu izvršne isprave, čime su izdaci za sporove **dodatno uvećavani za troškove izvršnog postupka**. Troškovi sudskih postupaka u 8 analiziranih predmeta čine čak **46,22% ukupno isplaćenih sredstava**.

- Saradnja između Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa i državnih organa i javnih službi koje u skladu sa zakonom Zaštitnik zastupa pred sudovima, **nije na nivou koji omogućava ekonomično upravljanje izdacima za sudske sporove**. Ne postoji redovna komunikacija, blagovremeno i potpuno prosljeđivanje potrebne dokumentacije, konsultacije o postupanju u vezi sa zajedničkim pitanjima kao ni kvalitetno savjetovanje sa Zaštitnikom.

- Tuženi organi, po saznanju za mogućnost nastanka spora sa zaposlenim, ne preduzimaju radnje i aktivnosti kojim bi se sporna situacija iz radnog odnosa riješila bez vođenja postupka pred nekim od nadležnih organa. Samo u jednom od 8 analiziranih predmeta predložena je **mogućnost mirnog rješavanja spora**. U postupcima koji su se vodili pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova u 2014. godini za 185 predloga ili 26.05% od ukupnog broja postupaka u kojima je jedna strana u sporu bila država Crna Gora, nije postignut dogovor jer državni organ, kao strana u sporu nije prihvatio postupak mirnog rješavanja ili se nije izjasnio u zakonom propisanom i naknadno utvrđenom roku.

- Postojeći sistem evidencije sporova koju vodi Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa **ne omogućava efikasne pretrage**, pa postoji rizik da lice koje je već ostvarilo pravo pred nadležnim sudom učini to isto pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, ili obrnuto. Postojeći sistem evidencija sudskih sporova u državnim organima, koji su bili obuhvaćeni postupkom revizije, **nije sveobuhvatan**, ne omogućava uspješno upravljanje izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa i ne umanjuje na prihvatljiv nivo rizik da po istom osnovu jedno pravo bude naplaćeno dva ili više puta.

- Tuženi organi koji su bili subjekti revizije **ne vrše detaljne analize sudskih sporova** koje bi omogućile identifikovanje uzroka nastanka sporova i preduzimanje mjera i aktivnosti kojima bi se smanjila ili otklonila mogućnost nastanka sporova po istom osnovu.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja nadležni Kolegijum DRI je u predmetnoj reviziji mišljenja da upravljanje izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa koji se isplaćuju iz budžeta Crne Gore nije bilo ekonomično.

PREPORUKE

U cilju poboljšanja ekonomičnosti upravljanja izdacima za sudske sporove po osnovu radnih odnosa neophodno je da Mininistarstvo finansija, Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa i državni organi obuhvaćeni postupkom revizije sprovedu niz aktivnosti koje se, između ostalog, odnose na uspostavljanje evidencija koje će omogućiti bolji sistem kontrole izdataka i izradu analiza na bazi kojih je neophodno sprovoditi korektivne aktivnosti, kako bi se ostvario uticaj na uzrok nastanka spora i spriječilo ponavljanje sporova po istom osnovu.

Realizacijom preporuka će se umanjiti rizik da po istom ostvarenom pravu dva ili više puta nastane izdatak iz opredijeljenih budžetskih sredstava. Boljom saradnjom institucija, uključenih u postupak vođenja spora, smanjiće će se rizici koji bi mogli da imaju uticaj na tok, ishod i troškove spora. Konačno, postupanje po pravosnažnim odlukama suda i aktima drugih organa pred kojima se vode sporovi i alternativno rješavanje radnih sporova će izvjesno dovesti do smanjenja izdataka za sudske sporove.

Ministarstvo finansija:

1. **trebalo bi da obezbijedi knjigovodstvenu evidenciju izdataka za sudske sporove koja će omogućiti jasan pregled ostvarenih izdataka sa analitičkom i subanalitičkom klasifikacijom nastalih troškova (glavni dug, zatezna kamata, troškovi postupka, troškovi izvršenja).**

2. **treba da vrši planiranje izdataka za sudske sporove na osnovu realnih projekcija, u skladu sa evidencijama potrošačkih jedinica o sporovima koji se vode protiv njih.**

Sistem planiranja na osnovu stvarnih potreba potrošačkih jedinica bi dodatno doprinio ostvarivanju budžetske ravnoteže i obezbjeđivanju dovoljnih sredstava za troškove koji će nužno nastati. Sredstva za isplatu izdataka za sudske sporove treba planirati u budžetima potrošačkih jedinica kako bi iste bile u mogućnosti da vrše isplatu po pravosnažnim rješenjima u zakonskom roku.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa:

1. **treba da obezbijedi elektronski sistem evidencija kako bi se mogućnost vođenja spora pred dvije nadležne institucije i samim tim ostvarivanja istog prava dva ili više puta po istom osnovu eliminisao. Evidencija bi trebalo da bude tačna, ažurna i blagovremena i da sadrži sve ključne informacije o sporu (tuženi organ, vrijednost spora, status predmeta, fazu u kojoj se spor nalazi, lice odgovorno za vođenje postupka itd.).**

2. **treba da vrši analize sporova u kojima zastupa državu Crnu Goru, njene organe i javne službe čiji je osnivač država i na bazi njih predlaže Ministastvu finansija mjere i aktivnosti u cilju poboljšanja efikasnosti rada Zaštitnika i smanjenja izdataka sa sporove (npr. postupanje u sporovima male vrijednosti).**

3. **treba da u svim slučajevima blagovremeno informiše tužene organe i dostavlja im neophodnu dokumentaciju u zakonom predviđenom roku, kako bi se zbog kašnjenja i nedostavljanja dokumentacije smanjila mogućnost uticaja na tok, ishod i troškove postupka.**

4. **treba da predlaže i sprovodi mjere alternativnog rješavanja sporova u skladu sa postojećim institucionalnim i pravnim okvirom, pred Centrom za posredovanje i Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, u svim predmetima u kojima priroda spora to dozvoljava. Na taj način bi se povećao broj predmeta koji se rješavaju mirnim putem u odnosu na broj predmeta koji se vode pred nadležnim sudovima. Korišćenje postupaka alternativnog rješavanja sporova bi, osim niza drugih prednosti koje se odnose na tok postupka, doprinio smanjenju izdataka za sporove za iznos sudskih troškova.**

Ministarstva unutrašnjih poslova, odbrane, pravde, finansija i drugi budžetski korisnici protiv kojih se vode sporovi pred sudovima i/ili drugim nadležnim organima:

1. **treba da postupaju po pravosnažnim i izvršnim odlukama nadležnih sudova i drugih organa i tako izbjegnu neekonomično trošenje budžetskih sredstava u postupku prinudne naplate potraživanja.**

2. **treba da utvrde način vođenja evidencija o sporovima koji se vode protiv njih pred sudovima i/ili drugim nadležnim organima koje bi trebalo da im omoguće tačne i blagovremene podatke o vrijednosti spora, statusu predmeta, fazi u kojoj se spor nalazi, odgovornom licu itd. Evidencije je neopodno ažurirati blagovremeno, u skladu sa dokumentacijom o toku postupka koju im dostavlja Zaštitik imovinsko-pravnih interesa.**

3. **budžetski korisnici koji u okviru svojih organizacionih jedinica nijesu imenovali lica odgovorna za saradnju sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa i drugim organima pred kojima se vode sporovi, treba da iste imenuju.**

4. **treba da Zaštitniku, na njegov zahtjev blagovremeno dostavljaju tražene informacije i dokumente u svim postupcima koji se protiv njih vode pred nadležnim institucijama.**

5. **treba da vrše analize uzroka nastanka sporova i na bazi sprovedenih analiza sprovode mjere i aktivnosti kojima bi trebalo umanjiti ili eliminisati mogućnost ponavljanja spora po istom osnovu.**

6. **treba da preduzimaju aktivnosti kako bi se nastali sporovi riješili u neposrednom odnosu između tuženog organa i zaposlenog, u slučajevima kada je to moguće, odnosno da koriste alternativne načine rješavanja sporova kako bi se bi se smanjio broj predmeta koji se vode pred nadležnim sudovima u odnosu na broj premeta koji se vode pred Centrom za posredovanje i Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova.**

Subjekti revizije dužni su da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci od dana prijema konačnog Izvještaja o reviziji **izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O KONTROLNOJ REVIZIJI „REGISTRA UGOVORA O KONCESIJAMA“ I „PRIHODI BUDŽETA CRNE GORE PO OSNOVU ZAKLJUČENIH UGOVORA O KONCESIJAMA ZA KORIŠĆENJE PRIRODNIH BOGATSTAVA”

Vrsta revizije:	Revizija realizacije preporuka-kontrolna revizija
Subjekat revizije:	Vlada Crne Gore - Komisija za koncesije, Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za vode, Lučka uprava, Uprava za nekretnine, Uprava za imovinu, Poreska uprava i Uprava za inspekcijske poslove.
Predmet revizije:	Kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji prihoda budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava (broj 40113-01-84/34 od 29.05.2014. god.) i Konačnom izvještaju o reviziji registra ugovora o koncesijama (broj 40116-024-26/65 od 26.05.2015. god.).
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje kontrolne revizije „Registra ugovora o koncesijama“ i „Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava“ sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, od 22. 12. 2015. godine (br. 4011-06-1998) i
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N Kovačević (član Kolegijuma) od 04.01.2016. god. (broj: 40116-024-03).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije su: Komisija za koncesije, Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za vode, Lučka uprava, Uprava za nekretnine, Uprava za imovinu, Poreska uprava i Uprava za inspekcijske poslove.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju realizacije preporuka-**kontrolnu reviziju**.

Praćenje realizacije preporuka je dio procesa revizije koji ima za cilj jačanje uticaja revizije i poboljšava budući rad subjekata revizije. Praćenje realizacije preporuka je postupak kojim se određuje adekvatnost, efektivnost i pravovremenost radnji preduzetih od rukovodstva subjekta revizije u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka. Glavni razlog za praćenje realizacije datih preporuka je da se poveća vjerovatnoća da će preporuke biti sprovedene.

Predmet revizije je kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji prihoda budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava (broj 40113-01-84/34 od 29.05.2014. god.) i Konačnom izvještaju o reviziji registra ugovora o koncesijama (broj 40116-024-26/65 od 26.05.2015. god.). Kontrola realizacije preporuka koje se odnose na Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Upravu za šume, biti će predmet posebne revizije.

Cilj revizije je provjeriti tačnost izvještaja subjekata revizije o sprovedenim radnjama u cilju realizacije preporuka i utvrditi u kojoj mjeri su realizovane preporuke i prije svega utvrditi da li su indentifikovane nepravilnosti otklonjene.

Revizija je obuhvatila aktivnosti subjekata revizije u periodu 01.06.2014. do 31.03.2016.g.

4. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je izvršena u periodu od 04.01. do 31.03.2016. godine.

5. ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Na bazi sprovedene **kontrolne revizije** i utvrđenog činjeničnog stanja, a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola N. Kovačević** (član Senata - član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 12.05.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o kontrolnoj reviziji
REGISTRA UGOVORA O KONCESIJAMA I
PRIHODI BUDŽETA CRNE GORE PO OSNOVU ZAKLJUČENIH UGOVORA O KONCESIJAMA ZA KORIŠĆENJE PRIRODNIH BOGATSTAVA

Registar ugovora o koncesijama

Ugovori, aneksi ugovora i raskidi ugovora, za koje je predhodnom revizijom utvrđeno da nijesu upisani u Registar ugovora o koncesijama, dostavljeni su Komisiji za koncesije od strane koncedenata i upisani u Registar. U Registar je upisano 49 ugovora o koncesijama i ispravljeni su pogrešno upisani podaci u Registru.
Od decembra 2015. godine internet stranica Komisije za koncesije je aktivna i na njoj je objavljen Registar ugovora o koncesijama i druga dokumenta koja, po mišljenju Komisije, mogu biti značajna za zainteresovane subjekte (Izvještaji o radu Komisije, zakonska i podzakonska regulativa, sastav Komisije).
Godišnji izvještaj o radu Komisije za 2014. godinu je sačinjen i dostavljen nadležnim subjektima – Skupštini, Vladi i jedinicama lokalne samouprave. Izvještaj je podnesen Vladi 13. januara 2016. godine preko Ministarstva ekonomije. Godišnji izvještaj o radu Komisije za 2015. godinu dostavljen je nadležnim organima u zakonom propisanom roku. Ministarstvo ekonomije je izvršilo dopunu Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama[60] kojim je propisana obaveza vođenja Registra ugovora o koncesijama i u elektronskoj formi.

Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava[61]**.**

Ministarstvo ekonomije je usljed neizvršenja ugovornih obaveza od strane koncesionara, odnosno pokretanja stečajnog postupka, tokom 2015. godine, raskinulo tri ugovora o koncesiji. Ministarstvo ekonomije je u cilju pribavljanja sredstava obezbjeđenja ugovornih obaveza zaključilo anekse ugovora za četiri koncesionara koji su dostavili bankarsku garanciju. Ugovorima o koncesijama (četiri ugovora) koji su zaključeni u periodu od 01.06.2014. do 18.03.2016. godine, kao sredstvo obezbjeđenje izvršenja ugovornih obaveza, utvrđena je obaveza dostavljana bankarskih garancija i to posebno za dobijeno pravo na detaljna istraživanja i za dobijeno pravo na eksploataciju, čime je stvorena pretpostavka za obezbjeđenje izvršenja ugovornih obaveza u fazi detaljnih geoloških istraživanja i u fazi eksploatacije, što nije bilo precizirano u ranijim ugovorima. Takođe, ugovorima je definisano da su ugovorne strane saglasne da kontrolu otkopane količine mineralne sirovine može jedanput godišnje izvršiti institucija ili komisija koju odredi organ uprave, čime je obezbijeđena mogućnost vršenja eksterne revizije.

[60] „Sl. list Crne Gore", br. 32715 od 26.06.2015.g.
[61] **Napomena:** Kontrola realizacije preporuka koje se odnose na **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Upravu za šume** predmet je **posebne kontrolne revizije DRI**.

Ministarstvo ekonomije je za ugovore za koje nijesu bila obezbijeđena sredstva obezbjeđenja (utvrđeno predhodnom revizijom) dostavilo državnom revizoru na uvid garancije banke i dokumentaciju na osnovu koje se može utvrditi da je pokrenuta procedura upisa hipoteke.

- Nakon izvršene kontrole otkopanih količina mineralnih sirovina, koja je izvršena za 38 ležišta, **Ministarstvo ekonomije je dostavilo Poreskoj upravi rješenja o promjenljivom dijelu koncesione naknade po osnovu više ostvarene proizvodnje od prikazane, čime je realizacijom preporuke DRI ostvaren prihod budžeta Crne Gore u ukupnom iznosu od 1.291.563,77 €.**

- **Ministarstvo ekonomije je u značajnoj mjeri unaprijedilo evidenciju potraživanja po osnovu koncesionih naknada.**

Uprava za vode je u 2015. godini zaključila dva ugovora o koncesijama, u skladu sa propisanim procedurama. Ugovori o koncesijama su obezbijeđeni bankarskom garancijom za izvršavanje obaveza iz ugovora. Ostvareno je poboljšanje u saradnji Uprave za vode, Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove. Poreska uprava mjesečno dostavlja podatke o naplati svih obaveza koncesionara, a Uprava za inspekcijske poslove na zahtjev Uprave za vode upućuje u kontrolu inspektora za vode. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je, 2013. godine, izmjenama akta o sistematizaciji Uprave za vode povećalo broj izvršilaca na 13 (ranijim aktom taj broj je bio utvrđen na 7).
Uprava za vode u 2016. godini, u skladu sa preporukom DRI, donosi rješenja o privremenom obračunu koncesionih naknada za izvađeni materijal iz vodotoka.

Poreska uprava redovno dostavlja nadležnim državnim organima mjesečne izvještaje o naplati koncesionih naknada za svakog koncesionara pojedinačno, informacije o stanju duga po osnovu koncesionih naknada za svakog koncesionara pojedinačno, kao i informacije o preduzetim mjerama naplate.
Poreska uprava vrši kvartalno i godišnje sravnjenje stanja na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika sa nadležnim državnim organima koji donose rješenja o iznosu koncesione naknade.

6. ZAKLJUČNA OCJENA

- **Aktivnostima koje su subjekti revizije preduzeli u cilju realizacije preporuka DRI ostvaren je napredak u oblasti davanja, obračuna, naplate i nadzora koncesija za korišćenje prirodnih bogatstava.**

- **Registar ugovora o koncesijama još uvijek ne pruža potpunu sliku stanja aktivnih ugovora o koncesijama što je posljedica nedostavljanja obavještenja o isteku vremena trajanja ugovora o koncesijama. Ostaju problemi koji se odnose na blagovremeno dostavljanje ugovora o koncesijama i promjena koji ih prate od strane koncedenata.**

- Kod **obračuna koncesione naknade**:
  - **Kontrolnom revizijom je utvrđeno** da **Uprava za vode**, u 2015. godini, u toku obračunskog perioda nije donosila rješenja o privremenom obračunu koncesione naknade za izvađeni materijal iz vodotoka (šljunak i pijesak), do 20-tog u mjesecu za prethodni mjesec, već je obračun koncesione naknade za izvađeni materijal iz vodotoka vršila istekom tekućeg obračunskog perioda i donosila rješenja po osnovu konačnog obračuna koncesione naknade za izvađeni materijal iz vodotoka. Uprava za vode u 2016. godini, u skladu sa preporukom DRI, donosi rješenja o privremenom obračunu koncesionih naknada za izvađeni materijal iz vodotoka.

- **Uprava za vode**, s obzirom na činjenice da ne postoji Ugovor o koncesiji za izvorište "Čeoče" i da nema informaciju o ostvarenoj proizvodnji, nije vršila obračun koncesione naknade za 2015. godine za izvorište mineralne vode „Čeoče" (proizvodnju mineralne vode „Rada"), iako je izvjesno da je eksploatacija u toku iste godine vršena.

- **Ministarstvo ekonomije** za proizvodnju veću od prikazane od 119.138 m3 č.s.m. utvrđenu kontrolom otkopanih količina mineralnih sirovina za ležište "Midova kosa"-Budoš, opština Nikšić, nije donijelo rješenje o promjenjljivom dijelu koncesione naknade iz razloga što: "nijesu postojale zakonske mogućnosti da se obračuna koncesiona naknada, jer ne postoji pravni osnov za obračun iste, a to je važeći ugovor o koncesiji, pri čemu je i eksploatacija vršena bez znanja Ministarstva ekonomije".

- **Uprava za vode** nije obezbijedila stalni nadzor eksploatacije materijala iz vodotoka (šljunak i pijesak) u 2015. godini.

- **Nadležni Kolegijum DRI skreće pažnju** na situacije gdje se vršila eksploatacija, a nije obračunavana koncesiona naknada (lokacije „Midova kosa" i „Čeoče"). Nadležni organi treba da postupaju u skladu sa principima dobrog upravljanja i prevaziđu nedostatke pravnog i institucionalnog okvira.

- Nedostaci u oblasti koncesija **su nedovoljna definisanost i primjenjivost pravnog režima.** Osim opšteg zakona (Zakon o koncesijama) postoje posebni zakoni (Zakon o šumama, Zakon o igrama na sreću) koji uređuju problematiku koncesija, pa je prisutan problem međusobnog odnosa ovih zakona. Potrebno je što prije donijeti Zakon o javno-privatnom partnerstvu koji je u formi nacrta a kojim se, između ostalog, reguliše i uređuje oblast koncesija i predviđa kvalitetniji nadzor u ovoj oblasti.

Sa utvrđenim nepravilnostima i nedostacima u realizaciji preporuka, a posebno o situacijama gdje se vršila eksploatacija a nije obračunavana koncesiona naknada, **DRI će kroz upućivanje Konačnog izvještaja o reviziji, upoznati Skupštinu Crne Gore i Vladu Crne Gore.**

Subjekti revizije koji nijesu realizovali ili su djelimično realizovali preporuke DRI, što je konstatovano u kontrolnoj reviziji, **treba da okončaju aktivnosti na realizaciji izdatih preporuka** kako bi se utvrđene nepravilnosti u oblasti koncesija otklonile i o tome u roku od 6 mjeseci izvjeste DRI.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O KONTROLNOJ REVIZIJI „PRIHODI BUDŽETA CRNE GORE PO OSNOVU ZAKLJUČENIH UGOVORA O KONCESIJAMA ZA KORIŠĆENJE ŠUMA”

Vrsta revizije:	Revizija realizacije preporuka-kontrolna revizija
Subjekat revizije:	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Uprava za šume i Poreska uprava
Predmet revizije:	Kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji prihoda budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava (broj 40113-01-84/34 od 29.05.2014. god.).
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje kontrolne revizije „Prihodi budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje šuma“ sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, od 22. 12. 2015. godine (br. 4011-06-1998) i
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola Kovačević (član Kolegijuma) od 04.01.2016. god. (broj: 40116-024-03).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije su: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Uprava za šume (davanje koncesija, obračun koncesione naknade i vršenje nadzora nad izvršenjem obaveza iz ugovora o koncesijama) i Poreska uprava (naplata naknada od koncesija).

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja vrši poslove uprave koji se odnose na: utvrđivanje predloga tekuće i razvojne politike, mjere agrarne politike i politike ruralnog razvoja; predlaganje i konstituisanje sistemskih rješenja u poljoprivredi i preduzimanje mjera za njihovo sprovođenje; zaštitu, iskorišćavanje i unapređivanje poljoprivrednog zemljišta; biljnu proizvodnju; stočarstvo; organsku proizvodnju; fitosanitarnu oblast; veterinarstvo; bezbjednost hrane; pčelarstvo; slatkovodno, morsko ribarstvo i marikulturu; jačanje konkurentnosti proizvođača hrane; održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima; poboljšanje kvaliteta života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima; primjenu savremene tehnike i tehnologije u poljoprivredi; bilans osnovnih poljoprivrednih proizvoda; predlaganje mjera i analiziranje njihovog uticaja na ekonomski položaj i uslove privređivanja subjekata iz oblasti poljoprivrede i agroindustrije; razvojnu politiku u oblasti šumarstva; sistemska rješenja za gazdovanje šumama i šumskim zemljištem i njihovu zaštitu; očuvanje, ekonomsko korišćenje i unapređivanje šuma; monitoring planiranja gazdovanja šumama; licenciranje stručnih poslova u šumarstvu; prerađivačku industriju drveta i proizvoda od drveta; razvojnu politiku u oblasti lovstva; sistemska rješenja za gazdovanje i upravljanje sa divljači i lovstvom; obezbjeđenje korišćenja lovišta i izradu programa razvoja lovstva; razvojnu politiku u upravljanju vodama; sistemska rješenja za obezbjeđenje i korišćenje voda, vodnog zemljišta i vodo-izvorišta za vodosnabdijevanje, zaštitu voda od zagađivanja, uređenje voda i vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda; sistemske i druge podsticajne mjere za unapređenje ovih oblasti; vođenje propisanih evidencija; međunarodnu saradnju u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organi uprave u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja su Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za šume, Uprava za vode i Agencija za duvan.

U periodu vršenja revizije ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja je bio prof. dr. Petar Ivanović.

Sjedište Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja je u Podgorici, Rimski trg broj 46.

Uprava za šume je organ državne uprave za oblast šumarstva, osnovan Uredbom o osnivanju[76], čiji rad i osnovne nadležnosti su određeni Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[77]. Uprava za šume u skladu sa Zakonom o šumama[78], obavlja upravne i sa njima povezane stručne poslove koji se odnose na: gazdovanje šumama; mjere i radnje na njezi, obnavljanju, podizanju i melioraciji šuma, zaštitu šuma i šumskog zemljišta od protivpravnog prisvajanja i korišćenja, požara i dr.; planiranje gazdovanja šumama, koje se ostvaruju kroz izradu programa i planova gazdovanja šumama, izvođačkih projekata i programa i planova pošumljavanja goleti; **davanje šuma u državnoj svojini na korišćenje putem ugovora u skladu sa zakonom;** monitoring sprovedenih mjera na gazdovanju šumama, vršenje stručnog nadzora i kontrolu kvaliteta izvedenih radova i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost. **Uprava za šume priprema i predlaže Vladi davanje koncesija u šumarstvu, vrši upravni nadzor i stara se o tome kako se izvršavaju ugovori o kocesijama.**

Davanje koncesija za korišćenje šuma uređeno je sledećim propisima:

1) Zakon o šumama ("Sl. list RCG" br. 55/00 i 74/10) do 25.12.2010;
2) Zakon o učešću privatnog sektora u vršenju javnih usluga ("Sl. list CG" br. 30/02 i 08/09);- poglavlja IV i VII o koncesijama, do 12.02.2009. godine;
3) Zakon o koncesijama ("Sl. list CG" br. 08/09) od 12.02.2009. godine i
4) Zakon o šumama ("Sl. list CG" br. 74/10 i 40/11 i 47/15) od 25.12. 2010. godine.

Funkciju direktora Uprave za šume u periodu od 2008. g. do septembra 2015. g. obavljao je g. **Radoš Šućur**.

U periodu od septembra 2015. do maja 2016. g. funkciju direktora Uprave za šume obavljao je g. **Mirsad Nurković.**

Od maja 2016. g. funkciju direktora Uprave za šume obavlja g. **Nusret Kalač.**

Sjedište Uprave za šume je u Pljevljima, ul. Miloša Tošića bb.

Shodno članu 49. stav 4. Zakona o koncesijama naplatu koncesione naknade vrše organi nadležni za naplatu javnih prihoda.

Poreska uprava, shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave[79], vrši između ostalog i poslove koji se odnose na redovnu i prinudnu naplatu poreza i sporednih poreskih davanja pa time i koncesionih naknada.

Sjedište Poreske uprave je u Podgorici, Bulevar Šarla de Gola br. 2.

Direktor Poreske uprave je g. **Miomir M Mugoša.**

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju realizacije preporuka-**kontrolnu reviziju**.

Praćenje realizacije preporuka je dio procesa revizije koji ima za cilj jačanje uticaja revizije i poboljšava budući rad revizije. Praćenje realizacije preporuka je postupak kojim se određuje adekvatnost, efektivnost i pravovremenost radnji preduzetih od rukovodstva subjekta revizije u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka. Glavni razlog za praćenje realizacije datih preporuka je da se poveća vjerovatnoća da će preporuke biti sprovedene.

[76] "Sl. list RCG", br. 43/01
[77] "Sl. list CG", br. 05/12; 25/12...i 80/15
[78] "Sl. list CG" br. 27/07, 73/10, 32/11, 47/11 i 47/15
[79] "Službeni list Crne Gore", br. 005/12 od 23.01.2012, 025/12 od 11.05.2012, 044/12 od 09.08.2012, 061/12 od 07.12.2012, 020/13 od 26.04.2013, 017/14 od 04.04.2014, 006/15 od 10.02.2015, 080/15 od 31.12.2015

Predmet revizije je kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji prihoda budžeta Crne Gore po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava (broj 40113-01-84/34 od 29.05.2014. god.).

Kontrola realizacije preporuka odnosi se na Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Upravu za šume i u dijelu naplate na Poresku upravu.

Cilj revizije je provjera tačnost izvještaja subjekta revizije o sprovedenim radnjama u cilju realizacije preporuka i utvrditi u kojoj mjeri su realizovane preporuke i prije svega utvrditi da li su indentifikovane nepravilnosti otklonjene.

Revizija je obuhvatila aktivnosti subjekata revizije u periodu 01.06.2014. do 31.03.2016.g.

4. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je izvršena u periodu od 04.01. do 30.04.2016. godine.

5. ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Na bazi sprovedene **kontrolne revizije**, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za šume i Uprava za inspekcijske poslove), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola N. Kovačević** (član Senata - član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 30.06.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o kontrolnoj reviziji
PRIHODI BUDŽETA CRNE GORE PO OSNOVU ZAKLJUČENIH UGOVORA O KONCESIJAMA ZA KORIŠĆENJE ŠUMA

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je raspisivalo javne pozive za davanje šuma na korišćenje **u 2015**. godini. Javni pozivima je tražena dokumentacija i postavljeni kriterijumi na osnovu kojih se može ocijeniti i utvrditi podobnost ponuđača. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u 2015. godini iniciralo izmjenu i dopunu Zakona o šumama kojom su ojačavaju ovlašćenja šumarske inspekcije i donijelo Pravilnik o doznaci stabala za sječu, načinu prijema i obilježavanju drvnih sortimenata i uvjerenju o porijeklu drvnih sortimenata[80] i Pravilnik o visini naknade za vršenje doznake stabala, premjer i žigosanje drvnih sortimenata i izradu izvođačkog projekta[81], kojim je propisano da se od decembra 2015. godine državi plaća naknada za premjer i žigosanje drvnih sortimenata namijenjenih izvozu od 20 do 30€ po m3 zavisno od klase.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je pojačalo nadzor nad radom Uprave za šume, i između ostalog, formiralo je komisiju[82] koja je 2014. godine izvršila kontrolu zakonitosti rada Uprave za šume u periodu 2008. do 2014. godine. Komisija je u Izvještaju[83] o kontroli zakonitosti i postupanja Uprave za šume u vršenju poslova na gazdovanju šumama, u periodu od 2008. do 2014. godine navela da je konstatovano kontinuirano nepoštovanje pojedinih odredbi zakonskih propisa.

[80] "Sl. list CG", br. 55/2015
[81] "Sl. list CG", br. 039/14 i 066/15
[82] rješenje br. 322-19/14-1 od 18.02.2014. g.
[83] izvještaj od 09.04.2014. g.

Uprava za šume je pokrenula postupke za pribavljanje garancija na način što je 02.03.2016. godine zatražila od koncesionara da dostave garancije od banaka. Uprava za šume je počela da donosi rješenja za obračunate posebne naknade i dala na utuženje koncesionare koji nijesu na osnovu ispostavljenih rješenja platili posebne naknade. Više koncesionih ugovora je raskinuto, u režiji Uprave za šume.

Ugovori su raskinuti zbog neizvršenja obaveza od strane koncesionara, a u nekim slučajevima su ti postupci u toku, te u koliko se ne iznađe rješenje isti će biti raskinuti.

Spisak raskinutih ugovora dostavljen komisiji za koncesije i resornom ministarstvu. Ostvarena je koordinacija Uprave za šume i Poreske uprave. Poreska uprava mjesečno dostavlja podatke Upravi za šume o naplaćenoj koncesionoj naknadi i stanju duga za koncesionu naknadu.

Poreska uprava redovno dostavlja nadležnim državnim organima mjesečne izvještaje o naplati koncesionih naknada za svakog koncesionara pojedinačno, informacije o stanju duga po osnovu koncesionih naknada za svakog koncesionara pojedinačno, kao i informacije o preduzetim mjerama naplate. Poreska uprava vrši kvartalno i godišnje sravnjenje stanja na individualnim analitičkim računima poreskih obveznika sa nadležnim državnim organima koji donose rješenja o iznosu koncesione naknade.

Prema podacima Poreske uprave **u 2015. godini je po osnovu naknada za korišćenje šuma naplaćeno 3.778.359,00 €,** što je za 1.041.979,60 € više od obračunatih naknada za korišćenje šuma za 2015. godinu (prema rješenjima dostavljenim Poreskoj upravi obračunato je 2.736.379,40 € naknada za korišćenje šuma). Dug po osnovu naknada za korišćenje šuma na 31.12.2015. godine iznosi 5.945.810,51 €, što je za oko 15% manje u odnosu na stanje duga na 31.12.2014. godine.

6. ZAKLJUČNA OCJENA

Aktivnostima koje su subjekti revizije preduzeli u cilju realizacije preporuka DRI ostvaren je izvjesni napredak u oblasti davanja, obračuna, naplate i nadzora u oblasti davanja šuma na korišćenje, u ovoj oblasti, ali je i dalje prisutan veliki broj nepravilnosti koje direktno utiču na ostvarivanje prihoda budžeta od davanja šuma na korišćenje, posebno:

Uprava za šume nije, (do okončanja revizionog postupka 28.06.2016. g.) pribavila garancije banaka (sredstvo obezbjeđenja za izvršavanje ugovornih obaveza) od svih koncesionara.

Državni revizor u **Upravi za šume** nije dobio na uvid dokumentaciju na osnovu koje bi se mogao uvjeriti da koncesionari koji su potpisali ugovore o privatizaciji šumsko-drvoprerađivačkih preduzeća realizovali investicije i socijalne programe u preduzećima koja su privatizovali, iako se u Zaključku Vlade navodi da je korekcija posebne naknade iz Ugovora za koncesiono korišćenje šuma uslovljena pozitivnim izvještajem Agencije[84] za prestruktuiranje privrede i strana ulaganja o realizovanim investicijama i socijalnim programima.

- **Umanjenje koncesione naknade** po osnovu zahtjeva koncesionara, vršeno je od strane Uprave za šume **bez angažovanja šumarskog inspektora**, koji je u skladu sa čl. 87 Zakona o šumama nadležan da utvrdi činjenično stanje povodom zahtjeva koncesionara.

Komisija Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja je utvrdila da: "način na koji su pojedini ugovori sklapani, njihov tretman od strane službi Uprave za šume, kao i **postupanje Uprave za šume kao koncedenta** u slučajevima kada se ugovori ne poštuju, su veoma sporni sa aspekta zakonitosti".

[84] Zakonom o prestanku važenja Zakona o Agenciji Crne Gore za prestruktuiranje privrede i strana ulaganja („Sl. list CG", br. 83/09) poslove koje je vršila Agencija **preuzeo je organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije** (Ministarstvo).

- Uprava za šume, **nije izvršila preispitivanja** valjanosti koncesionih ugovora o korišćenju šuma, iako se u dopisu Uprave za šume navodi da su: "pojedine odredbe koncesionih ugovora nedorečene i da ostavljaju prostor za zloupotrebu".

- Analitička evidencija koju vodi **Uprava za šume** je nepouzdana i ne obezbjeđuje pouzdane podatke za potrebe internih i eksternih kontrola.

U **2014**. godini je **izvezeno 104.100,07 m³**, a u **2015**. godini **151.250,07 m³** neobrađenog drveta. Izvoz neobrađenog drveta povećan je u 2015. godini u odnosu na 2012. godinu (61.443,56 m³) oko **246%.**

- Saradnja između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za inspekcijske poslove nije na nivou koji može da obezbijedi kvalitetan i efikasan nadzor i kontrolu u oblasti koncesija za korišćenje šuma.

Subjekti revizije su od ukupno **osam izdatih preporuka DRI**, koje su bili predmet kontrolne revizije:

- **realizovali** jednu preporuku;
- **djelimično realizovali** četiri preporuke;
- **nijesu realizovali** tri preporuke.

Subjekti revizije koji **nijesu realizovali ili su djelimično realizovali preporuke** treba da okončaju aktivnosti na realizaciji preporuka kako bi se utvrđene nepravilnosti u oblasti koncesija za korišćenje šuma otklonile, i o tome **u roku od 6 mjeseci** izvjeste DRI.

Sa utvrđenim nepravilnostima i nedostacima u realizaciji preporuka DRI će kroz upućivanje Konačnog izvještaja o reviziji, upoznati Vladu i nadležni odbor Skupštine Crne Gore.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
AGENCIJE ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija sa revizijom pravilnosti
Subjekat revizije:	Agencija za nacionalnu bezbjednost
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Agencije za nacionalnu bezbjednost
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Agencije za nacionalnu bezbjednost (u daljem tekstu: Agencija ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Dragiša Pešić (član Kolegijuma) broj 40113-021-02 od 04.01.2016. godine.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

- Djelatnost, organizacija i finansiranje subjekta revizije utvrđeni su:
- Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost („Sl. list RCG“, br. 028/05,“Sl. list CG“, br. 086/09, 020/11, 008/15);
- Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu („Sl. list CG“, br. 059/14 od 30. 12. 2014.) i Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu („Sl. List CG“, br.047/15 od 18. 08. 2015. godine i
- Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 020/14, 056/14 od 24. 12. 2014).

2.1. Djelatnost Agencije za nacionalnu bezbjednost

Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost (“Službeni list CG” br. 28/05 od 05. maja 2005.godine) osnovana je Agencija za nacionalnu bezbjednost kao zaseban državni organ koji je u svojstvu pravnog sljedbenika preuzeo službenike, predmete, arhivu, opremu i sredstva bivše SDB MUP-a CG.

Shodno Zakonu, Agencija za nacionalnu bezbjednost prikuplja, evidentira, analizira, procjenjuje, koristi, razmjenjuje, čuva i štiti podatke od značaja za:

1) sprječavanje djelatnosti usmjerenih protiv nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta, odbrane, bezbjednosti i Ustavom utvrđenog pravnog poretka Crne G
2) sprječavanje terorizma i drugih oblika organizovanog nasilja;
3) sprječavanje organizovanog kriminala;
4) sprječavanje krivičnih djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom;
5) sprječavanje obavještajne djelatnosti nosilaca obavještajnih aktivnosti drugih država;
6) sprječavanje prijetnji po ekonomske interese Crne Gore;
7) sprječavanje prijetnji po međunarodnu bezbjednost;
8) sprječavanje drugih mogućih prijetnji po nacionalnu bezbjednost.

Agencija vrši kontraobavještajnu zaštitu Skupštine Crne Gore, Vlade Crne Gore, Predsjednika Crne Gore, drugih državnih organa, ministarstava i organa uprave, koja obuhvata aktivnosti od značaja za bezbjednost određenih lica i radnih mjesta u ovim organima, kao i objekata, opreme i prostora koje oni koriste.
Agencija vrši bezbjednosne provjere, kao i druge poslove od interesa za nacionalnu bezbjednost, u skladu sa zakonom.
Agencija je bezbjednosno obavještajna služba i čini sastavni dio sistema bezbjednosti Crne Gore. Agencija vrši poslove iz svoje nadležnosti na osnovu i u okviru Ustava i zakona. Agencija je u svom radu politički i ideološki neutralna. Agencija ostvaruje saradnju sa organima, organizacijama i službama drugih država i međunarodnih organizacija u skladu sa smjernicama Vlade Crne Gore.
Kontrola rada Agencije ostvaruje se putem **parlamentarne** i **unutrašnje kontrole. Državna revizorska institucija** (DRI) je 2012. godine izvršila reviziju finansijskog izvještaja ANB-a za 2011. godinu, kao i reviziju pravilnosti poslovanja. Nadležni Kolegijum DRI je izrazio pozitivno mišljenje na finansijski izvještaj i uslovno mišljenje na usklađenost poslovanja sa propisima i izradio 10 preporuka koje su od strane subjekta revizije realizovane.

2.2. Organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Starješina organa u toku 2015. godine je direktor Dejan Peruničić. Vlada je razriješila dužnosti direktora Agencije[62] mr Bora Vučinića 25.12.2014. godine. Koordinator rada Agencije je bio Dejan Peruničić do imenovanja za vršioca dužnosti direktora[63] 12.03.2015. godine. Za direktora[64] Agencije je imenovan 20. 08.2015. godine.

Sjedište ANB-a je u Podgorici, Bulevar Revolucije broj 1.

Za generalnog inspektora Agencije, imenovana[65] je Goranka Serhatlić.
Generalni inspektor donosi Program rada, koji razmatra i usvaja Vlada. Izvještaj o radu[66] za 2014. godinu generalnog inspektora Agencije, shodno članu 41 stav 3 Zakona o Agenciji, dostavljen je skupštinskom Odboru za bezbijednost i odbranu. Izvještaj se podnosi nadležnom radnom tijelu Skupštine u okviru izvještaja o radu Agencije. Programom rada generalnog inspektora za 2015. godinu, koji razmatra i prihvata Vlada, nije planirana kontrola zakonitosti rada Agencije u oblasti finansijskog poslovanja. Programom rada generalnog inspektora, usvojenom od strane Vlade[67] planirano je, da zakonitost rada Agencije u oblasti finansijskog poslovanja bude predmet preispitivanja u III kvartalu tekuće godine.

Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Vanja Stijepović. Odobrenim Budžetskim sredstvima, raspolažu lica ovlašćena za punovažno potpisivanje i upotrebu pečata. Dejan Peruničić i Vesna Ivanović su u svojstvu službenika za odobravanje i Vanja Stijepović u svojstvu službenika za ovjeravanje. Potvrđeno kartonom deponovanih potpisa ovlašćenog lica Državnog trezora.

Agencija ima otvoren devizni račun kod Crnogorske komercijalne banke, broj računa je: 2325011-02445301.

- Uvidom u analitičku karticu CKB sa partijom 02445301, promet u toku 2015. godine iznosio je 700,63 €. Izvršena su plaćanja za ino doznake. Na kraju godine stanje na računu je nula.

[62] Rješenje o razrješenju direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, broj:08 – 3100/3 od 25. 12. 2014. godine.
[63] Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, broj: 08 – 935/3 od 12. 03. 2015. godine.
[64] Rješenje o imenovanju direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, broj: 08 – 2932/5 od 20. 08. 2015. godine.
[65] Rješenje o imenovanju, broj: 06 – 111/3 od 21. 02. 2013. godine.
[66] Izvještaj o radu generalnog inspektora za 2014. godinu „T" broj: 250/15 – 11 – 1679 – 14, od 30. 03. 2015. godine.
[67] Akt „T" broj 01 – 35/2, OD 17. 02. 2016. godine.

Unutrašnja organizacija kao i uslovi za sticanje zvanja službenika Agencije, definisani su Vladinom Uredbom[68] o vrstama unutrašnjih organizacionih jedinica i zvanjima službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost. Shodno Uredbi, unutrašnje organizacione jedinice u Agenciji su:

- U centrali – sektor, odjeljenje, odsjek, kabinet i grupa;
- U područnim jedinicama – centar, podcentar, operativno odjeljenje i operativna grupa.

Pravilnik unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službeničkih mjesta[69] donio je direktor Agencije. Vlada je, Zaključkom[70], dala saglasnost na akt o sistematizaciji. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije ima stepen tajnosti: „TAJNO“, koji se po čl 11, tačka 2 Zakona o tajnosti podataka[71] određuje za podatke čijim bi „otkrivanjem mogle nastupiti teže štetne posledice za bezbjednost i interese Crne Gore“.

Akt o sistematizaciji je usklađen sa Uredbom o vrstama unutrašnjih organizacionih jedinica i zvanjima službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost.

2.3. Računovodstveni sistem

Računovodstvo subjekta revizije je organizovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi.
ANB koristi SAP sistem (sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora). Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije. Računovodstveni sistem javnog sektora obuhvata prikupljanje, obradu, dostavu i korišćenje računovodstvenih informacija za donošenje odluka u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima i zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i knjigovodstvima potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice na osnovu svojih evidencija o primicima i izdacima na kraju godine sastavljaju godišnji finansisjki izvještaj i dostavljaju Ministarstvu finansija – Državnom trezoru do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu. Agencija posjeduje knjigovodstvene programe za vođenje blagajne, osnovnih sredstava, neizmirenih obaveza i obračuna zarada, koji su povezani sa Glavnom knjigom.
Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja u periodu predmetne revizije je Vanja Stijepović.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.
Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[72], ANB je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 4 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima III i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

[68] Uredba „Sl. list Crna Gore“, br. 047/12 i 031/13 od 05. 07. 2013. godine.
[69] Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službeničkih mjesta, br. „T“ 250/13 – 01 – 276 – 2/2 od 02. 07. 2013. godine.
[70] Zaključak broj: 01/5/3 od 01.07. 2013. godine.
[71] Zakon o tajnosti podataka „Sl. list Crne Gore“, br. 018/14 od 11.04.2014, 048/15 od 21.08.2015)
[72] “Sl. list CG” br. 23/14

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, ANB je u obavezi uz godišnje finansijski izvještaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine** na Obrascu 8.

Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnje finansijske izvještaje i **Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve** na Obrazcu 9.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
2. da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
3. da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.
Revizijom su obuhvaćeni izdaci Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišénje opredijeljenih sredstava	Zakon obudžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2015. godinu, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o izradi Izvještaja o neizmirenih obaveza Agencije za nacionalnu bezbjednost, Pravilnik o blagajničkom poslovanju u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Pravilnik za izradu Zahtjeva za budžetskim sredstvima Agencije za nacionalnu bezbjednost.
Zaposleni	Zakon o radu, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Pravilnik o zaradama i dodacima na zaradu službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost, Opšti kolektivni ugovor, Uredba o vrstama unutrašnjih organizacionih jedinica i zvanjima službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službeničkih mjesta, Pravilnik o postupku zasnivanja radnog odnosa u Agenciji za nacionalnu bezbijednost bez javnog oglašavanja, Pravilnik o načinu pripreme podataka za obračun i isplatu zarada službenika u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika.

Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popis stavri u državnoj svojini, Uredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Zakon o tajnosti podataka, Uredba o načinu i postupku označavanja tajnosti podataka, Pravilnik o postupku sprovođenja povjerljivih nabavki u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Ostala podzakonski propisi iz oblasti javnih nabavki.
Sistem internih kontrola	Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Podzakonska akta koja je Agencija donijela u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (Knjiga procedura).

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Agencije za nacionalnu bezbjednost je izvršena u periodu od 04.01. do 20.04.2016. godine.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 250/16-10-470-42 od 24.05.2016. g.), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Dragiša Pešić** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 30.05.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Agencije za nacionalnu bezbjednost

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije Agencije odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Agencije za nacionalnu bezbjednost sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.
Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB) za 2015. godinu, nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da isti po svim **materijalno značajnim aspektima daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka** u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja. Za reviziju finansijskog izvještaja Agencije za nacionalnu bezbjednost određena je materijalnost u iznosu od 92.804,69 €.

Revizijom pravilnosti poslovanja Agencije za nacionalnu bezbjednost nijesu utvrđene materijalno značajne neusklađenosti poslovanja iste sa utvrđenim kriterijumima za reviziju pravilnosti.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2015 godinu i **pozitivno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima uz **skretanje pažnje** na određene identifikovane nepravilnosti.

PREPORUKE

1. Agencija je u toku 2015. godine izvršila nabavku jedanaest vozila. Vozila su kupljena na lizing (ukupna vrijednost ugovora o lizingu iznosi 349.334,00 €, a rok otplate 48 mjeseci), uz saglasnost Vlade. Nabavljena vozila nijesu evidentirana kao osnovna sredstva u knjigovodstvenoj evidenciji koju vodi subjekat revizije.

   - **Subjekt revizije treba da, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor[73], nabavljena vozila evidentira kao osnovna sredstva, vrši obračun amortizacije tokom trajanja lizinga i evidentira obaveze po osnovu lizinga.**

   - **Subjekt revizije treba da u napomenama uz finansijske izvještaje[74] informiše Ministarstvo finansija o stanju obaveza po osnovu ugovora o lizingu.**

2. Ukupna vrijednost javnih nabavki koje su u 2015. godini od strane subjekta revizije realizovane primjenom neposrednog sporazuma iznosila je 43.665,26 €, što predstavlja 10,84 % izvršenja javnih nabavki u godini za koju se dostavlja Izvještaj. Članom 30 stav 3 Zakona o javnim nabavkama propisano je da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 9% izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u prethodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 200.000 € do 500.000,00 €. Ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki ANB-a u 2015. godini iznosila je 402.795,93€.

   - **Prilikom realizacije javnih nabavki postupkom neposrednog sporazuma subjekt revizije treba da obezbijedi da ukupan godišnji iznos nabavki realizovanih neposrednim sporazumom ne prelazi limite propisane članom 30 Zakona o javnim nabavkama.**

3. Zakonom o javnim nabavkama u članu 116b, koji se odnosi na izuzeća, propisano je da se Zakon ne primjenjuje na "nabavke u svrhe obavještajnih aktivnosti". Zakonom o Agenciji za nacionalnu bezbjednost definisano je da je Agencija bezbjednosno obavještajna služba i čini sastavni dio sistema bezbjednosti Crne Gore. Članom 48 istog Zakona propisano je da se za nabavku, održavanje i servisiranje specijalne opreme, službenog oružja i prostorija koje se koriste u radu Agencije ne primjenjuju propisi o javnim nabavkama. Način i postupak sprovođenja nabavki iz stava 1 ovog člana bliže se uređuju aktom direktora Agencije. Agencija je postupkom povjerljivih nabavki izvršila nabavku:

   a) vozila, uz saglasnost Vlade, (na osnovu ugovora o lizingu čija vrijednost iznosi 349.334,00 €), čije su tehničke karakteristike, oprema i dr. u skladu sa standardnim putničkim motornim vozilima visoke-srednje klase;
   b) kompjuterske opreme vrijednosti 57.308,43 €, (desktop i laptop računari, štampači).

Navedena oprema shodno Pravilniku o specijalnoj opremi koja se koristi u radu Agencije, ne predstavlja tj. ne određuje se kao specijalna oprema. Takođe, Pravilnikom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u Agenciji, odredbom člana 19 precizirano je: „nabavka prevoznih sredstava i goriva za potrebe Agencije vrši se shodno odredbama Zakona o javnim nabavkama".

   - **Subjekat revizije treba da nabavku opreme koja se ne nabavlja u svrhe obavještajnih aktivnosti, odnosno nema karakteristike specijalne opreme shodno Pravilniku o specijalnoj opremi koja se koristi u radu Agencije, vrši u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.**

[73] MRS-JS broj 13

[74] Čl. 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je: „**neizmirene obaveze iz prethodnog perioda** su budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospijeća plaćanja i čija obaveza je nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom". U skladu sa predhodnim, u **Izvještaju o neizmirenim obavezama** se izvještava **o dospjelim** a neplaćenim obavezama.

Subjekt revizije (ANB) u Izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI **naveo je da su** vozila i kompjuterska oprema nabavljeni kao „povjerljiva odnosno specijalna oprema, u skladu sa njihovom namjenom". Subjekt revizije je „uvažavajući preporuku DRI" po prijemu preliminarnog nalaza **izvršio izmjene i dopune** Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u ANB i Pravilnika o specijalnoj opremi koja se koristi u radu ANB, u cilju obezbjeđenja zakonitosti poslovanja i realizacije izdatih preporuka DRI.

4. Jedinica za unutrašnju reviziju nije vršila revizije predviđene Planom rada za 2015. godinu iz razloga jer nije potpisana povelja o unutrašnjoj reviziji. Rukovodilac Agencije, odgovoran je za obezbjeđivanje uslova za funkcionisanje unutrašnje revizije, shodno članu 19 tački 2 (potpisivanje Povelje unutrašnje revizije) i tački 4 (odobravanje strateških i godišnjih planova unutrašnje revizije) Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Nepotpisivanjem Povelje[75], unutrašnja revizija nije bila u mogućnosti da realizuje aktivnosti na realizaciji Godišnjeg plana rada.

   - **Rukovodilac subjekta revizije (direktor Agencije) treba da obezbijedi sve zakonom određene uslove za funkcionisanje unutrašnje revizije, posebno u dijelu pune i blagovremene primjene članova 13 i 19 tačka 2 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (potpisivanje povelje unutrašnje revizije).**

   - **Jedinica za unutrašnju reviziju dužna je da vrši revizije predviđene Planom rada, nakon potpisivanja povelje.**

U Izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI **subjekat revizije navodi:** „Cijeneći preporuku DRI, u toku revizorskog postupka direktor Agencije je **odobrio Izmjene i dopune** Strateškog plana rada unutrašnje revizije, za period 2015-2017.god. i potpisao revidiranu Povelju unutrašnje revizije (dana 24.05.2016. god.). Odjeljenje za unutrašnju reviziju će, saglasno planiranoj dinamici, pristupiti realizaciji odobrenog Plana."

Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI), **u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama**.

[75] Povelja unutrašnje revizije je interni akt koji potpisuju rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i rukovodilac subjekta, u kojem su navedeni cilj, ovlašćenja i odgovornosti unutrašnje revizije i rukovodioca subjekta u pogledu unutrašnje revizije (član 4 tačka 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru).

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
AGENCIJE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija sa revizijom pravilnosti
Subjekat revizije:	Agencija za zaštitu životne sredine
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Agencija za zaštitu životne sredine
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Agencije za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N. Kovačević (član Kolegijuma) broj 40113-024-55 od 18.01.2016. godine.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekat revizije je organ državne uprave – Agencija.
Starješina organa je direktor Ervin Spahić.
Sjedište Agencije je u Podgorici.

Agencija za zaštitu životne sredine osnovana je 2008. godine Zakonom o životnoj sredini („Sl. list CG“, br. 48/10,40/10 i 40/11).
Kartonom deponovanih potpisa, novčanim sredstvima na računu raspolaže direktor Ervin Spahić, direktor, u svojstvu službenika za odobravanje i Nikola Golubović u svojstvu službenika za ovjeravanje. Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Mladen Đuranović.

2.1. Djelatnost Agencije za zaštitu životne sredine

Shodno čl. 46 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave[85] Agencija za zaštitu životne sredine vrši poslove koji se odnose na:
organizovanje, planiranje i učestvovanje u **monitoringu životne sredine** uključujući i predlaganje nacionalne liste indikatora zaštite životne sredine; učestvovanje u monitoringu prikupljanja otpada sa brodova; analizu stanja životne sredine, pojava i događaja koji mogu ugroziti životnu sredinu i predlaganje i preduzimanje mjera za njihovo sprječavanje i otklanjanje; izvještavanje i koordinaciju izvještavanja o stanju životne sredine, kao i o pojavama i događajima od značaja za kvalitet životne sredine u skladu sa propisima; implementaciju strategija i programa iz oblasti zaštite životne sredine; obezbjeđenje primjene i izvršavanje propisa o zaštiti životne sredine; izvršavanje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ovog organa; pripremanje stručnih podloga za izradu propisa iz oblasti zaštite životne sredine; saradnju, komunikaciju i koordinaciju sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama; vođenje informacionog sistema u oblasti životne sredine; vođenje katastra zagađivača; vođenje prvostepenog upravnog postupka u oblastima: zaštite vazduha od zagađivanja, klimatskih promjena, zaštite ozonskog omotača, zaštite od jonizujućeg zračenja i bezbjednosti radioaktivnih

[85] „Sl. list CG“, br. 05/12....06/15

izvora, zaštite od nejonizujućeg zračenja, hemikalija, zaštite od buke, genetički modifikovanih organizama, zaštite od udesa koji uključuje opasne materije, upravljanja otpadom, strateške procjene uticaja i procjene uticaja na životnu sredinu; izdavanje integrisanih dozvola za rad postrojenja za koje je posebnim propisom utvrđeno da moraju imati integrisanu dozvolu; izdavanje dozvola za skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta životinja; izdavanje dozvola za branje, skupljanje, korišćenje, uzgoj, držanje i promet divljih vrsta biljaka i gljiva; izdavanje dozvola za naučno obrazovna istraživanja na zaštićenim prirodnim dobrima, dozvole za radnje i aktivnosti u speleološkom objektu; izdavanje dozvola za promet i korišćenje radioaktivnih materija i izvora jonizujućeg zračenja; izdavanje dozvola za uvoz i izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač; izdavanje dozvola za prekogranično kretanje otpada; izdavanje dozvola za instalacije za sakupljanje otpada u lukama; zaštitu prirode; predlaganje mjera državnim organima i imaocima zaštićenih objekata u vezi sa zaštitom objekata prirode; **izradu studija zaštite prirodnih dobara;** izradu projekata za izvođenje radova na konzervaciji i restauraciji zaštićenih objekata; neposredan stručni nadzor nad izvođenjem radova na konzervaciji i restauraciji zaštićenih objekata i nad sprovođenjem tehničko-zaštitnih i drugih mjera radi posebne zaštite zaštićenih objekata; pružanje pomoći imaocima zaštićenih objekata u njihovom čuvanju i održavanju, naročito davanjem stručnih mišljenja, ukazivanjem na potrebu njihove konzervacije i vršenje ekspertiza u cilju određivanja mjera za odražavanje zaštićenih objekata; izradu planova i programa zaštite i unapređivanja zaštićenih objekata; vođenje Centralnog registra zaštićenih objekata na teritoriji Crne Gore; unapređivanje zaštite prirode u Crnoj Gori; **davanje stručnih mišljenja o investiciono-tehničkoj dokumentaciji i prostorno-planskim aktima o mjerama zaštite prirode koje ti akti treba da sadrže;** stručno usavršavanje kadrova koji rade na zaštiti prirode; pripremu i izdavanje stručnih publikacija u kojima obrađuje pitanja zaštite prirode i objavljivanje rezultata svojih radova; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Čl. 10 Zakona o životnoj sredini predviđeno je da Agencija za zaštitu životne sredine vrši stručne i sa njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite životne sredine, odnosno: izdaje dozvole, vrši monitoring, izrađuje analize i izvještaje, vrši inspekcijske poslove i ostvaruje komunikaciju sa relevantnim domaćim i međunarodnim organima i organizacijama, kao i sa javnošću, vrši i druge poslove utvrđene ovim i posebnim propisima.
Agencija sarađuje sa međunarodnim organima i organizacijama drugih država koje se bave zaštitom životne sredine, a posebno sa Evropskom agencijom za životnu sredinu, Međunarodnom agencijom za atomsku energiju, učestvuje u radu profesionalnih mreža u okviru EU, kao i sa sličnim agencijama u drugim državama.
Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Agencije za zaštitu životne sredine, shodno članu 66 Zakona o životnoj sredini i čl. 51 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, vrši **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** koje istovremeno vrši nadzor nad primjenom Zakona o životnoj sredini (čl. 66 Zakona). Istim članom je propisano da inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona sprovodi Agencija.

2.2. Organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Tokom 2015. godine u Agenciji su se primjenjivala dva Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta[86] koji je bio u primjeni do oktobra 2015. godine, sistematizovano je 88 službeničkih i namještеničkih radnih mjesta i 7 organizacionih jedinica. Novim Pravilnikom utvrđena su službenička i namještеnička mjesta za 90 izvršilaca[87], a za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije osnovano je 6 organizacionih jedinica[88] i to:

1) Sektor za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje;
2) Sektor za izdavanje dozvola;

[86] br. 05-D-1543/2 od 20. 05. 2013.g.
[87] Povećanje broja službeničkih i namještеničkih radnih mjesta uslovljeno je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini i Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja.
[88] Ukinuto je Odjeljenje za primjenu i praćenje Arhuske konvencije-Arhus centar Podgorica

3) Sektor za vođenje informacionog sistema iz oblasti životne sredine;
4) Odjeljenje za radiološku i nuklearnu sigurnost i bezbjednost i zaštitu od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja;
5) Odjeljenje za upravljanje hemikalijama i
6) Služba za opšte, pravne i finansijske poslove.

Prema spisku koji je dostavila Agencija na dan 31.12.2015. godine u Agenciji je bilo zaposleno 87 službenika i namještenika.

2.3. Računovodstveni sistem

Računovodstveni poslovi u Agenciji obavljaju se u okviru Službe za opšte, pravne i finansijske poslove, u kojoj su zaposlena **22** izvršioca na neodređeno vrijeme, što iznosi **25.29%** od ukupnog broja zaposlenih.
Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Mladen Đuranović.
Računovodstvo subjekta revizije je organizovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi.
Agencija je povezana u SAP (sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora), pa se sve gotovinske transakcije obavljaju preko Konsolidovanog računa Trezora.
Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije. Računovodstveni sistem javnog sektora obuhvata prikupljanje, obradu, dostavu i korišćenje računovodstvenih informacija za donošenje odluka u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima i zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i knjigovodstvima potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice na osnovu svojih evidencija o primicima i izdacima na kraju godine sastavljaju godišnji finansisjki izvještaj i dostavljaju Ministarstvu finansija – Državnom trezoru do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.

Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Agencije za zaštitu životne sredine.
Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[89], Agencija je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 3 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima III i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, Agencija je u obavezi uz godišnji finansijski izvještaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine** na Obrascu 8.
Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnje finansijske izvještaje i **Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve** na Obrazcu 9.

[89] "Sl. list CG" br. 23/14

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
2. da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
3. da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije. Za reviziju finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine određena je materijalnost u iznosu od **24.234,96 €.**
Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.
Revizijom su obuhvaćeni izdaci Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2015. godinu, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakon o upravljanju hemikalijama, Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, Zakon o inspekcijskom nadzoru, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja nakanda zbog zagađenja životne sredine, Uredba o kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta.
Zaposleni	Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o unutrašnjim poslovima, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika, Odluka o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova, Odluka o visini otpremnine državnih službenika i namještenika, Pravilnik o zaradama i naknadama policijskog oficira za vezu.

Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnikaUredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije; Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije; Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole; Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Agencije za zaštitu životne sredine je izvršena u periodu od 04.01. do 20.04.2016. godine.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 05-D-1932/1 od 11.07.2015.g.), a u skladu sa članom 12 i 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola N. Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 21.07.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja
Agencije za zaštitu životne sredine
za 2015. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije (direktor) Agencije odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.
Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Agencije za zaštitu životne sredine sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.
Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu, nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da isti, u navjećem dijelu, daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim što su u Izvještaju o novčanim tokovima III pogrešno prikazane, u značajno materijalnoj mjeri, četiri pozicije: Ostala lična primanja, Rashodi za usluge, Tekuće održavanje i Ostali izdaci u ukupnom neto iznosu od 172.851,64 €.

Revizijom pravilnosti poslovanja Agencije utvrđena su odstupanja i neusklađenosti sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o budžetu za 2015. godinu, Uputstvom o radu državnog trezora, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj Agencije za zaštitu životne sredine za 2015. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima.

PREPORUKE

1. Subjekat revizije je, u Izvještaju o novčanim tokovima III, na poziciji 2.1.2. „Ostala lična primanja“, prikazao izdatke za isplaćene **naknade eksternim ekspertima** u iznosu od 83.853,53€. Navedene izdatke trebalo je, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, u Izvještaju o novčanim tokovima prikazati na poziciji 2.1.9. „Ostali izdaci".
   U Izvještaju o novčanim tokovima III su na poziciji 2.1.4. „Rashodi za usluge“ prikazani su izdaci za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme u iznosu 76.312,82 €, izdaci za naknade zaposlenim u iznosu od 8.170,00 €, izdaci za nabavku materijala u iznosu 1.964,45 € i izdaci za nabavku opreme u iznosu 2.550,84 €. Navedene izdatke trebalo je, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, u Izvještaju o novčanim tokovima III prikazati na pozicijama 2.1.5. „Tekuće održavanje“, 2.1.2. „Ostala lična primanja“, 2.1.3. „Rashodi za materijal“ i 2.4. „Kapitalni izdaci“.

   - **Subjekat revizije treba da, shodno Uputstvu o radu državnog trezora (tač. 25, podtačka e), na zahtjevu za plaćanje upisuje odgovarajući račun za evidenciju izdataka po ekonomskoj klasifikaciji, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, koji služi da se u glavnoj knjizi trezora (koja je osnov za sastavljanje Izvještaja o novčanim tokovima) obavljeno plaćanje evidentira kao izdatak iz budžeta.**

2. Subjekt revizije je u 2015. godini isplaćivao izdatke na način koji nije u skladu sa čl. 18 Zakona o budžetu za 2015. godinu, kojim su sredstva Budžeta raspoređena po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji, i to:

   - **naknade eksternim ekspertima** su isplaćene u ukupnom iznosu od 83.853,53 € iz sredstava raspoređenih na račun izdataka 4127 - Ostale naknade. Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet, budžete vanbudžetskih korisnika i budžete opština propisano je da se na računima grupe 412 - Ostala lična primanja, u bruto iznosu evidentiraju ostala lična primanja zaposlenih koja poslodavac pored zarade isplaćuje zaposlenom, odnosno plaćanja koja se odnose na: zimnicu, stanovanje i odvojeni život, prevoz, naknade skupštinskim poslanicima, akademijske dodatke, jubilarne nagrade, otpremnine i ostale naknade. **Naknade eksternim ekspertima trebalo je isplaćivati** iz sredstava raspoređenih **na račun izdataka 4191 - Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu.**
   - Iz sredstava raspoređenih na računu 4131 - Adminstrativni materijal, izvršena su plaćanja u iznosu od 2.399,04 € koja se odnose na nabavku usluga štampe. **Izdatke za usluge štampe** trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na grupi računa 414 – Rashodi za usluge, odnosno sa računa 4149 – Ostale usluge.
   - Iz sredstava raspoređenih na računu izdataka 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeno je za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme ukupno 76.312,82 €. Izdatke za nabavku rezervnih djelova i održavanje opreme trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računu izdataka 4153 - Tekuće održavanje opreme.
   - Upravi carina uplaćen je, iz sredstava rapoređenih na računu 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, iznos od 2.421,17 € na ime carinskog duga. Navedeni izdatak trebalo je isplatiti iz sredstava raspoređenih na računu izdataka 4149 - Ostale usluge.
   - Zaposlenima u Agenciji, na ime učešća u realizaciji projekata iz donacija, isplaćen je iz sredstava raspoređenih na grupi računa 414 - Rashodi za usluge, iznos od 8.170,00 €. Izdatke za naknade

zaposlenim trebalo je isplaćivati sa računa grupe 412 - Ostala lična primanja i vršiti obračun u skladu sa čl. 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koji propisuje da je osnovica za obračun i plaćanje doprinosa bruto iznos kako kod isplate zarade tako i kod isplata uvećane zarade, naknade zarade i drugih ličnih primanja na koja se plaća porez na dohodak.

- Iz sredstava raspoređenih na računu 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, isplaćeni su izdaci u iznosu od 5.913,37 € za: nabavku pinceta, skalpela, makaza za epruvete (1.964,45 €), nabavku mikroskopa (2.550,84 €) i nabavku 5 avio karata (1.398,08 €). Navedene izdatke je trebalo isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računima izdataka: 4133 materijal za posebne namjene, 4415 - izdaci za opremu i 4141 - službena putovanja.

  - **Subjekat revizije treba da obezbijedi efikasnu primjenu Uputstva o radu državnog trezora (posebno tačke 25 i 26 koje se odnose na ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih organizacija), kako bi se obezbijedilo da potrošnja budžetskih sredstava bude izvršena u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu.**

3. Čl. 56 Zakona o zaštiti prirode propisano je da se postupak za proglašenje zaštićenog prirodnog dobra pokreće zahtjevom za izradu stručne podloge - **studije zaštite**. Zahtjev podnosi Ministrastvo odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave Agenciji. Studiju zaštite izrađuje Agencija, a sredstva za izradu obezbjeđuju se u državnom budžetu, odnosno budžetu jedinice lokalne samouprave. U slučajevima kada je Agencija, po zaključenom ugovoru, obavezna da izradi i dostavi **jedinici lokalane samouprave** studiju zaštite, **ne radi se o donaciji**, kako to evidentira Agencija, jer donacija je **ustupanje bez naknade ili besteretno ustupanje** određenih materijalnih i nematerijalnih dobara, pokretne ili nepokretne imovine, a u konkretnom slučaju jedinice lokalne samouprave za izvršenu uslugu **uplaćuju novčana sredstva Agenciji**, shodno ugovoru.

   - **Prihodi koje Agencija ostvaruje po osnovu izrade studija zaštite predstavljaju prihode od djelatnosti koju vrši i za koju je nadležna Agencija, pa ih kao takve treba planirati i evidentirati.**

4. Čl. 21 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu propisano je da se „Komisija za procjenu uticaja obrazuje iz reda zaposlenih u nadležnom organu i drugih stručnih lica.“ Revizijom je utvrđeno da su u Komisijama za procjenu uticaja, po pravilu, za članove komisije imenovani eksterni eksperti, dok se za predsjednike Komisija imenuju zaposleni u Agenciji. Naknade u ukupnom iznosu od 83.853,53 € isplaćivane su samo eksternim ekspertima. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije je određeno da se u okviru poslova Sektora za izdavanje dozvola (18 zaposlenih) vrše, između ostalog, i poslovi sprovođenja postupaka procjene uticaja projekata na životnu sredinu.

   - **Preporučuje se Agenciji da u Komisije za procjenu uticaja imenuje eksterne eksperte izuzetno, kada zaposleni Sektora za izdavanje dozvola nijesu u mogućnosti da sprovedu postupak utvrđivanja obima i sadržaja elaborata i ocjene elaborata, a ne po pravilu, kako je sadašnja praksa.**

   - **Agencija treba da donese proceduru kojom će se urediti način odabira i angažovanja eksternih eksperata za potrebe Komisija za procjenu i sa istim zaključuje ugovor o djelu.**

Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, **u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama**.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA MINISTARSTVA NAUKE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo nauke
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Ministarstva nauke
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva nauke (u daljem tekstu: Ministarstvo ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Dragiša Pešić (član Kolegijuma) broj 22.01.2016. god. (broj: 40113-021-87).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekat revizije je organ državne uprave – Ministarstvo. Starješina organa je ministarka dr Sanja Vlahović. Generalni direktor direktorata je Darko Petrušić, a sekretar Smiljana Prelević.
Ministarka je službenik za odobravanje. Službenik za ovjeravanje je Smiljana Prelević, sekretarka. Lica ovlašćena za preuzimanje gotovine su Snežana Jovanović -blagajnik i Ivanović Milena-Samostalni savjetnik III.
Ministarstvo nauke je formirano Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[90] i počelo sa radom 01. marta 2011. godine. Strateški ciljevi Ministarstva su razvoj naučnoistraživačke zajednice u Crnoj Gori, jačanje bilateralne i multilateralne saradnje i saradnja naučnoistraživačke zajednice sa privredom. Ostvarivanje ciljeva obezbijeđuje se korišćenjem sredstava iz budžeta, donacija, IPA sredstava i kredita Svjetske banke.

2.1. Djelatnost Ministarstva nauke

Ministarstvo nauke vrši poslove uprave koji se odnose na: realizaciju programa od opšteg interesa kojima se naučno-istraživačke ustanove i istraživači uključuju u evropski istraživački prostor i međunarodne programe u nauci; usavršavanje i mobilnost crnogorskih istraživača sa ciljem omogućavanja njihovog rada u istraživačkim centrima i institutima u Crnoj Gori i inostranstvu; regionalnu saradnju i infrastrukturno povezivanje u istraživanjima; realizaciju nacionalnih i međunarodnih naučno-istraživačkih projekata; centre uspješnosti; unapređenje infrastrukture neophodne za ostvarivanje istraživanja; podsticanje naučne produktivnosti; stimulisanje izdavačke djelatnosti i organizovanje naučnih kongresa; uključivanje naučne dijaspore u naučno-istraživačku djelatnost u Crnoj Gori; uključivanje međunarodno priznatih naučnika iz drugih zemalja u naučno-istraživačke programe i projekte u Crnoj Gori; programe od nacionalnog značaja koji imaju interdisciplinarni karakter, a realizuju se uz učešće više ministarstava; izradu planova i programa naučno-istraživačke djelatnosti; izradu naučne politike i strategije; pripremu predloga zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti nauke; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; izradu akata o naučnoj i tehnološkoj saradnji Crne Gore sa drugim

[90] „Službeni list CG“, br: 7/11

zemljama (memorandumi, sporazumi, ugovori, protokoli, programi); učešće Crne Gore u multilateralnim i bilateralnim programima i projektima koji se odnose na nauku, istraživanje i razvoj; sprovođenje projekata u oblasti nauke koji se finansiraju iz pretpristupnih fondova Evropske unije - IPA projekti; naučnu i tehnološku saradnju Crne Gore sa drugim državama; organizaciju i koordinaciju nacionalnih kontakt osoba (NCP); praćenje implementacije strategije naučno-istraživačke djelatnosti u Crnoj Gori; utvrđivanje programskih i finansijskih kriterijuma za finansiranje programa od opšteg interesa iz budžetskih sredstava; analiziranje potrebnih sredstava za realizaciju naučno-istraživačke djelatnosti; licenciranje naučno-istraživačkih ustanova; planiranje i programiranje, ostvarivanje i usklađivanje međunarodne naučne saradnje Crne Gore sa drugim državama, regionalnim zajednicama i međunarodnim organizacijama; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore; prikupljanje, obradu i distribuciju predloga i odgovarajućih podataka, informacija i programa u oblastima međunarodne naučne saradnje; vođenje propisanih evidencija; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

2.2. Organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Unutrašnje organizacione jedinice u okviru kojih se obavljaju poslovi Ministarstva nauke su:

a) Sektor za naučnoistraživačku djelatnost:
   1. Odsjek za nacionalne programe
   2. Odsjek za međunarodne programe i evropske integracije
b) Kabinet ministra
c) Služba za kadrovske, opšte poslove i finansija

Novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva nauke donešen je u martu 2015. godine kojim su sistematizovana su 24 radna mesta sa isto toliko izvršioca, mjesto višeg unutrašnjeg revizora je ukinuto. Sistematizacijom su obuhvaćena i mjesta: ministarke, sekretarke i generalnog direktora, koja su izborna. Broj zaposlenih u Ministarstvu nauke u 2015. godini se kretao od 21 do 23. Od ukupnog broja zaposlenih na određeno je u 2015. godini bilo zaposleno 4 tj. 6 lica, dok je na neodređeno bilo zaposleno 14 lica.
Vlada je u februaru 2013.g. donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za naučno-istaživačku djelatnost, koji se imenuje na period od 4 godine i broji 11 članova. Članove savjeta imenuje Vlada i to četiri člana iz reda predstavnika organa državne uprave nadležnih za: nauku, visoko obrazovanje, ekonomiju i finansije i sedam članova iz reda istaknutih stručnjaka koji daju doprinos u razvoju i primjeni naučno-istraživačke djelatnosti koji se imenuju na prijedlog ministra nauke. Naknadu za rad članova Savjeta i članova njegovih radnih tijela ili komisija utvrđuje Ministar nauke, posebnim aktom, u skladu sa propisom Vlade kojim se utvrđuje visina naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada. Finansijska sredstva neophodna za rad Savjeta planirana su i obezbijeđena u budžetu Ministarstva nauke.

2.3. Računovodstveni sistem

Računovodstvo subjekta revizije je organizovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi.
Ministarstvo koristi SAP sistem (sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora). Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije. Računovodstveni sistem javnog sektora obuhvata prikupljanje, obradu, dostavu i korišćenje računovodstvenih informacija za donošenje odluka u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima i zasnovan je na

evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i knjigovodstvima potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice na osnovu svojih evidencija o primicima i izdacima na kraju

godine sastavljaju godišnji finansisjki izvještaj i dostavljaju Ministarstvu finansija – Državnom trezoru, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.
Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Ministarstva nauke.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[91], Ministarstvo je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 3 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima III i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, Ministarstvo je u obavezi uz godišnji finansijski izvještaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine,** na Obrascu 8.
Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnji finansijski izvještaj i **Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve,** na Obrazcu 9.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
2. da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
3. da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci Ministarstva nauke za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

[91] "Sl. list CG" br. 23/14

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2015. godinu, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta.
Zaposleni	Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika, Odluka o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova, Odluka o visini otpremnine državnih službenika i namještenika.
Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnikaUredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije; Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije ; Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole; Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

Kao kriterijumi za reviziju pravilnosti će se koristiti i interni pravilnici i procedure, ugovori i drugi akti.

U postupku sprovođenja revizije pravilnosti državni revizori treba da utvrde nivo usklađenosti poslovanja subjekta revizije sa postavljenim kriterijumima.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Ministarstva nauke je izvršena u periodu od 25.04. do 12.07.2016. godine.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br 01-2383/3 od 25.07.2016. godine), a u skladu sa čl.12 i 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i čl. 45 Poslovnika DRI, Kolegijum DRI u sastavu **dr. Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr. Milan Dabović** (predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 26.07.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja
MINISTARSTVA NAUKE za 2015. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije Ministarstva nauke odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Ministarstva nauke za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.
Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva nauke sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.
Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva nauke za 2015. godinu, nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da isti po svim materijalno značajnim aspektima daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja. Za reviziju finansijskog izvještaja Ministarstva nauke određena je materijalnost u iznosu od 64.722,92 €.

Revizijom pravilnosti poslovanja Ministarstva nauke utvrđena su odstupanja i neusklađenosti sa Zakonom obudžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o budžetu za 2015. godinu, Uputstvom o radu državnog trezora, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **pozitivno mišljenje** na finansijski izvještaj Ministarstva nauke za 2015. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima (neusklađenosti konstatovane u preporukama 2-7).

PREPORUKE

1. Na poziciji 2.1.4. Rashodi za usluge, u Izvještaju o novčanim tokovima III, prikazani su izdaci za kontribuciju u iznosu 7.620,36 € i izdaci za uplatu finansijske pomoći u iznosu od 4.041,67 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Izdatke za kontribuciju je u Izvještaju trebalo prikazati na poziciji 2.1.9. Ostali izdaci. Izdatke koji se odnose na finansijsku pomoć, trebalo je u Izvještaju o novčanim tokovima III prikazati na poziciji 2.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, jer se radi o izdacima vezanim za transakcije između učesnika u javnoj potrošnji, nosilaca javne potrošnje, nevladinog sektora i pojedinaca, koji nemaju komercijalni karakter.

   - **Subjekat revizije treba da, shodno Uputstvu o radu državnog trezora (tač. 25, podtačka e), na zahtjevu za plaćanje upisuje odgovarajući račun za evidenciju izdataka po ekonomskoj klasifikaciji, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, koji služi da se u glavnoj knjizi trezora (koja je osnov za sastavljanje Izvještaja o novčanim tokovima) obavljeno plaćanje evidentira kao izdatak iz budžeta.**

2. Ministarstvo nauke je, na osnovu Zaključka Vlade od 02.10.2010. godine, raspisalo Konkurs dana 03.10.2011. godine za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, u skladu sa Strategijom naučno istraživačke djelatnosti (2008 – 2016), počev od 2012. godine sa ukupnim iznosom sredstava 5.000.000 €, u tri istraživačke godine, 2012, 2013 i 2014. godina. Konkursom je definisano da obavezu finansiranja projekata imaju: Ministarstvo nauke (3.000.000,00 €), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (600.000,00 €), Ministarstvo zdravlja (500.000,00 €), Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije (300.000,00 €), Ministarstvo održivog razvoja i turizma (300.000,00 €), Ministarsatvo prosvjete i sporta (150.000,00 €) i Ministarstvo kulture (150.000,00 €). Navedena Ministarstva, osim Ministarstva kulture, **nijesu u potpunosti uplatila sredstva za sufinansiranje projekata,** (obrazloženje je da im Zakonom o budžetu nijesu odobrena sredstva za ove namjene), pa je Ministarstvo nauke preuzelo njihove obaveze sufinansiranja projekata.

   Subjekat revizije ne vodi evidenciju obaveza na računima klase 2 – obaveze.

   - **U skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, neizmirenim obavezama iz prethodnog perioda smatraju se budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospijeća plaćanja i čija obaveza je nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom. U skladu sa tačkom 20 Uputstva o radu državnog trezora, neizmirenim obavezama smatraju se obaveze za izdatke koji su planirani godišnjim Zakonom o budžetu, a nijesu plaćene u roku dospijeća. Otplata neizmirenih obaveza može se vršiti samo za one obaveze koje su prethodno evidentirane kao neizmirene obaveze, kako je prethodno navedeno.**

   - **Subjekat revizije treba da evidentira obaveze na računima klase 2, jer je Uputstvom za popunjavanje Izvještaja o neizmirenim obavezama, koje je zajedno sa obrascem 5 sastavni dio Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, predviđeno da se u Izvještaj o neizmirenim obavezama unose podaci koji su evidentirani na kontima klase 2 – Obaveze.**

- **Potrebno je obezbijediti da se izdaci za ugovorene višegodišnje obaveze iz perioda trajanja naučno-istraživačkih projektata, a koje se odnose na finansiranje istih, planiraju godišnjim zakonima o budžetu.**

1. Subjekt revizije je u 2015. godini isplaćivao izdatke na način koji nije u skladu sa čl. 18 Zakona o budžetu za 2015. godinu, kojim su sredstva Budžeta raspoređena po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji, i to:

   - iz sredstava raspoređenih na računu 4147 - Konsultantske usluge, projekti i studije, izvršena su plaćanja u iznosu od 7.620,36 € koja se odnose na izdatke za kontribuciju. **Izdatke za kontribuciju** trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računu 4195 - Kontribucije za članstvo u domaćim i medjunarodnim organizacijama**.**
   - iz sredstava raspoređenih na računu 4148 - Usluge stručnog usavršavanja, izvršena su plaćanja na ime **finansijske pomoći** u iznosu od 1.741,67€. Izdatke za finansijsku pomoć pojedincima trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računu 4318 - Ostali transferi pojedincima.
   - iz sredstava raspoređenih na računu 4149 - Ostale usluge, izvršena su plaćanja na ime **finansijske pomoći** fizičkim i pravnim licima u iznosu od 2.300,00€ i za ugostiteljske usluge u iznosu od 923,20€. Navedene izdatke je trebalo isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računima grupe 43 -Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru i sa računa 4142 – Reprezentacija.

   - **Subjekat revizije treba da obezbijedi efikasnu primjenu Uputstva o radu državnog trezora (posebno tačke 25 i 26 koje se odnose na ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih organizacija), kako bi se obezbijedilo da potrošnja budžetskih sredstava bude izvršena u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu.**

2. Ministarstvo nauke **ne raspolaže pratećom dokumentacijom** (osim dokumentacije koja se odnosi na izdatke za zarade) na osnovu koje se može sprovesti kontrola izdataka, za koje se Zahtjevima za plaćanje, prenose sredstva **na račun DOO Tehnopolis**, što nije u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora.

   - **Ministarstvo nauke treba da u tekućoj budžetskoj godini vrši plaćanja nakon što se izvrši kontrola izdataka, u skladu sa tačkama 25 i 26 Uputstva o radu državnog trezora.**

   - **Ministarstvo nauke treba da u narednoj budžetskoj godini ugasi program sa nazivom „Tehnoplis" i da u saradnji sa Ministarstvom finansija definiše odgovarajući naziv programa i na zakonit način planira sredstva sa sprovođenje svojih aktivnosti.**

3. Ministarstvo nauke je za januar mjesec Ministarstvu finansija dostavilo Spisak zaposlenih sa potrebnim podacima. Prilikom obračuna zarada, u dijelu ostvarenih zarada, Ministarstvo finansija je uvećalo minuli rad za jednu godinu svim zaposlenim. Ministarstvo nauke je potom, dostavilo Ministarstvu finansija Spisak zaposlenih za februar sa uvećanim minulim radom (podatak iz obračuna plata za januar). Ministarstvo finansija je prilikom obračuna zarada za februar ponovo povećalo minuli rad za jednu godinu.
   Podaci za obračun zarada koji se odnose na **uvećanje zarade po osnovu minulog rada** nijesu u skladu sa podacima o dužini radnog staža koje se mogu utvrditi na osnovu dokumentacije iz personalnih dosijea zaposlenih.

   - **Podatke za obračun uvećanja zarada po osnovu radnog staža treba usaglasiti sa stvarnim stanjem i članom 22 Opšteg kolektivnog ugovora.**

   - **Ministarstvo nauke treba da uspostavi i obezbijedi efikasnu primjenu procedure za obračun zarada, kako bi se obezbijedila tačnost ulaznih podataka koji se koriste za obračun zarada.**

6. Kontrolom izdataka obuhvaćenih uzorkom utvrđeno je da svi izdaci po osnovu nabavke roba i usluga[92] **nijesu prikazani** u Izvještaju o javnim nabavkama. Ukupna vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma u toku 2015. godine, **nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama**, jer je veća od propisanog limita od 10% izvršenog budžeta za javne nabavke, jer je budžet za javne nabavke subjekta iznosio do 200.000,00 €.

   - **Ministarstvo nauke treba da obezbijedi da se vodi tačna evidencija sprovedenih postupaka javne nabavke (posebno nabavki realizovanih neposrednim sporazumom), u skladu sa čl. 117 Zakona o javnim nabavkama[93] i Pravilnikom o evidenciji postupaka javnih nabavki[94], kako bi Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki sadržao podatke o svim realizovanim javnim nabavkama.**

   - **Ministarstvo nauke treba da uspostavi procedure za sprovođenje postupaka javnih nabavki koja će između ostalog obezbijediti da godišnja vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma ne prelazi Zakonom propisani limit.**

7. Na osnovu **Sporazuma između Crne Gore i Evropske unije** (potpisan 01. jula 2014. u Briselu) o učešću Crne Gore u Programu Unije "Horizont 2020" - Okvirni program za istraživanje i inovacije (2014 – 2020), u 2015. godini je uplaćen iznos od 1.139.524,78 € na ime godišnje rate – kontribucije za učešće u Programu. Evropska komisija iz IPA sredstava refundira Crnoj Gori 50% uplaćene godišnje rate u periodu trajanja Programa, u skladu sa tačkom 3 Sporazuma i tačke 3 Anex-a II Sporazuma. Refundirana sredstva od strane Evropske Unije uplaćuju se na Konsolidovani račun Državnog trezora.
   Refundacija 50% uplaćene godišnje rate za 2015. godinu, na ime kontribucije za učešće u Programu, do okončanja revizije, **nije realizovana a trebala je biti do kraja 2015. godine.** Ministarstvo se dopisom[95] od 22.07.2015. godine, obratilo Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, sa zahtjevom da se uđe u proceduru refundacije dijela finansijskih doprinosa za učešće Crne Gore u Programu „Horizont 2020", tj. da se otpočne procedura refundiranja 50% uplaćenih sredstava. Iznos sredstava za refundaciju iznosi **569.762,39 €.**
   Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija - **Generalni direktorat za koordinaciju programa pomoći EU**, i pored obavještenja Ministarstva da su plaćene rate po osnovu dužničkih nota (dopis od 22. jula 2015) **nije pokrenuo proceduru za refundaciju sredstava.**

   - **Preporučuje se Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija da, u skladu sa procedurom za refundaciju sredstava, dostavi Ministarstvu nauke Sporazum za refundaciju na potpis i ovjeru, a zatim isti dostavi Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, kako bi se izvršila refundacija finansijskog doprinosa Crne Gore za učešće u Programu „Horizont 2020".**

Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, **u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama**.

[92] Izdaci plaćeni dobavljačima: Maestro doo, Goodwill corporation i dr.
[93] „Sl. list CG", br. 42/11, 57/14 i 28/15.
[94] "Sl. list CG", br. 63/11.
[95] Dopis Ministarstva, broj 01 – 153/3 od 22. 07. 2015. godine.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI USPJEHA „EFIKASNOST NAPLATE PORESKOG DUGA IMOVINOM PORESKOG OBVEZNIKA”

Vrsta revizije:	Revizija uspjeha
Subjekat revizije:	Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava za nekretnine i Uprava za imovinu
Predmet revizije:	Aktivnosti koje sprovode Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava za imovinu i Uprava za nekretnine, u cilju efikasnog upravljanja postupkom naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika, u skladu sa Uredbom o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije efikasnosti naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07); Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije od 18.01.2016. godine (broj 40116-023-56) Kolegijuma u sastavu: dr Branislav Radulović (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N. Kovačević (član Senata - član Kolegijuma).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja revizije uspjeha i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI – nivo III).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije su: Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava za nekretnine i Uprava za imovinu.

Poreska uprava i Uprava za nekretnine su organi u sastavu Ministarstva finansija, ali će u postupku revizije biće posmatrani kao posebni subjekti, u odnosu na njihove uloge i nadležnosti u postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika. Uprava za imovinu je, takođe, u revidiranom periodu bila organ u sastavu Ministarstva finansija.

U ovom dijelu dat je presjek institucija i njihovih organizacionih djelova koji su nadležni za postupanje u predmetnoj materiji.

Na osnovu člana 37 stav 2 Zakona o državnoj upravi , Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave , Uredbi o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u organima državne uprave , donijet je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija , kojim je utvrđena unutrašnja organizacija Ministarstva finansija i organa uprave u sastavu Ministarstva koje između ostalih čine Poreska uprava i Uprava za nekretnine.

2.1. **Ministarstvo finansija**

Ministarstvo finansija (MF) vrši poslove uprave koji se između ostalih odnose na: pripremanje predloga tekuće ekonomske politike Crne Gore i praćenje njenog ostvarivanja; pripremanje, planiranje, izradu i izvršenje budžeta Crne Gore; fiskalni uticaj; nadzor nad ostvarivanjem prihoda i izvršavanje izdataka budžeta Crne Gore; testiranje i ocjenu efekata ekonomskih i razvojnih mjera i institucionalnih promjena; pripremu redovnih finansijskih izvještaja za potrebe Vlade Crne Gore, javne prihode (carine, porezi, doprinosi, takse, naknade i dr.), kojima se finansiraju javni rashodi na nivou države i na nivou jedinica lokalne samouprave; pripremanje i sprovođenje propisa iz oblasti svojinsko-pravnih odnosa, državne imovine, premjera i katastra nepokretnosti, eksproprijacije zemljišta, založnih prava na imovini, drugostepenom upravnom postupku iz oblasti imovinskih prava i prvostepene postupke restitucije; staranje o naplati unutrašnjeg duga koji čine potraživanja Vlade kroz redovne, stečajne i

sudske postupke i aktiviranje založnih prava po tom osnovu, davanje predloga u vezi sa upravljanjem i raspolaganjem državnom imovinom, kao i druge poslove koji su mu određeni.

U okviru MF organizovan je Direktorat za imovinsko pravne poslove i u okviru njega Direkcija za državnu imovinu i normativne poslove i Direkcija za inspekcijski nadzor nad državnom imovinom. U Direktoratu za imovinsko pravne poslove vrše se poslovi koji se odnose na: primjenu Zakona o svojinsko pravnim odnosima, Zakona o državnoj imovini, Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakona o javnim nabavkama, Zakona o eksproprijaciji, Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, Zakona o staranju privremeno i trajno oduzetom imovinom u krivičnim i drugim postupcima odnosno poslovi u vezi sa: raspolaganjem imovinom, korišćenjem imovine, nadzorom i upravljanjem državnom imovinom Crne Gore; povraćajem prava svojine i drugih imovinskih prava i obeštećenje bivših vlasnika za oduzetu imovinu i prava; vođenjem drugostepenog upravnog postupka iz oblasti imovinsko pravnih odnosa i katastra; unapređenjem upravljanja državnom imovinom i imovinskim pravima; planiranjem transakcija sa državnom imovinom (prodaja, privatizacija, konverzije, fiducije i dr. i instrumente za obezbjeđenje kredita); rješavanjem imovinsko pravnih odnosa u investiciono razvojnim projektima od značaja za Crnu Goru; izradom propisa iz oblasti svojinsko pravnih odnosa; izradom propisa iz oblasti javnih nabavki; pripremanjem i učestvovanjem u pripremi propisa u saradnji sa drugim sektorima; pripremanjem opštih akata Ministarstva, ugovora i sporazuma koje Ministarstvo zaključuje sa drugim organima, organizacijama i dr; pripremanjem pravnih mišljenja na informacije i predloge kada se radi o zauzimanju pravnog stava i mišljenja iz nadležnosti Sektora i obavljanjem poslova i preduzimanjem odgovarajućih pravnih radnji u vezi sa rješavanjem alimentacionih zahtjeva građana Crne Gore u inostranstvu.

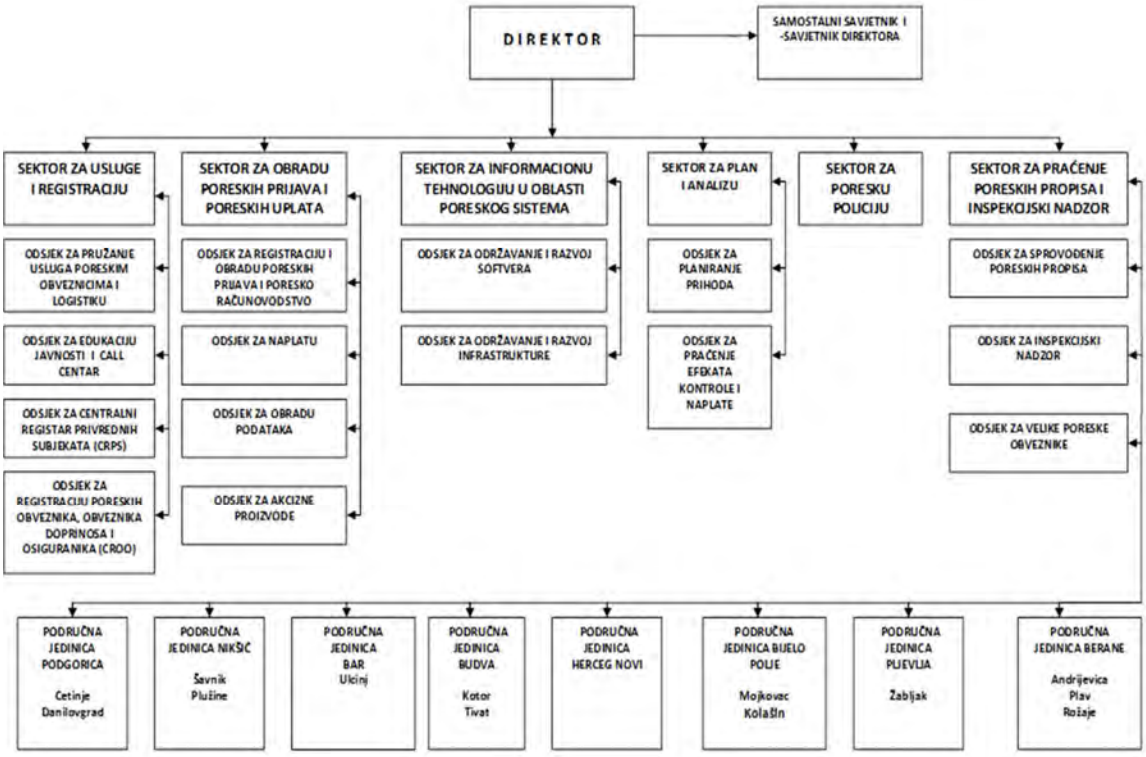
2.2. **Poreska uprava**

Poreska uprava vrši poslove koji se odnose na: registraciju poreskih obveznika i vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika; utvrđivanje pojedinačnih poreskih obaveza za sva fizička i pravna lica; poresku kontrolu; redovnu i prinudnu naplatu poreza i sporednih poreskih davanja; razvijanje jedinstvenog poreskog informacionog sistema u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; vođenje poreskog knjigovodstva; primjenu međunarodnih konvencija i ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja; sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja; vođenje centralnog registra obveznika i osiguranika; vođenje registra privrednih subjekata za potrebe oporezivanja; prijem i obradu finansijskih iskaza pravnih lica; prijem i obradu svih poreskih prijava poreskih obveznika; prijem i obradu izvještaja o plaćenom porezu o odbitku; vođenje evidencije o prihodima pravnih i fizičkih lica; obezbjeđenje podataka za fondove socijalnog osiguranja na osnovu kojih obveznici ostvaruju svoja prava iz socijalnog osiguranja; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Poreska uprava je operativni organ u sastavu Ministarstva finansija. U svom radu slijedi smjernice i politiku Vlade Crne Gore, i vrši poslove utvrđivanja, naplate i kontrole poreza koje uvodi Crna Gora. U sklopu Poreske uprave, formirano je šest sektora (6), osam područnih jedinica (8) i trinaest ekspozitura (13). Sjedište Poreske uprave je u Podgorici. Poreskom upravom rukovodi Direktor Poreske uprave u saradnji sa pet pomoćnika i jednim savjetnikom. U sjedištu Poreske uprave Crne Gore formirani su: Sektor za usluge i registraciju, Sektor za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, Sektor za plan i analizu, Sektor za praćenje poreskih propisa i inspekcijski nadzor, Sektor za poresku policiju i Sektor za informacionu tehnologiju u oblasti poreskog sistema.

U Sektoru za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, vrše se poslovi koji se odnose na: registraciju i obradu poreskih prijava i poresko računovodstvo; sprovođenje naplate koja podrazumijeva: identifikaciju i postupke naplate poreskog duga; identifikaciju lica koja nijesu podnijela poresku prijavu i postupci obezbjeđenja istih; donošenje godišnjeg, kvartalnog i mjesečnog programa rada i izvještaja o radu; izradu procedura za aktivnosti kancelarijske i terenske naplate; pružanje uputstava i smjernica

područnim jedinicama; izradu izvještaja neophodnih za utvrđivanje izvršavanje plana naplate delikventnog duga; analizu rada područnih jedinica; aktivnosti na procjeni rizika za potrebe naplate; obradu i analizu podataka u cilju obezbjeđivanja poštovanja poreske politike, zakonskih propisa i procedura; obezbjeđenje mjera i aktivnosti za punu naplatu budžetskih prihoda koje su u nadležnosti Poreske uprave.

Organizaciona šema Poreske uprave

U Poreskoj upravi je sistematizovano 611 službeničkih i namještеničkih radnih mjesta i 68 radnih mjesta za službenike i namještenike koji obavljaju administrativne poslove pri Ministarstvu finansija, od čega su na dan 31.12.2015. godine popunjena 532 radna mjesta.

2.3. **Uprava za nekretnine**

Uprava za nekretnine vrši poslove koji se odnose na: iniciranje uređivanja svojinsko-pravnih odnosa na nepokretnostima; izradu standarda geodetskih radova iz oblasti premjera, izradu katastra nepokretnosti i podzemnih instalacija; vođenje upravnog postupka u oblasti svojinsko-pravnih odnosa i katastra i obezbjeđenje primjene i izvršavanja stvarno-pravnih i imovinskih propisa u Crnoj Gori; procjenu vrijednosti nepokretnosti; planiranje, projektovanje, analizu i ocjenu tačnosti radova na izradi premjera, katastra nepokretnosti i kartografskih radova; fotogrametrijska snimanja iz vazduha, istraživačku i izdavačku djelatnost i druga geodetska snimanja i izradu originala i reprodukcija planova i karata; izradu i održavanje geodetskih mreža svih redova; izradu, obnovu, dopunu i kontrolu državnog premjera, katastra nepokretnosti i upisa prava na nepokretnostima; izvođenje i nadzor nad izvođenjem i održavanjem katastra voda i podzemnih objekata; katastarsko klasiranje i bonitiranje zemljišta; predlaganje utvrđivanja osnovice za razrez poreza od poljoprivredne djelatnosti; geodetske i agronomske poslove na komasaciji zemljišta; izradu, održavanje i razvoj Geografskog informacionog sistema (GIS) u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; nacionalnu infrastrukturu geoprostornih podataka (NIGP); održavanje i razvoj softvera za izradu digitalnih

geodetskih planova i alfa-numeričkih podataka katastarskog operata i nadzor nad ovim poslovima; praćenje i utvrđivanje nastalih promjena u prostoru, odnosno sprovođenju utvrđenih promjena na planovima i u katastarskom operatu; uknjižbu promjena prava na nepokretnostima; vođenje arhiva tehničke dokumentacije državnog premjera, planova, karata i druge tehničke dokumentacije; izdavanje licenci za izvođenje geodetskih radova i izradu tehničke dokumentacije; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

2.4. **Uprava za imovinu**

Shodno članu 33c Uredbe, Uprava za imovinu je samostalan organ koji vrši poslove koji se odnose na: vođenje jedinstvene evidencije državne imovine u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima; vođenje registra državne imovine; staranje o namjenskom korišćenju državne imovine; brigu o imovini koja po sili zakona postaje državna imovina; upravljanje oduzetom imovinskom koristi koje obuhvata: izvršavanje privremenih mjera obezbjeđenja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno zakonom kojim se uređuje krivični postupak; izvršavanje odluka o privremenom oduzimanju pokretne imovine i trajnom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću; izvršavanje odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, predmeta krivičnog djela i predmeta privremeno oduzetih u krivičnom i prekršajnom postupku i odluke o imovini datoj na ime jemstva; procjenu vrijednosti oduzete imovinske koristi za potrebe upravljanja imovinskom koristi; davanje u zakup oduzete imovinske koristi ili povjeravanje na upravljanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću; davanje oduzete imovinske koristi na korišćenje bez naknade; čuvanje, skladištenje, prodaju i povraćaj oduzete imovinske koristi; deponovanje oduzetih novčanih sredstava i sredstava dobijenih od prodaje oduzete imovinske koristi, u skladu sa zakonom; uništavanje oduzete imovinske koristi, u skladu sa zakonom; vođenje evidencije o oduzetoj imovinskoj koristi i sudskim postupcima u kojima je oduzeta, kao i o privremenim mjerama obezbjeđenja; investiciono i tekuće održavanje zgrada državnih organa, reprezentativnih objekata državnih organa i diplomatsko - konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu; podnošenje zahtjeva i praćenje poslova upisa u katastar koji se odnose na parcelaciju, razgraničenje i razmjenu državne imovine; pripremanje nacrta ugovora i praćenje njihove realizacije; vršenje naplate zakupa; obezbjeđivanje uslova za zaštitu državne imovine; usaglašavanje podataka iz svoje evidencije sa podacima iz katastra nepokretnosti; popis imovine bivših društveno političkih organizacija i obezbjeđivanje njenog upisa u katastar nepokretnosti; staranje o upisu imovine u svojini Crne Gore u katastar nepokretnosti; vođenje evidencije zaključenih ugovora o sticanju i raspolaganju nepokretnim i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini; dostavljanje izvještaja organu državne uprave nadležnom za poslove finansija u elektronskoj formi u rokovima predviđenim zakonom; vršenje pomoćnih poslova neophodnih za funkcionisanje i rad državnih organa; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

U Upravi za imovinu organizovan je Sektor za upravljanje i zaštitu državne imovine u okviru kojeg su sljedeći odsijeci: Odsjek za upravljanje, zaštitu i namjensko korišćenje državne imovine, upravljanje poslovnim prostorima i službenim stanovima; Odsjek za upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom, Odsjek za pripremu ugovora, naplatu zakupa, vođenje evidencije zaključenih ugovora o sticanju i raspolaganju nepokretnim i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini i upis imovine kojom raspolaže Vlada Crne Gore u katastar nepokretnosti.

U Sektoru za upravljanje i zaštitu državne imovine vrše se poslovi koji se odnose na: upravljanje i zaštitu državne imovine; brigu o imovini koja po sili zakona postaje državna imovina; staranje o namjenskom korišćenju državne imovine; investiciono i tekuće održavanje zgrada državnih organa, reprezentativnih objekata državnih organa i dipolomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu; procjena vrijednosti oduzete imovine, skladištenje, čuvanje, povraćaj i prodaja oduzete imovine; deponovanje novčanih sredstava dobijenih od prodaje oduzete imovine; evidentiranje nastalih

promjena radi ažuriranja i urednog vođenja evidencije ove državne imovine; zakonito i ekonomično upravljanje i korišćenje poslovnih prostora evidentiranih kao državna imovina; održavanje službenih stanova evidentiranih kao državna imovina; opremanje službenih stanova; vršenje naplate zakupa; održavanje i opremanje stambenih fondova iz kvote službenih stanova Crne Gore.

U Odsjeku za pripremu ugovora, naplatu zakupa, vođenje evidencije zaključenih ugovora o sticanju i raspolaganju nepokretnim i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini i upis imovine kojom raspolaže Vlada Crne Gore u katastar nepokretnosti vrše se poslovi koji se odnose na: vođenje evidencije zaključenih ugovora o sticanju i raspolaganju nepokretnim i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini, odnosno na nepokretnim i pokretnim stvarima čija je pojedinačna vrijednost veća od 3.000 €; vršenje naplate zakupa; pružanje stručne pomoći organima u pogledu pripreme zaključenja ugovora o sticanju i raspolaganju nepokretnim i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini i drugih poslova vezanih za sprovođenje tih ugovora kao i poslove koji se odnose na upis imovine kojom raspolaže Vlada Crne Gore u katastar nepokretnosti.

3. PREDMET, OBUHVAT I VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila reviziju uspjeha.

Predmet revizije bile su aktivnosti koje sprovode Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava za imovinu i Uprava za nekretnine, u cilju efikasnog upravljanja postupkom naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika, u skladu sa Uredbom o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika. Predmet revizije podrazumijeva sve odluke, akcije i pravila za upravljanje, računovodstvo i razvoj finansijskih i materijalnih resursa.

Revizija obuhvata informacije i aktivnosti Ministarstva finansija i Poreske uprave, kao i saradnju sa drugim organima (Uprava za nekretnine i Uprava za imovinu) u postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika. Faze u postupku naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika posmatrane su u vremenskom razdoblju od tri godine, ali nijesu analizirani razlozi nastanka duga poreskih obveznika.

U postupku vršenja revizije izvršen je pregled dokumentacije kojom raspolaže Poreska uprava, Ministarstvo finansija, Uprava za imovinu i Uprava za nekretnine, a odnosi se na sprovođenje naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika, kao i postupanje sa predmetnom imovinom, u vremenskom periodu od tri godine.

Pored toga, izvršen je uvid u individualne analitičke račune poreskih obveznika koji su zaključili ugovore shodno Uredbi o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije je ocjena da li su od strane nadležnih organa preduzete neophodne aktivnosti koje bi trebalo da obezbijede efikasnu naplatu poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika, kao i ocjena postojećeg institucionalnog i normativnog okvira.
U svrhu ostvarivanja postavljenog cilja revizije potrebno je dati odgovor na glavno revizorsko pitanje:

Da li su Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Uprava za imovinu preduzimali neophodne aktivnosti za efikasnu naplatu poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika ?

Podpitanja koja su razvijena kroz matricu revizije omogućila su donošenje zaključka da li se kroz uspostavljeni institucionalni i normativni okvir može sprovesti efikasna naplata i da li se stečena imovina može na odgovarajući način iskoristiti.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Predmetna revizija je izvršena u periodu od 18.01. do 25.07.2016. godine.

6. METODE REVIZIJE

Za potrebe vršenja revizije korišćene su sljedeće metode:

- proučavanje studija, koje su izradile stručne institucije;
- proučavanje relevantnih dokumenata neophodnih za predmet revizije, stručne literature, strateških i okvirnih planova, izvještaja, dostupnih statistika;
- proučavanje međunarodnih studija i praksi.

Da bi se dobili odgovori na revizorska pitanja (pored gore navedenih metoda), tokom revizije su korišćene i sljedeće metode i tehnike: ocjena na bazi uvida u 100% zaključenih ugovora, analiza dokumentacije, statističke metode, deskriptivna metoda, sprovođenje intervjua, kao i kombinacija nekih metodskih pristupa.

7. KRITERIJUMI REVIZIJE

Kao kriterijumi za ocjenu sprovođenja postupka naplate potraživanja imovinom poreskog obveznika korišćeni su Uredba o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika , Zakon o državnoj imovini , podzakonska akta kojima je regulisana oblast državne imovine, ugovori Ministarstva finansija i poreskih obveznika, zahtjevi, rješenja, odluke i druga akta koja su neophodna da bi se omogućilo pravo na upis stečenih objekata u registar nepokretnosti državne imovine kod Uprave za imovinu.

Prilikom ocjene načina upravljanja stečenom imovinom korišćeni su planska dokumenta, ugovori za poreskim obveznicima i pozitivna praksa u oblasti upravljanja imovinom koja se nalazi u državnom vlasništvu (Public Asset Management).

8. IZVORI INFORMACIJA

Primaran izvor informacija u postupku revizije predstavljala je dokumentacija kojom raspolaže Poreska uprava i Ministarsvo finansija - Direktorat za imovinsko pravne poslove, kao i dokumentacija Uprave za nekretnine i Uprave za imovinu koja se odnosi na predmetnu problematiku.
Za dodatne informacije korišćeni su izvještaji međunarodnih institucija (MMF-a, Svjetske banke i Evropske Komisije) o stanju poreskog sistema i Poreske uprave Crne Gore (projekat TADAT), stručna literatura, kao i pozitivne prakse u oblasti upravljanja državnom imovinom (Public Asset Management), pozitivne prakse zemalja OECD-a u reformi poreskih sistema kao i zakonska i podzakonska regulativa.

II ZAKLJUČAK

Cijeneći ekonomsku situaciju i nelikvidnost u Crnoj Gori, kako bi se izbjegla blokada računa i omogućilo poslovanje poreskim obveznicima, odnosno kako bi se postigla efikasnija naplata poreza koji su značajan dio prihoda budžeta, u 2013. godini donijeta je, na osnovu člana 15 Zakona o budžetu za 2013. godinu, Uredba o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika. Na ovaj način su stvoreni uslovi da poreski obveznici urednije izmiruju buduće poreske obaveze i da se rasterete poreskog duga čime prestaje osnov za obračun kamate zbog ranijih poreskih dugovanja. Namjera Ministarstva finansija bila je da stečena imovina bude iskorišćena za potrebe smještaja državnih organa, što će imati efekat u vidu budžetskih ušteda, obzirom da se u pojedinim slučajevima plaćaju enormno visoki troškovi zakupa. Ministarstvo finansija - Direktorat za imovinsko pravne poslove nije izvršio analizu procjenu uticaja predmetne Uredbe (RIA).

Na osnovu sprovedene revizije utvrđeno je da aktivnosti koje su sprovodili nadležni organi nijesu u potpunosti bili u skladu sa Uredbom o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika. Primjena člana 15 Zakona o budžetu za 2013. godinu i Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika nijesu dali očekivane rezultate.

Kako bi se ostvario efikasan sistem upravljanja postupkom naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika, u skladu sa Uredbom, neophodno je dodatno unaprijediti oblasti:

a) knjigovodstvenih evidencija poreskih potraživanja;
b) sprovođenje postupka naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika;
c) evidencija državne imovine stečene naplatom poreskih potrživanja;
d) upravljanja imovinom stečenom naplatom poreskih potraživanja;

a) Knjigovodstvene evidencije poreskih potraživanja

Članom 2 Uredbe propisano je da se poreskim dugom smatraju obaveze sa stanjem na dan podnošenja zahtjeva za plaćanje poreskog duga imovinom. Članom 4 Uredbe je propisano da Poreska uprava utvrđuje stanje poreskog duga poreskog obveznika. PU je u dopisima koje je uputila Ministarstvu finansija navela da je presjek duga dat sa stanjem na dan 31.12.2012. godine, te navela da su podaci o stanju duga utvrđeni na osnovu dostupnosti podataka od strane IT sektora. Revizijom je utvrđeno (uvidom u individualne analitičke račune predmetnih poreskih obveznika) da se navedeni dug odnosi i na period do završetka izrade završnog poreskog računa, a u pojedinim slučajevima i nakon toga.

b) Sprovođenje postupka naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika

Revizijom ugovora i uvidom u hronologiju prometa predmetnih nepokretnosti konstatovano da su 5 nekretnina koje su predmet ugovora poreski obveznici kupili za 894.273,48 € manji iznos od iznosa koji je definisan predmetnim ugovorima.
Utvrđene su nepravilnosti u dijelu procjene vrijednosti zemljišta i objekata, odnosno poslovnih prostora. Konstatovano je neslaganje u izvještaju o procjeni sa podacima iz lista nepokretnosti (računanje nestambenog prostora kao stambenog, u okviru procjene uračunato je i zemljište iako je u listu nepokretnosti jasno navedeno da predmetni poreski obveznik nije vlasnik zemljišta, prostor je procijenjen sa pripadajućim namještajem i sl.). S tim u vezi, DRI upućuje na korišćenje Nacionalnih standarda procjene .

Revizijom je utvrđeno kršenje člana 1 Uredbe ("poreska potraživanja koja su dospjela do 31. decembra 2012. godine mogu se plaćati imovinom poreskog obveznika po postupku propisanim ovom Uredbom"), jer je utvđeno je da je u ugovorima sa pojedinim poreskim obveznicima unijeta odredba da su ugovorne strane saglasne da će se razlika između procijenjene vrijednosti poslovnog objekta i

zemljišta utvrđenog duga koristiti za naplatu budućih poreskih obaveza. Iako je primjena Uredbe trebalo da obezbijedi da stečena imovina bude iskorišćena za potrebe smještaja državnih organa što podrazumijeva da su u pitanju kvalitetni poslovni prostori, revizijom je utvrđeno da su preuzimani prostori koji su namjenjeni za maloprodajne i ugostiteljske objekte, podrumski prostori, garaže, nezavršeni prostori, prostori koji nemaju upotrebnu dozvolu.

Utvrđeno je da je, između ostalog, preuzet objekat za koji je Uprava za imovinu, nakon zaključenja ugovora, konstatovala da se nalazi u jako lošem stanju i na granici devastacije, uz napomenu da je velika vjerovatnoća da je najekonomičnije rješenje rušenje objekta.

Ministarstvo finansija (Direkcija za imovinsko-pravne poslove) je bilo dužno da provjeri ispunjenje svih propisanih elementa koji su utvrđeni Uredbom, prije dostavljanja na uvid Komisiji za naplatu poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika, što nije adekvatno učinjeno u svim slučajevima (naveden je veći iznos poreskog duga nego što je dopisom konstatovala Poreska uprava). Ministarstvo finansija je zaključilo ugovor na iznos veći od odnog na koji je Vlada je Zaključkom dala saglasnost, a u okviru istog neprecizno navela djelove nepokretnosti koja je predmet ugovora.

c) Evidencija državne imovine stečene naplatom poreskih potraživanja

Imovina stečena naplatom poreskih potraživanja nije evidentirana u registar državne imovine kod Uprave za imovinu.
Uprava za imovinu ne posjeduje sve Ugovore o plaćanju poreskog duga imovinom poreskih obveznika. Ugovori o naplati poreskog potraživanja imovinom poreskih obveznika koji se nalaze kod Uprave nijesu knjigovodstveno evidentirani. Ugovore koji su dostavljeni u toku 2013, 2014 i 2015. godine Uprava za imovinu bila je dužna da knjigovodstveno evidentira i obračunava amortizaciju u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 16 i Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije.

Uprava za imovinu nije knjigovodstveno evidentirala imovinu stečenu naplatom poreskog duga imovinom poreskog obveznika. Kao razlog zbog koga Uprava nije istu knjigovodstveno evidentirala navodi neblagovremeno dostavljanje potpisanih ugovora od strane nadležnih organa (Notara i Ministarstva finansija).

Pojedine nekretnine uknjižene su na Ministarstvo finansija, što je u suprotnosti sa Zakonom o državnoj imovini. Prilikom izrade rješenja Uprava za nekretnine kojim se izvršila promjena uknjižbe prava na nepokretnostima u katastarskom operatu upisana su svojinska prava, na Vladu - Ministarstvo finansija, iako je članom 6 Zakona o državnoj imovini definisano da Vlada koja vrši imovinska prava i ovlašćenja u pogledu državne imovine kojom raspolaže Crna Gora, odlučuje o uslovima davanja na korišćenje nepokretnosti koje služe za obavljanje djelatnosti državnih organa (član 25 Zakona) na način i u postupku propisan ovim zakonom, ali se to korišćenje ne upisuje u katastar nepokretnosti.

Uvidom u Zapisnike sa sastanka Komisije za naplatu poreskog potraživanja imovinom poreskog obveznika konstatovano je da je Komisija održala je 11 sastanaka u 2013. godini i 2 sastaka tokom 2014. godine. Zapisnici sa sastanaka Komisije nijesu verifikovani, ne sadrže redni broj, ime predsjedavajućeg, imena lica koja su po pozivu učestvovala u radu Komisije i veoma su šturi.

d) Upravljanje imovinom stečenom naplatom poreskih potraživanja

Vlada je Zaključkom zadužila Ministarstvo finansija da pripremi plan prodaje imovine koju država uzme po osnovu naplate poreskog duga, definiše rokove i posebnim ugovorom reguliše da ukoliko se imovina proda po cijeni nižoj od procijenjene, razlika u cijeni bude obaveza poreskog dužnika.
Direktorat za imovinsko pravne poslove nije realizovao navedeni zaključak, a rukovodeće lice nije bilo ni upoznato sa navedenim zaključkom.

Uprava za imovinu, u periodu vršenja terenske revizije, ne raspolaže podacima da li je imovina koja je stečena po osnovu potpisanih trinaest ugovora sa poreskim obveznicima data na korišćenje, odnosno da li su nepokretnosti date u zakup ili prodate. Evidencija poslovnih prostora koji su trenutno neiskorišćeni (prazni), koju vodi Uprava za imovinu, ne sadrži podatke za poslovne prostore preuzete naplatom poreskih potraživanja, a koji nijesu dati na korišćenje organima.

Za nepokretnosti koje su stečene po osnovu šest ugovora nije traženo mišljenje Uprave za imovinu da li su ponuđene nepokretnosti adekvatne za smještaj državnih organa, odnosno za koju namjenu se iste mogu iskoristiti.

Ministarstvo finansija (Direktorat za imovinsko pravne poslove i Uprava za imovinu) nije adekvatno propratilo sprovođenje zaključenih ugovora i ne raspolaže sa podacima da li su poreski obveznici koji su Ugovorom obavezani da nezavršene nepokretnosti privedu namjeni u određenom roku ili će se u suprotnom ugovor smatrati raskinutim, realizovali ugovorenu obavezu.
U toku 2013. i 2014. godine Direkcija za inspekcijski nadzor nad državnom imovinom nije vršila inspekcijski nadzor iz svoje nadležnosti, dok je u 2015. godini nadzor izvršen samo u jednom slučaju. Plan kontrola na godišnjem nivou i Izvještaj o radu Direkcije za inspekcijski nadzor na nivou Direktorata za imovinsko pravne poslove nije rađen.

Revizijom je utvrđeno da je Komisiju za stambena pitanja Crne Gore na osnovu Odluke o zamjeni stana ovlastila Upravu za imovinu da zaključi ugovor o razmjeni nepokretnosti sa dva fizička lica. Dva predmetna stana ustupljena su (državnim službenicima) za vrijednost koja je niža od vrijednosti (od 234.300,00 €) koja je utvrđena procjenom prilikom plaćanja imovinom, za iznos od 134.900,00 €.

Raspolaganje državnom imovinom koja nije evidentirana u registru, odnosno imovinom za koju nisu u potpunosti prikupljeni pravni, fizički, finansijski i ekonomski podaci, primjer je neefikasnog upravljanja imovinom. Tek kada su utvrđene definicijske funkcije svakog pojedinog oblika imovine i s njome povezanih obaveza, može se odlučivati o tome što se može i treba uraditi s državnom imovinom i s njome povezanim obavezama.

Uprkos razlikama, u većini zemalja, identifikovani su su opšti preduslovi za efikasno upravljanje državnom imovinom, a to su :

- uspostavljanje registra državne imovine,
- klasifikacija državne imovine,
- priznavanje i mjerenje državne imovine,
- formiranje portfelja državne imovine,
- institucionalizacija i profesionalno upravljanje državnom imovinom,
- upravljanje troškovima i rezultatima (učincima).

III MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj insituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola N. Kovačević (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 17.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji uspjeha
Efikasnost naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika

MIŠLJENJE

Državna revizorska institucija (DRI) je u postupku revizije uspjeha „Efikasnost naplate poreskog duga imovinom poreskog obveznika“, na osnovu analize zaključenih ugovora o plaćanju dijela poreskog duga imovinom poreskog obveznika i postupanja nadležnih organa u vezi sa istima, utvrdila da mjere i aktivnosti koje su sproveli Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Uprava za imovinu nijesu, u dovoljnoj mjeri, obezbijedile da primjena Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika da očekivane efekte.

Primjena Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika:

- nije u značajnijoj mjeri doprinijela efikasnijoj naplati poreza i smanjenju poreskog duga;
- nije značajnije uticala na budžetske uštede u smislu smanjivanja izdataka zakupa prostorija za potrebe državnih organa.
- nije, u svim slučajevima, obezbijedila da poreski obveznici koji su poreski dug platili imovinom urednije izmiruju poreske obaveze i da se rasterete poreskog duga.

Država je u određenom broju slučajeva dobila suterene, garažna mjesta, nezavršene poslovne prostore i prostore u lošem stanju.

Uredba je donijeta kako bi se izbjegla blokada računa i omogućilo poslovanje poreskim obveznicima, a rezultat primjene iste jeste da su poreski obveznici (u četiri slučaja) prije zaključivanja ugovora, kupovali nepokretnosti i po višoj cijeni ustupali državi. Poreski obveznici su u ovim slučajevima raspolagali novčanim sredstvima, tako da prinudna naplata putem blokade računa ne bi onemogućila njihovo poslovanje. Takođe, zaključivani su ugovori i sa pravnim licima koja su veliki poreski obveznici i bili solventni u periodu podnošenja zahtjeva za plaćanje poreskog duga imovinom.

Predmetnom revizijom uspjeha utvrđeno je da:

- postupci naplate nijesu u potpunosti sprovođeni u skladu sa Uredbom o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika;
- imovina stečena naplatom poreskih potraživanja nije u potpunosti iskorištena (iskorištenost poslovnih prostora, na dan okončanja terenske revizije, je 51,02%);
- davanjem na korišćenje imovine stečene naplatom poreskih potraživanja, izdaci za zakup prostorija za potrebe državnih organa smanjeni su za 113.402,16 € ili 3,17% u odnosu na izdatke za zakup za 2015. g.;
- ukupan iznos poreskih potraživanja od subjekata sa kojima je zaključen ugovor o naplati poreskog duga imovinom, iznosi 23.356.885,87 € što predstavlja 3,98% poreskog duga koji je na 31.12.2015. godine iznosio 587.688.851,18 €;
- primjenom Uredbe naplaćen je poreski dug od poreskih obveznika-pravnih lica koja nijesu u vlasništvu države, u ukupnom iznosu od 10.128.373,60 € .

- od 10 pravnih lica sa kojima je zaključen ugovor o plaćanju poreskog duga imovinom, njih 5 su na crnoj listi Poreske uprave iz jula mjeseca 2016.g., sa ukupnim poreskim dugom od 6.112.422,38 €.

PREPORUKE

Sprovedenom revizijom je utvrđeno da su moguća poboljšanja u svim oblastima koje su revidirane, te u cilju unapređenja istih, DRI daje sljedeće preporuke:

Vlada Crne Gore

1. **Imajući u vidu da su zakonom već utvrđeni mehanizmi za naplatu poreskog duga imovinom poreskog obveznika kao i nezadovoljavajuće efekte primjene člana 15 Zakona o budžetu Crne Gore i Uredbe o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika, DRI preporučuje Vladi da razmotri opravdanost ovakvog rješenja.**

Ministarstvo finansija

1. **Potrebno je da Ministarstvo finansija donese Pravilnik o načinu i uslovima za plaćanje poreske obaveze putem kompenzacije.**

2. **Potrebno je vršiti pravovremenu analizu očekivanih uticaja novih i promjene postojećih zakona prije njihovog usvajanja, čime bi se izbjegla diverzija zakona u praksi i znatno poboljšala procjena ekonomskog uticaja propisa – RIA.**

3. **Potrebno je donijeti Plan upravljanja imovinom koja je u dijelu nadležnosti Ministarstva finansija kao i plan prodaje imovine koju država preuzima po osnovu ugovora kojima se vrši naplata poreskog duga imovinom poreskog obveznika.**

4. **Potrebno je da Direktorat za imovinsko pravne poslove i Uprava za imovinu izvrše kontrolu sprovođenja svih ugovornih odredbi iz zaključenih ugovora vezanih za rokove adaptiranja nezavršenih poslovnih prostora.**

5. **Potrebno je da Ministarstvo finansija sprovede aktivnosti predviđene Akcionim planom za uspostavljanje jedinstvene evidencije državne imovine, usvojenim zaključkom Vlade broj 08-426/4 od 06. marta 2014. godine**

6. **Potrebno je u svim slučajevima tražiti od Uprave za imovinu informaciju da li postoji potreba za nepokretnošću koja se nudi od strane poreskog obveznika, tražiti mišljenje o istoj od strane Uprave i ukoliko se utvrdi da je adekvatna, izvršiti analizu kojom bi se definisalo kojem organu bi se nepokretnost ustupila, kolike bi se budžetske uštede ostvarile, koliko je neophodno sredstava izdvojiti da se nepokretnost privede namjeni i uz Informaciju o naplati poreskih potraživanja dostaviti Vladi na saglasnost.**

7. **Potrebno je nakon zaključenja ugovora sa poreskim obveznikom isti dostaviti Upravi za imovinu i ukoliko je u ugovoru sa poreskim obveznikom predviđeno da isti preduzme određne ugovorene obaveze, obavijestiti Upravu o postojanju ugovorene obaveze od strane poreskog obveznika. Nakon isteka roka za realizaciju ugovorene obaveze, Uprava treba da obavijesti Ministarstvo finansija o istoj, te u slučaju nepoštovanja ugovorene obaveze u ugovorenom roku, raskinuti ugovor sa poreskim obveznikom i dostaviti obavještenje o raskidu ugovora.**

8. **Potrebno je da zapisnici sa sastanaka Komisije za naplatu poreskog duga imovinom poreskog obveznika, budu adekvatno sačinjeni i verifikovani (da sadrže redni broj sjednice, ime predsjedavajućeg, imena lica koja su po pozivu učestvovala u radu Komisije o vođenju i čuvanju zapisnika stara se lice koje je imenovano rješenjem).**

9. **Potrebno je preduzeti sve neophodne radnje kako bi Direkcija za inspekcijski nadzor nad državnom imovinom mogla da obavlja poslove iz svoje nadležnosti, donosi planove kontrola i sačinjava godišnji izvještaj o izvršenim kontrolama.**

Poreska uprava

1. **Poreska uprava treba da, u skladu sa članom 2 Uredbe, Ministarstvu finansija dostavlja stanje poreskog duga obveznika na dan podnošenja zahtjeva za plaćanje poreskog duga imovinom.**

Uprava za nekretnine

1. **Prilikom izrade rješenja kojim se izvršila promjena uknjižbe prava na nepokretnostima u katastarskom operatu u pojedinim slučajevima pogrešno su upisana svojinska prava, te je potrebno donijeti nova rješenja i za nekretnine kojima je naplaćen poreski dug, shodno čl. 4 i 29 Zakona o državnoj imovini, odnosno upisati Crnu Goru kao nosioca prava svojine (u obimu prava 1/1, mat.br. 020210666), a kao nosioca prava raspolaganja Vladu CG (mat. br. 02010658).**

2. **Potrebno je da Uprava za nekretnine i Uprava za imovinu uspostave saradnju u dijelu preuzimanja podataka iz IT sistema Uprave za nekretnine radi importovanja podataka o nepokretnostima koji su vlasništvu Crne Gore u ARS sistem Uprave za imovine (registar državne imovine).**

3. **Potrebno je izvršiti ispravke listova nepokretnosti koji nisu u skladu sa zakonom ne samo u dijelu osnova prava već i u dijelu upisa imaoca prava i razgraničenja državne i imovine lokalnih samouprava, a sve to u skladu sa članom 29, 66 i 71 Zakona o državnoj imovini.**

Uprava za imovinu

1. **Potrebno je preduzeti aktivnosti u cilju tačnog i sveobuhvatnog identifikovanja svih nepokretnosti u državnoj svojini i blagovremene uknjižbe te imovine u katastar nepokretnosti sa titularom svojinskih prava i ovlašćenja u skladu sa zakonom.**

2. **Potrebno je prikupiti pravne, fizičke, finansijske i ekonomske podatke o državnoj imovini, a zatim istu klasifikovati, izvršiti mjerenje državne imovine, formirati portfelj državne imovine.**

3. **Potrebno je izraditi bazu podataka državnih organa, organa lokalne samouprave i javnih službi čiji je osnivač Crna Gora, odnosno opština, koje su po Zakonu o državnoj imovini obavezni da dostavljaju podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima. Na osnovu sačinjenjene baze treba pratiti dostavljanje podataka i u slučajevima nedostavljanja preduzeti Zakonom predviđene mjere radi obezbeđivanja istih.**

4. **Potrebno je izraditi Plan obuka korisnika ARS aplikacije, kako bi se ista sprovela u što kraćem vremenskom roku i na taj način uspostavilo vođenje evidencije pokretne i nepokretne imovine primjenom ARS aplikacije. Podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima treba evidentirati (importovati) u ARS kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine koja je u vlasništvu Države.**

5. **Potrebno je Interna pravila i procedure prilagoditi Upustvu za izradu i opis internih pravila i procedura donešenog od strane Ministarstva finansija, kao i izraditi interno pravilo/proceduru o načinu postupanja zaposlenih po dostavljanju ugovora (bilo koje vrste) Upravi i upoznati zaposlene sa istima.**

6. **Potrebno je sve Ugovore o naplati poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika knjigovodstveno evidentirati u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i važećom pravnom regulativom.**

7. **Potrebno je nakon prijema Ugovora o naplati poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika, u svim slučajevima, dostaviti Upravi za nekretnine zahtjev za uknjižbu prava svojine i sačiniti sa poreskim obveznicima zapisnik o primopredaji imovine.**

8. **Ukoliko se imovina ustupi na korišćenje, sa korisnikom treba sačiniti zapisnik o primopredaji imovine ili ukoliko je imovina data na korišćenje nekom organu bez učešća Uprave za imovinu sačiniti zapisnik o stanju imovine.**

9. **Potrebno je imovinu koja je prešla u državno vlasništvo naplatom poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika evidentirati u Registar nepokretnosti (ARS).**

10. **Potrebno je voditi tačnu i ažurnu evidenciju poslovnih prostora koji nijesu iskorišćeni, vršiti analize i procjene da li se isti mogu iskoristiti za smještaj organa kojima se plaćaju troškovi zakupa.**

11. **Potrebno je izraditi i dostaviti Vladi Strategiju upravljanja i raspolaganja imovinom, kao i godišnji Plan upravljanja imovinom.**

Subjekti revizije **dužni su da**, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji**, u roku od 6 mjeseci** od dana prijema konačnog Izvještaja o reviziji **izvijeste DRI** o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

Sa utvrđenim nepravilnostima DRI će kroz upućivanje Konačnog izvještaja o reviziji, upoznati Vladu i nadležni odbor Skupštine Crne Gore.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaji za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Ministarstva održivog razvoja I turizma
Trajanje revizije:	145 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva održivog razvoja i turizma (MORT) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12.2015. godine (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (član Kolegijuma) od 22.01.2016. god. (broj: 40113- 022-92).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Subjekat revizije je organ državne uprave – Ministarstvo.
Starješina organa je ministar Branimir Gvozdenović.
Adresa Ministarstva je: IV proleterske brigade 19, 81000 Podgorica

Kartonom deponovanih potpisa[1] novčanim sredstvima odobrenim Budžetom, u izvještajnom periodu, raspolažu lica ovlašćena za punovažno potpisivanje uz upotrebu pečata su, u svojstvu službenika za odobravanje: Branimir Gvozdenović, Zoran Tomić i Žarko Živković i u svojstvu službenika za ovjeravanje: Veljko Vrbica i Slobodan Vuković.

2.1. Djelatnost Ministarstva održivog razvoja i turizma

U skladu sa uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[2] Ministarstvo održivog razvoja i turizma vrši poslove uprave koji se odnose na: integralno planiranje, upravljanje i valorizaciju prostora; održivi razvoj; realizaciju programa i projekata održivog razvoja iz nadležnosti ovog ministarstva; pružanje stručne, organizacione i administrativne podrške radu Nacionalnog savjeta za održivi razvoj; strateško planiranje prostora i životne sredine; izradu državnih planskih dokumenata; davanje mišljenja i saglasnosti na lokalna planska dokumenta; morsko dobro; izradu i donošenje planova za objekte privremenog karaktera u zoni morskog dobra i nacionalnih parkova; vođenje dokumentacione osnove o prostoru za potrebe praćenja stanja u prostoru i izrade planskih dokumenata; izradu izvještaja o stanju uređenja prostora; izradu programa uređenja prostora; uspostavljanje i vođenje informacionog sistema o prostoru u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; sačinjavanje separata i izdavanje urbanističko-tehničkih uslova; izdavanje građevinskih dozvola; izdavanje upotrebnih dozvola; izdavanje odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje objekata privremenog karaktera; licence za obavljanje djelatnosti izrade planskih dokumenata, izrade tehničke dokumentacije i građenja objekata; vođenje razvojne i

[1] Karton deponovanih potpisa, Ministarstvo održivog razvoja i turizma - 41501;
Broj računa: 907-83001-19
[2] "Službeni list Crne Gore", br. 005/12 od 23.01.2012, 025/12 od 11.05.2012, 044/12 od 09.08.2012, 061/12 od 07.12.2012, 020/13 od 26.04.2013, 017/14 od 04.04.2014, 006/15 od 10.02.2015, 080/15 od 31.12.2015

strateške politike u oblasti građevinarstva; energetsku efikasnost kroz sistem planiranja i izgradnje objekata; razvoj turizma, ugostiteljstvo, turističku ponudu, uslove privređivanja u turizmu, selektivne oblike turizma; povezivanje primorskog i kontinentalnog turizma; razvoj privatnog sektora u turizmu; formiranje turističkih mjesta i područja; kategorizaciju i klasifikaciju turističkih objekata; turističke tokove na domaćem i inostranom tržištu; saradnju sa turističkim asocijacijama u Crnoj Gori i inostranstvu; održivu valorizaciju potencijala i ekoloških prednosti nacionalnih parkova i zaštićenih područja prirode sa aspekta razvoja turizma; realizaciju investicionih programa od interesa za održiv turistički razvoj; praćenje infrastrukturnih projekata u funkciji razvoja turizma; praćenje i promociju investicija u sektoru turizma; koordinaciju aktivnosti za pripremu i praćenje turističkih sezona; organizaciju, posredovanje, snabdjevenost turističkih područja i strukturu turističke potrošnje; vođenje evidencije o broju turista, smještajnim kapacitetima, finansijskim efektima i rezultatima poslovanja u turizmu; organizovanje poslova turističko-informativne propagandne djelatnosti; unapređenje saradnje između sektora turizma i komplementarnih sektora; saradnju sa Nacionalnom turističkom organizacijom i organizovanje turističkih predstavništava u drugim državama; etažnu svojinu; sistem stambenih odnosa; upravljanje i održavanje stambenog fonda; pretvaranje posebnih i zajedničkih djelova stambene zgrade u poslovne prostorije; stambeno zadrugarstvo; politiku unapređenja stambenog fonda; privatno-javno partnerstvo u oblasti stanovanja; sistem integralne zaštite životne sredine i održivog korišćenja prirodnih resursa; oblast procjene uticaja i strateške procjene uticaja na životnu sredinu, integrisanog sprečavanja i kontrole zagađivanja; zaštitu prirode; kvalitet vazduha; klimatske promjene i odobravanje i praćenje projekata koji se realizuju u cilju ublažavanja efekata klimatskih promjena; zaštitu ozonskog omotača; zaštitu od buke i vibracije; hemikalije; zaštitu od radijacije (radioaktivne meterije i jonizujuća zračenja); nejonizujuća zračenja; zaštitu zemljišta od zagađivanja; integrisano upravljanje obalnim područjem; integrisanu zaštitu mora od zagađenja; kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom; primjenu novih i tehnologija čistije proizvodnje; upravljanje otpadom i otpadnim vodama; sistem komunalnih djelatnosti; koordinaciju regionalnih sistema vodosnabdijevanja; genetički modifikovane organizme iz nadležnosti ovog ministarstva; hidrografsku djelatnost; izradu standarda zaštite životne sredine; praćenje stanja životne sredine; praćenje investicija iz oblasti ministarstva; saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i fondovima Evropske unije u dijelu realizacije projekata iz oblasti zaštite životne sredine i komunalnih djelatnosti; saradnju sa nevladinim organizacijama; predlaganje mjera tekuće i razvojne politike i analiziranje njihovog uticaja na ekonomski položaj privrednih subjekata i preduzetnika; promotivne aktivnosti iz nadležnosti ministarstva; međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz nadležnosti ministarstva; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organ uprave u sastavu Ministarstva održivog razvoja i turizma je **Direkcija javnih radova**. Direkcija javnih radova vrši poslove koji se odnose na: prethodne i pripremne radove, studije, istražne radove i investicione programe, davanje stručne ocjene na dokumentaciju za donošenje investicionih odluka, pribavljanje rješenja o lokaciji i urbanističko-tehničkim uslovima za pojedine objekte, a u vezi sa izgradnjom i rekonstrukcijom objekata primarne tehničke infrastrukture, objekata državnih organa, zdravstva, obrazovanja, kulture i sporta, kompleksa i objekata na atraktivnim turističkim lokacijama i drugih objekata koji su od javnog interesa i čiju izgradnju finansira država; izradu i tehničku kontrolu tehničke dokumentacije, pribavljanje saglasnosti i odobrenja za građenje; javno oglašavanje i sprovođenje postupka ustupanja radova; zaključivanje ugovora o građenju; vršenje stručnog nadzora i kontrole kvaliteta izvedenih radova ugrađenih materijala i opreme; tehnički pregled, prijem izvedenih radova, pribavljanje odobrenja za upotrebu objekta; evidenciju, plaćanje i kontrolu finansijskog utroška sredstava; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Uredbom je propisano da Ministarstvo **vrši nadzor** nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata nad:

- Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju;
- Direkcijom javnih radova;
- Agencijom za zaštitu životne sredine.

2.2. Organizacija i sistematizacija radnih mjesta

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva održivog razvoja i turizma[3] bilo je sistematizovano 207 službeničkih i namješteničkih radnih mjesta (Ministarstvo - 169, Direkcija javnih radova – 38).

Vlada Crne Gore je Zaključkom[4], u Aprilu 2015. godine, utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva održivog razvoja i turizma[5], kojim su utvđene unutrašnje organizacione jedinice, njihov djelokrug i sadržaj grupa poslova, radna mjesta i zapošljavanje pripravnika. Predmetnim Pravilnikom, u Ministarstvu i Direkciji javnih radova, organa u sastavu, za vršenje poslova iz djelokruga nadležnosti utvrđena su službenička i namještenička radna mjesta za 212 izvršilaca od čega se 173 odnosi na Ministarstvo i 39 na Direkciju (nijesu uključeni Ministar i dva Državna sekretara).

Povećanje od 5 radnih mjesta (4 radna mjesta u Ministarstvu i jedno radno mjesto u Direkciji) se odnosi na dva generalna direktora/ice novoformiranih direktorata, u Ministarstvu, Direktorata za EU integracije i međunarodnu saradnju i Direktorata za klimatske promjene i dva nova službenička mjesta za navedene direktorate, kao i pomoćnika/ce direktora/ce novoformiranog Sektora za pripremu investicionih projekata u Direkciji.

Članom 30 Pravilnika precizirano je da će se **raspored službenika i namještenika izvršiti u roku od 30 dana** od dana njegovog stupanja na snagu, odnosno osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Ministarstva, a nakon utvrđivanja od strane Vlade Crne Gore. Vlada Crne Gore je predmetni Pravilnik utvrdila Zaključkom[6] 16. aprila 2015. god.

Prema dobijenim podacima, u Ministarstvu je na dan 31.12.2015. od sistematizovana 173 radna mjesta, bilo upražnjeno 32 radna mjesta, a u Direkciji od sistematizovanih 39 radnih mjesta, nepopunjeno 12 radnih mjesta.

Tokom 2015. godine, 15 službenika je zasnovalo radni odnos, dok je za 12 službenika prestao radni odnos. U revidiranom periodu 15 lica je zasnovalo radni odnos u Ministarstvu, dok je za 12 službenika prestao radni odnos u 2015. godini.

- Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je raspored službenika i namještenika shodno Pravilniku o sistematizaciji izvršen 28.08.2015. godine, što nije u skladu sa članom 30 Pravilnika.

[3] Br: 08-1643/3 od 05.07.2013. g.
[4] Br. 08-732 od 16.04.2015. g.
[5] Br. 01-1349/10 od 05.07.2013. godine
[6] Broj 08-732

2.3. Računovodstveni sistem

Računovodstvo javnog sektora u Crnoj Gori organizovano je na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi. Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije u skladu sa GFS klasifikacijom (klasifikacija MMF za potrebe finansijskog izvještavanja javnog sektora). Računovodstveni sistem javnog sektora obuhvata prikupljanje, obradu, dostavu i korišćenje računovodstvenih informacija za donošenje odluka u vezi sa upravljanjem javnim sredstvima. Korisnici budžeta koriste SAP sistem (sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora).

Računovodstveni sistem budžeta Crne Gore organizovan je u skladu sa odredbama čl. 64 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, u skladu sa Pravilnikom o načinu sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i Uputstva o radu Državnog trezora. Računovodstveni sistem zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i knjigovodstvima potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice na osnovu svojih evidencija o primicima i izdacima na kraju godine sastavljaju godišnji finansisjki izvještaj i dostavljaju Ministarstvu finansiaja – Državnom trezoru do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu. Glavna knjiga Državnog trezora i finansijski izvještaji potrošačkih jedinica predstavljaju dokumentacionu osnovu za izradu Završnog računa.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma koristi SAP sistem. U okviru Ministarstva se ne vodi Glavna knjiga potrošačke jedinice. U okviru blagajne se vodi dnevnik blagajne. Obračun zarada se vrši u Ministarstvu finansija na osnovu podataka (mjesečnih izvještaja o ostvarenim časovima rada) koje dostavlja MORT.

3. VRSTA, PREDMET, CILJ I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.

Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaj za 2015. godinu i pravilnost poslovanja Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[7], Ministarstvo je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 3 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima III i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, Ministarstvo je u obavezi uz godišnji finansijski izvještaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine,** na Obrascu 8.

Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnji finansijski izvještaj i **Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve,** na Obrascu 9.

[7] "Sl. list CG" br. 23/14

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
2. da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
3. da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2015. godinu, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta.
Zaposleni	Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika, Odluka o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova, Odluka o visini otpremnine državnih službenika i namještenika.
Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnikaUredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije; Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije ; Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole; Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

Kao kriterijumi za reviziju pravilnosti korišćeni su i interni pravilnici i procedure, ugovori i drugi akti.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Ministarstva održivog razvoja i turizma je izvršena u periodu od 20.04.2015. – 31.07.2016. godine.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekta revizije, a u skladu sa čl. 12 i čl. 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i čl. 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja

MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
za 2015. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije Ministarstva održivog razvoja i turizma (Ministar) odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva održivog razvoja i turizma sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2015. godinu, nadležni Kolegijum DRI stekao je razumno uvjerenje da isti po svim materijalno značajnim aspektima daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja. Za reviziju finansijskog izvještaja Ministarstva održivog razvoja i turizma određena je materijalnost u iznosu od 126.840,82 €.

Revizijom pravilnosti poslovanja Ministarstva održivog razvoja i turizma utvrđene su neusklađenosti sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o budžetu za 2015. godinu, Uputstvom o radu državnog trezora, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Zakonom o radu, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o državnoj imovini, Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje** na finansijski izvještaj Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2015. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa propisima.

Ne modifikujući izraženo mišljenje na finansijski izvještaj, Kolegijum DRI **skreće pažnju** na pitanja navedena u preporukama broj 1, 2 i 3.

PREPORUKE

1. Na poziciji 2.1.4. Rashodi za usluge, u Izvještaju o novčanim tokovima III, prikazani su izdaci za održavanje objekta u kojem se skladišti radioaktivni otpad u iznosu od 42.879,78 €, izdaci za zarade radnicima angažovanim na javnim radovima "Neka bude čisto" u iznosu od 7.845,29 € i izdaci za izradu i postavljanje turističke signalizacije u iznosu od 49.822,65 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Izdatke za održavanje objekta je u Izvještaju trebalo prikazati na poziciji 2.1.5. Tekuće održavanje. Izdatke za zarade radnicima angažovanim na javnim radovima "Neka bude čisto" koji su isplaćivani komunalnim preduzećima, trebalo je u Izvještaju o novčanim tokovima III prikazati na poziciji 2.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, jer se radi o izdacima vezanim za transakcije između učesnika u javnoj potrošnji, nosilaca javne potrošnje, nevladinog sektora i pojedinaca, koji nemaju komercijalni karakter. Izdatke za izradu i postavljanje turističke signalizacije trebalo je u finansijskom Izvještaju prikazati na poziciji 2.1.3. Rashodi za materijal.

   - **Subjekat revizije treba da, shodno Uputstvu o radu državnog trezora (tač. 25, podtačka e), na zahtjevu za plaćanje upisuje odgovarajući račun za evidenciju izdataka po ekonomskoj klasifikaciji, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, koji služi da se u glavnoj knjizi trezora (koja je osnov za sastavljanje Izvještaja o novčanim tokovima) obavljeno plaćanje evidentira kao izdatak iz budžeta.**

2. Ministarstvo ne evidentira i iskazuje obaveze na računima klase 2, iz kog razloga se državni revizor nije mogao uvjeriti da neizmirene obaveze izkazane u Izvještaju o neizmirenim obavezama, odgovaraju stvarnom stanju neizmirenih obaveza.

   - **Ministarstvo treba da na računima klase 2-obaveze, evidentira zahtjeve za plaćanje i sva plaćanja koja se odnose na tekuće izdatke, transfere za socijalnu zaštitu, transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, kapitalne izdatke, kredite i hartije od vrijednosti, otplate kredita, izdate garancije i obaveze iz rezervi, tako da pokazuju stanje neizmirenih obaveza.**

3. U Izjavi o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, koju je sastavilo Ministarstvo, nijesu uneseni podaci:

   - o stanju sredstava na računu za plaćanje prema inostranstvu na kraju fiskalne godine, po ekonomskoj klasifikaciji, kako su evidentirani u Glavnoj knjizi Trezora za 2015. godinu.
   - o plaćanjima koja su izvršena sa računa za plaćanje obaveza prema instranstvu u januaru 2016. godine, a koja su se odnosila na 2015. godinu i koja su u Glavnoj knjizi Trezora iskazana kao izdatak, u ukupnom iznosu od 87.225,00 €.

   - **Ministarstvo treba da u Izjavi o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine unosi podatke o stanju sredstava na računima za plaćanje obaveza prema inostranstvu kao i podatke o utrošenim sredstvima u periodu od kraja fiskalne godine do 31. januara naredne godine, u skladu Uputstvom o popunjavanju Izjave o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.**

4. Na poziciji 4147-Konsultantske usluge, izvršeno je prekoračenje odobrene potrošnje u iznosu 10.046.48 €, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu.

   - **Ministarstvo održivog razvoja i turizma dužno je da realizaciju izdataka, po programima i pozicijama vrši u skladu sa Godišnjim zakonom o budžetu.**

5. Iz sredstava raspoređenih na računu 4147-Konsultantske usluge, projekti i studije, izvršena su plaćanja koja se odnose na izdatke za održavanje objekta u kojem se skladišti radioaktivni otpad u iznosu od 42.879,78 €, izdaci za zarade radnicima angažovanim na javnim radovima "Neka bude čisto" u iznosu od 7.845,29 € i izdaci za izradu i postavljanje turističke signalizacije u iznosu od 49.822,65 €, što nije u skladu sa čl. 18 Zakona o budžetu za 2015. godinu, kojim su sredstva Budžeta raspoređena po potrošačkim jedinicama i izdacima po ekonomskoj klasifikaciji. Izdatke za održavanje objekta je trebalo isplatiti iz sredstava raspoređenih na računu 4152- Tekuće održavanje građevinskih objekata. Izdatke za zarade radnicima angažovanim na javnim radovima "Neka bude čisto" koji su isplaćivani komunalnim preduzećima, trebalo je isplatiti iz sredstava raspoređenih na računu 4319-Ostali transferi institucijama, jer se radi o izdacima vezanim za transakcije između učesnika u javnoj potrošnji, nosilaca javne potrošnje, koji nemaju komercijalni karakter. Izdatke za izradu i postavljanje turističke signalizacije trebalo je isplaćivati iz sredstava raspoređenih na računu 4133-Materijal za posebne namjene.

   - **Subjekat revizije treba da obezbijedi efikasnu primjenu Uputstva o radu državnog trezora (posebno tačke 25 i 26 koje se odnose na ovjeravanje i odobravanje plaćanja od strane potrošačkih organizacija), kako bi se obezbijedilo da potrošnja budžetskih sredstava bude izvršena u skladu sa godišnjim Zakonom o budžetu.**

6. Isplate u iznosu od 41.909,16 €, vršene su platnim karticama (dvije platne kartice), a plaćani su izdaci koji su nastali u vezi službenih putovanja i reprezentacije.
   Poslovne platne kartice nijesu korišćene u skladu sa tačkom 141 Uputstva o radu državnog trezora jer ih je više zaposlenih lica koristilo bez pisanog odobrenja starješine.

   - **Potrebno je da Ministarstvo donese interne procedure kojima će propisati način korišćena poslovnih platnih kartica i dokumentovanja izdataka plaćenih karticama (u skladu sa tačkama 140-142 Uputstva o radu državnog Trezora i Uredbom o naknadama troškova zaposlenih u javnom sektoru[8]).**

[8] "Sl. list CG", br. 040/16

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 12.10.2016. godine donijelo Interno pravilo o načinu korišćenja poslovnih platnih kartica (broj 101-2069/1).

7. U Ministarstvu, u toku 2015. godine, nije knjigovodstveno evidentirano početno stanje i promjene na računima kod banaka.
   Stanje na računima kod banaka, na dan 31.12.2015.g nije iskazano u Godišnjem izvještaju o popisu Ministarstva.

   - **Preporučuje se Ministarstvu održivog razvoja i turizma da vodi evidenciju, na računima klase 1[9], svih novčanih transakcija koje su nastale djelatnošću potrošačke jedinice.**

   - **Ministarstvo treba, na kraju fiskalne godine (sa stanjem na 31.12.), da izvrši popis gotovine, stanja sredstava na računima kod poslovnih banaka i usaglasi stvarno i knjigovodstveno stanje i isto uključi u Godišnji izvještaj o popisu.**

8. Revizijom su kod obračuna zarada u dijelu uvećanja po osnovu radnog staža utvrđene nepravilnosti koje su se u uglavnom odnosile na greške kod Ministarstva finansija (ispravno je unijet koeficijent minulog staža na spisku zaposlenih za isplatu zarada koji MORT šalje Ministarstvu finansija dok su na obračunskim listićima koje MF vraća MORT-u koeficijenti izmijenjeni na način da je npr. kod pojedinih zaposlenih koeficijent povećan za 2% u toku godine, dok je kod drugih smanjen). U manjem dijelu nepravilnosti su sadržane u podacima koji se šalju Ministarstvu finansija od strane MORT-a (pogrešno izračunat koef. minulog staža). Kod jednog zaposlenog plata je za 9 mjeseci obračunavana po koeficijentu za obračun zarada većem od koeficijenta utvrđenog Rješenjem o fiksnom dijelu zarade, dok je u jednom slučaju u Rješenju o fiksnom dijelu zarade utvrđen veći koeficijent za obračun zarada nego što je utvrđen Rješenjem o raspoređivanju.

   - **Navedene nepravilnosti su posljedica nedovoljno efikasnih unutrašnjih kontrola u MORT-u. Ministarstvo je donijelo internu proceduru (Pravilnik o načinu pripreme obračuna plata u Ministarstvu) kojim nije propisano vršenje kontrole obračunskih listića nakon dostavljanja istih od strane Ministarstva finansija. Potrebno je da Ministarstvo detaljnije razradi postojeću proceduru uvodeći dodatne kontrole i obezbijedi efikasnost formalno uspostavljenje procedure, odnosno tačnost ulaznih podataka koji se koriste za obračun zarada. Ulazne podatke za obračun uvećanja zarada po osnovu radnog staža treba usaglasiti sa stvarnim stanjem i članom 22 Opšteg kolektivnog ugovora.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je, 12.10.2016.g., donijelo interno pravilo o načinu pripreme obračuna plata (broj 101-2066/1).

9. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije IOPPD obrasce podnosio nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec), što nije u skladu sa članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje[10].

   - **Subjekt revizije je dužan da Izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (IOPPD obrasce) podnosi nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec kako je propisano važećim Pravilnikom.**

[9] U skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština odgovarajući računi klase 1 obuhvataju transakcije u svim valutama i saldo računa u svakom trenutku pokazuje stanje gotovine.
[10] "Sl. list Crne Gore", br. 76/10 ... 2/15

10. Revizijom je utvrđeno da je zaposlenima u Ministarstvu, varijabilni dio zarade isplaćivan kvartalno u 2015. godini, i da je po tom osnovu osnovu ukupno isplaćeno 111.805,57 €. Isplata za I, II i III kvartal je vršena na osnovu Odluka Ministra i Rješenja Ministra finansija, dok za IV kvartal, postoji Odluka Ministra ali ne i Rješenje Ministra finansija.

    Revizijom je utvrđeno da rukovodioci organizacionih jedinica nijesu sačinjavali mjesečne izvještaje o izuzetnim rezultatima i kvalitetu rada službenika pripadajućih organizacionih jedinica, što nije u skladu sa članom 3 Pravilnika. Predmetni izvještaji predstavljaju suštinski i dokumentacioni osnov za donošenje Odluke o ispunjavanju uslova za ostvarivanje varijabilnog dijela zarade i o visini varijabilnog dijela zarade.

    - **Potrebno je da Ministarstvo, u skladu sa članom 3 Pravilnika, sačinjava izvještaje o izuzetnim rezultatima i kvalitetu rada službenika u skladu sa definisanim kriterijumima kao i da iste dostavlja kolegijumu Ministarstva.**

11. Ministarstvo nema interni pisani akt kojim se određuje ko od zaposlenih ima pravo na korišćenje sredstava za reprezentaciju.

    - **Potrebno je da Ministarstvo donese internu pisanu proceduru/uputstvo kojim će se odrediti ko ima pravo na korišćenje sredstava za reprezentaciju, u kojem iznosu i ostala pitanja vezana za reprezentaciju.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo, 12.10.2016.g., Interno pravilo o ostvarivanju prava na reprezentaciju (broj 101-2062/1).

12. Uvidom u ugovore zaključene za konsultantske usluge, projekte i studije i ostale usluge, utvrđeno je da isti, u većini, sadrže klauzulu o avansnoj uplati dobavljaču, što nije u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora[11] kojim je propisano da se ovjeravanje plaćanja od strane potrošačkih organizacija vrši nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

    - **Ministarstvo održivog razvoja treba da sva plaćanja vrši, u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, Zahtjevima za plaćanje koji su ovjereni od strane službenika za ovjeravanje, nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu. Ukoliko Ministarstvo ima potrebe za specifičnim nabavkama, subjektu revizije se preporučuje da u saradnji sa Ministarstvom finansija usaglasi način realizacije nabavki koje zahtijevaju avansno plaćanje i ako je potrebno pokrene inicijativu za dopunu tačke 25 Uputstva o radu državnog trezora.**

13. Pravni osnov za zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima je Zakon o radu (član 163), kojim je propisano da poslodavac za obavljanje određenih poslova koji ne zahtijevaju posebno znanje i stručnost, i koji ne traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini, može da sa određenim licem koje se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno Agencije za posredovanje zaključi poseban ugovor o radu. Ugovori o privremenim i povremenim poslovima koje je zaključivalo Ministarstvo održivog razvoja i Direkcija za javne radove nijesu u skladu sa odredbama člana 163 Zakona o radu i Zakonom o državnim službenicima namještenicima, jer su po osnovu ugovora o povremenim i privremenim poslovima angažovani izvršioci za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima.

[11] „Sl. list Crne Gore“, br. 080/08....011/14 od 04.03.2014. god.

- **Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o privremenim i povremenim poslovima isključivo za vršenje poslova koji su utvrđeni odredbama člana 163 Zakona o radu. Takođe, ukoliko ima potrebu angažovanja lica za obavljanje poslova i radnih zadataka iz akta o sistematizaciji, treba da donese rješenja o raspoređivanju na određeno ili neodređeno vrijeme, putem javnog oglasa, sa imenovanim službenikom, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.**

14. Revizijom je utvrđeno je da veliki broj faktura ne prati pisana potvrda da je usluga izvršena, odnosno roba isporučena, što nije u skladu sa tačkom 23 Uputstva o radu državnog trezora i internim Pravilnikom o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura i pripremi finansijskog izvještaja za dospjele neizmirene obaveze.

    - **Potrebno je da subjekat revizije u svim slučajevima primjenjuje propisanu proceduru, što treba da obezbijedi da fakture prati pisana potvrda kojom se potvrđuje da je roba isporučena, usluga izvršena ili izvedeni radovi.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo, 12.10.2016.g., Interno pravilo o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura i pripremi finansijskog izvještajaza dospjele neizmirene obaveze (broj 101-2061/1).

15. U Ministarstvu se ne vodi evidencija državne imovine u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima**,** što nije u skladu sa čl. 41 Zakona o državnoj imovini.
    Evidencije imovine se ne vodi na računima klase 0, kako je to propisano Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.
    Interno pravilo o evidenciji državne imovine, koje je donijelo Ministarstvo, nije u skladu sa Zakonom o državnoj imovini i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast.

    - **Potrebno je da Ministarstvo obezbijedi evidenciju imovine u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a u skladu sa:**
        - **Zakonom o državnoj imovini;**
        - **Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti;**
        - **Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i popisu stvari u državnoj svojini;**
        - **Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari;**
        - **Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština;**
        - **Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika.**

    - **Potrebno je da Ministarstvo uspostavi interno pravilo o evidenciji državne imovine, kojim će propisati procedure u vezi evidencije državne imovine, u skladu sa zakonskim propisima i specifičnostima potreba (djelatnosti) samog Ministarstva.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo, 12.10.2016.g., Interno pravilo o evidenciji državne imovine (broj 101-2063/1).

16. Komisija za popis je izvršila popis gotovine u blagajnama, ali nije izvršen popis gotovine na računima kod banaka (račun za plaćanje obaveza prema inostranstvu).
    Komisiji nije dat zadatak da izvrši popis obaveza Ministarstva sa stanjem na dan 31.12.2015. godine.[12]
    Komisija nije sačinila izvještaj o izvršenom popisu, pa samim tim Starješina organa nije mogao donijeti odluku o prihvatanju Izvještaja o izvršenom popisu, kao ni o predlogu za otpis.

    Ministarstvo ne vodi pomoćnu knjigu osnovnih sredstva, niti vodi evidenciju imovine na kontima klase nula, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, iz kog razloga se državni revizor nije mogao uvjeriti da stanje imovine, iskazano u popisnim listama, odgovara stvarnom stanju imovine kojom raspolaže ministarstvo. Nije vršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja (posebne evidencije) sa stvarnim stanjem. Ministarstvo nije donijelo uputstvo o popisu, kojim bi se jasno definisali zadaci popisne komisije (plan rada, pripremne radnje i dr..,), kao i rokovi u kojima treba izvršiti popis pojedinih grupa osnovnih sredstava.

    Komisiji nije dat zadatak da izvrši popis investicija u toku, a što je utvrđeno čl. 4 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari[13], kojim je popisano da popis nepokretnih stvari obuhvata i investicije u toku. Uputstvom (čl.10) je definisano da se popis investicija u toku vrši po osnovu uvida na licu mjesta i pregledom dokumentacije koja se odnosi na tu investiciju, na osnovu koje su vršena knjiženja u knjigovodstvu organa. Komisija u izvještaju o izvršenom popisu unosi podatke o stepenu završenosti investicije. U Izvještaju o realizaciji kapitalnog budžeta Ministarstva (Direkcije javnih radova) za 2015. godinu, iskazano je, da je Ministarstvo na dan 31.12.2015. imalo investicija u toku.

    - **Preporučuje se Ministarstvu da vrši popis gotovine i obaveza kao i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

    - **Potrebno je da Komisija za popis, u skladu sa čl. 13 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, nakon izvršenog popisa sačini Izvještaj i da Ministarstvo vodi knjigovodstvo osnovnih sredstava, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i propisima, kako bi se omogućilo usklađivanje knjigovodstvenog stanja posebne evidencije sa stvarnim stanjem.**

    - **Ministarstvo treba da obezbijedi da se popis imovine vrši u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo, 12.10.2016.g., Interno pravilo o načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari (broj 101-2060/1).

17. U Ministarstvu se ne vrši knjiženje obračuna amortizacije, na odgovarajućim računima, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Za sredstva nabavljena u 2015. godini nije vršen obračun amortizacije.
    - **Potrebno je da Ministarstvo donese procedure (i iste primjenjuje) za obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine, u skladu sa zakonskim propisima.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo, 12.10.2016.g., Interno pravilo o evidenciji državne imovine (broj 101-2063/1), kojim je između ostalog definisana procedura za obračun amortizacije.

[12] U Izvještaju o neizmirenim obavezama iskazan je podatak da je Ministarstvo na dan 31.12.2015. godine imalo neizmirenih obaveza u iznosu od 51.107,33 €.
[13] "Sl. List CG", br. 047/11

18. Ministarstvo nije u zakonskom roku (do 31.01.2015.g) donijelo Plan javnih nabavki. Isti je donesen 06.03.2015. godine, kada je i objavljen na Portalu uprave za javne nabavke.
Planom javnih nabavki za 2015. godinu, Ministarstvo nije planiralo dodjeljivanje nabavki putem neposrednog sporazuma, a u Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama (Obrazac C) iskazan je podatak da je Ministarstvo neposrednim sporazumom, dodijelilo javnie nabavke u iznosu od 479.403,47 €. Zakonom o javnim nabavkama (čl. 37), propisano je da naručilac može da pokrene postupak javne nabavke ako su za tu nabavku obezbijeđena finansijska sredstva budžetom ili na drugi način u skladu sa zakonom i ako je nabavka predviđena planom javnih nabavki naručioca.

    - **Ministarstvo treba da Planom javnih nabavki predvidi nabavke koje će se realizovati neposrednim sporazumom i da Plan donosi u propisanom roku.**

19. Tenderskom dokumentacijom br. 12-647/6 od 01.04.2015. godine definisano je da će naručilac sa ponuđačima čije ponude budu ocijenjene kao ispravne pregovarati o finansijskom dijelu ponude i da će rezultati pregovora biti verifikovani kroz Zapisnik o pregovaranju. Revizoru nije dat na uvid Zaisnik o pregovaranju iz kog razloga se ne može steći uvjerenje da je Ministarstvo postupilo u skladu sa članom 25 Zakona i Tenderskom dokumentacijom.

    - **Potrebno je da Ministarstvo prilikom realizacije nabavki sprovođenjem pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje postupa u skladu sa članom 25 Zakona o javnim nabavkama i tenderskom dokumentacijom, pregovara sa ponuđačima o dostavljenim ponudama i sačini zapisnik o pregovaranju.**

20. Izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki za 2015. Godinu (Amandman – 4), broj: 01-198/18 od 07.12.2015. godine, izvršena i izmjena za stavku 213 Sajam nekretnina "MIPIM 2016"- zakup prostora i izrada štanda. Odluka o pokretanju postupka javne nabavke donesena 08.12.2015. godine što znači, da je postupak pokrenut jedan dan nakon objavljivanja Amandmana na plan, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkma (član 38), kojim je propisano da se izmjene, odnosno dopune plana javnih nabavki mogu izvršiti pet dana prije pokretanja postupka javne nabavke, osim u slučaju rebalansa budžetskih sredstava.

    - **Subjekat revizije treba da, prilikom izmjena Plana javnih nabavki postupa u skladu sa čl. 38 Zakona o javnim nabavkama.**

21. Internim uputstvom za sprovođenje javnih nabavki, propisana je procedura za nabavke neposrednom pogodbom. Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo prilikom realizacije nabavki primjenom neposrednog sporazumanije nije sprovelo procedure propisane Internim uputstvom.

    - **Službenik za javne nabavke treba da sprovodi javne nabavke neposrednim sporazumom u skladu sa propisanom internom procedurom.**

22. Donešena Interna pravila i procedure Ministarstva održivog razvoja i turizma ne sadrže sve neophodne elemente propisane Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura koje je donijelo Ministarstvo finansija i nijesu sastavljena na propisanom obrascu, u skladu sa istim.
Subjekat revizije je identifikovao i procijenio rizike kroz opis značajnih poslovnih procesa – Mapu procesa, donio Regisar rizika i Strategiju upravljanja rizikom, ali ne u skladu sa Smjernicama za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u subjektima javnog sektora. Utvrđene neusklađenosti su kako formalne, tako i suštinske prirode.

    Ministarstvo nije vršilo analizu postojećih i odredilo potrebne dodatne ili nepotrebne kontrole, donijelo i pratilo sprovođenje plana za otklanjanje nedostataka unutrašnjih kontrola.

- **Subjekat revizije treba da interna uputstva/smjernice donosi na propisanom obrascu, sa elementima propisanim Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura.**

- **Potrebno je redovno vršiti procjenu elemenata finansijskog upravljanja i kontrola kako bi se utvrdila adekvatnost postojećih kontrola, nedostaci i aktivnosti koje treba preduzeti da bi se utvrđeni nedostaci otklonili – Izvještaj o samoprocjeni, koji u krajnjem treba da rezultira Godišnjim izvještajem o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju I razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola – Upitnik o samoprocjeni FMC-a.**

- **Potrebno je odrediti lice zaduženo za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima na nivou subjekta i uspostaviti Registar rizika na nivou subjekta i na nivou organizacionih jedinica, a zatim na osnovu uspostavljenog Registra donijeti Strategiju upravljanja rizicima.**

Kapitalni budžet-Direkcija javnih radova

23. Realizacija većina projekata u okviru programa 804-Izgradnja i rekonstrukcija adm. prostora za rad državnih organa nije okončana u ugovorenom roku, već je produžavana aneksima. Za pojedine projekte su ugovori potpisani u 2010. i 2012.g. (Objekat CANU i Objekat Eko-zgrada MInistarstva turizma i zaš.životne sredine).
    Kapitalnim budžetom su planirana sredstva, ali realizacija nije započela u 2015.g., za sljedeće projekte:

    - Adaptacija zgrade bivšeg Belgijskog poslanstva na Cetinju, planiran u iznosu od 232.500,00€;
    - Projekat Biblioteka za slijepe u Podgorici, planiran u iznosu od 40.000,00 €;
    - Projekat Državni institut u Kolašinu, planiran u iznosu od 20.000,00 €;
    - Rezervoar za vodosnadbijevanje u Tivtu, planiran u iznosu od 20.000,00 €;
    - Studenski dom u Nikšiću, planiran u iznosu od 95.000,00 €;
    - Izgradnja akumulacionog jezera za Ski centar "Vučje" planiran u iznosu od 250.000,00 €.

Kapitalnim budžetom su **planirana sredstva** ali **nije bilo izvršenja u 2015. g**., za sljedeće, već započete, projekte:

- Dom starih u Podgorici, planiran u iznosu od 480.000,00 €;
- Stadion na Cetinju, planiran iznos od 50.000,00 €;
- Sportska dvorana u Kotoru, planiran iznos od 50.000,00 €;
- Nova zgrada Skupštine, planiran iznos od 160.000,00 €;
- Centar kulture u Pljevljima, planiran iznos od 650.000,00 €;
- Sanacija postojećeg odlagališta čvrstog otpada "Vasove vode", Berane, planiran iznos od 41.000,00 €;
- Kanalizaciona mreža i uređenje vodosnadbijevanja u Beranama, planiran iznos od 204.599,90 €;
- Vrtić u Baru (59.000,00 €); Vrtić u Ulcinju (5.000,00 €); Vrtić u Podgorici (17.000,00 €);Vrtić u Pljevljima (15.000,00 €);
- Smještajni kapaciteti za SAJ i PJP u Danilovgradu i dr.

- **Preporučuje se Direkciji javnih radova da prilikom kandidovanja konkretnih projekata izvrši realno planiranje sredstava kapitalnog budžeta po projektima, kako bi se planirana sredstava po projektima realizovala u približnom iznosu u odnosu na plan i smanjio broj projekata koji se ne realizuju.**

- **Uzimajuću u obzir otežavajuće okolonsti pri realizaciji projekata kod kojih je predmet izvođenje radova, prilikom planiranja kapitalnih projekata potrebno je zahtjevati detaljniju razradu projekta, kako bi se odredio realan rok za izvođenje i okončanje radova, te smanjila mogućnost prekoračenja ugovorenih rokova izvršenja ugovora.**

- **Prilikom kandidovanja projekata kapitalnog budžeta treba dati prioritet projektima započetim u prethodnim godinama.**

- **Prije donošenja godišnjeg zakona o budžetu, neophodno je provjeriti realnost pretpostavki kod planiranja i kandidovanja konkretnih projekata. Posebno treba obratiti pažnju na činjenicu da jedan broj projekata nije realizovan zbog nedovoljno izučenih pretpostavki u dijelu sagledavanja urbanističko tehničkih uslova, planske dokumentacije i revidovane projektne dokumentacije.**

24. Revizijom je utvrđeno da Ugovor o izgradnji fudbalskog terena sa vještačkom travom u Opštini Mojkovac, zaključen na iznos od 146.609,95 € nije evidentiran u Obrascu A Izvještaja o dodijeljenim javnim nabavkama u 2015.g.

- **Službenik za javne nabavke je obavezan da sve postupke javnih nabavki realizovane neposrednim sporazumom, u skladu sa nadležnostima propisanim čl. 58 Zakona, evidentira i unese u Izvještaj o dodeljenim javnim nabavkama**.

Vlada Crne Gore

25. Vlada je zaključcima vršila preusmjeravanje sredstava iz Kapitalnog budžeta za projekte koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2015.g, u ukupnom iznosu od 3.979.600,00 €.

- **Preporučuje se Vladi da preusmjeravanja sredstava kapitalnog budžeta vrši u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu, odnosno u skladu s čl. 9 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je utvrđeno da je zabranjena isplata izdataka sa konsolidovanog računa trezora, ako nijesu odobreni zakonom o budžetu države za fiskalnu godinu.**

- **Neplanirane i nedovoljno planirane izdatke, kao i hitne i nepredviđene izdatke, u skladu sa čl. 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, treba isplaćivati iz sredstava tekuće odnosno stalne rezerve.**

Sudski troškovi

26. Na poziciji 463-Otplata obaveza iz predhodnog perioda (sudski troškovi) izvršeno je prekoračenje budžetske potrošnje u iznosu 1.948.521,43 €, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu.

    Zakonom o budžetu za 2015. godinu (članom 11) propisano je da će se sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja planirati kod Ministarstva finansija, na poziciji 4630–Otplata obaveza iz prethodnih godina, a tokom godine vršiće se preusmjeravanje u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove, do iznosa njihovog ostvarenja. Prema podacima Glavne knjige Trezora, preusmjeravanje sredstava u korist pozicije 463, za potrošačku jedinicu Ministarstvo održivog razvoja i turizma, nije vršeno, a na teret iste su realizovani izdaci po osnovu sudskih odluka u iznosu od 1.948.523,43€.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma ne raspolaže dokumentacijom (Zahtjevi za plaćanje sa prilozima), po osnovu koje je izvršena isplata sa pozicije 4630- sudski sporovi, već se ista nalazi kod Ministarstva finansija.

- **Ministarstvo finansija je trebalo, u skladu sa Zakonom o budžetu za 2015. godinu, da sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja preusmjeri korisniku budžeta koji je uzrokovao te izdatke (Ministarstvu održivog razvoja i turuzma). Ministarstvo finansija je dužno da obezbijedi potpunu primjenu Godišnjeg zakona o budžetu.**

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma treba da postupa po pravosnažnim i izvršnim odlukama nadležnih sudova i drugih organa i tako izbjegne neekonomično trošenje budžetskih sredstava u postupku prinudne naplate potraživanja.**

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma treba da utvrdi način vođenja evidencije o sporovima koji se vode protiv njih pred sudovima i/ili drugim nadležnim organima koja bi trebalo da omogući tačne i blagovremene podatke o vrijednosti spora, statusu predmeta, fazi u kojoj se spor nalazi, odgovornom licu itd. Evidenciju je neophodno ažurirati blagovremeno, u skladu sa dokumentacijom o toku postupka koju im dostavlja Zaštitik imovinsko-pravnih interesa.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u Izjašnjenju na preliminarni Izvještaj DRI (broj 101-2080/1 od 20.10.2016.g.) navodi: „Sudski troškovi se, u najvećem dijelu, odnose na presudu koja je donijeta po sporu koji je 1997. godine pokrenut protiv Direkcije javnih radova.“

Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, **u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama**.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O KONTROLNOJ REVIZIJI „EFIKASNOSTI PORESKE UPRAVE U SPROVOĐENJU MJERA NAPLATE PORESKOG DUGA“

Vrsta revizije:	Revizija realizacije preporuka-kontrolna revizija
Subjekat revizije:	Poreska uprava
Predmet revizije:	Kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji „Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga”, (broj 40116-023-17/18, od 09.06.2015. godine).
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I 0PŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje kontrolne revizije „Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga" sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG" br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG" br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, od 22. 12. 2015. godine (br. 4011-06-1998) i
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (član Kolegijuma) od 26.07.2016. god. (broj: 40116/16-023-1339).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG", br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKT REVIZIJE

Subjekt revizije je **Poreska uprava.**

Na osnovu čl. 37 stav 2 Zakona o državnoj upravi[1], Uredbi o organizaciji i načinu rada ržavne uprave[2], Uredbi o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslove u organima državne uprave[3], donijet je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija kojim je utvrđena unutrašnja organizacija Ministarstva finansija i organa uprave u sastavu Ministarstva koje između ostalih čini Poreska uprava.

Poreska uprava **vrši poslove** koji se odnose na: registraciju poreskih obveznika i vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika; utvrđivanje pojedinačnih poreskih obaveza za sva fizička i pravna lica; poresku kontrolu; redovnu i prinudnu naplatu poreza i sporednih poreskih davanja; razvijanje jedinstvenog poreskog informacionog sistema u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za informaciono društvo; vođenje poreskog knjigovodstva; primjenu međunarodnih konvencija i ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja; sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja; vođenje centralnog registra obveznika i osiguranika; vođenje registra privrednih subjekata za potrebe oporezivanja; prijem i obradu finansijskih iskaza pravnih lica; prijem i obradu svih poreskih prijava poreskih obveznika; prijem i obradu izvještaja o plaćenom porezu o odbitku; vođenje evidencije o prihodima pravnih i fizičkih lica; obezbjeđenje podataka za fondove socijalnog osiguranja na osnovu kojih obveznici ostvaruju svoja prava iz socijalnog osiguranja; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Poreska uprava je operativni **organ u sastavu Ministarstva finansija**.

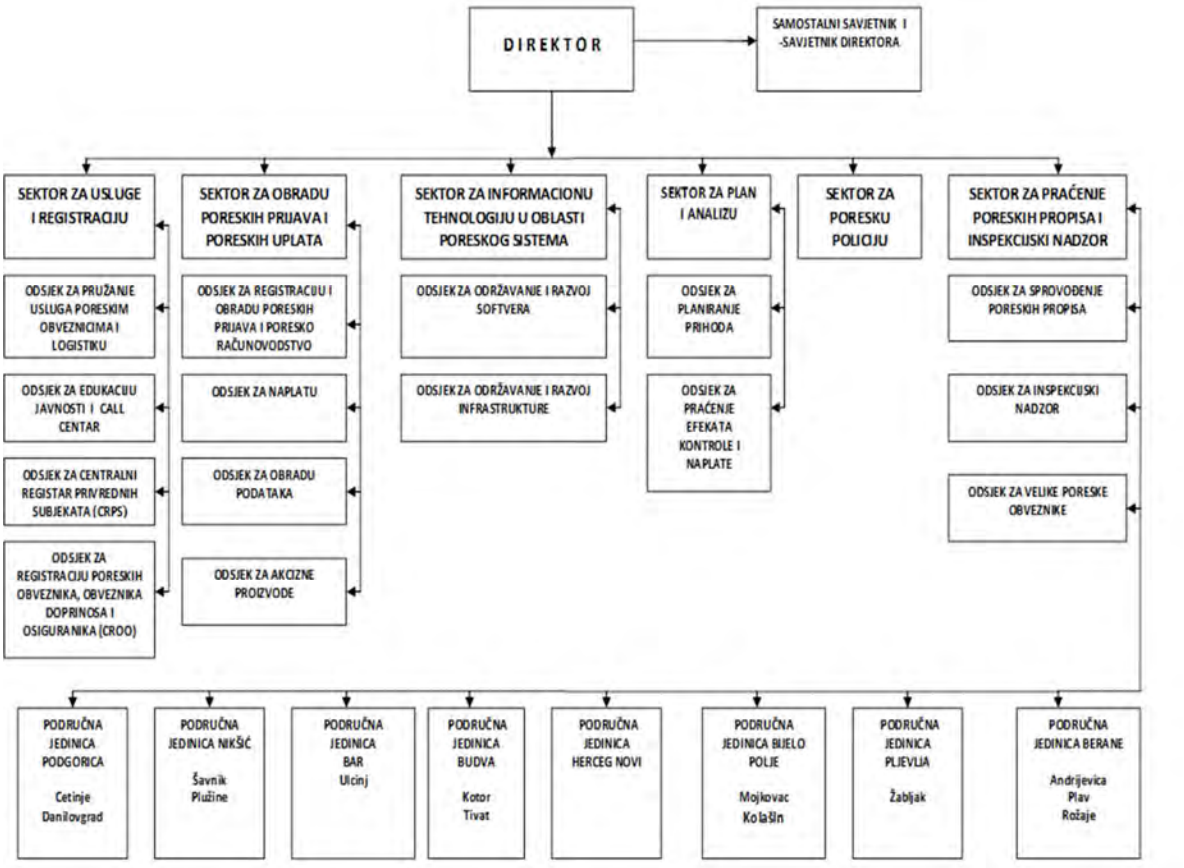
[1] "Službeni list RCG", br. 38/03, 22/08 I 42/11)
[2] "Sl. list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12,20/13, 17/14, 06/15, 80/15)
[3] Službeni list CG", broj: 07/13)

U sklopu Poreske uprave, formirano je šest sektora (6), osam područnih jedinica (8) i trinaest ekspozitura (13). Poreskom upravom rukovodi Direktor Poreske uprave. U sjedištu Poreske uprave Crne Gore formirani su:

- Sektor za usluge i registraciju
- Sektor za obradu poreskih prijava I poreskih uplata
- Sektor za plan i analizu
- Sektor za praćenje poreskih propisa I inspekcijski nadzor
- Sektor za poresku policiju
- Sektor za informacionu tehnologiju u oblasti poreskog sistema

U Sektoru za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, vrše se poslovi koji se odnose na: registraciju i obradu poreskih prijava i poresko računovodstvo; sprovođenje naplate koja podrazumijeva: identifikaciju i postupke naplate poreskog duga; identifikaciju lica koja nijesu podnijela poresku prijavu i postupci obezbjeđenja istih; donošenje godišnjeg, kvartalnog i mjesečnog programa rada i izvještaja o radu; izradu procedura za aktivnosti kancelarijske i terenske naplate; pružanje uputstava i smjernica područnim jedinicama; izradu izvještaja neophodnih za utvrđivanje izvršavanje plana naplate delikventnog duga; analizu rada područnih jedinica; aktivnosti na procjeni rizika za potrebe naplate; obradu i analizu podataka u cilju obezbjeđivanja poštovanja poreske politike, zakonskih propisa i procedura; obezbjeđenje mjera i aktivnosti za punu naplatu budžetskih prihoda koje su u nadležnosti Poreske uprave.

Organizaciona šema Poreske uprave

U Poreskoj upravi je sistematizovano 611 službeničkih i namještеničkih radnih mjesta i 68 radnih mjesta za službenike i namještenike koji obavljaju administrativne poslove pri Ministarstvu finansija, od čega su na dan 31. 12. 2015. god. popunjena 532 radna radna mjesta.

Shodno članu 44 predmetnog Pravilnika definisane su organizacione jedinice i njihov djelokrug Poreske uprave u čijem sastavu je i **Sektor za obradu poreskih prijava i poreskih uplata u kojem se** obavljaju poslovi koji se odnose na: naplatu evidentiranih poreskih obaveza; izradu i ažuriranje procedura o internim postupcima koji regulišu naplatu poreskih računa (računa poreskih dužnika) u područnim jedinicama; kreiranje procedura i programa za aktivnosti kancelarijske i terenske naplate; pružanje uputstava i smjernica područnim jedinicama za naplatu poreskog duga; pružanje neophodne stručne obuke, izradu i ažuriranje obrazaca i obavještenja koji se koriste u postupcima naplate poreskog duga, praćenje pravilnog sprovođenja plana rada; aktivnosti telefonskog obavještavanja i intervjuisanja poreskih obveznika u cilju prepoznavanja podataka od značaja za naplatu, i upoznavanje područnih jedinica sa rezultatima ostvarenih kontakata, izradu i ažuriranje obrazaca i obavještenja koji se koriste u obezbjeđivanju nepodnesenih poreskih prijava i izvještaja u organizacionim jedinicama; izradu godišnjeg plana naplate i programa za procjenu rizika, praćenje učinaka sprovodjenja naplate u područnim jedinicama.

U područnim jedinicama PU vrši se analiza finansijskih kartica poreskih obveznika i utvrdjuju poreske obaveze, nakon čega se donosi zaključak o prinudnoj naplati ili zaključak o obezjedjenju poreskog potraživanja i stara se o izvršenju istih do okončanja postupka naplate poreskog duga. Predmeti koji se odnose na mjere prinudne naplate spovedene kod poreskih obveznika arhiviraju se u područnim jedinicama. Područne jedinice o sprovedenim mjerama naplate poreskih potraživanja informišu Odsjek za naplatu u formi izvještaja.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju realizacije preporuka-**kontrolnu reviziju**. Praćenje realizacije preporuka je dio procesa revizije koji ima za cilj jačanje uticaja revizije i poboljšava budući rad revizije. Praćenje realizacije preporuka je postupak kojim se određuje adekvatnost, efektivnost i pravovremenost radnji preduzetih od rukovodstva subjekta revizije u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka. Glavni razlog za praćenje realizacije datih preporuka je da se poveća vjerovatnoća da će preporuke biti sprovedene.

Predmet revizije je kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju revizije uspjeha "Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga", (broj 40116-023-17/18, od 09. 06. 2015. godine).

Cilj revizije je provjera tačnosti izvještaja subjekta revizije o sprovedenim radnjama u cilju realizacije preporuka, kako bi se utvrdilo u kojoj su mjeri realizovane preporuke, kao i da li su identifikovane nepravilnosti otklonjene.

Revizija je obuhvatila aktivnosti subjekata revizije u periodu 09. 06. 2015. do 30. 09. 2016.g. Reviziju je sproveo revizorski tim DRI u sastavu: Blažo Savković, državni revizor – načelnik u Sektoru II i Jadranka Delibašić, državni revizor.

4. OBUHVAT REVIZIJE

Javne finansije u 2015. godini karakterišu visoka izdvajanja u kapitalnom budžetu, što je uslovilo da nivo deficita budžeta i javnog duga pređe granice definisane Mastrihtskim kriterijumima. U I kvartalu 2016. godine, u odnosu na plan i isti kvartal prethodne godine zabilježen je rast prihoda, prevashodno, zbog bolje naplate PDV-a, dok su rashodi veći zbog primjene novih i izmjene postojećih zakonskih propisa. U proteklom periodu intenzivirani su napori na prevođenju nelegalnih aktivnosti u legalne tokove (siva ekonomija) i povećanju fiskalne discipline. Primjena Uredbe o naplati poreskih potraživanja imovinom obveznika i Zakona o otpisu kamate na poreske i carinske obaveze nijesu rezultirali željenim efektom, tako da je poreski dug i dalje visok. U cilju njegovog smanjenja, donesena je Uredba o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.[4]

Javni prihodi u prvom kvartalu 2016. godine iznosili su 318,2 mil. € ili 8,5% procijenjenog BDP-a (3.762,2 mil. €). U odnosu na uporedni kvartal 2015. godine prihodi su veći za 25,9 mil.€ ili 8,9 %, najvećim dijelom kao rezultat povećanja prihoda od poreza za 21,6 mil.€, odnosno za 12,0%. U ovoj kategoriji najviše su povećani prihodi od: PDV-a za 7,8 mil.€, poreza na dohodak fizičkih lica 6,3 mil.€ i poreza na dobit pravnih lica 5,5 mil.€. Takođe, značajno su povećani i doprinosi za 6,3 mil.€. U odnosu na plan, prihodi su veći za 16,3 mil.€ ili 5,4%.[5]

Poreski dug je na dan 20.07.2016. godine iznosio 777.607.069,36€ i predstavlja dug obveznika koji imaju iskazana dugovna salda na analitičkim računima. U ovom iznosu duga sadržana je i kamata za neblagovremeno plaćanje u iznosu od 146.582.871,83 €. Međutim, u navedenom iznosu duga postoji evidentiran dug koji faktički ne postoji, ili onaj koji realno nije naplativ.

Evidentirani dug koji faktički ne postoji odnosi se na državne organe. Radi se o dugu koji po osnovu poreza i doprinosa na plate koji su nekada prijavili Poreskoj upravi pojedini državni organi i u momentu prijavljivanja nije plaćen. Kasnije, je obaveza za plaćanje poreza i doprinosa prešla na drugi državni organ. Zbog navedenog razloga, određeni državni organi imaju trenutno evidentiran dug od 106.001.805,17€, a na drugoj strani približno je evidentiran isti iznos pretpate kod drugih organa. Ovdje se radi o dugu, koji faktički ne postoji, već ga treba računovodstveno usaglasiti i izvršiti kompenziranje iskazanih dugova i pretplata.

Dug jedinica lokalne samouprave je iskazan u visokom iznosu, ali je reprogramiran na dugi period, te se u ovoj godini ne može očekivati značajnija naplata. S obzirom da je period reprograma 20 godina, iznos odloženog duga od 68.316.617,33 € u ovom trenutku ne predstavlja dospjeli dug.

Određen iznos duga će biti umanjen u kratkom roku, a radi o priznatom poreskom kreditu pojedinim obveznicima, koji će biti iskorišćen za plaćanje drugih dospjelih poreskih obaveza, te isti trenutno ima status kao nerealizovani preusmjer, a koji treba da bude izvršen u iznosu od 5.000.669,48.

Izuzimanjem navedenih kategorija obveznika dug se umanjuje za sljedeće iznose:

1. Dug državnih organa 106.001.805,17;
2. Reprogram opštinama 68.316.617,33;
3. Nerealizovani preusmjeri 5.000.669,48;
4. Odložena plaćanja 1.145.200,16;

Umanjenjem utvrđenog duga na dan 20.07.2016. godine u iznosu od 777.607.069,36 €, za naprijed navedene kategorije duga dobija se dug u iznosu od **596.430.395,84 €.**

[4] Proljećna analiza makroekonomskih kretanja i strukturnih reformi – 2016, Ministarstvo finansija, jun 2016.g.
[5] Analiza javnih finansija – I kvartal 2016, Ministarstvo finansija

Naredna tabela predstavlja pregled kretanja poreskog duga po godinama počev od 31.12.2012. godine do 20.07.2016. godine. U ovom slučaju je data dinamika duga, koji je utvrđen po prethodno opisanom kriterijumu, odnosno evidentiranom dugu, iz kojeg je isključen dug državnih organa, jedinica lokalne samouprave i nerealizovana preusmjerenja.

Tabela 1: **Struktura poreskog duga:**

VRSTA PRIHODA	31.12.2012.g.	31.12.2013.g.	31.12.2014.g.	31.12.2015.g.	19.07.2016.g.
POREZI I DOPRINOSI NA DOHODAK FIZIČKIH LICA	263.954.579,29	209.850.379,26	334.749.371,31	347.604.071,52	335.417.748,37
DOBIT	19.380.167,95	24.461.249,04	24.909.371,55	28.827.062,91	32.912.764,12
PROMET NEPOKRETNOSTI	33.335.562,94	44.730.112,74	39.787.965,77	48.253.712,79	49.199.503,56
AKCIZE	20.857.996,14	23.889.217,79	20.869.757,75	nema podataka o stanju duga	nema podataka o stanju duga
PDV	84.170.603,66	118.118.203,73	107.776.642,64	135.148.603,82	151.410.252,72
KONCESIJE	14.874.075,04	21.930.950,19	17.592.026,20	20.359.606,01	20.954.162,94
OSTALO	5.424.701,41	7.193.631,28	6.239.934,30	7.495.794,13	6.535.964,13
UKUPNO	**441.997.686,43**	**450.173.744,03**	**551.925.069,52**	**587.688.851,18**	**596.430.395,84**

U navedeni dug **nije uključen dug po osnovu akciza** koji je na dan 31.12.2015. godine iznosio **20.869.757,75€**. S obzirom da shodno članu 62 stav 1 Zakona o akcizama[6] kontrolu obračunavanja i plaćanja akcize vrši carinski organ u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim je uređen carinski postupak[7], DRI je tražila podatke Upravi carina o stanju duga po osnovu akciza na dan 31.12. 2015. godine.

U Izjašnjenju[8] Uprava carina navodi da "vrši evidenciju svih potraživanja akciznih obveznika, na osnovu akciznih prijava, kao i kontrolu priliva i pravilno raspoređivanje istih. Glavna knjiga i završni račun su kompletno nove aktivnosti koje je preuzimanje Akciznog sistema donijelo carinskoj službi. Uprava carina nema u svojoj evidenciji izvedeno stanje akciznog duga na dan 31.12.2015. godine. Od datuma preuzimanja 15.02.2015. godine nijesmo identifikovali nove dugove po akciznim prijavama koje smo primili nakon tog datuma."

- Dakle, ukoliko se uključi stanje duga po osnovu akciza ukupan poreski dug na dan 20.07.2016. godine, iznosi **798.476.827,11€.**

Takođe, naplativim dugom se ne može smatrati dug obveznika u stečaju, kao i dug obveznika kojima je prestala registracija. Iz navedenih razloga je iz evidentiranog duga isključen određeni dug i to:

1. Dug obveznika u stečaju 103.968.211,49;
2. Dug pravnih lica kojima je prestala registracija 35.760.507,09;
3. Dug fizičkih lica kojima je prestala registracija 60.284.557,26;
4. **Ukupno** ..... **200.013.275,84.**

Umanjenje iznosa duga od 596 miliona za navedeni iznos dobija se dug u iznosu od 396.417.120,00 €. Međutim, iz navedenog iznosa duga treba izdvojiti i dug po osnovu poreza na promet nepokretnosti koji na dan 20.07.2016. godine iznosi 49.201.073,63 €. Ovaj dug je specifičan po tome što se najvećim dijelom odnosi na fizička lica koja nijesu poreski obveznici u kontinuitetu, gdje se među obveznicima nalazi veliki broj nerezidentnih lica koja nijesu dostupna poreskom organu. Veliki

[6] ("Sl. list RCG", br. 065/01, 012/02, 076/05, Sl. list CG", br. 076/08, 050/09, 078/10, 040/11, 061/11, 028/12, 038/13, 045/14, 008/15)
[7] Članom 62 stav 2 Zakona o akcizama propisano je da ako obveznik akcize ne podnese obračun akcize ili ga podnese u nepotpunom obliku ili ako carinski organ utvrdi da akcizna obaveza nije pravilno obračunata, primjenjuje se zakon kojim je uređen poreski postupak.
[8] br. D-11294/5, od 13. 09. 2016. godine

dio ovog duga je nastao u periodu više od pet godina unazad. Problem naplate i utvrđivanja poreza je naročito bio prisutan prije uvođenja notarske prakse, te objektivno postoji problem naplate duga, a pogotovo duga starijeg od pet godina. Od navedenog iznosa na kamatu se odnosi 18.189.522,53 €. Navedene činjenice ukazuju da problem naplate duga po ovom osnovu treba posebno posmatrati. Ostaje naravno opravdana kritika žašto su poreski organi tolerisali u predhodnim godinama poreski dug u ovim kategorijama koje su za posljedicu imale enorman dug koji danas nije naplativ.

Umanjenjem iskazanog duga za ovaj iznos dobija se iskazani dug od 347.216.046,36 €, ali je i ovaj iznos određenim dijelom teško naplativ.

Realno naplativ dug je je utvrđeni dug poreskih obveznika koji obavljaju privrednu djelatnost, ali je među istima i veliki broj obveznika koji imaju dug iz ranijih godina, ali faktički ne obavljaju djelatnost. Takva kategorija obveznika nema aktivan status, ne ostvaruje prihode, nema imovinu i realno se ne može očekivati naplata poreza, osim u nekim sporadičnim situacijama. Zbog toga je izuzet dug obveznika u pasivnom statusu, a kao kriterijum za iste uzete su činjenice o tome kako prijavljuju i plaćaju poreske obaveze. Obveznicima koji u poslednjih dvanaest mjeseci nijesu podnijeli nijednu poresku prijavui i nijesu izvršili nijednu uplatu za bilo koju vrstu poreza, dodijeljen je status pasivnog obveznika.

- **Dug obveznika u aktivnom statusu** utvrđen je u iznosu od **236.551.392,40€** i ovaj iznos se može smatrati realno naplativim dugom po ocjeni Poreske uprave.

Lista obveznika u aktivnom statusu se odnosi isključivo na obveznike, koji obavljaju privrednu djelatnost uz isključivanje sljedećih kategorija obveznika:

- obveznici koji u poslednjih dvanest mjeseci nemaju prijavljenu nijednu poresku obavezu, niti bilo koje plaćanje u istom periodu (obveznici u pasivnom statusu),
- obveznici u postupku stečaja,
- obveznici kojima je prestala registracija.

Prema tome, po ocjeni Poreske uprave iznos od 236.551.392,40€ može se smatrati poreskim dugom za koji je cjelishodno preduzimati mjere naplate.

Izmjenama i dopunama **Zakona o poreskoj administraciji**[9], učinjen je dobar korak u pravcu poboljšanja naplate prihoda i povećanja fisklane discipline.

[9] "Sl. list RCG", br. 65/01, 80/04, 29/05, "Sl. list Crne Gore", br. 73/10, 20/11, 28/12, 08/15

II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

Nakon sprovedenog postupka revizije "Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga", (broj 40116-023-17/18, od 09. 06. 2015. godine) Državna revizorska institucija (DRI) je utvrdila da Centrala Poreske uprave **nije stvorila neophodne uslove za efikasno sprovođenje mjera naplate poreskih potraživanja** od strane područnih jedinica, te da nije u mogućnosti da sa postojećim modelom naplate poreskog duga i raspoloživim ljudskim resursima obezbijedi efikasnu naplatu poreskog duga.

Nadležni Kolegijum je sačinio pregled osnovnih konstatovanih nepravilnosti i nedostataka i izradio preporuke u cilju njihovog otklanjanja. Predmetnom revizijom izvršena je kontrola realizacije preporuka datih u Konačnom izvještaju revizije uspjeha "Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga", (broj 40116-023-17/18, od 09. 06. 2015. godine).

U cilju poboljšanja efikasnosti sprovođenja mjera naplate poreskog duga predmetnom subjektu revizije je **dato osam preporuka**.

Poreska uprava je u zakonom predviđenom roku, u skladu sa članom 15 stav 3 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji[10], dopisom broj 03/1-17832/1-15, od 01.12.2015. godine i dopunom izjašnjenja br. 03/1-17832/2-15, od 31. 05. 2016.g. i br. 03/1-12931/2-16, od 05.09. 2016. godine, obavijestila DRI o sprovedenim aktivnostima na realizaciji datih preporuka.

Nakon sprovedene kontrolne revizije DRI je utvrdila sljedeće:

Preporuka br. 1

*"Centrala Poreske uprave treba **da izradi procedure o internim postupcima** koji regulišu naplatu poreskih računa, u skladu sa usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Izrada procedura treba da omogući područnim jedinicama jedinstven pristup u postupku naplate poreskih potraživanja, praćenje rezultata rada i kvantifikaciju učinka. Procedurama, između ostalog, treba precizirati:*

- *vremenski period u kojem službenici, nakon utvrđene poreske obaveze, treba da obave telefonski kontakt sa poreskim obveznikom;*
- *period koji treba da prođe nakon telefonskog kontakta i donošenja zaključka o prinudnoj naplati;*
- *period koji treba da prođe, ukoliko se prinudna naplata ne može sprovesti iz novčanih sredstava, do pokretanja postupka zasnivanja založnog prava na imovini poreskog obveznika"*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br.1:

Revizijom je utvrđeno da su Procedure o radu Sektora za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, Odlukom Direktora Poreske uprave izrađene i usvojene dana 24.11.2015. godine i iste su dostavljene svim područnim jedinicama na dalje postupanje. Na taj način je omogućeno svim zaposlenim koji se bave poslovima naplate jedinstven pristup u postupku naplate poreskih potraživanja.

Svim područnim jedinicama Poreske uprave dostavljen je nalog za postupanje, kojim je zahtijevano poštovanje procedura rada filijala za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, s posebnim akcentom

[10] "Sl. list CG" broj 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG", br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14

na preduzimanje preventivnih mjera naplate, poštovanje rokova u dijelu preduzimanja mjera naplate, blagovremeno donošenje rješenja o utvrđenim poreskim obavezama.[11]

Službenici Sektora za obradu poreskih prijava i poreskih uplata izvršili su kontrolu poštovanja procedura rada filijala za obradu poreskih prijava i poreskih uplata u svim područnim jedinicama Poreske uprave, o čemu su sačinjeni izvještaji. Procedure o radu, koje se odnose na oblast naplate, su usvojene i primjenjuju se u svim područnim jedinicama.

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 1** od strane subjekta revizije **u potpunosti realizovana.**

Preporuka br. 2

*„Poreska uprava treba da izradi i implementira procedure (kontrole) i **unaprijedi svoj informacioni sistem** sa ciljem da se obezbijedi:*

- *da evidencija obaveza po osnovu poreskog duga bude jedinstvena, ažurna i sistematična;*
- *pravovremeno sprovođenje postupka prinudne naplate,*
- *nakon isteka roka predviđenog rješenjem o utvrđenoj poreskoj obavezi, zaključkom o prinudnoj naplati ili rješenjem o odlaganju poreske obaveze;*
- *da zaključkom o prinudnoj naplati bude obuhvaćen ukupan iznos poreskog duga obveznika, prema analitičkoj evidenciji, a ne samo dio kako se dešavalo u praksi;*
- *softversko rješenje koje će omogućiti pregled obveznika kod kojih, prema analitičkoj evidenciji, postoji poreska obaveza".*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2:

Ministarstvo finansija je, na inicijativu Poreske uprave, formiralo međuinstitucionalni Radni tim, čiji su članovi profesori Elektrotehničkog i Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, predstavnici Ministarstva za informaciono društvo, Ministarstva finansija i Poreske uprave. Radni tim je pripremio akcioni plan i okvir u kome će se definisati dalji pravci rada na projektu „Jedinstven, ažuran i sistematičan informacioni sistem Poreske uprave". Poreska uprava je intenzivno radila na izradi dokumenta „SP_04-ANALIZA I STRATEGIJA IS PU 2015-2019",[12] koji, u kome je prikazano trenutno stanje sistema i date smjernice za budući razvoj i održavanje. Isti je usaglašen sa Poslovnom strategijom, novim okolnostima i preporukama EK (DGTAXUD).
U cilju unapređenja postojećih IT sistema, sprovedene su slijedeće aktivnosti[13]:

- Unaprijeđeni, izmijenjeni i optimizovani podsistemi koji se odnose na Naplatu i Stanje duga („Stari sistem")
- Optimizacija i korigovanje procedura za obračun i korekciju kamate. Urađena je ponovna obrada produkcionih podataka radi tačnog obračuna i korekcije kamate, kao i korekcija početnog stanja
- Aktivnosti na poboljšanju performansi analitičkih kartica obveznika i osiguranika
- Nova funkcionalnost Elektronski karton fizičkog lica (EKFL) i
- Modul za inspekcijski nadzor - produkcija 18.07.2016.godine
- IT podsistem za Analizu rizika - produkcija 01.08.2016. godine

[11] (nalog za postupanje broj 03/1-9611/1-16, od 06. juna 2016. godine).
[12] Odlukom Direktora usvojen dana 14.09.2015. godine
[13] Shodno dopisu broj: 03/1-17832/2-15, od 31. maja 2016.g.

U cilju unapređenja rada filijala za inspekcijski nadzor i Odsjeka za velike poreske obveznike, realizovane su aktivnosti na prilagođavanju i unapređenju softverskog rješenja ''Revizija''. Zaključen je Sporazum o učešću Crne Gore u programu Fiscalis 2020.[14]

Kontrolnom revizijom je utvrđeno:

- da je službenicima naplate otežan postupak utvrđivanja poreskog duga, jer je pored uvida u izvještaj (individualni analitički račun poreskog obveznika) o stanju duga iz IT sistema, prilikom utvrđivanja pravog stanja duga, potrebno izvršiti dodatne provjere.[15]

- Pored toga ne postoji mogućnost da se iz IT sistema dobije izvještaj o poreskim obveznicima čiji je ukupan iznos duga (npr.) iznad 1.000,00€ To znatno usporava postupak sprovođenja naplate. U izvještaju TADAT se takođe naglašava da su identifikovane značajne slabosti koje su i dalje prisutne u najvažnijim oblastima poreske administracije, kao i da postoje jasni dokazi da informacione tehnologije ne podržavaju na adekvatan način poslovne procese. Kompleksnost informacionog sistema Poreske uprave, uslovila je detaljnu analizu istog. Pored toga, izvršena je i revizija kontrole i povraćaja PDV-a.

Poreska uprava, u izjašnjenju[16] na preliminarni izvještaj DRI, **navodi:**

"U IT sistemu postoji aplikativno rješenje "Izvještaj o stanju na analitičkim računima" sa mogućnošću zadavanja kriterijuma >= ili <= od određenog iznosa, što znači da se može dobiti izvještaj o poreskim obveznicima čiji je ukupan iznos duga iznad ili ispod određenog iznosa. Tokom revizije je prezentovan segment stanja duga sa svim postojećim funkcionalnostima, novonastalim izmjenama i unapređenjima koji su dostupni krajnjim korisnicima u Poreske uprave. Izvještaj se može dobiti za niz različitih parametara."

Dobar sistem za upravljanje poreskim dugom, treba da ima indikatore kojima se kategorišu ukupne nezimirene obaveze na različite komponente, koje daju iznos neto naplativih neizmirenih obaveza. Stoga, upravljanje dugom podrazumjeva automatizovan sistem za upravljanje prijavama i klasifikovanje duga po različitim parametrima, kako bi se sagledalo pravo stanje dospijelih, a neizmirenih poreskih obaveza, zbog precizne procjene naplativosti poreskog duga Imajući u vidu važnost tačnosti podataka kojima Poreska uprava raspolaže, izvršena je revizija informacionog sistema. Radi adekvatnog sagledavanja IT sistema PU korišćeni su: Izvještaj Radne grupe za nezavisnu reviziju IT sistema Poreske uprave,[17] Analiza i strategija informacionog sistema Poreske uprave 2015-2019, TADAT izvještaj MMF-a, izvještaj DG TAXUD misije EK I izvještaji o radu IT sektora za 2013, 2014 I 2015. godinu. Detaljan opis stanja informacionog sistema Poreske uprave priložen je u **Anexu II**.

Čl. 10, tačka 4 Zakona o budžetu za 2015. godinu definisano je da će Vlada u 2015. godini, potpisati kreditni aranžman sa Svjetskom bankom za projekat "Unapređenja poreske administracije", u iznosu do 20.000.000,00€. Planirano je da će se ovim projektom je obuhvaćena analiza uvođenja integrisanog softvera za upravljanje prihodima, koji bi u potpunosti zamijenio postojeće IT sisteme u Poreskoj upravi. Informacije vezane za predmetni projekat nalaze se u **Anexu III.**

Kontrolnom revizijom su evidentirane **nepravilnosti u dijelu evidencija o poreskim potraživanjima** za koje PU utvrđuje obavezu i odgovorna je za njihovu naplatu, a prihod su državnog budžeta, što je prikazano u **Anexu I,** te s tim u vezi DRI subjektu revizije **dodatno preporučuje:**

[14] Izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015, , Brisel, 10.11.2015.g.
[15] Navedeno se odnosi na poreske obveznike koji imaju rješenja o odloženom plaćanju ili nerealizovana rješenja o preusmjeravanju sredstava
[16] Br. 03/1-17515/2-16 od 19.10.2016.g.
[17] Br.03/ 1-2262/2 -13-2014, od 22. marta 2013. g.

- Potrebno je da Ministarstvo finansija **izvrši izmjene i dopune** Pravilnika o poreskom knjigovodstvu[18] u dijelu preciznijeg normiranja i uređenja pomoćnih evidencija za sve poreske obveznike;

- Potrebno je izvršiti izmjenu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (član 68 tačka 9) na način da se iza riječi u tački 9 "izvještaj o svim poreskim i neporeskim potraživanjima" **briše nastavak** "iz člana 12 ovog Zakona"

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 2** od strane subjekta revizije **djelomično realizovana.**

Preporuka br. 3

*„Potrebno je da Centrala Poreske uprave **inicira aktivnosti na izradi modela analize rizika u postupku naplate,** u skladu sa pozitivnom praksom poreskih organa i iskustvom Poreske uprave u sprovođenju naplate poreskih obaveza i da isti ažurira u skladu sa promjenjivim poreskim okruženjem. Uvođenje sistema analize rizika trebalo bi da doprinese boljoj iskorišćenosti ograničenih resursa".*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3:

Poreska uprava je pripremila i u januaru 2016. godine dostavila Ministarstvu finansija Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Poreske uprave, kojim je predviđeno formiranje Odjeljenja za upravljanje rizicima, čiji je cilj postizanje većeg stepena poreske discipline, veća naplata poreskih obaveza i kontinuirana izgradnja sistema upravljanja rizikom.
Osnovni zadatak ovog Odjeljenja će biti procjena postojećeg rizika i prepoznavanje izvora rizika kod plaćanja poreza. Osnovni prepoznati izvori rizika su:

1. Izbjegavanje poreske registracije i registracije za PDV
2. Nepodnošenje poreskih prijava
3. Podnošenje netačnih poreskih prijava i
4. Rizik naplate poreskih potraživanja.

Navedene aktivnosti imaju za cilj izmirenje obaveza, poboljšanje poreske discipline poreskih obveznika i obezbjeđenje naplate poreskih obaveza u redovnom postupku.

Odeljenje za upravljanje rizicima će, kao osnovni zadatak, imati analizu nedisciplinovanih poreskih obveznika i njihovu selekciju za inspekcijsku kontrolu. Do usvajanja Pravilnika određen je jedan broj najiskusnijih službenika Poreske uprave da obavljaju ove poslove i oni aktivno rade na poslovima analize rizika u svim poslovnim procesima u cilju poboljšanja efikasnosti naplate. U tom smislu su urađeni operativni planovi rada u predsezoni i sezoni u primorskim opštinama, po kojima su već angažovani poreski inspektori u inspekcijskim nadzorima poreskih obveznika, koji su prepoznati kao rizični. Završen je tenderski postupak za pružanje usluga nadogradnje postojećeg IT sistema za analizu rizika, kako bi isti u najskorijem roku bio pušten u produkciju, čime će se steći uslovi za kvalitetniju analizu rizika.

Tokom juna i jula 2016. godine, intenzivno se radilo na programskom rješenju ''Analiza rizika''. U navedenom periodu preduzete su sve neophodne akivnosti na prilagođavanju programa aktuelnim poreskim propisima i unapređenju sistema za identifikaciju i analizu rizika usklađenih sa potrebama

[18] "Službeni list Republike Crne Gore", br. 081/06 od 29.12.2006

Poreske uprave. Novi model analize rizika omogućiće Poreskoj upravi segmentaciju poreskih obveznika kroz određivanje prioriteta u kontrolama poreskih obveznika.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da:

- navedeni program "Analiza rizika" je nakon izvršenog testiranja u produkcionom radu. U okviru predmetnog programa moguće je upotrijebiti 98 kriterijuma za kombinovanje, ali je funkcionalno 88 kriterijuma
- u predmetnom programu nijesu umreženi podaci Uprave carina, što onemogućava kvalitetno određivanje rizika u dijelu kontrole PDV-a.

  - Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 3** od strane subjekta revizije **realizovana.**

Poreska uprava, u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI, **navodi:** " U sklopu projekta Analize rizika obuhvaćeni su kriterijumi koji su usko vezani sa carinskim deklaracijama i PDV podacima. Dostavljen je testni skup podataka za 3 mjeseca koji je služio za testiranje softverskih funkcionalnosti, a u toku je ponovna priprema podataka od strane Uprave carina. Novi set podataka je modifikovan u odnosu na prvobitni i odnosiće se na veći vremenski period. Zaposlenim Poreske uprave je dostupan segment aplikacije Uprave carina, koji im omogućava uvid u pojedinačne podatke za poreske obveznike".

Preporuka br. 4

*„Centrala Poreske uprave treba da **obezbijedi kontrolu rada područnih jedinica** i kontinuirano prati njihove aktivnosti i ostvarivanje rezultata. Uvođenje kontrole rada područnih jedinica bi trebalo da omogući Centrali blagovremene informacije o funkcionisanju sistema naplate poreskog duga".*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4:

Poreska uprava je krajem 2015. i u prvom kvartalu 2016. godine obavila kontrole rada svih područnih jedinica. Utvrđeno je da je poslednja kontrola rada Područne jedinice Podgorica izvršena u martu 2010. godine i da nakon toga nije bilo kontrola.

Donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Poreske uprave, planirano je formiranje se Odjeljenja za unutrašnju kontrolu i integritet, koje će se baviti i kontrolom rada svih organizacionih cjelina, kao i svih službenika Poreske uprave.

Revizijom je utvrđeno:

- da su službenici Centrale Poreske uprave izvršili nadzor nad radom područnih jedinica, nakon čega su sačinjeni zapisnici - izvještaji o sprovedenim kontrolama rada područnih jedinica i poštovanju propisanih procedura rada.

- područne jedinice Poreske uprave, kontinuirano i u preciziranim rokovima (nedeljno/mjesečno) Centrali Poreske uprave dostavljaju izvještaje o preduzetim mjerama naplate i ostvarenim rezultatima, na osnovu kojih se prati aktivnost područnih jedinica i daju smjernice za efikasniji rad.

  - Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 4** od strane subjekta revizije **realizovana.**

Kontrolnom revizijom obuhvaćena je i **kontrola obračuna i povraćaja PDV**, što je prezentirano u **Anexu IV Izvještaja**.

Imajući u vidu da je kontrolnom revizijom kontrole i obračuna PDV utvrđeno da Poreska uprava ne raspolaže sa dovoljno kvalitetnih eksternih i internih informacija koje su potrebne za kvalitetnu kontrolu PDV, iako se otpočelo sa preduzimanjem određenih aktivnosti, te u cilju **unapređenja kvaliteta kontrola PDV**, DRI daje sledeće **dodatne preporuke:**

- potrebno je izraditi dodatnu analizu planiranja i izvršenja kontrola PDV-a, te na osnovu iste definisati korake u cilju brzog i jednostavnog pristupa potrebnim informacijama **od drugih državnih organa**, finansijskih i drugih institucija;
- uvesti dodatne evaluacije procesa kontrole PDV-a u cilju poboljšanja efikasnosti i efektivnosti izvještavanja;
- izvršiti reviziju dokumentacije (zapisnika o izvršenoj kontroli i ostale propratne dokumentacije) na osnovu koje su donijeta rješenja o opravdanosti zahtjeva za povraćaj /preusmjer PDV od 2012 godine;
- potrebno je donijeti i realizovati program obuke za kontrolu i obračun PDV, radi unapređenja znanja i vještina zaposlenih i razmotriti mogućnosti za formiranje Odjeljenja za poreske prevare;

Preporuka br. 5

„DRI preporučuje subjektu revizije da razmotri (u smislu zakonskih ograničenja, načina kako će poreski organ pratiti aktivnosti naplate) ***mogućnost korišćenja instituta javnog izvršitelja*** *u postupku naplate poreskih obaveza, što bi trebalo da omogući Poreskoj upravi da nadomjesti ograničenja ljudskih resursa, kao i potpunu upotrebu ovlašćenja prilikom određivanja predmeta prinudne naplate koji su dati Zakonom o poreskoj administraciji, posebno imajući u vidu da to ne bi prodrazumijevalo angažovanje dodatnih budžetskih sredstava".*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5:

Revizijom je utvrđeno da je Poreska uprava ostvarila saradnju sa predsjednikom Udruženja javnih izvršitelja, te se na predlog Ministarstva pravde uključila sa predlozima za izmjenu i dopunu Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.[19] S tim u vezi, preduzete su i aktivnosti u smislu davanja inicijative za izmjene Zakona, koje se odnose na dopunu člana 18 stav 1 tačka 3, koji je u navedenoj normi regulisao samo "ugovorenu hipoteku", sa predlogom da se doda i "zakonska hipoteka", koja je propisana Zakonom o poreskoj administraciji. Međutim Inicijativa Poreske uprave za izmjenu Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, koja se odnosila na dopunu člana 18 stav 1 tačka 3, koji je u navedenoj normi regulisao samo "ugovorenu hipoteku", sa predlogom da se doda i "zakonska hipoteka", koja je propisana Zakonom o poreskoj administraciji, nije prošla zakonsku proceduru.

Imajući u vidu navedeno DRI potrebnim da Poreska uprava imenuje poreske izvršitelje i sprovodi zakonom propisan postupak plenidbe. Pravila Zakona o poreskoj administraciji o prinudnoj naplati[20] predstavljaju *lex specialis* u odnosu na Zakon o izvršenju i obezbjeđenju, pa je primjena ovog drugog zakona u poreskoj materiji supsidijarna - ukoliko pojedina pitanja iz domena prinudne naplate poreza nijesu posebno uređena u ZPA, odnosno ukoliko ZPA upućuje na Zakon o izvršenju i obezbijeđenju

[19] "Sl. list CG" br. 36/11, 28/14 i 20/15
[20] Postupak prinudne naplate - glava X ZPA

(kao u slučaju uređivanja stvari i prava *per legem* izuzetih od prinudne naplate).[21] Takođe su i supsidijarna i pravila Zakona o opštem upravnom postupku, koja uređuju materiju izvršenja.

Poreska uprava će u zaključku posebnom tačkom dispozitiva opredijeliti predmete i sredstva prinudne naplate, ne ulazeći u pojedinačno određivanje. Naime, stav je doktrine da zaključak (rješenje) o izvršenju ne mora da sadrži izričite odredbe o pojedinačno određenim predmetima koje treba zahvatiti izvršenjem: stvari koje zatekne u državini poreskog dužnika popisuje službeno lice – poreski izvršitelj, koje neposredno preduzima pojedine radnje izvršenja. Pokretanje postupka prinudne naplate ima za posledicu naplatu poreza i sporednih davanja iz cjelokupne imovine poreskog dužnika, osim imovine i prihoda izuzetih od izvršenja shodno Zakonu o izvršenju i obezbijeđenju.

Bliži način prodaje imovine propisan je Pravilnikom o načinu prodaje imovine poreskog obveznika u postupku prinudne naplate.[22] U pogledu izuzeća, postupka obezbjeđenja, popisa imovine i drugih pitanja vezanih za prinudnu naplatu, a koja nijesu posebno uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim je uređeno izvršenje i obezbjeđenje.
Anex-om V je bliže prezentiran postupak prinudne naplate imovinom.

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 5** od strane subjekta revizije **realizovana.**

Kontrolnom revizijom dodatno je utvrđeno:

- da se u pojedinim poreskim obveznicima odobrava **istovremeno** plaćanje poreza u ratama i zaključuju se ugovori o plaćanju dijela poreskog duga imovinom;
- da pojedini poreski obveznici, kojima je odobreno odloženo plaćanje poreza, **nijesu poštovali utvrđenu dinamiku plaćanja**;
- da se u prosjeku naplati svega polovina dospjelih dugovanja po osnovu odloženog plaćanja poreza (opširnije u **Aneksu VI**).

Anex-om VI dat je pregled preduzetih mjera naplate poreskog duga i pregled odloženog plaćanja poreskog duga. DRI u cilju dalje nadgradnje postupka subjektu revizije daje slijedeće **dodatne preporuke**:

- Potrebno je da **Ministarstvo finansija dopuni i izmjeni** sljedeće pravilnike i iste usaglasi sa novim **Zakonom o poreskoj administraciji:**
  - Pravilnik o o načinu prodaje imovine poreskog obveznika u postupku prinudne naplate;[23]
  - Pravilnik o bližem sadržaju evidencije o oduzetoj imovini i zapisnika o preuzimanju imovine;[24]
  - Uredbu o visini troškova prinudne naplate poreskih obveznika;[25]

- Potrebno je da Ministarstvo finansija **izradi i objavi** Pravilnik o načinu utvrđivanja početne vrijednosti zaplijenjene nepokretnosti poreskog obveznika (početna vrijednost zaplijenjene nepokretnosti koja nije upisana u odgovarajući registar, u postupku prinudne naplate poreske obaveze iz te nepokretnosti poreskog obveznika);

[21] Ukoliko pojedina pitanja nijesu uređena ZPA, odnosno ukoliko ZPA upućuje na ZIO
[22] "Sl. list RCG", br. 036/05, 073/05 i 033/06
[23] "Sl. list RCG", br. 036/05, 073/05, 033/06
[24] "Sl. list Crne Gore", br. 62/09.
[25] "Sl. list RCG", br. 24/05;

- Potrebno je da **Poreska uprava**:
  - **koristi sva sredstva za naplatu poreskog duga** koja su joj stavljena na raspolaganje pozitivnim propisima (zaloga, zaplijena i prodaja oduzete pokretne i nepokretne imovine);
  - ukoliko je poreskom obvezniku odobreno odloženo plaćanje poreza, a isti nije ispoštovao utvrđenu dinamiku plaćanja, potrebno je **ukinuti rješenje i preduzeti mjere prinudne naplate**;
  - **obezbjedi skladišta** u kojima bi čuvala zaplijenjenu imovinu;
  - **izrađuje analize** koje bi obuhvatale sve bitne informacije za identifikaciju slabih tačaka (uzroka) sa prijedlozima za poboljšanja[26] u cilju pružanja pravovremene informacije menadžmentu, kako bi isti adekvatno i blagovremeno donosio odluke.
  - razmotriti potrebu **donošenja procedura postupanja sa zaplijenjenom imovinom**.

Preporuka br. 6

*"Neophodno je da Poreska uprava u saradnji sa Ministarstvom finansija Crne Gore utvrdi model kojim će se **definisati kriterijumi procedura za identifikaciju nenaplativog poreskog duga** i način klasifikacije i evidencije, u skladu sa zakonom, računovodstvenim principima i pozitivnom praksom".*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6:

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo finansija na inicijativu Poreske uprave, formiralo Komisiju[27] za izradu modela za utvrđivanje kriterijuma i procedura za identifikaciju, način klasifikacije i evidencije nenaplativog poreskog duga. Zadatak Komisije je razmatranje zakonskih propisa i mogućnosti za izradu modela za identifikaciju nenaplativog poreskog duga i otpisa nenaplativih poreskih potraživanja. Ministarstvo finansija je dostavilo[28] Poreskoj upravi tumačenje zakonskih propisa za utvrđivanje nenaplativog poreskog duga, na osnovu kojih je urađen Nalog za postupanje svim područnim jedinicama, sa uputstvom o načinu rada i kriterijumima za utvrđivanje nenaplativog poreskog duga.

Poreska uprava je pokrenula inicijativu za utvrđivanje naplativog poreskog duga, kao i mjerama za njegovu efikasniju naplatu. Precizirane su aktivnosti koje Poreska uprava treba da preduzme u narednom periodu kako bi iznos poreskog duga bio naplaćen.

Na zahtjev Poreske uprave, u periodu od 14-27.09.2016. godine, u okviru pružanja pomoći iz sredstava Višekorisnička IPA, u Poreskoj upravi boravili su konsultanti MMF-a sa zadatkom pružanja ekspertske pomoći na temu ''upravljanje poreskim dugom'',.

Ministarstvu finansija upućena je inicijativa[29] za donošenje Strategije upravljanja poreskim dugom - strateškog dokumenta, kojim bi se postigla transparentnost Plana naplate poreskog duga, ostvarenje potrebne dinamike punjenja državnog budžeta, predvidivost konkretnih sredstava obezbjeđenja i metode plaćanja, obezbjeđenje neophodne organizacione logistike i obuke, obezbjeđenje indikatora uspješnosti i monitoring cjelokupnog procesa, obezbjeđenje tačnog i blagovremenog izvještavanja.

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 6** od strane subjekta revizije, u dijelu njene nadležnosti, **djelimično realizovana**. Medjutim, ista od strane Ministarstva finansija nije do kraja sprovedena tako da nije došlo do očekivanih suštinskih efekata.

[26] Koristiti metodologiju RISK ANALYSIS IN TAX DEBT MANAGEMENT (IOTA)
[27] Br.04-14377/1, od 09.11. 2015. g.
[28] dana 20.11.2015. godine
[29] Br.03/1-14257/1-16, od 22.08.2016-g.

Preporuka br. 7

*"Neophodno je da Poreska uprava **izvrši otpis nenaplativih poreskih potraživanja** u skladu sa usvojenim modelom i da se isti vrši periodično, u skladu sa računovodstvenim principima"*

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 7:

Otpis predstavlja jedan od načina prestanka poreske obaveze kada ona nije namirena. Otpisuje se neplaćena poreska obaveza (osim po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje) poreskog obveznika – pravnog lica nad kojim je pravosnažnim rješenjem zaključen stečajni postupak bankrotstvom, osim ako: radi njene naplate nije upisano založno pravo u javnim knjigama ili registrima ili ako za njeno ispunjenje nije odgovorno drugo lice.

Revizijom je utvrđeno da Poreska uprava:

- **nije precizno utvrdila nenaplativi iznos dugovanja** koji bi trebalo otpisati, odnosno prenijeti u posebnu evidenciju, (koja bi se koristila u slučaju da se eventualno stvore mogućnosti za naplatu određenog iznosa).

- **nije izvršila** otpisivanje zastarelih utvrdjenih poreskih potraživanja.

DRI ukazuje na pravni stav Vrhovnog suda vezan za rok zastarelosti "podnijeti zahtjev je trebalo cijeniti u smislu člana 103 Zakona o poreskoj administraciji a ne člana 101 stav 3 istog Zakona, pri tome vodeći računa kada je poreska obaveza nastala. Naime, treba imati u vidu da je za nastupanje apsolutnog roka zastarelosti u smislu citiranog člana 103, bez uticaja činjenica što je u okviru tog roka jednom ili više puta prekidani radnjama poreskog organa."[30]
DRI smatra da je potrebno izvršiti izmjene i dopune Zakona o poreskoj administraciji u smislu ovlašćenja poreskog organa da vrši otpis poreza.
Poreska uprava rešenjem će otpisati dug po osnovu poreza i sporednih poreskih davanja kada se steknu uslovi propisani zakonom.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je Poreska uprava preduzela niz aktivnosti u cilju realizacije predmetne preporuke, ali da još uvijek nije izvršila otpisivanje zastarelih poreskih potraživanja opisanih u **Anex-u VI**.
DRI je u okviru kontrolne revizije izvršila i dodatno istraživanje vezano za uzroke povećanja poreskog duga privrednih subjekata u stečaju, što je prezentirano u **Anex-u VII**.

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 7** od strane subjekta revizije **nije realizovana.**

U izjašnjenju na preliminirani izvještaj **Poreska uprava navodi**: "Poreska uprava nema zakonski osnov da izvrši otpisivanje zastarjelih utvrđenih poreskih potraživanja, sa razloga što isti nije propisan Zakonom o poreskoj administraciji. Naime u članu 6 navedenog zakona, u kojem su propisana ovlašćenja poreskog organa, nije navedeno ovlašćenje za otpis poreskog duga. "

Preporuka br. 8

*"Poreska uprava bi trebalo da **intenzivira aktivnosti na uvođenju preventivnih mjera** koje bi trebalo da imaju uticaj na nastanak poreskog duga u skladu sa pozitivnom praksom poreskih organa i nastavi sa aktivnostima koje bi trebalo da doprinesu profesionalnosti i neselektivnom tretmanu poreskih obveznika, orjentisanosti na potrebe obveznika i transparentnosti".*

[30] Vrhovni sud Crne Gore, Uvp. br. 223/15

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku 8:

Revizijom je utvrđeno da je Poreska uprava otpočela sa sprovođenjem preventivnih mjera, kojima utiče na poreske obveznike da uredno izmiruju svoje obaveze. Tokom novembra 2015. godine sprovedeno je više aktivnosti na jačanju mjera naplate poreskog duga, u okviru kojih je urađena i analiza poreskog duga velikih poreskih obveznika, advokata, javnih izvršitelja i notara, tako da su, nakon ovih mjera, navedeni poreski obveznici uplatili određene iznose poreskog duga. Takođe, direktor Poreske uprave je, u okviru posjeta područnim jedinicama, održao radne sastanke sa gradonačelnicima Glavnog grada i Prijestonice i predsjednicima svih opština u Crnoj Gori, tokom kojih je ukazano "na značaj redovnog izmirenja poreskih i drugih obaveza lokalnih samouprava, a posebno opština koje imaju zaključene ugovore o reprogramu poreskog duga sa Ministarstvom finansija".

Po nalogu Direktora Poreske uprave, izvršena je analiza o ustanovljenim zalogama na nepokretnim stvarima, kako bi se pokrenuo postupak prinudne naplate poreskog duga iz nepokretnosti opterećene hipotekom. U toku je postupak dostavljanja obavještenja o dospjelosti obaveze i početku namirenja duga. U postupku obavještavanja poreskih obveznika kojima je ustanovljena hipoteka, određeni broj njih je zatražio da dobrovoljno izmiri poreski dug. Takođe, Poreska uprava je intenzivirala aktivnosti na uvođenju preventivnih mjera, na način što je organizovala Poreski karavan čiji je cilj upoznavanje sa izmjenama poreskih propisa i edukacija poreskih obveznika i dvosmjerna komunikacija, a sve u cilju podsticanja dobrovoljnog poštovanja propisa od strane poreskih obveznika i unapređenja stepena poreske discipline na dugoročnom nivou. Poreska uprava je u prethodnom periodu ostvarila saradnju sa brojnim državnim organima (Uprava za inpekcijske poslove, Uprava za nekretnine...), lokalnim samoupravama, Privrednom komorom Crne Gore, Unijom poslodavaca, kao i brojnim udruženjima u cilju iznalaženja mogućnosti za razmjenu podataka i unapređenja buduće saradnje.

U Izvještaju o ocjeni učinaka Ekspertskog tima MMF-a[31] čiji je najvažniji zaključak "da će biti potreban profesionalan, posvećen menadžment za kreiranje i sprovođenje sveobuhvatnog programa reforme Poreske uprave, kao i da prvi strateški cilj mora da bude popravljanje nedostataka u osnovnim funkcijama poreske administracije, uključujući informacioni sistem", Poreska uprava je definisala prioritete u reformi i unapređenju radau tu svrhu formirane komisije:

- Komisija za analizu velikih i srednjih poreskih obveznika,
- Komisija za analizu i sistematizaciju ključnih nedostataka registracione baze CROO,
- Komisija za unakrsnu razmjenu podataka,
- Komisija za izradu komunikacione strategije,
- Komisija za izradu sitema za mjerenje učinka zaposlenih u Poreskoj upravi,
- Međuresorski radni tim za analizu IT sistema Poreske uprave,
- Komisija za izradu Etičkog kodeksa službenika i namještenika Poreske uprave.

Početkom 2016. godine, nastavljena je saradnja MMF-a i Poreske uprave, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta. Posebno su istaknute oblasti u kojima je u narednom periodu potrebna tehnička pomoć MMF-a, a to su: upravljanje dugom, analiza rizika, veliki poreski obveznici, plan poštovanja poreskih obavez i eprijave, sa posebnim osvrtom na PDV.

Poreska uprava svoju osnovnu djelatnost - naplatu državnih prihoda obavlja sa 600 zaposlenih. Kako bi taj posao obavljali na što kvalitetniji način, u prethodnom periodu izvršenja je analiza prisustva na poslu zaposlenih u Poreskoj upravi za devet mjeseci 2015. godine i utvrđeno je da je zabrinjavajući broj službenika duži vremenski period na bolovanju. Analizom je utvrđeno da je u Područnoj jedinici

[31] Tim MMF boravio je u Poreskoj upravi u periodu od 26.10. do 10.11.2015. godine

Podgorica, koja ostvaruje 54,37% ukupnih prihoda u državi, na bolovanju bilo 39,61% ukupnog broja zaposlenih; u Područnoj jedinici Nikšić, koja ostvaruje 9,67% ukupnih prihoda u državi, na bolovanju je bilo 33,90% ukupnog broja zaposlenih; u Područnoj jedinici Budva, koja ostvaruje 7,44% ukupnih prihoda u državi, na bolovanju je bilo 31,71% ukupnog broja zaposlenih; a u Područnoj jedinici Bar, koja ostvaruje 4,18% ukupnih prihoda u državi, na bolovanju je bilo 18,42% ukupnog broja zaposlenih.

Nakon ove analize upućeni su dopisi Ministru zdravlja, direktorima domova zdravlja Podgorica i Budva, kojima se zahtijeva ispitivanje osnovanosti izvještaja o privremenoj spriječenosti za rad službenika Poreske uprave, koje su izdali doktori ovih domova zdravlja u 2015. godini i zatražili dostavljanje povratnih informacija o istim.

Podaci su traženi da bi Poreska uprava obavijestila Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore o potrebi preduzimanja mjera u skladu sa članom 30 Zakona o zdravstvenom osiguranju[32], koji predviđa da "u slučaju dužeg trajanja privremene spriječenosti za rad prouzrokovane bolešću ili povredom, a najkasnije po isteku 10 mjeseci neprekidne spriječenosti za rad, odnosno po isteku 12 mjeseci u toku kojih je bilo ukupno 10 mjeseci spriječenosti za rad sa prekidima, Fond je dužan da zaposlenog sa potrebnom medicinskom dokumentacijom uputi nadležnom organu za ocjenu radne sposobnosti, odnosno invalidnosti prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju".

Ministarstvo finansija je usvojilo Akcioni plan za realizaciju Strategije Poreske uprave 2014-2019, za 2016. godinu. Poreska uprava je, u januaru 2016. godine, predlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta dostavila Ministarstvu finansija na dalje postupanje i isti još uvijek nije usvojen. Pravilnikom je predviđeno formiranje devet novih organizacionih cjelina i to:

- Sektor za ljudske resurse
- Odjeljenje za unutrašnju kontrolu i integritet
- Odjeljenje za upravljanje rizicima
- Odjeljenje za razvoj poreskog sistema
- Odsjek za međunarodnu saradnju
- Odsjek za elektronske poreske prijave
- Područna jedinica Kotor sa Ekspoziturom Tivat
- Ekspozitura Petnjica i
- Ekspozitura Gusinje.

Pored naloga za postupanje područnih jedinica u dijelu preduzimanja preventivnih mjera naplate (slanje obavještenja, telefonski kontakt, direktni kontakt na terenu) i kontinuiranog praćenja ostvarenih rezultata nakon preduzetih mjera, Centrala Poreske uprave je u drugoj polovini avgusta počela sa pilot projektom ''CALL centar naplate'', koji je smješten u Sektoru za obradu poreskih prijava i poreskih uplata. Iz istog će se pozivati poreski obveznici nepodnosioci poreskih prijava i poreski obveznici koji imaju dug na analitičkoj evidenciji.

Preduzimanje preventivne mjere naplate – telefonski kontakt iz Sektora za obradu poreskih prijava i poreskih uplata, vršiće se za poreske obveznike iz svih područnih jedinica.

- Kontrolnom revizijom utvrđeno je da je **preporuka br. 8** od strane subjekta revizije **realizovana.**

[32] "Sl. list RCG", br. 39/04…29/05 i "Sl. list CG", br. 12/07…36/13)

III ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Na bazi sprovedene **kontrolne revizije**, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije (Poreske uprave), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (Predsjednik Senata - član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o kontrolnoj reviziji

EFIKASNOST PORESKE UPRAVE
U SPROVOĐENJU MJERA NAPLATE PORESKOG DUGA

ZAKLJUČNA OCJENA

Aktivnostima koje je subjekt revizije preduzeo u cilju realizacije preporuka DRI može se konstatovati da su preduzete ozbiljne i sveobuhvatne mjere koje su počele da daju pozitivne rezultate, te je napredak evidentan, ali je potrebno preduzeti dodatne aktivnosti koje će direktno uticati na bolje ostvarivanje prihoda budžeta.
U cilju poboljšanja efikasnosti sprovođenja mjera naplate poreskog duga predmetnom subjektu revizije DRI je dala **osam preporuka**, od kojih je subjekt revizije:

- **realizovao:** pet preporuka;
- **djelimično realizovao:** dvije preporuke;
- **nije realizovao:** jednu preporuku.

DRI je prilikom sprovođenja kontrole revizije dala i **set dodatnih preporuka**.
Potrebno je da Poreska uprava okonča aktivnosti na realizaciji preporuke koja nije realizovana, odnosno preporuka koje su djelimično realizovane, kao i dodatnih preporuka koje su date u okviru kontrolne revizije i o tome u roku od 6 mjeseci izvjesti DRI.

DRI smatra cjelishodnim da Vlada razmotri pitanje budućeg organizacionog i institucionalnog pozicioniranja Poreske uprave u sistemu javne uprave u Crnoj Gori (tačka 1.1. aneksa I).

Sa utvrđenim nepravilnostima i nedostacima u realizaciji preporuka DRI će kroz upućivanje Konačnog izvještaja o reviziji, upoznati Vladu i nadležni odbor Skupštine Crne Gore.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA FONDA ZA OBEŠTEĆENJE ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Fond za obeštećenje
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj i pravilnost poslovanja za 2014. godinu Fonda za obeštećenje
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr. Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje za 2014. godinu sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ 17/07; 73/10; 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu br. 4011-06 od 27. decembra 2014. godine, i
- Odluci o vršenju revizije nadležnog Kolegijuma Državne revizorske institucije broj 40113-032-197, od 13. februara 2015. godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i reviziji pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI).

2. SUBJEKAT REVIZIJE

Fond za obeštećenje osnovan je na osnovu čl 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju (“Sl. list RCG” br. 21/04; 49/07; 60/07 i “Sl. list CG” br. 12/07 i 73/10) odlukom Vlade o obrazovanju Fonda za obeštećenje (“Sl. list RCG” br. 57/04).
Fond je obrazovan s ciljem obezbjeđenja sredstava za obeštećenje bivših vlasnika za prava oduzeta u korist opštenarodne, državne, društvene ili zadružne svojine.
Organi Fonda su: Upravni odbor i direktor.
Upravni odbor Fonda ima tri člana. Upravni odbor i direktora Fonda imenuje Vlada Crne Gore, na predlog ministra finansija. Mandat članova Upravnog odbora i direktora Fonda traje četiri godine i mogu ponovo biti imenovani.
Upravni odbor čine predstavnik: Ministarstva finansija, Ministarstva pravde i Zajednice opština. Članove Upravnog odbora predlaže ministar finansija u saradnji sa Ministarstvom pravde i Zajednicom opština. Visinu naknade za rad članova Upravnog odbora utvrđuje Vlada.
Član Upravnog odbora ne može biti lice koje je imalac prava po Zakonu o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, niti njegov nasljednik.
O pitanjima iz svoje nadležnosti Upravni odbor odlučuje na sjednicama većinom glasova ukupnog broja članova Upravnog odbora.
Vlada Crne Gore je, na osnovu Odluke o obrazovanju Fonda za obeštećenje, rješenjem broj 03-10745/3 od 03.11.2011. godine imenovala je za člana Upravnog odbora Natašu Kovačević, pomoćnicu Ministra finansija, rješenjem broj: 08-1837/5 Mirjanu Purić, načelnicu finansijske službe u Ministarstvu pravde i rješenjem broj: 03-8615/4 Mladena Perišića, potpredsjednika Opštine Nikšić. Nataša Kovačević, pomoćnica Ministra finansija, je na sjednici Upravnog odbora izabrana za predsjednicu Upravnog odbora.

Rješenjem Vlade Crne Gore broj 08-227/3 od 06.02.2014. godine Đorđina Lakić je imenovana za direktoricu Fonda za obeštećenje.
Član Upravnog odbora Fonda i direktor Fonda može biti razriješen prije isteka mandata: ako nesavjesno obavlja funkciju, ako trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije, ako je osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora ili je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije i na lični zahtjev.

Statutom Fonda se bliže uređuje organizacija i način rada Fonda. Saglasnost na statut i druga opšta akta Fonda daje Vlada. Revizijom je konstatovano da je saglasnost na statut Fonda dala Vlada Zaključkom broj: 02-1000 od 03.03.2005. godine.
Stručne i administrativne poslove za potrebe Fonda obavlja stručna služba. Na zaposlene u stručnoj službi Fonda primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima.
Fond može radi obezbjeđenja ekonomičnog i efikasnog poslovanja, za obavljanje pojedinih poslova, koristiti usluge ministarstava i specijalizovanih Vladinih agencija.
Sredstva za rad Fonda obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.
Nadzor nad radom i poslovanjem Fonda vrši Ministarstvo finansija.

3. ORGANIZACIJA I KADROVSKA EVIDENCIJA

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Fonda za obeštećenje donijet je od strane Upravnog odbora, na sjednici održanoj 07. marta 2013. godine. Pravilnikom o sistematizaciji na koji je Vlada dala saglasnost zaključkom broj: 08-1186/4 od 04.07.2013. godine, u Fondu je sistematizovano 10 radnih mjesta. Konstatuje se uvidom u dokumentaciju da Fond za obeštećenje ima 6 zaposlenih.

Revizijom organizacije i kadrovske evidencije konstatovano je:

- da su pozakonska akta utvrđena članom 46 Zakona donijeta, kao i imenovanje Upravnog odbora i direktora Fonda izvršeno uz poštovanje utvrđenih rokova u Zakonu, i
- da je akt o organizaciji i sistematizaciji donijet u skladu s utvrđenom procedurom.

Svi zaposleni su zasnovali radni odnos putem oglasa preko Uprave za kadrove. Ostala mjesta predviđena pravilnikom nijesu popunjena.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija je u Fondu za obeštećenje izvršila **finansijsku reviziju** i **reviziju pravilnosti.**

5. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizje bio je Godišnji finansijski izvještaj Fonda za obeštećenje za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonom i drugim propisima.

6. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji za 2014. godinu, po svim bitnim pitanjima, sastavljeni u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja. Finansijska revizija je podrazumijevala provjeru namjenskog korišćenja sredstava i tačnosti i istinitosti finansijskih izvještaja Fonda za 2014. godinu.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekata revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Revizija pravilnosti u najvećoj mjeri je podrazumijevala i procjenu izvršavanja zakonom i drugim propisima utvrđenih obaveza u obezbjeđivanju sredstava Fonda, kojima podliježe subjekat revizije i obveznici Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju. Revizija pravilnosti se odnosila i na poštovanje zakonskih obaveza o obezbjeđenju sredstava Fondu za obeštećenje iz dijela državne imovine, prodaje akcija državnih fondova i sredstava od privatizacije preduzeća, kao i drugih zakonskih rješenja koja se odnose na ovo pitanje i tretiraju cjelokupni period od donošenja Zakona, odnosno period od 10 godina.

7. METODE REVIZIJE

Finansijska revizija je uključivala ispitivanje dokaza, na bazi provjere uzoraka, kojima se potkrepljuju iznosi i informacije objelodanjene u finansijskim izvještajima.

Budžet Fonda iznosio je 2.272.927,33€, od čega je utrošeno 2.174.447,07€ na obeštećenje bivših vlasnika.

Sredstva za rad Fonda iznosila su 98.480,26€.

Imajući u vidu da se radi o potrošačkoj jedinici sa malim iznosom utrošenih sredstava u 2014. godini koja se odnose na poslovanje Fonda (98.480,26€) i malim brojem zaposlenih, to smo procjenu materijalnosti i veličinu uzorka utvrdili primjenom profesionalnog rasuđivanja.

Kao odabranu polaznu osnovu, materijalnost će se procijeniti na nivou od 1% na ukupno izvršene izdatke, odnosno za finansijski izvještaj u cjelini.

8. ANALITIČKI POSTUPCI

Analitički postupci, u fazi planiranja revizije, izvodili su se s ciljem boljeg razumijevanja poslovanja subjekta revizije i određivanja područja mogućeg rizika. Upoređivanjem pozicija izdataka iz finansijskih izvještaja i plana, ne daje se ocjena tačnosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja, već je imala za cilj da se uoče određene zakonitosti koje treba da usmjere pažnju revizora na određena područja, odnosno da se revizija usmjeri na pojedine pozicije i područja većeg rizika.

9. RAČUNOVODSTVENI SISTEM

Računovodstveni sistem subjekta revizije zasnovan je na gotovinskoj osnovi i evidenciji u Glavnoj knjizi trezora.

Revizijom je posebno provjereno evidentiranje, od strane Fonda, ostvarenih prihoda po osnovu Zakona (član 44), s obzirom da obveznici Zakona svoje finansijske obaveze izvršavaju i kroz prenos vlasništva u akcijama i obveznicama na Fond.

Revizijom je bilo potrebno ocijeniti evidenciju finansijke imovine koju Fond posjeduje u vidu akcija dobijenih od državnih fondova, po osnovu njihove obaveze uplaćivanja 10% od vrijednosti prodatih akcija, kao i da li Fond ima pokretne ili nepokretne stvari u svojini i da li ih je ponudio kao obestećenje bivšim vlasnicima (član 22 stva 6 Zakona);

Revizijom je bilo potrebno provjeriti i da li Fond za obeštećenje vodi evidencije imovine i obaveza u svojim pomoćnim evidencijama i da li je unutrašnjim aktima uredio organizaciju i način rada finansijsko računovodstvene službe, kao i evidenciju ostvarenih prihoda Fonda po osnovu Zakona, karakter tih sredstva (namjenska sredstva) i da li se vode kao depozitna sredstva.

Revizijom je konstatovano da je računovodstveni sistem zasnovan na gotovinskoj osnovi i sve transakcije obavljaju se preko konsolidovanog računa trezora. Fond nije ostvario sopstvene prihode.

U Fondu su imenovani službenici za finansije, i to: službenik za odobravanje Đorđina Lakić i službenik za ovjeravanje Radojka Đaletić. Specimen državnih službenika raspoređenih na mjesto službenika za finansije uredno je dostavljen Državnom trezoru.

Revizijom je kostatovano da su u Fondu izvršili razdvajanje funkcija službenika za odobravanje i službenika za ovjeravanje. Posebno lice je imenovano za obavljanje računovodstvenih poslova, ali istovremeno obavlja i poslove blagajnika.

10. ANALIZA SUBJEKTA REVIZIJE

U pripremi predmetne revizije prikupljeno je dovoljno mjerodavnih informacija i podataka o subjektu revizije i poslovanju. Informacije o subjektu revizije pribavljne su iz različitih dostupnih izvora, i to: zakona i propisa kojima je uređeno poslovanje subjekta revizije, iz izvještaja unutrašnje revizije, zapisnika sa sastanaka, razgovora s rukovodstvom i zaposlenima u Fondu, iz finansijskih izvještaja i izvršavanja obaveza Fonda prema drugim subjektima, shodno zakonskoj obavezi.

11. UNUTRAŠNJE KONTROLE

U skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“ broj 73/08) i Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“ broj 23/09), Fond za obeštećenje je 15.07.2011. godine sklopio Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije Ministarstvu finansija. U toku revidirane finansijske godine nije vršena revizija od strane unutrašnje revizije Ministarstva finansija.
Revizijom je kostatovano da Fond ima sljedeća unutrašnja akta o sprovođenju unutrašnjih finansijskih kontrola: Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, Pravilnik o pripremi obračuna plata, Pravilnik o korišćenju službenih automobila.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu čl. 4. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke o vršenju revizije (br. 40113-032-197 od 13.02.2015. god.), izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje za 2014. godinu.
Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom DRI i Međunarodnim standardima (ISSAI).
Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekta revizije, Kolegijum DRI u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i Dragiša Pešić (član Kolegijuma), na sjednici održanoj 25.12.2015. godine, usvojio je:

KONAČAN IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
FONDA ZA OBEŠTEĆENJE ZA 2014. godinu

Odgovornost rukovodstva subjekta za finansijske izvještaje

Upravni odbor Fonda odlučuje i odgovoran je za poslovanje Fonda, donešene odluke o korišćenju sredstava Fonda, finansijske izvještaje i završni račun Fonda i usklađenost poslovanja sa zakonima i podzakonskim aktima kojima je regulisano poslovanje Fonda. Glavni službenik za finansije odgovoran je za izvršenje budžeta i pripremu finansijkih izvještaja i završnog računa Fonda.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Državna revizorska institucija (DRI) odgovorna je za utvrđeno činjenično stanje, nalaze revizije, donijete zaključke i njihovu potkrijepljenost revizorskim dokazima i za izraženo mišljenje o upravljanju sredstvima budžeta, imovinom i ekonomskim poslovima od strane subjekta revizije.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za obeštećenje za 2014. godinu nije utvrđeno da postoje materijalno značajne greške ili odstupanja od zvanično prezentiranih finansijskih izvještaja. Transakcije finansiranja iskazane su u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu, evidentirane su u Glavnoj knjizi trezora, a isplate registrovane u okviru Konsolidovanog računa Državnog trezora, pa na osnovu toga, Kolegijum DRI nadležan za predmetnu reviziju izražava **pozitivno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da u periodu od 2005. do 2014. godine nije obezbijeđena doljedna i potpuna primjena Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, pa u skladu sa tim, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje na usklađenost postupka obeštećenja** sa Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju za navedeni period.
Revizijom je utvrđeno da **Fond za obeštećenje** u svojim godišnjim finansijskim izvještajima do 2014. godine nije prikazivao sredstva za obeštećenje koja su isplaćivana sa računa kod poslovnih banaka.

Ministarstvo finansija, u skladu sa čl. 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju i čl. 32 Zakona o budžetu (važećim u revizionom periodu), na posebni račun Fonda, od početka primjene Zakona 2005 godine, trebalo je da od ukupno ostvarenih prihoda od prodaje državne imovine u iznosu od 308.946.049,28€ uplati 10% (30.890.604,93€).
Godišnjim zakonima o budžetu u period 2005 – 2014 godina bilo je planirano da se isplati po ovom osnovu 23.228.990,91€. Od planiranog iznosa sredstava za obeštećenje u posmatranom periodu Fondu za obeštećenje iz budžeta je bilo odobreno za isplatu 17.904.376,73€.
Fond za obeštećenje u izjašnjenju na Preliminarni izvještaj DRI navodi "da je Ministarstvo finansija, shodno zaključku i odlukama Vlade Crne Gore, vršilo otkup obveznica Fonda, otkup potraživanja i prodaju imovine za obveznice Fonda i po tom osnovu umanjilo obavezu Fonda prema bivšim vlasnicima za 57.053.909,00€."
Revizijom je utvrđeno da devet od uzrkom posmatranih deset jedinica lokalne samouprave i Zavod za zapošljavanje, na dan 31.12.2014. godine, nijesu u potpunosti izmirile obaveze prema Fondu za obeštećenje.

PREPORUKE

1. Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju utvrđeni su izvori finansiranja za obeštećenje. Naime, u skladu s čl. 44 st. 4 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju sredstava Fonda za obeštećenje obezbjeđuju se iz: akcija opredijeljenih za obeštećenje bivših vlasnika, obveznica Crne Gore, od prodaje državne imovine (10%), prodaje akcija državnih fondova (10%), ostvarenih sredstava od privatizacije preduzeća (7%) i ostalih izvora.
   Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije u skladu sa čl. 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju na posebni račun Fonda uplaćivalo u punom iznosu od 10% namjenska sredstva za obeštećenje od prodaje državne imovine.
   Devet od posmatranih deset jedinica lokalne samouprave i Zavod za zapošljavanje, na dan 31.12.2014. godine, nijesu u potpunosti izmirile obaveze prema Fondu za obeštećenje.

   - **Ministarstvo finansija, jedinice lokalne samouprave i državni fondovi treba da postupaju u skladu sa čl. 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju tako što će od prihoda od prodaje državne imovine pravovremeno uplaćivati propisani iznos Fondu za obeštećenje na uplatni račun broj 832-214-40.**

2. Fond za obeštećenje je registrovan kao akcionar (registarski broj 1418308, JMB 1234587 i sa brojem računa 0103894209 - Izvod Centralne depozitarne agencije.) Revizijom je utvrđeno da Fond raspolaže sa hartijama od vrijednosti u iznosu od 37.040.982,87€, **ali ih nije evidentirao u Izvještaju o popisu.** U CDA su registrovane akcije: JABD, OZVS, POEX, ULRI, ZEIN, ZICG, ZPCG, koje je Fond dobio prilikom gašenja Fonda za razvoj. Odluku o prodaji akcija donosi, po Odluci Vlade, Savjet za privatizaciju i sredstva dobijena od prodaje istih se uplaćuju na račun Fonda, koji se vodi kod Centralne banke, odnosno na centralni račun Budžeta. U 2014. godini nije bilo prometa ovih akcija. Evidencija pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini i njihov popis propisan je Uredbom o načinu vođenja evidencije („Sl list CG„ br. 13/10). Čl. 4, st. 3, Uredbe propisano je da posebnu evidenciju hartija od vrijednosti (akcija) u svojini Crne Gore vode javne službe u čijem se portfelju nalaze. Procjena vrijednosti hartija od vrijednosti javnih službi vrši će se po postupku koje utvrđuje Ministarstvo finansija.

   - **Fond treba da u Izvještaju o popisu evidentira kao svoju nematerijalnu imovinu i hartije od vrijednosti u portfelju (po izvodu iz CDA), po nominalnoj vrijednosti na dan 31.12.2015. godine.**

3. Revizijom je utvrđeno da Fond za obeštećenje nije podnosio Vladi Godišnji Izvještaj o radu i Izvještaj o prikupljenim sredstvima, raspoloživim akcijama i izdatim obveznicama. Fond je Izvještaj o prikupljenim sredstvima, raspoloživim akcijama i izdatim obveznicama mjesečno podnosio Ministarstvu finansija. Fond je Ministarstvu finansija 19.11.2015. godine dostavio Izvještaj o radu Fonda za 2014. godinu, radi upućivanja istog Vladi Crne Gore. Vlada Crne Gore do okončanja predmetne revizije nije razmatrla izveštaj Fonda.

   - **Fond je dužan da (u skladu sa čl. 45 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju i čl. 9 i 14 Statuta) blagovremeno podnosi Vladi godišnji Izvještaj o radu i Izvještaj o prikupljenim sredstvima, raspoloživim akcijama i izdatim obveznicama.**

4. Fond za obeštećenje je protiv više dužnika, na osnovu čl. 44 Zakona, za naplatu obeštećenja pokrenuo sporove pred osnovnim sudovima u Kotoru, Cetinju, H. Novom, Baru, Danilovgradu, Kolašinu i Rožajima.

   - **Fond je u obavezi je da inicira naplatu namjenskih prihoda i uputi svim dužnicima opomene pred utuženje zbog nepoštovanja zakonskih propisa.**

5. Čl. 25 Zakona (st. 2 i 5), utvrđeno je pravo da Fond može zahtijevati od komisija za restuticiju da dostave izvještaje o procjeni približne vrijednosti imovine čiji se povraćaj traži, s ciljem realnijeg planiranja potrebnih sredstava za izmirenje obaveze države prema bivšim vlasnicima na dugoročnoj osnovi. Fond je obavijestio DRI da komisije u izvještajima **ne navode procjenu vrijednosti imovine** čiji se povraćaj traži, te nije u mogućnosti da ni približno precizno procijeni iznos zahtijevanih sredstava. U toku revizije konstatovano je da je samo Komisija u B. Polju, na zahtjev Fonda dostavila izvještaj o procjeni približne vrijednosti imovine čiji se povraćaj traži.

   - **Fond treba da zahtijeva od komisija za povraćaj i obeštećenje da u što kraćem roku izvrše procjenu vrijednosti imovine čiji se povraćaj traži da bi se utvrdile obaveze države prema imaocima prava na povraćaj i obeštećenje.**

6. U postupku revizije utvrđeno je da Ministarsto finansija nije vršilo efikasan nadzor nad radom Fonda i primjenom Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju.

   - **Ministarstvo finansija treba da vrši nadzor nad radom i poslovanjem Fonda u skladu sa čl. 12 Odluke Vlade o obrazovanju Fonda za obeštećenje.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
FONDA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE CRNE GORE ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Fonda za zdravstveno osiguranje za 2014. godinu
Trajanje revizije:	180 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

I – OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu, sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG", br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG", br. 28/04, 27/06, 78/06, 17/07, 73/10, 40/11, 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu, broj: 4011-06-1799 od 25. decembra 2014. godine;
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Milan Dabović, predsjednik Senata i rukovodilac Kolegijuma i Nikola Kovačević, član Senata i član Kolegijuma, broj: 40113-032-243 od 20.02.2015. godine.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG", br.03/15);
- Uputstvom o metodologiji rada Državne revizorske institucije („Sl. list CG", br.07/15);
- Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).

2. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.

Predmet revizije su finansijski izvještaji Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima. Odabrana područja koja su predmet revizije su određena na osnovu **ekonomske klasifikacije izdataka za programe planirane Zakonom o budžetu za 2014. godinu, i to:**

- **602012491 program: Fond za zdravstveno osiguranje**
- **602012492 program: Zdravstvene institucije**
- **602013561 program: Institut za javno zdravlje**

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti (zakonitosti) poslovanja, odnosno:

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja I da li su u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indetifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, datim ovlašćenjima i za planirane namjene.

3. Metode revizije

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa Međunarodnim revizorskim standardima ISSAI, na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri stekne uvjerenje da finansijski izvještaji subjekta revizije ne sadrže materijalno značajne greške. Revizija uključuje primjenu revizorskih metoda i tehnika u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Revizija je sprovedena na bazi provjere uzorka, korišćenjem analitičkih postupaka i intervjua, kojima smo provjeravali iznose i informacije objelodanjene u finansijskim izvještajima.

Određivanje rizika i Materijalnosti vršeno je korišćenjem Metodološkog uputstva Državne revizorske institucije Crne Gore, a uzorkovanje je vršeno primjenom revizorskog programa IDEA.

Materijalnost, odnosno procjena do kojeg nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to značajno ne utiče na njihovu istinitost i objektivnost, procijenjena je na 1,83. Utvrđenim uzorkom od 81,90% obuhvaćeni su rashodi i izdaci subjekta revizije. Smatramo da su pribavljeni dokazi dovoljni, odgovarajući i da obezbjeđuju valjanu osnovu za izražavanje revizorskog mišljenja.

II MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija Crne Gore, na osnovu člana 9 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma nadležnog za reviziju, u sastavu Predsjednik Senata, dr MilanDabović, rukovodilac Kolegijuma i član Senata, Nikola N. Kovačević, član Kolegijuma, izvršila je**finansijsku reviziju** Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zdravstveno osiguranje CrneGore za 2014. godinu, koji obuhvata Izvještaj o novčanim tokovima, Konsolidovani izvještajpotrošačke jedinice koja u svom sastavu ima ustanove koje ostvaruju sopstvene prihode, Izvještaj o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2014. godine i **reviziju pravilnosti** aktivnostii finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

U skladu sa članom 2 tačka 31 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti budžetski izvršilac je lice koje je odgovorno za izvršenje budžeta potrošačke jedinice, odnosno lice koje budžetski izvršilac ovlasti za upravljanje i raspolaganje državnim novcem, kao i za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Shodno članu 40 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac. Shodno članu 22 Statuta Fonda direktor je odgovoran za zakonitost rada Fonda. Odgovornost uključuje i pravilno i tačno računovodstvo, osmišljavanje, realizaciju, osiguranje unutrašnjih kontrola, relevantnih za ugovorene obaveze, izdatke, pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u kojima nema materijalno pogrešnog prikazivanja, bilo zbog prevare ili greške.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Godišnjem finansijskom izvještaju Fonda za 2014. godinu i da izrazi mišljenje da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim značajnim aspektima, u skladu s važećim propisima koji ih regulišu. Revizija je sprovedena u skladu sa članom 4 i 9 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, relevantnim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), koji podrazumijevaju poštovanje etičkih zahtjeva, odnosno planiranje i izvršavanje revizije na način koji omogućava uvjeravanje u razumnoj mjeri da u izvještajima ne postoji materijalno značajno pogrešno prikazivanje i na osnovu Godišnjeg plana revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu, broj: 4011-06- 1799 od 25. decembra 2014. godine.

Predmetna revizija je uključila i sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, nastalih zbog prevare ili greške.

Prilikom procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka, koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti unutrašnjih kontrola.

Predmetna revizija, takođe, uključuje ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su, revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu, utvrđeno je da su izvještaji Fonda za 2014. godinu, u svim materijalno značajnim aspektima, pripremljeni u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja i ne sadrže bitne materijalne greške, te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje**, sa skretanjem pažnje.

Revizijom pravilnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu, utvrđeno je da u pojedinim materijalno značajnim aspektima, poslovne aktivnosti nisu usklađene sa zakonskim i podzakonskim propisima koji regulišubudžetsko poslovanje u Crnoj Gori, te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.** Osnov za izražavanje uslovnog mišljenja.

PREPORUKE

1. Upravni odbor Fonda, na sjednici od 29. decembra 2015. godine, shodno članu 91 Zakona o zdravstvenom osiguranju i članu 12 Statuta Fonda usvojio je Izvještaj o radu i poslovanju Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore za 2014. godinu. Vlada Crne Gore Zaključkom br: 08-763 od 16. aprila 2015. godine, usvojila je Izvještaj Ministarstva zdravlja o radu i stanju u upravnim oblastima u 2014. godini s Izvještajem o radu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore u 2014. godini. U Obrascu 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III, Fond nije iskazao izdatke po strukturi po svim programima, kako je zahtijevano obrascem. Naime, Fond je, u Izvještaju o novčanim tokovima III, prikazao izdatke po strukturi zahtijevanoj obrascem samo za program 602012491 Fond za zdravstveno osiguranje, dok su izdaci za programe 602012492 Zdravstvene institucije i program 602013561 Institut za javno zdravlje, objedinjeno iskazani na poziciji 2.3 -Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 143.207.720€, a izvršeni u iznosu od 143.135.707€, iako su Zakonom o budžetu za 2014. godinu, sredstva na poziciji 431 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru planirana za program 602012492 Zdravstvene institucije i to samo u iznosu od 61.980.000€, odnosno nakon preusmjeravanja u iznosu od 59.945.581€.

   - **Potrebno je, u obrascu 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III, objedinjeno iskazati izdatke po strukturi za sva tri programa, kako je prikazano u Predlogu zakona o Završnom računu budžeta za 2014. godinu (Obrazloženje). Naime, sva tri programa Zakonom o budžetu u okviru 60201 Fond za zdravstveno osiguranje, planirana su po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji. Gotovinska plaćanja u toku godine treba evidentirati na odgovarajućim klasama izdataka po namjeni kako su trošena sa budžetskih pozicija. Po konačnom obračunu treba utvrditi odstupanja kao osnov i za realnije planove.**

2. U Obrascu 6 - Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove na poziciji 2.3 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom I javnom sektoru, za izvršenje iz budžeta, iskazan je iznos od 3.530.296€, a koji se odnosi na transfere Fonda prema stomatološkim ambulantama, kao što je navedeno u napomenama Fonda uz finansijske izvještaje.
   Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, nije predviđena pozicija za planiranje i evidenciju zdravstvene zaštite u privatnim stomatološkim ordinacijama.

   - **Državna revizorska institucija preporučuje da Fond inicira kod Ministarstva finansija dopunu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština u dijelu evidencije ugovorenih usluga kod zdravstvene zaštite u privatnim stomatološkim ordinacijama, kako bi se sredstva planirala, realizovala i iskazala u skladu sa stvarnim namjenama.**

3. Neizmirene obaveze Fonda i javnih zdravstvenih ustanova (31 JZU bez Montefarma) na dan 31.12.2014. godine iznose 52.081.276€, od čega su obaveze Fonda 33.152.653€, a ukupne obaveze JZU 18.928.623€. Neizmirene obaveze javnih zdravstvenih ustanova nijesu posebno obuhvaćene procesom revizije i analizom dokumenata i materijala dostavljenih od subjekta revizije. Fond je pripremio Informaciju o neizmirenim obavezama za 2014. godinu I Informaciju o stanju neizmirenih obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje u period 2009. – 2014. godine, međutim Odlukom o popisu i obrazovanju Komisije za popis imovine i obaveza Fonda, nije imenovana posebna komisija za popis obaveza.

   - **Zbog značajnog iznosa neizmirenih obaveza Fonda na dan 31. decembra 2014. godine i velikog broja dobavljača prema kojima Fond ima neizmirene obaveze, a čije je stanje prikazano i nesporno potvrđeno, putem zapisnika o usaglašavanju stanja obaveza i potraživanja, potrebno je bilo i Odlukom o popisu i obrazovanju komisija za popis imovine i obaveza Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, imenovati i komisiju za popis obaveza.**

4. Vlada Crne Gore, odgovarajućim zaključcima u periodu od 2010 - 2015. godine, platila je neizmirene obaveze Fonda, **u iznosu od 61,5 miliona** €, i to: u 2010. godini, u iznosu od 14,8 miliona €, u 2011. godini, u iznosu od oko 10,7 mil. €, a u 2015. godini, u iznosu od 36 miliona €. Neizmirene obaveze Fonda na dan 31.12.2014. godine, najvećim dijelom odnose se na neizmirene obaveze prema Montefarmu za nabavku ljekova I medicinskih sredstava, u iznosu od 18.486.223€, prema zdravstvenim ustanovama u Srbiji u skladu sa zaključenim ugovorima, u iznosu od 2.749.483€, prema zdravstvenim ustanovama van sistema javnog zdravstva, u iznosu od 2.604.858€, za ortopedske i druge sprave i pomagala u iznosu od 696.647€ i za naknade za bolovanja preko 60 dana u iznosu od 8.210.694€.

   - **Zbog dugogodišnjeg iskazivanja visokog nivoa neizmirenih obaveza, neophodno je realnije planirati i Fondu odobravati budžetom potrebna sredstva na godišnjem nivou, posebno u dijelu sredstava za nabavku ljekova i medicinskih sredstava i obaveza po osnovu bolovanja preko 60 dana.**

   - **Neophodno je i vršiti analizu i kontrolu nabavke i potrošnje ljekova po zdravstvenim ustanovama i ljekova izdatih na recept, finansiranih iz sredstava budžeta Fonda za zdravstveno osiguranje po tom osnovu, uz obavezu Montefarma i JZU da kvartalno dostavljaju Fondu podatake o stanju zaliha ljekova i medicinskih sredstava kod JZU i kod Montefarma i podatke o izvršenom otpisu ljekova u okviru fiskalne godine.**

5. Upoređivanjem podataka o stanju gotovine na početku i na kraju perioda iskazanim u Izvještajima o novčanim tokovima IV – Obrascima 4 kod 33 javne zdravstvene ustanove, sa podacima u poslovnim knjigama JZU, potvrdama o stanjima sredstava kod poslovnih banaka, ustanovljena su određena odstupanja. Kod pojedinih JZU ustanovljena su odstupanja zbog neuključivanja stanja gotovinskih sredstava u INT obrascu, a koja su prikazana u poslovnim knjigama, odnosno neuključivanja stanja sredstava blagajne, iznosa salda sredstava na prelaznim računima, neiskazivanja dijela novčanih depozita u početnom stanju i stanju sredstava na kraju godine i neuključivanja kratkoročnih hartija od vrijednosti koje su iskazane u početnom stanju ali nisu uključene u INT obrascu. Prema raspoloživim podacima efekat odstupanja utvrđen u procesu revizije, kao razlika stanja sredstava u poslovnim knjigama JZU I potvrdama kod poslovnih bananaka, u odnosu na podatke prikazane u INT – obrascima 4, na početku godine iznosi 339.298€, manje iskazanih sredstava a na kraju godine 450.421€.

   Dodatna razlika, u Konsolidovanom Izvještaju potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove – Obrazac 6, u odnosu na INT- obrazac 4 postoji za iznos od 3.871€, zbog manje prikazanog stanja sredstava kod Zdravstvene ustanove Apoteke Crne Gore “Montefarm”.

Materijalno značajnija odstupanja, novčanih sredstava iskazanih u poslovnim knjigama Javnih zadravstvenih ustanova u odnosu na podatke iskazane u INT - Obrascima 4, ustanovljena su kod Zdravstvene ustanove Apoteke Crne Gore "Montefarm", zbog neuključivanja dijela novčanih depozita u stanje gotovine na početku i na kraju perioda, u iznosu od 350.000€ i kod JZU Specijalna bolnica Brezovik, zbog neuključivanja kratkoročnih hartija od vrijednosti u stanje gotovine na kraju perioda, u iznosu od 104.612€, a koja su bila uključena na početku perioda. U gotovinskom toku "Montefarma" na kraju 2013. i 2014. godine uključen je depozit u iznosu od 200.000€, dok depoziti u iznosu od 350.000€ nisu uključeni, a kod Specijalne bolnice Brezovik na kraju 2013. godine prikazane su kratkoročne hartije od vrijednosti u iznosu od 96.102€, a iste u vrijednosti od 104.612€ na dan 31.12.2014. godine nisu uključene u stanje gotovine.

- **U narednom periodu potrebno je da, zdravstvene ustanove u Izvještajima o novčanim tokovima IV - Obrascima 4, iskazuju stanje gotovine usaglašeno sa stanjem u poslovnim knjigama i potvrđenim saldima, kako bi gotovina u Konsolidovanom izvještaju potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove – Obrascu 6 bila tačno prikazana.**

6. U procesu revizije utvrđeno je da Javne zdravstvene ustanove poslovanje obavljaju preko više poslovnih banaka, kod kojih imaju više otvorenih poslovnih računa. Prema predlogu Fonda, JZU imaju otvoren poseban račun, samo za sredstva iz budžeta, preko kojeg se prate prilivi od strane Fonda i realizacija izdataka za budžetom planirane namjene.

   - **Potrebno je da javne zdravstvene ustanove poslovanje obavljaju preko najviše dvije poslovne banke, uključujući posebne račune za budžetska sredstva (namjenske prihode, primitke i izdatke).**

7. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, Budžet Fonda za zdravstveno osiguranje planiran je u iznosu od 168.434.988€. Tokom godine izvršeno je preusmjeravanje sredstava u iznosu od 4.348.113€, od čega u okviru Fonda u iznosu od 2.651.113€, a prenosom sredstava sa drugih potrošačkih jedinica u iznosu od 1.697.000€ za koliko su povećana i ukupna sredstva Fonda. Nakon preusmjeravanja, tekući budžet Fonda iznosi 170.131.988€, a realizovana sredstva 170.035.869€, odnosno 99,94% planirnih sredstava. Budžet Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, obuhvata: Program Fond za zdravstveno osiguranje za tekući budžet u iznosu od 26.924.268€, izvršenje u iznosu od 26.900.163€, Program Zdravstvene institucije za tekući budžet u iznosu od 140.700.523€, izvršenje u iznosu od 140.628.523€ i Program Institut za javno zdravlje za tekući budžet u iznosu od 2.507.197€, izvršenje u iznosu od 2.507.184€. Preusmjeravanjima obezbijeđena su nedostajuća sredstva u okviru 602012491 Programa Fond za zdravstveno osiguranje za slijedeće namjene: Liječenja van Crne Gore u iznosu od 715.169€, Ortopedske sprave i pomagala u iznosu od 130.000€ I Naknade za putne troškove osiguranika u iznosu od 965.000€. U okviru programa 602012492 Zdravstvene institucije, nedostajuća sredstva obezbijeđena su na pozicijama bruto zarade, doprinosi na teret poslodavca i opštinski prirez u iznosu od 1.850.495€, dok su smanjenja na istim pozicijama izvršena u iznosu od 398.379€ a smanjenja sa pozicije Transferi za zdravstvenu zaštitu izvršena su u iznosu od 2.034.419€, u skladu sa Zakonom.
   Zakonom o budžetu limitirana su sredstva za zdravstvenu zaštitu, odnosno ostvarivanje prava osiguranika na osnovu Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i drugih zakona u oblasti zdravstva. Isto tako, Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, članom 40, propisano je da ugovorene obaveze moraju biti u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima godišnjim zakonom o budžetu države, a da se nove ugovorene obaveze, koje će se realizovati u narednoj fiskalnoj godini, mogu preuzimati pod uslovom da je taj izdatak u tekućem budžetu definisan kao višegodišnji izdatak, uz prethodno dobijenu saglasnost Ministarstva finansija. Iz ovog razloga, neophodno je sveobuhvatno planirati potrebna sredstva za zdravstvenu zaštitu osiguranika po svim osnovama, s ciljem ostvarivanja garantovanih prava u potpunosti, bez ograničenja u okviru planiranih sredstava Zakonom o budžetu na godišnjem nivou.

- **U postupku planiranja budžeta, imajući u vidu značajan iznos kumuliranih neizmirenih obaveza u Fondu za period od 2010 - 2015. godine, a koje su zaključcima Vlade CG preuzete i plaćene u iznosu od 61,5 miliona €, potrebno je da Fond u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom finansija realnije planira sredstva za zdravstvenu zaštitu u Zakonu o budžetu za tekuću godinu, a na osnovu realizovanih izdataka u prethodnom periodu i procjene potrebnih budžetskih sredstava za naredni period.**

- **Ministarstvo finansija na kraju godine izvršenje budžeta treba da zatvori u korist i na teret fiskaliteta kako bi se realno prikazali doprinosi koji pripadaju Fondu.**

  Zbog značajnog iznosa neizmirenih obaveza u dužem periodu, a koje su na dan 31. decembra 2014. godine za Fond iznosile 33.152.653€, a za (zdravstvene ustanove-31) bez Montefarma 18.928.623€, neophodno je sagledati mogućnost obezbjeđivanja dodatnih izvora finansiranja za zdravstvenu zaštitu.

8. Shodno Zakonu o zdravstvenom osiguranju, Pravilniku o kriterijumima za zaključivanje ugovora o pružanju zdravstvenih usluga, Odluci o mreži zdravstvenih ustanova i Statutu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore zaključuje Ugovore o pružanju zdravstvenih usluga sa davaocima zdravstvenih usluga. Saglasno odredbama ugovora, vrši se usklađivanje obaveza između Fonda i zdravstvenih ustanova kvartalno i na godišnjem nivou. Saglasno odredbama ugovora, za iznos ispostavljenih faktura Fondu za pruženu zdravstvenu zaštitu koji je veći od iznosa primljenih sredstava, Fond će priznati fakture do visine prenijetih sredstava. Izuzetno, zbog obezbjeđivanja dostupne zdravstvene zaštite, Fond može priznati davaocu zdravstvenih usluga dodatnu obračunsku fakturu pod uslovom da je davalac zdravstvenih usluga pružio ugovoreni obim usluga, a najviše do iznosa opredijeljenih sredstava. Ukoliko je iznos ispostavljenih faktura Fondu za pruženu zdravstvenu zaštitu manji od iznosa prenijetih sredstava davalac zdravstvenih usluga će za više prenijeta sredstva iskazati avans koji će pravdati fakturama u narednoj godini.

   Zapisnici o usaglašavanju obaveza i potraživanja, između Fonda i JZU Dom zdravlja Podgorica i Fonda i Kliničkog centra Crne Gore, potpisani su u novembru 2015. godine, Zapisnik sa Zavodom za transfuziju krvi potpisan je u oktobru, a ostali zapisnici potpisani su u septembru 2015. godine.

   Za 2014. godinu Fond nije potpisao Anex Ugovora za pružanje usluga zdravstvene zaštite sa Kliničkim centrom Crne Gore.

   Između Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore i JZU Dom zdravlja Podgorica, Zapisnik je sačinjen dana 18.11.2015. godine o usaglašavanju međusobnih obaveza i potraživanja na dan 31.12.2014. godine po konačnom obračunu za 2014. godinu i konačnim obračunima iz ranijeg perioda. Zapisnikom je utvrđeno da početno stanje na dan 01.01.2014. godine, iznosi 1.906.778€ i obuhvata saldo na dan 31.12.2012. godine i 31.12.2013. godine, kao posljedicu neusaglašenog stanja po konačnom obračunu za 2012 i 2013. godinu. U 2014. godini, Dom zdravlja Podgorica je više fakturisao usluga u odnosu na uplaćena sredstva Fonda u iznosu 1.208.710€. Za više fakturisane usluge JZU Doma zdravlja Podgorica u odnosu na uplaćena sredstva Fonda, za 2012. godinu, 2013. godinu i 2014. godinu, u ukupnom iznosu od 3.115.488€, riješiće se putem arbitraže, koju će zatražiti Fond na osnovu člana 33 osnovnog Ugovora br: 01-2981 od 23.07.2012. godine, kako je i konstatovano Zapisnikom br: 03-6865/2 od 26.11.2015. godine.

   Prema postojećem načinu obračuna i usklađivanja međusobnih prava i obaveza između Fonda i zdravstvenih ustanova po osnovu ispostavljenih faktura i uplaćenih sredstava nije postignut zadovoljavajući stepen usaglašenosti između Fonda I zdravstvenih ustanova, u cilju smanjivanja razlika između iznosa fakturisanih usluga I uplaćenih sredstava.

- **Zbog značajnih razlika u iznosima fakturisanih usluga od strane javnih zdravstvenih ustanova i uplaćenih sredstava Fonda, potrebno je utvrditi način i postupak obračuna, u cilju obezbjeđivanja većeg stepena usaglašenosti između Fonda i zdravstvenih ustanova i smanjilvanja razlika u iznosima fakturisanih usluga i uplaćenih sredstava Fonda prema javnim zdravstvenim ustanovama.**

9. Za dio ljekova i medicinskih sredstava koje obezbjeđuje Montefarm Javnim zdravstvenim ustanovama, ne zaključuju se ugovori između Montefarma i javnih zdravstvenih ustanova, a međusobna potraživanja i obaveze između Fonda, Montefarma i Javnih zdravstvenih ustanova zatvaraju su putem ugovora o cesiji, shodno članu 7 Ugovora, koji se odnosi na snadbijevanje osiguranih lica ljekovima I medicinskim sredstvima koji se propisuju i izdaju na recept, zaključenim između „Montefarma“ i Fonda i odredbi Ugovora o pružanju zdravstvene zaštite na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zaključenim između Fonda za zdravstveno osiguranje i javnih zdravstvenih ustanova. Na kraju godine između Montefarma i javnih zdravstvenih ustanova potpisuju se zapisnici o usaglašavanju knjigovodstvenog stanja međusobnih potraživanja i obaveza.

   - **Montefarm obavlja djelatnost od javnog interesa u snadbijevanju javnih zdravstvenih ustanova ljekovima i medicinskim sredstvima. Zbog nepostojanja ugovorenog odnosa između javnih zdravstvenih ustanova i „Montefarma”, potrebno je obezbijediti pojačan nadzor Fonda nad potrošnjom ljekova u javnim zdravstvenim ustanovama.**
   - **Potrebno je u zapisnicima o usaglašavanju knjigovodstvenog stanja međusobnih potraživanja i obaveza između Montefarma i javnih zdravstvenih ustanova, pored iznosa salda na računima potraživanja i obaveza, iskazati i iznos ukupno fakturisanih ljekova i medicinskih sredstava i uplaćenih sredstava po tom osnovu u tekućoj godini.**

10. Uplate sredstava dobavljaču za usluge uvoza, špedicije i transporta medicinskih sredstava vršene su u skladu sa Ugovorom iz prethodnog perioda za obavljanje usluga uvoza, špedicije, skladištenja i transporta medicinskih sredstava koji se nabavljaju na teret Republičkog Fonda za zdravstvo i ugovora zaključenih u tekućoj godini između Fonda, zdravstvenih ustanova, dobavljača odabranih u skladu sa sprovedenim postupcima javnih nabavki i navedenog dobavljača kao uvoznika I špeditera.

    - **Fond treba da u narednom periodu angažuje dobavljača za usluge uvoza, špedicije, skladištenja i transporta ljekova i medicinskih sredstava realizuje u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i novozaključenim ugovorima, a ne kao do sada u skladu sa ugovorom iz prethodnog perioda.**

11. Sektor za kontrolu u Fondu za zdravstevno osiguranje vrši kontrolu obračuna zarada po određenoj metodologiji sistemom uzorka, a kontrolu obračunatih zarada mjesečno vrši Ministarstvo finansija.

    Revizijom je utvrđeno da se svim zaposlenim službenicima i namještenicima u Fondu za zdravsteno osiguranje tokom 2014. godine isplaćivao varijabilni dio zarade, što je u suprotnosti sa članom 2 Odluke o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika. Navedenu odluku o isplati varjabilnog dijela zarade potpisao je direktor Fonda za zdravsteno osiguranje. Na osnovu navedene odluke, Ministarstvo finansija vršilo je isplatu varijabilnog dijela zarade bez prethodno donesenog rješenja ministra finansija o isplati varijabilnog dijela zarade.

    - **Fond treba u skladu sa članom 2 Odluke o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika1, utvrđivati varijabilni dio zarade. U skladu sa članom 15 stav 3 Zakona o zaradama državnih službenika i namještenika potrebno je da, rješenje o varijabilnom dijelu zarade za državne službenike, odnosno namještenike donosi ministar finansija, na osnovu odluke starješine organa o ispunjavanju uslova za varijabilni dio zarade.**

12. Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima - Obrazac IOPPD, JZU pojedinačno dostavljaju Poreskoj upravi elektronskom poštom. Revizijom je utvrđeno da je do 21.04.2015. godine, Klinički Centar Crne Gore, dostavio za jun 2013. Godine poslednji Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima, dok su sve ostale javne zdravstvene ustanove dostavile Obrasce IOPPD za decembar 2014. godine.

    - **Neophodno je da javne zdravstvene ustanove podnose Obrazac IOPPD u skladu sa odredbama Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa. Nepodnošenje Obrasca IOPPD utiče na nerealno iskazivanje Poreskog završnog računa, jer se evidentiraju uplate poreza i doprinosa, a nepodnošenjem obrazaca ne vrši se zaduženje, što dovodi do iskazivanja pretplata poreza i doprinosa.**

13. U postupku revizije Utvrđena su angažovanja pojedinih lica ugovorima o djelu za poslove i radne zadatke predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji I sistematizaciji, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu i odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

    - **Angažovanja lica za poslove iz redovne nadležnosti Fonda potrebno je vršiti u skladu sa Zakonom o radu.**

14. Sa pozicije 4199 realizovani su izdaci za naknade za rad u ljekarskim komisijama, naknade članovima komisija za otvaranje i vrednovanje ponuda, naknade članovima Upravnog odbora, naknade po osnovu izvršenja sudskih rješenja i dr. Revizijom isplaćenih naknada članovima komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda, utvrđeno je da postoji različit broj članova u rješenjima o imenovanju komisije i rješenjima kojima se vrši isplata sredstava članovima komisije.

    - **Za isplate naknada članovima komisija, potrebna su usaglašena rješenja o imenovanju i isplati sredstava članovima komisije, u pogledu broja članova komisije.**

    - **Naknade za rad u radnim grupama i komisijama zaposlenih u Fondu i naknade članovima Upravnog odbora, potrebno je planirati i realizovati sa pozicije 412 Ostala lična primanja.**

    - **Naknade po osnovu izvršenja po sudskim rješenjima, potrebno je realizovati sa pripadajućih pozicija u zavisnosti od osnova izvršenja, ili preusmjeravanjem sredstava na poziciju 463 Otplata obaveza iz prethodnog perioda.**

15. U 2014. godini, u okviru računa 424 Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite, sa budžetske pozicije 424 - 1 Liječenje van Crne Gore realizovana su sredstva u iznosu od 15.215.135€, i to za liječenja u inostranstvu, liječenja u zdravstvenim ustanovama u Srbiji, kao i u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori koje nisu u sistemu javnog zdravstva, sa kojima je Fond zaključio ugovore.

    - **Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, račun 424 Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite odnosi se na redovne i jednokratne naknade koje primaju lica po osnovu prava koja padaju na teret Fonda, a u okviru ovog računa utvrđena je samo pozicija 424 - i Liječenja van Crne Gore, koja se odnosi na pružanje zdravstvene zaštite rezidentnim licima van Crne Gore stacionarno, ambulantno ili na neki drugi način. Shodno navedenom, za izdatke za liječenja u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori koje nisu u sistemu javnog zdravstva, sa kojima je Fond zaključio ugovore, potrebno je u saradnji sa Ministarstvom finansija sagledati mogućnost dopune Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi se ugovorena sredstva planirala i realizovala u skladu sa računima utvrđenim dopunjenim Pravilnikom.**

16. Revizijom je utvrđeno da Sektor za kontrolu Fonda za zdravstveno osiguranje, sprovodi kontrole saglasno Pravilniku o načinu, postupku, sadržaju i mjerama kontrole davaoca zdravstvenih usluga, a činjenica da, Klinički centar Crne Gore i specijalne bolnice, nijesu u potpunosti integrisane u Integralni zdravstveni informacioni sistem otežava sistem efikasnog planiranja, upravljanja i nadzora. Za2014. godinu, Sektor za kontrolu pripremio je akt - Dopisi koji se odnose na izvršene kontrole javnih zdravstvenih ustanova za 2014. godinu, dok godišnji izvještaj o radu nije pripremljen.

    - **U cilju efikasnijeg planiranja, upravljanja i nadzora potrebno je u integralni zdravstveni informacioni sistem u potpunosti integrisati Klinički centar Crne Gore i specijalne bolnice. Shodno članu 5 Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, potrebno je da Sektor za kontrolu sačini godišnji izvještaj o radu.**

17. Kod postojećeg načina finansiranja potrošnje preko Fonda za zdravstveno osiguranje (JZU i ostalih korisnika) Fond nema u potpunosti direktan uvid u stvarno stanje nastalih izdataka, osim prilikom kontrola koju vrše službenici Fonda. Pri postojećim rješenjima službenici Fonda koji vrše kontrolu trošenja budžetskih sredstava nemaju ovlašćenja za procesuiranje eventualnih nepravilnosti kod potrošačkih jedinica koje se finansiraju preko Fonda. Zbog značajnog iznosa sredstava koji se realizuje po osnovu prava iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, od čega u 2014. godini, ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite realizovana su u iznosu od 15.215.135€. Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja realizovana su u iznosu od 8.089.340€, dok su transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru realizovani u iznosu od 59.945.581€.

    - **Potrebno je u Sektoru za kontrolu popuniti upražnjena radna mjesta, posebno imajući u vidu da je u Odsjeku za kontrolu sprovođenja ugovora i ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja za sistematizovana radna mjesta predviđeno 14 izvršilaca, a koji vrše kontrolu realizacije ugovora kod 33 zdravstvene ustanove i ugovora i računa za realizaciju ostalih prava iz oblasti zdravstvene zaštite, Ostalih prava iz zdravstvenog osiguranja, kao i ugovora sa privatnim stomatološkim ordinacijama.**

    - **Potrebno je u Fondu donijeti interne procedure o načinu izvršavanja budžetskih sredstava prema javnim zdravstvenim ustanovama. Pri postojećim rješenjima u JZU-ama kontrolu trošenja budžetskih sredstava vrše Upravni odbori.**

18. U 2015. godini, Planom uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrola za 2015. godinu, broj: 01-1891 od 07.04.2015. godine, predviđene su aktivnosti organizacionog uređenja I uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrola, dok za 2013. godinu i 2014. godinu nije donesen Plan uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontola.

    - **Potrebno je izvršiti realizaciju aktivnosti predviđenu Planom uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrola za 2015. godinu i obezbijediti praćenje, procjenu i ažuriranje Sistema finansijskog upravljanja i kontrola shodno članu 11 i 13 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.**

19. U Odjeljenju za unutrašnju reviziju sistematizovana su 3 radna mjesta, a popunjena 2 radna mjesta. U 2014. godini nije vršena procjena adekvatnosti Sistema finansijskog upravljanja i kontrola.

    - **Potrebno je u Odjeljenju za unutrašnju reviziju popuniti radna mjesta, kako je predviđeno aktom o sitematizaciji radnih mjesta i Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola. Neophodno je vršiti procjenu adekvatnosti Sistema finansijskog upravljanja i kontrola i izvještavati o istim.**

Kolegijum nadležan za predmetnu reviziju, ukazuje da je subjekt revizije dužan da u roku od **šest mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o postupanjima u odnosu na date preporuke.**

IZVOD IZ POJEDINAČNIH IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA POLITIČKIH PARTIJA ZA 2014. GODINU

koje nisu ušle u prethodni Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Političke partije: Albanska alternativa; Demokratska snaga (FORCA); Crnogorske demokratske unije; Demokratska partija; Demokratski savez; Demokratska unija Albanaca; Novska lista i NVO „Izbor“ Herceg Novi
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaji političkih partija za 2014. godinu
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg izvještaja i poslovanja partije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i „Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG", br. 052/14 i 076/15);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije,(br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine);
- Odlukama Kolegijuma nadležnog za vršenje ovih revizija.

Postupci revizije sprovedeni su u skladu sa:

- Međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima za reviziju javnog sektora (INTOSAI standardi);
- Uputstvom o metodologiji rada Državne revizorske institucije;
- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15).

2. CILJEVI REVIZIJE

Ciljevi revizije bili su provjeriti sledeće:

1. istinitost i vjerodostojnost finansijskih izvještaja,
2. primjenu zakona i drugih propisa vezanih za organizaciju i finansijsko računovodstveno poslovanje,
3. pravilnost sticanja prihoda,
4. pravilnost izvršenja rashoda, odnosno provjera da li su finansijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke,
5. pravilnost izvršenja drugih transakcija.

3. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije su godišnji finansijski izvještaji političkih Partija za 2014.g. i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom.

4. VRSTA REVIZIJE

Finansijska revizija i revizija usklađenosti sa zakonskom regulativom.

5. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je izvršena kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Nakon analitičkih postupaka, procjene i analize prikupljene dokumentacije, utvrdiće se detaljne revizione tehnike i metode i vršiti njihova primjena (npr: kreiranje upitnika, obavljanje razgovora i intervjua, uvid u dokumentaciju, provjera poslovnih knjiga i knjigovodstvenih isprava koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima, provjera računske tačnosti finansijskih transakcija koje se odnose na evidentirane prihode i rashode i sl). Materijalnost je utvrđena od 1% - 2% na rashode subjekata revizije.

1. ALBANSKA ALTERNATIVA

1.1. Prihodi

Partija je u 2014.godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 29.325,00€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG (po koalicionom sporazumu) u iznosu od 21.261,26€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava-budžeta Glavnog grad u iznosu 6.830,46€ i ostale prihode u iznosu od 1.233,85€.

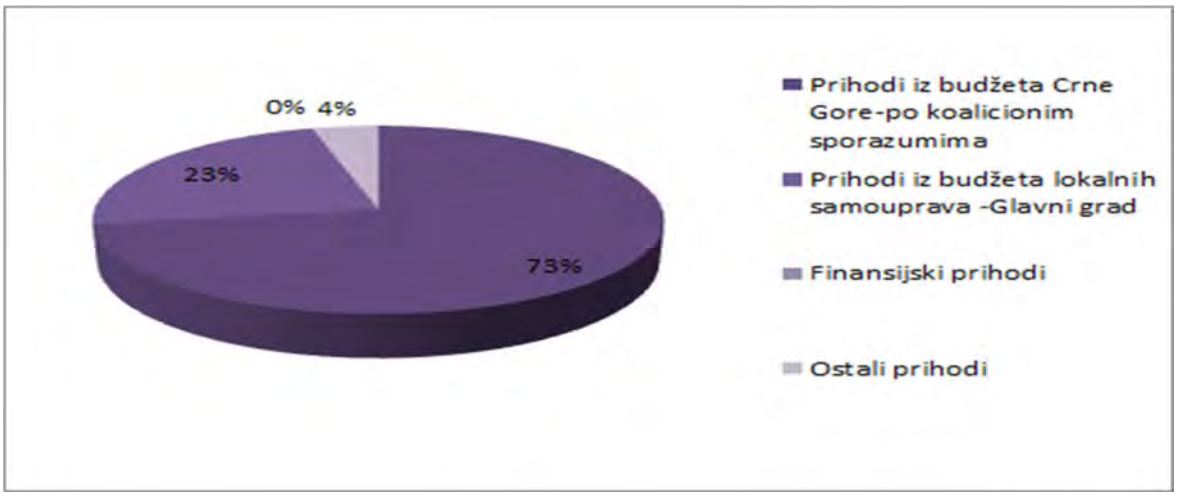
Partija je Finansijskim planom za 2014. godinu planirala ukupne prihode u iznosu od 26.200,00€, a iste je ostvarila u iznosu od 29.325,57€ što je 11,83% vise od planiranih.

Partija je Statutom utvrdila obavezu plaćanja članarine, međutim, revizijom je konstatovano da, subjekat revizije nije donio Odluku o visini članarine za 2014. godinu, a na što su ga obavezivale odredbe člana 8 stav 3 tada važećeg Zakona o finansiranju političkih partija, a po ovom osnovu Parija u 2014. godini nije ostvarila prihode.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih prihoda AA u 2013. i 2014.godini

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2013.godina	% učešća	Iznos 2014.godina	% učešće
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	14.100,00	67%	21.261,26	72,50%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	6.887,40	33%	6.830,46	23,29%
3	Ostali prihodi	1,86	0%	1.233,85	4,21%
	Ukupno	**20.989,26**	**100%**	**29.325,57**	**100%**

Grafički prikaz ostvarenih prihoda u 2014.godini

Shodno prezentiranom tabelarnom I grafičkom prikazu ostvarenih prihoda Partije u 2014.godini, prihodi iz budžeta Crne Gore učestvuju u ukupnim prihodima sa 73%, prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 23%, a ostali prihodi 4%.

1.2. Rashodi

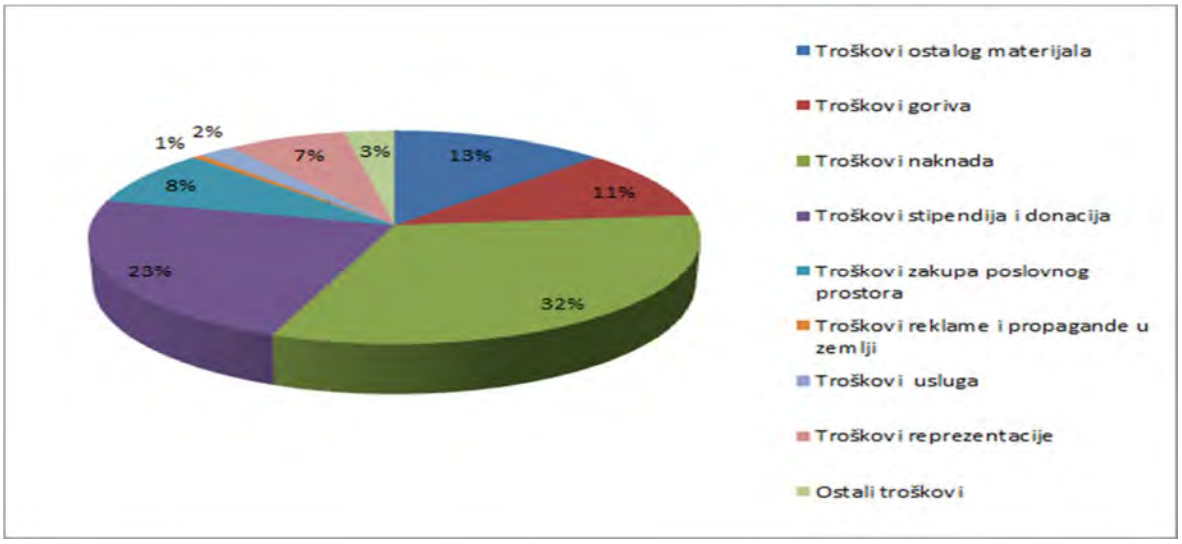
Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove za 2014. godinu u iznosu od 28.404,86€ i isti se odnose na: troškove materijala u iznosu od 3.607,61€, troškove goriva u iznosu od 3.050,00€, troškove naknada u iznosu od 9.197,00€, troškove stipendija i donacija u iznosu od 6.535,00€, troškove zakupa poslovnog prostora u iznosu od 2.400,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 171,40€, troškove usluga računovodstva u iznosu od 600,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 2.008,07€ i

ostale troškove u iznosu od 835,78€ (troškovi platnog prometa u iznosu od 134,59€, troškovi fiksne telefonije u iznosu od 210,00€ i troškovi mobilne telefonije u iznosu od 491,19€).

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2013. i 2014. godini po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima AA.

R/B	Vrsta troška	iznos 2013.godina	% učešća	Iznos 2014.godina	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	1.118,15	5,27%	3.607,61	12,70%
2	Troškovi goriva	1.645,00	7,76%	3.050,00	10,74%
3	Troškovi naknada	7.250,00	34,18%	9.197,00	32,38%
4	Troškovi stipendija i donacija	6.020,00	28,38%	6.535,00	23,01%
5	Troškovi zakupa poslovnog prostora	1.800,00	8,49%	2.400,00	8,45%
6	Troškovi reklame i propagande u zemlj	268,20	1,26%	171,40	0,60%
7	Troškovi usluga	500,00	2,36%	600,00	2,11%
8	Troškovi reprezentacije	578,52	2,73%	2.008,07	7,07%
9	Drugi nematerijalni troškovi	1.300,00	6,13%	-	-
10	Ostali troškovi	729,04	3,44%	835,78	2,94%
UKUPNO		21.208,91	100%	28.404,86	100%

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih troškova po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima AA.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđene su određene nepravilnosti koje se odnose na obračun i plaćanje poreskih obaveza, dokumentovanje troškova i evidentiranje imovine i potraživanja i date su preporuke za otklanjanje istih.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije nije realizovao date preporuke jer i u 2014. godini nije vršio obračun i uplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade, nije dokumentovao sve troškove i nije obezbijedio evidenciju stalne imovine i potraživanja od lokalnih samouprava.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Albanske Alternative koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 27.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/152), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 05.11.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Albanske Alternative
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da, Godišnji finansijski izvještaj Albanske Alternative za 2014. godinu nije u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, a odnosi se na navedeno u Izvještaju pod tačkom 10.Finansijski izvještaji, tačkom 10.1.1 Popis i evidentiranje imovine, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da, subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, a neusklađenosti se odnose na navedeno u Izvještaju pod tačkom 8. Sistem unutrašnjih kontrola, tačkom 10. Finansijski izvještaji, tačkom 10.1.1 Popis imovine, tačkom 10.1.2. Potraživanja, tačkom 10.1.4. Blagajničko poslovanje, tačkom 10.2.2. Rashodi, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Sledeće nepravilnosti su uticale na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Subjekt revizije na isplaćene naknade fizičkim licima u iznosu od 11.527,00€ nije vršio obračun i uplatu poreskih obaveza, što nije u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

   - **Shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, subjekt revizije je dužan da prilikom isplate naknada fizičkim licima obračuna, obustavi i isplati poreske obaveze.**

2. Subjekt revizije je nepotpunom dokumentacijom pravdao troškove u iznosu od 7.057,80€, a isti se odnose na troškove stipendija u iznosu od 5.665,00€, troškove pomoći fizičkim licima u iznosu od 370,00€, troškove mobilne telefonije u iznosu od 42,80€, troškove isplaćene posmatračima na biračkim mjestima u iznosu od 50,00€ i gotovinski plaćene troškove u iznosu od 930,00€.

   - **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda odgovarajućom i potpunom dokumentacijom.**

3. Subjekt revizije nije sačinio Godišnji finansijki izvještaj shodno Pravilniku o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije („Sl. list CG", br. 17/12), iz razloga što u Bilansu stanja nije iskazao podatke za prethodnu godinu, Iskaz o promjenama neto imovine nije popunio i nije dostavio Iskaz o novčanim tokovima – obrazac INT.

- **Subjekt revizije treba da Godišnji finansijski izvještaj sačinjava shodno Pravilniku o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije i da isti dostavlja DRI na propisanim obrascima.**

4. Subjekt revizije nije izvršio popis imovine i obaveza u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem i nije u poslovnim knjigama obezbijedio evidenciju stalne imovine (osnovnih sredstava), kao ni evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

   - **Subjekt revizije je dužan da vrši Godišnji popis imovine i obaveza shodno Pravilniku o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kao i da u poslovnim knjigama obezbjedi evidenciju stalne imovine i potraživanja od lokalnih samouprava.**

5. Subjekt revizije nije internim aktom utvrdio limite za potrošnju goriva, telefona, reprezentacije i sl.

   - **U cilju uspostavljanja efikasnog sistema unutrašnjih kontrola preporučuje se subjektu revizije da, unutrašnjim aktom utvrdi limite za pojedine troškove (goriva, telefona, reprezentacije i sl).**

2. NOVA DEMOKRATSKA SNAGA (FORCA)

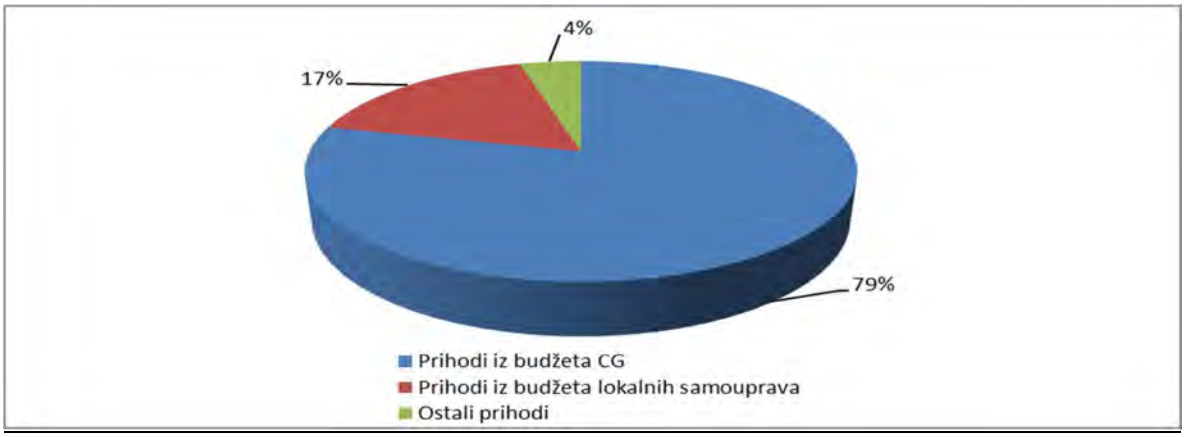
2.1. Prihodi

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama partije u iznosu od 70.173,18€ odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 55.269,83€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 11.884,04€ i ostale prihode u iznosu od 3.019,31€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled prihoda za 2013. i 2014. godinu

R/B	Vrsta prihoda	2013. godina	% učešća	2014. godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta CG	42.858,18	61,52%	55.269,83	78,76%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	22.289,34	31,99%	11.884,04	16,94%
3	Ostali prihodi	4.517,69	6,48%	3.019,31	4,30%
Ukupno		**69.665,21**	**100,00%**	**70.173,18**	**100,00%**

U nastavku Izvještaja je dat grafički prikaz ostvarenih prihoda iz redovnog poslovanja za 2014. godinu po strukturi i učešću istih u ukupnim prihodima.

Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog pregleda konstatuje se da u ukupnim prihodima najveće učešće imaju prihodi iz budžeta Crne Gore (sa 79%), prihodi od lokalnih samouprava (sa 17%) i ostali prihodi (sa 4%).

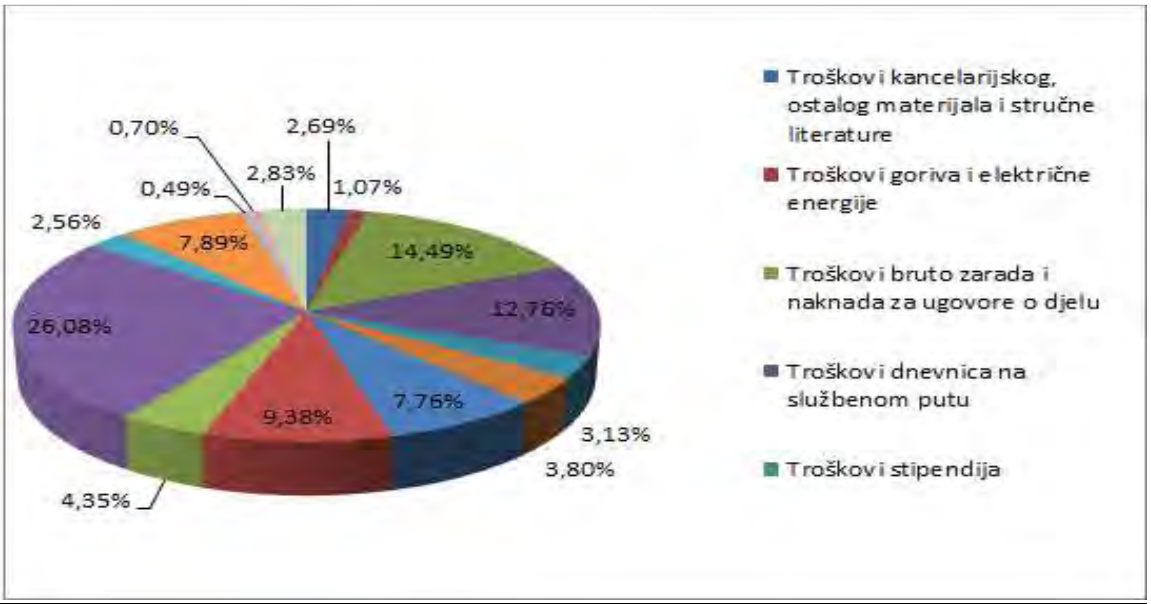
2.2. Rashodi

Partija u poslovnim knjigama iskazala rashode za 2014. godinu u ukupnom iznosu od 76.601,00€. Iskazani troškovi se odnose na troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 2.061,90€, troškove goriva i energije u iznosu od 820,80€, troškove bruto zarada i naknada za ugovore o djelu 11.100,00€, troškove dnevnica za službena putovanja u iznosu od 9.778,00€, troškovi stipendija 2.400,00€, troškove telefona u iznosu od 2.908,90€, troškove zakupa u iznosu od 5.945,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 7.188,87€, troškove komunalnih i drugih usluga 3.335,40€, troškove prethodnih kampanja 4.123,68€, troškove kampanja 26.01.2015. godine 14.854,66€, troškove kampanja Plava 1.000,00€, troškove amortizacije u iznosu od 1.962,28€, troškove reprezentacije u iznosu od 6.046,82€, troškove bankarskih provizija u iznosu od 373,28€, troškove poreza na zakup 536,72€ i troškove pomoći, donacija i drugi nematerijalni troškovi 2.165,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2014. i 2013. godini.

R/B	Vrsta troška	2013. godina		2014. godina	
		Iznos	%	Iznos	%
1	Troškovi kancelarijskog, ostalog materijala i stručne literature	457,10	0,45%	2.061,90	2,69%
2	Troškovi goriva i električne energije	1.380,00	1,35%	820,80	1,07%
3	Troškovi bruto zarada i naknada za ugovore o djelu	23.067,41	22,51%	11.100,00	14,49%
4	Troškovi dnevnica na službenom putu	41.991,26	40,98%	9.778,00	12,76%
5	Troškovi stipendija			2.400,00	3,13%
6	Troškovi telefona	2.120,42	2,07%	2.908,90	3,80%
7	Troškovi zakupa	8.100,00	7,90%	5.945,00	7,76%
8	Troškovi reklame i propagande	1.061,65	1,04%	7.188,87	9,38%
9	Troškovi komunalnih i drugih usluga	2.400,00	2,34%	3.335,40	4,35%
10	Troškovi izbornih kampanja			19.978,34	26,08%
13	Troškovi amortizacije	1.962,28	1,91%	1.962,28	2,56%
14	Troškovi reprezentacije	3.992,53	3,90%	6.046,82	7,89%
15	Troškovi bankarskih provizija	266,12	0,26%	373,28	0,49%
16	Troškovi poreza na zakup	308,47	0,30%	536,72	0,70%
17	Troškovi pomoći, donacija i drugi nematerijalni troškovi	15.368,08	15,00%	2.165,00	2,83%
Ukupno		**102.475,32**	**100,00%**	**76.601,31**	**100,00%**

U nastavku Izvještaja je dat grafički prikaz ostvarenih rashoda iz redovnog poslovanja za 2014. godinu po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.

Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog pregleda konstatuje se da u ukupnim troškovima najveće učešće imaju troškovi kampanja sa 19,39%, troškovi bruto zarada i naknada za ugovore o djelu 14,49%, troškovi dnevnica na službenom putu 12,76%, troškovi reklame i propaganda 9,38%, troškovi zakupa 7,76% i dr.

Revizijom je utvrđeno da je od ukupno iskazanih troškova u iznosu od 76.601,31€ gotovinski iz blagajni isplaćen iznos od 24.353,85€ (za redovno poslovanje i izborne kampanje), što čini 32% ukupnih troškova.

2.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđene su nepravilnosti i date preporuke koje se odnose na uspostavljanje efikasnijeg sistema unutrašnje kontrole, obezbjeđivanja evidencije potraživanja od lokalnih samouprava, isplatu troškova službenih putovanja u skladu sa važećom Uredbom i smanjenje gotovinskih isplata.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da Partija nije realizovala preporuku koja se odnosi na obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava i nije Statutom utvrdila obavezu donošenja finansijskog plana, dok je preporuku koja se odnosi na pravdanje putnih troškova i smanjenje gotovinskih isplata djelimično realizovala.

2.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Nove demokratske snage (FORCA) koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 230/15 od 25.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/156), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 05.11.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove demokratske snage (FORCA)
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da, Godišnji finansijski izvještaj Nove demokratske snage (FORCA) za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima je sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja osim navedenog pod tačkom 10.1.6. - Aktivna vremenska razgraničenja i tačkom 10.1.7. – Obaveze, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da, subjekt revizije finansijske i druge radnje nije uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, a neusklađenost se odnosi na navedeno u Izvještaju pod tačkom 10.1.3. – Novčana sredstva, tačkom 10.1.5. - Potraživanja, tačkom 10.1.7. – Obaveze i tačkom 10.2.2. – Rashodi, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije zbog greške u knjiženju, obaveze za neto zarade i aktivna vremenska razgraničenja iskazao u većem iznosu za 8.700,00€.

    - **Potrebno je da subjekt revizije izvrši korektivna knjiženja na kontu obaveza za neto zarade i kontu aktivnih vremenskih razgraničenja**.

2. Subjekt revizije je shodno Ugovoru o djelu isplatio naknade u iznosu od 2.400,00€. Uvidom u prezentirani Ugovor utvrđeno je da, isti ne sadrži pravni osnov i da priroda i vrsta rada angažovanog izvršioca ima obilježje posla za koji je trebalo zaključiti Ugovor o radu. Takođe, na osnovu prezentirane dokumentacije nije se moglo utvrditi da li je angažovano lice u radnom odnosu kod drugog poslodavca ili se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, što ima uticaja na način obračuna poreskih obaveza.

   - **Subjekt revizije sa izvršiocima koji obavljaju administrativno pomoćne poslove treba da zaključuje Ugovor o radu u skladu sa Zakonom o radu.**

3. Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije sa glavnog računa Partije je izvršio prenos sredstava za finansiranje izborne kampanje u iznosu od 1.000,00€ na žiro račun OO Plav koja nijesu dokumentovana i da prihode u iznosu od 655,01€ uplaćene na račun pomenutog Opštinskog odbora nije evidentirao u poslovnim knjigama.

   - **Subjekt revizije treba da sve transakcije evidentira u poslovnim knjigama i da iste pravda adekvatnom dokumentacijom.**

4. Subjekt reviziije nije u poslovnim knjigama obezbjeđivao evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava, već je u toku vršenja revizije pribavio konfirmaciju (br.04-1112/15 od 15.09.2015. godine) kojom je potvrđeno da, opština Ulcinj FORCI na dan 31.12.2014. godine duguje 8.603,10€.

   - **Subjekt revizije u poslovnim knjigama treba da evidentira potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

5. U postupku revizije je utvrđeno da nijesu sačinjeni i predati Poreskoj upravi IOPPD obrasci, što nije u skladu sa odredbama člana 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

   - **Subjekt revizije je, shodno članu 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, dužan da nadležnom poreskom organu dostavlja Izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima (IOPPD obrazac).**

3. CRNOGORSKA DEMOKRATSKA UNIJA

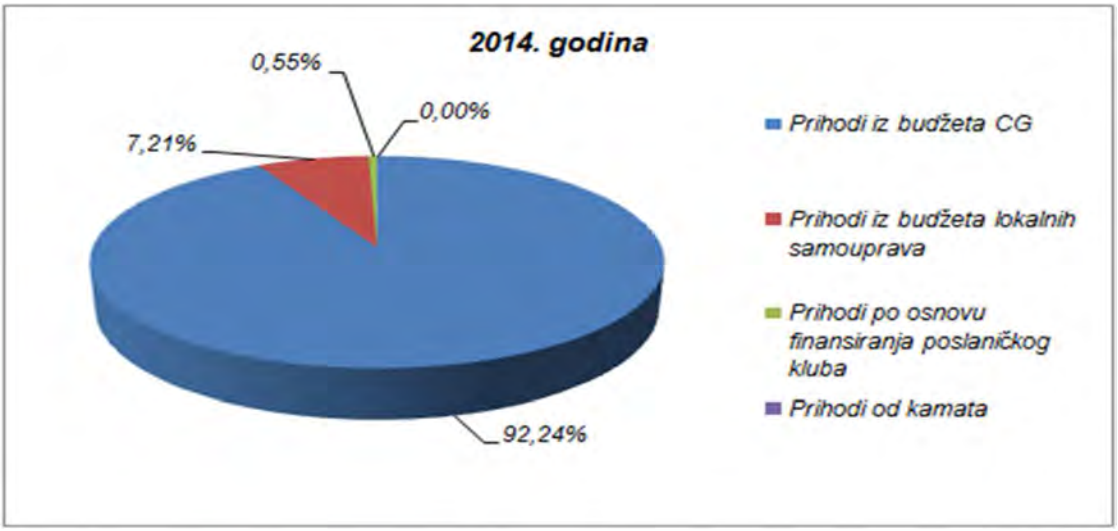
3.1. Prihodi

Partija je u 2014. godini iskazala ukupne prihode u iznosu od 36.590,57€. Ostvareni prihodi se odnose na: prihode od priloga fizičkih lica u iznosu od 34.562,31€, prihode od članarina u iznosu od 2.020,00€ i ostale prihode u iznosu od u iznosu od 8,26€.

U narednoj tabeli dat je pregled iskazanih prihoda Partije 2014. godinu:

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2014 .godine	% učešća
1	Prihodi od priloga fizičkih lica	34.562,31	94%
2	Prihodi od članarina	2.020,00	6%
3	Pozitivne kursne razlike	7,26	0%
4	Finansijski prihodi	1,00	0%
	Ukupno	**36.590,57**	100%

U nastavku je dat grafički prikaz prihoda partije u 2014. godini, shodno podacima iskazanim u glavnoj knjizi i finansijskom izvještaju:

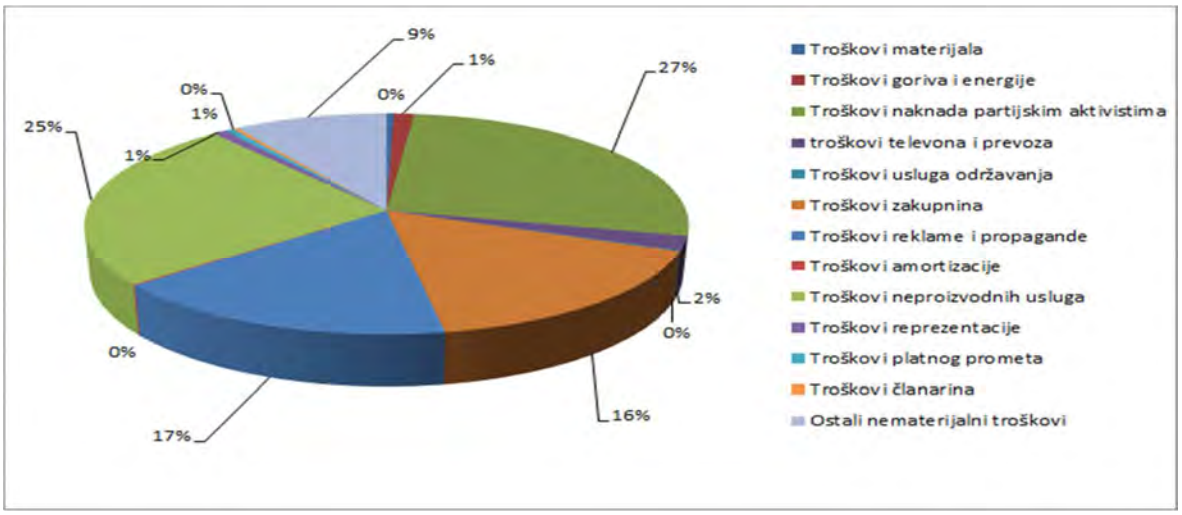
3.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove u ukupnom iznosu od 36.609,85€ i isti se odnose se na: troškove materijala u iznosu od 166,92€, troškove goriva i energije u iznosu od 447,72€, troškove naknada partijskim aktivistima u iznosu od 9.880,00€, troškovi telefona u iznosu od 755,39€, troškove usluga održavanja u iznosu od 51,40€, troškovi zakupnina u iznosu od 6.000,00€, troškovi reklame i propagande u iznosu od 6.105,90,00€, troškovi amortizacije u iznosu od 50,00€, troškovi neproizvodnih usluga u iznosu od 9.150,50€, troškove reprezentacije u iznosu od 290,00€, troškove platnog prometa u iznosu od 191,52€, troškove taksi u iznosu od 110,00€, i ostale nematerijalne troškove u iznosu od 3.410,00.

U narednoj tabeli dat je pregled troškova Partije za 2014. godinu:

konto	naziv troška	iznos	učeše u ukupnim troškovima
511	Troškovi materijala	166,92	0%
513	Troškovi goriva i energije	447,72	1%
529	Troškovi naknada partijskim aktivistima	9.880,00	27%
531	troškovi televona i prevoza	755,39	2%
532	Troškovi usluga održavanja	51,40	0%
533	Troškovi zakupnina	6.000,00	16%
535	Troškovi reklame i propagande	6.105,90	17%
540	Troškovi amortizacije	50,00	0%
550	Troškovi neproizvodnih usluga	9.150,50	25%
551	Troškovi reprezentacije	290,00	1%
553	Troškovi platnog prometa	191,52	1%
554	Troškovi članarina	110,00	0%
559	Ostali nematerijalni troškovi	3.410,50	9%
	ukupno	**36.609,85**	**100%**

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz troškova za 2014. godinu po strukturi i procentu učešća u ukupnim troškovima:

Najveće učešće u ukupnim troškovima, troškovi naknada sa 27%, troškovi usluga sa 25%, troškovi reklame i propagande sa 17% troškovi zakupa sa 16% i sl.

3.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Crnogorske demokratske unije koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 27.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/152), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 22.12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Crnogorske demokratske unije
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Crnogorske demokratske unije za 2014. godinu nije u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja.Utvrđene nepravilnosti se odnose na nedokumentovanje ili neadekvatno dokumentovanje troškova, neiskazivanje prihoda za izbornu kampanju i neiskazivanje poreskih obaveza na isplaćene naknade fizičkim licima i iste imaju karakter materijalno značajne greške u odnosu na utvrđenu materijalnost od 736,00€ (2% rashoda), pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da, subjekt revizije nije finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosledno primjenjivao odredbe Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o radu i Zakona o računovodstvu i reviziji, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Sljedeće nepravilnosti i nedosljedna primjena zakonskih i drugih propisa je uticala na izražavanje uslovnog mišljenja:

1. Subjekt revizije nije dostavio Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu Državnoj revizorskoj instituciji u Zakonom utvrđenom roku (31.03.2015. godine, isti je dostavljen dana 12.06.2015. godine).

    - **Subjekt revizije shodno odredbama člana 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja je bio u obavezi da Državnoj revizorskoj instituciji dostavi Godišnji finansijski izvještaj u utvrđenom roku.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije isplatio troškove u ukupnom iznosu od 9.091,00€ koje nije dokumentovao ili je iste pravdao neadekvatnom dokumentacijom. Nedokumentovani troškovi u iznosu od 4.502,60€ se odnose na troškove izborene kampanje (2.000,00€), ostale nemterijalne troškove (2.182,60€) i troškove dnevnica (320,00€), dok se neadekvatno dokumentovani troškovi u iznosu od 4.559,00€ odnose na troškove usluga brendiranja prostora (2.000,00€) prezentiran predračun, troškove zakupa (2.400,00€) dokumentovani samo priznanicom o preuzimanju gotovine i troškove reprezentacije (159,00€) dokumentovani nefiskalnim računom što predstavlja materijalno značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost u iznosu od 736,00€.

    - **Subjekt revizije je dužan da evidentiranje i plaćanje svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije isplatio naknade fizičkim licima po osnovu radnog angažmana u Partiji, pružanja intelektualnih usluga i zakupa poslovnog prostora u iznosu od 12.800,00€ na koje nije shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodk fizičkih lica vršio obračun i uplatu poreskih obaveza.

   - **Subjekt revizije je dužan da na isplaćene naknade fizičkim licima obračuna i uplati poreske obaveze u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**

4. Revizijom je utvrđeno da je na ime priloga od fizičkog lica iz inostranstva izvršena uplata na devizni račun Partije u iznosu od 4.969,00 USD, odnosno 3.914,76€, što nije u skaladu sa članom 13. Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kojim je utvrđen limit za priloge od fizičkih lica u iznosu od 2.000,00€.

   - **Prihode od priloga fizičkih lica subjekt revizije je dužan da ostvaruje na način i u iznosu kako je to utvrđeno odredbama Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

5. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije shodno odluci predsjedništva Partije isplatio naknade fizičkim licima po osnovu radnog angažmana (predsjedniku i licu za administrativno tehničke poslove) i pružanja intelektualnih usluga u iznosu od 6.800,00€, bez zaključenih ugovora kojim je trebalo precizirati period angažovanja, poslovi za koje su angažovana lica i iznos naknade.

   - **Subjekt revizije sa licima angažovanim za obavljanje administrativno tehničkih poslova treba da zaključuje ugovore u skladu sa Zakonom o radu, a sa licima za pružanje intelektualnih usluga da zaključuje ugovore u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima.**

6. Subjekt revizije nije u poslovnim knjigama razgraničio prihode i troškove koji se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje, tako da se nijesu mogli precizno utvrditi navedeni podaci

   - **U cilju preciznijeg izvještavanja u poslovnim knjigama treba razgraničiti evidenciju prihoda i troškova koji se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.**

7. Subjekt revizije ne obezbjeđuje analitičku evidenciju osnovnih sredstava po vrsti, količini, inventarnom broju, amortizacionoj stopi i sl.

   - **Subjekt revizije treba da obezbijedi analitičku evidenciju osnovnih sredstava na način da ista pruža podatke o inventarnom broju, vrsti, količini, amortizacionoj stopi, nabavnoj otpisanoj i sadašnjoj vrijednosti.**

8. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije od ukupno iskazanih troškova u iznosu od 36.609,85€ gotovinski iz blagajne platio troškove u iznosu od 32.491,00€, što čini 88,75%, ukupnih troškova.

   - **U cilju smanjenjenja gotovinskih isplata iz blagajne, subjekt revizije plaćanje troškova treba da vrši preko žiro računa.**

9. Subjekt revizije nije u poslovnim knjigama iskazao prihode od Opštine Herceg Novi po osnovu finansiranja izborne kampanje u iznosu od 741,00€ (20% pripadajućih sredstava koja dobijaju svi podnosioci potvrđenih izbornih lista) .

   - **Sve prihode i troškove bilo da se odnose na redovno poslovanje ili izbornu kampanju treba evidentirati u poslovnim knjigama i iste iskazati u konsolidovanom Godišnjem finansijskom izvještaju.**

10. Revizijom je utvrđeno da Podnosilac izborne liste "Cdu-Herceg Novi, Crna Gora" nije shodno članu 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja za potrebe izborne kampanje otvorio poseban žiro račun, već su sredstva za finansiranje izborne kampanje uplaćivana gotovinski u blagajnu za redovno poslovanje Partije i isplata troškova po ovom osnovu je vršena iz iste.

    - **Podnosilac izborne liste je shodno članu 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja bio dužan da otvori poseban žiro račun za potrebe izborne kampanje i imenuje odgovorno lice za raspolaganje sredstvima na tom računu. Takođe, shodno pomenutom članu Zakona sredstva za finansiranje izborne kampanje se uplaćuju na račun otvoren za te namjene i sa istog se vrši plaćanje troškova po osnovu izborne kampanje**

11. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u 2014. godini finansijsko poslovanje obavljala preko dva računa otvorena kod Komercijalne banke AD Budva i Hipotekarne banke (devizni i račun za transakcije u zemlji) . Shodno prezentiranim podacima u glavnoj knjizi depoziti na računima na dan 31.12.2014. godine su iznosili 20,00€. Iznos iskazanog depozita nije dokumentovan bančinim izvodom sa stanjem na dan 31.12.2014.godine već zadnji prezentirani izvodi su datirali iz oktobra i novembra 2014 godine, tako da se nije moglo utvrditi da li je na računima bilo promjena nakon navedenih datuma.

    - **Potrebno je dokumentovati bančinim izvodima sve evidentirane depozite sa stanjem na dan 31.12. i u slučaju eventalnih razlika izvršiti usaglašavanje sa poslovnim bankama.**

4. DEMOKRATSKA PARTIJA

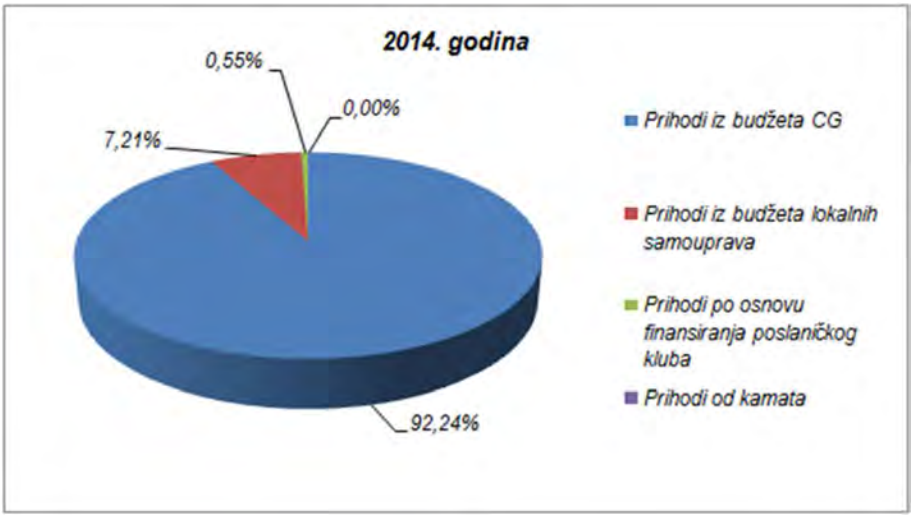
4.1. Prihodi

Partija je u 2014. godini iskazala ukupne prihode za redovno poslovanje u iznosu od 88.631,39€. Ostvareni prihodi se odnose na: prihode iz budžeta Crne Gore u iznosu od 81.756,24€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 6.390,88€, prihode Kluba poslanika u iznosu od 484,27€ i finansijske prihode u iznosu od 0,18€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda Partije za 2013. i 2014. godinu:

R/B	Vrsta prihoda	2013. godina	% učešća	2014. godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta CG	49.080,66	79,97%	81.756,24	92,24%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	8.021,82	13,07%	6.390,88	7,21%
3	Prihodi po osnovu finansiranja poslaničkog kluba	4.273,94	6,96%	484,27	0,55%
4	Prihodi od kamata	0,55	0,00%	0,18	0,00%
Ukupno		**61.376,97**	**100,00%**	**88.631,57**	**100,00%**

U nastavku je dat grafički prikaz prihoda partije u 2014. godini, shodno podacima iskazanim u glavnoj knjizi i finansijskom izvještaju:

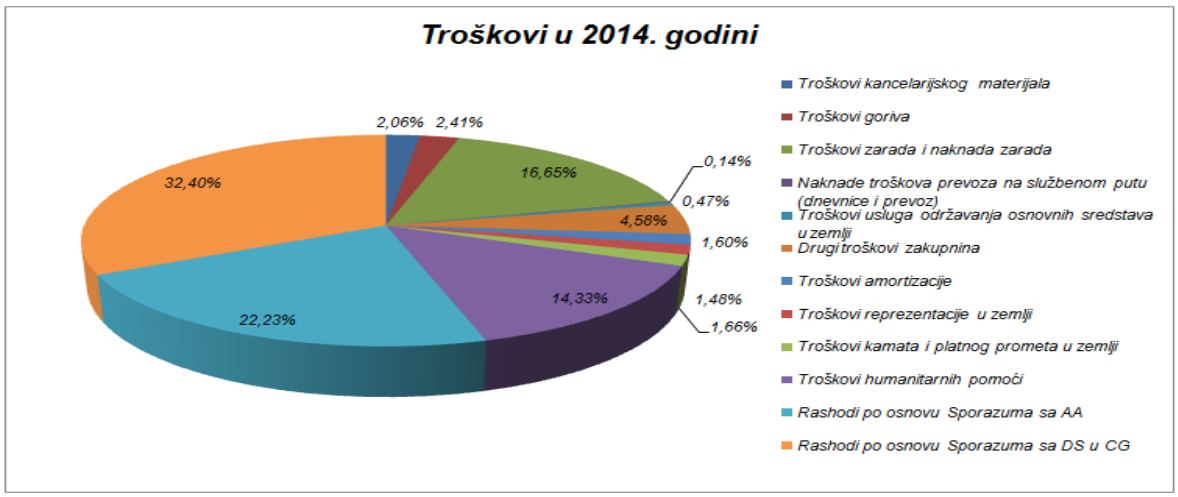
4.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove u ukupnom iznosu od 84.580,41€, i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 1.739,10€, troškove goriva u iznosu od 2.040,00€, troškove zarada i naknada zarada u iznosu od 14.081,10€, putne troškove u iznosu od 122,22€, troškove usluga održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 400,00€, troškove zakupnina u iznosu od 3.873,52€, troškove amortizacije u iznosu od 1.350,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 1.248,80€ troškove kamata i platnog prometa u iznosu od 1.405,97€, troškove pomoći i donacija u iznosu od 12.119,70€, troškove prenosa sredstava koalicionim partnerima u iznosu od 46.200,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled troškova Partije za 2013. i 2014. godinu:

R/B	Vrsta troška	2013. godina	% učešća	2014. godina	% učešća
1	Troškovi predizbornih kampanja	2.500,60	5,62%		
2	Troškovi kancelarijskog materijala			1.739,10	2,06%
3	Troškovi goriva	6.295,00	14,15%	2.040,00	2,41%
4	Troškovi zarada i naknada zarada	3.867,60	8,69%	14.081,10	16,65%
5	Naknade troškova prevoza na službenom putu	7.856,18	17,66%	122,22	0,14%
6	Troškovi telefona i dr. usluga	2.244,26	5,04%		
7	Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava	1.538,31	3,46%	400,00	0,47%
8	Drugi troškovi zakupnina			3.873,52	4,58%
9	Troškovi marketinga	1.470,74	3,31%		
10	Troškovi amortizacije			1.350,00	1,60%
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	9.449,44	21,24%	1.248,80	1,48%
12	Troškovi kamata i platnog prometa u zemlji			1.405,97	1,66%
14	Troškovi humanitarnih pomoći	7.064,00	15,88%	12.119,70	14,33%
15	Rashodi po osnovu Sporazuma sa AA			18.800,00	22,23%
16	Rashodi po osnovu Sporazuma sa DS u CG			27.400,00	32,40%
17	Ostali rashodi	2.207,96	4,96%		
Ukupno		**44.494,09**	100,00%	**84.580,41**	100,00%

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz troškova za 2014. godinu po strukturi i procentu učešća u ukupnim troškovima:

Najveće učešće u ukupnim troškovima, nakon prenosa sredstava koalicionim partnerima (32,40% i 22,23%) imaju troškovi zarada i naknada zarada sa učešćem od 16,65%, troškovi isplaćenih pomoći sa 14,33%, troškovi zakupnina 4,58% i sl.

4.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđene su određene nepravilnosti i date preporuke koje se odnose na hronološko evidentiranje podignute gotovine, dokumentovanje svih troškova, obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava, vršenje godišnjeg popisa imovine i obaveza, evidentiranje ukupne stalne imovine u poslovnim knjigama, smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014.godinu utvrđeno je da subjekt revizije nije realizovao preporuke koje se odnose na popis i evidentiranje ukupne stalne imovine, djelimično je realizovao preporuku koja se odnosi na evidentiranje potraživanja i da je realizovao preporuke koje se odnose na hronološko evidentiranje blagajničkih transakcija, dokumentovanje troškova, donošenje finansijskog plana i smanjenje gotovinskih isplata.

4.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske partije koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 10.11.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 - 417/176), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 22.12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije za 2014. godinu ne prikazuje istinito i objektivno, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, prihoda i rashoda u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja jer subjekt revizije u istom nije tačno iskazao podatke iz prethodne godine, što je uticalo i na iskazivanje podataka u finansijskom izvještaju za 2014. godinu naročito na pozicije Bilansa stanja (potraživanja, obaveze i gotovina na žiro računima), pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosledno primjenjivao odredbe Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Zakona o računovodstvu i reviziji, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nezakonitosti:

1. Partija nije u Zakonom utvrđenom roku dostavila Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu Državnoj revizorskoj instituciji (isti je dostavljen dana 09.04.2015. godine).

   - **Shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja subjekt revizije je dužan da Godišnji finansijski izvještaj dostavlja Državnoj revizorskoj instituciji u utvrđenom roku.**

2. Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da iskazani iznosi najvećeg dijela bilansnih pozicija za prethodnu godinu ne odgovaraju iznosima koji su bili iskazani u Godišnjem finansijskom izvještaju Partije za 2013. godinu, a koji su utvrđeni i revizijom za pomenutu godinu.
   Neusaglašenost podataka za prethodnu godinu je utvrđena kod sledećih pozicija Bilansa stanja (potraživanja, stalna imovina, gotovina i gotovinski ekvivalenati i obaveze prema dobavljačima), kao i kod pozicija Bilansa uspjeha (prihoda i rashoda), pa se konstatuje da subjekt revizije nije tačno iskazao podatke iz prethodne godine u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014. godinu, što je uticalo i na iskazivanje podataka za 2014. godinu naročito na pozicije Bilansa stanja (potraživanja, obaveze i gotovina na žiro računima).

- **Subjekt revizije je bio u obavezi da u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014. godinu u koloni (prethodna godina) iskaže podatke koje je prezentirao u zvaničnom Godišnjem finansijskom izvještaju za 2013.godinu koji je dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji.**

3. Subjekt revizije nakon što je Državna revizorska institucija završila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu je izvršio preknjižavanje pojedinih pozicija i knjiženje novih knjigovodstvenih isprava koje u postupku vršenja revizije za 2013.godinu nije prezentirao DRI, što je i potvrđeno od strane odgovornog lica Predsjednika partije u Izjašnjenju na preliminarni izvještaj o reviziji za 2014.godinu .
   Sprovođenje navedenih radnji nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji, MRS i računovodstvenim načelima.

   - **Nakon zaključivanja poslovnih knjiga, sastavljanja Godišnjeg finansijskog izvještaja i dostavljanja istog nadležnim institucijama ne mogu se vršiti preknjižavanja i naknadna knjiženja u toj godini, kao ni mijenjati knjigovodstvena stanja bilansnih pozicija u odnosu na zvanično prezentirane Godišnje izvještaje bez naloga nadležne institucije.**

4. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama i Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014.godinu iskazao prihode i troškove u većem iznosu za 46.200,00€. Prihodi su iskazani po osnovu uplate sredstava iz budžeta CG na žiro račun Demokratske partije, koja su shodno Koaliconom sporazumu (br. 131/12 od 17.09.2012. godine) prenešena na račune članica Koalicije (Demokratskom savezu u Crnoj Gori i Albanskoj Alternativi), dok su rashodi iskazani po osnovu prenosa sredstava koalicionim članicama.

   - **Subjekt revizije u poslovnim knjigama i Godišnjim finansijskim izvještajima treba da iskazuje samo dio svojih prihoda, dok prenos sredstava koalicionim članicama ne treba iskazivati kao trošak, jer isti nije ostvaren iz poslovanja Partije.**

5. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama nije evidentirao imovinu čija je sadašnja vrijednost na dan 31.12.2013.godine iznosila 1.207,00€ i istu nije iskazao u Izvještaju o izvršenom popisu za 2014.godinu kao ni u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014.godinu.

   - **Subjekt revizije je dužan da izvrši popis ukupne stalne imovine, evidentira je u poslovnim knjigama i istu iskaže u Godišnjem finansijskom izvještaju.**

6. Subjekt revizije je u 2014 godini isplatio na ime naknada fizičkim licima po osnovu ugovora o djelu i ugovora o zakupu iznos od 13.100,00€ na koje je obračunao poreske obaveze ali iste nije uplatio. Takođe je utvrđeno da subjekt revizije nije sastavljao i podnosio nadležnom poreskom organu izvještaje o obračunatim i plaćenim poreskim obavezama (obrazac IOPPD) što nije u skladu sa Zakonom i važećim Pravilnikom.

   - **Subjekt revizije treba da poreske obaveze na naknade fizičkim licima uplaćuje u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i da shodno članu 47 istog, nadležnom poreskom organu podnosi propisane izvještaje.**

7. Uvidom u zaključene ugovore o djelu i ugovore o zakupu utvrđeno je da isti po svojoj formi nijesu usklađeni sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, jer ne sadrže pravni osnov, tj. odredbe Zakona na osnovu kojih su zaključeni, a ugovorima o djelu nijesu precizno definisani poslovi i vrijeme angažovanja izvršioca.

- **Subjekt revizije ugovore o djelu i ugovore o zakupu treba da zaključuje u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima.**

8. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava vršio na osnovu uplata ali nije putem ovjerenih konfirmacija ili druge dokumentacije vršio usaglašavanje istih sa lokalnom samoupravom.

    - **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da usaglasi potraživanja sa lokalnom samoupravom i na osnovu ovjerene dokumentacije izvrši evidentiranje istih u poslovnim knjigama.**

Nadležni Kolegijum se saglasio da zbog karaktera utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti prezentiranih u Konačnom Izvještaju DRI pod tačkom 10 – Finansijski izvještaji: 10.1.1. Popis i evidentiranje imovine; 10.1.2. Potraživanja, 10.1.6 Obaveze i izraženog negativnog mišljenja, isti dostavi nadležnom tužilaštvu.

5. DEMOKRATSKI SAVEZ U CRNOJ GORI

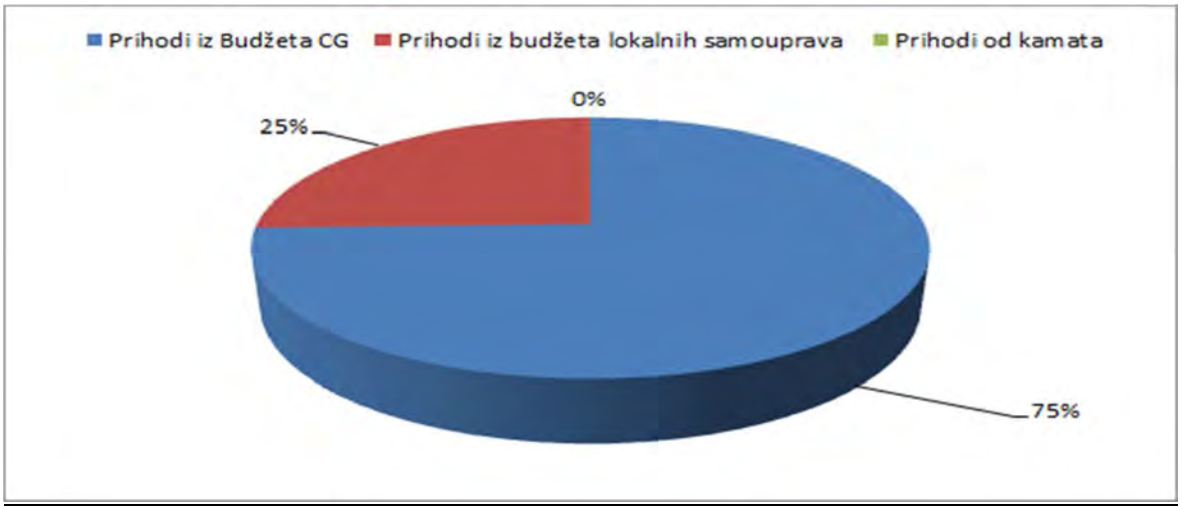
5.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode za redovno poslovanje za 2014. godinu u iznosu od **36.773,42** Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu od 27.400,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 9.358,01€ i prihode od kamata u iznosu od 15,41€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda Partije u 2013. i 2014 godini po vrsti.

R/B	Opis	Ostvareni prihodi za 2013. godinu	Učešće (%)	Ostvareni prihodi za 2014. godinu	Učešće (%)
1	Prihodi iz Budžeta CG	14.600,00	61,32%	27.400,00	74,51%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	9.125,48	38,33%	9.358,01	25,45%
3	Prihodi od kamata	84,95	0,36%	15,41	0,04%
UKUPNO		**23.810,43**	**100,00%**	**36.773,42**	**100,00%**

Dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje u 2014

Na osnovu datog tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza prihoda konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz budžeta CG i isti učestvuju sa 75%, dok prihodi od lokalnih samouprava učestvuju sa 25%

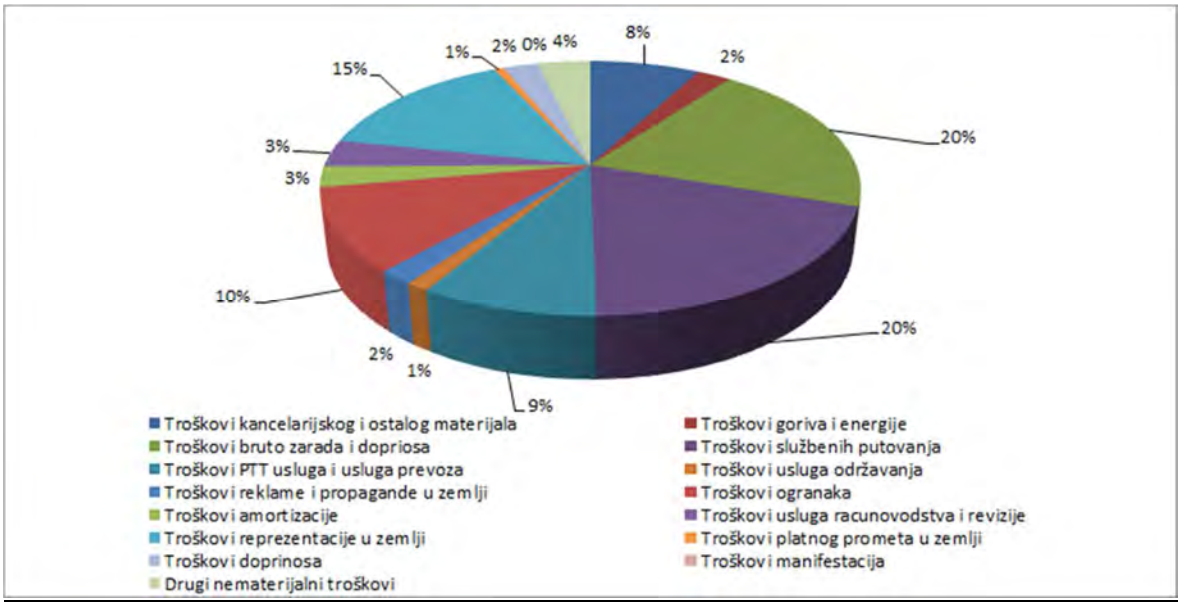
5.2. Rashodi

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama, iskazao rashode u 2014. godini u iznosu od 34.986,49€ i isti se odnose na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 2.760,62€, troškove električne energije u iznosu od 836,68€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 7.821,10€, troškove službenih putovanja u iznosu od 6.843,20€, troškove fiksnih i mobilnih telefona u iznosu od 3.143,51€, troškove usluga održavanja u iznosu od 412,98€, troškove reklame i propaganda u zemlji u iznosu od 633,08€, troškove ogranaka DS u CG u iznosu od 3.680,00€, troškove manifestacija i amortizacije u iznosu od 926,60,€, troškove usluga računovodstva i revizije u iznosu od 1.204,00€, troškove reprezentacije u zemlji u iznosu od 5.117,18€, troškove platnog prometa u iznosu od 231,04€. i ostale troškove u iznosu od 1.316,50€.

U narednoj tabeli je dat pregled ostvarenih rashoda u 2013. i 2014. godini.

Konto	Opis	Iznos za 2013. godinu	Učešće	Iznos za 2014. godinu	Učešće
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	4.869,67	16,10%	2.760,62	7,89%
2	Troškovi goriva i energije	250,00	0,83%	836,68	2,39%
3	Troškovi bruto zarada i dopriosa	7.820,64	25,85%	7.821,10	22,35%
4	Troškovi službenih putovanja	5.043,50	16,67%	6.843,20	19,56%
5	Troškovi PTT usluga i usluga prevoza	4.641,85	15,34%	3.143,51	8,98%
6	Troškovi usluga održavanja	599,85	1,98%	412,98	1,18%
7	Troškovi reklame i propagande u zemlji	175,50	0,58%	633,08	1,81%
8	Troškovi ogranaka	1.904,30	6,29%	3.680,00	10,52%
9	Troškovi amortizacije	0,00	0,00%	926,60	2,65%
10	Troškovi usluga racunovodstva i revizije	702,00	2,32%	1.204,00	3,44%
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	3.140,00	10,38%	5.177,18	14,80%
12	Troškovi platnog prometa u zemlji	115,47	0,38%	231,04	0,66%
14	Troškovi manifestacija	990,00	3,27%	0,00	0,00%
15	Drugi nematerijalni troškovi	0,00	0,00%	1.316,50	3,76%
Ukupno		**30.252,78**	**100,00%**	**34.986,49**	**100,00%**

Dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda u 2014. godini.

Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog prikaza konstatuje se da najveće učešće u ukupnim rashodima imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 22,35%, troškovi službenih putovanja sa 19,56%, troškovi reprezentacije sa 14,80%, troškovi ogranaka sa 10,52% itd.

U postupku revizije su utvrđena odstupanja u iznosima pojedinih kategorija troškova evidentiranih u glavnoj knjizi i iznosa utvrđenih revizijom zbog pogrešnog klasifikovanja pojedinih troškova na odgovarajuća konta.

5.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno da je subjekt revizije realizovao preporuku koja se odnosi na obezbjeđivanje evidencije potraživanja,smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne a, nije realizovao preporuke koje se odnose na obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstava, izradu Izvještaja o popisu imovine i obaveza, klasifikovanje troškova i evidentiranje istih na odgovarajuća konta, kao ni preporuku da ogranci Partije svoje materijalno-finansijsko poslovanje obavljaju preko žiro računa otvorenih za te namjene i da pravdanje svih troškova vrši na osnovu adekvatne dokumentacije.Na osnovu prezentiranog se konstatuje da subjekt revizije nije veći dio datih preporuka u izvještaju za prethodnu godinu upotpunosti realizovao**.**

5.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratskog saveza u Crnoj Gori koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 208/15 od 12.12.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/179), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 22.12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratskog saveza u Crnoj Gori
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Demokratskog saveza u Crnoj Gori za 2014. godinu nije u svim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije finansijske i druge aktivnosti nije uskladio sa svim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su navedene nepravilnosti i propusti u primjeni zakonski i drugih propisa:

1. Revizijom je utvrđeno da su na ime materijalnih troškova sa računa Partije prenešena sredstva u ukupnom iznosu od 3.680,00€ na račune Predsjednika ogranaka (Krajina iznos od 1.100,00€, Malesija iznos od 1.300,00€, Rožaje iznos od 880,00€ i Plav iznos od 400,00€). Prenos sredstava je izvršen na račune navedenih lica iz razloga što ogranci Partije nemaju otvorene žiro račune kod poslovnih banka. Takođe je utvrđeno da ogranci nijesu adekvatnom dokumentacijom pravdali trošenje dijela prenešenih sredstava u iznosu od 1.680,00€ (ogranak Krajina iznos od 300,00€, Malesija iznos od 500,00€, Rožaje iznos od 480,00€ i ogranak Plav iznos od 400,00€).

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da ogranci Partije svoje materijalno-finansijsko poslovanje obavljaju preko žiro računa ili podračuna otvorenih za te namjene i da pravdanje svih troškova vrši na osnovu adekvatne dokumentacije.**

2. Subjekt revizije je izvršio popis stalne imovine i sačinilo popisne liste koje sadrže samo količine osnovnih sredstava bez vrijednosti, ali nije sačino Izvještaj o popisu. Takođe je utvrđeno da isti nije izvršio popis potraživanja, obaveza i novčanih sredstava u blagajni i na žiro računima.

   - **Subjekt revizije treba da godišnji popis stalne i obrtne imovine vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

3. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama evidentirao potraživanja od Opštine Ulcinj u iznosu od 1.208,74€. Navedena potraživanja nije dokumentovao konfirmacijom ovjerenom od strane lokalne samouprave tako da se nije moglo utvrditi da li su sva potraživanja po ovom osnovu evidentirana.

   - **Evidentiranje potraživanja, od lokalnih samouprava treba vršiti na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

4. Revizijom je utvrđeno da potraživanja i obaveze evidentirane u Glavnoj knjizi subjekta revizije ne odgovaraju istim iskazanim u Godišnjem finansijskom izvještaju (Bilansu stanja) i Zaključnom listu,što ukazuje da nije izvršeno usaglašavanje pojedinih bilansnih pozicija. U Godišnjem finansijskom izvještaju (Bilansu stanja) i Zaključnom listu iskazane su obaveze i potraživanja u iznosu od po 11.609,00€ dok su potraživanja u Glavnoj knjizi iskazana u iznosu od 5.097,00€, a obaveze u iznosu od 5.027,70€.

   - **Potrebno je izvršiti usaglašavanje podataka u poslovnim knjigama prije sastavljanja i podnošenja Godišnjeg finansijskog izvještaja.**

5. U postupku revizije su utvrđena odstupanja u iznosima pojedinih kategorija troškova evidentiranih u glavnoj knjizi i iznosa utvrđenih revizijom zbog pogrešnog klasifikovanja pojedinih troškova na odgovarajuća konta.

   - **Subjekt revizije treba da pravilno klasifikuje troškove i iste evidentira na odgovarajuća konta shodno Pravilniku koji primenjuje.**

6. Uvidom u prezentirane putne naloge utvrđene su određene nepravilnosti (dio putnih naloga na osnovu koji su isplaćivane naknade po osnovu troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe ne sadrže podatke o pređenoj kilometraži, vrijeme polaska i dolaska sa službenog puta, u pojedinim slučajevima jednim putnim nalogom su pravdani troškovi službenog putovanja obavljenog u različitom vremenskom periodu i različitim destinacijama, takođe je utvrđeno da nijesu sačinjavani izvještaji sa službenog puta, što nije u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, obzirom da subjekt revizije nije unutrašnjim aktom uredio ovu oblast poslovanja.

   - **Obračun troškova službenih putovanja i popunjavanje putnih naloga, treba vršiti na način kako je to propisano Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, obzirom da subjekt revizije nije unutrašnjim aktom uredio ovu oblast poslovanja.**

6. DEMOKRATSKA UNIJA ALBANACA

6.1. Prihodi

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao ukupne prihode u iznosu od 14.923,90€, koji se odnose na prihode iz budžeta jedinica lokalne samouprave u iznosu od 14.838,73€ i prihode od kamata u iznosu od 2,06€.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2013. i 2014. godini:

R/B	Opis	Ostvareni prihodi za 2013. godinu	Učešće (%)	Ostvareni prihodi za 2014. godinu	Učešće (%)
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	23.645,84	99,99%	14.838,73	99,43%
3	Ostali prihodi	2,06	0,01%	85,17	0,57%
UKUPNO		**23.647,90**	**100,00%**	**14.923,90**	**100,00%**

6.2. Rashodi

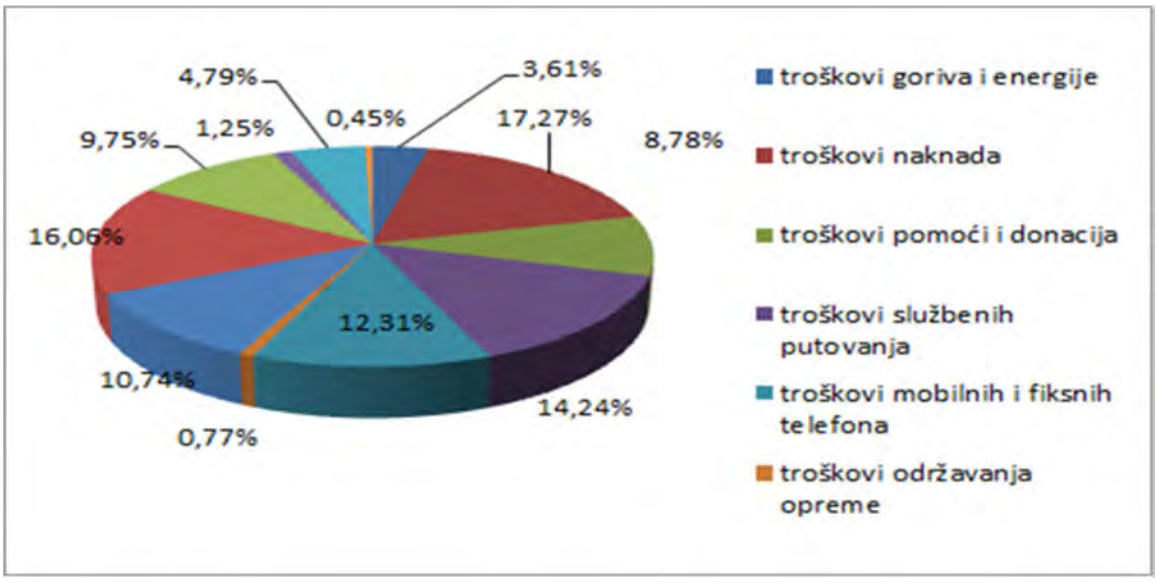
Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao rashode u ukupnom iznosu od 24.044,95€ i isti se odnose na troškove goriva i energije u iznosu od 867,85€, troškove naknada u iznosu od 4.151,55€, troškovi pomoći i donacija u iznosu od 2.110,00€, troškove službenih putovanja u iznosu od 3.424,00€, troškove PTT usluga u iznosu od 2.956,46 €, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 184,50€, troškove zakupa u iznosu od 2.582,40€, troškove reklame i propagande u iznosu od 3.861,30€, troškove amortizacije u iznosu od 2.344,63€, troškove intelektualnih usluga u iznosu od 300,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 1.151,41€ i ostale troškove u iznosu od 107,85€.

U naredoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2013 i 2014.godini

redni broj	vrsta troška	iznos 2013	% učešća	1znos 2014	% učešća
1	troškovi goriva i energije	1.851,22	7,44%	867,85	3,61%
2	troškovi naknada	4.880,00	19,62%	4.151,55	17,27%
3	troškovi pomoći i donacija	2.370,00	9,53%	2.110,00	8,78%
4	troškovi službenih putovanja	1.210,00	4,87%	3.424,00	14,24%
5	troškovi mobilnih i fiksnih telefona	3.848,40	15,48%	2.959,46	12,31%
6	troškovi održavanja opreme	627,26	2,52%	184,50	0,77%
7	troškovi zakupa poslovnog prostora	2.400,00	9,65%	2582,40	10,74%
8	troškovi reklame i propagande	1.320,21	5,31%	3861,30	16,06%
9	troškovi amortizacije	1.953,88	7,86%	2.344,63	9,75%
10	troškovi intelektualnih usluga	500,00	2,01%	300,00	1,25%
11	troškovi reprezentezacije	3.041,77	12,23%	1.151,41	4,79%
12	ostali troškovi	864,12	3,47%	107,85	0,45%
	ukupno	24.866,86	100%	24.044,95	100%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi naknada sa 17,27%, troškovi reklame i propagande 16,06%, troškovi službenih putovanja 14,24%, troškovi mobilnih i fiksnih telefona 12,31%, troškovi zakupa poslovnog prostora 10,74%, i td.

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova.

6.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Demokratske unije Albanaca, utvrđene su nepravilnosti i date preporuke za otklanjanje istih a odnosile su se na obračun i uplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade, obezbjeđivanje vođenja analitičke evidencije osnovnih sredstava i evidencije potraživanja od lokalnih samouprava, smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne, dokumentovanje svih troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom i pravilno klasifikovanje troškova shodno važećem Pravilniku o kontnom okviru.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije nije realizovao preporuke koje se odnose na obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstava i evidencije potraživanja od lokalnih samouprava i preporuku koja se odnosi na dokumentovanje svih troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom, a djelimično je realizovao preporuke koje se odnose na obračun i isplatu poreskih obaveza na isplsćene naknade fizičkim licima, pravilno klasifikovanje troškova i smanjenje gotovinskih isplata.

6.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske unije albanaca koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (52/15 od 17.12.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/181), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 21.12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske unije albanaca
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske unije Albanaca za 2014. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje** na navedeno u Izvještaju pod tačkom (8.1.4.1- Blagajničko poslovanje Glavnog odbora i tačkom 8.2.2.11 – Troškovi reprezentacije).

Revizijom pravilnosti je utvrđeno da subjekt revizije finansijske i druge aktivnosti nije uskladio sa svim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosljedno primjenjivao odredbe Zakona o radu, Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o računovodstvu kao ni Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Sljedeće nepravilnosti i nedosljedna primjena zakonskih i drugih propisa je uticala na izražavanje uslovnog mišljenja:

1. Subjekt revizije je pravdao troškove u iznosu od 1.708,30€, nepotpunom ili neadekvatnom dokumentacijom. Nepotpunom dokumentacijom pravdani su troškovi naknada aktivistima u iznosu od 1.500,00€ (nije dokumentovano preuzimanje gotovine), a neadekvatnom dokumentacijom pravdani su troškovi reprezentacije u iznosu od 208,30€ (prezentirane fakture za pravdanje iz 2013. godine).

   - **Subjekt revizije treba da sve troškove dokumentuje adekvatnom i potpunom dokumentacijom.**

2. Subjekt revizije je izvršio popis osnovnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2014. godine i prezentirao podatke o vrsti osnvnog sredstva, količini i inventarnom broju bez vrijednosti, ali nije prezentirao dokaz da je vršen popis potraživanja, obaveza i novčanih sredstava u blagajni i na žiro računu. Takođe nije sačinio izvještaj o popisu na način kako je to propisano Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

   - **Subjekt revizije na kraju finansijske godine treba da izvrši popis imovine (stalne i obrtne) i obaveza, usaglasi knjigovodstveno sa stvarnim stanjem i sačini izvještaj o popisu shodno važećem Pravilniku.**

3. Subjekt revizije je za obavljanje poslova na sistematizovanom radnom mjestu (koordinator ogranka) tokom 2014. godine isplaćivao mjesečnu naknadu u iznosu od 200,00€ shodno Ugovoru o djelu (br. 32/2013).

   - **Subjekt revizije sa izvršiocem za obavljanje poslova na sistematizovanom radnom mjestu (kordinator u ogranku) treba da zaključi ugovor shodno odredbama Zakona o radu.**

4. Revizijom su utvrđeni nedostaci kod zaključenih ugovora o djelu i to: isti ne sadrže pravni osnov, nije precizno utvrđena obaveza i period angažovanja izvršioca i isti nijesu potpisani od strane izvršioca posla.

- **Ugovor o djelu treba da sadrži pravni osnov za zaključivanje istog, precizno definisanu obavezu i period angažovanja izvršioca i isti treba da bude potpisan od strane naručioca i izvršioca posla.**

5. Subjekt revizije nije u poslovnim knjigama razgraničio podatke o prihodima i troškovima koji se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.

   - **U cilju preciznijeg izvještavanja u poslovnim knjigama treba razgraničiti evidenciju prihoda i troškova koji se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje**.

6. Subjekt revizije nije donio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta već je, Glavni odbor odlukom broj 04/2012, utvrdio potrebna radna mjesta i iznos naknade za obavljanje tih poslova.

   - **Subjekt revizije treba da Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrdi potrebna radna mjesta.**

7. Subjekt revizije nije unutrašnjim aktom utvrdio ko ostvaruje parvo na naknadu za potrošnju mobilnih telefona kao ni visinu pomenute naknade.

   - **Preporučujemo subjektu revizije da unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvarariuje parvo na naknadu za potrošnju mobilnih telefona kao i limit za potrošnju istih.**

7. UDRUŽENJE GRAĐANA, „NOVSKA LISTA”

7.1. Prihodi

Subjekt revizije je u Godišnjem finansijskom izvještaju (bilansu uspjeha) iskazao prihode u iznosu od 11.162,25€, a odnose se na prihode iz budžeta lokalne samouprave Herceg Novi, u iznosu od 10.662,25€ i prihode od priloga fizičkih lica u iznosu od 500,00€. Od navedenih prihoda iznos od 8.699,64€ odnosi se na prihode za redovan rad i rad odborničkog kluba, dok se prihodi u iznosu od 2.462,61€ odnose na prihode za izbornu kampanju (izbori održani u Herceg Novom 14.12.2014. godine).

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2014. godini

redni broj	vrsta prihoda	iznos	%
1	prihodi iz budžeta lokalne samouprave	10.662,25	96%
2	prihodi od priloga fizičkih lica	500,00	4%
	ukupno	11.162,25	100%

7.2. Rashodi

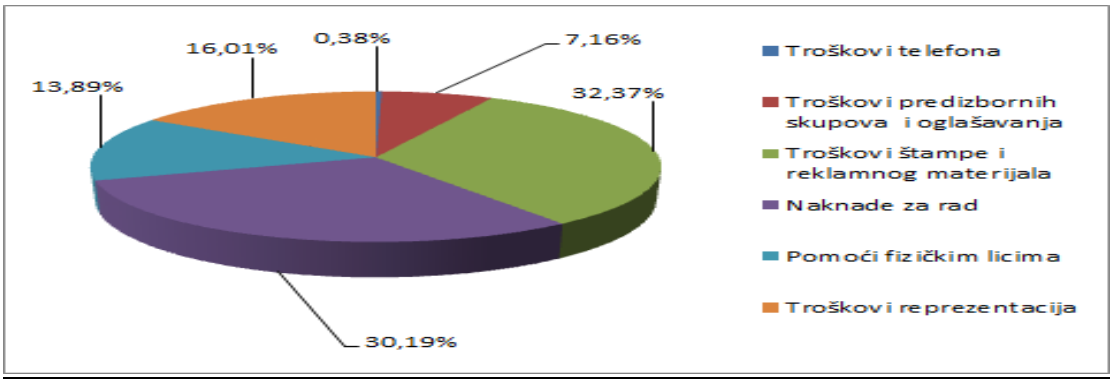
Revizijom na osnovu prezentirane dokumentacije i iskazanih podataka u Bilansu uspjeha utvrđeno je da je subjekt revizije iskazao troškove u ukupnom iznosu od 11.162,75€ i isti se odnose na troškove telefona u iznosu od 42,16€, troškove predizbornih skupova i oglašavanja u iznosu od 799,78€,troškove štampe reklamnog materijala u iznosu od 3.613,10€, troškove naknada za rad u iznosu od 3.370,00€, troškovi pomoći fizičkim licima u iznosu od 1.550,00€ i troškove reprezentacije u iznosu od 1.781,71€ . Od ukupno iskazanih troškova iznos od 5.562,61€ odnosi se na troškove izborne kampanje, a ostatak na troškove za redovno poslovanje.

U naredoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2014. godini

R/B	Vrsta troška	Iznos	Učešće %
1.	Troškovi telefona	42,16	0,38%
2.	Troškovi predizbornih skupova i oglašavanja	799,78	7,16%
3.	Troškovi štampe i reklamnog materijala	3.613,10	32,37%
4.	Naknade za rad	3.370,00	30,19%
6.	Pomoći fizičkim licima	1.550,00	13,89%
7.	Troškovi reprezentacija	1.787,71	16,01%
	Ukupno	11.162,75	100,00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi štampe i reklamnog materijala sa 32,37%, troškovi naknada za rad sa 30,19%, troškovi reprezentacije sa 16,01%, troškovi pomoći fizičkim licima sa 13,89% troškovi predizbornih skupova i oglašavanja sa 7,16% i sl.

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova u 2014. godini.

7.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti udruženje građana "NOVSKA LISTA " koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 23.12.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/189), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 25. 12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja udruženja građana "NOVSKA LISTA
za 2014. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da ne postoje materijalno značajne greške ili značajna odstupanja kod zvanično prezentiranog Godišnjeg finansijskog izvještaja, udruženja građana "NOVSKA LISTA za 2014. godinu, pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

Revizijom pravilnosti je utvrđeno da subjekt revizije finansijske i druge aktivnosti nije uskladio sa svim zakonskim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu odredaba člana 18 i 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticalo je sljedeće:

1. Revizijom je utvrđeno da udruženje građana "Novska Lista" svoje poslovanje obavlja preko računa fizičkog lica (lica ovlašćenog za zastupanje udruženja.) Navedeni žiro račun subjekt revizije je koristio za redovno poslovanje i za potrebe izborne kampanje što nije u skladu sa članom 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

   - **Podnosilac proglašene i potvrđene izborne liste je dužan da otvori poseban račun za potrebe izborne kampanje shodno članu 18 Zakonao finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

   - **Preporučujemo udruženju "Novska lista " da sticanjem statusa pravnog lica obezbijedi mogućnost otvaranja žiro računa preko kojeg će vršiti sve finansijske transakcije iz redovnog poslovanja. Sticanjem statusa pravnog lica omogućilo bi istom sprovođenje finansijskih i drugih radnji u skladu sa važećim zakonskim propisima (zaključivanje ugovora,plaćanje poreskih obaveza, plaćanje obaveza dobavljačima preko žiro računa i sl).**

2. Subjekt revizije nije shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja obezbjedio vođenje računovodstvene evidencije o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu visini i strukturi prihoda,imovine i rashoda.

   Subjekt revizije je Godišnji finansijski izvještaj sačinio na osnovu raspoložive dokumentacije (računa, odluka, bančinih izvoda i sl.). Podaci iskazani u finansijskom izvještaju odgovaraju podacima u prezeniranoj dokumentaciji.

   - **Subjekt reizije je shodno članu 37 Zakona dužan da obezbijedi vođenje računovodstvene evidencije o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu visini i strukturi u skladu sa propisima Ministarstva finansija i na osnovu istih sačinjava Godišnji finansijski izvještaj.**

8. NVO „IZBOR"

8.1. Prihodi

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama i Godišnjem finansijskom izvještaju (bilansu uspjeha) iskazao prihode u iznosu od 24.953,00€. Prihodi se odnose na prihode od donacija pravnih i fizičkih lica u iznosu od 18.715,00€ i na prihode iz budžeta lokalne samouprave Herceg Novi u iznosu od 6.237,00€. Dio prihoda u iznosu od 6.915,00€ odnosi se na prihode za redovno poslovanje NVO „IZBOR" dok se iznos od 18.037,00€ odnosi na prihode za finansiranje izborne kampanje.

Na osnovu iskazanih podataka u Izvještaju o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju (izbori održani 14.12.2014.godine u Herceg Novom) utvrđeno je da prihodi za finansiranje izborne kampanje iznose 25.645,27€ i da se isti odnose na prihode od lokalne samouprave Herceg Novi u iznosu od 6.236,74€, prihode od nenovčanih priloga pravnih lica u iznosu od 6.208,49€ i prihode od priloga fizičkih lica u iznosu od 13.200,00€. Prilog od fizičkog lica u iznosu od 1.100,00€ uplaćen je nakon završetka izborne kampanje (15.01.2015.godine) .

Od ukupno iskazan prihoda od priloga iznos od 6.508,00€ se odnosi na nenovčane priloge pravnih i fizičkih lica (pružanje medijskih usluga i davanje u zakup bilborda).
Prihodi od lokalne samouprave Herceg Novi u iznosu od 6.236,74€ iskazani su po osnovu uplate 20% pripadajućih sredstava koje dobijaju podnosioci potvrđene izborne liste (741,43€) i uplate po osnovu osvojenih odborničkih mandata u iznosu od 5.495,31€.

Prilozi od pravnih lica u iznosu od 6.208,00€ iskazani su po osnovu nenovčanih priloga tj.pružanja medijskih usluga bez obaveze plaćanja istih što je dokumentovano ugovorima o donaciji.
Prilozi od fizičkih lica u iznosu od 13.200,00€ iskazani su po osnovu uplata u iznosu od 12.900,00€ i nenovčanih priloga u iznosu od 300,00€. Uplata priloga je vršena u iznosu od po 100,00€ do 2.000,00€, što odgovara zakonom utvrđenom iznosu.

NVO „IZBOR" u poslovnim knjigama i u Godišnjem finansijskom izvještaju nije iskazao prihode od nenovčanih priloga u iznosu od 6.508,00€ (od pravnih lica 6.208,00€ i od fizičkih lica 300,00€), koje je kao podnosilac izborne liste „IZBOR – Dušan Radović – Krušo" ostvario i iskazao u prezentiranom Izvještaju o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju (lokalni izbori u Herceg Novom.

8.2. Rashodi

Subjekt revizije je u Glavnoj knjizi i Godišnjem finansijskom izvještaju (bilansu uspjeha) iskazao troškove u ukupnom iznosu od 56.439,00€ i isti se odnose na: troškove kancelarijskog materijala i sitnog inventara u iznosu od 977,97€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 2.714,36€, troškove naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 1.140,54€, druge lične rashode u iznosu od 2.235,00€, troškove prevoza u iznosu od1.664,02€, troškove telefona u iznosu od 862,24€, troškove zakupa poslovnih prostora i opreme u iznosu od 28.608,41€, troškove reklame i propagande u iznosu od 16.660,73€, troškove intelektulnih usluga u iznosu od 214,43€, troškove reprezentacije u iznosu od 123,80€, troškovi sponzorstva i pomoći u iznosu od 910,00€ i ostale nematerijalne troškove u iznosu od 327,84€.

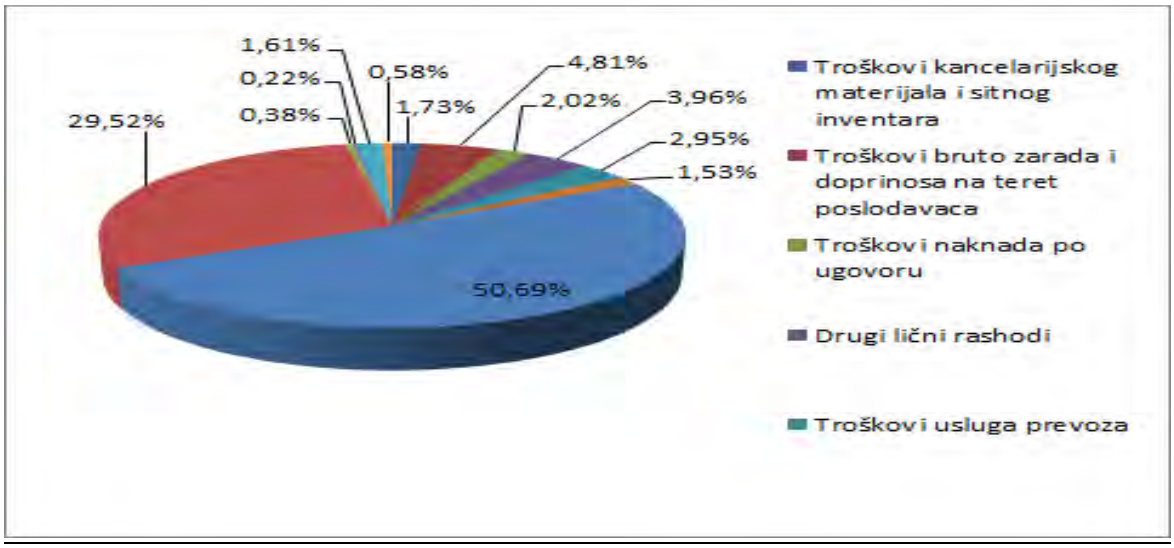
Na osnovu prezentiranog Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju utvrđeno je da se od ukupnih troškova na troškove izbornih kampanja odnosi iznos od 27.374,74€.

U naredoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2014.godini

r/b	Vrsta troška	Iznos	Procenat
1	Troškovi kancelarijskog materijala i sitnog inventara	977,97	1,73%
2	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavaca	2.714,36	4,81%
3	Troškovi naknada po ugovoru	1.140,54	2,02%
4	Drugi lični rashodi	2.235,00	3,96%
5	Troškovi usluga prevoza	1.664,02	2,95%
6	Troškovi telefona	862,24	1,53%
7	Troškovi zakupa poslovnog prostora i opreme	28.608,41	50,69%
8	Troškovi reklame i propagande	16.660,73	29,52%
9	Druge intelektualne usluge	214,43	0,38%
10	Troškovi reprezentacije	123,80	0,22%
11	Troškovi sponzorstva i pomoći	910,00	1,61%
12	Drugi nematarijalni troškovi	327,74	0,58%
13	**Ukupno**	**56.439,24**	**100,00%**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi zakupa sa 50,69%, troškovi reklame i propagande sa 29,52% i td.

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova.

8.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti NVO „IZBOR" Herceg Novi koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (55/15 od 25.12.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/192), nadležni Kolegijum u sastavu: član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 25. 12.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA NVO "IZBOR" HERCEG NOVI
ZA 2014. GODINU

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj NVO „IZBOR" Herceg Novi za 2014. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja,pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje** na navedeno u Izvještaju pod tačkom 9.2.1 – Prihodi

Revizijom pravilnosti je utvrđeno da subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio sa zakonskim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu odredbama člana 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, jer u Godišnjem konsolidovanom finansijskom izvještaju nije iskazao prihode od nenovčanih priloga koje je ostvario za finansiranje izborne kampanje, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Pregled utvrđenih nepravilnosti i datih preporuka

1. NVO „IZBOR" nije u poslovnim knjigama i u Godišnjem finansijskom izvještaju iskazao prihode od nenovčanih priloga u iznosu od 6.508,00€ (od pravnih lica 6.208,00€ i od fizičkih lica 300,00€), koje je kao podnosilac izborne liste „IZBOR – Dušan Radović – Krušo" ostvario iza finansiranje izborne kampanje (lokalni izbori u Herceg Novom).

   - **Subjekt revizije je bio u obavezi da u Godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama iskaže i prihode od nenovčanih priloga koje je ostvario za finansiranje izborne kampanje.**

2. NVO „IZBOR" je dana 22.11.2013. godine zaključila sa fizičkim licem ugovor o zakupu restorana "Belveder"koji se nalazi u Heceg Novom na period od pet godina koji je potpisan od strane Predsjednika Upravnog odbora NVO "IZBOR". Ugovorom je utvrđena godišnja zakupnina u iznosu od 22.000,00€ koja se za prvu godinu plaća odmah, nakon potpisivanja ugovora, dok se za ostale godine plaćanje vrši avansno (unaprijed za godinu)**.** NVO „IZBOR" je uplatio zakupninu za prvu godinu (period od 22.11.2013. godine do 22.11.2014. godine) dana 25.11.2013. godine u iznosu 22.000,00€, koju je iskazao kao trošak u 2014. godini. Dospjela ugovorena obaveza po osnovu zakupnine za 2015. godinu nije plaćena zakupodavcu.
   NVO „IZBOR" je zaključio ugovor o podzakupu predmetne nepokretnosti dana 01.01.2014. godine sa NVO „Ruski kulturni centar" – prof. Savo Vladislavić na period od pet godina. Shodno članu 5 navedenog ugovora predmetna nepokretnost data je u podzakup bez nadoknade. Ugovorom o podzakupu je definisano da poreske obaveze po osnovu izdavanja u podzakup navedene nepokretnosti snosi podzakupac, kao i troškove električne energije, vode i telekomunikacionih usluga.

   - **Subjekt revizije treba da preispita racionalnost davanja u podzakup nepokretnosti (restorana) bez naknade, budući da je po osnovu zakupa iste, iskazao troškove u poslovnim knjigama za 2014. godinu u iznosu od 22.000,00 €, a ukupni troškovi zakupa za ugovoreni period iznosi 110.000,00€**

3. Subjekt revizije u poslovnim knjigama nije izvršio razgraničenje prihoda i troškova koji se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje

   - **U cilju preciznijeg izvještavanja u poslovnim knjigama treba razgraničiti evidenciju prihoda i troškova koji se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje**.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA I EVROPSKIH INTEGRACIJA
ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g,. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG" br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG" br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 25.12. 2014. godine, (br. 4011-06-1799);
- Odluci o vršenju revizije DRI (broj: 40113- 041-1276) od 03.09.2015.godine.

Revizija će se vršiti u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG", br.07/15);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI);

Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije.

2. PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Zakonom o vanjskim poslovima („Sl. list CG", br. 46/10) je uređen način vođenja i vršenja vanjskih poslova, međusobni odnosi državnih organa u vršenju vanjskih poslova, osnivanje i rad diplomatskih i konzularnih predstavništava Crne Gore u inostranstvu, diplomatska i konzularna zvanja, prava i dužnosti diplomata i drugih zaposlenih u Ministarstvu vanjskih poslova i diplomatsko-konzularnim predstavništvima, postupak sticanja, upravljanja i raspolaganja imovinom u inostranstvu koja je neophodna za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Ministarstvo vanjskih poslova je nadležni organ državne uprave za sprovođenje utvrđene vanjske politike**.** Ministarstvo usklađuje i koordinira vanjsko-političke i druge međunarodne aktivnosti koje u okviru svoje nadležnosti sprovode državni organi i organi državne uprave.

Organi međusobno sarađuju u vršenju vanjskih poslova za koje su nadležni na osnovu Ustava.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija vrši sledeće poslove:

1) Predstavlja Crnu Goru u odnosima sa drugim državama, međunarodnim organizacijama i drugim međunarodnim institucijama, kao i sa njihovim predstavništvima u Crnoj Gori, u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim pravom;
2) Komunicira i koordinira komunikaciju drugih organa sa diplomatskim i drugim predstavništvima drugih država i misijama međunarodnih organizacija u Crnoj Gori;
3) Vrši diplomatsko-konzularne poslove i druge stručne poslove koji se odnose na ostvarivanje političkih, ekonomskih, kulturno-informativnih i drugih odnosa sa drugim državama i međunarodnim organizacijama;
4) Izdaje diplomatske i službene pasoše i vodi propisanu evidenciju o njima, u skladu sa zakonom;
5) Štiti interese Crne Gore, njenih državljana i pravnih lica u inostranstvu;
6) Razvija saradnju sa iseljenicima iz Crne Gore i njihovim organizacijama;
7) Analizira i procjenjuje razvoj regionalnih i međunarodnih odnosa i dešavanja, naročito u oblasti vanjske i bezbjednosne politike;
8) Analizira međunarodni položaj Crne Gore, bilateralne odnose sa drugim državama, informacije stranih medija koje se odnose na Crnu Goru i aktivnosti u međunarodnim organizacijama, kao i informacije i analize specijalizovanih instituta i institucija;

9) Promoviše ekonomske interese Crne Gore u inostranstvu;
10) Koordinira međunarodnu razvojnu i humanitarnu pomoć;
11) Unapređuje međukulturalni dijalog i saradnju u oblasti kulture, obrazovanja i sporta u međunarodnim odnosima;
12) Predlaže Vladi vanjsku politiku;
13) Predlaže Vladi priznavanje država, kao i uspostavljanje i prekid diplomatskih i konzularnih odnosa sa drugim državama;
14) Predlaže Vladi učlanjenje, odnosno učešće Crne Gore u međunarodnim organizacijama i integracijama, kao i druge oblike multilateralne saradnje;
15) Priprema predloge zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti vanjskih poslova, daje mišljenje o predlozima zakona i drugih propisa u vezi sa vanjskim poslovima za koje su nadležni drugi organi;
16) Vrši poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaključivanje i izvršavanje međunarodnih ugovora i drugim propisima ili međunarodnim ugovorima;
17) Predlaže Vladi postavljenje i opoziv šefova diplomatsko-konzularnih predstavništava;
18) Učestvuje u poslovima vezanim za akreditaciju zvaničnih predstavnika država i međunarodnih organizacija u Crnoj Gori;
19) Učestvuje u organizaciji i realizaciji zvaničnih i drugih međunarodnih posjeta na državnom nivou, uključujući i posjete delegacija i poslanika Skupštine;
20) Učestvuje u pripremama za učešće crnogorskih predstavnika na međunarodnim pregovorima i sastancima;
21) Priprema i daje pravna mišljenja o pitanjima iz međunarodnog prava;
22) U saradnji sa drugim nadležnim organima vrši poslove razgraničenja Crne Gore sa susjednim državama, priprema i čuva dokumentaciju o državnoj granici u skladu sa zakonom kojim se uređuje granična kontrola;
23) Sprovodi postupak sticanja, održavanja, raspolaganja i otuđivanja pokretnom i nepokretnom imovinom u inostranstvu koja je neophodna za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava;
24) Prikuplja i čuva dokumentaciju o vanjskoj politici Crne Gore, podstiče naučno-istraživački rad i obrazovanje u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa;
25) U saradnji sa drugim nadležnim organima organizuje, održava i štiti sisteme informatičkih, telekomunikacijskih, kurirskih i drugih veza sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima i drugim informacionim sistemima;
26) U saradnji sa drugim nadležnim organima vrši poslove na obezbjeđenju Ministarstva, diplomatsko-konzularnih predstavništava i zaposlenih u njima;
27) Vrši i druge poslove određene zakonom.

Ministar vanjskih poslova rukovodi radom Ministarstva. Ministar može, radi unapređenja ukupnih aktivnosti Ministarstva, obrazovati savjetodavna tijela sastavljena od stručnjaka iz odgovarajućih oblasti.

Poslove iz svoje nadležnosti Ministarstvo obavlja neposredno i preko diplomatsko-konzularnih predstavništva Crne Gore. Diplomatska predstavništva CG u inostranstvu su: ambasade, misije Crne Gore pri međunarodnim organizacijama i konzularna predstavništva.

Sa stanjem 31.12.2014.godine Crna gora je imala 34 (trideset četiri) Diplomatsko konzularna predstavništva i to: 24 Ambasade, 6 (šest) misija pri međunarodnim organizacijama i 4 (četiri) konzularna predstavništva.

Diplomatsko - konzularna i druga predstavništva Crne Gore u inostranstvu finansijsko poslovanje obavljaju u jednoj ili više konvertibilnih nacionalnih valuta zemlje prijema.

II ORGANIZACIONE JEDINICE I NJIHOV DJELOKRUG

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru unutrašnjih organizacionih jedinica i to**:**

1. GENERALNI DIREKTORAT ZA BILATERALNE POSLOVE
2. GENERALNI DIREKTORAT ZA MULTILATERALNE POSLOVE I REGIONALNU SARADNJU
3. GENERALNI DIREKTORAT ZA EKONOMSKU DIPLOMATIJU I KULTURNU SARADNJU
4. GENERALNI DIREKTORAT ZA KONZULARNE POSLOVE
5. GENERALNI DIREKTORAT ZA NATO I POLITIKU BEZBJEDNOSTI
6. GENERALNI DIREKTORAT ZA EVROPSKE POSLOVE
7. GENERALNI DIREKTORAT ZA KOORDINACIJU PROGRAMA POMOĆI EU
8. ODJELJENJE ZA ODNOSE SA JAVNOŠĆU I KOMUNIKACIONU PODRŠKU INTEGRACIONIM PROCESIMA
9. ODJELJENJE ZA MEĐUNARODNO-PRAVNE POSLOVE
10. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU
11. ODJELJENJE ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA
12. DIPLOMATSKA AKADEMIJA
13. ODJELJENJE ZA NORMATIVNO-PRAVNE POSLOVE
14. ODJELJENJE ZA UPRAVLJANJE INFORMACIONIM SISTEMIMA
15. DIPLOMATSKI PROTOKOL
16. KABINET MINISTRA
17. KANCELARIJA ZA PODRŠKU GLAVNOM PREGOVARAČU
18. SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE
19. SLUŽBA ZA ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKE POSLOVE
20. UPRAVA ZA DIJASPORU
21. DIPLOMATSKO-KONZULARNA PREDSTAVNIŠTVA CRNE GORE U INOSTRANSTVU (Ambasade, Misije pri međunarodnim organizacijama, Konzularna predstavništva)

U Generalnom direktoratu za bilateralne poslove obavljaju se sledeći poslovi uspostavljanje, unapređenje i razvoj diplomatskih i ukupnih odnosa i saradnje Crne Gore sa drugim državama i jačanje njenog međunarodnog položaja; pripremanje i realizaciju bilateralnih posjeta; praćenje i analiziranje unutrašnje situacije i vanjsko-političkih aktivnosti drugih država; izradu izvještaja, analiza, bilješki, podsjetnika, platformi za razgovore i učešće u pregovorima, te drugih dokumenata I sl.

U Generalnom direktoratu za multilateralne poslove i regionalnu saradnju vrše se poslovi koji se odnose na: učešće Crne Gore u regionalnim i globalnim inicijativama i forumima, saradnju Crne Gore s UN-om, OEBS-om, SE i drugim međunarodnim organizacijama, specijalizovanim agencijama, međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama, zajednicama država, regionalnim organizacijama i drugim inicijativama i programima, kao i praćenje njihovih aktivnosti; angažovanje u pripremi i izradi dokumenata i stavova za nastup Crne Gore na međunarodnim konferencijama i drugim skupovima I sl.

U Generalnom direktoratu za ekonomsku i kulturnu saradnju vrše se poslovi koji se odnose na koordinaciju i unapređenje međunarodne ekonomske i kulturne saradnje; promociju ekonomskih i kulturnih interesa Crne Gore u inostranstvu; koordinaciju promocije spoljne trgovine i prezentacije ekonomskih potencijala i kulture Crne Gore radi privlačenja direktnih stranih investicija u cilju ekonomske valorizacije; podsticanje internacionalizacije crnogorske privrede i kulture; koordinaciju i učestvovanje u zaključivanju bilateralnih i multilateralnih ekonomskih i investicionih sporazuma I dr.

U Generalnom direktoratu za konzularne poslove vrše se poslovi koji se odnose na: zaštitu prava i interesa Crne Gore, njenih državljana i pravnih lica u inostranstvu; razvijanje veza sa građanima Crne Gore koji se nalaze na radu i boravku u inostranstvu; sprovođenje vanjske politike Crne Gore u oblasti konzularnih odnosa i državnih granica I sl.

U Generalnom direktoratu za NATO i politiku bezbjednosti vrše se poslovi koji se odnose na: političku koordinaciju procesa evroatlantskih integracija uključujući pripreme i izradu dokumenata i stavova za nastup Crne Gore na međunarodnim konferencijama u organizaciji NATO-a; učestvovanje u razgovorima, na međunarodnim konferencijama, u parlamentarnoj saradnji, na seminarima i okruglim stolovima iz oblasti evroatlantskih integracija; koordinaciju u oblastima politike bezbjednosti, saradnje u oblasti kontrole naoružanja i razoružanja i bezbjednosti, uključujući poslove u vezi sa ispunjavanjem obaveza na ovom planu koje proističu iz relevantnih konvencija i dokumenata UN-a, NATO-a, SE, OEBS-a, koordinaciju u vezi sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU (ZSBP) i Zajedničkom vanjskom i odbrambenom politikom EU (ZSOP), učešće u izradi nacionalnih strateških dokumenata iz ove oblasti; koordinaciju procesa regionalne saradnje u oblasti bezbjednosti i sl.

U Generalnom direktoratu za evropske poslove vrše se poslovi koji se odnose na: upravljanje procesom pridruživanja i pristupanja Crne Gore EU u dijelu koji se odnosi na redovno praćenje sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njenih država članica (u daljem tekstu: SSP), sa jedne strane, i Crne Gore, sa druge strane, kao i koordinaciju i praćenje rada zajedničkih tijela osnovanih SSP-om i sl.

U Generalnom direktoratu za koordinaciju programa pomoći Evropske unije vrše se poslovi koji se odnose na: koordinaciju procesa programiranja, monitoringa i evaluacije programa pretpristupne podrške EU; koordinaciju saradnje državnih organa sa institucijama, organima i tijelima EU, njenim državama članicama, drugim zemljama i međunarodnim organizacijama, u oblastima povezanim sa programima pretpristupne podrške EU; horizontalna pitanja, organizacioni menadžment, izvještavanje o nepravilnostima i upravljanje rizicima u okviru decentralizovanog upravljanja sredstvima EU podrške i dr.

Organ uprave u sastavu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija je Uprava za dijasporu. Uprava za dijasporu vrši poslove koji se odnose na: očuvanje i njegovanje jezika, kulture i tradicije, afirmaciju i jačanje državnog identiteta i pripadnosti državi Crnoj Gori; uspostavljanje kontakata sa iseljenicima i njihovim organizacijama; podsticanje na organizovanje i umrežavanje pojedinaca i organizacija u dijaspori; uspostavljanje baze podataka o iseljenicima i njihovim organizacijama; jačanje komunikacije, međusobnog informisanja i izdavačke djelatnosti; pomoć u njegovanju i promociji kulturnih vrijednosti Crne Gore u iseljeničkim sredinama; njegovanje istorijskog i kulturnog nasljeđa crnogorskog iseljeništva i pružanje podrške tim istraživanjima; obnovu jezičkih, kulturnih, identitetskih karakteristika iseljeništva kod kojeg su ta obilježja tokom procesa asimilacije izgubljena; unaprjeđivanje privrednog partnerstva sa dijasporom, kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

2.1. Diplomatsko-konzularna i druga predstavništva

Diplomatska predstavništva Crne Gore u inostranstvu su: ambasade i stalne misije pri međunarodnim organizacijama i konzularna predstavništva.

Konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu su: generalni konzulat, konzulat, vicekonzulat i konzularna agencija.

Specijalna misija privremeno predstavlja Crnu Goru u stranoj državi ili pri međunarodnoj organizaciji, radi vršenja posebnih zadataka.

Osnivanje i zadatke specijalne misije, imenovanje njenog šefa, način finansiranja i uslove rada uređuje Vlada, na predlog Ministarstva, u skladu sa međunarodnim sporazumom.

U inostranstvu se mogu osnivati i kulturno-informativni centri, privredna i druga predstavništva.
Nadzor nad radom predstavništava iz stava 1 ovog člana, kao i koordinaciju njihovog rada vrše diplomatsko-konzularna predstavništva.

Način osnivanja i druga pitanja od značaja za osnivanje predstavništava propisuje Vlada.
Sa stanjem 31.12.2014. godine Crna gora je imala 34 (trideset četiri) Diplomatsko konzularna predstavništva i to: 24 Ambasade, 6 (šest misija pri međunarodnim organizacijama i 4 (četiri) konzularna predstavništva.

2.2. Poslovi diplomatskog predstavništva

Diplomatsko predstavništvo vrši poslove utvrđene Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima, odnosno Bečkom konvencijom o predstavljanju država u njihovim odnosima sa međunarodnim organizacijama univerzalnog značaja, a naročito:

1) Predstavlja i zastupa interese Crne Gore u državi prijema ili međunarodnoj organizaciji;
2) Štiti interese Crne Gore, njenih državljana i pravnih lica;
3) Podstiče i razvija bilateralne odnose, političku, ekonomsku, naučno-kulturnu i ukupnu saradnju između Crne Gore i države prijema;
4) Izvještava Ministarstvo o unutrašnjim događanjima i vanjsko-političkom položaju države prijema, kao i o aktivnostima države prijema, odnosno međunarodne organizacije;
5) Informiše organe, institucije i javnost države prijema, odnosno međunarodnu organizaciju o razvoju i aktivnostima Crne Gore;
6) Po potrebi učestvuje u pregovorima, pripremama za zaključivanje međunarodnih ugovora i u radu međunarodnih konferencija;
7) Vrši i druge poslove utvrđene zakonom, drugim propisima, kao i instrukcijama Ministarstva.

Ministarstvo se stara da rad diplomatsko-konzularnih predstavništava bude efikasan i ekonomičan i obezbjeđuje kadrovske, materijalne i prostorne uslove za njihov rad. Ministarstvo vrši nadzor nad radom diplomatsko-konzularnih predstavništava preko diplomate u zvanju ambasadora u Ministarstvu ili opunomoćenog ministra, koga odredi ministar. Glavni diplomatski inspektor je u vršenju svojih poslova nezavisan i nepristrasan.

Poslove nadzora u konzularnoj oblasti, finansijama, bezbjednosti i drugim oblastima mogu vršiti i drugi državni službenici koje za to ovlasti ministar.

Bliža ovlašćenja glavnog diplomatskog inspektora i način sprovođenja nadzora nad radom diplomatsko-konzularnih predstavništava propisuje Ministarstvo.

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Ministarstvu i diplomatsko-konzularnim predstavništvima primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima i opšti propisi o radu, ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano.

U skladu sa članom 88. Zakona o državnoj upravi, utvrđeno je da organi državne uprave, izuzev organa u sastavu, samostalno raspolažu sredstvima za vršenje djelatnosti. Sredstva za rad organa u sastavu obezbjeđuju se u okviru sredstava za rad ministarstva i njima raspolaže ministarstvo u čijem je sastavu taj organ.

Članom 93 Zakona o državnoj upravi utvrđeno je, da je za zakonito korišćenje sredstava organa državne uprave odgovoran ministar, odnosno drugo ovlašćeno lice. U periodu vršenja revizije nadležni ministar je bio dr Igor Lukšić, dok je službenik za odobravanje, osim Ministra, bio i generalni sekretar Predrag Stamatović.

Članom 94 Zakona o državnoj upravi utvrđeno je da kontrolu zakonitosti korišćenja sredstava za rad organa državne uprave vrši Ministarstvo finansija, u skladu sa zakonom.

2.3. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

2.4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

2.5. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

1. Finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja ili;
2. Finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

2.6 Kriterijumi za reviziju pravilnost

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore", br.20/14);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2015.godinu („Sl. list CG", br.59/14 i 47/15);
- Zakon o radu („Sl. list CG", br.49/08,...,31/14);
- Zakon o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG", br. 39/11,..., 53/14);
- Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika („Sl. list CG", br.14/12);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG", br.65/01,...,04/07 i „Sl. list CG", br.86/09,...,79/15);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG",br.13/07,...,08/15);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list CG", br.42/11...28/15);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list CG", br.21/09, 40/11);
- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list CG", br.73/08,...,34/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG", br. 26/12);
- Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru („Sl. list CG", br. 50/12)
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština („Sl. list RCG", br.35/05,...,81/05 i „Sl. list CG", br.2/13);
- Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG", br.23/14);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG",br.76/10,...,49/14);
- Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl. list CG", br.53/14 i 72/15);
- Uputstvo za obračun bruto zarada („Sl. list CG", br.5/11).

Ministarstvo je shodno članu 13 Zakona donijelo Knjigu procedura koja sadrži sledeća interna uputstva, pravila i procedure:

- Pravilnik o finansijsko-materijalnom poslovanju diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore (br.05/1-966 od 27.04.2009);
- Uputstvo o režijskim troškovima i uređenju službenih stanova diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore (br.05/1-966 od 27.04.2009);
- Uputstvo o korišćenju sredstava za reprezentaciju u DKP Crne Gore (br.05/1-966 od 27.04.2009);
- Instrukcija o organizaciji i troškovima koktela u DKP Crne Gore (br.05/1-966 od 27.04.2009);

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaradama i naknadama zaposlenih u DKP Crne Gore (br.05/7-784/3 od 30.05.2012.);
- Interna procedura procesa evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura (br.05/3-2981 od 26.07.2013.);
- Interno pravilo za izradu internih akata koji se primjenjuju u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/1-1639 od 18.04.2013.);
- Interno pravilo o postupku odobravanja službenog putovanja (br.05/1-1640 od 18.04.2013.);
- Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/3-2314 od 12.06.2013.);
- Pravilnik o unutrašnjem redu u zgradi Ministarstva finansija i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/3-3110 od 10.10.2011.);
- Pravilnik o stanovima u DKP (br.05/01-593 od 24.02.2009.);
- Pravilnik o korišćenju mobilnih telefona za zaposlene u DKP (br.05/1-593/1 od 03.03.2009.);
- Pravilnik o službenim vozilima DKP Crne Gore u inostranstvu (br.05/1-593 od 03.03.2009.);
- Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/7-3/15 od 12.06.2013.);
- Vodič o pravima i obavezama službenika na osnovu rasporeda u DKP (br.05/3-4040/11 od 31.10.2013.);
- Vodič za pristup informacijama u posjedu Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/3-4040/12 od 31.10.2013);
- Interna procedura: obavezno kreiranje kopija podataka (br.05/3-4040/9 od 30.10.2013.);
- Interna procedura procesa sprovođenja javnih nabavki šopingom (br.05/3-4040/2 od 30.10.2013.);
- Interna procedura o evidenciji imovine (br.05/3-4040/6 od 30.10.2013.);
- Interno pravilo o blagajničkom poslovanju (br.05/3-4040/4 od 30.10.2013.);
- Interna procedura procesa finansijskog izvještavanja (br.05/3-4040/7 od 30.10.2013.);
- Interna procedura o obračunu i isplati zarada (br. 05/3-4040/8 od 30.10.2013.);
- Interna procedura procesa planiranja budžeta (br. 05/3-4040/10 od 30.10.2013.);
- Interna procedura o kreiranju korisničkih lozinki (br.05/3-4040/5 od 30.10.2013.);
- Pravilnik o unutrašnjem redu u zgradi Generalnog direktorata za konzularne poslove Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija (br.05/3-4040/1 od 30.10.2013.);
- Povelja unutrašnje revizije (br.05/3-4040/3 od 30.10.2013.).

2.7. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.
U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i interne kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.
Kontrola izdataka izvršena je primjenom uzorka od 83%. Materijalnost na nivou ukupnih izdataka utvrđena je u iznosu od 146.190,30€ (1% ukupnih izdataka subjekta revizije, za 2014. godinu koji su iznosili 14.619.032,79€).

3. MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40113-041-1276 izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne materijalne greške. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa smatramo da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 05/7-809/6 od 14.04.2016. godine) na Preliminarni izvještaj (DRI br. 40113/16-041-126/13) nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata Dragiša Pešić, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 22.04.2016. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014. godinu nije u svim materijalno značajnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizijom je utvrđeno (na osnovu 18 revidiranih DKP-a), da je subjekt revizije izvršio isplatu na ime troškova zakupa poslovnih prostora i stanova za potrebe DKP –a u iznosu od 456.558,05€ na osnovu neadekvatne dokumentacije, da je na ime naknada za troškove stanovanja zaposlenim u DKP isplatio sredstva u većem iznosu za 592.654,59€ od Uredbom utvrđenog limita, da u Izvještaju o neizmirenim obavezama (Obrazac V) nije iskazao obaveze u iznosu od 300.163,87€, kao i da nije vršio evidentiranje i plaćanje dijela izdataka u iznosu od 184.387,00€ sa odgovarajućih pozicija shodno važećem Pravilniku, što predatavlja materijalno značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost (146.190,30€) pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE**.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija nije finansijske transakcije i druge aktivnosti u svim materijalnim aspektima uskladio sa zakonima i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenost poslovanja subjekta revizije sa sledećim propisima: Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o državnoj imovini; Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o radu, Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o vanjskim poslovima, Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijkih kontrola u javnom sektoru, Uredbom o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, Uredbom o naknadama troškova državnih službenika i namještenika, Uputstvom o radu Državnog trezora, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u MVPEI, Pravilnom o zapošljavanju lokalnog osoblja i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE.**

PREGLED UTVRĐENIH NEPRAVILNOSTI, SUGESTIJA I DATIH PREPORUKA

1. Poslove iz svoje nadležnosti Ministarstvo obavlja neposredno i preko DKP-a. Diplomatsko - konzularna predstavništva Crne Gore su: ambasade, Stalne misije Crne Gore pri međunarodnim organizacijama i konzularna predstavništva.

   Sistem evidencije Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija zasniva se na gotovinskoj osnovi, Ministarstvo je povezano sa informacionim sistemom SAP (softver Državnog trezora u kome se evidentira trezorsko poslovanje).Ministarstvo ne obezbjeđuje vođenje svoje glavne knjige već evidentiranje izdataka vrši kroz SAP-program Državnog trezora. Izvršenje i evidentiranje izdataka diplomatsko-konzularnih predstavništava u Glavnoj knjizi Državnog trezora, ne obezbjeđuje se po pojedinačnim DKP-ima, već na nivou programa Diplomatsko konzularnih predstavništva po pozicijama izdataka. Poslovanje Diplomatsko konzularnih predstavništava utvrđeno je Pravilnikom o finansijsko-materijalnom poslovanju Diplomatsko konzularnih predstavništava Crne Gore (br.05/1-966 od 27.04.2009.godine).

   Shodno Internoj proceduri o procesu finansijskog izvještavanja (br.05/3-4040/7 od 30.10.2013.), finansijska služba Ministarstva je bila u obavezi da vodi Glavnu knjigu i sljedeće pomoćne evidencije: knjigu ulaznih faktura, analitičku evidenciju dobavljača, evidenciju blagajničkog poslovanja, evidenciju državne imovine i evidenciju potrošnje goriva. Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo u 2014.godini nije obezbjeđivalo vođenje računovodstvenih evidencija kako je to propisalo internom procedurom.

   Takođe je utvrđeno da Ministarstvo nije obezbjeđivalo evidenciju stalne imovine na računima klase (0) , kao ni evidenciju obaveza na računima (klase 2) kako je to predviđeno Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

   - **Subjekt revizije treba da shodno Internoj proceduri procesa finansijskog izvještavanja, obezbijedi vođenje glavne knjige i ostalih pomoćnih evidencija. Na obavezu vođenja glavne knjige i pomoćnih evidencija, dodatno ukazuje član 62 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Uputstvo o radu Državnog trezora (tačka 95), kao i specifičnost poslova koje obavlja Ministarstvo.**

   - **U glavnoj knjizi treba evidentirati sve poslovne promjene na odgovarajućim kontima shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

   - **Državna revizorska institucija preporučuje da subjekt revizije donese interni akt kojim će urediti način evidentiranja u Glavnoj knjizi poslovnih promjena nastalih u diplomatsko – konzularnih predstavništava.**

2. Postupak pripreme sastavljanja i podnošenja Godišnjih finansijskih izvještaja korisnika budžetskih sredstava propisan je odredbom člana 64 Zakona o Budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

   Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija s obzirom na specifičnost poslova koje obavlja u sjedištu i preko DKP-a, nije iniciralo donošenje posebnog akta Vlade ili donošenje Uputstva od strane Ministarstva zaduženog za obavljanje finansija, kojim bi bila uređena oblast budžetskog računovodstva koji se vodi u MVPEI i njegovim diplomatsko konzularnim predstavništvima, kao i način finansijskog izvještavanja ovog organa državne uprave.

- **Preporučuje se subjektu revizije da preduzme aktivnosti na donošenju posebnog akta ili Uputstva radi uređenja oblasti budžetskog računovodstva koje se vodi u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija i njegovim eksteritorijalnim organizacionim jedinicama, kao i radi uređenja načina finansijskog izvještavanja ovog organa državne uprave.**

3. Revizijom je konstatovano da Godišnjim zakonom o budžetu za 2014. godinu sredstva za rad Ministarstva vanjskih poslova nijesu adekvatno planirana. U tom dijelu posebno se ističe nerealan plan za program diplomatsko-konzularna predstavništva za koji su planirana sredstva putem preusmjeravanja sa drugih potrošačkih jedinica i sa drugih programa i pozicija u okviru Ministarstva morala uvećati za 1.207.090,00€. Nerealno planiranje u okviru navedenog programa naročito se odnosi na zarade i ostale naknade zaposlenih (putem preusmjeravanja uvećane za 335.955,00€), izdatke za zakup (putem preusmjeravanja uvećane za 193.554,00€), izdatke za usluge(putem preusmjeravanja uvećane za 224.042,50€) i ostale izdatke koji obuhvataju i naknade po ugovorima (putem preusmjeravanja uvećane za 378.691,00€).

   - **Preporučuje se subjektu revizije da pojača administrativne kapacitete u dijelu planiranja Budžeta i obezbijedi kroz godišnji Budžetski plan sredstva koja su adekvatna realnim potrebama za rad Ministarstva, a posebno za rad diplomatsko-konzularnih predstavništava.**

4. Na osnovu osamnaest revidiranih diplomatsko konzularnih predstavništva, revizijom je utvrđeno da su naknade troškova stanovanja zaposlenima u DKP-ima isplaćene u većem iznosu za 592.654,59€ od Uredbom utvrđenog limita.

   - **Subjekt revizije treba da isplatu naknada po osnovu troškova stanovanja vrši u skladu sa članom 12 Uredbe o posebnom dodatku na osnovnu zaradu.**

5. U postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo na ime zakupa poslovnih prostora I stanova za potrebe DKP-a isplatilo iznos od 456.558,05€ na osnovu neadekvatne dokumentacije. Prezentiranim ugovorima o zakupu na osnovu kojih je vršena navedena isplata je istekao ugovoreni rok i isti nijesu produžavani. MVPEI je uz izjašnjenje dostavilo pisane izjave ambasadora da su ugovori produžavani po automatizmu shodno pozitivno pravnim propisima države prijema, bez pozivanja na konkretne propise na osnovu kojih je vršeno produženje ugovora , što se ne može prihvatiti kao valjan dokaz. Osim navedenih troškova, revizijom je utvrđeno da su u toku 2014. godine isplaćeni troškovi u iznosu od 14.499,58€ koji nisu dokumentovani kao i troškovi u iznosu od 22.284,43€ koji nijesu pravdani adekvatnom dokumentacijom a isti se odnose na troškove DKP-a.

   - **Subjekt revizije evidentiranje i isplatu troškova treba da vrši na osnovu adekvatne dokumentacije.**

6. Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo nije shodno odredbama člana 38 - stav 4 Zakona o javnim nabavkama u propisanom roku do 31. januara tekuće fiskalne godine, sačinilo plan javnih nabavki i dostavio nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki, već je isti dostavio sa zakašnjenjem dana 18.02.2014. god i za službenika za javne nabavke nije imenovalo lice koje ispunjava Zakonom propisane uslove.

   - **Subjekt revizije je dužan da sačini i dostavi nadležnom organu Plan javnih nabavki u roku koji je utvrđen članom 38 Zakona o javnim nabavkama i da za službenika za javne nabavke imenuje lice koje ispunjava Zakonom propisane uslove.**

7. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo tokom 2014. godine izvršilo nabavku roba i usluga u ukupnom iznosu od 654.338.06€, a u Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima iskazana je ukupna vrijednost nabavki u iznosu od 304.539,90€, iz čega proizilazi da u Izvještaju za 2014. godinu nijesu uključene nabavke roba i usluga u iznosu od 350.160,13€.

   - **Subjekt revizije je shodno članu 118 Zakona o javnim nabavkama dužan da sve nabavke roba, radova i usluga iskaže u Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima**.

8. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo u 2014. godine primjenom neposrednog sporazuma izvršilo nabavke roba i usluga u iznosu od 452.758,80€ odnosno 69,19% ukupnih nabavki, koje su iznosile 654.338,06€, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama.

   - **Subjekt revizije je dužan da nabavku roba i usluga putem neposrednog sporazuma vrši u iznosu koji je utvrđen odredbama člana 30 Zakona o javnim nabavkama.**

9. U postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo izvršilo nabavku roba i usluga bez sprovođenja propisanog postupka u iznosu od 308.046,75€ što nije u skladu sa odredbama člana 20 I 21 Zakona. Takođe je utvrđeno da se prilikom nabavke kancelarijskog materijala i opreme, kao i usluga reprezentacije i servisiranja i opravke službenih vozila nije pridržavalo uslova i načina javne nabavke utvrđenih odredbama člana 44 (stav 4); Zakona o javnim nabavkama jer je tokom finansijske godine dijelilo predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu sa namjerom izbjegavanja Zakona i propisanog postupka javne nabavke.

   - **Subjekt revizije treba da nabavku roba i usluga iz vrednosnog razreda I i II (član 21 Zakona o javnim nabavkama) sprovodi primjenom propisanog postupka iz člana 20 Zakona i da ne dijeli predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu (član 44).**

10. Revizijom je utvrđeno da u izvještaju o neizmirenim obavezama subjekt revizije nije iskazao obaveze za neto zarade i naknade zaposlenim u Diplomatsko –konzularnim predstavništvima za mjesec decembar 2014. godine u iznosu od 281.725,17€ i obaveze za kontribucije u iznosu od 18.438,70€.

    - **Subjekt revizije treba da obezbijedi evidenciju neizmirenih obaveza i da iste u ukupnom iznosu iskazuje u Izvještaju o neizmirenim obavezama (Obrazac 5).**

11. Ministarstvo je u Izjavi o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine (obrazac 8) iskazao sredstva u iznosu od 41.894,57€. Navedena sredstva su utrošena za plaćanje troškova diplomatsko-konzularnih predstavništava. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je su sredstva u iznosu od 18.945,80€ utrošena za plaćanje obaveza DKP-a iz 2015.godine što nije u skladu sa odredbama člana 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu Državnog trezora tačka 96.

    - **Subjekt revizije treba da iskazivanje utrošenih sredstava nakon isteka fiskalne godine vrši u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu Državnog trezora.**

12. Ministarstvo je dopisom br. 05/7-246/2 od 17.04.2015.godine dostavilo nadležnom organu podatke o imovini koju koristi u sjedištu, ali ne i podatke o imovini koju koriste Diplomatsko-konzularna predstavništva. Shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini Ministarstvo je bilo dužno da u Zakonom utvrđenom roku (najkasnije do kraja februara tekuće za prethodnu godinu) dostavi

nadležnom organu pregled ukupne imovine koju koristi Ministarstvo i diplomatsko-konzularna predstavništva.

- **Subjekt revizije je shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini dužan da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima koje koristi u sjedištu i u diplomatsko -konzularnim predstavništvima dostavi Upravi za imovinu radi vođenja registra nepokretnosti, odnosno, računovodstvene evidencije pokretnih stvari u elektronskoj formi najkasnije do kraja februara tekuće za prethodnu godinu.**

13. U postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo gotovinski iz blagajne shodno rješenjima Generalnog sekretara isplatilo putne troškove (dnevnice, troškove smještaja i sl.) u iznosu od 10.418,60€ licima koja nisu zaposlena u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, što nije u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima.

    - **Subjekt revizije prilikom isplate troškova službenih putovanja treba da dosledno primjenjuje Uredbu o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima.**

14. Diplomatsko-konzularna predstavništva konzularne prihode ostvaruju naplatom taksi po osnovu izdavanja pasoša, viza i drugih dokumenata i po osnovu ovjere prevoda, izjava, ovlašćenja, potvrda i sl. Navedeni prihodi se uplaćuju na račune DKP-a otvorene za te namjene. Uplata na navedene račune vrši se shodno instrukcijama Ministarstva finansija koje je odobrilo da se konzularni prihodi umjesto na konsolidovani račun državnog Trezora uplaćuju na račune DKP-a, uzimajući u obzir činjenicu da bi prenos pomenutih sredstava sa računa u inostranstvu, na račun državnog Trezora i ponovni prenos sredstava na račune DKP-a za finansiranje troškova, stvorilo veoma komplikovane procedure i proizvelo visoke troškove transakcione provizije.

    Revizijom je utvrđeno da žiro računi na kojima se uplaćuju konzularni prihodi nisu obuhvaćeni Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.

    - **Preporučujemo subjektu revizije da inicira donošenje akta kojim će se urediti način upotrebe sredstava naplaćenih po osnovu konzularnih prihoda, kao i da inicira izmjenu Naredbe o načinu uplate javnih prihoda na način da se istom obuhvate i računi na koje se vrši uplata konzularnih prihoda.**

15. Finansijskim planom Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija za 2014.godinu nijesu iskazani budžeti za svako od diplomatsko –konzularno predstavništvo, već na nivou programa DKP-a. Oblast planiranja, izvršenja i evidentiranja izdataka u diplomatsko-konzularnim predstavništvima i oblast izvještavanja o rashodima nastalim u ovim organizacionim jedinicama nije uređena Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

    - **Preporučuje se Ministarstvu da u okviru Finansijskog plana i plana izvršenja budžeta iskaže plan i izvršenje za svako diplomatsko-konzularno predstavništvo po bliže obrazloženim namjenama, u cilju efikasnijeg finansijskog upravljanja i kontrole trošenja sredstava i evidentiranja izvršenih izdataka za svako diplomatsko-konzularno predstavništvo u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.**

16. Revizijom je utvrđeno da je od ukupno angažovanih izvršilaca po ugovorima o djelu, 12 lica bilo angažovano za vršenje poslova za koje su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, kojim je propisano da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost organa vrše državni službenici.

Uvidom u prezentirane ugovore utvrđeni su sljedeći nedostaci: naknada nije ugovarana u bruto iznosu, nije precizno definisan djelokrug poslova izvršioca, a ugovori ne sadrže podatke koji kvalifikuju izvođača (stručna sprema, specijalistička znanja i sl.). Takođe nijesu prezentirani dokazi o radnopravnom statusu angažovanih lica što ima uticaja na obračun poreskih obaveza.

- **Subjekt revizije za obavljanje poslova koji su utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, treba da izvršioce angažuje u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.**

- **Ugovor o djelu treba da sadrži sve bitne elemente utvrđene Zakonom o obligacionim odnosima.**

17. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo u toku 2014. godine ugovorima o povremenim i privremenim poslovima angažovalo 17 lica za obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva koji su u opisu sistematizovanih radnih mjesta što nije u skladu sa članom 163 Zakona o radu kao ni sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

    - **Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o privremenim i povremenim poslovima za vršenje poslova koji su utvrđeni odredbama člana 163 Zakona o radu.**

18. Revizijom su utvrđeno da su sa pozicije Izdataka za ugovorene naknade isplaćen iznos od 47.823,04€ lokalnom osoblju (za dva lica) angažovanom u Ambasadi Crne Gore u Austriji na ime naknada za zarade i naknada za stanovanje, za koje u postupku revizije državnom revizoru nije prezentiran pravni osnov (ugovor) po osnovu kojeg je izvršena navedena isplata. Sredstva u iznosu od 36.257,42€ su isplaćena po osnovu neto zarada, a sredstva u iznosu od 11.565,62€ po osnovu troškova zakupa stana koja im shodno Zakonu i Uredbi ne pripadaju. Budući da nisu prezentirani ugovori o angažovanju navedenih lica, to se nije moglo utvrditi na kojim poslovima su ista angažovana.

    - **Subjekt revizije treba da isplatu naknada vrši na osnovu validne dokumentacije, a da zaključivanje ugovora o radu sa lokalnim osobljem vrši u skladu sa članom 37 Zakona o vanjskim poslovima i Pravilnikom o zapošljavanju lokalnog osoblja u Diplomatsko konzularnim predstavništvima.**

19. U toku 2014. godine za vršenje poslova vozača Ministarstvo je u DKP uputilo **pet** lica čije upućivanje na rad u DKP iziskuje veće troškove od angažovanja lokalnog osoblja za obavljanje tih poslova.

    - **U cilju racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava preporučujemo subjektu revizije da za vršenje poslova vozača angažuje lokalno osoblje, jer se radi o poslovima koji ne zahtijevaju posebnu stručnost i obrazovanje.**

20. Pregledom uzorkovanih dosijea dvadesetosam (28) je utvrđeno da sedamnaest (17) zaposlenih u Ministarstvu nije ispunjavalo posebne uslove propisane aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za vršenje poslova odnosnog radnog mjesta u dijelu (položenog diplomatsko-konzularnog ispita I/ili stepena znanja stranog jezika) što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i važećim pravilnikom.

- **Subjekt revizije treba da zapošljavanje državnih službenika i namještenika vrši na način kako je to propisano Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.**

21. U postupku revizije je utvrđeno da određeni broj revidiranih diplomatsko konzularnih predstavništava (4 DKP-a) prilikom isplate troškove mobilnih telefona zaposlenim, nije dosljedno poštovao propisane limite utvrđene članom 4 Pravilnika o korišćenju mobilnih telefona za zaposlene u DKP.

    - **Preporučujemo da diplomatsko-konzularna predstavništva u svojim evidencijama (dnevnik prometa) obezbijede analitičku evidenciju troškova fiksne i mobilne telefonije, interneta i ostalih komunikacionih usluga, kako bi se obezbijedilo praćenje potrošnje mobilnih telefona i poštovanje propisanih limita utvrđenih članom 4 Pravilnika.**

22. Revizijom revidiranih izdataka (18 DKP-a) je utvrđeno da su (18) Ugovora o zakupu stanova zaključili zaposleni u DKP-ima sa zakupodavcima /Stalna misija pri EU, Brisel-15 ugovora/, /Generalni konzulat Njujork-2 ugovora/. Stalna Misija, pri OUN, Njujork -1 ugovor što nije u skladu sa članom 54 Pravilnika kojim je utvrđeno da: ugovor o zakupu zaključuju šefovi predstavništva.

    - **Ugovore o zakupu stanova koji se koriste za potrebe diplomatsko-konzularnog osoblja sa zakupodavcima treba zaključivati u skladu sa članom 54 Pravilnika o finansijsko-materijalnom poslovanju DKP-a CG.**

23. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva, poslovi pripreme i sprovođenje Plana integriteta su u nadležnosti Odjeljenja za unutrašnju reviziju. Članom 170 navedenog Pravilnika je utvrđeno da Viši unutrašnji revizor, između ostalog obavlja i poslove koji nijesu iz oblasti Unutrašnje revizije - priprema i sprovođenje Plana integriteta, čime se narušava princip nezavisnosti unutrašnje revizije, što nije u skladu sa odredbama člana 20 stav 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru kojim je propisano je da "Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i unutrašnji revizori mogu obavljati samo poslove unutrašnje revizije".

    - **Subjekt revizije treba da opis poslova radnog mjesta "Viši unutrašnji revizor" uskladi sa odredbama člana 20 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.**

24. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija nije shodno odredbama člana 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, izvršilo identifikovanje i procjenu rizika u odnosu na značajnije poslovne procese i aktivnosti (nije uspostavio Registar rizika i donio Strategiju upravljanja rizicima).
    Ministarstvo nije donijelo plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole, kao ni metodologiju za sprovođenje plana, a što nije u skladu sa članom 14 stav 2 Zakona.

    Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, shodno članu 15 Zakona, nije dostavilo Centralnoj jedinici za harmonizaciju polugodišnje izvještaje o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola, odnosno Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola. Na osnovu prezentiranog se konstatuje da subjekt revizije nije u potpunosti sproveo sve aktivnosti na uspostavljanju adekvatnog sistema unutrašnje kontrole kako je to utvrđeno Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

    - **Subjektu revizije je u obavezi da sprovede sve aktivnosti i radnje u cilju uspostavljanja adekvatnog sistema finansijskog upravljanja i kontrola kako je to utvrđeno Zakonom.**

25. Revizijom je utvrđeno da je pojedinim ugovorima o zakupu stanova za potrebe diplomatskog osoblja utvrđena i obaveza plaćanja depozita zakupodavcu koji se nakon isteka ugovora vraća zakupcu. Revizijom je na osnovu prezentirane dokumentacije utvrđeno da je izvršen povraćaj depozita na žiro račune revidiranih DKP-a u iznosu od 65.200,32€.
    Takođe je utvrđeno da je na račune navedenih DKP-a izvršen i povraćaj PDV-a u iznosu od 90.460,84€.
    Državnom revizoru nije prezentirana dokumentacija (fakture i zahtjevi za povraćaj na osnovu koje je vršen povraćaj PDV-a) **,** pa se nije moglo utvrditi po kojim fakturama je vršen povraćaj PDV-a, kao ni na koji se obračunski period odnose vraćena sredstva po ovom osnovu.
    Diplomatsko konzularna predstavništva i Ministarstvo u 2014. godini nije obezbjeđivalo adekvatnu evidenciju potraživanja za date depozite za zakupljene stanove, kao ni evidenciju plaćenog PDV-a i izvršenog povraćaja sredstava po ovom osnovu.

    - **Preporučujemo subjektu revizije da obezbijedi evidenciju potraživanja za depozite date zakupodavcu prilikom zaključivanja ugovora o zakupu, kao i evidenciju potraživanja po osnovu PDV-a. Obezbjeđivanje evidencije navedenih potraživanja omogućilo bi precizne podatke o datim i vraćenim depozitima, kao i podatke o porezu na dodatu vrijednost (PDV).**

26. Uvidom u popisne liste Diplomatsko –konzularnog predstavništva Ljubljana utvrđeno je da u istim nije unešeno putničko vozilo čija nabavna vrijednost iznosi 82.592,00€, koje je nabavljeno iz sredstava donacije, takođe isto nije evidentiralo ni MVPEI u svojoj evidenciji. Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo popisne liste DKP-a nije dostavilo nadležnom organu kako je to propisano Zakonom i unutrašnjim aktom Ministarstva.

    - **Subjekt revizije je u obavezi da svu pokretnu i nepokretnu imovinu popiše, unese u popisne liste i istu evidentira u računovodstvenim evidencijama shodno članu 48 Zakona o državnoj imovini.**

27. Revizijom je utvrđeno da je na žiro račun za redovno poslovanje Ambasade CG u Ujedinjenim Arapskim Emiratima sa sjedištem u Abu Dabiju dana 27.08.2014.godine izvršena uplata donacije u iznosu od 500.000,00 AED-a odnosno 103.271,64€. Navedena sredstva nijesu iskazana u Glavnoj knjizi državnog trezora na računima depozita kao ni u izvještaju o donacijama.

    - **Shodno Uputstvu o radu državnog trezora (tačka 143, 144 i tačka 145) Ministarstvo finansija treba da u glavnoj knjizi državnog trezora obezbjeđuje posebnu evidenciju svih donatorskih sredstava po određenim programima i projektima.**

28. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije gotovinski iz blagajni u sjedištu Ministarstva i blagajni revidiranih DKP-a isplatio troškove u iznosu od 980.206,88€ od kojih se na troškove u sjedištu ministarstva odnosi 160.862,92€ a na revidirane DKP 819.343,96€. Najveće učešće u ukupno isplaćenim troškovima DKP-a imaju troškovi ugovorenih naknada sa 39%, troškovi zarada i dodatka na osnovnu zaradu sa 31% i troškovi zakupa sa 16% itd., a najveći iznos gotovinski isplaćenih troškova odnosi na sljedeće DKP-e: Ambasada u Beogradu 212.413,18€, Ambasada u Pekingu 182.167,75€, Ambasada u Moskvi 128.189,80€, Ambasada u Zagrebu 97.934,88€ itd.

    - **U cilju smanjenja gotovinskih isplata preporučuje se subjektu revizije da internom procedurom utvrdi obavezu DKP-a da sve veće (zarade, naknade, zakup, komunikacione usluge i sl.) troškove plaćaju preko žiro računa a ne gotovinski iz blagajne.**

29. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije vršio plaćanje izdataka sa pozicija koje nisu predviđene Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete za te namjene, što ukazuje na nenamjensku potrošnju sredstava koja su utvrđena u iznosu od 184.387,00€. Najveći dio nenamjenskih isplata je vršen sa sledećih pozicija: 4141, 4142, 4146, 4171, 4172, 4131, 4199. Takođe je utvrđeno da nije vršeno plaćanje pojedinih izdataka sa odgovarajućeg programa u okviru Ministarstva.

    - **Potrebno je da Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija budžetska sredstva koristi u skladu sa Planom odobrenih budžetskih sredstava i da plaćanje izdataka vrši sa odgovarajuće pozicije shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

30. U postupku revizije, na osnovu dostavljenog dopisa Ministarstva utvrđeno je da su donacije iseljeničkim udruženjima i organizacijama isplaćene u iznosu od 6.550,00€ i to: Zajednici Crnogoraca u Republici Makedoniji u iznosu od 1.800,00€; Crnogorskim udruženjima u Republici Srbiji u iznosu od 2.000,00€, Udruženju Crnogoraca Opštine Kula u iznosu od 500,00€, Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske u iznosu od 750,00€; Udruženju Crnogoraca Vuk Mićunović iz Trebinja u iznosu od 300,00€; Udruženju Crnogoraca Novog Sada u iznosu od 800,00€ i fizičkom licu za publikaciju "Leksikon crnogorskih likovnih umjetnika Vojvodine" u iznosu od 400,00€.
    Revizijom je na osnovu podataka iz glavne knjige Trezora utvrđeno je da je po osnovu donacija isplaćen iznos od 14.050,00€. Ministarstvo - Uprava za dijasporu ne obezbjeđuje preciznu evidenciju donacija, a udruženja i organizacije kojima je vršena isplata donacija nijesu Ministarstvu dostavljali izvještaje o realizaciji projekata za koje su sredstva namjenjena, kao ni pravdanje doniranih sredstava.

    - **Potrebno je da subjekt revizije obezbijedi preciznu evidenciju izdataka po osnovu donacija i da utvrdi obavezu udruženja i organizacija u dijaspori da dostavljaju izvještaj o utrošenim sredstvima sa validnom dokumentacijom za pravdanje istih.**

Zbog karaktera utvrđenih nepravilnosti i nedostataka nadležni Kolegijum se saglasio da Konačni izvještaj dostaviti Odboru za međunarodne odnose i iseljenike i Ministarstvu finansija.

Subjekt revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji u roku od 6 (šest) mjeseci obavijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim aktivnostima po izrađenim i dostavljenim preporukama.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA MINISTARSTVA PRAVDE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo pravde
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva pravde za 2015. godinu
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr. Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva pravde sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, donesenom od strane Senata 22. 12. 2015. godine, (br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije DRI (broj: 40113- 041-307) od 23.02.2016.godine.

Revizija je vršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br.07/15);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije.

2. PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Službeni list CG", br. 5/12 … 6/15) je propisano da **Ministarstvo pravde** vrši poslove uprave koji se odnose na: organizaciju i rad sudova i državnog tužilaštva, organa za izvršenje krivičnih sankcija, advokature, notara, javnih izvršitelja, posrednika i sudskih vještaka; statusna pitanja nosilaca pravosudnih funkcija; krivično zakonodavstvo; zakonodavstvo koje uređuje obligacione, porodične i nasljedne odnose, sudske postupke, prekršajni postupak i pravnu pomoć; analitiku rada pravosudnih organa; pripremu i praćenje realizacije strateških dokumenata i projekata za oblast pravosuđa; davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa kojima se uređuje postupak pred sudovima, prekršajni postupak i sankcije; kontrolu izvršenja kazne zatvora i drugih krivičnih sankcija u slučajevima propisanim zakonom; pravosudni ispit; notarski ispit; međunarodnu pravnu pomoć u krivičnim i građanskim stvarima; ekstradiciju; saradnju u oblasti međunarodnog krivičnog pravosuđa i sa međunarodnim organizacijama u oblasti pravosuđa; pripremu, izradu i izvršenje međunarodnih ugovora u oblasti međunarodne pravne pomoći; nadovjeru dokumenata za upotrebu u drugim državama; pripremu zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora za oblast pravosudnog sistema i praćenje izvršavanja tih ugovora; saradnju sa međunarodnim organizacijama u postupku usklađivanja pravosudnog sistema sa međunarodnim standardima; administrativne poslove za imenovanje zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i utvrđivanje kandidata za izbor sudije Evropskog suda za ljudska prava; pomilovanje, uslovni otpust i sporazum o naknadi štete zbog neosnovanog lišenja slobode i prekid kazne zatvora; stalne sudske tumače; stečajne upravnike; propisivanje programa obuke za posrednike i način njegovog sprovođenja; postavljenje i razrješenje posrednika; antikorupciju; lobiranje; vođenje propisanih evidencija; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.
Članom 4 Uredbe je utvrđeno da su Uprava za antikorupcijsku inicijativu i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija organi uprave u sastavu Ministarstva pravde i njihov djelokrug rada:

Uprava za antikorupcijsku inicijativu[1] vrši poslove koji se odnose na: propagandno-preventivno djelovanje, kao što su podizanje nivoa javne svijesti o problemu korupcije i sprovođenje istraživanja o obimu, pojavnim oblicima, uzrocima i mehanizmima nastanka korupcije; saradnju sa nadležnim organima u cilju izrade i implementacije propisa i programskih dokumenata od značaja za prevenciju i suzbijanje korupcije; saradnju sa nevladinim i privatnim sektorom u cilju suzbijanja korupcije; saradnju sa državnim organima u postupku po prijavama korupcije koje uprava dobija od građana i drugih subjekata; iniciranje zaključivanja međunarodnih ugovora i primjene evropskih i drugih međunarodnih antikorupcijskih standarda i instrumenata; praćenje implementacije preporuka Grupe zemalja Savjeta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO); koordinaciju aktivnosti koje proizilaze iz primjene Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije; prikupljanje podataka o prijavama korupcije od organa koji primaju prijave i obradu prikupljenih podataka u analitičke svrhe; izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti lobiranja; sertifikovanje i vođenje registra lobista; postupanje po prijavi protiv lobiste koji je prekršio zakon; pripremanje smjernica za izradu planova integriteta; vršenje drugih poslova koji proizilaze iz članstva u Vijeću za regionalnu saradnju u jugoistočnoj Evropi i u drugim međunarodnim organizacijama i institucijama; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Zavod za izvršenje krivičnih sankcija vrši poslove koji se odnose na: izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organizacione jedinice u sastavu Ministarstva su direktorati, službe, direkcije i odjeljenje za unutrašnju reviziju.

II..ORGANIZACIONE JEDINICE I NJIHOV DJELOKRUG

1. DIREKTORAT ZA PRAVOSUĐE
   - 1.1. Direkcija za organizaciju pravosuđa
   - 1.2. Direkcija za krivično zakonodavstvo
   - 1.3. Direkcija za građansko zakonodavstvo
   - 1.4. Direkcija za nadzor
2. DIREKTORAT ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA
   - 2.1. Direkcija za kontrolu izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti
   - 2.2. Direkcija za kaznenu i prekršajnu evidenciju
   - 2.3. Direkcija za uslovnu slobodu
3. DIREKTORAT ZA MEĐUNARODNU PRAVNU SARADNJU I EVROPSKE INTEGRACIJE
   - 3.1. Direkcija za međunarodnu pravnu saradnju i evropske integracije
   - 3.2. Direkcija za međunarodnu pravnu pomoć
4. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU
   - 4.1. Odeljenje za planiranje, programiranje i implementaciju projekata finansiranih iz međunarodnih i IPA fondova.
5. KABINET MINISTRA
6. SLUŽBA ZA PRAVNE, KADROVSKE I KANCELARIJSKE POSLOVE
   - 6.1. Pisarnica – ZIKS
7. SLUŽBA ZA FINANSIJSKE POSLOVE
   - 7a. Služba za investicije i javne nabavke i
8. SLUŽBA ZA IKT I BEZBJEDNOST PODATAKA

[1] Uprava za antikorupcijsku inicijativu je bila organ u sastavu Ministarstva pravde zaključno sa 31.12.2015.godine, kada je formirana Agencija za sprečavanje korupcije, koja je od 1. januara 2016. godine preuzela poslove Uprave za antikorupcijsku inicijativu, zaposlene, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad, dokumentaciju, registre i sl.

2.1. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

2.2. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva pravde (bez Organa u sastavu - ZIKS)[2] za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja Budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Ministarstvo pravde je u obavezi da Ministarstvu finansija dostavlja godišnje finansijske izvještaje i to:

- Izvještaj o novčanim tokovima Obrazac III i
- Izvještaj o neizmirenim obavezama Obrazac V.

Osim navedenih izvještaja, Ministarstvo pravde je u obavezi da uz finansijske izvještaje dostavi i:

- Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve, Obrazac 9 i
- Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, Obrazac 8.

2.3. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

1. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja ili;
2. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije u pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

2.4. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, br.20/14);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2015.godinu („ Sl. list CG“, br.59/14 i 47/15);
- Zakon o radu („Sl. list CG“, br.49/08,...,31/14);
- Zakon o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, br. 39/11,..., 53/14);
- Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika („Sl. list CG“, br.14/12);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG“, br.65/01,...,04/07 i „Sl. list CG“, br.86/09,...,79/15);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“,br.13/07,...,08/15);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list CG“, br.42/11...28/15);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list CG“, br.21/09, 40/11);
- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list CG“, br.73/08,...,34/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, br. 26/12);
- Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 50/12)

[2] Predmetnom revizijom je obuhvaćen Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva pravde za 2015. godinu (bez organa u sastavu Zavod za izvršenje krivičnih sankcija) jer je DRI izvršila posebnu reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja ZIKS-a za 2009 godinu, kao i kontrolnu reviziju realizacije preporuka koja je obavljena u 2015. Godini (broj 40113-041-264/10), pa iz navedenog razloga, ovom revizijom nije obuhvaćeno poslovanje ZIKS-a, osim javnih nabavki koje Ministarstvo pravde vrši za svoje potrebei potrebe ZIKS-a.

- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština („Sl. list RCG“, br.35/05,...,81/05 i “Sl. list CG“, br.2/13);
- Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG“, br.23/14);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG”,br.76/10,...,49/14);
- Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl. list CG“, br.53/14 i 72/15);
- Uputstvo za obračun bruto zarada („Sl. list CG“, br.5/11);
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu pravde i organa u sastavu (Uprava za antikrupcijsku inicijativu)
- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola (“Sl. list CG”, br. 37/10);
- Interne procedure i pravila Ministarstva pravde

2.5. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i interne kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

Kontrola izdataka izvršena je primjenom uzorka od 94%. Materijalnost na nivou ukupnih izdataka utvrđena je u iznosu od 25.225,45€ tj. (1,5% izdataka Ministarstva koji iznose 1.681.696,52€ bez programa ZIKS-a) .

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, državni revizori su se upoznali sa pravnom regulativom, internim aktima, te dokumentacijom i informacijama o poslovanju Ministarstva. U fazi planiranja revizije primijenjeni su analitički postupci uz pomoć kojih je obavljena analiza značajnih pokazatelja, te je izvršena provjera odstupanja od planiranih iznosa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je primjena zakona, pravila, procedura, odluka i drugih internih akata, s ciljem utvrđivanja zakonitosti poslovanja. Obavljena je provjera vrijednosno značajnijih stavki na računima, a vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji o sprovođenju pojedinih aktivnosti. Provjerena je dokumentacija u vezi s obračunom plata i naknada za zaposlene, ostvarivanje sopstvenih prihoda, te sprovođenje postupaka javnih nabavki i izvršenje zaključenih ugovora. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba za pojedine segmente.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 01-7327/16 od 01.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40113/16-041-307/23), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 07.07.2016. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva pravde bez organa u sastavu (ZIKS-a) za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva pravde bez organa u sastavu (ZIKS-a) u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje**.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da Ministarstvo pravde nije sve finansijske transakcije i druge aktivnosti uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu odredaba člana 8 i 14 Zakona o unutrašnjim finansijskim kontrolama u javnom sektoru, člana 20, 44,107 i 118 Zakona o javnim nabavkama, člana 50 Zakona o imovini, člana 163 Zakona o radu, člana 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i člana 9 Odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tima ili drugog oblika rada, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

PREPORUKE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva pravde bez organa u sastavu (ZIKS-a) za 2015. godinu[3] utvrđene su sledeće nepravilnosti i date preporuke za otklanjanje istih i unapređenje rada subjekta revizije.

1. Ministarstvo nije shodno odredbama člana 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru donijelo Strategiju upravljanja rizicima i nije shodno članu 14 Zakona donijelo Plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola kao ni metodologiju za sprovođenje Plana.

    - **Rukovodilac subjekta revizije je shodno članu 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru dužan da donese Strategiju upravljanja rizicima i da shodno članu 14 Zakona donese Plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola kao i metodologiju za sprovođenje Plana.**

2. U postupku revizije je Ministarstvo po osnovu naknada za rad u radnim tijelima i komisijama u 2015.godini isplatilo iznos od 126.361,17€. Isplata naknada je vršena shodno rješenjima Ministarstva finansija koja su donešena na osnovu člana 8 i 9 Odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tima ili drugog oblika rada. Članom 9 Odluke je propisano da se naknada za rad u radnom timu može ostvariti za rad obavljen poslije redovnog radnog vremena i van okvira redovnih radnih zadataka, kao i da po završetku rada, radni tim dostavlja izvještaj koji čini osnov za ostvarivanje naknade.

[3] Predmetnom revizijom je obuhvaćen Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva pravde za 2015. godinu (bez organa u sastavu Zavod za izvršenje krivičnih sankcija). DRI je u 2015.godini vršila kontrolu reviziju realizacije preporuka DRI broj 40113-041-264/10), pa iz navedenog razloga, ovom revizijom nije obuhvaćeno poslovanje ZIKS-a, osim javnih nabavki koje Ministarstvo pravde vrši za svoje potrebe i potrebe ZIKS-a.

U postupku revizije je utvrđeno da je za člana Radnog tima imenovano lice koje je zaposleno u Ministarstvu pravde na poslovima Samostalnog savjetnika II u Direkciji za kontrolu izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti čiji opis poslova obuhvata i poslove za koje je angažovan u radnom tijelu, Ministarstvo nije dostavilo dokaze da je rad u istim obavljen poslije redovnog radnog vremena pa se konstatuje da naknade u radnim grupama i komisijama nijesu ostvarene u skladu sa članom 9 navedene Odluke.

- **Subjekt revizije je dužan da prilikom isplate naknada za rad u radnim tijelima i komisijama dosledno primjenjuje odredbe člana 9 Odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tima ili drugog oblika rada.**

3. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo pravde primjenom metode neposrednog sporazuma od tri dobavljača izvršilo nabavku: usluge popravke video nadzora u iznosu od 6.169,56€, nabavku potrošnog materijala u iznosu od 6.049,34€ kao i nabavku usluga deratizacija i dezinsekcija u iznosu od 5.797,23€ koje po iznosima pripadaju vrednosnom razredu II iz člana 21 Zakona o javnim nabavkama i za koje je trebalo sprovesti šoping metodu. Takođe je utvrđeno da se Ministarstvo prilikom nabavke kancelarijskog namještaja, kancelarijskog materijala i usluga reprezentacije nije pridržavalo uslova i načina javne nabavke utvrđenih odredbama člana 44 (stav 4) Zakona o javnim nabavkama, jer je tokom finansijske godine dijelilo predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu sa namjerom izbjegavanja Zakona i propisanog postupka javne nabavke.

   - **Subjekt revizije je dužan da nabavke roba i usluga vrši primjenom propisanog postupka iz člana 20 Zakona o javnim nabavkama i da tokom finansijske godine ne dijeli predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu (član 44 Zakona).**

4. U postupku revizije utvrđeno je kašnjenje u dostavi garancija za dobro izvršenje posla kod 11 sprovodenih otvorenih postupaka javnih nabavki (od 5 do 40 dana) što nije u skladu sa odredbama člana 107 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da je Ponuđač dužan da potpiše ugovor o javnoj nabavci najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja ugovora i potpisan ugovor vrati naručiocu zajedno sa garancijom za dobro izvršenje ugovora.

   - **Subjekt revizije je dužan da ugovore o javnim nabavkama sa ponuđaćem zaključuje na način kako je to propisano članom 107 Zakona o javnim nabavkama**

5. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo u Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama uključilo i nabavku čija je ugovorena vrijednost iznosila 10.376,80€ za koju je ugovor zaključen u 2016. godini (Ugovor br. 01-922/16, od 03.02.2016.godine), što nije u skladu sa odredbama člana 118 Zakona koji propisuje da je naručilac dužan da nadležnom organu, najkasnije do 28 februara tekuće, za prethodnu godinu, dostavi izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama.

   - **Subjekt revizije treba da podatke u Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama iskazuje u skladu sa odredbama člana 118 Zakona o javnim nabavkama**

6. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo u 2015.godini Ugovorom o povremenim i privremenim poslovima angažovalo dva lica za vršenje poslova za koje su sistematizovana radna mjesta i to: (Šef kabineta i Savjetnik I u Službi za IKT i bezbjednost podataka (period angažovanja izvršioca od dva do šest mjeseci).

   Uvidom u prezentirane ugovore konstatovano je da isti nijesu zaključeni u skladu sa članom 163 Zakona o radu. Takođe angažovanje izvršilaca za obavljanje poslova za koja su sistematizovana radna mjesta po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima nije ni u skladu sa

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima koji u članu 2 propisuje da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu, tj. državni službenici.

- **Subjekt revizije izvršioce za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima treba da angažuje shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, dok ugovore o privremenim i povremenim poslovima treba da zaključuje za vršenje poslova koji su utvrđeni odredbama člana 163 Zakona o radu.**

7. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije shodno Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list Crne Gore", br. 76/10 … 2/15) IOPPD obrasce podnosio nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec) što nije u skladu sa članom 5 Pravilnika.

   - **Subjekt revizije je dužan da Izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (IOPPD obrasce) podnosi nadležnom poreskom organu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec kako je propisano važećim Pravilnikom.**

8. U postupku revizije je utvrđeno da Ministarstvo pravde nije zapošljavalo invalidna lica i nije plaćalo poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno odredbama člana 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

   - **Subjekt revizije je u obavezi da zaposli invalidna lica ili da vrši plaćanje posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom kako je to propisano Zakonom.**

9. Ministarstvo je shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini Upravi za imovinu dostavilo podatke o imovini kojom raspolaže Ministarstvo i Uprava za antikorupcijsku inicijativu sa stanjem na dan 31.12.2015. godine u zakonskom roku, ali nije dostavilo podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija u predviđenom roku (Z-R broj: 196/1 od 06.04.2016).

   - **Shodno članu 50 Zakona o imovini subjekt revizije je dužan da Upravi za imovinu, do kraja februara tekuće za prethodnu godinu dostavi podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima koje su u vlasništvu Ministarstva i organa u sastavu.**

   - **Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI), u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Državno tužilaštvo
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2015. Godinu Državnog tužilaštva
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije Državnog tužilaštva Crne Gore sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 22.12. 2015. godine, (DRI br. 4011-06-1998);
- Odluci o vršenju revizije DRI broj: 40113- 041-313 od 25.02.2016. godine.

Revizija će se vršiti u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br.07/15);
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije.

2. PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Zakonom o Državnom tužilaštvu uređeno je osnivanje, organizacija i nadležnost Državnog tužilaštva, organizacija rada državnih tužilaštava, sastav, izbor, mandat, organizacija i način rada Tužilačkog savjeta, kao i druga pitanja od značaja za rad Državnog tužilaštva.

Državno tužilaštvo vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti i prekršaja, kao i druge poslove propisane zakonom.

Državno tužilaštvo svoju funkciju vrši na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora. Poslovi Državnog tužilaštva ne smiju se vršiti ni pod čijim uticajem i niko ne smije da utiče na Državno tužilaštvo u vršenju njegovih poslova.

II. ORGANIZACIONE JEDINICE I NJIHOV DJELOKRUG

U okviru Državnog tužilaštva osnivaju se: Vrhovno državno tužilaštvo, Specijalno državno tužilaštvo, viša državna tužilaštva i osnovna državna tužilaštva.

Vrhovno državno tužilaštvo osniva se za teritoriju Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici.

Specijalno državno tužilaštvo osniva se za teritoriju Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici.

Više državno tužilaštvo osniva se za područje višeg suda.

Osnovno državno tužilaštvo osniva se za područje jednog ili više osnovnih sudova.

Vrhovno državno tužilaštvo postupa pred Vrhovnim sudom Crne Gore, Apelacionim sudom Crne Gore, Upravnim sudom Crne Gore, drugim sudovima i drugim državnim organima, u skladu sa zakonom.

Vrhovno državno tužilaštvo podiže, u skladu sa zakonom, zahtjev za zaštitu zakonitosti, i vrši druge poslove koji nijesu propisani kao nadležnost drugih državnih tužilaštava.

Specijalno državno tužilaštvo vrši poslove u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuju uslovi za izbor rukovodioca i državnih tužilaca u Specijalnom državnom tužilaštvu, nadležnost i organizacija Specijalnog državnog tužilaštva i druga pitanja od značaja za rad.

Viša državna tužilaštva su:

1) Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju, za postupanje pred Višim sudom u Bijelom Polju; i
2) Više državno tužilaštvo u Podgorici, za postupanje pred Višim sudom u Podgorici.

Više državno tužilaštvo preduzima sve radnje iz svoje nadležnosti pred stvarno i mjesno nadležnim sudom i drugim organima.

Osnovna državna tužilaštva su:

1) Osnovno državno tužilaštvo u Baru, za područje Osnovnog suda u Baru;
2) Osnovno državno tužilaštvo u Beranama, za područje Osnovnog suda u Beranama;
3) Osnovno državno tužilaštvo u Bijelom Polju, za područje Osnovnog suda u Bijelom Polju;
4) Osnovno državno tužilaštvo u Kolašinu, za područje Osnovnog suda u Kolašinu;
5) Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru, za područje Osnovnog suda u Kotoru;
6) Osnovno državno tužilaštvo u Nikšiću, za područje Osnovnog suda u Nikšiću;
7) Osnovno državno tužilaštvo u Plavu, za područje Osnovnog suda u Plavu;
8) Osnovno državno tužilaštvo u Pljevljima, za područje Osnovnog suda u Pljevljima i Osnovnog suda u Žabljaku;
9) Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, za područje Osnovnog suda u Podgorici i Osnovnog suda u Danilovgradu;
10) Osnovno državno tužilaštvo u Rožajama, za područje Osnovnog suda u Rožajama;
11) Osnovno državno tužilaštvo u Ulcinju, za područje Osnovnog suda u Ulcinju;
12) Osnovno državno tužilaštvo u Herceg Novom, za područje Osnovnog suda u Herceg Novom
13) Osnovno državno tužilaštvo u Cetinju, za područje Osnovnog suda u Cetinju.

Osnovno državno tužilaštvo preduzima sve radnje iz svoje nadležnosti
Državnim tužilaštvom rukovodi vrhovni državni tužilac.
Radom osnovnih i viših državnih tužilaštava rukovode rukovodioci državnih tužilaštava, Specijalnim državnim tužilaštvom rukovodi glavni specijalni tužilac, a radom Vrhovnog državnog tužilaštva rukovodi vrhovni državni tužilac.
Rukovodilac Državnog tužilaštva i državni tužilac vrše tužilačku funkciju u državnom tužilaštvu u koje su izabrani ili u koje su upućeni, odnosno premješteni u skladu sa ovim zakonom.
Tužilački savjet ima predsjednika i deset članova.
Rukovodilac Državnog tužilaštva i državni tužilac ostvaruju pravo na zaradu i druga prava iz rada i po osnovu rada, u skladu sa zakonom.
Predsjednik Tužilačkog savjeta je vrhovni državni tužilac.
Članovi Tužilačkog savjeta su:

1) pet državnih tužilaca koji imaju stalnu funkciju i najmanje pet godina radnog iskustva u obavljanju tužilačke funkcije, od kojih četiri iz Vrhovnog državnog tužilaštva, Specijalnog državnog tužilaštva i viših državnih tužilaštava, a jedan iz osnovnih državnih tužilaštava, a koje bira i razrješava Konferencija državnih tužilaca;
2) četiri ugledna pravnika koje bira i razrješava Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), na predlog nadležnog radnog tijela;
3) jedan predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo pravde), kojeg imenuje ministar pravde iz reda zaposlenih u Ministarstvu pravde.

Za člana Tužilačkog savjeta iz reda državnih tužilaca ne može biti izabran državni tužilac koji je ocijenjen ocjenom ne zadovoljava ili kome je izrečena disciplinska sankcija.
Sastav Tužilačkog savjeta proglašava Predsjednik Crne Gore.

Administrativne poslove za Tužilački savjet obavlja Sekretarijat Tužilačkog savjeta.

Mandat Tužilačkog savjeta je četiri godine.

Članovi Tužilačkog savjeta koji su u radnom odnosu, shodno članu 33 Zakona, imaju pravo da odsustvuju sa rada radi obavljanja dužnosti u Tužilačkom savjetu.

Članovi Tužilačkog savjeta čija se zarada obezbjeđuje iz sredstava budžeta, za vrijeme odsustva ostvaruju zaradu i druge naknade po osnovu radnog odnosa kod organa u kojem su zaposleni.

Članovi Tužilačkog savjeta iz reda državnih tužilaca mogu, zbog vršenja poslova u Tužilačkom savjetu, na osnovu odluke Tužilačkog savjeta, raditi do 70% svog radnog vremena u toku godine u Tužilačkom savjetu. U odluci Tužilačkog savjeta utvrđuju se poslovi koje članovi obavljaju u Tužilačkom savjetu.

Članovi Tužilačkog savjeta imaju pravo na naknadu za rad u Tužilačkom savjetu u neto iznosu u visini od 80% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, a predsjednik Tužilačkog savjeta u neto iznosu od 120% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini.

Tužilački savjet radi i odlučuje na sjednicama.

Sjednica Tužilačkog savjeta može se održati ako je prisutna većina ukupnog broja članova Tužilačkog savjeta.

Sjednice Tužilačkog savjeta saziva i predsjedava im predsjednik Tužilačkog savjeta.

Radi efikasnijeg obavljanja poslova iz svoje nadležnosti Tužilački savjet može obrazovati komisije.

Predsjednik Tužilačkog savjeta ne može biti predsjednik niti član komisija.

Članovi komisija i Komisije za etički kodeks državnih tužilaca imaju pravo na neto naknadu za rad, koju utvrđuje Tužilački savjet, u visini do 40% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini.

Način rada komisija uređuje se poslovnikom Tužilačkog savjeta.

Tužilački savjet, pored nadležnosti utvrđenih Ustavom:

1) utvrđuje broj državnih tužilaca;
2) utvrđuje predlog za razrješenje vrhovnog državnog tužioca;
3) odlučuje o disciplinskoj odgovornosti državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava;
4) stara se o edukaciji državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava;
5) obezbjeđuje korišćenje, funkcionalnost i jednoobraznost Pravosudnog informacionog sistema u dijelu koji se odnosi na Državno tužilaštvo;
6) vodi evidenciju podataka o državnim tužiocima i rukovodiocima državnih tužilaštava;
7) donosi poslovnik Tužilačkog savjeta;
8) daje mišljenje o nespojivosti obavljanja određenih poslova sa vršenjem tužilačke funkcije;
9) razmatra pritužbe državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava i zauzima stavove u vezi ugrožavanja njihove samostalnosti;
10) razmatra pritužbe na rad državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava u pogledu zakonitosti rada;
11) obrazuje Komisiju za ocjenjivanje državnih tužilaca;
12) bira disciplinskog tužioca;
13) utvrđuje metodologiju za izradu izvještaja o radu Državnog tužilaštva i godišnjeg rasporeda poslova;
14) izdaje službene legitimacije državnim tužiocima i rukovodiocima državnih tužilaštava i vodi evidenciju službenih legitimacija;
15) vrši i druge poslove utvrđene zakonom.

Broj državnih tužilaca za svako državno tužilaštvo utvrđuje Tužilački savjet.

Odluka o broju državnih tužilaca objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Tužilački savjet donosi poslovnik kojim se uređuju pitanja propisana zakonom i druga pitanja od značaja za organizovanje rada Tužilačkog savjeta.

Tužilački savjet sačinjava Godišnji izvještaj o radu koji sadrži podatke o radu Tužilačkog savjeta, Nacrt godišnjeg izvještaja o radu Tužilački savjet dostavlja svim državnim tužilaštvima radi davanja mišljenja.

Godišnji izvještaj o radu dostavlja se Skupštini najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, radi razmatranja.

Godišnji izvještaj o radu objavljuje se na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta.

Rukovodilac državnog tužilaštva je dužan da Izvještaj o radu državnog tužilaštva dostavi Tužilačkom savjetu i Ministarstvu pravde, najkasnije do 10. februara tekuće godine za prethodnu godinu, i da ga u istom roku objavi na internet stranici Državnog tužilaštva. Za tačnost podataka u izvještajima odgovoran je rukovodilac državnog tužilaštva.

Na zahtjev Skupštine Crne Gore i nadležnog radnog tijela, vrhovni državni tužilac i glavni specijalni tužilac dužni su da dostave posebne, odnosno periodične izvještaje o svom radu, u roku koji odredi Skupština Crne Gore ili nadležno radno tijelo.

2.1. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

2.2. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Državnog tužilaštva za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

Shodno Pravilniku o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave potrošačke jedinice dostavljaju godišnje finansijske izvještaje Ministarstvu do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, na obrascima 3 i 5 iz člana 2 ovog Pravilnika. Pravilnikom je precizirano da je Državno tužilaštvo u obavezi da Ministarstvu finansija dostavlja godišnje finansijske izvještaje i to:

- Obrazac 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III i
- Obrazac 5 - Izvještaj o neizmirenim obavezama.

Osim navedenih izvještaja, Državno tužilaštvo je u obavezi da uz finansijske izvještaje dostavi:

- Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, Obrazac 8 i
- Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve, Obrazac 9.

2.3. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

1. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja ili;
2. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

2.4. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, br. 20/14, 56/14);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2015. godinu („Sl. list CG“, br. 59/14 i 47/15);
- Zakon o Državnom tužilaštvu („Sl. list CG“ br. 11/15 i 42/15);
- Zakon o Specijalnom državnom tužilaštvu („Sl. list CG“ br. 10/15);
- Zakon o radu („Sl. list CG“, br. 49/08,...,53/14);
- Zakon o zaradama i drugim primanjima nosilaca pravosudnih i ustavnosudskih funkcija ("Sl. list RCG", br. 36/07, 73/10)
- Zakon o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, br. 39/11,..., 34/14, 53/14);
- Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika („Sl. list CG“, br. 14/12);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG“, br.65/01,...,04/07 i „Sl. list CG“, br.86/09,...,79/15);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“,br.13/07,...,8/15);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list CG“, br.42/11,...,28/15);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list CG“, br.21/09, 40/11);
- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list CG“, br.73/08,...,34/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, br. 26/12);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 50/12);
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština („Sl. list RCG“, br.35/05,...,81/05 i “Sl. list CG“, br. 2/13);
- Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG“, br. 23/14);
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem („Sl. list CG“, br.34/09);
- Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Vrhovnog, Specijalnog i Višeg državnog tužilaštva u Podgorici i Bijelom Polju, trinaest osnovnih državnih tužilaštava i Sekretarijata Tužilačkog savjeta;
- Pravilnik o internim pravilima i procedurama Državnog tužilaštva Tu 650/15; Podgorica,01. oktobar 2015. Godine;
- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola (“Sl. list CG”, br. 37/10);
- Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl. list CG“, br. 80/08,...,11/14, 72/15);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini („Sl. list CG“, br. 47/11);
- Uputstvo za obračun bruto zarada („Sl. list CG“, br. 5/11);
- Poslovnik Tužilačkog savjeta („Sl. list CG“, br. 52/11) i („Sl. list CG“, br. 67/15)

Uz Izvještaj o reviziji, revizor daje i mišljenje o: funkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola, evidentiranju, pravilnom postupanju i raspolaganju sa državnom imovinom.

2.5. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i interne kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

Kontrola izdataka bez zarada i naknada po ugovorima izvršena je primjenom uzorka od 77%. Materijalnost na nivou ukupnih izdataka utvrđena je u iznosu od **64.720,20€** (1,% od izdataka Državnog tužilaštva koji iznose 6.472.020,77€).

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa, interni akti, te dokumentacija i informacije o poslovanju Državnog tužilaštva U fazi planiranja revizije primijenjeni su analitički postupci uz pomoć kojih je obavljena analiza značajnih pokazatelja, te je izvršena provjera odstupanja od planiranih iznosa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz onastalim poslovnim događajima. Ispitana je primjena zakona, pravila, procedura, odluka i drugih internih akata, s ciljem utvrđivanja zakonitosti poslovanja. Obavljena je provjera vrijednosno značajnijih stavki na pojedinim računima, a vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji o sprovođenju pojedinih aktivnosti. Provjerena je dokumentacija u vezi s obračunom plata i naknada za zaposlene, ostvarivanje sopstvenih prihoda, te sprovođenje postupaka javnih nabavki i izvršenje zaključenih ugovora. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba za pojedine segmente.

III MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br. 40113-041-313) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Državnih tužilaštava za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (Tu br. 417/16 od 26.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40113/16-041-313/24), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 27.07.2016. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Državnog tužilaštva za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Državnog tužilaštva za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu člana 8, 15, 17 i 20 Zakona o o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, člana 163 Zakona o radu i člana 20, 30, 38, 57, 107, 117 i 118 Zakona o javnim nabavkama pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Državno tužilaštvo nije shodno odredbama člana 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru donijelo Strategiju upravljanja rizicima, i nije shodno članu 15 Centralnoj jedinici za harmonizaciju dostavilo polugodišnji i godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja.

- **Rukovodilac subjekta revizije je dužan da shodno članu 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru donese Strategiju upravljanja rizicima, a shodno članu 15 da Centralnoj jedinici za harmonizaciju u zakonskom roku dostavlja polugodišnji i godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije shodno odredbama člana 38 stav 1 Zakona o javnim nabavkama u propisanom roku do 31. januara tekuće finansijske godine sačinio plan javnih nabavki i dostavio nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki, već je isti dostavio sa zakašnjenjem dana 03.03.2015. god. (broj 224/15).

   - **Subjekt revizije je dužan da sačini i dostavi Plan javnih nabavki nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki u roku koji je propisan članom 38 Zakona o javnim nabavkama.**

3. Revizijom je utvrđeno da je Državno tužilaštvo izvršio nabavke putem neposrednog sporazuma u iznosu od 49.288,59€ i to: usluge štampe u iznosu od 5.098,90€, usluge reprezentacije u iznosu od 5.650,12€, usluge fiksne telefonije u iznosu od 12.518,27€ i usluge održavanja vozila u iznosu od 6.453,17€, zakup poslovnog prostora 11.444,74€, usluge parkinga 8.123,39€ koje pripadaju vrijednosnom razredu II iz člana 21 Zakona o javnim nabavkama koje je shodno članu 20 Zakona trebalo sprovesti putem šoping metode.
   Takođe je utvrđeno da je Tužilaštvo izvršilo nabavku poštanskih usluga u iznosu od 34.468,72€ koju je shodno vrednosnom razredu III iz člana 21 Zakona o javnim nabavkama trebalo sprovesti putem otvorenog postupka.

   - **Subjekt revizije je dužan da nabavku roba i usluga koje pripadaju vredonosnom razredu II i III sprovodi na način kako je to propisano članom 20 Zakona o javnim nabavkama.**

4. Subjekt revizije u Izvještaju o izvršenim javnim nabavkama nije iskazao nabavke u iznosu od 64.614,72€ primjenom neposrednog sporazuma i nabavke u iznosu od 2.984,75€ primjenom šoping metode, što nije u skladu sa članom 117 i 118 Zakona o javnim nabavkama.

   - **Subjekt revizije shodno članu 117 i 118 Zakona dužan je da vodi evidenciju sprovedenih postupaka i da u izvještaju o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama iskaže sve izvršene nabavke.**

5. Subjekt revizije je u Izvještaju o javnim nabavkama koji je dostavljen Upravi za javne nabavke, iskazao nabavke izvršene primjenom neposrednog sporazuma u iznosu od 119.716,20€ (Obrazac C), što čini 32,8% izvršenih javnih nabavki u 2015. godini (364.711,89€), a revizijom je utvrđeno da su nabavke izvršene putem neposrednog sporazuma iznosile 184.330,92€, što čini 42,63% u odnosu na izvršene nabavke (432.311,36€ revizijom utvrđeni iznos), što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama.

   - **Subjekt revizije je dužan da nabavke roba i usluga putem neposrednog sporazuma vrši u iznosu koji je utvrđen odredbama člana 30 Zakona o javnim nabavkama**

6. Državno tužilaštvo nije zaključilo ugovore o javnim nabavkama (nabavka terenskog i putničkog vozila, nabavka kancelarijskog materijala i tonera i nabavka implementacije Case Menagement Systema) izvršene putem otvorenog postupka i pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u skladu sa odredbama člana 107 Zakona, dok pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje nije sproveden ni u skladu sa članom 57 Zakona.

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o javnim nabavkama nakon sprovedenih otvorenih i pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje zaključuje na način kako je to propisano članom 57 i članom 107 Zakona o javnim nabavkama.**

7. Državno tužilaštvo nije shodno Pravilniku o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila u propisanom roku do 31. decembra tekuće godine sačinio izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila, već je isti dostavio Upravi za javne nabavke sa zakašnjenjem dana 26.01.2016.godine.

   - **Subjekt revizije je dužan da dostavi izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila Upravi za javne nabavke u roku koji je utvrđen Pravilnikom o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila.**

8. Revizijom je utvrđeno da je po osnovu naknada za rad u komisijama, radnim grupama i po osnovu naknada za rad u Tužilačkom savjetu isplaćen iznos od 276.543,46€, kao i da su pojedina lica bila angažovana u više komisija ili radnih grupa. U postupku revizije, subjekt revizije nije prezentirao adekvatne Izvještaje o radu komisija i radnih grupa, kao ni indikatore za utvrđivanje kvaliteta rezultata rada tj. na osnovu dostavljenih dokaza nije se moglo utvrditi da li su svi predviđeni poslovi za koje su isplaćene naknade završeni.

   - **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da internim aktom utvrdi obavezu komisija i radnih grupa da dostavljaju izvještaje o radu nakon završenog posla. Takođe se subjektu revizije preporučuje da utvrdi indikatore za vrednovanje rezultata rada koji bi bili osnov za isplatu navedenih naknada.**

9. Revizijom je utvrđeno da su ugovorom o djelu, kao i ugovorom o privremenim i povremenim poslovima angažovana lica za obavljanje poslova za koje su sistematizovana radna mjesta i to: (službenika za javne nabavke, poslovi vezani za odnose sa javnošću, bezbjednost i sigurnost sajta i ažuriranja istog, poslovi savjetnika, namještenika, upisničara, samostalnih referenata) što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.Takođe je utvrđeno da Ugovori o povremenim i privremenim poslovima za obavlljanje poslova samostalnih savjetnika i samostalnih referenata nijesu zaključeni u skladu sa članom 163 Zakona o radu, kojim je definisno da poslodavac može, za obavljanje određenih poslova koji ne zahtijevaju posebno znanje i stručnost, a po svojoj prirodi su takvi da ne traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini (privremeni i povremeni poslovi), sa određenim licem koje se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno agencije za posredovanje, da zaključi poseban ugovor o radu.

   - **Subjekt revizije za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima treba da angažuje izvršioce shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, a ugovore o privremenim i povremenim poslovima da zaključuje za vršenje poslova koji su utvrđeni odredbama člana 163 Zakona o radu.**

10. Tužilaštvo je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u okviru Sekretarijata tužilačkog savjeta utvrdilo Odjeljenje za unutrašnju reviziju što nije u skladu sa članom 20 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, prema kome jedinica za unutrašnju reviziju mora biti funkcionalno i organizaciono odvojena od drugih organizacionih jedinica subjekta.

    Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije izvršio popunjavanje radnih mjesta sistematizovanih u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, pa samim tim nije sproveo ni Zakonom (član 17)utvrđene aktivnosti koje se odnose na: donošenje strateškog plana, godišnjeg plana unutrašnje revizije, kvartalnog i godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije, kao i obavljanje revizije.

- **Subjekt revizije je dužan da Jedinicu za unutrašnju reviziju utvrdi Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji na način kako je to propisano članom 20 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, kao i da obezbijedi funkcionisanje Jedinice za unutrašnju reviziju, kako bi ista sprovodila aktivnosti utvrđene članom 17 Zakona.**

11. Državno tužilaštvo nije u poslovnim knjigama obezbijedilo evidenciju doprinosa za invalidna lica u 2015.godini već je iste evidentirao vanbilansno. Obaveze po osnovu doprinosa sa stanjem na dan 31.08.2014. godine iskazane su u iznosu od 52.474,87€ (obaveza iskazana shodno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom).

    - **Subjekt revizije je dužan da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju obaveza po osnovu posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, da zahtjeva odobrenje budžetskih sredstava za navedene izdatke i da vrši plaćanje utvrđenih obaveza po ovom osnovu shodno Zakonu.**

12. Uvidom u Zapisnik sa sastanka predstavnika Tužilaštva i KCCG (br. 03/01-22680 od 07.12.2015 godine) utvrđeno je da Državno tužilaštvo ima i neizmirene obaveze prema KC CG u iznosu od 501.386,75€, navedene obaveze se odnose na period (2011-2015), Po navodima predstavnika Tužilaštva pružanje usluga su vršili sudski vještaci, a ne Klinički centar i po saznanju istog ne postoji validna dokumentacija koja bi prestavljala pravni osnov za potraživanje KCCG od Tužilaštva. Navedene obaveze nijesu iskazane u poslovnim knjigama Državnog tužilaštva iz razloga što se iste smatraju spornim, a usaglašavanje istih nije izvršeno.

    - **DRI preporučuje da subjekt revizije izvrši usaglašavanje obaveza sa davaocima usluga i da nakon izvršenog usaglašavanja evidentira nesporne obaveze u poslovnim knjigama na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije.**

13. Zbog neadekvatne saradnje između Ministarstva finansija (Državnog trezora) i Državnog tužilaštva, dešava se da Trezor, sa računa Državnog tužilaštva isplati sredstva po osnovu sudskog izvršenja, koja se ne odnose na državno tužilaštvo, a takođe javni izvršitelj ne dostavlja Državnom tužilaštvu rešenja o prinudnoj naplati obaveza koja se odnose na Tužilaštvo, pa iz navedenog razloga Državno tužilaštvo ne raspolaže sa dokumentacijom za veći dio troškova koji se naplaćuju sudskim putem. Tužilački savjet Državnog tužilaštva se obratio Komori javnih izvršitelja, pisanim aktom: TS broj 201/2015, dana 09. oktobara 2015.godine, sa molbom da javni izvršitelji dostavljaju rešenja o izvršenju Službi za računovodstvo i finansije Sekretarijata Tužilačkog savjeta u cilju obezbjeđivanja preciznijih evidencija i praćenja isplate obaveza po ovom osnovu.

    - **Preporučujemo subjektu revizije da u komunikaciji sa Ministarstvom finansija obezbijedi dokumentaciju, koja se odnosi na prinudnu naplatu obaveza, kako bi u svojoj Glavnoj knjizi adekvatno evidentirao navedene finansijske transakcije.**

14. Uvidom u dokumentaciju koja je priložena uz zahtjeve za plaćanje utvrđeno je da su izdaci iskazani po osnovu troškova zakupa parking mjesta u iznosu od 8.783,85€ Uvidom u pojedine fakture i ugovore utvrđeno je da je subjekt revizije plaćao zakupninu parking mjesta za vozila koja po broju registarskih tablica i marke vozila ne odgovaraju vozilima koji se nalaze u analitičkoj evidenciji tužilaštva.

    - **Subjekt revizije treba da unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvaruje pravo na korišćenje parkinga.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
DEMOKRATSKE PARTIJE SOCIJALISTA ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Demokratska parija socijalista
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije socijalista za 2015. godinu
Trajanje revizije:	25 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14)
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, (br. 4011-06-1998);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-846) od 10.05.2016 godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije socijalista CG za 2015. godinu i revizija usklađenosti poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Demokratske partije socijalista Crne Gore za 2015. godinu.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja(„Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji („Sl. list RCG" br. 69/05 i „Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu („Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godine);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije („Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 21.154,00€ (1% od ostvarenih rashoda Partije).

DEMOKRATSKA PARTIJA SOCIJALISTA

1.1. Prihodi

Partija je u 2015.godini iskazala u poslovnim knjigama prihode u iznosu od 1.951.158,00€ i isti se odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu od 1.395.682,00€, prihode iz budžeta lokalne samouprave u iznosu od 368.696,00€, prihode od članarina u iznosu od 135.336,00 €, prihode od zakupnina u iznosu od 27.685,00 €, ostale poslovne prihode u iznosu od 21.870,00 €, prihode od priloga u iznosu od 1.639,00€ i finansijske prihode u iznosu od 250,00€.

Uporedni pregled ostvarenih prihoda u 2014 i 2015.godini

Redni broj	Vrsta prihoda	iznos 2014.godina	% učešća	iznos 2015.godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta CG	1.136.158,00	54,14%	1.395.682,00	71,53%
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	627.418,00	29,90%	368.696,00	18,90%
3	Prihodi od priloga	155.600,00	7,41%	1.639,00	0,08%
4	Prihodi od članarina	152.787,00	7,28%	135.336,00	6,94%
5	Prihodi od izvršenih usluga	11.400,00	0,54%	27.685,00	1,42%
6	Ostali poslovni prihodi	13.984,00	0,67%	21.870,00	1,12%
7	Finansijski prihodi	1.159,00	0,06%	250,00	0,01%
	Ukupno	**2.098.506,00**	100,00%	**1.951.158,00**	**100,00%**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz budžeta CG sa (71,53%), prihodi od lokalnih samouprava sa (18,90%), prihodi od članarina sa po 6,94% i td.

1.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala ukupne rashode za 2015. godinu u iznosu od 1.912.110,12€, a isti se odnose se na troškove bruto zarada i doprinosana teret poslodavca u iznosu od 983.601,98€, troškove naknada po ugovorma u iznosu od 69.823,72, troškove nabavke osnovnih sredstava i investicionog održavanje u iznosu od 143.243,72€, troškove režijskog i kancelarijskog materijala u iznosu od 88.712,47€, troškove goriva i energije u iznosu od 83.024,67€, troškove vodovoda i kanalizacije u iznosu od 1.173,58€, troškove dnevnica u zemlji u iznosu od 87.068,21€, troškove prevoza, moblinih telefona i PTT u iznosu od 127.506,35€, troškove usluga u iznosu od 11.973,98€, troškove zakupa u iznosu od 31.542,42€; troškove reklame u iznosu od 113.328,86€, troškove istraživanja u iznosu od 58.975,00€, troškove štampanja i fotografskih usluga u iznosu od 21.025,67€, troškovi obezbjeđenja i registracije vozila u iznosu od 11.340,59€, troškove reprezentacije u iznosu od 20.521,85€; ostale troškove u iznosu od 47.379,47€ i finansijske rashode iz ranijeg perioda u iznosu od 11.867,58€. Od ukupno iskazanih troškova Partije iznos od 893.925,00€ (47%) odnosi se na troškove Glavnog odbora iznos od 812.775,18€ (42%) na troškove opštinskih odbora, dok se iznos od 205.410,30€(11%) odnosi na troškove izbornih Konferencija za pripremu i održavanje VII Kongresa i DPS-a.

Uporedni pregled ukupno iskazanih rashoda u poslovnim knjigama za 2014. i 2015.godinu.

Opis rashoda	Ukupni rashodi za 2014	Učešće u ukupnim rashodima %	Ukupni rashodi za 2015	Učešće u ukupnim rashodima %
Troškovi bruto zarada i doprinosana teret poslodavca	1.006.955,61	42,83%	983.601,98	51,44%
Troškovi naknada po ugovorma	47.573,61	2,27%	69.823,72	3,65%
Nabavka osnovnih sredstava i investiciono održavanje	139.812,85	6,68%	143.243,72	7,49%
Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala	53.543,09	2,20%	88.712,47	4,64%
Troškovi goriva i energije	100.705,47	4,81%	83.024,67	4,34%
Troškovi vodovoda i komunalnih usluga	1.151,82	0,06%	1.173,58	0,06%
Troškovi dnevnica u zemlji	69.797,39	3,33%	87.068,21	4,55%
Troškovi prevoza, mobilnih telefona i PTT-a	182.181,05	8,70%	127.506,35	6,67%
Troškovi usluga	65.144,32	2,79%	11.973,98	0,63%
Troškovi zakupnina	25.951,80	1,24%	31.542,42	1,65%
Troškovi reklame	248.029,34	11,84%	113.328,86	5,93%
Troškovi istraživanja	60.446,60	2,89%	58.975,00	3,08%
Troškovi štampanja i fotografske usluge	3.028,20	0,14%	21.025,67	1,10%
Troškovi obezbjeđenja i registracije vozila	12.956,71	0,62%	11.340,59	0,59%
Troškovi reprezentacije	22.815,79	1,09%	20.521,85	1,07%
Ostali troškovi	36.976,45	0,01%	47.379,47	2,48%
Rashodi kamata	3.881,81	0,19%		0,00%
Manjkovi	574,26	0,03%		0,00%
Troškovi iz ranijeg perioda	12.616,67	0,60%	11.867,58	0,62%
UKUPNO	**2.094.142,84**	**99,80%**	**1.912.110,12**	**100,00%**

Najveće učešće u ukupnim troškovima za redovno poslovanje imaju troškovi zarada i naknada sa 52%, troškovi nabavke osnovnih sredstava I investiciono održavanje sa 7%, troškovi telefona i prevoza sa 7%, troškovi reklame sa 6% i td.

1.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji,Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br.40116/16-042-846) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske partije socijalista CG za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 06-745 od 25.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-846/7), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr. Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 28.07.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije socijalista za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju,) pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** uz skretanje pažnje da:

- **Subjekt revizije sva usaglašena potraživanja sa lokalnim samoupravama evidentira u poslovnim knjigama i da evidentiranje istih vrši hronološki tokom finansijske godine.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Socijaldemokratska partija
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije-a za 2015. godinu
Trajanje revizije:	20 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG" br. 15/07,73/10,40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije,(br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine;)
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/16-042-835 od 9.05.2016 godine).

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije (SDP) za 2015. godinu.

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije,u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja,dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja(„Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji („Sl. list RCG" br. 69/05 i „Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije („Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indentifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima,a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od **7.976,00€** (1,25% od rashoda Partije koji iznose 638.067,37€).

SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA

1.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno da je Partija u glavnoj knjizi iskazala prihode u iznosu od 735.674,78 i isti se odnose na: prihode iz budžeta CG u iznosu u iznosu od 417.763,05€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 171.040,81€, prihode iz ranijih godina u iznosu od 126.427,56€, prihode od

članarina u iznosu od 18.580,36€, prihode od priloga u iznosu od 100,00€ i ostale prihode u iznosu od 1.763,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda u Glavnoj knjizi Partije za 2014 i 2015 godinu.

Redni broj	Vrsta prihoda	Iznos 2014. god	Učešće %	Iznos 2015. godina	Učešće %
1	Prihodi iz budžeta CG	343.260,57	43,12%	417.763,05	56,79%
2	Prihodi iz budžeta jedinica lokaln	358.355,69	45,02%	171.040,81	23,25%
3	Prihodi od priloga fizičkih lica	20.060,00	2,52%	100,00	0,01%
4	Prihodi od koalicionih partnera	20.100,00	2,53%		0,00%
5	Prihodi iz ranijih godina	27.814,72	3,49%	126.427,56	17,19%
6	Prihodi od članarina	26.202,73	3,29%	18.580,36	2,53%
7	ostali prihodi	198,24	0,02%	1.763,00	0,24%
	Ukupno	**795.991,95**	**100,00%**	**735.674,78**	**100,00%**

Najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz Budžeta CG sa 56,79%, budžeta lokalnih samouprava sa 23,25%, prihodi iz ranijih godina (odloženi prihodi) sa 17,19% i ostali prihodi sa 2,78%.

1.2. Rashodi

Partija je u 2014. godini ostvarila ukupne rashode u iznosu od 638.067,37€, a odnose se na troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 115.991,76€, troškove električne energije, vode i goriva u iznosu od 41.923,46€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 200.198,83€, troškove autorskih honorara u iznosu od 12.934,40€, troškove zakupnina u iznosu od 55.772,32€, troškove službenih putovanja u iznosu od 31.226,72€, troškove telefona, interneta i prevoza u iznosu od 54.196,21€, troškove usluga održavanja, registracije i neproizvodnih usluga u iznosu od 11.189,15€, troškove reklame, propagande i seminara u iznosu od 1.472,81€, troškove komunalnih usluga i ostalih poslovnih rashoda u iznosu od 12.713,59€, troškove amortizacije u iznosu od 9.029,10€, troškove ostalih neproizvodnih usluga u iznosu od 18.283,17€, troškove reprezentacije u iznosu od 43.328,47€, troškove platnog prometa u iznosu od 1.502,65€, troškove članarina Socijalističke internacionale u iznosu od 19.775,87€, druge nematerijalne troškove u iznosu od 8.528,86€.

U nastavku Izvještaja dat je tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2014 i 2015. godini

R/b	Vrsta troška	iznos 2014 godina	% Učešća	iznos 2015 godina	% Učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala i ostalog materijala	64.164,57	9,58%	115.991,76	18,18%
2	Troškovi struje, vode i goriva	61.704,52	9,22%	41.923,46	6,57%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	156.599,23	23,39%	200.198,83	31,38%
4	Troškovi autorskih honorara i ugovora o djelu	688,42	0,10%	12.934,40	2,03%
5	Troškovi zakupnina	54.224,76	8,10%	55.772,32	8,74%
6	Troškovi službenih putovanja	39.988,60	5,97%	31.226,72	4,89%
7	Troškovi telefona, interneta i prevoza	68.962,19	10,30%	54.196,21	8,49%
8	Troškovi usluga održavanja, registracije i neproizvodnih usluga	20.405,25	3,05%	11.189,15	1,75%
9	Troškovi reklame, propagande i seminara	90.250,52	13,48%	1.472,81	0,23%
10	Troškovi komunalnih usluga i ostalih poslovnih rashoda	12.562,30	1,88%	12.713,59	1,99%
11	Troškovi amortizacije (opreme, građ. Objekata, vozila i sl.)	11.417,57	1,71%	9.029,10	1,42%
12	Troškovi ostalih neproizvodnih usluga	29.464,48	4,40%	18.283,17	2,87%
13	Troškovi reprezentacije	48.311,36	7,22%	43.328,47	6,79%
14	Troškovi platnog prometa u zemji i inostranstvu i bankarskih usluga	1.983,43	0,30%	1.502,65	0,24%
15	Troškovi članarina Socij. Internacionale	5.634,73	0,84%	19.775,87	3,10%
16	Drugi nematerijalni troškovi	1.721,49	0,26%	8.528,86	18,18%
17	Rashodi kamata	1.480,98	0,22%		0,00%
	ukupno	**669.564,40**	**100,00%**	**638.067,37**	**100,00%**

Shodno tabelarnom prikazu troškova najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 31,38%, troškovi kancelarijskog i ostalog materijala sa 18,18% i drugi nematerijali troškovi sa 18,18% i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije CG za 2014. godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nedostataka i dala preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na:

- obezbjeđivanje podataka o ukupnoj stalnoj imovini i evidentiranje novih nabavki imovine na odgovarajući konto u okviru klase 0 - stalna imovina, budući da je knjigovodstvena evidencija osnov za usaglašavanje popisom utvrđenog stanja.

- iskazivanje ukupnih prihoda u Bilansu uspjeha i usklađivanje unutrašnjeg akta (Odluke) sa Važećim Statutom.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015 godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao date preporuke.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br.40116/16-042-835) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Socijaldemokratske partije CG za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. XI – 400 od 25.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-835/9), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 27.07. 2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije CG za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** uz skretanje pažnje da:

Subjekt revizije izvršioce za obavljanje poslova pružanja administrativno tehničke podrške u radu Odborničkih klubova (saradnika) angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
DEMOKRATSKE NARODNE PARTIJE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Demokratska narodna partija
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Demokratske narodne partije za 2015. godinu
Trajanje revizije:	20 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl.list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-847) od 10.05.2016.godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske narodne partije vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske narodne partije za 2015. godinu i revizija pravilnosti.

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja:

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Demokratske narodne partije CG za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije ;.
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu;

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 3.780,00€ (1,50% na rashode Partije 251.995,00€)

DEMOKRATSKA NARODNA PARTIJA

1.1. Prihodi

Partija je u 2015.godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 327.855,14€. A odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 233.491,05€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 79.817,00€, ostale poslovne prihode u iznosu od 14.547,09€.

U narednoj tabeli dat je pregled prihoda u 2014. i 2015.godini:

R/B	Vrsta prihoda	2014.	% učešća	2015	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	147.763,00	62,17%	233.491,05	71,22%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	83.656,00	35,20%	79.817,00	24,35%
3	Ostali prihodi	6.260,00	2,63%	14.547,09	4,44%
	Ukupno	**237.679,00**	100,00%	**327.855,14**	100,00%

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi ostvareni iz budžeta CG sa 71,22%, prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 28,78% dok ostali prihodi učestvuju sa 4,44%.

1.2 Rashodi

Partija je u 2015. godini je ostvarila troškove u iznosu od 251.995,31€, a isti se odnose se na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 9.557,10€, troškove energije i vode u iznosu od 1.924,35€, troškove goriva u iznosu od 2.396,23€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 7.493,26€, troškove ugovorenih naknada u iznosu od 100.880,08€, troškove službenih putovanja u iznosu od 49.558,53€, troškove PTT i usluga održavanja u iznosu od 1.750,88€, troškove zakupa u iznosu od 10.839,20€, troškove reklame i propagande u iznosu od 15.704,30€, troškove amortizacije u iznosu od 3.601,41€, troškove reprezentacije u iznosu od 13.282,97€, troškove

pomoći i sponzorstva u iznosu od 10.630,00€, finansijske rashode u iznosu od 22.072,97€, troškove kazni u iznosu od 322,38€ i nedokumentovane troškove u iznosu od 13,36€.

Uporedni pregled ukupno ostvarenih troškova u 2014. i 2015 godini

R/B	Vrsta troška	2014.	% učešća	2015.	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	2.458,77	1,05%	9.557,10	3,79%
2	Troškovi električne energije i vode	1.655,89	0,71%	1.924,35	0,76%
3	Troškovi goriva	33.297,07	14,21%	2.396,23	0,95%
4	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	0,00	0,00%	7.493,26	2,97%
5	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	132.564,48	56,56%	100.880,08	40,03%
6	Troškovi službenih putovanja	3.136,29	1,34%	49.558,53	19,67%
7	Troškovi PTT i usluga održavanja	1.247,74	0,53%	1.750,88	0,69%
8	Troškovi zakupa	9.952,69	4,25%	10.839,20	4,30%
9	Troškovi reklame i propagande	0,00	0,00%	15.704,30	6,23%
10	Troškovi amortizacije	3.323,05	1,42%	3.601,41	1,43%
11	Troškovi reprezentacije	9.452,07	4,03%	13.282,97	5,27%
12	Troškovi pomoći i sponzorstva	4.580,00	1,95%	10.630,00	4,22%
13	Troškovi neproizvodnih usluga	1.243,27	0,53%	1.293,88	0,51%
14	Ostali nematerijalni troškovi	925,96	0,40%	674,47	0,27%
15	Finansijski rashodi	1.404,70	0,60%	22.072,97	8,76%
16	Troškovi izbornih kampanja	26.865,00	11,46%	0,00	0,00%
17	Kazne za privredne prestupe i prekršaje	0,00	0,00%	322,38	0,13%
18	Nedokumentovani rashodi iz ranijih godina	2.278,82	0,97%	13,36	0,01%
	Ukupno	**234.385,80**	100,00%	**251.995,37**	100,00%

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi naknada po ugovora o djelu sa 40,03%, troškovi službenih putovanja sa 19,67%, troškovi reklame sa 6,23% i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu DNP, Državna revizorska institucija je utvrdila određene nepravilnosti i Partiji dala sljedeće preporuke:

1) da dokumentuje sve troškove vjerodostojnom i potpunom dokumentacijom
2) da zaključuje ugovore sa fizičkim licima u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o obligacionim odnosima u zavisnosti koja se vrsta ugovora zaključuje
3) da obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava
4) da dodatno dokumentuje gotovinski isplaćene troškove goriva osim fiskalnim računima i putnim nalozima, spiskovima lica kojima se odobrava naknada za troškove goriva i slipovima sa benzinskih pumpi na kojima je naznačen broj registarskih tablica vozila koje je punilo gorivo.
5) da unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvaruje pravo na naknadu po osnovu troškova goriva kao i visinu naknade.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvješaja za 2015. godinu utvrđeno je da je Partija realizovala preporuke (br. 4 i br.5) , nije realizovala preporuku (br.3) dok je preporuke (broj. 1 i br.2) realizovala u većem dijelu ali ne u potpunosti.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br. br.40116/16-042-847) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske narodne partije za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 110/16 od 25.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-847/6), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 28.07.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske narodne partije za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske narodne partije za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu člana 4 Zakona o računovodstvu i reviziji, člana 23 Zakona o radu i člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da je dio gotovinski isplaćenih troškova u iznosu od 2.010,30€ (reprezentacija (od više dobavljača) - 1.734,80€ nabavka i održavanje opreme - 275,50€ €) pravdan neadekvatnom dokumentacijom (nefiskalnim računima), a troškovi u iznosu od 420€ koji se odnosi na autobuski prevoz (od četiri prevoznika) su pravdani nepotpunom dokumentacijom (nije prezentiran dokaz o preuzimanju gotovine).

   - **Isplatu svih troškova iz blagajne treba vršiti na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije u skladu sa članom 4 Zakona o računovodstvu i reviziji.**

2. Partija je u 2015.godini na sistematizovanim radnim mjestima zaposlila 5 lica i sa istim zaključila ugovore o radu. Uvidom u prezentirane ugovore utvrđeno je da ugovori o radu osim iznosa osnovne zarade, ne sadrže visinu koeficijenta i elemente za utvrđivanje radnog učinka kako je to propisano članom 23 Zakona o radu. Takođe Partija prilikom zapošljavanja nije shodno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, vršila javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta.

   - **Subjekt revizije je dužan da ugovor o radu zaključuje u skladu sa odredbama člana 23 Zakona o radu i da Zavodu za zapošljavanje prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, kako je to utvrđeno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.**

3. Uvidom u zaključene ugovore o djelu utvrđeno je da su isti tipskog karaktera, da su zaključeni sa pozivom na odredbe Zakona o obligacionim odnosima, da sadrže definisanu obavezu angažovanog lica i period angažovanja. Takođe je utvrđeno da su isti zavedeni i potpisani od strane presjednika Partije i izvršioca posla. Ugovorene naknade su utvrđene u neto iznosu i na iste su obračunate i plačene poreske obaveze (porez i prirez). Obračun poreskih obaveza vršen je na način kao da su sva angažovana lica u radnom odnosu. U postupku revizije državnom revizoru su prezentirani dokazi za 10 (deset) izvršilaca da su u radnom odnosu.

- **Preporučujemo subjektu revizije da naknadu za obavljanje poslova po ugovoru o djelu utvrđuje u bruto iznosu,kao i da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica po ugovoru o djelu u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

4. Partija je po osnovu ugovora o djelu isplatila naknade u iznosu od 100.880,08€ za obavljanje administrativno tehničkih poslova, poslova obezbjeđenja, usluge marketinga, istraživanje javnog mnjenja, kreiranje i plasiranje flajera, pripreme sjednica, rad na formiranju udruženja penzionera, organizacije žena, priprema saopštenja partije, organizacija kulturnih manifestacija, kao i priprema materijala za sjednice GO Partije poslove stručno - političkog saradnika, vozača, održavanje higijene i sl. Mjesečne neto naknade su isplaćivane u iznosu od 100,00€ do 2.500,00€, odnosno, od 100,00€ do 9.600,00€ po izvršiocu za period angažovanja (od jednog do dvanaest mjeseci) . Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumentovani ugovorima i da su plaćeni preko žiro računa.
   Poslovi administrativno tehničke podrške,pripreme sjednica, priprema saopštenja partije, priprema materijala za sjednice GO Partije, poslovi stručno-političkog saradnika i poslovi vozača po prirodi i opisu ne pripadaju poslovima za koje se izvršioci trebaju angažovati ugovorom o djelu, već se za iste zasniva radni odnos i sa izvršiocima se zaključuju ugovori o radu.

   - **Za obavljanje poslova pružanja administrativno tehničke podrške, pripreme sjednica, pripreme saopštenja Partije, pripreme materijala za sjednice GO Partije, poslova stručno-političkog saradnika i poslova vozača, subjekt revizije treba da izvršioce angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

5. Revizijom je utvrđeno da je Partija na ime troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe isplatila iznos od 32.160,25€. Isplata je vršena na osnovu putnih naloga, uvidom u putne naloge utvrđeno je da je obračun navedenih troškova vršen shodno važećoj Uredbi. Uz dio putnih naloga su priloženi i fiskalni računi za gorivo.

   - **Preporučuje se subjektu revizije da za pravdanje troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, osim putnog naloga i fiskalnih računa obezbijedi i evidenciju o pređenoj kilometraži vozila koje lice koristi u službene svrhe**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
POKRETA ZA PLJEVLJA ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Pokret za Pljevlja
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG" br. 15/07,73/10,40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije,(br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine;) i izmjenom i dopunom godišnjeg plana revizija (br. 4011/16-06-785)
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/16 - 042-1105 od 29.06.2016 godine).

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za Pljevlja vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu i revizija pravilnosti.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji („Sl. list RCG" br. 69/05 i „Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu („Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije („Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta.

6. METODA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indentifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima,a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 258,23€ (2% od rashoda Partije koji iznose 12.911,58€).

Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza državni revizor se upoznao sa pravnom regulativom,analizirao finansijske izvještaje i ostalu pribavljenu dokumentaciju subjekta revizije i na osnovu sprovedenih testova ocijenjeno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila,procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima.

POKRET ZA PLJEVLJA

1.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode u iznosu od 11.889,76€ i isti se odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 3.146,24€ i prihode iz budžeta lokalne samouprave u iznosu od 8.743.52€.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2015. godini

R/B	Vrsta prihoda	Iznos	Učešće %
1	Prihodi iz budžeta CG	3.146,24	26,46%
2	Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave	8.743,52	73,54%
Ukupno		**11.889,76**	**100,00%**

Revizijom je utvrđeno da je Partija prihode iz budžeta CG ostvarila po osnovu finansiranja rada poslaničkog kluba u iznosu od 3.146,00€, dok je iznos od 8.744,00€ ostvarila po osnovu uplate od Opštine Pljevlja.

1.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala rashode u iznosu od 12.911,58€, a isti se odnose na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 41,87€, troškovi energije u iznosu od 86,57€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 3.216,70€, troškove naknada po ugovoru o dijelu u iznosu od 1.829,15€, troškove službenih putovanja u iznosu od 1.450,00€, troškove PTT usluga u iznosu od 170,11€, troškove reklame i propagande u iznosu od 716,12€, troškove amortizacije u iznosu od

451,38€, troškove reprezentacije u iznosu od 357,00€,ostale troškove u iznosu od 92,68€ i vanredni rashode - Izborna kampanja maj 2014. godine u iznosu od 4,500,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2015 godini po vrsti:

R/b	Vrsta troška	Iznos	% Učešća
1	Troškovi kancelarijskogi ostalog materijala	41,87	0,32%
2	Troškovi energije	86,57	0,67%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	3.216,70	24,91%
4	Troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu	1.829,15	14,17%
5	Troškovi službenih putovanja	1.450,00	11,23%
6	Troškovi telefona i PTT usluga	170,11	1,32%
7	Troškovi reklame i propagande	716,12	5,55%
8	Troškovi amortizacije (opreme, građ. objekata, vozila i sl.)	451,38	3,50%
9	Troškovi reprezentacije	357,00	2,76%
10	Drugi nematerijalni troškovi	92,68	0,72%
11	Rashodi iz prethodnih godina (Izborna kamparija 2014.godine)	4.500,00	34,85%
	Ukupno	**12.911,58**	**100,00%**

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi iz prethodnih godina sa 34,85%, troškovi bruto zarada sa 24,91%, troškovi ugovorenih naknada sa 14,71% i sl.

1.3. Mišljenje sa preporukama

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br.70/16 od 27.07.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116/16-042-845/6), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 15.09.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu
MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za Pljevlja za 2015. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj uz skretanje pažnje na prezentirano u Izvještaju **pod tačkom 10.1.1**- Poglavlje evidentiranje i popis imovine **i tačkom 12.11** – Poglavlje troškovi iz prethodnog perioda):

- **Nakon izvršenog popisa imovine i obaveza treba sačiniti Izvještaj o popisu kako je to propisano Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

- **Istu poslovnu transakciju u različitim izvještajima (Godišnjem finansijskom izvještaju i izvještaju o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju) treba prezentirati na istovjetan način. (podaci moraju biti usaglašeni).**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA POZITIVNE CRNE GORE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Pozitivna Crna Gora
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Pozitivne Crne Gore za 2015. godinu
Trajanje revizije:	20 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl.list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, (br. 4011-06-1998);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-846) od 10.05.2016 godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivne Crne Gore vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15)
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Pozitivne Crne Gore za 2015.godinu.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Pozitivne CG za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);

- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut Partije
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije ;.
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 5.885,00€ (1,50% od ostvarenih rashoda Partije koji iznose 392.321,00€).

POZITIVNA CRNA GORA

1.1. Prihodi

Partija je u 2015. godini ostvarila prihode u iznosu od 507.292,00€,a isti se odnose na prihode iz budžeta CG u iznosu od 365.065,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 16.697,00€, prihode od priloga u iznosu od 1.400,00€, prihode od članarina u iznosu od 3.962,00€, i finansijske prihode u iznosu od 168,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ukupno ostvarenih prihoda u 2014 i 2015.godini.

POZITIVNA CRNA GORA

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2014 godina	% učešće	Iznos 2015 godina	% učešće
1	Prihodi iz Budžeta CG	301 067,00	78,96%	365 065,00	71,96%
2	Prihodi iz Budžeta lokalnih samouprava	71 916,00	18,86%	136 697,00	26,95%
3	Prihoda od priloga	890,00	0,23%	1 400,00	0,28%
4	Prihodi od članarina	7 235,00	1,90%	3 962,00	0,78%
5	Finansijski prihodi	37,00	0,01%	168,00	0,03%
6	Ostali prihodi	128,00	0,03%	0,00	0,00%
Ukupno		**381.273,00**	**100,00%**	**507.292,00**	**100,00%**

Shodno tabelarnom pregledu konstauje se da se od ukupnih prihoda 72% odnosi na prihode iz budžeta CG, 27,% na prihode od lokalnih samouprava i 1% na ostale prihode.

1.2. Rashodi

Partija je u 2015 godini ostvarila rashode u iznosu od 392.321,02€ i isti se odnose na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 3.701,44€, troškove goriva i električne energije u iznosu od 15.300,96€, troškovi zarada, ugovorenih naknada i ostlih ličnih rashoda u iznosu od 224,495,31€,, troškove, telefonskih usluga i usluga prevoza u iznosu od 15.129,84€, troškove zakupa sala u iznosu od 2.563,02€, troškove održavanja opreme u iznosu od 4.451,67€ troškovi reklame i propagande u iznosu od 52.685,12€, troškove amortizacije u iznosu od 5.864,00€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 16.812,40€, troškove reprezentacije i istraživanja javnog mnjenja u iznosu od 45.180,97€, troškove platnog prometa u iznosu od 1.180,60€, troškove stipendija i donacija u iznosu od 3.400,00€, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 1.455,27€ i trškove kamata u iznosu od 100,42€.

Dat je uporedni pregled ukupno ostvarenih rashoda u 2014.i 2015.godini po vrsti troška

R/b	Vrsta troška	2014.godina	% učešća	2015. godina	% učešća
1	Troškovi materijala	14.447,32	4,06%	3.701,44	0,94%
2	Troškovi energije i goriva	20.808,67	5,84%	15.300,96	3,90%
3	Troškovi zarada, ugovorenih naknada i ostali lični rashodi	129.022,51	36,24%	224.495,31	57,22%
5	Troškovi telefonskih usluga i prevoza	12.475,57	3,50%	15.129,84	3,86%
6	Troškovi zakupa	28.744,03	8,07%	2.563,02	0,65%
7	Troškovi reklame, propagande i štampe	56.299,26	15,81%	52.685,12	13,43%
8	Troškovi amortizacije	4.730,74	1,33%	5.864,08	1,49%
9	Troškovi ostalih usluga (održavanje opreme i naknada za puteve)	6.308,79	1,77%	4.451,67	1,13%
10	Troškovi neproizvodnih usluga	46.939,02	13,18%	16.812,40	4,29%
11	Troškovi reprezentacije	19.671,79	5,53%	45.180,97	11,52%
12	Troškovi platnog prometa	1.342,12	0,38%	1.180,60	0,30%
13	Ostali nematerijalni troškovi	9.914,85	2,78%	1.455,27	0,37%
14	Usklađivanje troškova	1.261,02	0,35%	0,00	0,00%
15	Troškovi kamata na kredite	4.060,33	1,14%	100,34	0,03%
16	troškovi po osnovu stipendija i donacija	0,00	0,00%	3.400,00	0,87%
UKUPNO		356.026,02	100,00%	392.321,02	100,00%

Na osnovu podataka prezentiranih u tabelarnom pregledu konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi zarada i naknada po ugovorima (57,22%), troškovi reklame i propagande (13,43%), troškovi reprezentacije (11,52%), troškovi neproizvodnih usluga (4,29%), itd.

1.3.Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br. 40116-042-1102 od 29.06.2016) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pozitivna CG za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 19-1118/2016) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-1102/11), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 30.09. 2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivna Crna Gora za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pozitivna CG za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje uz skretanje pažnje** na sljedeće :

- **Da za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima zaključuje ugovore o radu,a ne ugovore o djelu i da ugovorom o djelu precizno definiše obavezu angažovanog izvršioca.**
- **Da evidentiranje svih troškova vrši na odgovarajućim kontima shodno važećem Pravilniku i da istu vrstu troška evidentira na jednom kontu.**
- **Da internim aktom utvrdi jednu od metoda za obračun amortizacije (MRS 16).**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
POKRETA ZA PROMJENE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Pokret za promjene
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2015. godinu
Trajanje revizije:	20 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, (br. 4011-06-1998);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-846) od 10.05.2016 godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15); Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2015. godinu.i revizija usklađenosti poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Pokreta za promjene za 2015. godinu

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08,004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);

- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut Partije
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 5.628,00€ (1,50% od ostvarenih rashoda subjekta koji su iznosili 375.206,94€).

POKRET ZA PROMJENE

1.1. Prihodi

Partija je u 2015. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode u iznosu od 419.836,00€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 316.175,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 102.509,00€, prihode od priloga u iznosu od 1.150,00€

U narednoj tabeli dat je prikaz planiranih i ostvarenih prihoda u 2014 i 2015.godini.

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2014.godina	% učešće	Iznos 2015.godina	% učešće
1	Prihodi iz budžeta CG	241.580,52	55,03%	316.175,00	75,31%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	118.486,74	26,99%	102.509,00	24,42%
3	Prihoda od priloga	0,00	0,00%	1.150,00	0,27%
4	Ostali poslovni prihodi	68.800,00	15,67%	0,00	0,00%
5	Finansijski prihodi	5,82	0,00%	2,00	0,00%
6	Ostali prihodi	10.095,00	2,30%	0,00	0,00%
Ukupno		438.968,08	100,00%	419.836,00	100,00%

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi ostvareni iz budžeta CG sa 75,31%, prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 24,42%, ostali prihodi sa 0,27%.

1.2. Rashodi

Partija je u 2015. godini iskazala rashode u iznosu od 375.206,94€, a isti su u 2014. godini ostvareni u iznosu od 421.126,26€. Ukupno ostvareni troškovi odnose se na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 7.782,42€, troškove goriva i energije u iznosu od 6.918,68€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 36.420,80€, troškove ugovorenih naknada u iznosu od 69.459,79€, troškove službenih putovanja u iznosu od 37.589,08€, troškove telefonskih usluga i prevoza u iznosu od 16.110,57€, troškove usluga održavanja osnovnih sredstava i registracije vozila u iznosu od 1.015,85€, troškove zakupa u iznosu od 36.848,00€, troškove reklame, propagande i štampe u iznosu od 23.557,98€, troškove amortizacije u iznosu od 5.867,19€, troškove ostalih usluga u iznosu od 14.418,73€, troškove reprezentacije u iznosu od 32.147,77€, troškove prinudne naplate, platnog prometa i sl. u iznosu od 2.105,44€ i troškove sponzorstva i stipendija u iznosu od 84.964,64€.

Uporedni tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2014. i 2015 godini.

R/b	Vrsta troška	2014.godina	% učešća	2015. godina	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	3.226,71	0,77%	7.782,42	2,07%
2	Troškovi energije i goriva	16.429,15	3,90%	6.918,68	1,84%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	24.441,19	5,80%	36.420,80	9,71%
4	Troškovi ugovorenih naknada	128.244,55	30,45%	69.459,79	18,51%
5	Troškovi službenih putovanja	24.294,40	5,77%	37.589,08	10,02%
6	Troškovi telefonskih usluga i prevoza	11.921,31	2,83%	16.110,57	4,29%
7	Troškovi održavanja osnovnih sredstava i registracija vozila	3.718,22	0,88%	1.015,85	0,27%
8	Troškoivi zakupa	76.606,23	18,19%	36.848,00	9,82%
9	Troškovi reklame, propagande i štampe	12.133,78	2,88%	23.557,98	6,28%
10	Troškovi izborne kampanje	29.000,00	6,89%	0,00	0,00%
11	Troškovi amortizacije	7.191,46	1,71%	5.867,19	1,56%
12	Troškovi ostalih usluga	15.611,07	3,71%	14.418,73	3,84%
13	Troškovi komunalnih usluga	1.115,13	0,26%	0,00	0,00%
14	Troškovi reprezentacije	18.025,40	4,28%	32.147,77	8,57%
15	Troškovi prinudne naplate, platnog prometa	40.591,37	9,64%	2.105,44	0,56%
16	Troškovi sponzorstva, stipendija i ostali troškovi	8.576,29	2,04%	84.964,64	22,64%
UKUPNO		421.126,26	100,00%	375.206,94	100,00%

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju sponzorstva, stipendija i ostali troškovi sa 22,64%, troškovi ugovora o djelu i ostalih naknada sa 18,51%,toškovi službenih putovanja sa 10,02% troškovi zakupa sa 9,82%, troškovi reprezentacije sa 8,57% i sl.

1.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br. br. (br 4016/16-042-1105) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pokreta za promjene za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 1540/16 od 28.09.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-1105/10, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 30.09.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj uz skretanje pažnje na navedeno u Izvještaju (**tačka 3.6.2** Potraživanja – dati avansi i tačka **3.6.4** Blagajničko poslovanje -troškovi ino dnevnica i troškovi reprezentacija).

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji (član 4), Zakona o radu,Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 38) Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (član 5) pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
LIBERALNE PARTIJE CRNE GORE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Liberalna partija Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Liberalne partije Crne Gore za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl.list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, (br. 4011-06-1998);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-846) od 10.05.2016 godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne partije Crne Gore vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Liberalne partije Crne Gore za 2015.godinu.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Liberalne partije za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);

- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije ;.
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. Godinu.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 1.971,00€ (1,50% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji su iznosili 131.393,00€)

LIBERALNA PARTIJA

1.1. Prihodi

Partija je u 2015. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode u iznosu od 141.821€. Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 102.939,36€, prihode po osnovu finansiranja poslaničkog kluba u iznosu od 2.990,15€ koja su prenijeta od strane Hrvatske građanske inicijative, prihode pd lokalnih samouprava u iznosu od 33.818,00, prihode od članarina u iznosu od 1.652,00€ i ostali prihode u iznosu od 421,00€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih prihoda u 2014 i 2015. godini.

R/B	Vrsta prihoda	prihodi u 2014.godini	Učešće	Prihodi u 2015.godini	Učešće
1	Prihodi iz Budžeta Crne Gore	81.759,24	95,03%	102.940,00	72,58%
2	Prihodi po osnovu finansiranja kluba - HGI	3.011,08	3,50%	2.990,15	2,11%
3	Prihodi od jedinica lokalnih samouprava	0,00	0,00%	33.818,00	23,85%
4	Prihodi od članarina	1.261,00	1,47%	1.652,00	1,16%
5	Ostali prihodi	5,02	0,01%	421,00	0,30%
	Ukupni prihodi	**86.036,34**	**100,00%**	141.821,15	100,00%

1.2. Rashodi

Partija je u 2015. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od **131.393,00€** isti se odnose na: troškove ostalog materijala (režijskog) u iznosu od 701,44€, troškovi goriva i energije u iznosu od 3.996,39€, troškovi materijala opštinskih odbora u iznosu od 1.705,00€, troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 19.768,35€, troškovi naknada po ugovorima o djelu-neto iznos u iznosu od 14.100,00€, troškovi naknada opštinskih odbora u iznosu od 10.471,00€, troškovi prevoza, smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 12.514,98€, troškovi transportnih usluga u iznosu od 2.365,93€, troškovi zakupa u iznosu od 8.367,60€, troškovi zakupnina opštinskih odbora u iznosu od 1.800,00€, troškovi sajmova u iznosu od 3.702,80€, troškovi reklame i propagande u iznosu od 8.559,11€, ostali poslovni rashodi opštinskih odbora u iznosu od 9.105,00€, troškovi amorizacije u iznosu od 1.123,18€, troškovi amortizacije opštinskih odbora u iznosu od 180,00€, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava u iznosu od 1.500,00€, rezervisanja za programske aktivnosti /za seminare mladih, za ispitivanje javnog mnjenja, za konsultacije i rezervisanja članarina za međunarodne asocijacije/ u iznosu od 16.000,00€, troškovi drugih neproizvodnih usluga u iznosu od 32,00€, troškovi reprezentacije u iznosu od 5.274,46€, troškovi premije osiguranja osnovnih sredstava u iznosu od

185,44€, troškovi platnog prometa u iznosu od 371,37€, troškovi članarina u iznosu od 2.475,00€, drugi nematerijalni troškovi-takse u iznosu od 5,00€, finansijski rashodi opštinskih odbora u iznosu od 12,00€, ostali rashodi u iznosu od 5.950,00€, ostali rashodi opštinskih odbora u iznosu od 402,00€, rashodi iz ranijih godina - naknadno utvrđeni u iznosu od 724,60€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2014. i 2015. godini

R/B	br. Konta	Vrsta troška	Troškovi za 2014.godinu	učešće %	Troškovi za 2015.godinu	Učešće %
1	512	Troškovi materijala, alata i sitnog inventara	1.522,59	1,77%	701,44	0,53%
2	513	Troškovi goriva i električne energije	5.220,41	6,07%	3.996,39	3,04%
3	515	Troškovi materijala Opštinskih odbora	0,00	0,00%	1.705,00	1,30%
4	520,521	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	9.227,40	10,73%	19.768,35	15,05%
5	522	Troškovi naknada po ugovorima o djelu	21.190,00	24,65%	14.100,00	10,73%
6	525	Troškovi naknada Opštinskih odbora	0,00	0,00%	10.471,00	7,97%
7	529	Troškovi prevoza, smještaja i ishrane na službenom putu	9.964,90	11,59%	12.514,98	9,52%
8	531	Troškovi PTT usluga	1.717,11	2,00%	2.342,13	1,78%
9	533	Troškovi zakupa	13.912,80	16,18%	8.367,60	6,37%
10	534	Troškovi sajmova	0,00	0,00%	3.702,80	2,82%
11	535	Troškovi reklame i propagande u zemlji	6.506,94	7,57%	8.559,11	6,51%
12	538	Ostali poslovni rashodi Opštinskih odbora	0,00	0,00%	10.905,00	8,30%
13	540	Troškovi amortizacije	1.375,05	1,60%	1.123,18	0,85%
14	542	Rezervisanje za obavljanje osnovnih djelatnosti	0,00	0,00%	1.500,00	1,14%
15	545	Troškovi za naknade i druge beneficije	0,00	0,00%	180,00	0,14%
16	546	Troškovi ispitivanja javnog mjenja i konsultantske usluge	2.500,00	2,91%	16.000,00	12,18%
17	550	Troškovi drugih neproizvodnih usluga	2.462,32	2,86%	32,00	0,02%
18	551	Troškovi reprezentacije	4.762,26	5,54%	5.274,46	4,01%
19	552	Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava	154,00	0,18%	185,44	0,14%
20	553	Troškovi platnog prometa	272,78	0,32%	371,37	0,28%
21	554	Troškovi članarina	250,00	0,29%	2.475,00	1,88%
22	532, 559,565,579	Ostali rashodi	4.932,65	5,74%	6.392,80	4,87%
23	591	Rashodi iz ranijih godina - naknadno utvrđeni	0,00	0,00%	724,60	0,55%
		UKUPNO	**85.971,21**	**100,00%**	**131.392,65**	**100,00%**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima ostvarenim u 2015. godini imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 15,05%, troškovi ispitivanja javnog mijenja sa 12,18%, troškovi naknada po ugovorima o djelu sa 10,73%, troškovi prevoza i smještaja na službenom putu sa 9,52%.

1.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br 40116/16-42-1103) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Liberalne partije za 2015. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 07/10 od 07.10.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-1103/05, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 12.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne partije za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Liberalne partije za 2015. godinu nije u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, jer u istom nisu iskazani prihodi Opštinskog odbora Nikšić u iznosu od 2.664,40€ i rashodi u iznosu od 4.641,18€, što je značajna greška u odnosu na utvrđenu materijalnost koja iznosi 1.971,00€. U skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o računovodstvu i reviziji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Zakon o radu i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Revizijom je utvrđeno da su u Glavnoj knjizi i Godišnjem finansijskom izvještaju Liberalne partije iskazani prihodi od lokalnih samouprava u manjem iznosu od 2.664,40€ i rashodi u iznosu od 4.641,18€ . Navedena razlika u prihodima odnosi se na OO Nikšić, dok se razlika u troškovima odnosi na Opštinske odbore 3.820,00€ (na OO NIkšić 3.282,73€) a na Centralu iznos od 820,00€. Takođe je utvrđeno da su depoziti na računima iskazani u manjem iznosu za 638,00€.
   - **Subjekt revizije je dužan da sve poslovne transakcije Centrale i opštinskih odbora evidentira u Glavnoj knjizi na osnovu vjerodostojne dokumentacije i da iste iskazuje u Godišnjem finansijskom izvještaju** .

2. Subjekt revizije je po osnovu angažovanja administrativnog radnika u kancelariji Opštinskog odbora u Nikšiču ispaltio naknade u iznosu od 3.000,00€ (na mjesečnom nivou od 250,00€). Isplata navedenih naknada vršena je shodno Rješenju Predsjednika OO Nikšić, br.16/13 od 18.10.2013.godine. Za obavljanje administrativnih poslova izvršioca je trebalo angažovati ugovorom o radu, jer se radi o poslovima koji po opisu spadaju u redovnu aktivnost političkog subjekta revizije, a izvršilac je angažovan od 2013. godine. Revizijom je utvrđeno da na isplaćene naknade nije vršen obračun i isplata poreskih obaveza.
   - **Subjekt revizije za obavljanje administrativnih poslova treba da angažuje izvršioca putem ugovora o radu i da na isplaćene naknade obračuna i isplati poreske obaveze u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.**

3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije na isplaćene naknade po osnovu zakupa poslovnog prostora u iznosu od 3.000,00€ nije obračunao i isplatio poreske obaveza što nije u skladu sa Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.
   - **Subjekt revizije je dužan da na isplaćene naknade po osnovu zakupa poslovnog prostora obračuna i isplati poreske obaveze shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**

4. Revizijom je utvrđeno da je iz blagajne OO Budva isplaćen iznos od 480,00€ na ime povraćaja pozajmice fizičkom licu (predsjedniku OO Budva) koje je pozajmilo navedena sredstava OO Budva shodno Odluci dana 23.07.2015.godine, a što je suprotno odredbama člana 24 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata I izbornih kampanja.
   - **Subjekt revizije je dužan da poštuje odredbe člana 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata I izbornih kampanja.**

5. Revizijom je utvrđeno da Partija ima dva zaposlena lica: Generalni sekretar i Tehnički sekretar koji su angažovani ugovorom o radu na neodređeno vrijeme Pravilnikom o sistematizaciji nijesu predviđena navedena radna mjesta.
   - **Potrebno je da subjekt revizije Pravilnikom o unutrašnjoj organzaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrdi navedena radna mjesta za koja je sa izvršiocima zaključio ugovore o radu.**

6. Revizijom je utvrđeno da su ugovorom o djelu angažovana dva izvršioca za vršenje poslova na sistematizovanim radnim mjestima (poslovi PR-a i računovodstveno finansijski poslovi) što nije u skladu sa Zakonom o radu.
   - **Subjekt revizije za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima izvršioce treba da angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA DEMOS-A ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	DEMOS
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj DEMOS-a za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl.list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2016. godinu, (br. 4011-06-1998);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-846) od 10.05.2016 godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja DEMOS-a vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj DEMOS-a za 2015.godinu.

3. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti DEMOS-a za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

4. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08 ,004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godine);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);

- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu.

6. METODE REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indentifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima,a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 188,34€ (2% od rashoda Partije koji iznose 9.417,00€).

DEMOS

1.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode u iznosu od 10.026,00€ i isti se odnose na prihode iz budžeta Skupštine CG u iznosu od 8.976,00€ i prihode od priloga u iznosu od 1.050,00€.
Prihodi iz budžeta Skupštine Crne Gore u iznosu od 8.976,00€ (prosječno mjesečno 1122,00€) opredijeljeni su Partiji shodno odluci administrativnog odbora Skupštine Crne Gore, kojim je utvrđena visina, sredstava koja se opredeljuju za angažovanje sekretara i stručnih konsultanata u poslaničkom klubu Partije
Prihodi od priloga u iznosu od 1.050,00€ iskazani su po osnovu uplate Demokratske stranke jedinstva shodno Odluci o donaciji od 28.05.2015. godine u iznosu od 1.000,00€ i uplate dva fizička lica u iznosu od 50,00€.
Partija nije iskazala prihode od članarina jer je Odlukom o visini članarine utvrdila da se članovi Partije oslobađaju plaćanja članarine za 2015.godinu.

R/B	Vrsta prihoda	Iznos	Učešće %
1	Prihodi iz budžeta CG	8.976,00	89,53%
2	Prihodi od priloga	1.050,00	10,47%
	Ukupno	10.026,00	100,00%

Shodno tabelarnom pregledu konstauje se da se od ukupnih prihoda 72% odnosi na prihode iz budžeta CG, 27,% na prihode od lokalnih samouprava i 1% na ostale prihode.

1.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove u iznosu od 9.417,00€, a isti se odnose na: troškove telefona u iznosu od 86,54€, troškove goriva i energije u iznosu od 194,23€, troškove naknada aktivistima u iznosu od 600,00€, troškove zakupa u iznosu od 7.700,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 220,00€, troškove platnog prometa u iznosu od 21,00€ i troškove poreza na imovinu u iznosu od 595,38€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2015 godini po vrsti:

R/B	Vrsta troška	Iznos	Učešće %
1	Troškovi telefona	86,54	0,92%
2	Troškovi goriva i energije	194,23	2,06%
3	Troškovi naknada aktivistima	600,00	6,37%
4	Troškovi zakupa	7.700,00	81,77%
5	Troškovi reprezentacije	220,00	2,34%
6	Troškovi platnog prometa	21,00	0,22%
7	Troškovi poreza na imovinu	595,38	6,32%
	UKUPNO:	**9.417,15**	**100,00%**

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi zakupa sa 81,77%, pa troškovi naknada aktivistima sa 6,37%, troškovi poreza na imovinu (porez na zakup) sa 6,32% i sl.

1.3. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br 40116/16 - 042-1274) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demosa za 2015. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 04.10.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI br. 40116-042-1105/13, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 12.10. 2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demosa za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demosa za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 6 i 37) i Zakona porezu na dohodak fizičkih lica pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Shodno pisanoj Izjavi Predsjednika Izvršnog odbora Partije od 26.07.2016. godine troškovi sale za potrebe održavanja Skupštine DEMOSA finasirani su iz sredstava fizičkih lica (aktivista) ,a poslovni prostor za održavanje sastanaka korišćen je bez nadoknade. Revizijom je utvrđeno da Partija u poslovnim knjigama po ovom osnovu nije iskazala prihod kao ni trošak po osnovu korišćenja sale za održavanje Skupštine koji je po navedenoj Izjavi plaćeni iz sredstava aktivista Partije.

- **Subjekt revizije je dužan da sve prihode i troškove evidentira u poslovnim knjigama shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i da shodno članu 6 navedenog Zakona obračuna nenovčane priloge po tržišnoj vrijednosti i iste izkaže kao prihod od priloga u poslovnim knjigama**.

2. Partija je na ime naknada aktivistima isplatila iznos od 600,00€ shodno Odluci predsjednika Partije .Revizijom je utvrđeno da na isplaćene naknade nijesu obračunate i isplaćene poreske obaveze što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.

   - **Subjekt revizije je dužan da na sve isplaćene naknade fizičkim licima obračuna i plati poreske obaveze u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.**

3. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju (ugovore o zakupu,odluke i sl.) utvrđeno je da ista ne sadrži arhivski broj kao ni datum zavođenja dokumenta.

   - **Preporučujemo subjektu revizije da u cilju obezbjedjivanja adekvatne validnosti izlaznih i ulaznih akata da internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja arhiviranih predmeta.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
NOVE SRPSKE DEMOKRATIJE 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Nova srpska demokratija
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Nove srpske demokratije za 2015. godinu
Trajanje revizije:	20 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br.40116/16-042-847) od 10.05.2016.godine

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove srpske demokratije vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Nove srpske demokratije za 2015. godinu i revizija pravilnosti

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je da se utvrdi:

1. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Nove srpske demokratije za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);

- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije; .
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu;

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentacione i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od **8.094,00€** (1,25% ukupnih rashoda Partije koji iznose **647.504,00 €)**

NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA

1.1. Prihodi

Tabelarni pregled iskazanih prihoda NOVE za 2014. i 2015. godinu

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2014.godina	% učešća	Iznos 2015.godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	383.316,21	56,76%	445.578,00	66%
2	Prihodi od lokalnih samouprava	171.612,18	25,41%	151.971,00	23%
3	Prihodi od priloga fizičkih lica	33.490,00	4,96%	31.550,00	5%
4	Ostali prihodi	26.615,00	3,94%	0	0%
5	Nenaplaćeni prihodi	60.295,56	8,93%	41.653,00	6%
Ukupno		**675.328,95**	**100,00%**	**670.752,00**	**100%**

1.2 Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove za 2015. godinu u ukupnom iznosu od 647.503,66€ i to: troškovi zarada i naknada aktivista u iznosu od 84.566,04€, troškovi službenih putovanja u iznosu od 1.276,00€, troškovi prevoza i telefona u iznosu od 12.034,63€, troškovi opreme i održavanja vozila u iznosu od 6.454,50€, režijski troškovi u iznosu od 9.954,21€, troškovi marketinga u iznosu od 33.214,43€, troškovi zakupa i održavanja u iznosu od 16.060,00€, troškovi komunalnih usluga u iznosu od 895,35€, troškovi amortizacije u iznosu od 19.572,56€, troškovi provizije, osiguranja, prinudne naplate i sudske takse u iznosu od 5.612,81€, troškovi izvršenih usluga u iznosu od 135.015,34€, troškovi reprezentacije i ostali troškovi u iznosu od 46.645,49€, troškovi otplate kredita i kamate za kredite u iznosu od 34.513,79€, troškovi blagajni opštinskih odbora u iznosu od 144.626,76€, troškovi blagajne Centrale u iznosu od 65.963,54€, rashodi OO iz prethodnog perioda u iznosu od 448,21€ i troškovi po osnovu otpisa potraživanja u iznosu od 30.650,00€.

Tabelarni pregled ostvarenih rashoda Partije u 2014. i 2015 godinu:

R/B	Vrsta troška	2014.g.	% učešća	2015.g.	% učešća
1	Troškovi zarada , naknada i rada aktivista	97.964,49	15,78%	84.566,04	13,06%
2	Troškovi službenih putovanja	5.596,88	0,90%	1.276,00	0,20%
3	Troškovi prevoza i telefona	14.810,65	2,39%	12.034,63	1,86%
4	Troškovi opreme i održavanja vozila	12.117,09	1,95%	6.454,50	1,00%
5	Režijski troškovi	2.969,97	0,48%	9.954,21	1,54%
6	Troškovi marketinga	127.631,95	20,56%	33.214,43	5,13%
7	Toškovi zakupa i održavanja	9.100,00	1,47%	16.060,00	2,48%
8	Troškovi komunalnih usluga	538,91	0,09%	895,35	0,14%
9	Troškovi amortizacije	12.240,53	1,97%	19.572,56	3,02%
10	Troškovi provizije, osiguranja , prinudne napla	7.219,37	1,16%	5.612,81	0,87%
11	Troškovi izvršenih usluga	82.570,12	13,30%	135.015,34	20,85%
12	Troškovi isplaćenih pomoći i donacija	11.720,00	1,89%	0,00	0,00%
13	Troškovi reprezentacije i ostali troškovi	17.721,84	2,85%	46.645,49	7,20%
15	Troškovi otplate kredita i kamate za kredite	16.199,37	2,61%	34.513,79	5,33%
16	Troškovi blagajni opštinskih odbora	100.481,13	16,19%	144.626,76	22,34%
17	Troškovi DF	53.604,37	8,64%	0,00	0,00%
18	Troškovi blagajne Centrale	42.811,75	6,90%	65.963,54	10,19%
19	Rashodi OO iz prethodnog perioda	5.457,03	0,88%	448,21	0,07%
20	Troškovi po osnovu otpisa potraživanja	0,00	0,00%	30.650,00	4,73%
UKUPNO		**620.755,45**	**100,00%**	**647.503,66**	**100,00%**

Shodno podacima iz tabelarnog prikaza najveće učešće u ukupnim troškovima za 2015. godinu imaju troškovi blagajna opštinskih odbora 22,34%, troškovi izvršenih usluga 20,85% troškovi zarada i naknada 13,06% i troškovi blagajne Centrale 10,19% itd.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu Nove srpske demokratije Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i dala šest preporuka za otklanjanje istih.

1. **Subjekt revizije treba da u momentu isplata naknada fizičkim licima, obustavlja i uplaćuje porez na lična primanja, kako je utvrđeno Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.**

2. **Subjekt revizija treba da u Glavnoj knjizi evidentira sve nabavke osnovnih sredstava u okviru (klase 0) i da vrši popis i obračun amortizacije istih.**

3. **Subjekt revizije treba da sva potraživanja evidentira na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

4. **Subjekt revizije treba da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

5. **Subjekt revizije treba da obezbijedi evidentiranje troškova na način da ista vrsta troška bude iskazana na jednom kontu bez obzira na način plaćanja (gotovinski ili sa žiro računa).**

6. **Subjekt revizije treba da lica na poslovima sekretara i savjetnika u poslaničkom klubu NOVE kao i potparola Partije angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja NOVE za 2015. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije od šest datih preporuka realizovao **dvije (preporuka br. 2 i br.3)** dok je preporuku **br.4 djelimično realizovao, dok nije realizovao preporuke br. 1,5 i 6.**

1.4. Mišljenje i preporuke

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br 4016/16- 042-1104) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Nove srpske demokratije za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije od 10.10.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116/16-042-1104/7), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 14.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove srpske demokratije za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Nove srpske demokratije za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o računovodstvu i reviziji i Zakona o radu pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. U postupku revizije je utvrđeno da se gotovinski isplaćeni troškovi ne evidentiraju hronološki u Glavnoj knjizi već se evidentiranje troškova isplaćenih iz blagajne Centrale vršilo mjesečno a troškova isplaćenih iz blagajni Opštinskih odbora zbirno na kraju godine. Takođe je utvrđeno da Partija u Glavnoj knjizi ne obezbjeđuje evidenciju troškova po vrsti analogno evidenciji u blagajničkim dnevnicima.

    - **Subjekt revizije u Glavnoj knjizi treba da evidentira gotovinski isplaćene troškove hronološki i po vrsti troška.**

2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije na ime neto naknada po ugovorima o djelu isplatio iznosu od 96.955,50€ za 31 lice, neto naknade su isplaćivane u mjesečnim iznosima od 700,00€ do 9.400,00€, za period angažovanja od 1. (jednog) pa do 12 (dvanaest) mjeseci na sledećim poslovima: administrativno tehničkim poslovima (sređivanje baze podataka, evidencije članstva itd); poslovima portparola Stranke; poslovima obilaska OO i edukacije biračkih odbora iz redova NOVE; poslovima sekretarice; poslovima marketinga stranke Nova srpska demokratija - kreiranje i plasiranje flajera i ostalog propagandnog materijala; poslovima knjigovodstva, blagajne i tehničke pomoći; poslovima redizajniranja i redovnog održavanje sajta OO Nove Tivat i poslovima vezanim za organizaciju protesta DF-a; poslovima preseljenja i montiranja namještaja; poslovima tehničke podrške i obezbjeđenja objekata; poslovima prevoza; i poslovima komunikacije sa članstvom Nove srpske demokratije. Shodno opisu poslova iz prezentiranih ugovora konstatuje se da isti osim

poslova knjigovodstva, redizajniranja i redovnog održavanje sajta; poslove preseljenja i montiranja namještaja spadaju u poslove iz redovnih aktivnosti subjekta, za koje je trebalo zaključivati ugovore o radu, a ne ugovore o djelu. Takođe je utvrđeno da je subjekt revizije 12 mjeseci 2015.godine angažovao jedno lice po osnovu ugovora o djelu za vršenje poslova Potparola stranke, za koje je Pravilnikom NOVE sistematizovano radno mjesto sve do 30.12.2015. godine kad je ukinuto (Odlukom broj 499/15,) , pa se konstatuje da je za obavljanje navedenih poslova trebalo zakljuti ugovor o radu, a ne ugovor o djelu.

- **Subjekt revizije sa izvršiocima za obavljanje poslove na sistematizovanim radnim mjestima i poslova koji spadaju u redovne aktivnosti, treba da zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.**

3. Uvidom u prezentirane ugovore o preuzimanju duga koji su zaključeni sa koaliconim partnerima (Pokret za promjene i Demokratska narodna Partija) i NVO,, Sloboda traži ljude" utvrđeno je da isti ne sadrži arhivski broj kao ni datum zavođenja istih.

   - **U cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti izlaznih i ulaznih akata subjekt revizije treba da iste zavodi u djelovodniku na način što će svaki akt sadržati djelovodni broj i datum zavođenja.**

4. Revizijom je utvrđeno da su neto naknade isplaćene za tri lica koja su shodno zaključenim ugovorima o djelu angažovana za vršenje poslova sekretara i dva savjetnika u Poslaničkom klubu NOVE. Takođe je utvrđeno da su na isplaćene naknade po ovom osnovu obračunate poreske obaveze ali iste nisu plaćene što nije u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

   - **Subjekt revizije treba da lica na poslovima sekretara i savjetnika u poslaničkom klubu angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

   - **Subjekt revizije treba da u momentu isplate naknada fizičkim licima obračuna, obustavi i uplati poreske obaveze na lična primanja kako je to utvrđeno Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**.

5. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije troškove u iznosu 620,00€nije pravdao, a troškove u iznosu od 711,96€ je pravdao neadekvatnom ili nepotpunom dokumentacijom.

   - **Subjekt revizije treba da sve troškove (reprezentacije, telefona, otpisa potraživanja i dr.) pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom.**

6. Partija je Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta predviđela da se pojedina radna mjesta mogu popuniti putem zaključivanja ugovora o djelu sa određenim licima, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Navedenim Pravilnikom je prevdijena Administrativno – finansijsku službu, Portpatola stranke (koji je Odlukom br. 499/15 od 30.12.2015. godine ukinut iz akta o Sistematizaciji), Pravnog savjetnika, Ekonomskog savjetnika i Klub poslanika, ali istim nije predviđen broj izvršilaca niti uslove za zasnivanje radnog odnosa.

   - **Potrebno je da subjekt revizije Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrdi broj izvšilaca, uslove za zasnivanje radnog odnosa na sistematizovanim radnim mjestima, kao i da isti uskladi sa odredbama Zakona o radu.**

7. Troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 36.594,83€ isplaćeni su po putnim nalozima članovima stranke, aktivistima, funkcionerima stranke a po osnovu obilaska mjesnih odbora, raznošenja propagandnog materijala, prisustvovanja sjednicama Izvršnog, Glavnog odbora, Foruma žena stranke, organizovanja protestnih okupljanja i sl. U prilogu putnih naloga su priložene Odluke. Donešene u skladu sa važećim Pravilnikom i fiskalni računi. Naknade po osnovu upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe su obračunate i isplaćene shodno članu 29 Uredbe o naknadi troškova državnih službenika i namještenika.

   - **Preporučuje se subjektu revizije da za pravdanje troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, osim putnog naloga i fiskalnih računa obezbijedi i evidenciju o pređenoj kilometraži vozila koje lice koristi u službene svrhe.**

8. Revizijom je utvrđeno da su shodno Odluci Predsjednika Izvršnog odbora od 30.12.2015. godine uvećane obaveze po osnovu kredita Ugovor br. 800-1966 za iznos od 29.675,73€ na ime neevidentiranih kamata koje su evidentirane i kao trošak**.**

   - **U cilju realnog iskazivanja troškova za finansijsku godinu subjekt revizije treba troškove kamata da evidentira shodno dospjeću iz Plana anuiteta a ne u ukupnom iznosu.**

9. U postupku revizije je utvrđeno da partija nije iskazala obaveze i troškove u glavnoj knjizi po osnovu prireza na porez koji bi po procjeni iznosio oko 2.000,00€.

   - **Potrebno je da subjekt revizije u poslovnim knjigama iskazuje obaveze i troškove po osnovu prireza na obračunati porez.**

10. Revizijom je utvrđeno da je iz blagajne Centrale i blagajni Opštinskih Odbora isplaćeno gotovine u iznosu od 242.147,40€ i to: iz blagajne Centrale iznos od 97.328,00€, a iz blagajni opštinskih odbora iznos od 144.819,40€, što čini 37,40% ukupnih troškova Partije**.**

   - **U cilju smanjenja gotovinskih isplata preporučujemo subjektu revizije da troškove zakupa, stipendija, pomoći, reprezentacije i sl. vrši sa žiro računa.**

11. Popisna komisija je u popisnim listama i Izvještaju o popisu iskazala utvrđeni manjak opreme i sitnog inventara (šatori solice,motalice i sl.),čija je sadašnja knjigovodstvena vrijednost znosila 7.584,62€.
    Komisija u Izvještaju o popisu, nije obrazložila razloge koji su doveli do utvrđenog manjka. Revizijom je utvrđeno da je iz poslovnih knjiga isknjižena oprema i sitan inventor u navedenom iznosu

    U postupku revizije nije prezentirana Odluka o priznavanju utvrđenog manjka,kao ni Odluka kojom. se odobrava da se u poslovnim knjigama sprovedu odgovarajuća knjiženja po ovom osnovu.

   - **Subjekt revizije isknjižavanje opreme i sitnog inventara po osnovu utvrđenog manjka treba da vrši na osnovu adekvatne dokumentacije (obrazloženja popisne komisije, izjave lica koji su raspolagala imovinom i odluke nadležnog organa).**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
HRVATSKE GRAĐANSKE INICIJATIVE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Hrvatska građanska inicijativa
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/16-042-1272)

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu i revizija pravilnosti

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije ;.
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu.

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost.

Materijalnost je utvrđena u iznosu od **1.642,21€** (1,50% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji su iznosili 109.481,28€).

HRVATSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA

1.1. Prihodi

Partija je u 2015. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 126.265,00€, Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu od 113.908.70€, prihode iz budžeta opština u iznosu 11.955.80€, prihode od članarina u iznosu od 265.00€, ostale prihode u iznosu od 135,21€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvrenih prihoda u 2014. i 2015. godini.

Redni broj	vrsta prihoda	iznos 2014.godina	%učešća	iznos 2015.godina	%učešća
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	93.822,56	87,52%	102.939,36	81,53%
2	Prihodi iz opštinskih budžeta	12.803,27	11,94%	11.955,80	9,47%
3	Prihod od članarine	155,00	0,14%	265,00	0,21%
4	Ostali poslovni prihodi	423,95	0,40%	11.104,55	8,79%
UKUPNO:		107.204,78	100,00%	126.264,71	100,00%

1.2. Rashodi

Partija je u 2015. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne rashode u iznosu od 109.481,28 € i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala i električne energije u iznosu od 2.662,51 €, troškove u iznosu od 15.633,28 €, troškove naknada u iznosu od 33.806,78 €, troškove službenih putovanja u iznosu od 22.321,65 €, troškove telefona i prevoza u iznosu od 5.543,06 €, troškove održavanja u iznosu od 164,42 €, troškove reklame i propagande u iznosu od 3.921,73 €, troškove amortizacije u iznosu od 2.618,03 €, troškove pomoći, sponzorstava i stipendija u iznosu od 14.735,30 €, troškove reprezentacije u iznosu od 3.949,08 € i ostale troškove u iznosu od 2.101,64 €.

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled ostvarenih troškova u 2014 i 2015.godini .

Redni broj	vrsta troška	iznos 2014 .godna	%učešća	iznos 2015.godina	%učešća
1	troškovi kancelarijskog materijala i el. energije	1.260,08	1,12%	2.662,51	2,43%
2	troškovi neto zarade i doprinosa	15.532,76	13,76%	15.633,28	14,28%
3	naknade partijskim funkcionerima i naknade po ugovoru o djelu	35.090,52	31,08%	33.806,78	30,88%
4	troškovi službenih putovanja	23.188,30	20,54%	22.321,65	20,39%
5	Troškovi usluga prevoza i telefona u zemlji	5.367,42	4,75%	5.543,06	5,06%
6	troškovi održavanja osnovnih sredstava	658,34	0,58%	164,42	0,15%
7	troškovi reklame, propagande i sajmova	2.082,54	1,84%	3.921,73	3,58%
8	troškovi amortizacije	2.826,55	2,50%	2.618,03	2,39%
9	troškovi usluga	2.182,80	1,93%	2.023,80	1,85%
10	sponzorstva i pomoći	16.555,78	14,66%	14.735,30	13,46%
11	troškovi reprezentacije	5.579,21	4,94%	3.949,08	3,61%
12	troškovi po osnovu zaključenog sporazuma	0,00	0,00%	0,00	0,00%
13	ostali troškovi	2.570,17	2,28%	2.101,64	1,92%
	UKUPNO:	**112.894,47**	**100,00%**	**109.481,28**	**100,00%**

Na osnovu datog tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi naknada za rad članova središnjeg odbora i naknade ugovora o djelu sa 30,88%, troškovi službenih putovanja sa 20,39 %, troškovi bruto zarada sa 14,28% troškovi pomoći, sponzorstava i stipendija sa 13,46% i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative za 2014. godinu utvrđene su određene nepravilnosti i date preporuke od strane DRI a odnose se na: dokumentovanje svih gotovinskih isplaćenih troškova, zaključivanje ugovora o djelu u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima i obezbjeđivanje evidencija potraživanja od lokalnih samouprava.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvješaja za 2015. godinu utvrđeno je da subjekt revizije od tri date preporuke **dvije** nije ispoštovao.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (br. 40116/16-042-1272) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Hrvatske građanske inicijative za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 200/2 od 19.10.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-1272/10), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Hrvatske građanske inicijative za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji (član 4), Zakon o obligacionim odnosima i Uredba o naknadi troškova državnom službenicima i namještenicima. pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Uvidom u prezentirane ugovore o djelu utvrđeno je da četiri ugovora zaključena sa pozivom na odredbe Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica koji ne uređuje ovu oblast, a dva ugovora ne sadrže pravni osnov za zaključivanje istih Ukupno isplaćene naknade po izvršiocu iznosile su od 50,00€ do 2.400,00€. Isplata naknada fizičkim licima je vršena mjesečno tokom čitave 2015. godine.Na isplaćene naknade su obračunate i plaćene poreske obaveze.

    - **Subjekt revizije treba da ugovore o djelu zaključuje u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, ugovorom treba definisti poslove angažovanih izvršioca.**

2. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju odluke za isplatu pomoći, stipendijama, zahtjeve fizičkih i pravnih lica, putne naloge i sl.) utvrđeno je da ista ne sadrži arhivski broj kao ni datum zavođenja istih.

    - **Preporučujemo subjektu revizije da u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti izlaznih i ulaznih akata da internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja arhiviranih predmeta.**

3. Revizijom je utvrđeno,da su troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe pravdani putnim nalozima a dio istih i fiskalnim računima za gorivo.

    - **Preporučuje se subjektu revizije da za pravdanje troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, osim putnog naloga i fiskalnih računa obezbijedi i evidenciju o pređenoj kilometraži vozila koja se koriste u službene svrhe.**

4. Revizijom je utvrđeno da Partija vodi sledeće poslovne knjige: glavnu knjigu i pomoćne evedencije blagajničkog poslovanja, obaveza, analitičku evidenciju osnovnih sredstava (u excel tabeli) ali ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.
    - **Preporučujemo subjektu revizije da u poslvonim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidencija mora biti zasnovana na ovjerenoj i usaglašenoj dokumentaciji.**

5. Revizijom su utvrđeni određeni nedostaci u pravdanju putnih troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu jer putni nalozi najvećim dijelom nijesu pravdani u propisanom roku i nijesu podnošeni izvještaji sa službenog puta što nije u skladu sa važećom Uredbom.

Subjekt revizije je dužan da prilikom pravdanja putnih troškova dosljedno primjenjuje važeću Uredbu ili da unutrašnjim aktom uredi ovu oblast.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA DEMOKRATSKE PARTIJE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Demokratska partija
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/16-042-1439)

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije za 2015. godinu i revizija pravilnosti

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Demokratske partije CG za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08,/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. 047/08, 004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);

- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu;
- Program rada Partije za 2015. godinu;

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od **752,94€** (2% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji su iznosili 37.647,00€).

DEMOKRATSKA PARTIJA

1.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno da se prihodi iskazani u finansijskim izvještajima u iznosu od 41.850,00€, odnose na: prihode iz budžeta Crne Gore na ime redovnog finansiranja u iznosu od 30.881,76€, prihode od opštine Ulcinj u iznosu od 10.966,99€ i prihode od kamata u iznosu od 1,05€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda Partije za 2014. i 2015. godinu:

R/B	Vrsta prihoda	2014.godina	% učešća	2015.godina	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	81.756,24	92,24%	30.881,76	73,79%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	6.390,88	7,21%	10.966,99	26,21%
3	Prihoid po osnovu finansiranja poslaničkih klubova	484,27	0,55%	0,00	0,00%
4	Prihodi od kamata	0,18	0,00%	1,05	0,00%
Ukupno		**88.631,57**	**100,00%**	**41.849,80**	**100,00%**

1.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove u ukupnom iznosu od 37.646,39€, i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 3.003,68€, troškove goriva u iznosu od 3.210,03€, troškove zarada i naknada zarada u iznosu od 3.859,32€, putne troškove u iznosu od 9.647,29€, troškove telefonskih usluga u iznosu od 73,27€, troškove usluga računovodstva i revizije u iznosu od 3.149,45€, troškove usluga održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 946,08€,troškove registracije u iznosu od 676,83€ troškove zakupnina 3.873,52€, troškove amortizacije 1.350,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 3.153,70€ troškove kamata i platnog prometa 133,65€, troškove pomoći i donacija u iznosu od 3.683,75€, i ostale troškove u iznosu od 885,82€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled troškova Partije za 2014. i 2015. godinu:

R/B	Vrsta troška	2014.godina	% učešća	2015.godina	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	1.739,10	2,06%	3.003,68	7,98%
2	Troškovi goriva	2.040,00	2,41%	3.210,03	8,53%
3	Troškovi zarada i naknada zarade	14.081,10	16,65%	3.859,32	10,25%
4	naknade troškova prevoza na službenom putu	122,22	0,14%	9.647,29	25,63%
5	Troškovi telefona i dr. Usluga	0,00	0,00%	73,27	0,19%
6	Troškovi računovodstva i revizije	0,00	0,00%	3.149,45	8,37%
7	Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava	400,00	0,47%	946,08	2,51%
8	Troškovi zakupnina	3.873,52	4,58%	3.873,52	10,29%
9	Troškovi registracije putničkog vozila	0,00	0,00%	676,83	1,80%
10	Troškovi amortizacije	1.350,00	1,60%	1.350,00	3,59%
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	1.248,80	1,48%	3.153,70	8,38%
12	Troškovi kamata i platnog prometa u zemlji	1.405,97	1,66%	133,65	0,36%
13	Troškvoi humanitarnih pomoći	12.119,70	14,33%	3.683,75	9,79%
14	Rashodi po osnovu sporazuma sa Albanskom alternativnom	46.200,00	54,62%	0,00	0,00%
15	Ostali rashodi	0,00	0,00%	885,82	2,35%
	Ukupno	**84.580,41**	**100,00%**	**37.646,39**	**100,00%**

Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi službenih putovanja sa 25,63%, zarada i naknada zarada u iznosu od 10,25%, troškovi isplaćenih pomoći 9,79%, troškovi zakupnina 10,29% i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđene su određene nepravilnosti i date preporuke koje se odnose **na sledeće:**

- **Da Godišnji finansijski izvještaj dostavlja Državnoj revizorskoj instituciji dostavlja u utvrđenom roku (član 37 Zakona o finansiranju politčkih subjekata i izbornih kampanja).**

- **da u Godišnjem finansijskom izvještaju za prethodnu godinu iskaže podatke koje je prezentirao u zvaničnom Godišnjem finansijskom izvještaju tu godinu a koji je dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji.**

- **da nakon zaključivanja poslovnih knjiga, sastavljanja Godišnjeg finansijskog izvještaja i dostavljanja istog nadležnim institucijama ne može vršiti preknjižavanja i naknadna knjiženja u toj godini, kao ni mijenjati knjigovodstvena stanja bilansnih pozicija u odnosu na zvanično prezentirane Godišnje izvještaje bez naloga nadležne institucije.**

- **da u poslovnim knjigama i Godišnjim finansijskim izvještajima iskazuje samo dio svojih prihoda, dok prenos sredstava koalicionim članicama ne treba iskazivati kao trošak, jer isti nije ostvaren iz poslovanja Partije.**

- **da izvrši popis ukupne stalne imovine, evidentira je u poslovnim knjigama i istu iskaže u Godišnjem finansijskom izvještaju.**

- **da poreske obaveze na naknade fizičkim licima uplaćuje u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i da shodno članu 47 istog, nadležnom poreskom organu podnosi propisane izvještaje.**

- **da ugovore o djelu i ugovore o zakupu zaključuje u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima.**

- **da usaglasi potraživanja sa lokalnom samoupravom i na osnovu ovjerene dokumentacije izvrši evidentiranje istih u poslovnim knjigama.**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu utvrđeno je subjekt revizije od osam datih preporuka u Izvještaju o reviziji za 2014.godinu **pet** preporuka (br.1,2,3,4 i 8) realizovao, **dvije** preporuke (br.5 i 6) djelimično realizovao dok **jednu** preporuku (br.7) nije realizovao.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije br 40116/16-042-1439) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske partije za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 65/16 od 21.10.2016. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-1439/8, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije za 2015. godinu nije u svim materijalno značajnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticala je sledeća nepravilnost:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije isplatio troškove u iznosu od 1.726,05€ koje nije pravdao adekvatnom i potpunom dokumentacijom (troškovi održavanja vozila u iznosu od 875,30€ pravdani nefiskalinim računima, a troškovi pomoći u građevinskom materijalu u iznosu od 850,75€ nepotpunom dokumentacijom - prezentiran račun dobavljača – nedostaje Odluka i zahtjev), što predstavlja materijalno značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost koja iznosi **752,94€.**

    - **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom.**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji (član 4), Zakon o obligacionim odnosima, Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (član 5) i Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti i nedostaci:

1. Komisija za popis imenovana Odlukom Predsjednika partije od 25.12.2015. godine izvršila je popis stalne imovine sa stanjem na dan 31.12.2015.godine ali nije izvršila popis obaveza i potraživanja. Komisija je takođe popisala i kancelarijski namještaj i komunikacionu opremu koja je nabavljena 2013. i ranijih godina, koju je u popisnim listama iskazala samo po količini.

   - **Subjekt revizije shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, je dužan da osim stalne imovine izvrši i popis potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12. tekuće godine.**

   - **Preporučujemo subjektu revizije da izvrši procjenu imovine koja nema knjigovodstvenu vrijednost i da istu po procijenjenoj vrijednosti evidentira u poslovnim knjigama.**

2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije sačinjava IOPPD obrasce ali iste nije podnosio nadležnom poreskom organu u roku koji je propisan članom 5 Pravilnika.

   - **Subjekt revizije je dužan da Izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (IOPPD) dostavlja nadležnom organu u propisanom roku shodno članu 5 važećeg Pravilnika.**

3. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu utvrđeno da isti nijesu ovjereni od strane notara, kao i da ne sadrže pravni osnov za zaključivanje istih.

   - **Ugovori o zakupu pored ostalih elemenata treba da sadrže i pravni osnov za zaključivanje istih.**

4. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju (ugovore o zakupu,odluke,zahtjeve fizičkih i pravnih lica za pomoći i donacije, putne naloga za službena putovanja u zemlji i sl.) utvrđeno je da ista ne sadrži arhivski broj.

   - **Preporučujemo subjektu revizije da u cilju obezbjeđivanja adekvatne validnosti izlaznih i ulaznih akata da internom procedurom (aktom) definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja arhiviranih predmeta.**

5. Revizijom je utvrđeno,da su troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe isplaćivane u iznosu od 3.372,78€. Troškovi su pravdani putnim nalozima (koji najvećim dijelom nijesu zavedeni).

   - **Preporučuje se subjektu revizije da za pravdanje troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe, osim putnog naloga obezbijedi fiskalne račune i evidenciji o pređenoj kilometraži privatnih vozila koja se koriste u službene svrhe.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
NOVE DEMOKRATSKE SNAGE (FORCA) ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Nova demokratska snaga (FORCA)
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl.list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od
- 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/16-042-1445)

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove demokratske snage (FORCA) vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu i revizija pravilnosti

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja:

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br 047/08, 04/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (“Sl. list CG”, br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta
- Finansijski plan Partije za 2015. godinu.

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 1.066,38€ (2% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji iznose 53.319,00€).

NOVA DEMOKRATSKA SNAGA (FORCA)

1.1. Prihodi

Prihodi ostvareni u 2015. godini u iznosu od 53.182,00€ odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 49.970,00€ i ostale prihode u iznosu od 3.212,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled prihoda za 2014. i 2015. godinu

R/B	Vrsta prihoda	2014.godina	% učešća	2015.godina	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	55.269,83	78,76%	49.969,80	93,96%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	11.884,04	16,94%	0,00	0,00%
3	Ostali prihodi (HGI prihod)	3.019,31	4,30%	3.206,15	6,03%
4	Prihodi od kamata	0,00	0,00%	6,17	0,01%
	Ukupno	**70.173,18**	100,00%	**53.182,12**	100,00%

Na osnovu prezentiranog tabelarnog pregleda konstatuje se da se 93% ostvarenih prihoda odnosi na prihode iz budžeta CG.

1.2. Rashodi

Partija u završnom računu i poslovnim knjigama iskazala rashode za 2015. Godinu u ukupnom iznosu od 53.319,06€. Iskazani troškovi se odnose na troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 982,70€, troškove goriva i energije u iznosu od 720,00€, troškove bruto zarada u iznosu od 12.300,00€, troškove dnevnica za službena putovanja u iznosu od 8.701,00€, troškovi stipendija 2.400,00€, troškove telefona u iznosu od 1.666,09€, troškove zakupa u iznosu od 11.690,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 3.378,41€, troškove komunalnih i drugih usluga 2.678,78€, troškove prethodnih kampanja 611,95€, troškove amortizacije u iznosu od 1.962,28€, troškove reprezentacije u iznosu od 2.329,99€, troškove bankarskih provizija u iznosu od 173,00€, troškove poreza na zakup 785,98€, troškove pomoći, donacija i drugi nematerijalni troškovi 2.910,00€ i troškove kamata po kreditu 28,88€.

U naredoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2014 i 2015 godini

R/B	Vrsta troška	2014.godina	% učešća	2015.godina	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala, ostalog materijala i stručne literature	2.061,90	2,69%	982,70	1,84%
2	Troškovi goriva i elektične energije	820,80	1,07%	720,00	1,35%
3	Troškovi bruto zarada i naknada po osnovu ugovora o djelu	11.100,00	14,49%	12.300,00	23,07%
4	troškovi dnevnica na službenom putu	9.778,00	12,76%	8.701,00	16,32%
5	Troškovi stipendija	2.400,00	3,13%	2.400,00	4,50%
6	Troškovi telefona	2.908,90	3,80%	1.666,09	3,12%
7	Troškovi zakupa	5.945,00	7,76%	11.690,00	21,92%
8	Troškovi reklame i propagande	7.188,87	9,38%	3.378,41	6,34%
9	Troškovi komunalnih usluga	3.335,40	4,35%	2.678,78	5,02%
10	Troškovi izbornih kampanja	19.978,34	26,08%	611,95	1,15%
11	Troškovi amortizacije	1.962,28	2,56%	1.962,28	3,68%
12	Troškovi reprezentacije	6.046,82	7,89%	2.329,99	4,37%
13	Troškovi bankarskih provizija	373,28	0,49%	201,88	0,38%
14	Troškovi poreza na zakup	536,72	0,70%	785,98	1,47%
15	Troškovi pomoći, donacija i drugi nematerijalni troškovi	2.165,00	2,83%	2.910,00	5,46%
	Ukupno	**76.601,31**	**100,00%**	**53.319,06**	**100,00%**

Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog pregleda konstatuje se da u ukupnim troškovima najveće učešće imaju troškovi bruto zarada 23,07%, troškovi zakupa 21,92% troškovi dnevnica na službenom putu 16,32%, troškovi reklame i propaganda 6,34%, i dr.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđene su nepravilnosti i date preporuke da subjekt revizije :

- **Izvrši korektivna knjiženja na kontu obaveza za neto zarade i kontu aktivnih vremenskih razgraničenja** .
- **Zaključuje Ugovor o radu sa licima koja obavljaju administrativno pomoćne poslove**
- **Sve transakcije evidentira u poslovnim knjigama i da iste pravda adekvatnom dokumentacijom.**
- **Evidentira potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

- **Da dostavlja Izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima (IOPPD obrazac) shodno članu 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu utvrđeno da je Partija realizovala **tri** preporuke (br. 1, 2 i 4), a **jednu** djelimično realizovala (br. 3) a **jednu** preporuku nije realizovala (br.5).

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (br. 40116/16-042-1445) Izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije od 22.10.2016. godine na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116/16-042-1445/10), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović , član Kolegijuma, na sjednici održanoj 25.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Nove demokratske snage (FORCA) za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj uz skretanje pažnje da:

- **Troškove prevoza osim putnim nalozima dodatno dokumentuje računima za gorivo ili voznim kartama .**

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim u dijelu dosljedne primjene Zakona o porezu na dohodak fizičkim licima i Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (član 5) pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** uz skretanje pažnje da:

- **Subjekt revizije je dužan da porez na lična primanja obračuna, obustavi i uplati prilikom svake isplate primanja shodno članu 46 stav 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**

- **Subjekt revizije je dužan da IOPPD podnosi nadležnom poreskom organu, do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec) shodno članu 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
DEMOKRATSKE SRPSKE STRANKE ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Demokratska srpska stranka
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Demokratske srpske stranke za 2015. godinu
Trajanje revizije:	15 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata (Sl. list CG" br. 52/14),
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, (br. 4011-06-1998 od 22. 12. 2015. godine),
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije br. 40116/16-042-1276

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske srpske stranke vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske srpske stranke za 2015. godinu i revizija pravilnosti

3. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. VRSTA REVIZIJE

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Demokratske srpske stranke za 2015. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

5. KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG" br. 52/14);
- Zakon o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. br. 047/08 ,004/11)
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godin);

- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);

6. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 250,28€ (2% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji su iznosili 12.514,00€).

DEMOKRATSKA SRPSKA STRANKA

1.1. Prihodi

Stranka je u 2015. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 20.549,00€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 19.974,65€, prihodi iz prethodne godine u iznosu od 574,68€ i ostali prihodi u iznosu od 18,43€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih prihoda u 2014. i 2015 godini

Redni broj	Opis	Ostvareni prihodi u 2014	% Učešća	Ostvareni prihodi u 2015	% Učešća
1	Prihodi od jedinica lokalne samouprave	18.829,19	99,93%	19.974,65	97,12%
2	Prihodi iz prethodne godine	0,00	0,00%	574,68	2,79%
3	Finansijski prihodi	12,39	0,07%	0,00	0,00%
6	Ostali prihodi	0,00	0,00%	18,43	0,09%
Ukupno		**18.841,58**	**100,00%**	**20.567,76**	**100,00%**

1.2. Rashodi

Stranka je u 2015. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od 12.514,13€ i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 174,34€, troškove goriva u iznosu od 1.110,07€, troškove naknada za službena putovanja u iznosu od 1.592,84€, troškove PTT usluga u iznosu od 3.610,19€, troškove amortizacije u iznosu od 59,80€, troškove usluga u iznosu od 733,70€, troškove reprezentacije u iznosu od 737,37€, troškove platnog prometa u iznosu od 143,92€, troškove zakupa u iznosu od 2.641,90€, troškove oglasa u dnevnoj štampi i izdaci za pomoć u iznosu od 1.710,00€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2014 i 2015. godini.

Redni broj	Vrsta troška	Iznos za 2014	% Učešća	Iznos za 2015.godinu	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	181,10	0,84%	174,34	1,39%
2	Troškovi goriva	2.143,38	9,95%	1.110,07	8,87%
3	Troškovi fizičkim licima	900,00	4,18%	0,00	0,00%
4	Troškovi službenih putovanja	2.965,70	13,77%	1.592,84	12,73%
5	Troškovi pomoći i sponzorstva	2.757,00	12,80%	0,00	0,00%
6	Troškovi PTT usluga	3.723,90	17,29%	3.610,19	28,85%
7	Troškovi transportnih usluga	230,00	1,07%	0,00	0,00%
8	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	253,70	1,18%	0,00	0,00%
9	Troškovi reklame i propagande	170,00	0,79%	0,00	0,00%
10	Troškovi amortizacije	904,40	4,20%	59,80	0,48%
11	Finansiranje rada kluba poslanika	0,00	0,00%	0,00	0,00%
12	Troškovi usluga	874,94	4,06%	733,70	5,86%
13	Troškovi reprezentacije	593,18	2,75%	737,37	5,89%
14	Troškovi platnog prometa	151,76	0,70%	143,92	1,15%
15	Troškovi zakupa poslovnog prostora	2.582,40	11,99%	2.641,90	21,11%
16	Troškovi finansiranja izbornih kampanja	1.640,00	7,61%	0,00	0,00%
17	Ostali troškovi	0,00	0,00%	0,00	0,00%
18	Troškovi oglasa u dnevnoj štampi	1.170,00	5,43%	1.710,00	13,66%
19	Troškovi registracije vozila	297,00	1,38%	0,00	0,00%
	Ukupno	**21.538,46**	**100,00%**	**12.514,13**	**100,00%**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi PTT usluga (28,85%), troškovi zakupa poslovnih prostora (21,11%), troškovi oglasa u dnevnoj štampi i izdaci za humanitarne, sportske i vjerske namjene (13,66%), troškovi službenih putovanja (12,73%) i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokratske srpske stranke za 2014. godinu utvrđene su nedostaci i DRI je dala preporuke za otklanjanje istih, a odnose se na:

- da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom
- da se shodno članu 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja nemože zaduživati putem pozajmica kod fizičkih lica
- da na isplaćene naknade, fizičkim licima obračuna, obustavi i uplati poreske obaveze shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica
- da obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokratske srpske stranke za 2015. godinu utvrđeno je da Stranka realizovala **dvije preporuke** koje se odnose na obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade fizičkim licima i zaduživanje kod fizičkih lica, a nije realizovala **dvije** preporuku koja se odnosi na pravdanje svih troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom i obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40116/16-042-1276 izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske srpske stranke za 2015.godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije od 21.10.2016. godine na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-16-042-1276/8), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović , član Kolegijuma, na sjednici održanoj 25.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske srpske stranke za 2015. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske srpske stranke za 2015. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** sa skretanjem pažnje za navedeno u Izvještaju (tačka 10.2.2. –Rashodi – Troškovi telefona i usluga interneta) .

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji (član 4) i Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 38) pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sljedeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije isplate po osnovu troškova (telefona, usluga interneta, reprezentacije i goriva) u iznosu od 1.613,78€ nije pravdao adekvatnom i potpunom dokumentacijom; troškovi telefona u iznosu od 1.493,78€ dokumentovani odlukom nadležnog organa ali isti nisu dokumentovani fakturama operatera, dok su isplaćeni troškovi reprezentacije i goriva u iznosu od 120,90€ pravdani neadekvatnom dokumentacijom.

   - **Subjekt revizije je dužan da sve isplate pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom i da isplatu naknada po osnovu troškova telefona i interneta vrši shodno stvarnoj potrošnji.**

2. Shodno Izvještaju o izvršenom popisu, vrijednost stalne imovine (osnovnih sredstva) po nabavnoj vrijednosti iznosila je 1.906,13€, otpisanoj 1.811,44€ i sadašnjoj vrijednosti 94,69€. Imovinu Stranke čini kancelarijska oprema, kancelarijski namještaj i putničko vozilo. Na osnovu

prezentiranih podataka konstatuje se da je sadašnja vrijednost nerealna za navedenu imovinu. posebno za putničko vozilo.

- **Subjekt revizije treba da izvrši procjenu vrijednosti stalne imovine (osnovnih sredstava) i da ista po procijenjenoj vrijednosti evidentira u poslovnim knjigama jer iskazana sadašnja vrijednost je nerealna za imovinu koja je iskazana u poslovnim knjigama.**

3. Stranka nije shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donjela finansijski plan i Program rada za 2015. godinu. Takođe Stranka osim Statuta i Programa rada nije donijela druga opšta i posebna akta (Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o materijalno-finansijskom poslovanju, Poslovnik o radu i sl, Odluke o ograničenju troškova telefona, goriva i sl).

   - **Subjekt revizije treba da donese Program rada i finansijski plan do kraja tekuće za narednu godinu shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

4. Stranka u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

   - **Preporučujemo subjektu revizije da obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidencija treba da bude zasnovana na usaglašenoj i ovjerenoj dokumentaciji.**

5. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju (ugovor o zakupu, dio odluka, zahtjeve fizičkih i pravnih lica za pomoć i donaciju, i sl.) utvrđeno je da ista ne sadrži arhivski broj kao ni datum zavođenja istih.

   - **Preporučujemo subjektu revizije da u cilju obezbjedjivanja adekvatne validnosti izlaznih i ulaznih akata da internom procedurom definiše poslove prijema, evidentiranja, otpremanja, arhiviranja i čuvanja arhiviranih predmeta.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
ZAVRŠNOG RAČUNA BUDŽETA OPŠTINE ŽABLJAK ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Opština Žabljak
Predmet revizije:	Završni račun budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Dragiša Pešić, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

1. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Opština Žabljak funkcioniše u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Sl. list RCG“ br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06 i „Sl list Crne Gore“ br. 88/09, 3/10, 73/10, 38/12 i 10/14), Zakonom o finansiranju lokalne samouprave („Sl. list RCG“ br. 42/03, 44/03, i „Sl. list Crne Gore“ br. 05/08, 51/08 i 74/10 i 01/15), Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 20/14), Zakonom o državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 21/09, 40/11), i Statutom Opštine Žabljak („Sl. list CG“ - Opštinski propisi, broj 9/05 i 23/07 i „Sl. list CG“ - Opštinski propisi broj 3/11 i 7/14).

Organi Opštine su Skupština Opštine i Predsjednik Opštine.

Skupštinu opštine čine odbornici koje biraju građani na period od četiri godine u skladu sa čl. 44. Zakona o lokalnoj samoupravi. Broj odbornika u Skupštini utvrđuje se posebnom odlukom. Skupština je predstavnički organ građana i njen rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 45 - čl. 52) i Statutom Opštine Žabljak (čl. 38 - čl. 62).

Predsjednik Opštine, je izvršni organ Opštine, biraju ga građani na period od pet godina i njegov rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 56 - čl. 67.) i Statutom Opštine Žabljak (čl. 63 - čl. 75). Predsjednik Opštine predstavlja i zastupa Opštinu.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I TREZORSKO POSLOVANJE

Finansijsko - računovodstveni poslovi budžeta Opštine Žabljak obavljaju se u Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj. Evidenciju prihoda i rashoda Opština Žabljak vrši u Glavnoj knjizi trezora, a obračun zarada i drugih primanja kroz softver za obračun zarada, dok se ni u jednom obliku ne vode knjiga ulaznih faktura (KUF), knjiga izlaznih faktura (KIF), kao ni elektronska evidencija imovine.

Opština Žabljak ne primjenjuje modifikovanu osnovu za evidenciju imovine i obaveza, odnosno obaveze ne vodi na klasi 2, a imovinu na klasi 0, dok za evidenciju primitaka i izdataka primjenjuje gotovinsku osnovu. Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, je određeno da se stanje imovine i obaveza budžeta Republike, budžeta vanbudžetskih fondova i budžeta opština iskazuje na sljedećim klasama: 0 – nefinansijska imovina; 1 – finansijska imovina; 2 – obaveze; 3 – kapital.

Predsjednik Opštine Žabljak doni o je Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave kojim se propisuje bliži način izvršenja budžeta lokalne samouprave, kontrola finansijskih transakcija, obezbjeđenje likvidnosti konsolidovanog računa trezora, upravljanje dugom Prijestonice kao i oblik i sadržina obrazaca za glavnu knjigu trezora.

Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave („Sl. list Crne Gore” – opštinski propisi, broj 7/05 od 17.03.2005. godine) donešeno je 2005. godine i nakon toga nijesu vršene njegove izmjene i dopune shodno odgovarajućim izmjenama Zakona o Budžetu i Zakona o Budžetu fiskalnoj odgovornosti.

3. MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija na osnovu člana 4. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma nadležnog za predmetnu reviziju, izvršila je reviziju Završnog računa budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji rada Državne revizorske institucije i Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI).

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja Opštine Žabljak na Preliminarni izvještaj DRI br. 40112-051-854/22 od 24.11.2015. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **g. Dragiša Pešić** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr Branislav Radulović** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 17.12.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Završnog računa budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu

Odgovornost subjekta revizije

U skladu sa članom 52 Zakona o finansiranju lokalne samouprave za izvršenje budžeta opštine odgovoran je predsjednik opštine, a za namjensko korišćenje budžetskih sredstava odgovoran je budžetski izvršilac. Shodno članu 69. Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Završni račun budžeta opštine priprema odgovorno lice opštine u skladu sa ovim zakonom. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je Odluka o Završnom računu budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljena i prezentovana u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Opštine Žabljak sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni dokazi adekvatni i dovoljni, kao i da daju osnovu za izražavanje mišljenja.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Završnog računa budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu utvrđeno je da Završni račun budžeta ne sadrži bitno materijalne greške i da daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka na gotovinskoj osnovi, osim za nepravilnosti iskazane u komentarima Izvještaja o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2014. godinu, koje se odnose na sredstva budžeta prenesena iz prethodne godine, otplatu neto obaveza i iskazani suficit, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA ZA FINANSIJSKU REVIZIJU:

Opština Žabljak je u Izvještaju o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2014. godinu iskazala suficit u iznosu od 29.116,70€. Međutim, revizijom su utvrđene nepravilnosti koje su uticale na iskazani finansijski rezultat tako da primarni suficit korigovan nalazima revizije iznosi 58.240,96€.
Opština Žabljak nije u Izvještaju o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2014. godinu iskazala promjenu neto obaveza. Otplata obaveza iz prethodnih godina nije vršena samo sa računa 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda, već je planirana i izvršavana i sa pozicija tekućih izdataka (obaveze za bruto zarade iz prethodne godine - 40.633,64€ i ostala lična primanja – 20.603,75€). Revizijom su utvrđene sljedeće činjenice koje su uticale na iskazivanje finansijskog rezultata:

1. Račun 732 – Sredstva prenešena iz prethodnih godina, koji je bio iskazan u iznosu od 34.595,58€, sveden je na 0, stoga jer se novčana sredstva koja su preostala na kraju godine iskazuju kao depoziti na početku sljedeće godine i ne mogu se iskazivati kao prihod Budžeta tekuće godine. Račun 7149 – Ostale naknade iskazan je u iznosu od 52.567,17€. S obzirom da su na navedeni račun evidentirani i prihodi od Ministarstva održivog razvoja i turizma (4.000,00€) i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja (40.000,00€), izvršena je reklasifikacija i račun je umanjen za 44.000,00€, a uvećan je račun 7421 - Transferi od budžeta Crne Gore.

2. Sa računa 461 - Otplata HOV i kredita plaćen je iznos od 24.438,48€ (glavnica - 17.579,16€, kamate - 6.859,32€). Izvršena je reklasifikacija računa 461 - Otplata HOV i kredita i račun je umanjen za iznos kamate od 6.859,32€, a uvećan račun 416 – Kamate.

3. Sa računa 441 - Kapitalni izdaci plaćen je iznos od 15.710,00€ koji obuhvata isplate na osnovu računa i ugovora iz 2013. godine. Izvršena je reklasifikacija računa 441 – Kapitalni izdaci i isti je umanjen za navedeni iznos, a uvećan račun 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

4. Sa računa 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca plaćen je iznos od 112.539,51€ koji se odnosi na obaveze po reprogramu (71.905,87€) i otplatu obaveza za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca za decembar 2013. godine (40.633,64€). Izvršena je reklasifikacija računa 411 – Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i isti je umanjen za iznos od 112.539,51€, a uvećan račun 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

5. Sa računa 412 – Ostala lična primanja – obaveze iz prethodne godine isplaćen je iznos od 20.603,75€ od kojih se 19.775,67€ odnosi na obaveze za odborničke naknade iz 2013. godine. Izvršena je reklasifikacija računa 412 – Ostala lična primanja i isti je umanjen za iznos od 19.775,67€, a uvećan račun 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Nakon korekcije navedenih računa, gotovinski suficit Opštine Žabljak za 2014. godinu iznosi 65.100,28€, a primarni suficit iznosi 58.240,96€ (gotovinski suficit umanjen za iznos kamata - 6.859,32€).
REVIZIJOM PRAVILNOSTI Odluke o Završnom računu budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu utvrđeno je da Opština Žabljak nije u materijalno značajnim aspektima uskladila poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti sa sljedećim zakonskim i podzakonskim propisima: Zakona o sistemu

unutrašnjih kontrola, Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakona o finansiranju lokalne samouprave, Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o zaradama državnih službenika i namještenika, Zakona o javnim nabavkama, Zakona o poreskoj administraciji, Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja, Zakona o državnoj imovini, Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu u državnoj svojini, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola, Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu i Uputstvom o radu trezora Opštine Žabljak te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI:

Planiranje budžeta

Odlukom o Završnom računu budžeta za 2014. godinu, na računu 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca planirani su izdaci po osnovu neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 113.300,00€ (porezi i doprinosi u iznosu od 72.200,00€ po Ugovoru o finansijskom restrukturiranju zaključenom sa Ministarstvom finansija i obaveze za bruto zarade iz 2013. godine u iznosu od 41.100,00€) i na računu 412 - Ostala lična primanja (naknade skupštinskim odbornicima iz prethodnih godina) planirane su obaveze iz prethodne godine u iznosu od 20.700,00€, koje je trebalo planirati i izvršavati sa pozicije 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Odlukom o budžetu za 2014. godinu posebno je iskazan Kapitalni budžet u iznosu od 303.400,00€. Kapitalni budžet je iskazan kao posebna organizaciona jedinica (09), ne pripada ni jednoj potrošačkoj jedinici, tako da se nije moglo utvrditi ko je odgovoran za izvršenje istog. Kao dio kapitalnog budžeta, pored kapitalnih izdataka, planirani su i izdaci za otplatu dugova, i to: račun 461 - Otplata hartija od vrijednosti i kredita u iznosu od 80.500,00 i račun 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 43.500,00€. Navedene izdatke je trebalo planirati kod potrošačkih jedinica kojim pripadaju.

Odluka o Završnom računu Budžeta opštine Žabljak ne sadrži početno i završno stanje konsolidovanog računa trezora, što nije u skladu sa čl. 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Takođe, Predlog Odluke o završnom računu Budžeta Opštine Žabljak za 2014. godinu nije dostavljen Skupštini Opštine, u roku propisanom čl. 56 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, odnosno do kraja maja tekuće godine.

- **Opština Žabljak treba da obaveze za bruto zarade i ostala lična primanja (naknade skupštinskim odbornicima iz prethodnih godina) planira i realizuje u skladu sa čl. 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština u okviru grupe računa 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda.**

- **Opština Žabljak treba da prilikom planiranja budžeta sve izdatke planira po organizacionoj, funkcionalnoj i ekonomskoj klasifikaciji, tako da se za svaki izdatak može utvrditi gdje je nastao i ko je odgovoran za trošenje sredstava.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa članom čl. 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i čl. 56 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, Predlog Odluke o završnom računu budžeta dostavlja u propisanoj formi i u propisanim rokovima Skupštini Opštine.**

Sistem unutrašnjih kontrola i unutrašnja revizija

Opština Žabljak nije, shodno članu 14 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, odredila lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola (FMC menadžer) i nije donijela plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola.
Opština Žabljak nije u skladu sa članom sa čl. 18 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i čl. 4 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru uspostavila posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju ili sklopila sporazum za obavljanje unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.

Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave (Sl. list Crne Gore – opštinski propisi, broj 7/05 od 17.03.2005. godine) nije usklađeno sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u roku od devet mjeseci utvrđenim članom 87. navedenog zakona, odnosno do 03.12.2014. godine.

Opština Žabljak nije donijela akt o načinu i uslovima korišćenja službenih vozila kojim bi se utvrdili uslovi za korišćenje službenih vozila Opštine, lica koja imaju pravo na korišćenje službenih vozila, limite za potrošnju goriva, procedure i sl. Opština, izuzev Službe za zaštitu i spašavanje, ne izdaje nalog za korišćenje vozila na propisanom obrascu (obrazac PN) zaposlenim koji su koristili službena vozila i ne priprema i ne izdaje nalog za kontrolu upotrebe službenih i drugih vozila i potrošnji goriva (Obrazac OK).

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i odredi lice koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola. Takođe, neophodno je donijeti plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola, kao i interna pravila, postupke i smjernice za sisteme finansijskog upravljanja i kontrola.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa čl. 18 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i članom 4 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru uspostavi posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju ili poslove unutrašnje revizije sporazumom povjeri jedinici unutrašnje revizije drugog subjekta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.**

- **Opština Žabljak treba da Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave uskladi sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i obezbijedi njegovu punu primjenu.**

- **Opština Žabljak treba da shodno članu 28 Zakona o državnoj imovini donese akt kojim će odrediti uslove i način korišćenja prevoznih sredstava, definiše limite za potrošnju goriva, vođenje evidencije i sačinjavanje izvještaja o kontroli upotrebe službenog vozila.**

Računovodstvene politike i trezorsko poslovanje

Opština Žabljak ne primjenjuje modifikovanu osnovu za evidenciju imovine i obaveza, odnosno obaveze ne vodi na klasi 2, a imovinu na klasi 0, dok za evidenciju primitaka i izdataka primjenjuje gotovinsku osnovu. Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, određeno je da se stanje imovine i obaveza budžeta Republike, budžeta vanbudžetskih fondova i budžeta opština iskazuje na sljedećim klasama: 0 – nefinansijska imovina; 1 – finansijska imovina; 2 – obaveze; 3 – kapital.

Revizijom je utvrđeno da se u Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj, kao organu zaduženom za obavljanje poslova trezora, vodi samo glavna knjiga dok se ne vode dnevnik i pomoćne evidencije, kako

je određeno Zakonom o finansiranju lokalne samouprave. Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj ne vodi Knjigu ulaznih faktura na osnovu koje bi se vršilo praćenje prijema i realizacija istih.

Zakonom o finansiranju lokalne samouprave u dijelu koji se odnosi na poslove trezora (član 67) određeno je da poslove trezora obavlja lokalni organ uprave nadležan za poslove finansija koji, pored ostalog vodi i budžetsko računovodstvo i izvještavanje koje obuhvata i računovodstvene poslove za obradu plaćanja i evidentiranje primanja, vođenje dnevnika, glavne knjige i odabranih pomoćnih knjiga za sva primanja i izdatke i međunarodne donacije i druge vidove pomoći.

- **Opština Žabljak treba da obezbijedi da se evidencija imovine vodi na računima klase 0, a evidencija obaveza na računima klase 2, shodno članu 1 i članu 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

- **Opština Žabljak treba da donese Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura kojim se precizno propisuje način protoka dokumentacije od prijema do knjiženja, kao i vođenje knjige ulaznih faktura (KUF). Takođe, neophodno je donijeti i Pravilnik o procedurama i izdavanju izlaznih faktura kojim se propisuje vođenje knjige izlaznih faktura (KIF).**

- **Opština Žabljak treba da shodno čl. 67 Zakona o finansiranju lokalne samouprave vodi budžetsko računovodstvo i izvještavanje koje obuhvata i računovodstvene poslove vezane za obradu plaćanja i evidentiranje primanja, vodi dnevnik, glavnu knjigu i odabrane pomoćne knjige za sva primanja i izdatke i međunarodne donacije i druge vidove pomoći.**

Prihodi

U skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Opština Žabljak za sopstvene prihode ima otvorene račune po vrsti prihoda kod Atlas banke AD Podgorica. Pored računa utvrđenih Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Opština ima otvoren račun br. 545-1550970101003-46 kod Invest banke Montenegro, na koji se vrši uplata prireza porezu na dohodak fizičkih lica. Sredstva uplaćena na račun otvoren kod Invest banke Montenegro ne prenose se svakog dana na Glavni račun trezora, već se prenos vrši na zahtjev Opštine Žabljak.

Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj jednom mjesečno od Državnog trezora dobija podatke o uplaćenim prihodima po danima, vrsti i iznosu, koji su uplaćeni u prethodnom periodu na Glavni račun trezora opštine. Ovlašćeni službenik na osnovu dobijenih dnevnih izvještaja – izvoda o izvršenom transferu sredstava na račun Opštine Žabljak vrši rasknjižavanje i evidentiranje ustupljenih prihoda po vrsti. Na ovaj način je opštini Žabljak, sa značajnim kašnjenjem, omogućen uvid u vrstu i iznos zakonom ustupljenih prihoda. U skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda – Zajedničke odredbe tačka 7, Državni trezor je u obavezi da prenos javnih prihoda korisnicima vrši najmanje jedanput dnevno i da im nakon toga dostavlja izvještaj o strukturi javnih prihoda.
Ovlašćeni službenici zaduženi za evidenciju lokalnih prihoda ne popunjavaju i ne dostavljaju Izjavu primaoca Trezoru lokalne samouprave, tako da službenik trezora ne provjerava da li ukupan iznos sredstava uplaćen na Konsolidovani račun trezora odgovara uplaćenom iznosu sredstava na uplatni (evidencioni) račun.

Opština Žabljak ne vodi poresko knjigovodstvo izuzev za porez na nepokretnosti i turističku taksu. Softver za evidenciju poreza na nepokretnosti ne omogućava potpune podatke o ukupnom broju, vrsti i dugu po osnovu poreza na nepokretnosti, a podaci o broju poreskih obveznika prezentirani u postupku revizije ne odgovaraju podacima dostavljenim u godišnjem izvještaju za 2014. godinu. Softver za evidenciju poreza na nepokretnosti ne omogućava zbirni pregled zaduženja poreskih obaveza po godinama i njihove uplate, kao ni stanje duga poreskih obveznika na dan 31.12.2013. godine.

Mjere naplate poreza na nepokretnosti ne preduzimaju se u svim slučajevima, a za naplatu poreza na nepokretnosti za fizička lica – nerezidente, se uopšte ne preduzimaju, što nije u skladu sa čl. 56 Zakona o poreskoj administraciji.

U pojedinim slučajevima poreskom obvezniku promijenjen je status iz aktivnog u neaktivni, a da poreske obaveze nijesu plaćene, a vršeno je i spajanje poreskih obveznika jednim rješenjem, a da zaduženja sa jednog nijesu prenesena na drugog poreskog obveznika. Navedene izmjene vršene su bez priloženog pravnog osnova (rješenja Uprave za nekretnine ili rješenja suda). Takođe, izvršeno je oslobađanje plaćanja obaveza po osnovu poreza na nepokretnosti za poljoprivredno zemljište koje se koristi u poljoprivredne svrhe, za sve poreske obveznike sa područja Opštine Žabljak u 2014. godini bez donošenja Odluke o oslobađanju. Revizoru nijesu prezentirani podaci o kojem broju poreskih obveznika se radi i koliki je iznos poreza na nepokretnosti koji nije plaćen po osnovu navedenog oslobađanja.

Planirani i realizovani prihodi po osnovu poreza na nepokretnosti ostvareni u 2014. godini (plan 260.000,00€, ostvareno 263.282,92€) značajno su niži od poreske obaveze za 2014. godine (422.051,48€), što ukazuje na nerealno planiranje, kao i na činjenicu da se ne preduzimaju u dovoljnom broju mjere naplate propisane Zakonom o poreskoj administraciji.

Službenik lokalnih prihoda koji vrši zaduženje i evidenciju uplata po osnovu turističke takse, može da izvrši uvid u stanje duga po pojedinačnom obvezniku i njegovim zaduženjima i uplatama, međutim ne posjeduje podatke o ukupnom dugu po osnovu turističke takse na dan 31.12.2013. godine, ukupna zaduženja u 2014. godini, kao ni stanje duga na 31.12.2014. godine. Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj nije pokretao postupak prinudne naplate i donosio Zaključke o prinudnoj naplati za dug po osnovu neplaćene turističke takse.

Revizijom je utvrđeno da je Inspektor za javne prihode dostavljao opomene poreskim obveznicima koji nijesu na vrijeme izmirivali obaveze po osnovu zakupa i naknada za komunalno opremanje zemljišta. Zbog neurednog plaćanja obaveza obavještavan je i nadležni Sekretarijat za uređenje prostora, zaštitu životne sredine i komunalno stambene poslove koji je preko ovlašćenog zastupnika trebao da pokrene tužbe kod nadležnih sudova ili predloge za izvršenje kod javnih izvršitelja za naplatu potraživanja iz ugovora. Ovlašćeno lice Opštine nije preduzimalo zakonom predviđene mjere za naplatu istih. Takođe, revizijom je utvrđeno da ovlašćeni zastupnik Opštine nije pokretao tužbe kod nadležnih sudova ili predloge za izvršenje kod javnih izvršitelja za naplatu potraživanja iz ugovora o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta.

Revizijom je utvrđeno da je Opština prihod od Ministarstva održivog razvoja i turizma u iznosu od 4.000,00€ i prihod od Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 40.000,00€ evidentirala u Glavnoj knjizi trezora na računu 7149 - Ostale naknade, umjesto na računu 742 - 1 Transferi od budžeta Crne Gore i na taj način umanjila račun transfera za 44.000,00€, a za isti iznos uvećala račun Ostale naknade.

Revizijom je utvrđeno da Opština Žabljak račun koji je otvoren za potrebe Stalne budžetske rezerve ne vodi u okviru Konsolidovanog računa trezora, što je suprotno članu 66 Zakona o finansiranju lokalne samouprave. Promjene na navedenom računu se ne evidentiraju u Glavnoj knjizi trezora, tako da transakcije i događaji u glavnoj knjizi trezora nijesu usklađeni sa konsolidovanim bankarskim računima.

- **Preporučuje se Opštini Žabljak da za naplatu sopstvenih prihoda koristi samo uplatne račune otvorene u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda i da obezbijedi da se prenos sredstava sa uplatnih računa vrši svakog dana, kako bi saldo na istim bio nula.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda – Zajedničke odredbe tačka 7, ostvari saradnju sa Ministarstvom finansija i obezbijedi da se podaci o ustupljenim prihodima dostavljaju odmah nakon uplate istih, kako bi se uspostavilo tačno i ažurno vođenje svih prihoda Opštine.**

- **Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj Opštine Žabljak treba da postupa u skladu sa članom 63 -76 Uputstva o radu trezora lokalne samouprave i da popunjava Izjavu primaoca i istu dostavlja ovlašćenom službeniku trezora radi provjere da li se ukupan iznos sredstava uplaćen na Konsolidovanom računu trezora poklapa sa iznosom uplaćenim na uplatne (evidencione) račune trezora.**

- **Opština Žabljak treba da obezbijedi knjiženje prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti, naknada, kao i svih drugih lokalnih prihoda, kroz jedinstveni softver za poresko knjigovodstvo, po sistemu dvojnog knjigovodstva u skladu sa načelima tačnosti, urednosti i ažurnosti, određenim čl. 6 tačka 13 Zakona o poreskoj administraciji i čl. 7 i 8. Pravilnika o poreskom knjigovodstvu**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa čl. 56 Zakona o poreskoj administraciji preduzima mjere prinudne naplate prema svim poreskim obveznicima koji nijesu izmirili poreske obaveze u propisanim rokovima i da se naplata poreskog duga, ako nije moguće iz novčanih sredstava, vrši i iz imovine poreskog obveznika, posebno kada su u pitanju nerezidentni poreski obveznici.**

- **Opština Žabljak treba da vrši evidentiranje poreskih obveznika na osnovu vjerodostojne i potpune dokumentacije i podataka iz katastra nepokretnosti, kao i da ne vrši promjenu statusa poreskih obveznika, oslobađanje od plaćanja i druge promjene bez priloženog pravnog osnova i potpune dokumentacije.**

- **Opština Žabljak treba da vrši realno planiranje prihoda i prilikom planiranja istih uzme u obzir neizmirene obaveze iz prethodnog perioda koje se mogu naplatiti kroz mjere prinudne naplate, kao i nova zaduženja u godini za koju se donosi plan.**

- **Opština Žabljak treba da uspostavi elektronsku evidenciju poreskih obveznika za turističku taksu, kroz jedinstveni softver za poresko knjigovodstvo, evidentira njihove obaveze i uplate, kao i da preduzima mjere prinudne naplate za poreske obveznike koji svoje obaveze ne plaćaju u zakonom propisanim rokovima.**

- **Opština Žabljak treba da u svim slučajevima kada se ugovorene obaveze po osnovu zakupa zemljišta i naknade za komunalno opremanje zemljišta ne izvršavaju u ugovorenim rokovima preduzima zakonom predviđene mjere za naplatu potraživanja preko ovlašćenog zastupnika.**

- **Opština Žabljak treba da primitke evidentira po ekonomskoj klasifikaciji u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, i da primitke od Budžeta Crne Gore evidentira u Glavnoj knjizi trezora na odgovarajuím računima kako bi ti prihodi bili realno iskazani.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa članom 66 Zakona o finansiranju lokalne samouprave sve otvorene račune i podračune vodi kao integralni dio konsolidovanog računa trezora i da transakcije na računima i podračunima evidentira u Glavnoj knjizi trezora.**

Radni odnosi

Opština nije uskladila Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa izmjenom Zakona o državnim službenicima i namještenicima (u pogledu zvanja i potrebnih godina radnog iskustva), kojim je predviđeno da će se akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji državnih organa uskladiti sa Zakonom u roku od 60 dana od dana početka njegove primjene (Zakon je u primjeni od 01.01.2013. godine).

Kod devet zaposlenih je utvrđeno da nijesu ispunjavali posebne uslove koji su definisani čl. 30 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji koji se odnose na: godine radnog iskustva, određen broj godina života u momentu zasnivanja radnog odnosa, položen ispit za rad na poslovima zaštite i spasavanja, poznavanje rada na računaru i poznavanje stranih jezika.

Komunalni inspektor Sekretarijata za uređenje prostora i inspektor I za naplatu javnih prihoda u Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj su postavljeni na neodređeno vrijeme, što je suprotno odredbi čl. 38 st. 2 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji je važio u vrijeme njihovog postavljanja, i koji je predviđao da starješina organa postavlja službenika u zvanje inspektora na period od 4 godine.

Opština je u 2014. godini zaposlila tri lica, a nije pribavila prethodnu saglasnost Ministarstva finansija, shodno čl. 3 st. 5 Ugovora o finansijskom restrukturiranju opštine Žabljak, kojim se Opština obavezala da će obustaviti zapošljavanje novih službenika i namještenika u jedinicama lokalne samouprave i javnim ustanovama i preduzećima, osim u slučaju kada pribavi navedenu saglasnost.

Odluku o izboru kandidata, rješenja o zasnivanju radnog odnosa, raspoređivanju i rješenje o prestanku radnog odnosa donosi rukovodilac organa lokalne uprave, što je suprotno čl. 45, 47 i čl.122 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim je predviđeno da navedene akte donosi starješina državnog organa.

Platne spiskove koji sadrže podatke o broju sati provedenih na poslu (redovan, prekovremeni, noćni rad…), bolovanju, godišnjem odmoru i sl. obračunskoj službi dostavlja samo Služba zaštite. Ostale potrošačke jedinice budžeta dostavljaju Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj samo dokumentaciju za zaposlene kojima je potrebno izvršiti korekciju zarade (doznake za bolovanja, obustave…), što nije u skladu sa čl. 102 - 104 Uputstva o radu trezora lokalne samouprave.

- **Opština Žabljak treba da donese nove pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sve organe lokalne samouprave, koji će biti usaglašeni sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima (u pogledu zvanja, potrebnog radnog iskustva itd.) i Uredbom o službenim zvanjima lokalnih službenika i namještenika, kao i da donese rješenja za sve zaposlene kojima će izvršiti usklađivanje koeficijenata sa Zakonom o zaradama državnih službenika i namještenika.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa članom 30 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, prilikom zasnivanja radnog odnosa sa zaposlenima pribavi dokaze o ispunjavanju posebnih uslova, koji su predviđeni zakonom i aktom o sistematizaciji.**

- **Opština Žabljak treba da, shodno čl. 52 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list Crne Gore“ br. 39/11, 50/11, 66/12 i 33/14), inspektore i ovlašćena službena lica postavlja na vrijeme od sedam godina.**

- **Opština Žabljak treba da obustavi zapošljavanje novih službenika i namještenika u jedinicama lokalne samouprave i javnim ustanovama i preduzećima osim u slučaju kada pribavi prethodnu saglasnost Ministarstva finansija, shodno čl. 3 st. 5 Ugovora o finansijskom restrukturiranju opštine Žabljak.**

- **Odluke o izboru kandidata, rješenja o zasnivanju radnog odnosa, raspoređivanju i rješenja o prestanku radnog odnosa treba da donosi Predsjednik Opštine, shodno čl. 45, 47 i 122 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.**

- **Opština Žabljak treba da na osnovu dnevne evidencije prisutnosti zaposlenih na poslu, obezbijedi da, shodno članu 102 - 104 Uputstva o radu trezora lokalne samouprave, nadležni službenik iz svake potrošačke jedinice dostavlja Trezoru kompletan platni spisak, potpisan od strane starješine organa, sa podacima o zaposlenim službenicima u potrošačkoj organizaciji za koju je nadležan.**

Ostali izdaci

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i Zakonom o radu nije regulisana primjena instituta ugovora o djelu. Zakonom o obligacionim odnosima, ugovor o djelu definisan je kao poseban ugovor koji poslodavac zaključuje sa određenim licem radi obavljanja poslova koji su van djelatnosti poslodavca, a koji ima za predmet samostalnu izradu i opravku određene stvari, samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog rada. Revizijom je utvrđeno da su pojedini izvršioci angažovani za obavljanje poslova koji predstavljaju redovnu djelatnost organa lokalne uprave (arhivar – daktilograf u Službi Skupštine, pripremanje Nacrta Budžeta Opštine Žabljak za 2015. godinu i obračun poreza na nepokretnosti).

- **Opština Žabljak treba da za poslove iz redovne nadležnosti organa lokalne uprave, sprovede proceduru popune radnih mjesta predviđenu čl. 32 - 50 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, a zaključivanje ugovora o djelu vrši samo za obavljanje poslova koji su van redovne djelatnosti poslodavca, odnosno za vršenje poslova koji nijesu predviđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.**

Kapitalni izdaci

Isplata naknade Komisiji za ocjenu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu izgradnje transfer stanice i reciklažnog dvorišta izvršena je na osnovu Troškovnika koji je ovjeren od strane predsjednika komisije i isti ne predstavlja akt na osnovu kojeg se može izvršiti isplata sredstava.

- **Opština treba da visinu naknade za rad komisija određuje rješenjem o formiranju komisije ili posebnim rješenjem o isplati naknade, ovjerenom od strane Predsjednika Opštine ili drugog ovlašćenog lica, koje bi predstavljalo relevantni dokument za isplatu.**

Nepravilna evidencija izdataka

Revizijom je utvrđeno da je sa budžetskih pozicija:

1. 4134 – rashodi za energiju, plaćen iznos od 18.648,47€ koji se odnosi na obaveze iz 2013. godine,
2. 4191 – ostali izdaci, plaćen iznos od 14.075,45€ koji se odnosi na obaveze koje datiraju iz 2013. godine, i
3. 4412 – izdaci za lokalnu infrastrukturu, plaćen iznos od 15.710,00€ koji se odnosi na obaveze koje datiraju iz 2013. godine

Navedene iznose je u skladu sa čl. 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, vanbudžetskih fondova i budžeta opština trebalo evidentirati i isplatiti sa budžetske pozicije 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda.

- **Opština Žabljak treba da obaveze po osnovu obaveza iz prethodnog perioda planira i izvršava u skladu sa čl. 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština u okviru grupe računa 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda.**

Blagajničko poslovanje

Opština Žabljak nije donijela akt kojim je definisano blagajničko poslovanje i način kontrole blagajne**.**
Iz blagajne Opštine Žabljak vršena je isplata naknada po osnovu Ugovora o djelu i po osnovu odborničkih naknada za jednog odbornika.

- **Opština Žabljak treba da donese akt kojim će se urediti pravila i postupci čuvanja, evidentiranja i raspolaganja gotovinom u blagajni, način evidentiranja i čuvanja blagajničke dokumentacije, kao i način kontrole blagajne.**

- **Opština Žabljak treba da u potpunosti primjenjuje čl. 5 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i kod isplate ličnih primanja vrši transfer sredstava preko računa otvorenih kod poslovnih banaka.**

Neizmirene obaveze

Opština nije, prilikom iskazivanja stanja neizmirenih obaveza javnih preduzeća, iskazala dug preduzeća "Komunalno i vodovod" d.o.o. po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja koji shodno Protokolu broj 38 od 26.01.2015.g. zaključenom izmedju Poreske uprave i javnog preduzeća "Komunalno i vodovod" d.o.o. na dan 31.12.2014. godine iznosi 808.626,93€. "Komunalno i vodovod" d.o.o. je Opštini, dostavilo Izvještaj o neizmirenim obavezama (obrazac 5) u kojem je stanje obaveza na kraju 2014. godine iskazano u iznosu od 97.239,94, tako da Opština prilikom iskazivanja stanja neizmirenih obaveza javnih preduzeća, nije iskazala dug "Komunalno i vodovod" d.o.o. po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja u punom iznosu od 808.626,93€.

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave obezbijedi redovno dostavljanje kvartalnih i godišnjih finansijskih izvještaja potrošačkih jedinica opštine (javne ustanove, javna preduzeća, opštinska vatrogasna jedinica i dr.) kao osnovni instrument finansijske kontrole.**

Stanje državne imovine u Opštini Žabljak

Opština Žabljak nije formirala Komisiju za popis novčanih sredstava na žiro - računima koji su sastavni dio konsolidovanog računa trezora, blagajne, kao ni stanje potraživanja i obaveza Opštine Žabljak na dan 31.12.2014. godine. Popisom nijesu obuhvaćena sredstva dobijena na osnovu donacija, ugovora i odluka o ustupanju. Popis imovine nije izvršen na propisanom Obrascu – PL.

Opština Žabljak nije dostavile podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu uprave nadležnom za poslove imovine na propisanim obrascima: PS - 1, PS - 2, NS - 1 NS - 2, kako je to predviđeno članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Služba Glavnog administratora nije, uspostavila evidenciju državne imovine na način kako je to određeno Zakonom o državnoj imovini i podzakonskim aktima donijetim na osnovu navedenog zakona.

- **Opština Žabljak treba da prilikom donošenja Rješenja o formiranju komisije za popis, definiše obaveze komisije, način i rokove izvršenja popisa i da osim pokretne i nepokretne imovine, vrši i popis: novčanih sredstava, hartija od vrijednosti, potraživanja i obaveza na 31.12. fiskalne godine i sredstava koja su dobijena na osnovu donacija, ugovora i odluka o ustupanju.**

- **Opština Žabljak treba da u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini dostavlja podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu uprave nadležnom za poslove imovine, na obrascima: PS - 1, PS - 2, NS - 1 i NS - 2 propisanim članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.**

- **Opština Žabljak treba da uspostavi registar pokretne i nepokretne imovine u skladu sa članovima 41 – 51 Zakona o državnoj imovini i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.**

Javne nabavke

Opština nije pribavila saglasnost Ministarstva finansija na godišnji plan javnih nabavki, shodno članu 3 st. 4 tač. 7 Ugovora o finansijskom restrukturiranju Opštine Žabljak br. 01-19873 od 30.12.2011. godine.

U obrascu – C, o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma evidentirane su nabavke u iznosu od 66.032,18€, što čini 31,89% u odnosu na ukupni izvršeni godišnji budžet za javne nabavke. Opština nije postupila u skladu sa čl. 30 st. 2 tač. 2 Zakona kojim je propisano da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 9% izvršenog budžeta za javne nabavke u prethodnoj godini ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 200.000€ do 500.000€.

Upoređivanjem podataka iz Glavne knjige i podataka koji su evidentirani u obrascu C (dodijeljene nabavke primjenom neposrednog sporazuma), utvrđeno je da Opština nije evidentirala sve nabavke koje su izvršene primjenom neposrednog sporazuma, što je u suprotnosti sa članom 117 Zakona o javnim nabavkama.

Kod otvorenih postupaka javnih nabavki (Postupak br. 1 i Postupak br.2), zapisnik o javnom otvaranju ponuda nije potpisan od strane prisutnih ovlašćenih predstavnika ponuđača, što je suprotno odredbi čl. 98 st. 6 Zakona o javnim nabavkama, kojim je predviđeno da zapisnik potpisuju članovi komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda i prisutni ovlašćeni predstavnici ponuđača.

Kod primjene Šoping metode (Postupak br. 1, Postupak br. 2, Postupak br. 3 i Postupak br. 4), službenik za javne nabavke nije sačinjavao zapisnik o javnom otvaranju ponuda što je u suprotnosti sa 29 Zakona o javnim nabavkama, kojim je predviđena dužnost sačinjavanja zapisnika o javnom otvaranju ponuda koji potpisuju prisutni ovlašćeni predstavnici ponuđača.

- **Opština treba da u skladu sa preuzetim obavezama iz člana 3 st. 4 tač. 7 Ugovora o finansijskom restrukturiranju Opštine Žabljak br. 01 - 19873 od 30.12.2011. godine, pribavlja saglasnost Ministarstva finansija na godišnji plan javnih nabavki.**

- **Opština treba da u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama obezbijedi da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne prelazi zakonom određene limite u odnosu na izvršenje budžeta za javne nabavke.**

- **Opština treba da u skladu sa članom 117 Zakona o javnim nabavkama vodi evidenciju javnih nabavki i u obrascu – C, evidentira sve nabavke koje su izvršene primjenom neposrednog sporazuma.**

- **Opština treba da u skladu sa članom 98 st. 6 Zakona o javnim nabavkama obezbijedi da zapisnik o javnom otvaranju ponuda potpisuju članovi komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda i prisutni ovlašćeni predstavnici ponuđača. Takođe, Opština treba da u skladu sa čl. 29 Zakona o javnim nabavkama obezbijedi da službenik za javne nabavke sačinjava zapisnik o javnom otvaranju ponuda potpisan od strane prisutnih predstavnika ponuđača.**

Sudski sporovi

Opština ne izmiruje redovno obaveze nastale po osnovu presuda i drugih izvršnih isprava, što dovodi do uvećanja izdataka za iznose zateznih kamata i troškova izvršenja.

Ovlašćena lica Opštine nijesu pokrenula ni jedan postupak radi naplate potraživanja od trećih lica.

- **Opština treba redovno da izmiruje obaveze kako ne bi dolazilo do uvećanja izdataka Opštine za iznose zateznih kamata i troškova izvršenja.**

- **Opština treba da shodno Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju i Zakonu o parničnom postupku blagovremeno podnosi predloge za prinudno izvršenje, odnosno tužbe kod nadležnih sudova radi naplate dospjelih, a neizmirenih potraživanja od trećih lica i obezbijedi dinamiku priliva novčanih sredstava u budžet Opštine.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upoznaju ministarstva nadležna za nadzor nad subjektom revizije (Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija), radi preduzimanja mjera nadzora i praćenja odgovornosti u poslovanju subjekta revizije.

- Da se sa sadržajem Izvještaja Državne revizorske institucije upozna Odbor za ekonomiju, budžet i finansije Skupštine Crne Gore.

- Da Opština Žabljak u roku od 6 (šest) mjeseci, od dana prijema izvještaja, izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim mjerama na ispunjenju preporuka iz ovog Izvještaja.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA ZA 2015. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG", br. 01/07, 038/13),
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4: („Sl. list RCG", br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list Crne Gore", br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14) ,
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2016. godine, broj 4011-06-1998 od 22.12.2015. godine,
- Odluci o vršenju revizije nadležnog kolegijuma broj 40113/16-053-752 od 21.04.2016. godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom o radu Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15),
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list RCG" br. 07/15),
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) – treći nivo.

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (**u daljem tekstu: Ministarstvo**) saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, vrši poslove uprave koji se odnose na: željeznički, drumski pomorski i vazdušni saobraćaj; sigurnost željezničkog, drumskog, pomorskog i vazdušnog saobraćaja; bezbjedonosnu zaštitu trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni saobraćaj; utvrđivanje indikatora, sprečavanje i preduzimanje hitnih mjera u slučaju zagađenja mora sa plovnih objekata; prevoz opasnih materija u željezničkom, pomorskom i vazdušnom saobraćaju i na unutrašnjim plovnim putevima u skladu sa posebnim zakonom; unutrašnji i međunarodni prevoz lica i stvari; državne puteve; željezničku infrastrukturu, infrastrukturu civilnog-vazdušnog saobraćaja i objekte sigurnosti plovidbe; željezničku, putnu i pomorsku privredu; unutrašnju plovidbu; sigurnost pomorske i unutrašnje plovidbe; praćenje i proučavanje uslova privređivanja i ekonomski položaj privrednih subjekata u ovim oblastima; predlaganje mjera tekuće i razvojne politike i analiziranje njihovih uticaja na ekonomski položaj privrednih subjekata u oblasti državnih puteva, saobraćaja, pomorstva; homologizaciju putničkih i transportnih vozila uključujući opremu i pojedinačne djelove sa usvojenim standardima na nivou sigurnosti, ekonomskih i ekoloških zahtjeva; praćenje stanja tekuće i razvojne politike; praćenje stanja i iniciranje aktivnosti u oblasti menadžmenta kvaliteta; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom EU; upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koje su mu određene u nadležnost.

Organi uprave nad kojima Ministarstvo vrši nadzor u pogledu zakonitosti i cjelishodnosti rada su: Lučka uprava, Uprava pomorske sigurnosti, Direkcija za saobraćaj i Direkcija za željeznice.

Prema podacima dostavljenih od strane Ministarstva u istom je zaposleno 178 službenika, od čega u ministarstvu 76, a u organima u sastavu 102 službenika i to u: Upravi pomorske sigurnosti 51, Direkciji za saobraćaj 35, Direkciji za željeznice 9 i Lučkoj upravi 7 službenika.

Lica ovlašćena za raspolaganje novčanim sredstvima odobrenih Budžetom, na osnovu kartona deponovanih potpisa Ministarstva, su: Ivan Brajović, ministar - Službenik za odobravanje i Zoran Radonjić, sekretar ministarstva - Službenik za ovjeravanje.

Računovodstvo subjekta revizije je organizovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, koja podrazumijeva da se primici i izdaci evidentiraju na gotovinskoj osnovi tj. u momentu isplate ili naplate gotovine, a obaveze i imovina se evidentiraju na obračunskoj osnovi, odnosno za period na koji se odnosi. Ministarstvo koristi SAP sistem evidencije u Glavnoj knjizi trezora. Budžetsko računovodstvo vodi se na nivou funkcionalne, organizacione, ekonomske i programske klasifikacije.

3. CILJ, VRSTA, PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju, da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i podzakonskim propisima, i da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrola u skladu sa zakonom i drugim aktima.

U skladu sa Godišnjim planom revizije i Odlukom o vršenju revizije, DRI je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Ministarstva.

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj i pravilnost poslovanja Ministarstva za 2015. godinu.

Revizijom je obuhvaćen tekući budžet Ministarstva u iznosu od 24.724.362,78€ jer je revizija Kapitalnog budžeta koji je takođe u nadležnosti Ministarstva u iznosu od 202.745.099,46€ obuhvaćena revizijom Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2015. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajuća računovodstvena načela i standardi za javni sektor, računovodstveni propisi, i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi za prosuđivanje regularnosti transakcija su zakoni i propisi koji su relevantni za djelovanje subjekta revizije, prvenstveno Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Zakon o državnoj imovini, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, set poreskih zakona i drugi.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br:401/16-01-2533/2 od 14.10.2016. godine), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **Nikola Kovačević** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (predsjednik Senata – član Kolegijuma) , na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu

Odgovornost subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva saobraćaja i pomorstva sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni dokazi adekvatni i dovoljni, kao i da daju osnovu za izražavanje mišljenja.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva saobraćaja i pomorstva za 2015. godinu ne sadrži bitno materijalne greške i da daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka na gotovinskoj osnovi, osim za nepravilnosti iskazane u komentarima Izvještaja o neizmirenim obavezama za 2015. godinu, koje se odnose na potpunost i tačnost izvještaja i način vođenja evidencije obaveza, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE**.

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA SA SKRETANJEM PAŽNJE ZA FINANSIJSKU REVIZIJU:

Izvještaj o neizmirenim obavezama – Obrazac 5 za 2015. godinu nije potpun i tačan jer su u istom iskazane neizmirene obaveze u iznosu od 718.697,57€, a u postupku revizije dostavljeni su pojedinačni izvještaji o neizmirenim obavezama organa u sastavu i Ministarstva iz kojih je utvrđeno da neizmirene obaveze Ministarstva i organa u sastavu iznose 83.892,56€.

Ministarstvo i organi u sastavu ne vode evidenciju o neizmirenim obavezama na klasi 2, tako da se državni revizor nije mogao uvjeriti da su podaci iskazani u finansijskim izvještajima potpuni i tačni. Uprava pomorske sigurnosti i Direkcije za saobraćaj vode pomoćne evidencije neizmirenih obaveza (excel tabele). Uvidom u Knjigu ulaznih faktura Direkcije za željeznice utvrđeno je da su evidentirani računi koji nijesu iskazani u izvještaju o neizmirenim obavezama.

- **Ministarstvo treba da donese interno pravilo kojim bi bliže propisalo način evidentiranja faktura i vođenje evidencije obaveza Ministarstva i organa u sastavu, kao i način vođenja jedinstvenih evidencija o neizmirenim obavezama, način prikupljanja podataka i sačinjavanje finansijskih izvještaja.**

- **Ministarstvo treba da u skladu sa MRS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvene procjene i greške izvrši ispravku u Izvještaju o neizmirenim obavezama za 2015. godinu.**

REVIZIJOM PRAVILNOSTI utvrđeno je da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva nije u svim aspektima uskladilo poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Revizijom su utvrđena pojedinačna odstupanja i neusklađenosti sa sljedećim zakonskim i podzakonskim propisima: Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o državnoj imovini, Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Uputstvom o radu Državnog trezora, te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI:

Ministarstvo nije izvršilo identifikaciju rizika, njihovu procjenu i praćenje i nije donijelo Godišnju strategiju za upravljanje rizicima u skladu sa čl. 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Ministarstvo nije napravilo popis značajnijih poslovnih procesa i aktivnosti koji se sprovode u Ministarstvu i organima u sastavu i nije donijelo interna pravila postupke i smjernice za sisteme finansijskog upravljanja i kontrola u skladu sa čl. 13. st. 12 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Navedene aktivnosti su preduzete u 2016. godini. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je pokazalo slabost u sistemu unutrašnjih kontrola jer je odobrilo plaćanja bez obzira na nedostatke u pogledu dokumentacije, što nije u skladu sa odredbama člana 23, 25 i 26 Uputstva o radu državnog trezora.

Ministarstvo nije dostavilo Centralnoj jedinici za harmonizaciju Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola - Obrazac GI - FMC, što nije u skladu sa članom 15 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Ministarstvo nije uskladilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa Uredbom o zvanjima unutrašnjih revizora u javnom sektoru („Sl. list CG" br. 28/15), kojim je pored navedenih radnih mjesta u Službi za unutrašnju reviziju, trebalo sistematizovati i radno mjesto Rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju. U međuvremenu, Vlada je u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru donijela novu Uredbu o zvanjima unutrašnjih revizora u javnom sektoru („Sl. list CG" br. 36/16) .

- **Ministarstvo treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola (na nivou Ministarstva i organa u sastavu), izvrši identifikaciju i procjenu rizika, donese strategiju za upravljanje rizicima i u potpunosti primjenjuje Uputstvo o radu Državnog trezora i donesena interna akta.**

- **Ministarstvo treba da u skladu sa članom 15 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru dostavlja Ministarstvu finansija - Centralnoj jedinici za harmonizaciju Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijkog upravljanja i kontrola - Obrazac GI-FMC.**

- **Ministarstvo treba da uskladi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa Uredbom o zvanjima revizora u javnom sektoru („Sl. list CG" br. 36/16).**

Ministarstvo je sa pozicije Konsultantske usluge, projekti i studije na osnovu zaključenih ugovora o konsultantskim uslugama vršilo isplate pravnim i fizičkim licima u ukupno utvrđenom iznosu od 46.174,00€, i to za: izradu Programa rekonstrukcije i sanacije kritičnih tačaka na državnim putevima, izradu podzakonskih akata ili pomoći u izradi istih, davanje predloga o izmjenama i dopunama zakona, pružanje konsultantskih usluga iz oblasti prava i sl. Navedeni poslovi su predviđeni aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva.

Ministarstvo je ugovorom o privremenim i povremenim poslovima angažovalo lica za obavljanje poslova starješina područnih jedinica iako su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, predviđena radna mjesta - Lučki kapetan koja se odnose na rukovođenje i koordiniranje radom područnih jedinica – Lučke kapetanije Bar i Lučke kapetanije Kotor (r.b. broj Pravilnika 30 i 46).

Ministarstvo je za obavljanje računovodstveno finansijskih poslova Lučke uprave i Direkcije za željeznice, iako ima sistematizovana radna mjesta, angažovalo lice po osnovu ugovoru o djelu, što nije u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o radu.

- **Ministarstvo treba da za poslove iz redovne nadležnosti organa uprave, sprovede proceduru popune radnih mjesta na način određen članovima 35 – 47 Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Ugovore o privremenim i povremenim poslovima treba zaključivati za obavljanje poslova koji ne zahtijevaju posebno znanje i stručnost, do 120 radnih dana u godini, kako je i definisano Zakonom o radu (član 164-167), sa licima koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno agencije za posredovanje.**

- **Ministarstvo finansija u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova treba da ograniči zapošljavanje po osnovu ugovora o djelu samo za obavljanje poslova koji su van redovne djelatnosti poslodavca i pojača nadzor nad svim korisnicima budžeta koji zloupotrebljavaju institut Ugovora o djelu.**

Ministarstvo nije obračunavalo poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što je u suprotnosti sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom kojim je propisana obaveza poslodavca da, za svako lice koje nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, obračuna poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Stopa posebnog doprinosa iznosi 20% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori ostvarene u godini koja prethodi plaćanju doprinosa.

- **Ministarstvo treba da u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom obračuna poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.**

Rješenje Vlade o postavljenju v.d. generalnog direktora Direktorata za vazdušni saobraćaj doneseno je 27.06.2013. godine za period okončanja javnog konkursa za navedeno radno mjesto, a shodno informaciji dobijenoj od subjekta revizije, javni konkurs za navedeno radno mjesto nije raspisivan što nije u skladu sa čl. 38 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

- **Ministarstvo treba da popunjavanje visokog rukovodnog kadra vrši u skladu sa članom 38 Zakona o državnim službenicima i namještenicima na osnovu javnog konkursa.**

Za isplatu naknade po osnovu priznanja državnim službenicima i namještenicima u iznosu od 3.479,73€, u postupku revizije nije dato na uvid Rješenje Ministra finansija kojim se odobrava navedena isplata**,** što nije u skladu sa članom 114 Zakona o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano da "vrstu i postupak dodjele priznanja državnom službeniku, odnosno namješteniku, utvrđuje Vlada na predlog ministarstva".

- **Ministarstvo treba da isplate sa računa 412 – Ostala lična primanja vrši u skladu sa članom 20 Zakona o zaradama državnim službenika i namještenika kojim je propisano da Rješenje o naknadama i drugim primanjima, u skladu sa ovim zakonom i Opštim kolektivnim ugovorom, donosi ministar finansija.**

Revizijom je utvrđeno da je u okviru računa 4149 – Ostale usluge evidentiran iznos od 39.913,17€ na ime raznih vidova pomoći koji predstavljaju transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru i trebalo ih je planirati i izvršavati sa grupe računa 431 - transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.

Ministarstvo je sa pozicije 4149 izvršilo isplatu u iznosu od po 200,00€, odnosno 11.600,00€ ukupno svim zaposlenim službenicima i namještenicima u Ministarstvu i organima u sastavu. Navedeni iznos trebalo je evidentirati u okviru grupe računa 412 – Ostala lična primanja.
Sa računa 4149 - Ostale usluge izvršene su i isplate raznim dobavljačima u ukupnom iznosu od 33.317,45€ koje je trebalo evidentirati u okviru grupe računa 413 - Rashodi za material i isplate u iznosu od 6.843,68€ koje je trebalo evidentirati u okviru grupe računa 417 - Renta.

- **Ministarstvo treba da vodi evidenciju izdataka u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, a da na isplate po osnovu ostalih lična primanja u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica vrši plaćanja pripadajućih poreza.**

Revizijom blagajničkog poslovanja Ministarstva i organa u sastavu utvrđeni su slučajevi nepopunjenosti radnog mjesta - blagajnik, neažurnog vođenja dnevnika blagajne i nenamjenske potrošnje gotovine.

- **Ministarstvo treba da se pridržava Uputstva o radu državnog trezora - Poglavlje XII – avansi kojim je regulisano blagajničko poslovanje i obezbijedi ažurno vođenje dnevnika blagajne i evidenciju utrošenih sredstava u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.**

Rješenjem o formiranju Komisije za popis imovine koju je formirao Ministar nije utvrđen rok do kada se popis treba izvršiti, nije data obaveza da se izvrši popis obaveza i gotovine (kako u blagajni, tako i na žiro računima), kao ni ko će i na koji način vršiti popis imovine organa u sastavu Ministarstva.

Popis imovine Ministarstva nije izvršen na PL obrascu, koji je propisan Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, a popisne liste ne sadrže kolonu cijena, stanje u knjigovodstvu, stanje po popisu i razlike (manjkove i viškove).
Uvidom u dostavljene popise utvrđeno je da dio sredstava transporta (2 vozila u Lučkoj kapetaniji Bar, dva vozila u Lučkoj kapetaniji Kotor, 1 vozilo Lučke uprave, 6 vozila Direkcije za saobraćaj, 13 vozila Uprave pomorske sigurnosti) nemaju sadašnju vrijednost, a za ista nije izvršena procjena, što je suprotno članu 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini. Takođe 4 vozila Ministarstva se vode kao poklon, nemaju vrijednost a jedno vozilo kao pozajmica od drugog organa. Dio imovine koji je iskazan u obrascu za obračun amortizacije Ministarstva i lučkih kapetanija nema vrijednost (od 781 stavke osnovnih sredstava, 41 stavka nema vrijednosti).
Komisija za popis imovine koju je formirao direktor Direkcije za saobraćaj nije dostavila Izvještaj o popisu sa popisnim listama, koji je shodno navedenom Rješenju trebala da sačini. Na uvid je data elektronska forma popisa po kancelarijama, koja ne odgovara dostavljenoj rekapitulaciji. Komisija je postupila suprotno odredbama člana 13 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.
Direkcija za željeznice, nije formirala Komisiju za popis i nije dostavila popisne liste i tako postupila suprotno odredbama člana 10 i 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, kojom je propisano da se redovni godišnji popis vrši sa stanjem na dan 31. decembar, a da popis vrši Komisija koju formira starješina organa**.**

Ministarstvo i organi u sastavu, izuzev Uprave pomorske sigurnosti, nijesu uspostavili elektronsku evidenciju osnovnih sredstava i ne vode evidenciju imovine na klasi 0, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

- **Ministarstvo treba da Rješenjem o formiranju komisije za popis tačno definiše obaveze komisije, način i rokove za vršenje popisa, definiše da se pored pokretne i nepokretne imovine, vrši i popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza na 31.12. fiskalne godine.**

- **Ministarstvo treba da popis imovine vrši u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini na propisanom obrascu (PL obrazac) i da uspostavi elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine koju koristi, da za svu imovinu unese nabavnu, otpisanu i sadašnju vrijednost, i da u skladu sa članom 11 Uputstva, izvrši procjenu vozila koja koristi a koja nemaju knjigovodstvenu vrijednost, kao i procjenu za vozila koja se po popisu vode kao poklon.**

- **Ministarstvo treba da evidenciju imovine vodi na klasi 0, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

Plan javnih nabavki za 2015. godinu broj 01-264/1 od 17.03.2015. godine, nije donešen shodno članu 90 Zakona o javnim nabavkama kojim je određen rok do donošenja Plana i dostavljanja istog nadležnom organu radi objavljivanja na sajtu javnih nabavki do 31. januara.

U Izvještaju o izvršenim nabavkama na nivou Ministarstva (uključujući i organe u sastavu) nijesu obuhvaćene sve nabavke koje su realizovane tokom 2015. godine. Tokom 2015. godine Ministarstvo je sprovelo dva postupka javnih nabavki za Usluge grafičke pripreme izrade matrica i štampe pomorskih "VINJETA" za Lučke kapetanije Bar i Kotor (postupak 8/15-M I 11/15-M) s tim da postupak 8/15-M nije evidentiran u Izvještaju o izvršenim javnim nabavkama.
Ministarstvo nije evidentiralo sve izvršene nabavke na propisanim obrascima. U obrascu C nijesu evidentirana sva plaćanja koja su realizovana neposrednim sporazumom.

Revizijom su utvrđeni nedostaci u fazama realizacije postupaka javnih nabavki, i to:
Izjavu o nezavisnosti u jednom slučaju nijesu potpisala sva navedena lica.
U jednom slučaju Komisija za otvaranje ocjenu i vrednovanje nije bila potpuna.
U Zapisniku o javnom otvaranju ponuda, u 3 slučaja nije navedeno vrijeme kad je počelo javno otvaranje ponuda.
U četiri slučaja Zapisnik, u dva slučaja Izvještaj o javnoj nabavci, a u jednom slučaju Službena zabilješka o obavljenom žrijebanju nije potpisana od strane navedenih lica ili je potpisan uz naznaku "za".
U jednom slučaju prihvaćena Ponuda nije sastavljena shodno Zakonu o javnim nabavkama.
U dva slučaja, pod istim arhivskim brojem evidentirano je više dokumenata vezano za postupak javnih nabavki.

Ministarstvo nije u skladu sa čl. 13. stav 1 tačka 12 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i čl. 30 stav 4 Zakona o javnim nabavkama donijelo poseban akt kojim bi uredilo postupak javne nabavke neposrednim sporazumom.

- **Ministarstvo treba da Plan javnih nabavki donese shodno članu 38 Zakona o javnim nabavkama do 31. januara tekuće godine i blagovremeno ga dostavi nadležnom organu radi objavljivanja na portalu javnih nabavki.**

- **Ministarstvo treba da u Izvještaju o sprovedenim postupcima javne nabavke evidentira sve ugovore koji su zaključeni u periodu 01.01. – 31.12. godine za koju se podnosi izvještaj pri čemu je u obrascu C potrebno evidentirati sve nabavke koje su realizovane neposrednim sporazumom.**

- **Ministarstvo treba da u svim fazama realizacije postupaka javnih nabavki obezbijedi primjenu Zakona o javnim nabavkama, obezbijedi kompletiranje dokumentacije i istu u skladu sa čl. 119 Zakona odlaže i čuva na jednom mjestu.**

- **Ministarstvo treba da se pridržava Uputstva za izvršavanje Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave i da evidentiranje akata koji se odnose na isti predmet vrši na način da prvi akt dobija klasifikacioni znak predmeta i redni broj djelovodnika, a svaki naredni akt istog predmeta dobija samo novi podbroj prema redosljedu kojim su evidentirani u djelovodniku.**

- **Ministarstvo treba da u skladu sa čl. 13. stav 1 tačka 12 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i čl. 30 stav 4 Zakona o javnim nabavkama donese poseban akt kojim bi uredilo postupak javne nabavke neposrednim sporazumom i ojača sistem unutrašnjih kontrola radi praćenja realizacije zaključenih ugovora o javnim nabavkama i izvršenih isplata po istim u kvantitativnom i kvalitativnom smislu.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O KONTROLNOJ REVIZIJI
PRIJESTONICE CETINJE

Vrsta revizije:	Kontrolna revizija
Subjekat revizije:	Prijestonica Cetinje
Predmet revizije:	Kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju o reviziji Završnog računa budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu
Trajanje revizije:	45 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje Kontrolne revizije realizacije preporuka iz Izvještaja Završnog računa budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu br: 40112-051-680/26 od 29.10.2016. godine, sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 ("Sl. list CG", br. 01/07, 038/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4: („Sl. list RCG", br. 28/04, 27/06, 78/06 i "Sl. list CG" br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu, broj 4011-06-1998 od 22.12.2015. godine;
- Odluci o vršenju revizije nadležnog kolegijuma broj 40112/16-051-1360 od 28.07.2016. godine.

Kontrolna revizija Prijestonice Cetinje izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom o radu Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS);
- Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI)

2. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Prijestonica Cetinje funkcioniše u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Sl. list RCG" br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06 i „Sl list Crne Gore" br. 88/09, 3/10, 73/10, 38/12 i 10/14), Zakonom o finansiranju lokalne samouprave („Sl. list RCG" br. 42/03, 44/03, i „Sl list Crne Gore" br. 05/08, 51/08 i 74/10 i 01/15), Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG", br. 20/14), Zakonom o državnoj imovini („Sl. list CG", br. 21/09 i 40/11), Zakonom o Prijestonici (Sl. list Crne Gore" br. 47/08 i 88/09) i Statutom Prijestonice Cetinje ("Sl. list CG"- Opštinski propisi, broj 19/09, 37/10, 26/13, 39/14 i 12/16).

Organi Prijestonice su Skupština Prijestonice i Gradonačelnik Prijestonice.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija je u Prijestonici Cetinje izvršila **Kontrolnu reviziju.**

Predmet revizije je:

- Kontrola realizacije preporuka sadržanih u konačnom Izvještaju o reviziji Završnog računa Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu, DRI broj: 40112-051-6810/26 od 29.10.2014. godine;

Cilj kontrolne revizije je provjeriti tačnost izvještaja subjekta revizije o sprovedenim radnjama u cilju realizacije preporuka i utvrditi u kojoj mjeri su realizovane preporuke i da li su identifikovane nepravilnosti otklonjene.

II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Preporuka 1

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje je prije usvajanja Predloga odluke o budžetu, a u skladu sa članom 26a Zakona o Budžetu, pribavila mišljenje Ministarstva finansija br. 03-13579/1 od 10. decembra 2012. godine na Nacrt Odluke o budžetu Prijestonice Cetinje za 2013. godinu. Ministarstvo finansija je preporučilo Prijestonici Cetinje da izvrši korekciju kapitalnih izdataka (predloženi u iznosu od 1,38 miliona), u skladu sa procijenjenim prioritetima u cilju servisiranja neizmirenih obaveza Prijestonice. Prijestonica Cetinje nije prihvatila preporuku Ministarstva finansija i nije izvršila korekciju kapitalnih izdataka za 2013. godinu.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da u skladu sa članom 35 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti prije usvajanja Odluke o budžetu pribavi mišljenje Ministarstva finansija i uz predlog Odluke o budžetu isto dostavi Skupštini Prijestonice radi razmatranja i donošenja.
Izvještaj o ispunjenju preporuke[1]: Prijestonica Cetinje je prilikom pripreme i usvajanja Odluke o budžetu Prijestonice za 2015. godinu ispoštovala sve zakonske procedure i dobila pozitivno mišljenje od Ministarstva finansija na Prijedlog odluke o budžetu za 2015. godinu (Prilog: Mišljenje br. 03 - 14036/1 od 05.12.2014. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je u skladu sa članom 35 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti dostavila Ministarstvu finansija, Nacrt Odluke o budžetu Prijestonice Cetinje za 2015. godinu, radi dobijanja mišljenja na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivo budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita. Ministarstvo finansija se u mišljenju br. 03-14036/1 od 05.12.2014. godine saglasilo sa Nacrtom Odluke o budžetu Prijestonice Cetinje za 2015. godinu.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 1. realizovana.**

2. Preporuka 2

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da Završnim računom Budžeta za 2013. godinu nijesu iskazana sva primanja i svi izdaci Prijestonice. Završnim računom nijesu obuhvaćena sredstva koja se odnose na otplatu kredita (glavnica i kamata) koju je umjesto Prijestonice, a na osnovu potpisanih ugovora, vršilo Ministarstvo finansija iz sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od 1.031.363,51€. Navedeni iznos sredstava nije prikazan kao prihod Prijestonice na ime uplate sredstava iz Egalizacionog fonda, a takođe ni kao izdatak (račun 461 - Otplata dugova i 416 – Kamate rezidentima).

Prijestonica Cetinje je prikazala kao izdatak Budžeta za 2013. godinu iznos deponovanih novčanih sredstava (394.000,00€) i primitak - iznos povraćaja sredstava od deponovanja (628.744,77€) i na taj način nerealno uvećala izdatke i primitke budžeta za 2013. godinu. Članom 41 Zakona o finansiranju lokalne samouprave definisani su tekući prihodi i tekući rashodi budžeta opština koji obuhvataju i prihode iz Egalizacionog fonda i njihov utrošak. Takođe, članom 11. Zakona o budžetu određeno je da primici budžeta, ugovorene obaveze, izdaci, izvršene uplate i isplate moraju biti evidentirane u glavnoj knjizi trezora. Na osnovu navedenih zakonskih odredbi, Prijestonica Cetinje je bila dužna iskazati u finansijskim izvještajima u cjelosti prihode iz Egalizacionog fonda, kao i rashode po osnovu otplate kredita. Za navedeni iznos bilo je neophodno sprovesti kompenzacije u Glavnoj knjizi trezora i na taj način evidentirati sve primitke i izdatke Prijestonice. U 2014. godini Prijestonica Cetinje za otplate kredita iz sredstava Egalizacionog fonda sprovodi kompenzacije.

[1] Izvještaj o realizaciji preporuka Prijestonice Cetinje br. 01-031/15-926 od 02.09.2015. godine

Odlukom o budžetu Prijestonice Cetinje za 2013. godine nije bila predviđena pozicija 751 – Pozajmice i krediti a u Završnom računu Budžeta Prijestonice iskazano je izvršenje na ovoj poziciji u iznosu 842.172,91€.

Prijestonica Cetinje nije u skladu sa članom 45 Zakona o finansiranju lokalne samouprave vršila Izmjene i dopune Budžeta za 2013. godinu bez obzira što su primici i izdaci budžeta u toku 2013. godinu bili veći od planiranih.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da planiranje i izvršenje budžeta vrši u skladu sa odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list Crne Gore" br. 20/14) i Zakona o finansiranju lokalne samouprave, a u slučajevima kada tokom fiskalne godine dođe do smanjenja planiranih prihoda ili povećanja planiranih rashoda, neophodno je vršiti izmjene budžeta po postupcima propisanim za njegovo donošenje.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je u avgustu 2015. godine, usljed potrebe za implementacijom Sanacionog plana Prijestonice Cetinje, koji predstavlja temelj za kvalitetan nastavak funkcionisanja lokalne uprave, ali i početak realizacije značajnih infrastrukturnih projekata koji se finansiraju iz predpristupnih fondova, u skladu sa zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti pokrenula postupak rebalansa budžeta za 2015. godinu. (Prilog: Interni akt br. 01-402/15-924 od 17.08.2015. godine koji je dostavljen potrošačkim jedinicama Prijestonice).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je Završnim računom Budžeta za 2015. godinu iskazala sve primitke i izdatke Prijestonice. Odlukom o Završnom računu Budžeta Prijestonice Cetinje za 2015. godinu, sredstva na računu 7426 – Transferi od Egalizacionog fonda planirana su u iznosu od 3.000.000,00€, a realizovana u iznosu od 2.924.371,00€. Pozajmice i krediti od domaćih izvora planirani su na računu 7511 u iznosu od 11.440.000,00€, a realizovani u iznosu od 11.432.992,33€, što iznosi 98,19% u odnosu na plan. Vlada Crne Gore je dala saglasnost za kreditna zaduženja Prijestonice koja su, takođe, pokrivena odgovarajućim garancijama. Prijestonica Cetinje je u skladu sa članom 8 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članom 45 Zakona o finansiranju lokalne samouprave izvršila izmjene budžeta po postupcima propisanim za njegovo donošenje.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 2. realizovana.**

3. Preporuka 3

Nalaz DRI: Gradonačelnik Prijestonice nije u skladu sa članom 51 Zakona o finansiranju lokalne samouprave donosio rješenja o preusmjeravanju sredstava po pojedinim pozicijama unutar potrošačkih jedinica budžeta i ako je izvršenje po pojedinim budžetskim pozicijama bilo veće od plana.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da izvršava Budžet po pojedinim pozicijama do iznosa planiranih Odlukom o budžetu. U slučaju nedostatka sredstava na pojedinim budžetskim pozicijama vršiti preusmjerenje sredstava na osnovu rješenja Gradonačelnika (do 10%).

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je vršila preusmjerenje sredstava do nivoa do 10% i na bazi Rješenja Gradonačelnika. (Prilog: Rješenje o preusmjerenju i ovlašćenje za preusmjerenje sredstava).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je do donošenja rebalansa budžeta u skladu sa čl. 51 donijela određeni broj rješenja o preusmjeravanju sredstava po pojedinim budžetskim pozicijama. I pored donošenja rebalansa budžeta, Prijestonica je prekoračila niz budžetskih pozicija kod ostalih ličnih primanja, rashoda za usluge i ostalih izdataka.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 3. nije realizovana.**

4. Preporuka 4

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da je Prijestonica Cetinje prihode od donacija evidentirala na računu 715 – Ostali prihodi umjesto na računu 741 – Donacije, što nije u skladu sa članom 10. Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da evidenciju primitaka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Poslovanje Prijestonice Cetinje karakteriše i znatno veća budžetska disciplina svih korisnika budžeta, evidentiranje primitaka u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština u skladu sa preporukama iz konačnog izvještaja.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je Prijestonica Cetinje prihode od donacija planirala i evidentirala na računu 741 – Donacije, shodno članu 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Odlukom o izmjenama Odluke o budžetu Prijestonice Cetinje za 2015. godinu uvećan je plan sredstva za donacije, tako da je konačni plan iznosio 990.000,00€, a realizovan je u iznosu od 715.243,06€, odnosno 72,25% u odnosu na plan.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 4. realizovana.**

5. Preporuka 5

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da je Prijestonica Cetinje na pojedinim budžetskim pozicijama ostvarila značajna prekoračenja u odnosu na sredstva koja su planirana Odlukom o budžetu za 2013. godinu.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da obezbijedi racionalno trošenje budžetskih sredstava u skladu sa Odlukom o budžetu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Poslovanje Prijestonice Cetinje karakteriše i znatno veća budžetska disciplina svih korisnika budžeta.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Kontrolom budžetskih pozicija iskazanih u Završnom računu Budžeta Prijestonice Cetinje za 2015. godinu utvrđeno je da je Prijestonica Cetinje na većem broju budžetskih pozicija ostvarila prekoračenja u odnosu na planirana sredstva.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 5. nije realizovana.**

6. Preporuka 6

Nalaz DRI: Primici i izdaci iskazani u Odluci o Završnom računu budžeta za 2013. godinu nijesu pravilno iskazani.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da putem amandmana izvrši izmjene Odluke o Završnom računu budžeta za 2013. godinu, a u skladu sa realizovanim primicima i izdacima.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Skupština Prijestonice Cetinje je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o Završnom računu budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu (Prilog: Odluka br. 01-030/14-3304 od 27.11.2014. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Skupština Prijestonice Cetinje, na sjednici održanoj 27.11.2014. godine, donijela je Odluku o izmjenama Odluke o Završnom računu Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu kojom je u skladu sa nalazima revizije izvršila odgovarajuće izmjene na pozicijama primitaka i izdataka. Odluka je objavljena u "Sl. list Crne Gore – Opštinski propisi", br. 34/14 od 2014. godine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 6. realizovana.**

7. Preporuka 7

Nalaz DRI: U postupku revizije utvrđeno je da starješina organa, nije izdavao nalog za korišćenje vozila na propisanom obrascu (obrazac PN) zaposlenim koji su koristili službena vozila i nije pripremao i izdavao nalog za kontrolu upotrebe službenih i drugih vozila i potrošnju goriva (Obrazac OK).

Prijestonica Cetinje je donijela set internih pravila i procedura, ali istim nije propisala i limitirala potrošnju goriva, telefona, reprezentacije i nije precizno utvrdila način i uslove, kao ni ovlašćenja i odgovornosti u sprovođenju istih.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da izvrši dopunu internih pravila i procedura i utvrdi limite za potrošnju goriva, telefona, reprezentaciju, da precizno utvrdi uslove i način korišćenja službenih vozila, da za korišćenje prevoznih sredstava izdaje nalog za korišćenje vozila (obrazac PN) i nalog za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva (Obrazac OK) i da ista koristi.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica je u decembru 2014. godine donijela Pravilnik o korišćenju sredstava za reprezentaciju, Pravilnik o uslovima korišćenja službenih telefona i službenih mobilnih telefona i Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Prijestonice Cetinje. (Prilog: Navedeni pravilnici).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Osim navedenih pravilnika, Gradonačelnik je donio Odluku o raspodjeli korišćenja službenih vozila u organima lokalne uprave Prijestonice Cetinje br. 01-031/14-1444/2 od 10.12.2014. godine i dopunu iste Odluke od 10.07.2015. godine kojom je službena vozila koja se nalaze u svojini ili na raspolaganju Prijestonice Cetinje dodijelio na korišćenje organima lokalne uprave. Gradonačelnik je donio i Zaključak br. 01-031/14-1444/3 od 30. decembra 2014. godine kojim je utvrđena dozvoljena mjesečna potrošnja za kupovinu goriva putem kartica koje padaju na teret potrošačkih jedinica. Rukovodioci organizacionih jedinica koji su zadužili vozila pripremaju i izdaju putne naloge za putnički automobil, i isti sadrže serijski broj, ime zaposlenog koji koristi vozilo, relaciju na kojoj će se vozilo koristiti, registarski broj vozila sa podacima o vozilu i datum izdavanja. Na poleđini naloga, ispisuje se datum korišćenja, relacija, vrijeme polaska i dolaska, pređeno km, stanje km brojila i potpis korisnika.

Gradonačelnik je donio Zaključak br. 01-031/14-1446/2 od 06.12.2014. godine kojim je utvrdio limite do kojih zaposleni mogu obavljati telefonske razgovore na teret sredstava Prijestonice. Pored limita za zaposlene utvrđena je i visina troškova za troškove mobilne telefonije za službe i organe lokalne uprave kojima su dodijeljeni službeni telefoni na korišćenje.

Uvidom u plaćene račune izdataka za reprezentaciju utvrđeno je da su isti zavedeni i potpisani od strane ovlašćene osobe, kao i da uz zahtjev za plaćanje postoji akt u kojem je obrazloženo po osnovu čega su nastali troškovi reprezentacije.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 7. realizovana.**

8. Preporuka 8

Nalaz DRI: Potrošačke jedinice nijesu Sekretaru za finansije dostavile specimen potpisa (deponovani potpis) službenika koji su zaduženi za finansije. Službenici za finansije u svakoj potrošačkoj jedinici Budžeta su: službenik za odobravanje i službenik za ovjeravanje.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da odredi službenike za finansije u svakoj potrošačkoj jedinici i uspostavi sistem dvojnog potpisa, da izvrši razdvajanje dužnosti čime se sprečava da je jedno lice istovremeno odgovorno za ovlašćivanje, izvršenje, evidentiranje i kontrolu.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je donijela Uputstvo o radu trezora kojim je ujedno i uspostavljen sistem dvojnog potpisa.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je donijela Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave ("Sl. list RCG – OP" br. 06/15 od 20.02.2015. godine), kojim je Sekretara za finansije imenovala za glavnog službenika za finansije u Prijestonice. Potrošačke jedinice Prijestonice su Sekretaru za finansije i ekonomski razvoj dostavile **specimen potpisa** službenika koji su raspoređeni na mjesto službenika za finansije. Službenik za finansije u svakoj potrošačkoj jedinici je starješina potrošačke jedinice koji je ovlašćeno lice za odobravanje za tu potrošačku jedinicu, a službenik za ovjeravanje je lice koje je odredio starješina potrošačke jedinice. Računi koje su potrošačke jedinice dostavile na plaćanje su zavedeni i potpisani od strane ovlašćenog lica i isti se dostavljaju uz Zahtjeve za plaćanje koje potpisuju lica ovlašćena za ovjeravanje i lica ovlašćena za odobravanje zahtjeva za plaćanje (rukovodilac potrošačke jedinice). Nakon dostavljanja Zahtjeva za plaćanje isti se kontroliše od strane Službe za finansije i razvoj preduzetništva i potpisuje ga Sekretar za finansije i razvoj preduzetništva koji je shodno uputstvu službenik za ovlašćivanje.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 8. realizovana.**

9. Preporuka 9

Nalaz DRI: Sekretarijat za finansije i preduzetništvo ne posjeduje zahtjeve za plaćanje drugih potrošačkih jedinica, kao ni zahtjeve za plaćanje ovog Sekretarijata, jer se isti ne popunjavaju i ne dostavljaju. Samim tim Sekretar za finansije, koji je Uputstvom o radu trezora loklane samouprave imenovan za glavnog službenika za finansije Prijestonice ne postupa u skladu sa ovlašćenjima propisanim Zakonom o budžetu i navedenim uputstvom, odnosno ne vrši ovlašćivanje zahtjeva za plaćanje.

Potrošačke jedinice dokumenta na osnovu kojih se vrši plaćanje sa glavnog računa trezora (račune, profakture, obavještenja, ugovore) u više slučajeva dostavljaju: bez bilo kakvog propratnog akta, nepotpisane od strane starješine organa, nepotpune, bez potpisa ovlašćenog lica da je usluga izvršena ili roba primljena, fakture nijesu zavedene u arhivi Prijestonice i sl.

Subjekat revizije nije postupao u skladu sa Uputstvom o radu trezora lokalne samouprave ("Sl. list RCG – OP", br. 01/05), a posebno sa članom 8, 12,13, 18, 28, 30, 41 i dijelom IV Uputstva – Kontrola izdataka. Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave nije usklađeno sa Zakonom o budžetu.

Preporuka: Gradonačelnik Prijestonice Cetinje treba da vrši ovlašćenja propisana Zakonom o budžetu, donese novo Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave i obezbijedi da Sekretar za finansije vrši plaćanja sa Konsolidovanog računa trezora samo ukoliko je dostavljen popunjen i potpisan zahtjev za plaćanje i originalna dokumentacija koja je ovjerena i potpuna.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je donijela Uputstvo o radu trezora kojim je ujedno i uspostavljen sistem dvojnog potpisa i obezbijeđeno da Sekretarijat za finansije i razvoj preduzetništva vrši plaćanja sa Konsolidovanog računa trezora uz popunjen i potpisan zahtjev za plaćanje i urednu dokumentaciju (Prilog: Uputstvo o radu trezora („Sl. list CG-OP" br. 6/15).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Potrošačke jedinice popunjavaju i dostavljaju, Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj zahtjeve za plaćanje, a Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj takođe priprema zahtjeve za plaćanje za izdatke iz svog djelokruga poslovanja. Zahtjevi za plaćanje potpisani su od strane ovlašćenih lica i odobreni od strane službenika za ovlašćivanje. Potrošačke jedinice dokumenta na osnovu kojih se vrši plaćanje sa Glavnog računa trezora dostavljaju uz propratna akta, potpisane od strane starješine organa, sa potpisom ovlašćenog lica da je usluga izvršena ili roba primljena, a fakture su zavedene u arhivi Prijestonice. Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave je usklađeno sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 9. realizovana.**

10. Preporuka 10

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje nije postupila u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, budžeta državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list Crne Gore", br. 32/10, 14/11 i 16/13) i nije dostavljala kvartalne izvještaje Ministarstvu finansija. Takođe Potrošačke jedinice budžeta Prijestonice nijesu dostavljale kvartalne finansijske izvještaje na obrascima 3 i 5, na osnovu kojih bi se sačinili kvartalni finansijski izvještaji Prijestonice.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da u potpunosti primjenjuje odredbe Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavlja izvještaje na propisanim obrascima i u propisanim rokovima.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje finansijske izvještaje dostavlja na propisanim obrascima i u propisanim rokovima u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, budžeta državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, budžeta državnih fondova i jedinica lokalne samouprave dostavila Ministarstvu finansija kvartalne finansijske izvještaje i godišnji finansijski izvještaj na propisanim obrascima i u propisanim rokovima. Prijestonica Cetinje je u skladu sa Pravilnikom o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave sačinila i dostavila Ministarstvu finansija, kvartalne izvještaje o planiranim i izvršenim prihodima budžeta, o planiranim i izvršenim rashodima budžeta i budžetskom zaduženju Opštine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 10. realizovana.**

11. Preporuka 11

Nalaz DRI: Sredstva u iznosu od 54.409,80€ su prikazana u Odluci o Završnom računu Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu kao prenesena sredstva iz prethodne godine. Prijestonica Cetinje navedena novčana sredstva nije trebala evidentirati kao prihod Budžeta tekuće godine, već ga u Odluci o Završnom računu prikazati kao početno stanje depozita na Konsolidovanom računu trezora.

Preporuka: Prijestonica Cetinje novčana sredstava prenešena kao početno stanje na računima Konsolidovanog računa trezora ne treba da evidentira kao prihod Budžeta tekuće godine, već da ga u Odluci o Završnom računu Budžeta iskaže kao početno stanje depozita.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je novčana sredstva prenešena iz prethodne godine u Odluci o Izmjenama Odluke o završnom računu budžeta za 2013. godinu, kao i u Odluci o budžetu za 2015. godinu iskazala kao početno stanje depozita (Prilog: Odluka o budžetu za 2015. godinu).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Sredstva prenesena iz 2014. godine u Odluci o Završnom računu Prijestonice Cetinje za 2015. godinu iskazana su u iznosu od 3.206,70€, dok je stanje sredstava na dan 31.12.2015. godine iskazano u iznosu od 247.098,91€, što odgovara stanju utvrđenom provjerom računa otvorenih u okviru Konsolidovanog računa trezora Prijestonice.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 11. realizovana.**

12. Preporuka 12

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da je Prijestonica Cetinje odlive i prilive sredstava na računima unutar Konsolidovanog računa trezora nerealno prikazala kao izdatke Budžeta za 2013. godinu za iznos deponovanih novčanih sredstava (394.400€) i primitke za iznos povraćaja sredstava od deponovanja (628.744,77€).

Preporuka: Prijestonica Cetinje, odlive i prilive sredstava na računima unutar Konsolidovanog računa trezora ne treba da prikazaje kao izdatak Budžeta za iznos deponovanih novčanih sredstava i kao primitak za iznos povraćaja sredstava od deponovanja. Navedeno treba iskazati kao povećanje ili smanjenje depozita na računima unutar Konsolidovanog računa trezora, radi pravilnog iskazivanja finansijskog rezultata - suficita/deficita.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je odlive i prilive sredstava na računima unutar Konsolidovanog računa trezora prikazala kao povećanje ili smanjenje depozita na računima unutar Konsolidovanog računa trezora.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da Prijestonica Cetinje u 2015. godini nije vršila deponovanje novčanih sredstava.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 12. realizovana**

13. Preporuka 13

Nalaz DRI: Uvažavajući činjenicu da je Odjeljenje za inspekcijski nadzor počelo sa radom 2013 godine, broj izvršenih kontrola (8) i obuhvat (kontrolisane samo državne institucije u iznosu od 14.554,11€) se može smatrati nedovoljnim, posebno ako se uzme u obzir činjenica da je kontrola obuhvatila period od dvije godine (januar 2011. – decembar 2013. Godine). Takođe, nije vršena provjera naplate prihoda: Lokalnih komunalnih taksi, Naknada za uređivanje i izgradnju građevinskog zemljišta i Naknada za izgradnju i održavanje lokalnih puteva i drugih javnih objekata od opštinskog značaja koji bilježe značajan pad u odnosu na plan budžeta.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da u narednom periodu poveća broj i obuhvat kontrola lokalnih javnih prihoda, posebno prihoda koji bilježe značajan pad u odnosu na plan Budžeta Prijestonice. Takođe, neophodno je u skladu sa članom 56 Zakona o poreskoj administraciji pokretati postupak prinudne naplate prema poreskim obveznicima koji svoje poreske obaveze ne izmiruju na vrijeme.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je putem javnog konkursa izvršila popunu sistematizovanog radnog mjesta – Rukovodilac odjeljenja za inspekcijski nadzor u upravi lokalnih javnih prihoda i na taj način je znatno povećan broj i obuhvat kontrola. U prvih 6 mjeseci 2015. godine obavljeno je 89 kontrola od strane ovlašćenih inspektora, dok je u istom periodu 2014. godine broj kontrola bio 20. Subjekat se nije izjasnio u dijelu koji se odnosi na sprovođenje zaključaka o prinudnoj naplati.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice:
Porez na nepokretnost - U izvještajnom periodu, a u vezi naplate poreza na nepokretnosti za 2015. godinu, Uprava lokalnih javnih prihoda donijela je 11.706 rješenja za fizička lica i 81 rješenje za pravna lica. Ukupan razrez poreza po ovom osnovu iznosi 665.428,85€ od čega se 380.154.03€ odnosi na fizička lica, a 285.274,82€ na pravna lica. Realizacija prihoda od poreza na nepokretnost u 2015. godini iznosila je 308.167,93€. Pokrenuta su 33 postupka prinudne naplate. Po osnovu postupaka prinudne naplate poreza na nepokretnosti za 2015. godinu naplaćeno je 29.054,19€.

Prirez porezu na dohodak fizičkih lica - U izvještajnom periodu primljeno je i obrađeno 4.745 prijava prireza porezu na dohodak fizičkih lica. Ukupan prihod u izvještajnom periodu, po ovom osnovu je 405.926,64€, što predstavlja 109,12% od plana.

Lokalne administrativne takse - Budžetom za 2015. godinu, planirane su u iznosu od 25.000,00€, a naplaćeno je 23.781,72€, što predstavlja ostvarenje od 95,13 **%** plana**.**

Lokalne komunalne takse - Uprava je donijela 240 rješenja za takse za korišćenje prostora na javnim površinama, isticanje reklamnih panoa i drugih taksi, na osnovu kojih je izvršeno zaduženje u iznosu od 59.754.18€. U izvještajnom periodu, naplaćeno je 55.944,28€ lokalne komunalne takse (46,320.65€ na zaduženja iz 2015. godine i 9,623.63€ na zaduženja iz prethodnih godina). U izvještajnom periodu pokrenuto je 60 postupaka prinudne naplate, dok su u istom periodu izjavljene 2 žalbe. Od ukupno utvrđenog iznosa od 16.025,08€ po osnovu postupaka prinudne naplate lokalne komunalne takse naplaćeno je 10.698,30€.

Naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta - Po ovom osnovu u 2015. godini izvršeno je zaduženje u iznosu od 87.782.40€, koliko je i naplaćeno, odnosno 100% u odnosu na zaduženje.
Naknade za korišćenje opštinskih puteva - Po osnovu naknade za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva, Uprava je u izvještajnom periodu, donijela 366 rješenja i izvršila zaduženje u iznosu od 166.089,60€. Naplaćeno je 109.069,88€, odnosno 65.61 % u odnosu na zaduženje. Pokrenuto 114 postupaka prinudne naplate. U izvještajnom periodu izjavljeno je 14 žalbi na rješenja ovog organa. Od ukupno utvrđenog iznosa od 26.671,34€ po osnovu postupaka prinudne naplate naknade za opštinske i nekategorisane puteve naplaćeno je 12.472,85€.

Članski doprinos Turističke organizacije Cetinje - Donijeto je 144 rješenja kojim je utvrđena visina članskog doprinosa Turističke organizacije Prijestonice Cetinje u ukupnom iznosu od 67.330,00€, od čega je naplaćeno 50.217,44€ ili 74.58 % utvrđenog članskog doprinosa. U izvještajnom periodu pokrenuto je 24 postupaka prinudne naplate. Od ukupno utvrđenog iznosa od 8.988,63€ po osnovu postupaka prinudne naplate članskog doprinosa naplaćeno je 3.803,83€.

Boravišna taksa - U izvještajnom periodu, dostavljeno je 125 mjesečnih prijava o broju korisnika usluga smještaja i istima je iskazan iznos boravišne takse u iznosu od 4.052,75€. U 2015. godini je naplaćeno 7.490,34€ boravišne takse (4.052,75€ koje se odnose na zaduženje iz 2015 i 3,437.59€ koje se odnose na zaduženje iz predhodnih godina).

Inspekcijski nadzor - U 2014. i 2015. godini kontrolisano je 92 subjekta nadzora. Sve kontrole vršene su u skladu sa planiranom dinamikom, odnosno po nalogu za inspekcijski nadzor, a osnovni kriterijum za kontrolu bio je potencijalni iznos poreske obaveze. Predmet inspekcijskog nadzora bio je porez na nepokretnosti, prirez porezu na dohodak fizičkih lica, članski doprinos turističkim organizacijama, boravišna taksa i postupci po žalbi poreskih obveznika na rješenje o utvrđivanju godišnje naknade za korišćenje komercijalnih objekata. U izvještajnom periodu izdata su 143 naloga za inspekcijski nadzor. Kontrolom predmetnih poreskih obveznika utvrđene su poreske obaveze u ukupnom iznosu od 66.820,57€.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 13. realizovana**.

14. Preporuka 14

Nalaz DRI: U Upravi lokalnih javnih prihoda Prijestonice Cetinje sistematizovana su dva radna mjesta – inspektor lokalnih javnih prihoda, a zaposlen je samo jedan izvršilac.

Preporuka: Preporučuje se Prijestonici Cetinje da izvrši popunu sistematizovanog radnog mjesta Inspektor I - lokalnih javnih prihoda i pojača nadzor kod naplate lokalnih javnih prihoda.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je putem javnog konkursa izvršila popunu sistematizovanog radnog mjesta – Rukovodilac odjeljenja za inspekcijski nadzor u upravi lokalnih javnih prihoda.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Nakon donošenja nove sistematizacije, na osnovu člana 35 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i člana 82 Odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave Prijestonice, Direktor Uprave lokalnih javnih prihoda Prijestonice Cetinje, donio je Odluku o pokretanju postupka za popunu radnog mjesta Inspektor lokalnih javnih prihoda na neodređeno vrijeme, br. 016-112/16-765 od 28.06.2016. godine. Popuna radnog mjesta Inspektor I lokalnih javnih prihoda na neodređeno vrijeme izvršena je putem objavljivanja internog oglasa unutar organa kojim zaposleni zasniva radni odnos na neodređeno vrijeme na radno mjesto Inspektor I lokalnih javnih prihoda.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 14. realizovana**.

15. Preporuka 15

Nalaz DRI: Uprava lokalnih javnih prihoda nije donosila rješenja obveznicima, pravnim i fizičkim licima, za plaćanje naknade na osnovu važeće Odluke o korišćenju i naknadama za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva i putnog zemljišta na teritoriji Prijestonice Cetinje, čekajući da se usvoji i na snagu stupi nova Odluka.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da poštuje načelo zakonitosti i da upravne stvari rješava na osnovu važećih zakona i drugih podzakonskih propisa.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio po datoj preporuci.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Na osnovu člana 22 Zakona o putevima („Sl. list RCG“, br. 42/04, „Sl. list CG“, br. 54/09 i 36/11) i člana 63 i 75 Statuta Prijestonice („Sl. list CG – opštinski propisi“, br. 19/09, 37/10, 26/13 i 39/14), uz prethodnu saglasnost Vlade, Skupština Prijestonice Cetinje, donijela je Odluku o izmjenama Odluke o korišćenju i naknadama za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva i putnog zemljišta na teritoriji Prijestonice Cetinje („Sl. list CG – Opštinski propisi“ br. 48/15). Uprava lokalnih javnih prihoda donijela je 366 rješenja obveznicima, pravnim i fizičkim licima, za plaćanje naknade za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva i putnog zemljišta na teritoriji Prijestonice Cetinje.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 15. realizovana**.

16. Preporuka 16

Nalaz DRI: Od ukupno 281 zaposlenog na dan 31.12.2013. godine, 216 je bilo zaposleno na neodređeno vrijeme, 62 na određeno vrijeme, dok su 3 lica odrađivala pripravnički staž. Revizijom je utvrđeno da je u pojedinim organima tokom godine bilo zaposleno više lica nego što je predviđeno pojedinačnim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, dok za tri organa lokalne uprave nisu postojali pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da u skladu sa članom 35. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, odluku o pokretanju postupka za popunu radnog mjesta donosi samo ako je radno mjesto utvrđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, radno mjesto nije popunjeno i ako su obezbijedjena finansijska sredstva.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je popunu radnih mjesta vršila samo ako je radno mjesto utvrđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i ako su ispunjeni uslovi u dijelu obezbjeđivanja sredstava. (Prilog: Zahtjev neposrednog rukovodioca, Odluka o potrebi zasnivanja radnog odnosa i ostala propratna dokumentacija za zapošljavanje jednog lica).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je u oktobru 2015. godine donijela novu Odluku o organizaciji i načinu rada lokalne uprave, a u aprilu 2016. godine izvršene su izmjene kojima je za obavljanje poslova iz nadležnosti Prijestonice, izuzev Službe skupštine, obrazovano 14 organa lokalne uprave i to: četiri sekretarijata, jedna uprava, dvije direkcije, četiri posebne i tri stručne službe. Na osnovu navedene odluke, u prvoj polovini 2016. godine doneseni su pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa lokalne uprave kojima je izvršena sistematizacija radnih mjesta za 190 izvršilaca. Prijestonica Cetinje je značajno smanjila broj zaposlenih u organima lokalne uprave i izvršila usklađivanje broja zaposlenih sa pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 16. realizovana.**

17. Preporuka 17

Nalaz DRI: Od ukupno 5 sistematizovanih radnih mjesta u Službi za unutrašnju reviziju popunjeno je radno mjesto Direktora Službe i radno mjesto samostalni referent – tehnički sekretar, ali nije izvršena popuna radnih mjesta za unutrašnje revizore.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da putem internog ili javnog oglasa izvrši popunu radnih mjesta za unutrašnje revizore kako bi se ubrzale aktivnosti utvrđene Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Strateškim planom unutrašnje revizije Prijestonice Cetinje.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je sprovela i popunila radno mjesto internog revizora (Prilog: Rješenje o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme - Stariji unutrašnji revizor br. 019-113/14-34 od 04.08.2014. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Odlukom o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Prijestonice predviđeno je i postojanje posebne Službe za unutrašnju reviziju. U Službi za unutrašnju reviziju raspoređena su dva zaposlena i to: Direktor Službe za unutrašnju reviziju i stariji unutrašnji revizor. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je tokom 2016. godine popunjeno radno mjesto starješine službe, koje je u međuvremenu ostalo upražnjeno, pri čemu je Rješenjem o imenovanju direktorice službe predviđena obaveza polaganja ispita za ovlašćenog unutrašnjeg revizora u javnom sektoru u roku od godinu dana, što nije u skladu sa čl. 34 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 17. djelimično realizovana.**

18. Preporuka 18

Nalaz DRI: IOPPD obrasci (Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima) koji se predaju pod matičnim brojem Prijestonice (PIB Prijestonice - 02005115) ne obuhvataju zaposlene u Službi zaštite. Služba zaštite samostalno vrši obračun zarada i predaje svoje IOPPD obrasce pod posebnim matičnim brojem (PIB Službe zaštite – 02043009). Revizijom je utvrđeno da Služba zaštite nije nadležna da vrši obračun zarada i da je u skladu sa Odlukom o organizaciji i načinu rada lokalne uprave za poslove obračuna i isplate zarada nadležan Sekretarijat za finansije i razvoj preduzetništva.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da objedini i uskladi sa zakonom obračun zarada za sve organe lokalne uprave preko Sekretarijata za finansije i razvoj preduzetništva u čijoj su nadležnosti poslovi obračuna i isplate zarada i ubuduće podnosi jedan IOPPD obrazac koji će uključivati sve zaposlene u organima lokalne uprave.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je obračun i isplatu zarada objedinila i uskladila sa Zakonom i isti se vrši preko Sekretarijata za finansije i razvoj preduzetništva pri čemu se podnosi jedan IOPPD obrazac koji uključuje sve zaposlene.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je postupila u skladu sa datom preporukom, na način da su sve zarade zaposlenih u Prijestonici, uključujući i Službu zaštite, objedinjene. Poreskoj upravi podnosi se jedan IOPPD obrazac pod matičnim brojem Prijestonice.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 18. realizovana.**

19. Preporuka 19

Nalaz DRI: Tokom 2013. godine, Prijestonica je izvršila isplatu osam neto zarada za period januar - avgust, dok pripadajući porezi i doprinosi po ovom osnovu, nisu isplaćeni što je u suprotnosti sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i Ugovorom o finansijskom restrukturiranju potpisanim sa Ministarstvom finansija, kojim se Prijestonica obavezala da obračun fiksnog dijela zarade vrši na osnovu obračunske vrijednosti koeficijenta koji se primjenjuje za državne službenike i namještenike (član 3, tačka 3.4 Ugovora).

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da prilikom obračuna i isplate zarada vrši isplatu pripadajućih poreza i doprinosa u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakon o doprinosima za

obavezno socijalno osiguranje i Ugovorom o finansijskom restrukturiranju zaključenim sa Ministarstvom finansija, posebno u dijelu koji se odnosi na obavezu Prijestonice da redovno izmiruje sve buduće poreske i neporeske obaveze (član 2, tačka 2.5. Ugovora).

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje, počev od januara 2015. godine uredno izmiruje obaveze po osnovu poreza i doprinosa i otpočela je i plaćanje obaveza po Ugovoru o reprogramu poreskog duga. (Prilog: Izvod banke i Ugovor o reprogramu iz 2015. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Tokom 2015. godine, sa računa 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca, izvršena je isplata u iznosu od 2.569.597,56€, od čega neto zarade za period januar - decembar iznose 1.491.772,58€, a pripadajući porezi i doprinosi 1.077.824,98€. Pored navedenog, Prijestonica je sa računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda izvršila isplate zarada iz prethodne godine u iznosu od 533.840,98€, kao i poreza i doprinosa po osnovu Ugovora o reprogramu poreskog duga u iznosu od 44.279,64€ (6 rata), što odgovara i ukupnoj obavezi Prijestonice za 2015. godinu. Uvidom u analitičku karticu za 2016. godinu utvrđeno je da je Prijestonica nastavila sa redovnim izmirivanjem poreskih obaveza po osnovu reprograma i izvršila isplatu u iznosu od 66.419,01€.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 19. realizovana.**

20. Preporuka 20

Nalaz DRI: U ugovorima koji se odnose na pružanje konsultantskih usluga nije preciziran radni zadatak (opis poslova). Prilikom zaključivanja ugovora o angažovanju lica za izvršenje nekog posla neophodno je precizirati radne zadatke angažovanog lica, rok završetka posla kao i obavezu angažovanog lica da sačini izvještaj o obavljenom poslu, kao potvrdu da je posao obavljen, pa nakon toga vršiti isplatu naknade.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da prilikom zaključivanja ugovora o angažovanju lica za izvršenje nekog posla precizira radne zadatke angažovanog lica, rok završetka posla kao i obavezu angažovanog lica da sačini izvještaj o obavljenom poslu, kao potvrdu da je posao obavljen, pa nakon toga vršiti isplatu naknade.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Rashodi za konsultantske usluge, projekti i studije – pozicija 4147, planirani su u iznosu od 164.000,00€, a realizovani u iznosu od 184.785,31€ ili 12,67% više od planiranog iznosa. Za prekoračenja plana nije vršeno preusmjerenje sredstava. U 2015. godini Prijestonica nije zaključivala ugovore o konsultantskim uslugama. Za pružanje konsultantskih usluga i izradu projekata i studija Prijestonica je zaključivala ugovore sa pravnim licima. Pregledom dokumentacije utvrđeno je da je u ugovorima preciziran opis poslova, rok izvršenja i da su dostavljani izvještaj o izvršenom nadzoru.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 20. realizovana.**

21. Preporuka 21

Nalaz DRI: Prijestonica se nije pridržavala Internog uputstva za obračun i isplatu zarada kojim je, između ostalog, definisala i procedure angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu koje se odnose na: dobijanje saglasnosti od Gradonačelnika, zavođenja ugovora u arhivi, kao i podataka koje mora sadržati ugovor o djelu. Uputstvo je donešeno u januaru 2013. godine i sastavni je dio Knjige

procedura. Prijestonica je ugovore o djelu zaključivala i za poslove koji su, shodno Odluci o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Prijestonice Cetinje, u nadležnosti organa lokalne uprave.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da zaključuje ugovore o djelu sa trećim licima samo za poslove koji nijesu u redovnoj nadležnosti organa lokalne uprave.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje ugovore o djelu sa trećim licima sklapa za poslove koji nijesu u redovnoj nadležnosti pri čemu se isplata vrši na osnovu dostavljenog izvještaja o obavljenom poslu. (Prilog: Ugovor o djelu br. 01-124/15-770 od 22.07.2015. godine i Izvještaj o obavljenom poslu o 21.07.2015. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Izvršena je provjera ugovora koje je Prijestonica zaključila sa 13 lica. Analizom pregledanih ugovora utvrđeno je:

- Ugovori sa osam lica zaključeni su tokom ili nakon završetka usluga za koje su angažovani,
- Ugovori sa dva lica, nerezidentima, zaključeni su 20.08. a zavedeni u arhivi 04.12.2015. godine,
- U priloženim ugovorima o djelu postoje izvještaji o obavljenom poslu.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 21. djelimično realizovana.**

22. Preporuka 22

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje je isplate koje su evidentirane na računima: porezi, doprinosi i opštinski prirez, trebala evidentirati u okviru pozicije na koju se konkretno plaćanje odnosi (isplate za komisije na računu 412 – Ostala lična primanja i isplate po osnovu Ugovora o djelu na računu 419 – Ostali izdaci). Prijestonica je prilikom isplata po osnovu ostalih ličnih primanja prekoračila planirani iznos za 28.000,79€, a pri tom nije postupila u skladu sa članom 51 Zakona o finansiranju lokalne samouprave kojim je predviđena mogućnost preusmjeravanja sredstava.

Na računu 4142 – Reprezentacija, evidentirane su i hotelske usluge koje shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština ne predstavljaju rashod koji se evidentira u okviru računa 4142 - reprezentacija.

Na računu kamate rezidentima nijesu evidentirane kamate u iznosu od 33.455,32€ koje je Prijestonica Cetinje plaćala u skladu sa amortizacionim planom otplate kredita i kamata, a iste su evidentirane na računu 463 - Otplata obaveza iz ranijih godina. Na navedenom računu nijesu evidentirani ni izdaci po osnovu kamata koje su sastavni dio mjesečnih anuiteta koje je plaćalo Ministarstvo finansija na osnovu ugovora iz sredstava Egalizacionog fonda u iznosu od 238.497,88€.

Prijestonica Cetinje je na računu 471 - Tekuća budžetska rezerva realizovala izdatke u većem iznosu od iskazanih u Planu za 2013. godinu, a na taj način postupila suprotno članu 66 Zakona o finansiranju lokalne sampouprave, kojim je precizirano da se sa konsolidovanog računa trezora ne može vršiti plaćanje koje nije odobreno u budžetu. Gradonačelnik Prijestonice za prekoračenje na navedenoj poziciji nije donio rješenje o preusmjerenju sredstava.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da obezbijedi da plaćanja izdataka korespondiraju sa budžetom iskazanim namjenama, uz obavezu Prijestonice da kroz kontrolu isplata obezbijedi fiskalnu disciplinu i namjensko korišćenje sredstava.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Odlukom o Budžetu Prijestonice Cetinje za 2015. godinu, pozicija – 412 Ostala lična primanja planirana je u iznosu od 1.508.090,00€, a realizovana u iznosu od 1.280.052,53€ odnosno 84,88% u odnosu na plan. Najveći izdatak na ovoj poziciji se odnosi na Otpremnine koje su planirane u iznosu od 1.383.000,00€, a realizovane u iznosu od 1.280.052,53€, ili 82,86% u odnosu na plan. Prijestonica Cetinje je na osnovu Odluke o utvrđivanju visine otpremnine zaposlenih u organima i službama lokalne uprave od 16.11.2015. godine uputila Javni poziv za sporazumni prestanak radnog odnosa uz isplatu otpremnine (br. 01-031/15-1227, od 16.11.2015.g.), koji mogu ostvariti zaposleni u radnom odnosu na neodređeno vrijeme u organima i službama lokalne uprave, službama lokalne samouprave i zaposleni u javnim službama. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su zahtjevi od strane zaposlenih podnijeti u predviđenom roku, da je Sporazum o prestanku radnog odnosa zaključen između zaposlenog i starješine organa, dok su Rješenja o isplati otpremnine potpisana od strane sekretara za finansije.

Rashodi za materijal - pozicija 413, planirani su u iznosu od 128.360,00€, a realizovani u iznosu od 135.541,09€, odnosno 7.181,09€ ili 5,59% više od planiranog iznosa. Rashodi za materijal za posebne namjene, rashodi za energiju, rashodi za gorivo i ostali rahodi za materijal realizovani su u iznosu većem od planiranog, a za prekoračenja plana nije vršeno preusmjerenje sredstava.

Iznos od 1.046,62€ odnosi se na nabavku rezervnih djelova za održavanje motornih vozila Prijestonice i trebalo ih je evidentirati u okviru računa 415 – tekuće održavanje opreme.

Iznos od 1.300,00€ odnosi se na usluge štampanja koje je trebalo evidentirati u okviru računa 414 – ostale usluge (4149 – usluge štampanja).

Na računu 471 – tekuća budžetska rezerva, Prijestonica Cetinje je Odlukom o Budžetu za 2015. planirala iznos od 100.000,00€, a izvršila isplate u ukupnom iznosu od 18.118,35€. Za svaku isplatu postoji uredno zaprimljen zahtjev i Odluka Gradonačelnika Prijestonice.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 22. djelimično realizovana.**

23. Preporuka 23

Nalaz DRI: Ostale usluge planirane su u iznosu od 45.800,00€ a ostvarene u iznosu od 82.932,02€ ili 81,07% više u odnosu na plan. Za navedeno prekoračenje, Prijestonica nije vršila preusmjeravanje sredstava. Plaćanja prema dobavljačima u pojedinim slučajevima nijesu potkrijepljena potpunom dokumentacijom. Za pojedine usluge održavanja nijesu zaključeni ugovori o pružanju usluga, što nije u skladu sa članom 6 Zakona o javnim nabavkama i vršena su plaćanja u iznosima za koje je trebalo pokretati i sprovoditi postupke u skladu sa članom 20 Zakona.
Ostali izdaci planirani su u iznosu od 95.200,00€, a ostvareni su u iznosu 193.980,84€, odnosno 203,76% od plana. Za navedena prekoračenja Prijestonica nije vršila preusmjerenja sredstava. Prijestonica je isplate po osnovu poreza i doprinosa vršila sa računa 411 - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca umjesto sa računa 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da u skladu sa članom 66. Zakona o finansiranju lokalne samouprave izdatke realizuje u okviru limita utvrđenim Odlukom o budžetu Prijestonice.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Rashodi za usluge – pozicija 414, planirani su u iznosu od 438.000,00€, a realizovani u iznosu od 454.069,47€ ili 3,67% više od planiranog iznosa. Rashodi za bankarske usluge i negativne kursne razlike, rashodi za konsultantske usluge, projekte i

studije kao i rashodi za ostale usluge realizovani su u iznosu većem od planiranog, a za prekoračenja plana nije vršeno preusmjerenje sredstava.

Ostali izdaci – pozicija 419, planirani su u iznosu od 209.000,00€, a realizovani u iznosu od 212.137,88€ ili 1,50% više od planiranog iznosa. Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, osiguranja, komunalnih naknada i ostalih izdataka realizovani su u iznosu većem od planiranog, a za prekoračenja plana nije vršeno preusmjerenje sredstava.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 23. djelimično realizovana.**

24. Preporuka 24

Nalaz DRI: Revizijom kapitalnih izdataka utvrđeno je da:

- Prijestonica Cetinje nije postupila u skladu sa čl. 34 Zakona o državnoj imovini i nije donosila odluke o nabavci opreme;
- plaćanje obaveza za izdatke za opremu vršeno je u pojedinim slučajevima avansno, bez dostavljene fakture, na osnovu profaktura ili ponuda od pojedinih dobavljača u iznosu od 28.198,00€. Takođe, lice ovlašćeno za prijem opreme nije potpisalo prijem opreme od jednog dobavljača a postoje i nepotpisane fakture za jednog dobavljača;
- vršeno je plaćanje obaveza prema dobavljačima u iznosima većim od 5.000,00€ bez sprovođenja procedura i zaključivanja ugovora u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da shodno članu 34 Zakona o državnoj imovini, nabavku opreme vrši na osnovu odluke o nabavci, da plaćanja izdataka ne vrši avansno, već samo uz potpunu i tačnu dokumentaciju. Nabavku roba i usluga za investiciono održavanje vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a za nabavke istih roba ili usluga čija vrijednost prelazi 5.000,00€ obavezno sprovoditi propisane procedure javnih nabavki;

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je za sve nabavke preko 5.000,00 (robe i usluge) sprovodi zakonom predviđeni postupak.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: U okviru računa 4419 – Ostali kapitalni izdaci, evidentirana je kupovina nekretnine, za koju je, 29.12.2015. godine, zaključen Ugovor između Prijestonice i A.D."Montenegro modern shoes" Cetinje, radi kupovine nekretnine (zgrada površine 1300m^2) procijenjene vrijednosti od 91.000,00€ sa uračunatim PDV-om. Za navedenu nabavku Skupština Prijestonice donijela je Odluku o učešću u postupku kupoprodaje dijela imovine A.D. "Montenegro Modern Shoes" u stečaju. Navedenom Odlukom Skupština je ovlastila Gradonačelnika da potpiše ugovor o kupoprodaji nepokretnosti, ukoliko se postigne cijena do 70€/m^2. Uprava za javne nabavke dala je saglasnost, za sprovođenje pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za predmetnu javnu nabavku. Navedena nabavka evidentirana je u Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama po ugovorenoj vrijednost u iznosu od 81.600,00€.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 24. realizovana.**

25. Preporuka 25

Nalaz DRI: Sa računa 4416 - Investiciono održavanje plaćene su obaveze prema dobavljaču u iznosu od 9.000,00€ koje se odnose na čišćenje snijega. Plaćanje je trebalo izvršiti sa računa 415 - Tekuće održavanje:

- izdaci u iznosu od 10.154,00€ prema dobavljaču odnose se na raniji period i iste je trebalo platiti sa računa 463 - otplata obaveza iz prethodnog perioda;
- izdaci u iznosu od 3.900,00€ prema dobavljaču odnose na obaveze iz 2012. godine i iste je trebalo evidentirati na računu 463 - Otplata obaveza iz prethodnih godina;
- račun 4419 Ostali kapitalni izdaci nije planiran Budžetom Prijestonice za 2013. godinu, a isti je bez Izmjena i dopuna Odluke o Budžetu realizovan u iznosu od 141.732,59€;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da planira primitke i izdatke po ekonomskoj klasifikaciji u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, a realizaciju izdataka i evidenciju u Glavnoj knjizi trezora treba da vrši u skladu sa planiranim budžetom i da tokom godine ne realizuje izdatke sa računa koji nijesu planirani.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica je na računu 441 – Kapitalni izdaci evidentirala potrošnju u iznosu od 1.273.076,78€. Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da je Prijestonica evidentirala izdatke na ovoj poziciji u skladu sa čl. 48 stav 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 25. realizovana.**

26. Preporuka 26

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje je preuzimala i plaćala obaveze JP Sportski centar u iznosu od 9.894,00€ i JP Vodovod i kanalizacija u iznosu od 10.154,00€ bez valjanog pravnog osnova.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da uredi finansiranje javnih preduzeća u skladu sa Odlukom o Budžetu Prijestonice i da bez valjanog pravnog osnova ne preuzima i ne vrši plaćanje obaveza Javnih preduzeća, prema dobavljačima.

Izvještaj Opštine o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Uvidom u bazu podatka i pregledom dokumentacije utvrđeno je da Prijestonica nije, u okviru kapitalnih izdataka evidentirala isplate koje se odnose na plaćanja javnim preduzećima.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 26. realizovana.**

27. Preporuka 27

Nalaz DRI: Prijestonica nije obezbijedila nadzor nad izvođenjem radova:

- Prijestonica Cetinje u postupku revizije nije dostavila Izvještaj Nadzornog organa o stepenu završenosti radova na: rekonstrukciji pijace i rekonstrukciji ruskog poslanstva dok kod Projekta "Beautiful Cetinje" postoji samo izvještaj o nadzoru koji je vršio UNDP;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da prati realizaciju kapitalnih projekta bez obzira da li je samo Prijestonica investitor ili se radovi izvode u saradnji sa UNDP-om i obezbijedi nadzor stručnog osoblja nad izvođenjem radova, kao i Izvještaje o stepenu završenosti radova.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je uspostavila sveobuhvatan način izvještavanja i dostavljanja dokumentacije u dijelu realizacije kapitalnih i drugih izdataka koje ostvaruje kroz saradnju sa UNDP. Takođe za realizaciju svake investicije obezbjeđujemo stručni

nadzor, kao i direktno učešće predstavnika Direkcije za investicije i razvoj u implementaciji projekata. (Prilog: Dokumentacija za realizaciju projketa Bolnica Danilo I, Ugovor sa propratnim računima i privremenim situacijama).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Najznačajnije isplate u okviru kapitalnih izdataka, tokom 2015 godine, odnosile su se na:

- Izdatke za lokalnu infrastrukturu – iznos od 638.539,43€ i
- Investiciono održavanje – iznos od 532.447,35€.

Izdaci za lokalnu infrastrukturu (izgradnja kanalizacije i kolektora) – pozicija 4412, iznos od 638.539,43€ odnosi se na plaćanja prema dobavljačima:

- Prijestonica je 24.09.2014.godine zaključila Ugovor o nadzoru nad radovima i reviziju Glavnih projekata na izgradnji kanalizacione mreže sa konzorcijumom "Hidroinženjering", čija ugovorena vrijednost iznosi 230.000,00€ bez PDV-a (273.700,00€ sa PDV-om). Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je "Hidroinženjering" u periodu od zaključenja ugovora do kraja 2015. godine ispostavio šest privremenih situacija ukupne vrijednosti 221.697,00€ sa PDV-om, a tokom 2015. godine izvršena je isplata u iznosu od 177.905,00€.
- Prijestonica je 23.12.2014. godine zaključila Ugovor o izgradnji nedostajuće i rekonstrukciji postojeće fekalne i atmosferske kanalizacione mreže Cetinja sa konzorcijumom "PNP Perošević", čija ugovorena vrijednost iznosi 696.283,00€ bez PDV-a. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je konzorcijum "PNP Perošević" tokom 2015. godine ispostavio avansnu, četiri privremene i okončanu situaciju čija ukupna vrijednost iznosi 685.704,70€, a Prijestonica je izvršila isplatu u iznosu od 460.634,43€.

Investiciono održavanje - pozicija 4416, iznos od 531.547,35€ obuhvata isplate dobavljačima:

- "Bombeton" u iznosu od 4.984,81€ po računu broj 10/2014 od 17.10.2014 za nabavku materijala za izgradnju javnog toaleta, shodno Ugovoru o donaciji broj 017-360/14-107 od 17.10.2014. godine.
- UNDP u iznosu od 526.562,44€ obuhvata prenos sredstava radi ulaganja u lokalnu infrastrukturu i ulaganja u građevinske objekte.

Ulaganje u lokalnu infrastrukturu – Prijestonica je tokom 2015.godine izvršila prenos sredstava UNDP-u u iznosu od 348.170,69€ po osnovu sanacije spomenika palim borcima sa Ljubotinja u NOR-u iznosu od 44.737,00€ i po osnovu rekonstrukcije ulica u iznosu od 303.433,69€.

U pregledanoj dokumentaciji se nalaze i izvještaji sačinjeni od strane nadzornog organa nakon ispostavljene situacije.
Ulaganje u građevinske objekte – Prijestonica je po ovom osnovu izvršila prenos sredstava u iznosu od 178.391,75€. U postupku revizije data je na uvid dokumentacija kojom se vrši pravdanje ostvarenih troškova.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 27. realizovana.**

28. Preporuka 28

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje je shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, bila u obavezi da na računu 461 - Otplata duga evidentira sve izdatke koji su nastali po osnovu povraćaja pozajmica i otplate kredita koje je Prijestonica Cetinje sama vršila (127.396,49€), kao i izdatke po osnovu otplate kredita (glavnica) koje je na osnovu Ugovora vršilo Ministarstvo finansija iz sredstava Egalizacionog fonda (792.865,62€).

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da otplatu kredita za tekuću godinu vrši sa pozicije 461 - Otplata duga, a ne sa računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnih godina.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje otplatu kredita evidentira na poziciji 461 – Otplata duga.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Otplata duga – račun 461, planiran je u iznosu od 4.380.000,00€ a realizovan u iznosu 4.427.320,62€, odnosno 1,08% više od plana. Prijestonica Cetinje je na računu 461 - Otplata duga u 2015. godini evidentirala sve izdatke koji se odnose na otplatu obaveza po osnovu povraćaja pozajmica iz Egalizacionog fonda i kredita (glavnice) za tekuću godinu. Evidencijom je obuhvaćena otplata duga koju vrši Prijestonica i otplata glavnice koju je na osnovu Ugovora o cesiji i asignaciji vršilo Ministarstvo finansija.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 28. realizovana.**

29. Preporuka 29

Nalaz DRI: Revizijom je utvrđeno da stanje duga po kreditima (sa kreditom prema Erste banci od 399.807,41€) iznosi 5.837.624,39€ i veće je od stanja duga iskazanog u Obrascu - BUZ za 359,562,39€.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da vodi evidenciju o uzetim kreditima, njihovoj otplati, kao i stanju duga po osnovu uzetih kredita i da prilikom sačinjavanja i prezentiranja finansijskih izvještaja uključi u iste sve otplate kredita bez obzira da li ih otplaćuje Prijestonica ili Ministarstvo finansija.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje otplatu kredita evidentira na poziciji – Otplata duga i uredno vodi evidenciju o uzetim kreditima i njihovoj otplati i stanju duga. Uz to, prilikom sačinjavanja i prezentiranja finansijskih izvještaja svi krediti, nezavisno od toga da li ga otplaćuje Prijestonica ili Ministarstvo finansija, iskazani su u istim. (Prilog: Formular za utvrđivanje portfolija dugova na dan 30.06.2015. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje se u 2015. godini kreditno zadužila **13.278.000,00€**, i to kod:

- **Ministarstva finansija** po Ugovoru o prenosu kreditnih sredstava br. 06-2921/1 od 06.07.2015. godine koja su obezbijeđena od Evropske investicione banke za Projekat vodosnabdijevanja i otpadnih voda u iznosu od **2.628.000,00**€. Prijestonica je, shodno potpisanom Ugovoru, dužna da navedena stredstva transferiše preduzeću "Vodovod i kanalizacija" Cetinje, sa kojim je posebnim ugovorom definisala prava i obaveze. **U 2015. godini povučena su sredstva u iznosu od 677.262,00€.**

- **Erste banke A.D** po Ugovoru br. 5100411255 od 20.10.2015. godine u iznosu od **7.000.000,00€** za refinansiranje finansijskih obaveza prema drugim finansijskim institucijama za realizaciju socijalnog programa, isplatu zaostalih zarada i izmirenje dospjelih obaveza dobavljačima. U 2015. godini povučen je ukupan iznos sredstava po ugovoru.

- **Hypo Alpe-Adria-Banke ad Podgorica/Adiko banka** po Ugovoru o kreditu br. AA1521242L30 od 31.07.2015. godine u iznosu od **3.000.000,00€** za refinansiranje - izmirenje svih obaveza po Ugovoru o dugoročnom kreditu br. KR-835/11 od 16.08.2011. godine čija je ugovorena vrijednost iznosila 1.500.000,00€. U 2015. godini povučen je ukupan iznos sredstava po ugovoru.

- **Investiciono razvojnog fonda** po Ugovoru o faktoringu br. 01-031/15-104/2 od 13.02.2015. godine u iznosu od **650.000,00€.**

Prijestonica Cetinje je nakon zaključenja navedenih ugovora sa Ministarstvom finansija zaključivala ugovore o cesiji, kojim Prijestonica upućuje Ministarstvo finansija da u njeno ime izvrši otplatu kredita zajedno sa pripadajućom kamatom iz sredstava Egalizacionog fonda koja pripadaju Prijestonici.

Prijestonica Cetinje je u toku 2015. godine izvršila otplatu kredita u iznosu od **4.122.467,33€,** od čega se iznos od **4.019.660,62€** odnosi na otplatu obaveza po kreditima za 2015. godine, a iznos od **102.806,71€** odnosi se na otplatu neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda.

Stanje duga po kreditima iskazano u Izvještaju o budžetskom zaduženju – Obrazac BUZ odgovara podacima o stanju kredita utvrđenim u postupku revizije, kao i stanju duga po osnovu pozajmica, koje je potvrđeno od strane Ministarstva finansija u iznosu od 540.340,00€.

U Izvještaju o budžetskom zaduženju opštine na kraju IV kvartala nijesu iskazane obaveze po osnovu izdatih garancija u iznosu od 20.000,00€ koje se odnose na Sportski centar Cetinje, već su evidentirane kao iznos zaduženja javnog preduzeća Sportski centar Cetinje.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 29. realizovana.**

30. Preporuka 30

Nalaz DRI: Ugovorom o finansijskom restukturiranju Ministarstvo finansija se obavezalo da će ukoliko Prijestonica Cetinje ne bude izvršavala obaveze iz Ugovora, privremeno obustaviti sredstva koja Prijestonica dobija iz ustupljenih prihoda i Egalizacionog fonda, kao i da, ukoliko Prijestonica ne izvrši obaveze iz ovog Ugovora, Ministarstvo finansija će se naplatiti iz sredstava Egalizacionog fonda.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da poštuje odredbe potpisanog Ugovora sa Ministarstvom finansija i da izmiri svoje poreske i druge obaveze po Planu reprograma fiskalnih obaveza, da postupa u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje i vrši plaćanje novonastalih poreskih i drugih obaveza.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je otpočela sa otplatom obaveza shodno Reprogramu.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje i Ministarstvo finansija su 07.04.2015. godine potpisale Ugovor o reprogramu poreskog duga po osnovu poreza i doprinosa na zarade zaposlenih, br: 01-031/15-350, kojim je ukupan poreski dug po osnovu poreza i doprinosa na dan 31.12.2014. godine utvrđen u iznosu od 8.855.867,58€ sa periodom otplate od 20 godina, počev od 1. jula 2015. godine. Visina poreskog duga u navedenom iznosu utvrđena je na osnovu Protokola ovjerenog od strane poreskog organa (akt br. 04-402/15-126 od 05.02.2015. godine).

Navedeni dug obuhvata neizmirene obaveze Prijestonice, privrednih društava, javnih ustanova i jednog fudbalskog kluba. Reprogramom je propisana i obaveza redovnog servisiranja svih tekućih poreskih obaveza uključujući i isplatu zarada zaposlenima u bruto iznosu.

Prijestonica Cetinje je u 2015. godini izmirila obaveze po osnovu bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca za 2015. godinu u iznosu od 2.569.597,56€ (neto zarade za period januar - decembar u iznosu 1.491.772,58€ i pripadajući porezi i doprinosi u iznosu 1.077.824,98€).

Prijestonica je u 2015. godini izmirila i poreske obaveze u skladu sa dinamikom i anuitetima utvrđenim u Planu reprograma poreskog duga u iznosu od 44.279,64€ (6 rata), što odgovara i ukupnoj obavezi Prijestonice za 2015. godinu.

Prijestonica je i u 2016. godini nastavila sa redovnim izmirivanjem poreskih obaveza po osnovu reprograma i izvršila isplatu poreskih obaveza u iznosu od 66.419,01€.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 30. realizovana.**

31. Preporuka 31

Nalaz DRI: Ministarstvo finansija nije preduzelo aktivnosti na naplati obaveza iz Plana otplate kao ni novoformiranih obaveza, bez obzira što Prijestonica Cetinje nije poštovala odrebe Ugovora i prije svega nije plaćala poreske i druge obaveze.

Preporuka: Ministarstvo finansija treba da u potpunosti primjenjuje odredbe Ugovora i obustavi uplatu sredstava koja Prijestonica dobija iz ustupljenih prihoda i Egalizacionog fonda i otpočne sa naplatom utvrđenih potraživanja.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Ministarstvo finansija i Prijestonica Cetinje su 07.04.2015. godine potpisali novi Ugovor o reprogramu poreskog duga kojim je utvrđeno da je Prijestonica dužna da izmiruje poreske obaveze u skladu sa Planom reprograma poreskog duga koji je sastavni dio ugovora. Shodno Ugovoru, Prijestonica Cetinje je dužna da Poreskoj upravi dostavi, kao sredstvo obezbjeđenja reprograma poreskog duga, mjenicu i mjenično ovlašćenje, a Poreska uprava je dužna da prati realizaciju obaveza Prijestonice i o tome kvartalno izvještava Ministarstvo finansija. **U slučaju nepoštovanja ugovorenih obaveza od strane Prijestonice predviđen je raskid Ugovora o reprogramu i naplata poreskog duga od strane Poreske uprave u skladu sa zakonom.**

Prijestonica Cetinje je nakon potpisivanja novog Ugovora o reprogramu poreskog duga vršila redovnu isplatu poreskih obaveza u skladu sa dinamikom utvrđenom Planom, kao i tekućih poreskih obaveza, uključujući i isplatu zarada zaposlenim.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 31. realizovana.**

32. Preporuka 32

Nalaz DRI: Odluka o sprovođenju popisa i Rješenje o imenovanje Komisije za popis su donešeni u 2014. godini, odnosno mnogo kasnije od roka za dostavljanje podataka o pokretnim i nepokretnim stvarima organu uprave nadležnom za poslove imovine. Rok za dostavu podataka je kraj februara tekuće godine za prethodnu godinu - član 50 Zakona o državnoj imovini;

Nije izvršen i dostavljen popis stanja na žiro računima Prijestonice Cetinje, koji su sastavni dio Konsolidovanog računa trezora, kao ni stanje potraživanja i obaveza na dan 31.12.2013. godine;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da Rješenje o formiranju komisije za popis donese prije isteka fiskalne godine, tačno definiše obaveze komisije, način i rokove izvršenja popisa, definiše obavezu popisa, pored pokretne i nepokretne imovine i popis novčanih sredstava, hartija od vrijednosti, potraživanja i obaveza na 31.12. fiskalne godine.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je imenovala Komisiju za popis i uspostavila elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Gradonačelnik Prijestonice Cetinje je 14.10.2014. godine donio Rješenje o imenovanju Komisije za popis imovine i obaveza Prijestonice Cetinje za 2014. godinu (br. 01460/14-1118). Komisija je bila dužna da izvrši popis imovine i obaveza

u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Komisija za popis je dostavila Izvještaj o stanju imovine, potraživanja od zakupa i poslovnih prostora, potraživanja od poreskih obveznika, potraživanja od radnika, stanje blagajne i žiro računa i obaveza na dan 31.12.2014. godine. Na osnovu izvršenog popisa izvršeno je usklađivanje stvarnog stanja imovine sa knjigovodstvenim stanjem (podacima o imovini koji su unešeni u Softver za evidenciju imovine Prijestonice koji se vodi u Sekretarijatu za finansije i ekonomski razvoj) i obračun amortizacije za 2014. godinu.

Gradonačelnik Prijestonice je donio Odluku o sprovođenju popisa imovine sa stanjem na dan 31.12.2015. godine (br. 07-460/15-1060 od 11.11.2015.) kojom je odredio da se sprovede popis imovine, osnovnih sredstava i sitnog inventara, obaveza i potraživanja Prijestonice kao i novčanih sredstava (blagajne i žiro-računa). Takođe, Gradonačelnik Prijestonice je donio i Rješenje o imenovanju Komisije za popis br. 07-460/15-1060/2 od 17.11.2015. godine. Zadatak Komisije, shodno donesenom Rješenju, bio je da izvrši popis imovine i obaveza Prijestonice za 2015. godinu u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanju knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Komisija za popis nije, do kraja septembra 2016. godine, izvršila popis i dostavila Izvještaj o stanju imovine, potraživanja i obaveza, stanju blagajne i sredstava na žiro računima i nije izvršila usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine sa stvarnim stanjem imovine na dan 31.12.2015. godine.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da, u dijelu vođenja evidencije imovine na kojoj vrši svojinska prava, postupa u skladu sa čl. 44 i 50 Zakona o imovini i čl. 10 – 15 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, i podatke o evidenciji dostavi organu nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 32. djelimično realizovana.**

33. Preporuka 33

Nalaz DRI: Popis imovine nije izvršen na propisanom Obrazcu PL, već je većina imovine iskazana samo u naturalnom obliku (bez nabavne, otpisane i sadašnje vrijednosti):

- Popisne liste su dostavljene samo u papirnom, a ne i u elektronskom obliku:
- Obračun amortizacije, za sredstva za koja je navedena vrijednost, vršen je ručno, a članom 7 Uputstva propisana je obaveza vršenja obračuna amortizacije i revalorizacije u računovodstvu putem elektronske obrade podataka;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da uspostavi elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine koju koristi, da za svu imovinu unese nabavnu, otpisanu i sadašnju vrijednost, da izvrši procjenu imovine koju koristi a koja nema knjigovodstvenu vrijednost i da obračun amortizacije vrši na propisanom obrascu (obrazac OA);

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje je imenovala Komisiju za popis i uspostavila elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine (Prilog: Rješenje o imenovanju komisije za popis br. 01-460/14-1118 od 14.10.2014. godine).

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je uspostavila elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine (softver za evidenciju pokretne i nepokretne imovine), pri čemu nije izvršila procjenu imovine koju koristi, a koja nema knjigovodstvenu vrijednost. U softver za evidenciju pokretne i nepokretne imovine unešeni su i obrađeni podaci o imovini i izvršen je elektronski obračun amortizacije na propisanom obrascu (Obrazac – OA) za 2014. i 2015. godinu, koji

podrazumijeva prikaz nabavne vrijednosti, ispravke vrijednosti i sadašnje vrijednosti. Međutim, revizijom nijesu pribavljeni dokazi da je vršeno usklađivanje podataka popisa sa računovodstvenim podacima za 2015. godinu jer Izvještaj o popisu nije sačinjen i usvojen od strane nadležnih organa.

Na osnovu podataka iz Softvera za elektronsku evidenciju imovine, nabavna vrijednost pokretne i nepokretne imovine na dan 31.12.2015. godine iznosi 5.451.934,97€, ukupna ispravka vrijednosti iznosi 4.270.062,53€, a sadašnja vrijednost 1.181.872,44€. Tokom 2015. godine, u odnosu na 31.12.2014. godine, vrijednost imovine je uvećana za 81.600,00€, a odnosi se na građevinski objekat koji je postao vlasništvo Prijestonice na osnovu Ugovora o prodaji broj 560/2015 od 29.12.2015. godine, koji je zaključen sa AD „Montenegro modern shoes“ Cetinje.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 33. djelimično realizovana.**

34. Preporuka 34

Nalaz DRI: Izvršena je provjera obračuna amortizacije za novonabavljena sredstva i utvrđeno da obračun amortizacije nije ispravan, stoga jer isti nije vršen od prvog narednog mjeseca od datuma nabavke;

- Nije izvršen i dostavljen popis blagajne, kancelarijskog materijala i sitnog inventara u Prijestonici Cetinje;

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da opremu evidentira na računu kojem pripada u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i da se novonabavljena oprema evidentira u knjigovodstvu korisnika, izvrši popis iste, kao i obračun amortizacije od dana njene nabavke.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Prijestonica Cetinje vrši evidenciju opreme na pripadajućem računu u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje vodi evidenciju imovine na modifikovanoj osnovi, na klasi 0, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Prijestonice Cetinje je na klasi 0 i u Softveru za evidenciju imovine evidentirala imovinu Prijestonice koja je nabavljena u 2015. godini (građevinski objekat u vrijednosti od 81.600,00€). Takođe, kroz Softver za evidenciju imovine na osnovu podataka o nabavci pokretne i nepokretne imovine, datuma nabavke i stope amortizacije, vršen je obračun amortizacije od prvog narednog mjeseca od datuma nabavke. Izvještaj o obavljenom godišnjem popisu na dan 31.12.2015. nije urađen u skladu sa čl. 44 i 50 Zakona o državnoj imovini i čl. 10 – 15 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini i podaci o promjenama stanja pokretnih i nepokretnih stvari (koji su trebali biti utvrđeni godišnjim popisom) nijesu dostavljeni Direkciji za imovinu kao organu nadležnom za upravljanje imovinom.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 34. djelimično realizovana.**

35. Preporuka 35

Nalaz DRI: Prijestonica Cetinje nije dostavile podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu opštine nadležnom za poslove imovine, odnosno Direkciji za imovinu na propisanim obrascima: PS-1, PS-2, NS-1 i NS-2 (član 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih I nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini);

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da dostavlja podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu opštine nadležnom za poslove imovine, u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini i članom 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini na propisanim obrascima: PS-1, PS-2, NS-1 i NS-2;

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Organu lokalne uprave nadležnom za poslove imovine se na propisanim obrascima uredno dostavljaju podaci o pokretnoj i nepokretnoj imovini.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje nije, shodno čl. 50 Zakona o državnoj imovini i članu 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, dostavljala podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini za 2015. godinu organu lokalne uprave zaduženom za poslove imovine na propisanim obrascima: PS-1, PS-2, NS-1 i NS-2.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 35. nije realizovana.**

36. Preporuka 36

Nalaz DRI: Direkcija za imovinu nije u skladu sa Zakonom o državnoj imovini uspostavila evidenciju državne imovine i podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini nije, shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini, dostavila Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Preporuka: Direkcija za imovinu Prijestonice Cetinje treba da uspostavi registar pokretne i nepokretne imovine Prijestonice Cetinje shodno Zakonu o državnoj imovini i da podatke dostavlja Ministarstvu finansija u propisanim rokovima.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Direkcija za imovinu je uspostavila Registar pokretne i nepokretne imovine Prijestonice Cetinje shodno Zakonu o državnoj imovini.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Direkcija za imovinu Prijestonice Cetinje nije uspostavila registar pokretne i nepokretne imovine Prijestonice. Direkcija za imovinu posjeduje evidenciju o nepokretnoj imovini u dijelu koji se odnosi na podatke o nepokretnosti (katastarska opština, katastarska parcela, površina i mjesto), međutim ne posjeduje podatke o vrijednosti ili procijenjenoj vrijednosti imovine i osnovu sticanja. Direkcija za imovinu Prijestonice Cetinje nije podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini za 2015. dostavila Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu. Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj, aktom broj 04-460/16-1033 od 27.09.2016. obavijestio je državnog revizora da od strane popisne komisije nije dostavljen Izvještaj o popisu imovine za 2015. godinu i da, shodno tome, nije bilo moguće dostaviti potrebne izvještaje Direkciji za imovinu Prijestonice Cetinje kao organu nadležnom za poslove imovine.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da je **Preporuka 36. djelimično realizovana.**

37 Preporuka 37

Nalaz DRI: Utvrđena su značajna odstupanja u odnosu na visinu planiranih i realizovanih vrijednosti javnih nabavki. Planom javnih nabavki za 2013. godine planirane su nabavke u iznosu od 763.100,00€, a realizovano je 6 postupaka ukupno ugovorene vrijednosti 202.182,18€ (26% u odnosu na plan). Navedeni iznosi ne obuhvataju nabavke koje su realizovane primjenom neposrednog sporazuma.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da plan javnih nabavki zasniva na procjeni stvarnih potreba, kako bi se izbjeglo postojanje značajnih odstupanja između planiranih i realizovanih javnih nabavki.

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica Cetinje je, shodno članu 38 Zakona o javnim nabavkama, donijela Plan javnih nabavki za 2015. godinu broj 01-404/15-138 od 02.02.2015. godine, čija je ukupna vrijednost za robe, radove i usluge iznosila 441.700,00€. Tokom 2015. godine doneseno je pet izmjena i dopuna Plana javnih nabavki kojima su vršene promjene koje se odnose na broj, vrstu i vrijednost postupaka javnih nabavki. Izmjene i dopune Plana vršene su u skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama, potpisane i objavljene na portalu javnih nabavki. Nakon izvršenih izmjena i dopuna, broj postupaka javnih nabavki u odnosu na prvobitni plan povećan je za 18, tako da je konačnim planom predviđena realizacija 65 postupaka ukupne vrijednosti 612.600,00€. Upoređivanjem Plana javnih nabavki za 2015, Izvještaja o dodijeljenim javnim nabavkama u 2015. godini i dokumentacije koja je tokom revizije data na uvid, utvrđeno je da je Prijestonica realizovala nabavku roba, radova i usluga u vrijednosti od 266.530,13€ kroz sprovedenih 149 postupka javnih nabavki od kojih je 5 realizovano sprovođenjem otvorenog postupka javnih nabavki, 8 šoping metodom i 136 postupaka neposrednim sporazumom. Navedeno pokazuje da se Plan javnih nabavki Prijestonice ne zasniva na procjeni stvarnih potreba i da sadrži značajna odstupanja između planiranih i realizovanih postupaka javnih nabavki, i po vrsti i po vrijednosti.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 37. nije realizovana.**

38. Preporuka 38

Nalaz DRI: Planom javnih nabavki za 2013. godinu, nijesu planirane nabavke koje će se realizovati primjenom neposrednog sporazuma kao postupka javne nabavke.

U izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama putem neposrednog sporazuma nijesu evidentirani svi dobavljači od kojih je tokom 2013. godine vršena nabavka primjenom ovog postupka javne nabavke, pa isti nije usklađen sa čl. 117 Zakona o javnim nabavkama i čl. 5 Pravilnika o evidenciji postupaka javnih nabavki. Naručilac je dužan da evidentira sve nabavke putem neposrednog sporazuma u Obrascu C, shodno članu 117 Zakona o javnim nabavkama i članu 5 Pravilnika o evidenciji postupaka javnih nabavki.

Preporuka: Prijestonica Cetinje treba da poštuje osnovna načela javnih nabavki, na način da nabavke realizovane primjenom neposrednog sporazuma svede na minimum, i iste realno prikaže u Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma (Obrazac "C").

Izvještaj o ispunjenju preporuke: Subjekat se nije izjasnio na datu preporuku.

Kontrolnom revizijom su utvrđene sljedeće činjenice: Prijestonica je u Obrascu C za podnošenje podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma iskazala nabavku roba, radova i usluga u vrijednosti od 83.510.14€ kroz 136 javnih nabavki. Takođe, u Obrascu C evidentirano je da ugovorena vrijednost javnih nabavki izvršenih neposrednim sporazumom u iznosu od 83.510,14€ čini 3,94% ukupno izvršenog budžeta za javne nabavke (sa uračunatim PDV-om). Međutim, u Izvještaju o javnim nabavkama iskazano je da ukupni izvršeni godišnji budžet za javne nabavke iznosi 266.530,13€. Shodno tome, iznos javnih nabavki izvršenih neposrednim sporazumom od 83.510,14€ čini 31,33% ukupnog izvršenog godišnjeg računa za javne nabavke za 2015. godinu.

Uvidom u bazu podataka utvrđeno je da je Prijestonica tokom 2015. izvršila plaćanja u većem iznosu od onog koji je prikazan u Izvještaju o javnim nabavkama realizovanim putem neposrednog sporazuma - Obrazac C, u iznosu od 44.973,99€.

Kontrolnom revizijom na osnovu navedenog utvrđeno je da **Preporuka 38. nije realizovana.**

III OCJENA UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA

Na bazi sprovedene Kontrolne revizije, zapisnika državnih revizora, i analize Izjašnjenja subjekta revizije (br. 01-031/16-1258 od 21.10.2016 godine) na Preliminarni izvještaj Kontrolne revizije Prijestonice Cetinje, a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i člana 48 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (član Senata - rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (predsjednik Senata - član Kolegijuma), na sjednici održanoj 24.10.2016. godine usvojio je:

Konačni izvještaj
Kontrolne revizije Prijestonice Cetinje

Državna revizorska institucija je prilikom revizije Završnog računa budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu, izradila ukupno **38 preporuka**.

Kontrolnom revizijom obavljenom u trećem kvartalu 2016. godine **utvrđeno je da je**:

- 25 preporuka realizovano;
- 8 preporuka je djelimično realizovano;
- 5 preporuka nije realizovano (preporuka 3, preporuka 5, preporuka 35, preporuka 37 i preporuka 38).

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je kod realizacije ranije izrađenih preporuka Prijestonica Cetinje **ostvarila značajne rezultate**, ali da i dalje postoje nedostatci u segmentima: javnih nabavki, planiranja i izvršenja budžeta (što rezultira prekoračenjem budžetskih pozicija) i podnošenja izvještaja o stanju imovine nadležnom organu.

Prijestonica Cetinje dužna je da **u roku od 6 (šest) mjeseci** izvrši realizaciju djelimično realizovanih i preporuka koje nijesu realizovane i da u zadatom roku izvijesti Državnu revizorsku instituciju o stepenu realizacije istih.

V DIO

OSTALE AKTIVNOSTI DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

Saradnja sa Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, državnim organima i civilnim sektorom

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila da realizuje kvalitetnu saradnju sa Skupštinom i Vladom Crne Gore.

U decembru mjesecu 2015. godine, Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je razmotrio Izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu kao i Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine. Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je podržao nalaze i preporuke Državne revizorske institucije koje proističu iz revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu kao i one koje se odnose na pojedinačne revizije sadržane u Godišnjem izvještaju o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2014 – oktobar 2015. godine i predložio Skupštini Crne Gore na usvajanje. Zaključcima Skupštine Crne Gore[1] je predviđeno da Vlada Crne Gore intezivno i dalje prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije radi eliminisanja utvđenih nepravilnosti kod subjekata revizije i unaprijeđenja njihovog rada i da o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore.

Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, u skladu sa Zaključcima Skupštine Crne Gore, održao je kontrolna saslušanja subjekata, koji su obuhvaćeni izvještajima Državne revizorske institucije o reviziji: Registra ugovora o koncesijama; Javnog preduzeća za Nacionalne parkove Crne Gore za 2014. godinu; JU Muzičkog centra Crne Gore za 2014. godinu i Efikasnosti Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su učestovali na raspravi tokom razmatranja Prijedloga zakona o Budžetu Crne Gore za 2016. godinu i dostavili u pisanoj formi mišljenje o navedenom dokumentu shodno članu 6 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore.

U septembru mjesecu 2016. godine, na osnovu člana 51 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore, Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Crne Gore je jednoglasno utvrdio Nacrt budžeta Državne revizorske institucije Crne Gore za 2017. godinu.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, takođe je sarađivala i s drugim skupštinskim odborima koji su nadležni da razmatraju pitanja iz djelokruga rada Institucije.

Skupštinski Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje je održao konsultativno saslušanje na temu izvještaja o reviziji uspjeha „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“ i izvještaja o reviziji uspjeha „Izdaci iz budžeta Crne Gore za sudske sporove po osnovu radnih odnosa“.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali sjednicama Radne grupe parlamentarnog dijaloga za pripremu slobodnih izbora, na kojima su prezentovali aktivnosti Institucije na planu vršenja revizije godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija s posebnim osvrtom na nedostatke u primjeni izbornog zakonodavstva i prijedloge za unaprijeđenje Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila saradnju s državnim organima, posebno s Ministarstvom finansija, Državnim tužilaštvom, Komisijom za kontrolu postupka javnih nabavki, Upravom za kadrove, Agencijom za spriječavanje korupcije, Poreskom upravom i drugim državnim organima.

[1] („Sl. list Crne Gore“, br. 078/15 od 31.12.2015)

Predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore, u novembru mjesecu 2015. godine, je prisustvovao okruglom stolu „TAIEX eksperta misija o kontroli finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanji“, koji je organizovala Agencija za sprječavanje korupcije. Tokom okruglog stola razgovaralo se o pripremi podzakonskih akata iz oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanji i posebno je istaknut pozitivan trend razvoja Državne revizorske institucije Crne Gore u oblasti revizije godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila saradnju sa civilnim sektorom kroz učešće na skupovima i projektima.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u februaru mjesecu 2016. godine, su učestvovali na konferenciji „Saradnja Državne revizorske institucije i Državnog tužilaštva“ u organizaciji NVO „Instituta alternativa“ i Britanske ambasade u Podgorici. Na konferenciji se govorilo o mehanizmima za unaprijeđenje saradnje između Državne revizorske institucije i Državnog Tužilaštva, koja ima za cilj efikasnije korišćenje nalaza Državne revizorske institucije u istragama i veću informisanost o radu i saradnji ovih institucija.

U martu mjesecu 2016. godine, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali Nacionalnoj konferenciji „Za fer izbore 2016: Politički dijalog i sprovođenje izbornog zakonodavstva u Crnoj Gori", u organizaciji Centra za monitoring i istraživanje (CeMI). Tokom konferencije govorilo se o nepravilnostima utvrđenim kroz revizije godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija i preporukama i sugestijama na koje je Državna revizorska institucija ukazala tokom procesa izmjena i dopuna Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Saradnja sa civilnim sektorom, u izvještajnom periodu, je realizovana kroz redovno dostavljanje informacija na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama. U cilju transparentnog informisanja javnosti o svom radu, Institucija kontinuirano sarađuje s predstavnicima sredstava javnog informisanja putem saopštenja i drugih oblika obavještenja.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je uspostavila intezivnu saradnju s Institutom računovođa i revizora Crne Gore kroz potpisivanje Sporazuma o saradnji, a sve u cilju podizanja kvaliteta profesionalnih vještina iz oblasti računovodstva i revizije. S tim u vezi, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali konferencijama organizovanim od strane Udruženja profesionalnih računovođa i revizora Republike Azerbejdžana i Moldavije. U oktobru mjesecu 2016. godine, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali proslavi jubileja – 60 godina od osnivanja i rada Instituta računovođa i revizora Crne Gore.

Aktivnosti na realizaciji Strateškog plana razvoja Državne revizorske institucije za period 2012 -2017. godine

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila sa sprovođenjem aktivnosti definisanim Strateškim planom razvoja Institucije za period 2012 – 2017. godine.

Okvir za sprovođenje strateških ciljeva i aktivnosti preciziran je kroz inovirani Akcioni plan za sprovođenje Strateškog plana razvoja Institucije za period 2014 -2017. godine[2], kojim su predviđene aktivnosti za sprovođenje strateških ciljeva i aktivnosti, rokovi, nosioci aktivnosti, kao i neophodna finansijska sredstva za njihovu realizaciju.

[2] Senat Državne revizorske institucije je usvojio inovirani Akcioni plan u junu mjesecu 2014. godine.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je sprovodila aktivnosti, koje proizilaze iz Strateškog plana razvoja DRI i to:

- izvršila nadgradnju internih procedura kroz donošenje internih akata i to: Pravilnika o zvanjima u Državnoj revizorskoj instituciji; izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Državnoj revizorskoj instituciji i Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore;
- izradila nacrt Smjernica za vršenje revizije završnog računa Budžeta Crne Gore i Smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti. Kroz saradnju s međunarodnom organizacijom SIGMA[3], usvajanje ovih smjernica je planirano za kraj 2016. godine;
- planirala u nacrtu budžeta Državne revizorske institucije za 2017. godinu sredstva neophodna za rješavanje prostornih uslova za rad DRI sa ciljem povećanja revizorskih kapaciteta;
- nastavila s aktivnostima stručnog usavršavanja zaposlenih kroz organizovanje obuka na temu: ocjene pouzdanosti sistema internih kontrola, izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama, naprednog korišćenja informacionih alata;
- realizovala profesionalnu saradnju s Institutom računovođa i revizora Crne Gore kroz potpisivanje Sporazuma o saradnji, koji ima za cilj podizanja kvaliteta profesionalnih vještina revizora iz oblasti računovodstva i revizije;
- nastavila da realizuje međunarodnu saradnju kroz učešće na međunarodnim konferencijama, seminarima i tematskim radionicama;
- nastavila uvođenje informacionog sistema za upravljanje dokumentima;
- unaprijedila saradnju sa civilnim sektorom kroz aktivno učešće predstavnika Državne revizorske institucije Crne Gore na konferencijama u organizaciji nevladinog sektora.

Akcionim planom za implementaciju Strateškog plana razvoja DRI predviđene su aktivnosti koje će se realizovati u okviru projekta IPA II 2014. Ove aktivnosti se odnose na: unaprijeđenje metodologije za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti; unaprijeđenje metodologije za vršenje revizije uspjeha; uspostavljanje procedura za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja; donošenje strateških dokumenta za upravljanje ljudskim resursima i uspostavljanje komunikacije s medijima i nevladinim sektorom; unaprijeđenje programa obuka i korišćenja IT alata (IDEA softvera). Smjernice za vršenje revizije završnog računa Budžeta Crne Gore i smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti će se realizovati kroz saradnju sa SIGMA-om.

U cilju ostvarenja misije, Državna revizorska institucija će i u narednom periodu posvetiti pažnju realizaciji strateških ciljeva i aktivnosti.

Aktivnosti vezane za realizaciju obaveza Državne revizorske institucije iz pregovaračkog procesa

U okviru procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, Državna revizorska institucija Crne Gore učestvuje u radu četiri pregovaračke radne grupe – poglavlje V (javne nabavke), XXIII (Pravosuđe i temeljna prava), XXXII (Finansijska kontrola) i XXXIII (Finansijske i budžetske odredbe).

U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je nastavila da aktivno učestvuje u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i ostvarivanja daljeg napretka u implementaciji završnih mjerila iz Pregovaračkog poglavlja XXXII (Finansijska kontrola).

Izvještajem Evropske Komisije o napretku Crne Gore za 2015. godinu u poglavlju XXXII istaknuto je da: „Ustavni i pravni okvir Crne Gore garantuje nezavisnost Državne revizorske institucije (DRI), u skladu sa INTOSAI standardima. Institucionalni kapacitet DRI je i dalje razlog za brigu. Ograničen poslovni prostor onemogućava primanje novih zaposlenih lica. DRI je ostvarila napredak u sprovođenju

[3] Podrška upravljanju i rukovođenju – zajednička inicijativa OECD i EU

Strateškog razvojnog plana za period 2012-2017. godine i usvojila je novi poslovnik u januaru. DRI je poboljšala kvalitet revizorskog rada u januaru usvajanjem novih metodologija za finansijske revizije i revizije regularnosti i revizije uspjeha, u skladu sa međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i smjernicam za kontrolu kvaliteta revizije. Ubrzo se očekuje da se usvoji revidirani Etički kodeks. Počela je procjena okruženja interne kontrole revizorskih tijela i dostavljene su preporuke. Prva revizija uspjeha DRI objavljena je krajem 2014. Međutim, sposobnost da se sprovedu revizije učinka treba značajno ojačati i povećati pokrivenost. Što se tiče uticaja revizorskog rada, izveštaji DRI su javni i njena saradnja sa medijima i nevladinim organizacijama se poboljšava. Međutim, sprovođenje preporuka DRI je potrebno poboljšati."

U cilju realizacije obaveza iz pregovaračkog poglavlja XXXII, Državna revizorska institucija Crne Gore, u oktobru mjesecu 2015. godine, je izradila Etički kodeks za državne revizore i druge zaposlene u Državnoj revizorskoj instituciji u skladu s međunarodnim standardom vrhovnih revizorskih institucija - ISSAI 30.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je sprovodila aktivnosti na jačanju revizorskih kapaciteta za sprovođenje revizije uspjeha kroz dodatno zapošljavanje i obučavanje revizorskog kadra. Državna revizorska institucija Crne Gore je unaprijedila kapacitete Sektora II – Odeljenje za reviziju uspjeha, na način što je u tom odeljenju imenovan 1 rukovodilac odeljenja i 2 državna revizora. Angažovanjem revizorskog kadra u sprovođenju dvije paralelne revizije uspjeha na temu „Efikasnost sistema javnih nabavki" i „Energetska efikasnost institucija u javnom sektoru", Državna revizorska institucija Crne Gore će dodatno ojačati revizorske kapacitete i unaprijediti metodologiju i praksu vršenja revizije uspjeha.

Odgovarajući poslovni prostori neophodni su za kvalitetno obavljanje poslova Državne revizorske institucije. Broj novozaposlenih primarno zavisi od obezbjeđenja adekvatnih prostornih kapaciteta DRI, koji su u ovom trenutku limitirajući i koji ne ostavljaju mogućnost DRI za dalje angažovanje neophodnog revizorskog osoblja.

Državna revizorska institucija Crne Gore takođe ostvaruje saradnju s Evropskom unijom kroz redovnu pripremu priloga za Godišnji izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore, koji sadrži pregled realizovanih aktivnosti Državne revizorske institucije Crne Gore iz pregovaračkih poglavlja XXIII (Pravosuđe i temeljna prava) i XXXII (Finansijska kontrola) za izvještajni period.

U vezi s pregovaračkim poglavljem V (Javne nabavke), predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u septembru mjesecu 2016. godine, su učestvovali na sastanku ekspertske misije posvećenom javnim nabavkama u Crnoj Gori. Na ovom sastanku, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su upoznali eksperte Evropske komisije s dosadašnjim radom Institucije na polju revizije javnih nabavki.

U kontekstu realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, decembra mjeseca 2015. godine, su učestvovali na V sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

Međunarodna saradnja

Obaveze koje proistuču iz članstava u INTOSAI[4] i EUROSAI[5] zahtijevaju učešće Državne revizorske institucije Crne Gore u aktivnostima ovih organizacija i njihovih radnih grupa, koje imaju za cilj unapriđenje prakse iz oblasti revizije javnog sektora i jačanje profesionalnih kapaciteta vrhovnih revizorskih institucija.

[4] Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija – DRI je članica od 2007. godine;
[5] Evropska organizacija vrhovnih revizorskih institucija – DRI je članica od 2008. godine

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila intenzivnu međunarodnu saradnju, koja se realizovala kroz učešće na međunarodnim konferencijama, radnim grupama, seminarima i radionicama u okviru aktivnosti INTOSAI-a i EUROSAI-a.

Državna revizorska institucija poklanja veliku pažnju saradnji s Evropskim revizorskim sudom, koja se ostvaruje kroz članstvo u Mreži vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u Evropskoj uniji.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u februaru mjesecu 2016. godine u Sarajevu, su prisustvovali sastanku Oficira za vezu Mreže vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u Evropskoj uniji i Evropskog revizorskog suda. Na ovom sastanku razgovaralo se o rezultatima realizovanih aktivnosti Mreže u 2015. godini i planu realizacije budućih aktivnosti za period 2016. godine i dalje.

U novembru mjesecu 2016. godine, predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore je učestvovao na radionici Mreže vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata EU na temu „Utvrđivanja materijalnosti u finansijskoj reviziji“ u organizaciji Državne revizorske institucije Albanije i Nacionalne kancelarije za reviziju Švedske. Na ovoj radionici razgovaralo se o primjeni različitih metoda uzorkovanja i utvrđivanja materijalnosti u skladu s međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u aprilu mjesecu 2016. godine, su aktivno učestvovali na radionici „Revizorska mišljenja“, koja je organizovana pod okriljem Mreže VRI zemalja kandidata i potencijalnih kandidata EU i uz podršku Nacionalne kancelarije za reviziju Švedske i SIGMA-e u Beogradu. Tokom radionice su razmijenjena iskustva o formiranju dobro utemeljenog mišljenja o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti, pitanju materijalnosti, skretanja pažnje kao i ponavljanju revizorskih preporuka.

Pod okriljem Mreže VRI zemalja kandidata i potencijalnih kandidata EU i Evropskog revizorskog suda, okrugli sto o nezavisnosti vrhovnih revizorskih institucija je održan u septembru mjesecu 2016. godine u Sarajevu u organizaciji Kancelarije za reviziju institucija Bosne i Hercegovine i SIGMA-e. Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali ovom okruglom stolu na kojem su govorili o izazovima s kojima se Institucija susreće u odabiru subjekata revizije kroz sprovođenje godišnjih revizija finansijskih izvještaja političkih partija.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali u svojstvu aktivnog posmatrača godišnjem sastanku oficira za vezu vrhovnih revizorskih institucija Evropske unije, održanom u aprilu mjesecu 2016. godine u Rigi. Cilj sastanka oficira za vezu je priprema predstojećih sastanaka Kontakt komiteta na kojima učestvuju predsjednici VRI. U okviru ovog sastanka, održan je sastanak oficira za vezu Mreže VRI zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u Evropskoj uniji i Evropskog revizorskog suda.

Kao rezultat uspješne realizacije projekta „Paralelna revizija uspjeha – PPA I“, članice Mreže vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU su se saglasile da podrže inicijativu da se tokom 2016 – 2017. godine sprovede drugi projekat „Paralelna revizija uspjeha – PPA II“ na uvodnom sastanku održanom februara mjeseca 2016. godine u Luksemburgu, na kojem su prisustvovali predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore. Na sastanku se razgovaralo o: značaju i uticaju revizije uspjeha, uspostavljanju revizije uspjeha unutar vrhovnih revizorskih institucija, saopštavanju nalaza revizije uspjeha zajedničkim interesnim grupama kao i praćenju preporuka datim u izvještajima o sprovedenoj reviziji uspjeha. Za razliku od prethodnog projekta, Državna revizorska institucija Crne Gore zajedno s predstavnicima vrhovnih revizorskih institucija iz regiona, uzela je aktivno učešće u ovom projektu, dok ekspertsku podršku članicama Mreže pružaju Nacionalna

kancelarija za reviziju Švedske i Evropski revizorski sud u Luksemburgu. Projekat se sastoji od pet radionica, a tema paralelne revizije uspjeha je efikasnost sistema javnih nabavki. Državna revizorska institucija Crne Gore je bila domaćin prve radionice u okviru ovog projekta, aprila mjeseca 2016. godine u Podgorici. Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u izvještajnom periodu, su učestvovali na drugoj radionici u Prištini, u junu mjesecu 2016. godine kao i na trećoj radionici održanoj u Stokholmu, oktobra mjeseca 2016. godine.

Predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore, kroz izlaganje na temu „Procjena rizika, materijalnosti i uzorkovanje u fazi planiranje revizije", aktivno je učestvovao u radu IV Naučne Konferencije „Analiza rizika", održane juna mjeseca 2016. godine u Tirani.

Na poziv predsjednika Nacionalne kancelarije za reviziju Republike Slovačke, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore, u svojstvu aktivnog posmatrača, su prisustvovali sastanku Kontakt Komiteta predsjednika vrhovnih revizorskih institucija Evropske unije u oktobru mjesecu 2016. godine, u Bratislavi. Glavna tema sastanka odnosila se na pitanje energetske i klimatske politike EU, zatim na aktivnosti Kontakt komiteta i profesionalnih partnera kao i na revizije koje članice Kontakt komiteta sprovode u vezi s Evropskom unijom.

Regionalna saradnja

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila da posvećuje pažnju jačanju saradnje s vrhovnim revizorskim institucijama u regionu.

U okviru regionalne saradnje, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore i Državnog ureda za reviziju Republike Hrvatske, u martu mjesecu 2016. godine, održali su uvodni sastanak povodom realizacije projekta paralelne revizije uspjeha na temu „Energetska efikasnost u institucijama javnog sektora". Tokom sastanka razgovaralo se o dinamici realizacije paralelne revizije, terminskom planu revizije, izradi detaljnog plana, metodama vršenja revizije i mogućnostima izrade zajedničkog izvještaja.

Na poziv generalnog revizora Nacionalne kancelarije za reviziju Kosova, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su boravili u zvaničnoj posjeti u junu mjesecu 2016. godine u Prištini. Tokom sastanka razgovaralo se o mogućnostima za razvoj regionalne saradnje između dvije institucije kroz organizovanje godišnjih sastanaka s predsjednicima vrhovnih revizorskih institucija iz regiona.

Saradnja s međunarodnim organizacijama

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila saradnju s međunarodnom organizacijom SIGMA.

Državna revizorska institucija Crne Gore u saradnji sa SIGMA-om realizuje aktivnosti na izradi Smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fisklalne odgoovrnosti u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Crne Gore, kao i na izradi Smjernica za reviziju završnog računa Budžeta Crne Gore. Državna revizorska institucija Crne Gore, u julu mjesecu 2016. godine, je izradila nacrt Smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti i Smjernica za reviziju završnog računa Budžeta Crne Gore, i s tim u vezi je organizovan sastanak s eksertima SIGMA-e. Uz podršku eksperata SIGMA-e, Državna revizorska institucija Crne Gore planira da do kraja 2016. godine usvoji navedena dokumenta.

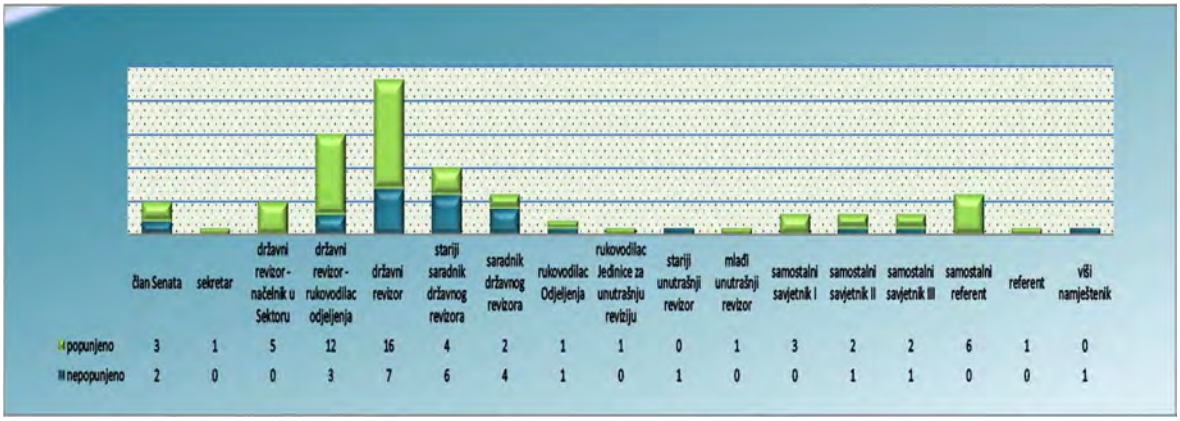
Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su prisustvovali IV Regionalnoj konferenciji "Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru u zemljama proširenja", u organizaciji Ministarstva finansija Crne Gore i SIGMA-e, u septembru mjesecu 2016. godine u Budvi.

Upravljanje ljudskim resursima

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uređena je unutrašnja organizacija, nadležnost i rukovođenje organizacionim jedinicama, sistematizacija radnih mjesta, broj izvršilaca, zvanja i uslovi za zasnivanje radnog odnosa. Za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Institucije, formirano je pet sektora sa odeljenjima u sastavu, Služba za administrativno - stručne poslove i Jedinica za unutrašnju reviziju.

U oktobru mjesecu 2016.godine broj zaposlenih u Instituciji je 62, od čega je 60 lica zaposleno na neodređeno vrijeme, dok su 2 lica zaposlena na određeno vrijeme.

Pregled strukture i broja zaposlenih dat je u sljedećoj tabeli[1]:

U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je zaposlila tri lica, i to:

- dva državna revizora;
- jednu rukovoditeljku Jedinice za unutrašnju reviziju;

dok su u toku oglasi za sljedeća radna mjesta:

- samostalni savjetnik III – savjetnik za javne nabavke u Službi za administrativno stručne poslove;
- viši namještenik – kurir, vozač u Službi za administrativno stručne poslove.

Kroz kontinuiranu obuku, Institucija želi unaprijediti znanja i vještine svojih zaposlenih. S tim u vezi, nastavljene su aktivnosti na realizaciji Plana obuke, saradnja sa Upravom za kadrove kroz pohađanje obuka koje Uprava organizuje, organizovanje ispita za sticanje zvanja državni revizor.

- ✓ U okviru realizacije Plana obuke, realizovane su sljedeće obuke: "Ocjena pouzdanosti sistema internih kontrola","Javne nabavke – izmjene i dopune Zakona", naprednija obuka za korišćenje informatičkih programa Excel, Word i IDEA, kurs engleskog jezika.

- ✓ Nastavljajući dobru praksu, zaposleni su i u ovom izvještajnom periodu, pohađali obuke koje organizuje Uprava za kadrove, i to: "Upravljanje rizikom u javnom sektoru","Inspekcijski nadzor", "Javne nabavke","Izrada i donošenje zakona","Struktura i kohezioni fondovi EU", "Prevencija korupcije","Zaštita podataka o ličnosti","Predstavljanje novog Zakona o upravnom

[1] Podaci dati u tabeli odnose se na zaposlene na neodređeno vrijeme

postupku”,“Disciplinski postupak”,“Pravno-tehnička pravila za izradu propisa sa smjernicama za usklađivanje propisa sa pravnim poretkom”, poznavanje rada na računaru.

- ✓ Program obuke i polaganja ispita za sticanje zvanja državni revizor utvrđen je Pravilnikom o programu odnosno Pravilnikom o načinu polaganja ispita za državnog revizora. Institucija je organizovala dva ispitna roka za polaganje ispita za državnog revizora, i to:decembar 2015.godine i februar 2016.godine. Od ukupno 6 prijavljenih kandidata, zvanje državnog revizora steklo je 5 kandidata.

Priliku da unaprijede svoja znanja, zaposleni su imali i kroz saradnju sa drugim Vrhovnim revizorskim institucijama, pohađajući seminare i radionice koji su organizovani.

Državna revizorska institucija Crne Gore je, u periodu od 19. do 20. novembra 2015.godine, bila domaćin predstavnicima Državne revizorske institucije Republike Albanije. Tokom dvodnevne studijske posjete, gostima su prezentirana iskustva iz oblasti revizije završnog računa Budžeta Crne Gore, revizije uspjeha i revizije političkih partija, sa posebnim naglaskom na proces revizije i primjenu revizorske metodologije.
Ovom prilikom predstavnici vrhovnih revizorskih institucija su, kroz primjere konkretnih revizija, razmijenili iskustva na primjeni međunarodno priznatih standarda u reviziji javnog sektora.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su, u periodu od 23. do 27. novembra 2015. godine, učestvovali na regionalnoj radionici na temu „Primjene priručnika za IT reviziju“, koju je organizovala Državna revizorska institucija Republike Srbije u saradnji s UNDP Kancelarijom u Beogradu.

U okviru stručne pomoći koju Državna revizorska institucija Mađarske pruža članicama INTOSAI zajednice kroz organizovanje godišnjih seminara o dobroj praksi, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore učestvovali su na međunarodnom seminaru na temu “Primjena metodologije i alata za sprovođenje istraživanja na polju integriteta”, održanom od 22-26.februara 2016.godine u Sarvašu, Mađarska. Tokom seminara, razgovaralo se o metodologiji koja se primjenjuje tokom istraživanja na temu integriteta, kao i korišćenju rezultata istraživanja tokom vršenja revizije integriteta.

U organizaciji Federacije evropskih računovođa, u Briselu je 15. juna 2016.godine održana radionica na temu “Dužnička kriza: Računovodstvo kao dio rešenja”, na kojoj su učestvovali i predstavnici Državne revizorske institucije. Radionica je imala za cilj da upozna prisutne sa obračunskim računovodstvom, očekivanjima i praksom zemalja članica Evropske unije, kao i pomoći Evropske unije u njegovoj primjeni.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su u periodu od 20. do 21. septembra 2016. godine u Viljnusu učestvovali na seminaru “Inovativan pristup sprovođenju analiza kod revizije opština – blagovremeni uticaj revizije”, organizovanom od strane Nacionalne kancelarije za reviziju Republike Litvanije. Cilj seminara je bio da se pruži podrška vrhovnim revizorskim institucijama u primjeni unaprijeđenih metoda i mehanizama za sprovođenje analiza tokom obavljanja revizije opština.

U okviru XIV Godišnjeg sastanka EUROSAI Radne grupe za reviziju životne sredine, koji je organizovan od strane Državne revizorske institucije Republike Makedonije, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su 26.septembra 2016.godine u Skoplju učestvovali na seminaru “Izazovi pred vrhovnim revizorskim institucijama: Revizija održivog razvoja”. Tokom seminara, učesnici su imali priliku da razmijene iskustva i praksu u vršenju revizije životne sredine, s posebnim fokusom na primjenu ISSAI smjernica za reviziju životne sredine.

Informacioni sistem

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila s unapređenjem postojećeg informacionog sistema i u tom smislu intenzivirala rad na uspostavljanju sistema elektronskog upravljanja dokumentima, koji će Instituciji pružiti pomoć u upravljanju svim procedurama i dokumentima za podršku i praćenje revizije.

U okviru narednog projekta IPA II 2014, Državna revizorska institucija planira realizaciju niza aktivnosti, koje imaju za cilj unaprijeđenje korišćenja IT revizorskog alata (IDEA softvera).

U cilju obezbjeđivanja transparentnosti rada, Državna revizorska institucija Crne Gore redovno objavljuje izvještaje o izvršenim revizijama i ažurira sadržaj svoje zvanične internet stranice www.dri.co.me.